חוק התכנון והבנייה התשכ"ה - 1965

תמ"א אחת

הוראות התכנית

-נוסח משולב-

לא סטטוטורי

מעודכן ליולי 2026

תמ״א אחת אושרה בממשלה ביום 30/01/2020

<u>רשימת השינויים לתמ״א אחת</u>

מספר השינוי	שם השינוי	תאריך אישור בממשלה
תמא/ 1/ 5 (תמא 24/ 4)	מתקני כליאה	30/01/2020*
תמא/ 1/ 10	תיקון פרק מתקנים פוטו וולטאיים	08/08/2021
תמא 1/ 3	יערות ואדי עארה	18/11/2021
תמא/ 1/ 17	פרק פיתוח תת הקרקע	02/06/2022
תמא/ 1/ 11	הוספת אתר לפסולת תעשייתית מאושרת – נימרה	02/06/2022
תמא/ 1/ 6	מוקד מרעה	07/07/2022
תמא/1/ 15	כרייה וחציבה	18/05/2023
תמא/ 1 / 22	שינוי לפרק המסילות שינוי תוואי מסילת ברזל כרמיאל - קריית שמונה במקטע שבין דרך מספר 85 (מחלף חנניה) ועד תחנת צח״ר	18/05/2023
תמא/ 1 / 23	שינוי לפרק המסילות גריעת מסילת ברזל בראשון לציון	18/05/2023
תמא/ 1/ 8	שינוי לפרק המים	31/08/2023
תמא/ 1/ 19	שינוי מס׳ 19 לתמ״א 1 - תוספת לפרקי האנרגיה, פרק מתקני אגירת אנרגיה	9/11/2023
תמא/ 1/ 10/ 1	תיקון פרק המתקנים הפוטו וולטאיים	8/8/2024
תמא/ 1 /10/ 1 / א	תיקון פרק המתקנים הפוטו וולטאיים – מתקן פוטו וולטאי על גדר היקפית של יישוב כפרי	1/2/2024
תמא/ 1/ 19/ 1	שינוי הוראות בפרק מתקני אגירת אנרגיה	18/10/2024
תמא/ 1/ 8/ 1	ניהול נגר בתכניות כלל עירוניות להתחדשות מגרשית	29/12/2025
תמא/ 1/ 16	שינוי מספר 16 – תיקון פרק החופים ופרק המוגנים	15/2/2026
תמא/ 1/ 24	שינוי מספר 24 לתמ״א 1 - פרק מתקנים אגרו וולטאיים ותיקון פרק המתקנים הפוטו וולטאים	15/2/2026
תמא/ 1/ 25	שינוי מספר 25 לתמ״א 1 – פרק מלונאות	15/2/2026
תמא/ 1/ 28	שינוי מספר 28 – שינוי לפרק המים	15/2/2026
תמא/ 1/ 7	שינוי מספר 7 – שינוי לפרק המים ולפרק הנחלים	22/2/2026

*תאריך אישור התמ״א המקורית בממשלה

תוכן עניינים:

דברי הסבר 5
חלק א' - עקרונות וכללים ראשיים 6
חלק ב' – פרקים נושאיים 13
חטיבת תשתיות 14
פרק מים 15
פרקי אנרגיה 51
פרק תחנות כח קטנות 53
פרק מתקנים פוטו-וולטאיים 56
פרק מתקנים אגרו וולטאיים 71
פרק מתקני אגירת אנרגיה 84
פרק מערכת הגז הטבעי 97
פרק מערכת גפ"מ (גז פחמימני מעובה) 103
פרק הפסולת 107
פרקי תחבורה 116
פרק דרכים 118
פרק מסילות ברזל 124
חטיבת השטחים הפתוחים 130
פרק שטחים מוגנים (שמורות טבע, גנים לאומיים ויערות) 133
פרק נחלים 144
פרק חופים 153
חטיבת מוסדות ציבור 162
פרק מתקני כליאה 163
חטיבת קרקע 168
פרק פיתוח תת הקרקע 169
פרק כרייה וחציבה 175
חטיבת תיירות 184
פרק מלונאות 185
חלק ג' - נספחים 192
כללי 193
נספח א': רשימת התמ"אות הכלולות בתמ"א אחת והשינויים להן 194
חטיבת תשתיות 198
נספח ב'1 - תפוקת מים מותפלים ממתקני התפלה 199
נספח ב'2 - מוצאים ימיים למי רכז 200
נספח ב'3 - הנחיות למסמך הגנה על מי תהום 201
נספח ב'4 - הנחיות להכנת מסמך ניהול נגר וניקוז 202
נספח ב'5 - כתב התחייבות לשיפוי - היתרי בניה לקווים ולמתקנים למי מערכת 216

נספח ב׳6 - הנחיות לעריכת נספח נופי-סביבתי 218
נספח ב׳7 - רשימת אתרי הפסולת 222
נספח ב׳8 - שינויים למערכת הדרכים..... 223
נספח ב׳9 - שינויים למערכת מסילות הברזל..... 224
נספח ב׳10 - רשימת מאגרים בעלי רגישות אקולוגית..... 225
נספח ב׳11 - הוראות לשילוב מתקני אגירה בתכניות מאושרות למתקנים פוטו וולטאיים
..... 232
נספח ב׳ 12 - כתב התחייבות לשיפוי - היתרי בניה למתקני אגירת אנרגיה 234
נספח ב׳13 - עיבוד חקלאי מיטבי במתקן אגרו וולטאי 237
נספח ב׳14 - כתב התחייבות לשיפוי - היתרי בניה למתקנים אגרו וולטאיים 238
נספח ב׳15 - אתרי ויסות נגר..... 241
חטיבת השטחים הפתוחים..... 245
נספח ג׳1 - היקפי השטחים המיועדים לשמורות טבע ולגנים לאומיים..... 246
נספח ג׳2 - היקפי השטחים המיועדים ליערות 250
נספח ג׳3 - חניוני לילה ומבואות בשמורות הטבע..... 253
נספח ג׳4 – מכלולי חוף..... 254
חטיבת מוסדות ציבור..... 255
נספח ד׳1 - תדריך פרוגרמטי-חברתי להכנת תכנית מפורטת לאשכול כליאה 256
נספח ד׳2 - נספח חברתי..... 261
חטיבת קרקע 282
נספח ה׳1 - רשימת האתרים 283
נספח ה׳2 - הוראות מיוחדות לאתרים..... 287
נספח ה׳3 - נספח עתודות 296
נספח ה׳4 - הנחיות להכנת תכניות מפורטות לכרייה ולחציבה..... 298
נספח ו׳ 1: מדדים לתכנון מפורט של אכסון מלונאי..... 302

דברי הסבר

תמ״א אחת היא תכנית מתאר ארצית מקיפה, המלכדת לקודקס אחד תכניות מתאר ארציות לתשתיות ולשטחים פתוחים, ומתווה בכך את קווי המתאר הראשיים המשרטטים את דמותה הפיסית של הארץ.

מבנה כללי

תמ״א אחת כוללת נושאי תכנון שונים ונפרדים. בחלק א׳ קובצו הכללים והעקרונות המשותפים לכלל הנושאים החלים על כל פרקי התכנית, ובחלק ב׳ - התייחסות לפרקים נושאיים כדלקמן: מים, תחנות כח קטנות, מתקנים פוטו-וולטאיים, גז טבעי, גפ״מ, פסולת, דרכים, מסילות ברזל, שטחים מוגנים (שמורות טבע, גנים לאומיים, יערות), נחלים, חופים (ים תיכון), מתקני כליאה ופיתוח תת הקרקע.

תמ״א 5/1
תמ״א 17/1

תשריטי התכנית

- **תשריט ראשי**

לתמ״א תשריט ראשי אחד, הכולל את כל הסימונים הארציים הראשיים לכל פרקי התכנית בקנה מידה אחיד של 1:100,000, באופן המאפשר הצגת תמונה מלאה וכוללת של התכנון הארצי הראשי.

- **תשריטים משלימים**

לצד התשריט הראשי קיימים תשריטים משלימים למפת אזורים בעלי רגישות הידרולוגית, לתחומי יער ולפשטי הצפה לגריעה מותנית.

תמ״א 8/1
תמא 7/1

- **תשריטי נספחים (אתרים)**

תשריטי הנספחים מציגים אתרים המסומנים בתשריט הראשי בהגדלה לקנה מידה של 1:20,000.

נספחי התכנית

נחלקים לחטיבות: כללי, תשתיות, שטחים פתוחים, מוסדות ציבור.

תמ״א 5/1

חלק א' - עקרונות וכללים ראשיים

1. שם התכנית

תכנית מתאר ארצית אחת (להלן: תמ"א אחת, או תכנית זו).

2. תחום התכנית

השטח בו חל חוק התכנון והבניה, התשכ"ה - 1965.

3. מסמכי התכנית

כל מסמכי התכנית מהווים חלק בלתי נפרד מהתכנית בשלמותה. במקרה של סתירה בין מסמכי התכנית לבין עצמם יגברו הוראות התכנית על התשריטים; הוראות ותשריטים יגברו על הנספחים.

התכנית כוללת את המסמכים הבאים:

3.1. הוראות התכנית

3.2. תשריט ראשי ב 5 גיליונות, קנ"מ 1:100,000

3.3. תשריט משלים ב 5 גיליונות, קנ"מ 1:100,000

3.4. תשריטי נספחים, קנ"מ 1:20,000:

- אתרי איגום והחדרה (39 אתרים)
- אתרי התפלה (5 אתרים)
- אתרי פסולת (26 אתרים)
- אתרי גפ"מ (7 אתרים)
- פארק חוף עירוני
- תיירות (2 אתרים)
- מתקני כליאה (13 אתרים) — תמ"א 5/1
- אתרי כרייה וחציבה — תמ"א 1/ 15
- אתרי ויסות נגר (70 אתרים) — תמ"א/7/1

3.5. נספחים

כללי:

נספח א': רשימת תכניות המתאר הארציות, והשינויים להן, המוחלפות ע"י תמ"א אחת.

נספחי חטיבת תשתיות:

נספח ב'1 - תפוקת מים מותפלים ממתקני התפלה
נספח ב'2 - מוצאים ימיים למי רכז
נספח ב'3 - הנחיות למסמך הגנה על מי תהום
נספח ב'4 - הנחיות להכנת מסמך ניהול נגר
נספח ב'5 - כתב התחייבות לשיפוי - היתרי בניה לקווים ולמתקנים למי מערכת
נספח ב'6 - הנחיות לעריכת נספח נופי סביבתי
נספח ב'7 - רשימת אתרי הפסולת ואתרי הטמנה
נספח ב'8 - שינויים למערכת הדרכים
נספח ב'9 - שינויים למערכת מסילות הברזל
נספח ב'10 - רשימת מאגרים בעלי רגישות אקולוגית — תמ"א 10/1
נספח ב'11 - הוראות לשילוב מתקני אגירה בתכניות מאושרות למתקנים פוטו וולטאיים — תמ"א 10/1
נספח ב'12 - כתב התחייבות לשיפוי - היתרי בניה למתקני אגירת אנרגיה — תמ"א 1/ 19/ 1
נספח ב'13 - עיבוד חקלאי מיטבי במתקן אגרו וולטאי — תמ"א 24/1
נספח ב'14 - כתב התחייבות לשיפוי - היתרי בניה למתקנים אגרו וולטאיים — תמ"א/24/1
נספח ב'15 - אתרי ויסות נגר — תמ"א/7/1

נספחי חטיבת שטחים פתוחים:

נספח ג'1 – היקפי השטחים המיועדים לשמורות טבע ולגנים לאומיים
נספח ג'2 – היקפי השטחים המיועדים ליערות
נספח ג'3 – חניוני לילה ומבואות בשמורות הטבע — תמא 16/1
נספח ג'4 – מכלולי החוף

נספחי חטיבת מוסדות ציבור: — תמ"א 5/1

נספח ד'1 - תדריך פרוגרמטי – חברתי להכנת תכנית מפורטת לאשכול כליאה
נספח ד'2- נספח חברתי

תמ״א 1/ 15

נספחי חטיבת קרקע

נספח ה׳1 – רשימת האתרים (מחייב)
נספח ה׳2– הוראות מיוחדות לאתרים (מחייב)
נספח ה׳3 - עתודות חומרי גלם (מנחה)
נספח ה׳4 - הנחיות להכנת תכניות מפורטות לכרייה ולחציבה (מנחה)

נספחי חטיבת תיירות

תמא 25/1

נספח ו׳1 – מדדים לתכנון מפורט של אכסון מלונאי (מנחה).

4. מטרות התכנית

איגום התכנון הארצי לתשתיות ושטחים פתוחים וקביעת הוראות ועקרונות תכנון להקמתם או לשמירתם.

5. עקרונות התכנון

5.1. הבטחת שטחים לתכנון:

הבטחת שטחים לתכנון התשתיות הארציות ומערך השטחים הפתוחים, בהתחשב בסוג התשתית או השטח הפתוח, באופן המאפשר מענה לצרכי תכנון עתידיים.

5.2. תיאום מערכות התכנון:

לעת תכנון מערכות תשתית הנמצאות בסמיכות או במפגש עם תשתיות אחרות, יתואם התכנון בין הגורמים המוסמכים על התשתיות למתן מענה לצרכים התפקודיים של התשתיות, לייעול השימוש בשטח ולמניעת פגיעה בסביבה.

5.3. הצמדת תשתיות ושילובן:

5.3.1. לעת תכנון מערכות תשתיות תינתן עדיפות להצמדתן ולשילובן, וזאת בכפוף לשיקולים תפעוליים, בטיחותיים, סביבתיים ונופיים ומתוך מגמה לייעל את השימוש בשטח ובמשאבים ולמניעת פגיעה בשטחים הפתוחים.

5.3.2. לעת תכנון קווי תשתית תינתן עדיפות לשילובם ברצועות תשתית מאוחדות ובלבד שלא תיפגע האפשרות לממש את התשתית העיקרית המתוכננת.

5.4. מזעור השפעות סביבתיות:

תכנון תשתיות ומבנים יכלול הנחיות למזעור מפגעים ומטרדים הצפויים לעת ההקמה והתפעול, ובכלל זה בנחלים ובסביבתם, בחופים ובמרחב הימי, בנוף ובערכי טבע ומורשת וכן הנחיות לפתרונות לעודפי עפר, עיצוב חזותי, נצפות והשתלבות בנוף, ולשיקום ולהסדרת השטח לאחר ההקמה ובתום הפעילות.

5.5. שמירת השטחים הפתוחים וטיפוחם:

שמירה וטיפוח מאפייני הנוף, ערכי תרבות ומורשת, חקלאות, סביבה וחזות, רצף השטחים הפתוחים, המגוון הביולוגי והמערכות האקולוגיות הטבעיות ושירותיהן החיוניים לקיומן ולקיום האדם. חשיפת השטחים והנגשתם לציבור למטרות פנאי בחיק הטבע, חינוך תיור וטיול תהיה תוך שמירת ערכיהם, השתלבות והדגשת התנאים הטבעיים המקומיים.

6. הגדרות כלליות

6.1. בהעדר כוונה אחרת משתמעת, מונח שלא הוגדר במפורש, תהא משמעותו לפי חוק התכנון והבניה, התשכ״ה - 1965.

6.2. ההגדרות הכלליות חלות על כל האמור בתכנית זו. במקרה שאותו מונח מוגדר גם באחד מפרקי חלק ב׳ – תחול על אותו פרק ההגדרה הקבועה בו.

החוק	חוק התכנון והבניה, התשכ״ה- 1965.
מערכות תשתית	קווי תשתית, מתקני תשתית, דרכים ומסילות ברזל.
נציג שר הביטחון	נציג שר הביטחון בוועדה המחוזית הנוגעת בדבר.
סביבה חופית	כהגדרתה בחוק שמירת הסביבה החופית, התשס״ד - 2004.
צמוד דופן	כהגדרתו בתמ״א 35.
קווי תשתית	לרבות קווי מים, ביוב, חשמל, תקשורת, גז ודלק וכן מתקנים נלווים קטנים הנדרשים לפעולתם.
שטח ביטחוני	מתקנים ביטחוניים כהגדרתם בחוק, שטחים הסגורים בצו סגירה מכח תקנות ההגנה (שעת חירום) 1945 ושטחים שלגביהם הוטלו מגבלות ע״פ ההחלטה של הועדה למתקנים

ביטחוניים או של ועדת הערר למתקנים ביטחוניים, לפי פרק ו' לחוק, כפי שיהיה מעת לעת.

שטח בעל רגישות נופית סביבתית גבוהה כמסומן בתמ"א 35.

שטח מיועד לבינוי כהגדרתו בתמ"א 35.

שטח מיועד לפיתוח כהגדרתו בתמ"א 35.

שטח פתוח כהגדרתו בתמ"א 35.

תחום חוף הים תחום 100 מטרים מקו החוף לכיוון היבשה וכן התחום שבין קו החוף לקו המגע בין היבשה למים.

תכנית כמשמעותה בחוק.

תכנית מתאר תכנית שלא ניתן להוציא מכוחה היתר בניה.

7. חוות-דעת והתייעצויות

7.1. חוות-דעת הנדרשת על פי תכנית זו, תוגש למוסד התכנון תוך 45 יום מיום קבלת הפנייה בצירוף המסמכים הנדרשים לעניין. חוות-דעת מטעם הועדה המקצועית למים וביוב, תוגש תוך 60 יום. מוסד התכנון יבחן את התכנית, בין השאר, על פי ממצאי חוות הדעת, ויקבע את ההוראות הנדרשות בתכנית.

7.2. מקום בו התבקשה חוות דעת, ידון מוסד התכנון גם ללא קבלתה לאחר שעבר פרק הזמן שנקבע כאמור להגשתה.

7.3. האמור בהוראה זו יחול גם מקום בו נדרשת התייעצות.

7.4. בכל מקום בו נדרש בתכנית זו נספח נופי-סביבתי, עריכתו תעשה בהתאם לסעיף 11 לתמ"א 35 או בהתאם לנספח ב'6 לתכנית זו, לפי העניין. הנספח יועבר לחוות דעת המשרד להגנת הסביבה, אשר תוגש למוסד התכנון בתוך 45 יום מקבלת המסמכים הנדרשים. ככל שלא התקבלה חוות הדעת בפרק זמן זה רשאי מוסד התכנון לדון בתכנית בלעדיה.

7.5. מוסד תכנון רשאי לפטור מהגשת נספח נופי-סביבתי, וזאת לאחר התייעצות עם המשרד להגנת הסביבה, במקרים הבאים:

7.5.1. שוכנע מוסד התכנון כי לאור מאפייני התכנית אין צורך בהגשתו.

7.5.2. בתכנית מתאר מחוזית, ככל שקבע מוסד התכנון כי הנספח יצורף לתכנית המקומית שתערך על פיה.

7.6. במקרים בהם הוגש תסקיר השפעה על הסביבה אין צורך בהגשת נספח נופי- סביבתי.

8. יחס לתכניות אחרות

8.1. יחס לתכנית מתאר ארצית ולתכנית לתשתית לאומית

8.1.1. תמ"א אחת מחליפה את תכניות המתאר הארציות הראשיות הבאות, על שינוייהן המנויים בנספח א', באופן שהיא מטמיעה תשתיות ושטחים פתוחים אשר אושרו במסגרת תכניות אלה ולצד זאת משנה את התכניות הראשיות, בעניינים הקבועים בה.

לעניין סעיף זה "תכנית מתאר ארצית ראשית" הינה תכנית מתאר ארצית, למעט תכנית מתאר ארצית מפורטת שמכוחה ניתן לבצע עבודות בהתאם לתשריט שהינו חלק ממנה.

תמ"א 3 דרכים
תמ"א 8 גנים לאומיים, שמורות טבע ושמורות נוף
תמ"א 8/ד/10 תחנות כח עד 250 מגוואט
תמ"א 10/ד/10 מתקנים פוטו-וולטאיים
תמ"א 13 חוף הים התיכון
תמ"א 14ב' – כרייה וחציבה — תמ"א 15/1
תמ"א 4/16 פסולת מוצקה
תמ"א 22 יער וייעור
תמ"א 23/ 9 מסילות ברזל
תמ"א 24/ 4 מתקני כליאה — תמ"א 5/1

תמ״א 32/ 1 אתרי גפ״מ
תמ״א 34 משק המים (ביוב)
תמ״א 34/ב/2/2 אתרים להתפלת מי ים
תמ״א 34/ב/3 נחלים וניקוז
תמ״א 34/ב/4 איגום מים עיליים, החדרה, העשרה והגנה על מי התהום
תמ״א 34/ב/5 מערכות הפקה והולכה של מים
תמ״א 34/ב/6 היתרי בניה לקווים ולמתקנים למי מערכת
תמ״א 37 גז טבעי
תמ״א 1/12 תכנית מתאר ארצית לתיירות תמא 25/1
תמ״א 1/12/א תכנית למלונאות במרקם כפרי בנפות באר שבע וגולן

8.1.2. ביחס לתכניות מתאר ארציות, שאינן מנויות בסעיף 8.1.1 לעיל, לרבות תכניות לתשתית לאומית, שאושרו קודם תחילתה של תכנית זו:
8.1.2.1. אין בתכנית זו כדי לפגוע בתוקפן של תכניות אלה, או באפשרות לאשר תכניות מכוחן.
8.1.2.2. נקבעה בתכניות אלה הוראה המאפשרת אישורה של תכנית המשנה את הקבוע בה, אין בתכנית זו כדי לפגוע באפשרות זו.

8.2. יחס לתכנית מתאר מחוזית

8.2.1. תכנית זו אינה פוגעת בתוקפן של תכניות מתאר מחוזיות שהוחלט לאשרן קודם תחילתה. במקרה של סתירה בין תכנית זו לבין תכנית מתאר מחוזית יגבר הקבוע בתכנית זו.
8.2.2. על אף האמור בסעיף 8.2.1, על שטח שאושר בתכנית מתאר מחוזית לפי הוראת גמישות הקבועה בתכנית מתאר ארצית, לא יחולו הוראות תכנית זו בעניין לגביו אושרה הגמישות.

8.3. יחס לתכנית מתאר מקומית ולתכנית מפורטת

8.3.1. תכנית זו אינה פוגעת בתוקפה של תכנית מתאר מקומית ושל תכנית מפורטת שהוחלט לאשרה קודם תחילתה (להלן: התכנית המאושרת), אלא אם נאמר אחרת בתכנית זו.
8.3.2. מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית חדשה בשטח הכלול בתכנית מאושרת (להלן: השטח), גם אם התכנית החדשה איננה תואמת תכנית זו, בתנאים הבאים לפי העניין:
8.3.2.1. השטח אושר לפי הוראת גמישות בתכנית מתאר ארצית והתכנית החדשה אינה תואמת תכנית זו רק באותו עניין.
8.3.2.2. קבעה התכנית המאושרת פרק זמן מוגבל ליעוד שאושר במסגרתה, לא תקבע התכנית החדשה פרק זמן ארוך יותר ליעוד המוצע במסגרתה.
8.3.2.3. השימוש ואופי הבינוי המוצעים בתכנית החדשה הינם בעלי מאפיינים דומים למאושר בשטח.
8.3.2.4. ההצדקה למיקום השימוש בשטח הפתוח באופן שאינו צמוד דופן, מתקיימת גם ביחס לשימוש המוצע.
8.3.2.5. התכנית החדשה אינה מסכלת תשתית לפי תכנית זו.

9. הוראות מעבר

9.1. תכנית זו אינה פוגעת בשימוש שהותר כדין טרם אישורה, אלא אם נקבע במפורש אחרת בהוראות תכנית זו.

9.2. תכנית שהופקדה או שהוחלט על הפקדתה קודם אישורה של תכנית זו, רשאי מוסד תכנון לאשרה אף אם אינה תואמת הוראות תכנית זו, לאחר שבחן את מידת אי התאמתה לקבוע בתכנית זו, ובכלל זה את פרק הזמן שחלף מאז ההחלטה על הפקדת התכנית או מאז הפקדתה.

10. רמת דיוק וסטיות מותרות

10.1. סטיות הנובעות מקנה המידה של התשריטים שאינו מאפשר דיוק מבחינת האיתור, גודל השטח או מחמת התנאים הטופוגרפיים של השטח, מותרות ואינן מהוות חריגה מתכנית זו.

10.2. סימולים בתשריט אינם מהווים איתור מדויק של האתר או של גבולותיו, ואינם מצביעים על גודלו המדויק.

10.3. סימון בתשריט של קווי תשתית, דרכים ומסילות ברזל בצמידות זה לזה, אין בו כדי לחייב מיקומם באותו אופן האחד ביחס לשני או כדי לשלול אישורם בתוואי משותף.

10.4. בתכנית מפורטת למתקני תשתית המסומנים בתשריט תכנית זו כשטח שמור לתכנון, מוסד תכנון רשאי לאשר שינויים במיקום המתקן ובהיקף שטחו במרחב הסמוך לשטח השמור לתכנון משיקולים מעין אלו:

10.4.1. שינויים הנובעים מקנה מידה של התכנית.

10.4.2. התאמה לתנאים מקומיים.

10.4.3. מגבלות הנדסיות ומכשולים פיסיים.

10.4.4. מניעת מפגעים בטיחותיים, בריאותיים או סביבתיים.

11. שטחים ביטחוניים

11.1. הפקדת תכנית החלה בחלקה או במלואה בשטח ביטחוני ומתן היתר בנייה בשטח ביטחוני, וכן כל שינוי לתכנית כאמור לרבות בדרך של שימוש זמני, שימוש חורג והקלה או שינוי המהווה גמישות וכן הפקדת תכנית המטילה הגבלות על שטח ביטחוני, טעונים אישור מראש ובכתב מאת נציג שר הביטחון בוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה. האישור יועבר בתוך 60 ימים מיום קבלת המסמכים הצריכים לעניין.

11.2. על אף האמור בתכנית זו, לגבי שטחים ביטחוניים שתכנית זו חלה עליהם, יחולו הוראות אלה:

11.2.1. מותרים כל שימוש או פעולה מטעם מערכת הביטחון או שלוחותיה או באישורן, ובלבד שהאישור משרת את האינטרסים של מערכת הביטחון או שלוחותיה וזאת בלא כל היתר או אישור לפי תכנית זו, והכל אף אם הינם בניגוד ליעוד השטח הקבוע בה.

11.2.2. אין בהוראות התכנית כדי לחייב את מערכת הביטחון לבצע כל פעולה על פי התכנית, וייעוד שטח על פי תכנית זו, אינו מחייב את מערכת הביטחון בכל החלטותיה ביחס לשימוש מערכת הביטחון.

11.2.3. אין בתכנית זו כדי למנוע מתן אכרזה, ו/או אישור לקביעת שטחים ביטחוניים חדשים על ידי הגופים המוסמכים לעשות כן, בהתאם להוראות כל דין.

12. מעקב ועדכון

12.1. עדכון מערכתי

אחת לחמש שנים, או במועד אחר שייקבע על ידי המועצה הארצית, יוגש למועצה הארצית דוח מעקב אשר יכלול התייחסות למימוש מטרות התכנית ויישומה, והמלצות, ככל הנדרש, לעדכון מסמכי התכנית.

12.2. עדכון שוטף

12.2.1. אושרה תכנית מפורטת אשר בעבורה נשמרו בחטיבת התשתיות שטח או רצועה לתכנון, רשאית המועצה הארצית לעדכן תשריט תכנית זו כך שיבוטלו ההגבלות ביתרת השטח, ככל שלא החליטה על שמירתו, בהתאם להוראות תכנית זו.

12.2.2. אישר מוסד תכנון תכנית לפי הוראות הגמישות של תכנית זו, וקבע כי תכנית נוספת בשטח זה לא תידרש לאישורו, רשאית המועצה הארצית לעדכן את תשריט תכנית זו כך שיבוטל היעוד הקבוע בתכנית זו בשטח זה.

12.2.3. שונה ייעודם של שטחים מוגנים לפי סעיף 6.1.1 לפרק שטחים מוגנים, רשאית המועצה הארצית לעדכן את נספחים ג׳1 וג׳2 באופן שיצוין בהם היקף השטחים שייעודם שונה.

12.2.4. המועצה הארצית, לאחר היוועצות עם הוועדות המחוזיות, רשאית לעדכן את ההנחיות שבנספחים המפורטים להלן. העדכון יתפרסם באתר האינטרנט של מינהל התכנון:

12.2.4.1. הנחיות להכנת מסמך נופי-סביבתי (נספח ב׳6)

12.2.4.2. הנחיות להכנת מסמך ניהול נגר (נספח ב׳4).

חלק ב' – פרקים נושאיים

חטיבת תשתיות

פרק מים

תמא/1/7

תמא/1/8

תמא/1/8/1

תמא/1/28

דברי הסבר

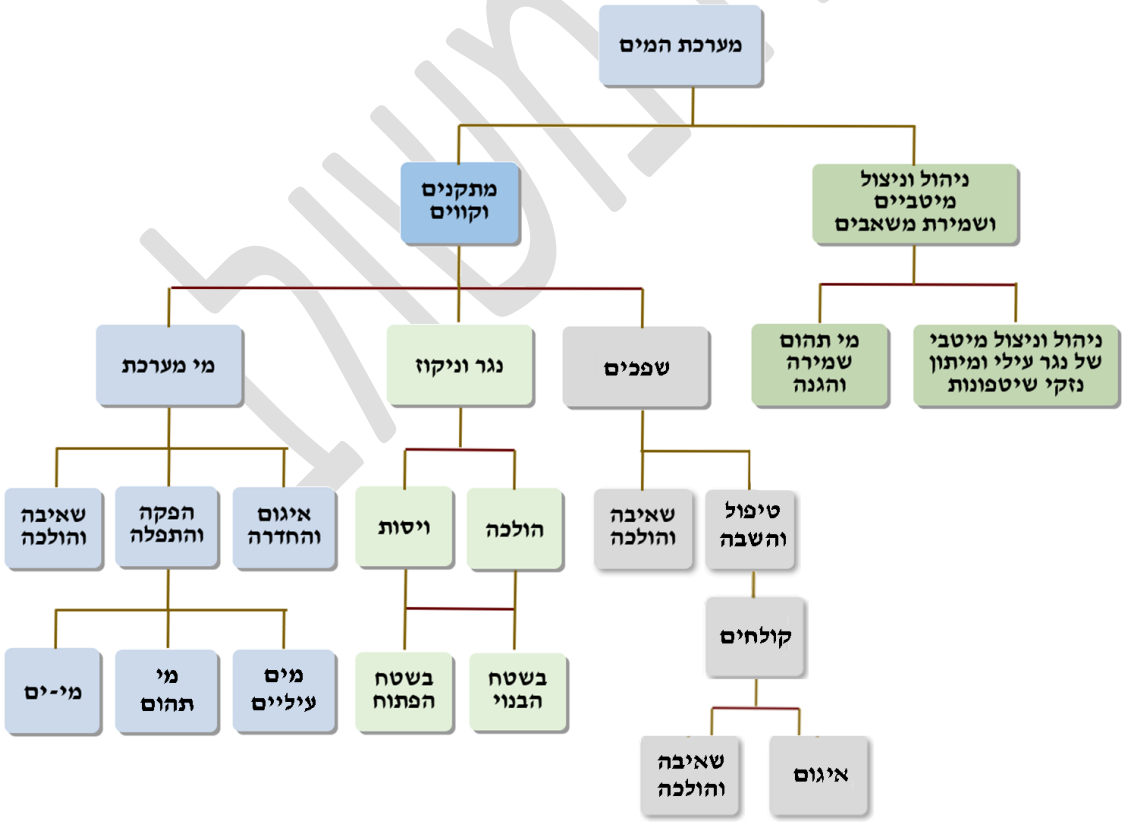
פרק המים מאגד את תכניות המתאר הארציות (תמ"א 34, תמ"א 34/ ב/ 2/ 2, תמ"א 34/ ב/ 4, תמ"א 34/ ב/ 5, תמ"א 34/ ב/ 6) שהסדירו את מערכת המים הארצית בעניינים הבאים: איגום, החדרה, העשרה והגנה על מי תהום, הפקה והולכה של מים, ניהול נגר וניקוז, שפכים והתפלה. בנוסף נכללה תמ"א 3/ב/34 שעסקה בנחלים וניקוז. נושא זה הועבר לחטיבת השטחים הפתוחים, לאור אופיו הפתוח והרציף של הנחל ותפקודיו האקולוגיים הנופיים והחברתיים, בשל חשיבותו ההידרולוגית והניקוזית של הנחל. הוראות שני הפרקים ייקראו כמקשה אחת.

פרק המים נחלק לשניים:

החלק הראשון (המוצג בתרשים באגף השמאלי), עוסק במתקנים ובקווים המשמשים להפקה, להולכה, לוויסות, לאגירה ולטיהור. במסגרתו מתואר למעשה מחזור המים, למן ההפקה (קדיחה או התפלה), דרך הולכת המים וטיפולם, איגומם (על פני הקרקע, והחדרתם למי תהום) ועד אספקתם. בחלק זה כלולים גם אתרי וויסות והולכת נגר, המיועדים לנצל את משאב המים בצורה מיטבית ובאופן התורם למיתון נזקי הצפה בשטחים בנויים, קיימים ומתוכננים.

החלק השני (באגף הימני), קובע כללים לניהול וניצול מיטבי ושמירת משאב המים ועוסק בשני תחומים עיקריים: נגר עילי, כולל ויסות נגר למיתון נזקי שיטפונות, ושמירה והגנה על מקורות מי התהום מפגיעה של פעילות על קרקעית.

מבנה כללי של מערכת המים:

סעיף 6 עוסק בקביעת הוראות והנחיות למתן היתרים לקווים ולמתקני מי מערכת, שפכים וקולחים כתוספת שימושים לתוכניות מפורטות תקפות וכן מתוקף תכנית זו.
זאת, תוך קביעת התנאים והמסמכים הנדרשים לפי ייעודי הקרקע וסוג המתקן או הקו וקוטרו, ומתוך שמירה על בריאות הציבור, הסביבה והנוף.
במסגרת שינוי 28 לתמ"א עודכנו הדרישות למסמכים סביבתיים עבור הקמת קווי ומתקני מי מערכת, שפכים וקולחים הנדרשים בהליך הרישוי במסלול ההיתרים בסעיף 6.
המסמכים הסביבתיים חולקו לשלוש דרגות, המתבססות על הדרישות שהיו קיימות בסעיף 6 שאושר בתמ"א 1 ועודכנו לאור הוספת מתקני וקווי השפכים והקולחים ונוסף מסמך השתלבות מורחב.
נקבעו בתכנית זו תנאים למתן היתר בניה ועל פי דין לא נדרש היתר בניה, יהוו התנאים להיתר המפורטים בתכנית תנאים לביצוע.

סעיף 7.1 אשר עודכן במסגרת שינוי 8 לתמ"א עוסק בניהול מיטבי של נגר בתכנית מפורטת הכוללת בינוי, וזאת באמצעות הגדרת יעדים לניהול נגר: יעד ספיקה יוצאת מופחתת ויעד איגום זמני.

בתכניות מתחת ל 5 דונם, ה'מחשבון' מחשב את יעד האיגום הזמני ויעד הספיקה יוצאת מופחתת של התכנית. בתכניות מעל 5 דונם, המחשבון מחשב את נפח הנגר לניהול בתכנית, ועל בסיסו, במסגרת מסמך ניהול הנגר והניקוז (נספח ב'4), מחושבים, בהתייחס לכל תת אגן בתכנית, יעד האיגום הזמני ויעד הספיקה יוצאת מופחתת.

משמעות יעד האיגום הזמני הינה נפח הנגר הנדרש להשהייה בעת אירוע גשם, במטרה להקטין את הספיקה היוצאת מהתכנית, למערכת הניקוז המקומית. קריטריון הספיקה היוצאת נקבע לפי יעד ספיקה יוצאת מופחתת, והוא למעשה גוזר את נפח ההשהיה (יעד איגום זמני) הנדרש לשם עמידה.

השהיית הנגר / עמידה ביעד איגום זמני, תיעשה דרך אמצעי איגום/ וויסות. ניתן לכלול אמצעי חילחול והחדרה במסגרת היעד, בהיקף שלא יעלה על 30% מהיעד, ובכפוף להוכחת היתכנות ועמידה ביעד ספיקה יוצאת מופחתת.

רשויות מקומיות רשאיות לקדם תכניות אב מקומיות לניהול נגר וניקוז, על מנת לתת מענה ברמה המקומית. הוועדה המחוזית רשאית לדון בתכניות אלה, ולקבוע עבור תכניות מפורטות שיקודמו בתחום תוכניות האב ככל שנדונו, הנחיות אחרות לנושאים הבאים: חישוב נפח הנגר לניהול, יעד איגום זמני ויעד ספיקה יוצאת מופחתת. זאת על בסיס ממצאי והמלצות תוכניות האב, ולאחר היוועצות עם רשויות הניקוז.

סעיף 7.2 עוסק בהגנה על איכות מי התהום ומניעת זיהום. הסעיף קובע כללים להגנה על מקורות מי התהום מפגיעה של פעילות על קרקעית ושימושי קרקע בעלי פוטנציאל לזיהום. ההגנה על איכות מי התהום מתייחסת לארבעה סוגי שטחים בעלי רגישות הידרולוגית: 1. גבוהה מאד- שטח שבו קיים סיכון לפגיעה למקורות מים בעלי חשיבות רבה למשק המים (במוצא אקוויפרים, החדרה לאקוויפרים ובאזורים המפיקים כמות גדולה של מי שתייה). 2. גבוהה- שטח שבו קיים סיכון לפגיעה במקורות מים מרכזיים. 3. בינונית- אקוויפר מקומי או ראשי (שאינו אקוויפר ההר או החוף) באיכות מים שאינה מתאימה לאספקה ישירה למי שתייה. 4. נמוכה- אין אקוויפר פעיל בשכבת הקרקע העליונה.

בפרק המים ישנן הוראות העוסקות בהעשרת מלאי המים באמצעות החדרת מים למי התהום, מניעת זיהום מי תהום, שיפור החלחול וכן שימוש חוזר על ידי טיהור קולחים והשמשתם בין היתר לחקלאות (השקיה בקולחים) והחזרה לטבע (החזרת מים לנחלים).

יצויין כי אזור המוגדר כ"אזור החשוד בזיהום מי תהום" הינו חשוד בזיהום קרקע ומי תהום ולפיכך תכנית בתחומו של שטח זה תועבר לחוות דעת רשות המים לעניין החדרת נגר עילי למי תהום.

כמו כן, הפרק כולל הוראה בדבר מתן עדיפות לאמצעי ניהול נגר להעשרת מי תהום, ב'אזורי עדיפות להחדרה למי תהום', כפי שמסומנים 'אזורי עדיפות להחדרה למי תהום', המפורסמת ע"י רשות המים."

במסגרת תיקון 7 לפרק המים בתמ"א/1, בוצעו התאמות ועדכונים שמטרתם לתת מענה תכנוני לניהול הנגר ולמיתון נזקי שיטפונות באזורים המועדים לשיטפונות. נוספו שטחים שמורים לתכנון "אתרי ויסות נגר" במקומות מתאימים לויסות, המאפשרים את ניהול הנגר לצמצום או מיתון נזקי שיטפונות. כל שטח שמור לתכנון נועד להגן על אזור מוגדר, ואין כוונה לגדרם. ניתנו הנחיות לקידום תכניות מפורטות, כולל בחינת חלופות לפתרונות שאינם אתרי ויסות, בראייה אגנית בשיתוף רשות הניקוז.

1. מטרות

יצירת מסגרת תכנונית לשמירה על משאב המים בישראל ופיתוחו, תוך הבטחת אספקת מים יציבה ובת קיימא לאורך זמן, לכלל צורכי המשק, החקלאות, והשטחים הפתוחים ובכללם זה:

- שמירה והגנה על מקורות מים טבעיים, לרבות העשרת מי תהום באמצעות חלחול והחדרה, תוך הבטחת איכות המים ומניעת זיהומם.
- ניהול מיטבי של נגר עילי ומיתון נזקי שיטפונות.
- הפקה, התפלה, הולכה, טיפול, טיהור, שאיבה ואיגום של מים מסוגים שונים להבטחת הפקה רציפה ואמינה לכלל הצרכים.
- שמירת שטחים למתקנים וקווי מים מסוגים שונים וקביעת הוראות תכנון להקמתם.

2. הגדרות

אזורי מגן כהגדרתם בתקנות בריאות העם (תנאים תברואיים לקידוח מי שתיה), התשנ"ה – 1995.

איגום זמני השהיית נגר בשטח בנוי / מתקן ייעודי / שטח פתוח מונמך בנפח מוגדר ושחרורו למערכת הניקוז באופן מבוקר באמצעות מתקן/רכיב הידראולי ייעודי. יעד האיגום הזמני (נפח הנגר להשהייה) מחושב כך שיאפשר את ויסות הנגר לטובת עמידה ביעד הספיקה יוצאת מופחתת.

אתר החדרה שטח להחדרת מים מסוגים שונים, כפי שיקבעו על ידי רשות המים, לאגירתם בתת הקרקע.

אתר התפלה שטח הכולל את כל הדרוש להתפלה לרבות מתקן להתפלת מי ים, מאגר, קווי מים למי הזנה, לסילוק מי רכז ולמים מותפלים, קווי ומתקני חשמל, מתקן שאיבה ושטח לתשתיות בים.

אתר ויסות נגר שטח המשמש להשהיית נגר לפרק זמן קצר, עד ימים בודדים, לשם הקטנת ספיקת הנגר הזורם למורד, לצורך צמצום נזקי הצפות ושיטפונות. כולל את השטח להשהיית הנגר וכן השטח למתקן ההנדסי הנדרש לתפעולו. כגון: סוללת הויסות, מעביר מים, מגלש עודפים, מתקני ריקון וכיוצ"ב.

בוצה חומר אורגני ומינרלי המופרד מהשפכים בתהליך הטיפול במתקן טיפול בשפכים, למעט תוצר המתקבל בתהליך המקדמי של הטיפול שבו מבוצעים סינון גס והפרדת חול ושמנים.

בריכה מבנה מקורה לאיגום מי מערכת ומתקנים נלווים.

גשם שעתי עובי הגשם היורד בשעה אחת. יחידת המידה היא מ"מ (מילימטר).

החדרת נגר מעבר ישיר של נגר לתווך הרווי והלא רווי דרך מתקן / אמצעי הנדסי.

וויסות נגר הקטנת ספיקות הנגר היוצאות ממוצא ניקוז נתון בעת אירוע גשם, ע"י השהיית הנגר טרם הגעתו למוצא ושחרור מבוקר שלו.

ועדה מקצועית למים ולביוב ועדה המתמנה בכל ועדה מחוזית, וחבריה הם נציג רשות המים יו"ר, ונציגי משרדי הבריאות, הגנת הסביבה, החקלאות וביטחון המזון, האוצר, מינהל התכנון ורשות מקרקעי ישראל.

חומרים מסוכנים כהגדרתם בחוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג- 1993.

חלחול נגר מעבר נגר מפני הקרקע לתווך הבלתי רווי, דרך נקבוביות הקרקע.

חצר שטח של מתקן מי מערכת, שפכים או קולחים או של מתקן נלווה לקווים, המוקף בגדר.

יעד איגום זמני נפח הנגר הנדרש לוויסות הנגר בתכנית עצמה ו/או בהיתר שיצא מכוחה לטובת עמידה ביעד הספיקה יוצאת מופחתת.

יעד ספיקה יוצאת מופחתת הספיקה היוצאת ממוצא או מוצאי התכנית לאחר פעולות ויסות הנגר, ע״י השימוש באמצעי איגום זמני ו/או אמצעים אחרים, אליה בין היתר, נדרשת התכנית לתכנן את מערכת הניקוז שלה.

מאגר שטח תחום, מקורה או פתוח, לאיגום מי מערכת, שפכים או קולחים, ומתקנים נלווים, לפרקי זמן ממושכים.

מוליכות הידראולית ברוויה קצב החלחול כאשר הקרקע ברוויה. מבוטא ביחידות מידה של עובי למשך זמן, לרוב- מ״מ לשעה.

מוצא ימי מובל המנקז את מי-הרכז ממתקן ההתפלה אל הים.

מחשבון כלי לחישוב נפח הנגר לניהול בתכנית ובתכניות בשטח קטן מ 5 ד׳ גם לחישוב יעד איגום זמני ויעד ספיקה יוצאת מופחתת. המחשבון מתבסס על נתוני קרקע וגשם והמפורסם באתר מינהל התכנון, וכמו כן על-ידי הזנת הפרמטרים הבאים: שטח, מיקום התכנית והתכסית האטומה המוצעת. שינויים בנתונים המצויים בבסיס המחשבון יהיו בסמכות המועצה הארצית, אשר תהיה רשאית לעדכנם מעת לעת, מבלי שהדבר יהווה שינוי לתכנית זו.

מי מערכת מים המוזרמים במערכת ההולכה הארצית, האזורית והמקומית, שבמידת הנדרש עברו טיפול או מיהול. בכלל זה מים מותפלים, מי קידוחים, לרבות מי קידוחים הנדרשים לטיפול, מי כנרת, מים מליחים, מי שפד״ן, מי קולחים להשקיה ללא מגבלות ומי נגר ושטפונות.

מי רכז מים המסולקים לאחר הליך הטיפול, ממתקן לטיפול במים, ממתקן התפלת מי-ים או ממתקן התפלה למים מליחים.

מי שתיה כהגדרתם בפקודת בריאות העם, 1940 והתקנות לפיה.

מים מליחים מים שרמת המליחות שלהם גבוהה מזו של מי שתיה ונמוכה מזו של מי ים, לרבות מי רכז ממתקן התפלה.

מים שאינם מי שתיה בהתאם לתקנות בריאות העם (איכותם התברואית של מי שתיה ומתקני מי-שתיה), התשע״ג – 2013 כגון מי-נגר עילי, שפכים, קולחים לסוגיהם, מים מליחים, מי ים, מי רכז ותמלחות, ומים שלא עברו טיפול.

מי שפד״ן מים מושבים אשר עברו טיפול קרקע-אקוויפר משלים (SAT) או טיפול אחר בטכנולוגיה שוות ערך, ושמשרד הבריאות קבע כי השימוש בהם להשקיה חקלאית או גינון ציבורי אינו דורש היתר השקיה.

מערכת ניקוז כלל האמצעים המשמשים לקליטה והולכה (תיעול) של נגר הנוצר והנקלט בתכנית, בכללם: קולטנים, תעלות מעל ובתת הקרקע, אל מערכת הניקוז הקולטת.

מערכת ניקוז מקומית מערכת הניקוז הקולטת המצויה בתחום השטחים הציבוריים, שבאחריותה של הרשות המקומית או רשות ניקוז.

מתקן הנדסי לאתר ויסות נגר מתקן הנדרש לתפעול אתר ויסות נגר, לרבות: סוללת הויסות, מעביר מים, מגלש עודפים, מתקני ריקון, חיבורי חשמל, מתקן בקרה וכיוצ״ב.

מתקן התפלה למים מליחים או מתקן לטיפול במים מתקן לשיפור באיכות המים, לרבות טיפול במים מזוהמים, להשבחת איכותם והפיכתם למי שתייה, מים לחקלאות, מים לתעשייה או טיפול בהם לשם סילוקם.

מתקן התפלת מי ים מיועד להפקת מים מותפלים ממי-ים. מתקן גדול שתפוקתו מעל 30 מלמ״ש, מתקן קטן שתפוקתו קטנה מ- 30 מלמ״ש.

מתקן טיפול בשפכים מתקן המיועד לטיפול בשפכים על מנת לטהרם. מתקן אזורי - הספיקה היומית בו עולה על 10,000 מ״ק ליום. מתקן מקומי - הספיקה היומית בו עד 10,000 מ״ק ליום.

מתקן מדידה וניטור	מתקן למדידה וניטור של איכות וכמות מים במתקן של מי מערכת ובנחלים.
מתקן מי מערכת	מתקן המשמש למי מערכת שהינו אחד מאלה: באר (קידוח), תחנת שאיבה, בריכה, מאגר, אתר ויסות נגר, מגדל מים, מתקן התפלת מי-ים, מתקן התפלה למים מליחים, אתר החדרה, מתקן טיפול באיכות המים, מתקן לטיפול במניעת זיהום מים, מתקן מדידה וניטור, סוללה וסכר עפר, לרבות מתקן ייצור חשמל לצריכה עצמית ומתקנים הנדסיים נילווים הנדרשים לתפעול, אחזקה, ניטור ופיתוח של המתקן.
מתקן נלווה	מתקן בזיקה ישירה למתקן הראשי או לקו הנועד לתפעול, גיבוי, אחזקה, בטיחות וביטחון.
מתקן שפכים/מתקן קולחים	מתקן המשמש לשפכים או לקולחים שהינו אחד מאלה: תחנת שאיבה, בריכה, מאגר, מתקן מדידה וניטור, לרבות מתקן ייצור חשמל לצריכה עצמית ומתקנים הנדסיים נילווים הנדרשים לתפעול, אחזקה, ניטור ופיתוח של המתקן.
ניהול נגר	אופן הטיפול בנגר הנוצר והנקלט בשטח התכנית, מכניסתו ו/או התהוותו, ועד ליציאתו למערכת הניקוז המקומית. מטרת ניהול הנגר היא לאפשר עמידה ביעד האיגום הזמני, ביעד הספיקה יוצאת מופחתת ובקריטריונים להגנה מפני הצפות לפי שימושי קרקע, בתכנית. ניהול הנגר יעשה דרך שימוש באמצעי ניהול נגר, בכללם, איסוף, הולכה, ויסות, חלחול והחדרה.
נפח נגר	נפח המים הניגר על פני הקרקע בשטח נתון בעת אירוע גשם, יחידת המידה היא מטר קוב.
נפח נגר לניהול	אחוז מנפח הנגר הנוצר בתכנית . על בסיסו מחושבים יעד איגום זמני ויעד ספיקה יוצאת מופחתת בתכנית / בתת האגנים. יחידת המידה היא מטר קוב.
סכר עפר	מחסום ויסות זרימה לעצירת מים, העשוי ברובו סלע ואדמה, למעט סכר לשם מאגר גיא.
ספיקה	נפח זרימה למשך זמן קבוע. יחידות המידה הן ליטר לשנייה, מטר קוב לשנייה (מקש"נ) או מטר קוב לשעה (מק"ש).
ספיקה יוצאת מופחתת	הספיקה היוצאת באופן מוסדר מכלל אמצעי ניהול הנגר אל מחוץ לשטח התכנית (לא כולל אמצעי חלחול/החדרה). יחידת המידה היא מטר קוב לשניה (מקש"נ) או מטר קוב לשעה (מק"ש).
ספיקה עודפת	ספיקת השיא של הנגר היוצא מכל שטח התכנית, שכוללת את השטחים המנוהלים (ספיקה יוצאת מופחתת) והלא מנוהלים בתחום התכנית. יחידת המידה היא מטר קוב לשניה (מקש"נ) או מטר קוב לשעה (מק"ש).
עובי גשם יממתי	עובי הגשם היורד בפרק זמן של 24 שעות. יחידת המידה היא מילימטר.
עוצמת גשם	עובי הגשם היורד לתקופת זמן. יחידת המידה היא מ"מ לשעה. כך לדוגמא- עוצמת הגשם של 60 מ"מ לשעה למשך 10 דקות משמעה- עובי הגשם של 10 מ"מ.
עורף נמל	השטח היבשתי של נמל ימי (מעגנה תחום יבשתי).
קו/ מובל	צינור, תעלה או מנהרה להולכת כל סוגי המים, השפכים והקולחים, והמתקנים הנלווים הנדרשים לתפעולם, אחזקתם, ניטורם ושדרוגם.
קולחים	שפכים שעברו טיפול במיתקן טיפול כהגדרתם בתקנות בריאות העם (תקני איכות מי קולחים וכללים לטיהור שפכים), התש"ע – 2010

קולחים להשקיה בלא מגבלות	כהגדרתם בתקנות בריאות העם (תקני איכות מי קולחים וכללים לטיהור שפכים), תש״ע-2010.
קולחים להשקיה חקלאית מוגבלת	כהגדרתם בתקנות בריאות העם (תקני איכות מי קולחים וכללים לטיהור שפכים), תש״ע-2010.
רצועת אחזקה	רצועת קרקע הדרושה לאחזקת קו מי מערכת, שפכים וקולחים, המהווה חלק מרצועת העבודה.
רצועת עבודה	רצועת קרקע הדרושה להנחת קו מי מערכת, שפכים וקולחים, לרבות השטחים הדרושים להקמתו.
שטח מנוהל	שטח המתנקז לאמצעי ניהול נגר.
שטחים פתוחים רגישים	שטחים מוגנים, מכלול נופי, תחום חוף הים ושטחים פתוחים בסביבה החופית, שטח פתוח בתמ״מ, רצועת השפעה של נחל ופשט הצפה, אתר הנצחה.
שפכים	פסולת שמקורה בפעילות סניטרית, תעשייתית או חקלאית המורחקת על ידי זרם מים.
תחום השפעה	שטח המקיף ומושפע ממתקן טיפול שפכים, תחנת שאיבה לשפכים וקולחים או מאגר קולחים, כפי שיקבע בתכנית המפורטת.
תחנת שאיבה	מתקן המשמש להגברת לחץ מים, שפכים וקולחים לצורך הזרמתם.
תכנית למפעל ניקוז	כמשמעה בחוק הניקוז והגנה מפני שיטפונות (להלן ״חוק הניקוז״).
תכנית נושאית	תכנית מתאר מקומית או תכנית מפורטת החלה על כל שטח מרחב התכנון המקומי, או על כל שטח הרשות המקומית או היישוב או על חלק משמעותי מהם, והמאפשרת להוסיף, בלי צורך באישורה של תכנית נוספת, שטח כולל מותר לבנייה או להוסיף שימוש על השימושים המותרים בתכנית, והכול בלי שהיא קובעת את מיקומם בתשריט התכנית.
תקופת חזרה	שכיחות סטטיסטית לחזרת אירוע מסוים בשנה (גשם, ספיקה או כל אירוע אחר). לדוגמא: אירוע של 1:50 שנה יצוין כאירוע בעל הסתברות של 2%.
תכנית כלל עירונית להתחדשות מגרשית	תכנית החלה על מרחב תכנון או חלק משמעותי ממנו, אשר קובעת הוראות לגבי מבנים טעונים חיזוק, כהגדרתם בסעיף 70א׳ לחוק התכנון והבניה התשכ״ה – 1965 , לטובת התחדשות המגרש, בדרך של הריסת המבנה ובנייתו מחדש ו/או בדרך של חיזוק המבנה הקיים, כאשר זכויות הבניה בה מותנות
תכנית לניהול סיכוני שיטפונות	תכנית לניהול נגר לאגן היקוות שלם, בראייה ארוכת טווח, להגנה מפני נזקי שיטפונות והצפות, שאושרה ע״י משרד החקלאות.

כל מונח שלא הוגדר מפורשות בתכנית זו תהא נודעת לו המשמעות שיש לו לפי חוק התכנון והבניה, התשכ״ה-1965 (להלן ״החוק״) ו/או בחוק המים ו/או בחוק הניקוז, לפי העניין, והוא כשאין כוונה אחרת משתמעת.

3. שטחים ורצועות לתכנון

3.1. מתקנים וקווים – שמירת שטחים לתכנון

3.1.1. בתשריט התכנית מסומנים שטחים שמורים לתכנון אתרי התפלה הכוללים מתקני התפלה גדולים, אתרי ויסות נגר, אתרי החדרה ורצועות לתכנון. כל עוד לא אושרה תכנית מפורטת לשימושים אלו, לרבות תכנית מפעל ניקוז, לא תאושר כל תכנית או היתר מכוח תכנית זו למטרה אחרת.

3.1.2. למרות האמור בסעיף 3.1.1, רשאי מוסד תכנון, לאחר התייעצות עם רשות המים או רשות הניקוז לעניין אתרי ויסות נגר, לאשר תכנית או היתר כאמור בסעיף זה, לשימושים הבאים, ובלבד שלא תסוכל בכך האפשרות להקמת המתקנים והקווים, על פי תכנית זו, ותפעולם:

3.1.1.1. בשטח שמור לאתר החדרה ולאתר התפלה, לרבות שטח חלופי לאתר התפלה, ניתן לאשר:

א. שימושים זמניים וקווי תשתית - באישור הוועדה המחוזית. במקום שבו יעוד הקרקע נקבע כ"שטח פתוח" בתכנית שאושרה טרם אישור תכנית זו, יידרש אישור המועצה הארצית.

ב. מתקני תשתית קבועים - באישור המועצה הארצית.

3.1.1.2. בשטח שמור לקווי מי מערכת ולקווי קולחים ובמרחב חיפוש למתקן התפלה, ניתן לאשר כל תכנית או היתר מכוח תכנית זו ובלבד שהתקבל אישור הוועדה המחוזית.

3.1.1.3. על אף האמור בסעיף 3.1.2.2, היתר מכוח תכנית זו בתחום שטח שמור לקווי מי מערכת ולקווי קולחים לא ידרש לאישור הוועדה המחוזית.

3.1.1.4. בשטח שמור לאתר ויסות נגר, ניתן לאשר:

א. שימושים זמניים וקווי תשתית - באישור הוועדה המחוזית.

ב. מתקני תשתית - באישור המועצה הארצית ובהתייעצות עם משרד החקלאות.

ג. בשטח חקלאי – עיבוד חקלאי וקירוי צמחי, לרבות כלל הפעולות הנדרשות.

ד. אתרי כרייה וחציבה.

ה. שטחים מוגנים, ובלבד שלא יותרו בהם מבנים.

ו. שטחים פתוחים ציבוריים אקסטנסיביים ופעולות שיקום טבע.

3.1.2. עם אישור תכנית מפורטת או מתן היתר מכוח תכנית זו למתקן מי מערכת או קולחים בשלמותו, או לקו מי מערכת או קולחים בשלמותם, או לחלקם, או תכנית מפעל ניקוז לאתר ויסות נגר:

3.1.3.1. בשטח שמור לתכנון מתקני מי מערכת וכן בשטח חלופי לאתר התפלה בו לא אושרה התכנית המפורטת או תכנית מפעל ניקוז, תתבטל יתרת השטח השמור לתכנון ותחזור לייעודה טרם אישור תכנית זו או כפי שייקבע בתכנית המפורטת כאמור. זאת, אלא אם קבעה המועצה הארצית את שמירתה לתשתיות נוספות. שטח שמור לאתר ויסות נגר יחזור לייעודו טרם אישור תכנית זו ולא יישמר לתשתיות נוספות.

3.1.3.2. בשטח שמור לתכנון קווי מי מערכת וקווי קולחים, רשאי מוסד תכנון לצמצם את רוחב הרצועה לתכנון המסומנת בתשריט, לאחר התייעצות עם רשות המים ובאישור הוועדה המחוזית, והדבר לא יהווה שינוי לתכנית זו. תשריט מתוקן ישלח למועצה הארצית ולמוסדות התכנון הנוגעים בדבר.

3.1.3.3. במרחב חיפוש למתקן התפלה: תתבטל יתרת השטח ותחזור ליעודה טרם אישור תכנית זו או כפי שיקבע בתכנית מפורטת כאמור.

3.2. מידות רצועות לתכנון – קווי מי מערכת

3.2.1. רוחב הרצועה לתכנון קווי מי מערכת יהיה 60 מטר אשר ימדדו במרחק של 30 מטרים לכל צד מציר הרצועה.

3.2.2. רוחב הרצועה לתכנון המוביל הארצי:

3.2.2.1. בקטעים בהם המוביל עובר בתעלה פתוחה - 110 מטר.

3.2.2.2. בקטעים בהם המוביל עובר בצינור טמון - 65 מטר.

3.2.2.3. במפעל הטית מעיינות מליחים המהווה חלק ממפעל המוביל הארצי - 35 מטר.

3.3. שינוי סיווג

בתכנית מפורטת ניתן לשנות את סוג המים ברצועה לתכנון ביחס למסומן בתשריט התכנית, בהיוועצות עם רשות המים.

3.4 רצועה לתכנון

בתשריט התכנית מסומנות רצועות לתכנון קווי מי מערכת, עליהן יחולו ההוראות הבאות:

3.4.1 רצועה לתכנון שסומנה בסמיכות לקו תשתית או דרך: ככל שקו התשתית או הדרך יועתקו או יוסטו, תוסט גם הרצועה לתכנון בהתאם והדבר לא יהווה שינוי לתכנית זו.

3.4.2 מוסד תכנון רשאי לתת היתר לקו מי מערכת לפי סעיף 6.5 או לאשר תכנית לקו מי מערכת שלא בתחום הרצועה לתכנון המסומנת בתשריט משיקולים תכנוניים, הנדסיים, סביבתיים ומקומיים.

3.4.3 מוסד תכנון רשאי לצמצם את רוחב הרצועה לתכנון המסומנת בתשריט, לאחר התייעצות עם רשות המים ובאישור הוועדה המחוזית והדבר לא יהווה שינוי לתכנית זו.

3.5 ביטול או צמצום אתרים

המועצה הארצית, בהתייעצות עם רשות המים או עם משרד החקלאות לעניין אתרי ויסות נגר, הוועדה המחוזית והוועדה המקומית הנוגעות בדבר, רשאית לבטל שטח שמור לתכנון מתקני התפלה או אתרי החדרה, קווי מי מערכת וקווי קולחים המסומנים בתכנית, או לצמצם את שטחם.

4. מתקנים וקווים – תכנית מפורטת

4.1. תכולת תכנית מפורטת

4.1.1. תכנית מפורטת למתקנים ולקווי מי מערכת תאושר לאחר התייעצות עם רשות המים או רשות הניקוז, לעניין אתר ויסות נגר, ועל פיה יינתנו היתרי בניה. תכנית מפורטת שעניינה שפכים או קולחים כגון: תכנית הכוללת מתקן טיפול בשפכים, תחנת שאיבה לשפכים בעלת ספיקה של 2,000 מ״ק יומי ומעלה, מאגר קולחים, קו מאסף לשפכים או מובל קולחים, תאושר לאחר התייעצות גם עם הוועדה המקצועית למים ולביוב.

4.1.2. התכנית המפורטת תקבע את כל הנדרש למימוש מטרתה, ובכלל זה את כל השימושים, המבנים, המתקנים והקווים הנדרשים להקמתה, לתפעולה, לאחזקתה, לשדרוגה, להנגשתה, אמצעי ביטחון ובטיחות, מתקנים למזעור מפגעים ולהגנה על הבריאות ואמצעי ניטור ובקרה. בתשריט התכנית יסומנו בהתאם לצורך רוחב רצועת האחזקה ורוחב רצועת העבודה. התכנית תכלול במידת הצורך גם תחום השפעה ומגבלותיו בהתאם למסמכים הסביבתיים.

4.1.3. ניתן לאשר בשטח תכנית מפורטת למתקן מי מערכת: קווי תשתית, חקלאות, למעט עצים מעמיקי שורש, ושימושים לצרכי נופש ופנאי, בתנאי שלא תגרם פגיעה בתפקוד המתקן בהתאם למטרות התכנית. שימושי פנאי ונופש במאגר קולחים יידרשו להתייעצות עם משרד הבריאות.

4.1.4. בנוסף, ניתן לאשר בשטח מאגר, אתר החדרה, אתר ויסות נגר ורצועה לתכנון: נטיעת עצים מעמיקי שורש לאחר התייעצות עם בעל התשתית בתנאי שלא תהיה פגיעה בתפקוד המתקן בהתאם למטרות התכנית. באתר ויסות נגר אין צורך בהתייעצות עם בעל התשתית לעניין זה

4.1.5. תכנית מפורטת תאפשר, ככל הניתן, שימוש רב תכליתי במתקני מי מערכת.

4.1.6. תכנית מפורטת למתקן מי מערכת בשטח עירוני בנוי תבחן, בין היתר, את אופן השתלבותו במרחב העירוני.

4.2. הוראות בנושאי סביבה

4.2.1. תכנית מפורטת בשטח בעל רגישות נופית סביבתית גבוהה, לאתר החדרה (שהינו מאגר), תחויב בהגשת נספח נופי סביבתי.

4.2.2. בתכנית מפורטת למאגר שאינו למי שתיה, תידרש הכנת נספח נופי סביבתי גם בשטח שאינו ברגישות נופית סביבתית גבוהה. מוסד תכנון רשאי לפטור מחובה זו או לקבוע מצבים בהם לא יהיה צורך בהכנת נספח כאמור לאחר התייעצות עם המשרד להגנת הסביבה.

4.2.3. תכנית מפורטת למתקן התפלה, תחויב בהגשת נספח נופי-סביבתי.

4.2.4. תכנית מפורטת למתקן טיפול בשפכים, תכלול תסקיר השפעה על הסביבה בהתאם לתקנות התכנון והבניה (תסקירי השפעה על הסביבה), תשס״ג-2003. מוסד תכנון רשאי להמירו בנספח נופי-סביבתי לאחר התייעצות עם המשרד להגנת הסביבה. תכנית להרחבת מתקן טיפול שפכים קיים תכלול נספח נופי-סביבתי בהתאם לשיקול דעת מוסד תכנון.

4.2.5. נספח נופי-סביבתי כאמור יערך על פי הנחיות המשרד להגנת הסביבה ויאושר על ידי מוסד התכנון

4.2.6. תכנית מפורטת לאתר ויסות נגר במרחב נחל כאמור בפרק הנחלים, תכלול תסקיר השפעה על הסביבה בהתאם לתקנות התכנון והבניה (תסקירי השפעה על הסביבה), תשס״ג-2003. מוסד תכנון רשאי להמירו בנספח נופי-סביבתי לאחר התייעצות עם המשרד להגנת הסביבה.

4.2.7. נספח נופי-סביבתי עבור אתר ויסות נגר יערך על פי הנחיות נספח ב׳6.

4.3. תכנון והקמה בשלבים

ניתן לאשר תכנית מפורטת לחלק מהמתקנים או הקווים או להקים חלק מהם. במתקן התפלה לא תהיה פגיעה בתפוקה המינימלית המתוכננת כמפורט בנספח ב׳1, באתר ויסות נגר לא תהיה פגיעה בנפח המוגדר כמפורט בנספח ב׳15, או באפשרות להקמת התשתיות בשלמותן. במקרה זה, ייתן מוסד תכנון דעתו לצורך בהשלמה או בעדכון הנספח נופי-סביבתי בכל שלב.

4.4. הוספת מתקנים וקווים

4.4.1. בתכנית מפורטת, ניתן להוסיף מתקני מי מערכת, מתקני קולחים, קווי מי מערכת וקווי קולחים על אלה המסומנים בתשריט התכנית, בהתייעצות עם רשות המים או רשות הניקוז, לפי העניין, ויחולו עליה הוראות תכנית זו.

4.4.2. תכנית להוספת מתקן התפלה גדול למי ים, רצועה לצנרת מי רכז ומי הזנה ומוצא ימי, תידרש, בנוסף, גם לקבלת חוות דעת נציג שר הביטחון ולאישור המועצה הארצית.

5. מתקנים וקווים – הוראות פרטניות

נוסף על ההוראות הכלליות האמורות לעיל, יחולו הוראות פרטניות לתכנית מפורטת לכל מתקן ולכל קו לפי המפורט להלן. במקרה של סתירה בין ההוראות הפרטניות להוראות הכלליות, יגברו ההוראות הפרטניות.

5.1. אתר התפלה

5.1.1. מתקן התפלה גדול למי ים

על תכנית לאתר התפלה הכוללת מתקן התפלה גדול למי ים יחולו ההוראות הבאות:

5.1.1.1. אתר התפלה יכלול בשטחו צנרת וקווי תשתית הנדרשים לצורך מתקן ההתפלה.

5.1.1.2. בתחום שטח מתקן התפלה ניתן לאשר גם הקמת מרכז מבקרים ותחנת כח קטנה על פי תכנית זו לאחר שנבחן הצורך בהקמתה. תחנת הכח תשרת בעיקר את מתקן ההתפלה. היתר בנייה להקמתה יינתן לאחר מתן היתר בניה למתקן ההתפלה.

5.1.1.3. תינתן עדיפות למיקום מתקן שאיבה בתחום שטח מתקן ההתפלה.

5.1.1.4. הצינורות בים יוטמנו, ככל הניתן, בקרקעית בהתבסס, בין השאר, על נספח נופי סביבתי.

5.1.1.5. צנרת וקווי תשתית לצורך מתקן ההתפלה בתחום חוף הים, יוטמנו מתחת לפני הקרקע. התוויתם מעל פני הקרקע תידרש לאישור המועצה הארצית.

5.1.1.6. תינתן עדיפות למיקום מתקן ההתפלה מעבר לסביבה החופית.

5.1.1.7. לעניין איכות מי ההזנה תידרש התייעצות עם משרד הבריאות ויקבעו בתכנית מגבלות שיבטיחו הגנת מי ההזנה מפני מקורות מזהמים ובהתאם לכך ייקבעו, בין היתר, גבולות התכנית בים.

5.1.1.8. בהתייחס לשטח לתשתיות בים תידרש התייעצות עם רשות הספנות ונציג שר הביטחון, ובתחום נמל מוכרז גם עם הרשות המוסמכת לעניין הנמל. מוסד התכנון יקבע, בהתייעצות עם רשות המים ועם פיקוד העורף, את מרכיבי הבינוי הנדרשים למיגון המתקנים אשר יבטיחו את הגנת המתקן ואת תפקודו בעת חירום.

5.1.2. מתקן התפלה קטן למי ים

על תכנית למתקן התפלה קטן למי ים יחולו ההוראות הבאות:

5.1.2.1. יחולו על התכנית הוראות סעיף 5.1.1 בדבר מתקן התפלה גדול, למעט ס"ק 5.1.1.2 ו- 5.1.1.5.

5.1.2.2. תכנית מפורטת תידרש לאישור רשות המים בדבר נחיצותה ולאישור הוועדה המחוזית.

5.1.2.3. תינתן עדיפות להקמת המתקן בתחום שטח שיועד בתכנית מאושרת לתעשייה, תעסוקה, למתקנים הנדסיים, וככל הניתן הוא יחובר למערכות מים קיימות.

5.1.2.4. לא יאושר מתקן ההתפלה בסביבה החופית, למעט קווי הצנרת להעברת מי ההזנה ולסילוק מי הרכז ומתקן שאיבת מי ים, אלא אם כן התקבל אישור המועצה הארצית.

5.1.3. מתקן התפלה למים מליחים ומתקן לטיוב מים

5.1.3.1. תכנית מפורטת למתקן התפלה למים מליחים או למתקן לטיוב מים תציג פתרון לסילוק מי הרכז.

5.1.3.2. ככל שהפתרון לסילוק מי הרכז יהיה לים, יסולקו מי הרכז אל מוצא ימי כמסומן בתשריט ויחולו על התכנית גם הוראות ס"ק 5.1.4.1 להלן.

5.1.4. הוראות מיוחדות לאתרי התפלה

5.1.4.1. **סילוק מי רכז ומוצא ימי**

א. תכנית למתקן התפלה קטן או למתקן התפלה למים מליחים או למתקן לטיוב מים שפתרון סילוק מי הרכז שלה הוא סילוקם למוצא ימי תציג חיבור אל מוצא ימי כמסומן בנספח ב'2.

ב. תכנית מפורטת למוצא ימי חדש תידרש לאישור המועצה הארצית ותקבע מיקום מדויק, אורך צנרת ועומק, ניטור ובחינת השפעות מצטברות של מי הרכז על הסביבה הימית ועל המים הנשאבים. מוסד התכנון הדן בתכנית ייתן עדיפות לאיחוד תשתיות לניצול או לסילוק מי רכז ממקורות נוספים באזור.

5.1.4.2. **הוראות מיוחדות לאתרים**

א. עמק חפר: טרם אישור תכנית מפורטת בתחום הרצועה לתכנון לקו מתח עליון, לא תאושר כל תכנית ולא יינתן כל היתר למטרות אחרות, אלא לאחר שמוסד תכנון, לאחר שהתייעץ עם חברת החשמל, רשות הגז ונתיבי ישראל, שוכנע כי אין באישורם כדי לפגוע באפשרות הקמת קווי מתח עבור מתקן ההתפלה, באפשרות העברת צנרת גז בהתאם לתמ"א 37/ח ובאפשרות להצמדת קווים. עם אישור תכנית מפורטת תתבטל הרצועה

לתכנון. תכנית מפורטת כאמור תקבע, בין השאר, את מיקום קווי המתח ברצועה, את הרוחב הדרוש לתפעולה ולתחזוקה ואת השימושים המותרים במפלס הקרקע ובתת הקרקע לצרכים שאינם קשורים לקווי חשמל (כדוגמת שטחים חקלאיים, חנייה, תשתיות אחרות) הכל בתיאום עם חברת החשמל.

ב. **שורק**: מיקומם המדויק של מתקן ההתפלה והמאגר יקבע בתכנית מפורטת בתחום מרחב החיפוש וככל הניתן, בצמוד למתקני ההתפלה המאושרים בתת"ל 36. שטחו של המתקן לא יעלה על 100 דונם.

ג. **אשקלון - צפון:** אתרי ההתפלה באשקלון חלופיים זה לזה. ככל שתאושר תכנית מפורטת לאתר ההתפלה מצפון לאזור התעשייה הדרומי של אשקלון יחולו ההוראות הבאות: מיקומו המדויק של המתקן והצנרת הנלווית לו יקבע בתכנית מפורטת כאמור, בתחום גבולות השטח המסומן בתשריט כ"מרחב חיפוש" ושטחו לא יעלה על 100 דונם. רצועת הצנרת למי הזנה ולסילוק מי רכז שבין המתקן לים, תקבע בגבול שבין הגן הלאומי אשקלון לקצא"א, ובתוך שטח הזיכיון של קצא"א. מוסד תכנון הדן בתכנית מפורטת כאמור, יבדוק את ההשלכות של המקשרים ומסוף הכימיקלים וכן של תכניות למקשרים נוספים ולמסוף נוסף החלות באזור זה של צנרת מי ההזנה של מתקן ההתפלה. ככל שיוחלט על אישור אתר התפלה במסגרת תכנית מתאר שתחול על מכלול קצא"א, ניתן יהיה לקבוע שטח למתקן התפלה ולצנרת הנלווית במיקום שונה מהמסומן בתשריט תכנית זו, ולא יראו בכך שינוי לתכנית. עד לאישור תכנית מפורטת, רשאי מוסד תכנון לאשר בשטח זה תכנית ולתת היתר לשימושים שאינם מיועדים למתקן התפלה, ובלבד שהתקבל אישור הוועדה המחוזית, אם השתכנעה, לאחר התייעצות עם מנהל רשות המים, כי לא תפגע האפשרות להקמת מתקן התפלה והתשתיות הנילוות לו.

5.2. תכנית מפורטת לקווי מי מערכת, שפכים וקולחים

5.2.1. הנחת קווי מי מערכת, שפכים וקולחים תהיה על פי תכנית מפורטת. על אף האמור, קווים המנויים בסעיף 6.5 להלן, לא ידרשו לתכנית מפורטת וניתן להניחם על פי היתר בלבד.

5.2.2. בתכנית מפורטת ניתן לאשר שטחים מגודרים למתקנים נלווים גם אם אינם צמודים לקו המים, וכן לקבוע מגבלות הנובעות ממתקנים אלו.

5.2.3. הנחה של קו מי מערכת וקו ביוב בסמיכות זה לזה, תעשה על פי הנחיות משרד הבריאות.

5.3. איגום, אגירה והחדרה

5.3.1. הפקדת תכנית והוצאת היתר בניה לאתר החדרה ומאגר שאינו מקורה יותנו בהבטחת אמצעים למניעת פגיעה בבטיחות הטיסה בשל מעוף ציפורים, בשלבי הקמת המאגר ותפעולו, ויפרטו את האמצעים הנדרשים לכך, וזאת לאחר התייעצות עם נציג שר הביטחון וכן עם רשות התעופה האזרחית.

5.3.2. תכנית מפורטת למאגר תכלול הוראות לשמירה על זרימות בסיס הנחלים הכלולים בתכנית, ובהתייעצות עם רשות הניקוז.

5.3.3. תכנית מפורטת למאגר קולחים תכלול גם את תחום ההשפעה שיסומן בתשריט והוראות באשר למגבלות בתחום זה ואמצעים למניעת זיהום מי תהום.

5.3.4. תכנית מפורטת לאתר החדרה תכלול ככל הנדרש, התייחסות בדבר הצורך במתקנים להטיית המים ולשאיבתם.

5.3.5. הוראות מיוחדות לאתרי החדרה:

5.3.5.1. תכנית שיש בה הרחבת תחומים של אתרי ההחדרה הקיימים הבאים:
דליה, אילון ונקרות, תתואם עם נציג שר הביטחון בועדה המחוזית הנוגעת בדבר.

5.3.5.2. תנאי לאישור תכנית מפורטת לאתרי החדרה "נחשונים" ו"בית עריף", יהיה תאום עם נציג שר הביטחון בועדה המחוזית הנוגעת בדבר, לעניין קביעת הגבולות המדויקים של אתר ההחדרה המוצע.

5.3.5.3. תנאי לאישור תכנית מפורטת לאתר החדרה מוצע "רובין" יהיה קבלת אישור נציג שר הביטחון בוועדה המחוזית הנוגעת בדבר.

5.3.5.4. תכנית מפורטת להקמת אתר החדרה "לכיש" בשטח המסומן בתשריט תופקד בתנאים הבאים: התכנית לא תכלול עבודות עפר בהיקף נרחב, שישנו באופן מהותי את פני השטח; צורף לתכנית תסקיר השפעה על הסביבה כמשמעותו בתקנות התכנון והבניה (תסקירי השפעה על הסביבה) - התשס"ג 2003, ונתקבל אישור רשות הטבע והגנים, כאמור בפרק 6 סעיף 4 בתמ"א 39.

5.4. שפכים וקולחים

5.4.1. חובת פתרון ביוב

5.4.1.1. תכנית מקומית או תכנית מפורטת המייצרת שפכים, תאושר בכפוף להצגת היתכנות לפתרון איסוף שפכים וטיפול בהם במתקן טיפול שפכים וסילוקם, ובהתאם לקבוע להלן (להלן: פתרון ביוב).

5.4.1.2. ככלל, תינתן עדיפות לפתרון ביוב במתקן טיפול שפכים אזורי קיים.

5.4.1.3. ניתן לאפשר פתרון ביוב במתקן טיפול שפכים מקומי אם השתכנע מוסד תכנון, לאחר התייעצות עם הוועדה המקצועית למים וביוב, כי קיימת עדיפות לטיפול במתקן זה לאחר ששקל יתרונותיו ובכלל זה מניעת מפגעים, תנאים מקומיים וטופוגרפיים והמרחק בין ניצול הקולחים לבין המתקן האזורי.

5.4.1.4. מוסד תכנון רשאי לאשר פתרון ביוב מקומי אחר שתפוקתו עד 200 מ"ק ליום גם אם אינו בהתאם לקבוע בתכנית זו, לאחר שהתייעץ עם הוועדה המקצועית למים ולביוב. בתפוקה גבוהה מסף זה יידרש לאישור הוועדה המחוזית ככל שתמליץ על כך הוועדה המקצועית למים וביוב.

5.4.2. תכנית מפורטת למתקן טיפול שפכים

5.4.2.1. תכנית מפורטת למיתקן טיפול בשפכים תכלול את כל הדרוש למימוש מטרתה ובין היתר, את הפרטים הבאים:

א. הוראות בנוגע לבוצה המטופלת, מניעת זיהום מי תהום ושלבי הביצוע.

ב. תחום ההשפעה ומגבלותיו, כפי שיקבע, בין השאר, על פי המסמכים הסביבתיים.

ג. מערכות לניטור השפעות על הסביבה והנחיות בדבר שמירה על בריאות הציבור והגנה על הסביבה.

5.4.2.2. הוראות להכנת התכנית המפורטת:

א. מתקן הטיפול בשפכים יתוכנן לטפל בכל כמות השפכים, בהתאם להנחיות רשות המים ולשנת יעד שתקבע על ידה ובהתאם להמלצות הוועדה המקצועית למים וביוב.

ב. המתקן יותאם לטפל בשפכים ברמת האיכות הנדרשת על פי יעדי הקולחים, אך לא פחות מהאיכות הנדרשת לפי תקנות בריאות העם (תקני איכות מי קולחים וכללים לטיהור שפכים) 2010.

5.4.3. רצועות לתכנון מובלי שפכים ומובלי קולחים

רוחב הרצועה לתכנון מובלי שפכים ומובלי קולחים יהיה 35 מטר.

5.4.4 תכנית כוללנית או מתארית החלה על ישוב שלם או על חלק משמעותי ממנו, תופקד לאחר היוועצות עם הוועדה המקצועית למים ולביוב באשר לצורך בקווי ובמתקני מים וביוב אשר יתנו מענה להיקף הבינוי המוצע בתכנית.

5.5. אתר ויסות נגר

5.5.1. כלל אתרי הויסות המיועדים להגן על אזור מסוים המועד להצפה, כמפורט בנספח ב׳15 בתכנית זו, יקודמו בהליך תכנוני אחד, בראייה אגנית.

5.5.2. בפני מוסד תכנון יוצג הליך בחינת חלופות של פתרונות ניהול נגר[1], לרבות פתרונות שאינם אתר ויסות, בראייה אגנית ביחס לאזור שעליו נועד אתר ויסות הנגר להגן. ככל והתכנית נדרשת בתסקיר השפעה על הסביבה או נספח נופי-סביבתי, שלבי בחינת החלופות יהיו בהתאם לתהליך המוגדר בהם. הליך בחינת החלופות יתייחס לתכנית לניהול סיכוני שיטפונות מעודכנת ככל שישנה, וכן לחוות דעת של רשות הניקוז. בעת אישור תכנית מפורטת לפתרון ניהול נגר שאינו אתר ויסות, יבחן מוסד התכנון את הצורך לפעול בהתאם לסעיף 3.5.

5.5.3. על תכנית מפורטת לאתר ויסות נגר יחולו ההוראות הבאות:

5.5.3.1. הליך בחינת החלופות בהתאם לסעיף 5.5.1 כאמור יובא לדיון בפני מוסד התכנון.

5.5.3.2. התכנית תכלול הוראות לשמירה על זרימות בסיס בנחלים הכלולים בתכנית.

5.5.3.3. כל שינוי בנפח הנגר המוצע בתכנית המפורטת מעבר ל-10% מהיקף הנפח המצוין בנספח ב׳15, יידרש להיוועצות עם רשות הניקוז, ובמקרה של הגדלת הנפח גם בהתייעצות עם משרד החקלאות.

5.5.3.4. אתר ויסות הנגר יאושר כשימוש נוסף לשימושים המאושרים על-פי דין, ככל הניתן ללא שינוי יעוד הקרקע המאושר.

5.5.3.5. המתקן ההנדסי של אתר הוויסות יתוכנן בהתייעצות עם בעל הזכויות בקרקע.

5.5.3.6. סוללות אתר הויסות יתוכננו בשיפוע הגדול מ-1:4 ככל הניתן, למעט בשטח מעביר המים אשר יתוכנן בהתאם לסעיף 5.5.3.10.

5.5.3.7. התכנית תמזער ככל הניתן את הפגיעה ברצף השטחים הפתוחים.

5.5.3.8. התכנית תלווה בסקר סיכונים, אשר יעסוק בתנאים הנדרשים למניעת כשל הנדסי או תפעולי של האמצעים לסכירה של מי הנגר באתר, לרבות סוללות או כל מתקן אחר, למניעת קריסת המבנה, בהתאם להנחיות מנכ״ל מינהל התכנון כפי שפורסמו ויעודכנו מעת לעת[2].

5.5.3.9. בשטח פתוח התכנית תקבע הנחיות לשיקום ושילוב אתר הויסות בסביבתו, לרבות התייחסות למאפיינים של בית הגידול המקומי או של השימוש החקלאי הקיים.

5.5.3.10. מעביר המים יהיה מותאם במימדיו למעבר בעלי החיים החייבים את המעבר בנחל, ויהיה קצר ככל הניתן.

5.5.3.11. הפקדת תכנית לאתר ויסות נגר תותנה בכך שהתכנית תכיל הוראות להתייחסות לנושא מניעת פגיעה בבטיחות הטיסה בשל מעוף ציפורים, בשלבי הקמת האתר ותפעולו. האמצעים הנדרשים לכך יפורטו בהיתר הבניה, ללא הגבלה על סוג הפעילות החקלאית הצמחית, לאחר התייעצות עם הגופים הבאים:

א. התייעצות עם נציג שר הביטחון.

ב. התייעצות עם רשות התעופה האזרחית, לגבי האתרים הבאים: נשר, בית לחם, נהלל 1, נהלל 2, בידא, שימרון 1, שימרון 2, קיני 1, קיני 2, רעננה, שורק 4, שורק 5.

ג. התייעצות עם רשות שדות התעופה, לגבי אתר נשר.

5.5.3.12. תכנית לאתר ויסות הכוללת חפירה תכלול הוראות בכל הקשור לצורך במתן מענה לנושא עודפי עפר.

---

[1] כפי שהם מפורסמים במסמך מדיניות לניהול נגר באתר מינהל התכנון. בקישור:
https://www.gov.il/he/pages/policy_doc_runoff

[2] מפורסם באתר מינהל התכנון: https://www.gov.il/he/pages/change_7_tama1?chapterIndex=2

5.5.3.13. בתחום קו או מתקן תשתית, לרבות קווי הבניין שלו, תתקיים היוועצות הנדסית עם הרשות או הגופים המוסמכים על פי דין.

5.5.4. הוראות מיוחדות לאתרי ויסות נגר:

5.5.4.1. תכנית בשטח חקלאי:

א. תבטיח המשך קיום פעילות חקלאית באתר, בהתייעצות עם משרד החקלאות.

ב. תשמור על מפלס פני קרקע קיים בשטח המיועד להשהיית הנגר באתר הויסות, למעט סוללת אתר הויסות והאלמנטים הקשורים בה. במקרים חריגים, בהם יתברר בתכנון המפורט כי הקיבולת המרבית של אתר הוויסות המיועד, ללא הנמכת מפלס פני קרקע קיימת, קטנה מ-50% מקיבולת האתר (כפי שנקבעה בנספח ב'15), ובהיעדר פתרונות נוספים להשהיית הנגר כפי שיעלה מבחינת החלופות שצוינה בסעיף 5.5.2, ניתן יהיה לקבוע בתכנית הנמכה של מפלס פני הקרקע מעבר לקיים. זאת לאחר התייעצות עם משרד החקלאות וביטחון המזון, ובתנאים המצטברים הבאים:

1. הנמכת מפלס פני הקרקע תהיה עד 1.5 מטרים מפני הקרקע הקיימים.
2. תשוקם שכבת הקרקע החקלאית העליונה טרם תחילת השימוש באתר.
3. ככל ולא מתקיימים תנאים 1ו-2 לעיל, יידרש אישור מוסד תכנון ארצי.

ג. תאפשר חממות ובתנאי שיוצבו בשטח שאינן נדרשות בו להגנה מפני הצפות, בהתאם לטבלת ההסתברויות בנספח ב'4.

5.5.4.2. תכנית לאתר ויסות, החלה בשטח המיועד לכרייה וחציבה בתכנית מתאר ארצית או בתכנית מפורטת, או בסמוך לסימול של אתר לבחינת חציבה בתת הקרקע בתכנית מתאר ארצית, תבטיח שלא תפגע במיצוי חומר הגלם בשטח האתר ובשימושים המאושרים, וזאת לאחר קבלת אישור מהמפקח על המכרות לעניין זה.

5.5.4.3. הפקדת תכנית לאתרי ויסות נגר הבאים תותנה בכך שהתכנית תכיל הוראות להתייחסות לנושא מניעת פגיעה בבטיחות הטיסה בשל מעוף ציפורים. האמצעים הנדרשים לכך יפורטו בהיתר הבניה, ללא הגבלה על סוג הפעילות החקלאית הצמחית, וזאת באישור משרד הביטחון: בידא, בית לחם, ברקאי, גמליאל 1, גמליאל 2, דגנים, האלה 1, האלה 2, האלה 3, האלה 4, לכיש 1, לכיש 2, לכיש 3, לכיש 4, לכיש 5, מישר, נהלל 1, נהלל 2, עין דרס, עקרון, קיני 1, קיני 2, קישון, שורק 1, שורק 2, שורק 3, שורק 4, שימרון 1, שימרון 2, קישון. האישור יותנה, בין היתר, בקבלת הפרטים הבאים: משך זמן השהיית הנגר וריקון האתר; פתרונות לאיפחות משיכת ציפורים ואמצעי ניטור ציפורים שיתנו מענה לאתר בזמן השהיית הנגר באתר.

5.5.4.4. תכניות מפורטות לאתרי הויסות נהלל ובידא יקודמו רק לאחר אישור המועצה הארצית, ובהתייעצות עם רשות שדות התעופה, וזאת על מנת שלא לפגוע באפשרות להקמת שדה תעופה משלים באותם תאי שטח.

5.5.4.5. תכנית מפורטות לאתר הויסות קישון תקודם רק לאחר אישור המועצה הארצית, ובהתייעצות עם משרד התחבורה ורכבת ישראל, וזאת על מנת שלא לפגוע באפשרות להקמת מסילת עפולה-ג'נין בתא השטח הנמצא בחפיפה.

5.5.4.6. בשטח אתר ויסות נגר החופף למסדרון אקולוגי בתכנית מתאר ארצית ייתן מוסד תכנון עדיפות לתכנון האתר כאתר צד. האתר יתוכנן כך שהנחל יישאר במופע פתוח וסוללת אתר ויסות הנגר תמוקם מחוץ לרצועת ניהול הנגר של הנחל, ככל הניתן.

5.5.4.7. על אתר ויסות נגר החל ב"אזור עדיפות להחדרה למי תהום"[3], בהתאם למפת אזורי עדיפות להחדרה למי תהום, יכלול ככל הניתן שילוב של אמצעים להחדרת נגר, בהתייעצות עם רשות המים .

[3] כפי שהיא מפורסמת על ידי רשות המים באתר data.gov. בקישור:
https://data.gov.il/dataset/runoff_recharge_prioritization_areas

6. היתרים לקווים ולמתקני מי מערכת, שפכים וקולחים

6.1. יחס לתכניות אחרות ולפרקים אחרים בתמ"א

א. אין בהוראות סעיף זה כדי לפגוע בהוראות תמ"א 9/13 על תיקוניה.

ב. הוראות סעיף 4.2.2.1 (ג) לפרק הדרכים בתכנית זו וסעיף 4.2.2.2 (ב) לפרק מסילות ברזל בתכנית זו, ביחס לאישור מתקני תשתית בתחום קו הבניין, יחולו גם על היתר למתקנים למי מערכת, שפכים וקולחים מכוח פרק זה.

ג. היתר מכוח פרק זה בתמ"א התחום אפיק ורצועת ניהול נגר של נחל יהיה כפוף להוראות פרק הנחלים לתחומים אלו.

6.2. עקרונות כלליים

6.2.1. קווי ומתקני מי מערכת, שפכים וקולחים יונחו ויוקמו, ככל הניתן תוך שמירה על עקרון צמידות דופן ואיחוד תשתיות לצורך ייעול השימוש בקרקע באופן שיאפשר את שילובם בנוף ובסביבה, כאמור בסעיף 5.3 של חלק א' בתמ"א 1 – עקרונות וכללים ראשיים ובהתייחס להיבטים של שמירה על בריאות הציבור.

6.2.2. תיבחן האפשרות להקמת מתקני מי מערכת, שפכים וקולחים בתת הקרקע.

6.2.3. קווים ומתקני מי מערכת, שפכים וקולחים יתוכננו ויוקמו, תוך מתן עדיפות למזעור הפגיעה בשימושים המאושרים או המוצעים בתכנית מופקדת החלה במקום, לרבות התייחסות למעבר בגבול המגרשים המיועדים לשימושים אלו.

6.2.4. לא ניתן יהיה לתת היתר בשטח הימי מכוח תכנית זו, למעט היתר לקווי מי מערכת עד לחיבורם למוצא ימי מאושר בלבד.

6.3. היתרים למתקני מי מערכת, שפכים וקולחים

6.3.1. **כללי**

מוסד תכנון רשאי לתת היתר להקמת מתקן מי מערכת, שפכים או קולחים, באחת משתי הדרכים הבאות:

6.3.1.1. בשטח בו חלה תכנית מפורטת אשר נקבעו בה היעודים המפורטים בטבלה מס' 1 לפרק זה, יראו מתקן מי מערכת כשימוש המותר ביעודים האמורים. שטחי הבניה יהיו על פי התכנית המפורטת ובכפוף לתנאים המופיעים בטבלה מס' 1.

6.3.1.2. מכוח תכנית זו, בייעודי הקרקע המפורטים בטבלאות מס' 2א' (מתקן מי מערכת) ו-2ב' (מתקן שפכים או קולחים להשקיה חקלאית מוגבלת) יראו כשימוש המותר בייעודים האמורים, בהתאם לשטחי הבניה וגודל המגרש המרביים הקבועים בהן ובכפוף לתנאים המופיעים בהן.

6.3.2. **תנאים בהליך הרישוי למתקני מי מערכת, שפכים או קולחים**

6.3.2.1. הוראות כלליות

א. בבקשה להיתר למתקן מי מערכת, שפכים או קולחים יסומן תחום השטח הנדרש להקמת המתקן, לתפעולו ולאחזקתו וכן תחום כל המגבלות שיחולו על הסביבה, ככל שיידרש. בנוסף יצורף תרשים של גבול ההיתר על רקע המגרשים בתוכניות סטטוטוריות מאושרות (ככל שקיימות) בתחומם מוגשת הבקשה.

ב. על אף האמור בסעיף 6.3.2.1 א', אזורי המגן לבאר מי שתיה (א' ב' ו-ג'), יסומנו בתרשים הסביבה של מפת המדידה של ההיתר לידיעה בלבד, גם אם יחרגו מתחום ההיתר.

ג. סימון בהיתר - בהיתר למתקן מי מערכת, שפכים או קולחים יסומנו, ככל הנדרש ולפי העניין:

1. האמצעים לניטור וצמצום השפעת המתקן על סביבתו, לרבות שיקום נופי ואקולוגי, שיקום חקלאי ופתרון לעודפי עפר, אשר יינתן ככל הניתן בתחום הבקשה להיתר, מניעת דליפות, פגיעה בקרקע ומי תהום ומפגעי ריח ורעש.
2. דרך הגישה למתקן, לאחר היוועצות עם הגוף המוסמך.

ד. הוראות בנושא סביבה:

בקשה להיתר למתקן מי מערכת, שפכים או קולחים תכלול התייחסות להיבטים סביבתיים ותוגש בצירוף מסמך סביבתי לפי הדרגות שיפורטו להלן, בהתאם לקבוע בטבלאות מס' 1, 2א' ו-2ב':

1. מסמך ההשתלבות: המסמך יכלול את האמצעים הנדרשים להשתלבות המתקן בסביבתו, לרבות מערכות תשתית סמוכות, וצמצום ההשפעה על סביבתו, ככל הניתן, תוך התייחסות, לפי העניין, לנושאים הבאים: חומ"ס, רעש, תאורה, חיפוי, צבע, הסתרה, צמחיה ומפגעי ריח.
2. מסמך השתלבות מורחב: בנוסף לאמור בסעיף 1 לעיל, יכלול המסמך, בין היתר ולפי העניין:

א. תיאור של פעילות המתקן והאמצעים למניעת מפגעים, לרבות מניעת אירועי גלישות וזיהום קרקע ומים, מפגעי רעש וריח.
ב. היתר לתחנת שאיבה לשפכים יכלול פרשה טכנית, בהתאם לסעיף "הגשת פרשה טכנית" במסמך הבין-משרדי לתכנון תחנות שאיבה לשפכים על עדכוניו לעניין ההיבטים ההנדסיים והתפעוליים בלבד[4] כתחליף לתיאור פעילות המתקן, כנדרש בסעיף א' לעיל.

3. מסמך נופי-סביבתי להיתר: בנוסף לאמור בסעיף 2 לעיל, המסמך יכלול, לפי העניין, את תיאור תכונות הנוף, אתרי עתיקות, ערכי טבע, חקלאות ומורשת, אתרי ביקור ומסלולי טיול, מערכות אקולוגיות ונחלים בתחום ההיתר ובסביבתו הסמוכה, תוך התייחסות לצמצום הפגיעה בהם. המסמך יבחן חלופות למיקום המתקן בהתייחס לנושאים שפורטו לעיל, לפי העניין, ויציג את החלופה המועדפת, את האמצעים לניטור וצמצום מטרדים ואופן השתלבותה בסביבתה, למעט במקומות בהם לא נדרש בהתאם לטבלאות 2א' ו-2ב'.

ה. על אף האמור לעיל, בתחום חוף הים היתר למתקני מי מערכת, שפכים או קולחים, למעט מתקנים נלווים, באר ומתקן מדידה וניטור, יידרשו למסמך נופי-סביבתי להיתר.

6.3.2.2. תנאים מיוחדים למתקנים שונים

בנוסף לאמור בסעיף 6.3.2.1 ד' יחולו התנאים הבאים:

א. מיקום מתקן מדידה וניטור באפיק הנחל ובתחום רצועת ניהול נגר יעשה תוך צמצום הפגיעה בנוף ובסביבה. מיקום המתקן וגידורו ימנעו, ככל הניתן, חסימת המעבר הציבורי. היתר הבניה יכלול, בין היתר, את המרכיבים הבאים, כולם או חלקם: מדרגות ירידה לאפיק, הצבת חיישנים באפיק, צינורות למבנה ולנחל, מערכת כבלים לרבות עמוד בגדה הנגדית, סף בקרה או סכר מדידה מבוטן באפיק ומדי רום.
ב. היתר בניה למתקן מגובים בייעוד קרקע הכולל בינוי יחויב להיות במבנה סגור לרבות פחי האשפה.
ג. ניתן יהיה להקים מתקן נלווה ו/ או מתקן מדידה וניטור בכל חצר מתקן.
ד. בהיתר לבריכות ולמתקנים, למעט: מאגר, אתר החדרה וסכר עפר, ניתן להוסיף שטחי בניה בתת הקרקע בהיקף של עד 100% מהשטחים המפורטים בטבלאות מס' 2א' ו-2ב'.
ה. היתר למאגר יידרש בהכנת סקר סיכונים למקרה של כשל או מקרה קיצון.

6.4. הסדרה, שילוב או הגדלה של מתקן קיים

6.4.1. הסדרת מתקן שהוקם ללא היתר

6.4.1.1. מוסד תכנון רשאי לתת היתר לבאר, תחנת שאיבה, מתקן התפלה למים מליחים, מתקן לטיפול במים, מתקן מדידה וניטור קיים שהוקם ללא היתר לפני 1.1.2010 ביעודים, בשטחי הבניה ובגודל המגרש המרביים, כמפורט בטבלאות מס' 1, 2א' ו2ב', לפי העניין.

6.4.1.2. בהיתר למתקן מי מערכת יסומן תחום השטח הנדרש להקמת המתקן, לתפעולו ולאחזקתו וכן ככל שיידרש תחום המגבלות שיחולו על הסביבה.

[4] הנחיות לתכנון תחנות שאיבה לשפכים, אתר משרד הבריאות: https://www.gov.il/he/pages/bsv-10052-08

6.4.1.3. על אף האמור בטבלה מס' 2א' מוסד תכנון רשאי לתת היתר למאגר, אתר החדרה ובריכה קיימים של מי מערכת, בכל יעוד בו הוקמו, לפני 1.1.2010 על פי גודל המגרש ושטחי הבניה כדלהלן:

א. מאגר ואתר החדרה: בתנאי ששטח הקרקע לא יעלה על 250 דונם, ושטח הבניה לא יעלה על 1,000 מ"ר.

ב. בריכה: בתנאי ששטח הקרקע לא יעלה על 20 דונם ושטח הבינוי לא יעלה על 1,500 מ"ר.

6.4.1.4. על אף האמור בטבלאות מס' 2א' ו-2ב' מוסד תכנון רשאי לתת היתר למאגר, אתר החדרה ובריכה קיימים של שפכים וקולחים, שהוקמו מתוקף כל דין, בכל יעוד בו הוקמו, לפני 1.1.2010, על פי שטחי הבניה וגודל המגרש כדלהלן:

א. מאגר קולחים ואתר החדרה בתנאי שגודל המגרש לא יעלה על 250 דונם, ושטחי הבניה לא יעלו על 1,000 מ"ר.

ב. בריכת שפכים וקולחים: בתנאי ששטח הקרקע לא יעלה על 3 דונם ושטח הבינוי לא יעלה על 1,000 מ"ר.

6.4.1.5. הסבת בריכת דגים קיימת: מוסד תכנון רשאי לתת היתר לצורך הסבת בריכת דגים, שהוקמה על פי כל דין, למאגר קולחים או אתר ויסות מי נגר, בכפוף לתנאים הבאים:

א. לא תהיה חריגה משטח המתקן הקיים ולא יהיה שינוי בשטחי הבניה.

ב. הגשת מסמך סביבתי למאגר בהתאם לייעודי הקרקע המופיעים בטבלאות מס' 2א' ו-2ב'. המסמך הסביבתי יתייחס גם לחלופות שיקום והסדרה לשימושים אחרים.

6.4.1.6. בהיתרים למתקני שפכים וקולחים להשקיה חקלאית מוגבלת יצורף מסמך השתלבות מורחב, ככל הנדרש ולפי העניין.

6.4.2. הגדלת מתקן שהוקם ללא היתר

6.4.2.1. מוסד תכנון רשאי לתת היתר להסדרת מתקן מי מערכת, שפכים וקולחים שהוקם ללא היתר לפני 1.1.2010, הכולל שטחי בניה למתקן הקיים, בכל היעודים, בתנאים הבאים:

א. בריכה, מאגר ומגדל מים: התוספת הינה לשם אחזקה, חיזוק, בטיחות, תפעול, מיגון, ייצוב וכו'. תוספת שטחי בניה לא תעלה על 30% מהשטח הבנוי הקיים, ובמאגר התוספת לא תעלה על 30% משטח הסוללה הקיימת.

ב. באר, תחנת שאיבה, מתקן התפלה למים מליחים, מתקן לטיפול במים, בור רקב, מתקן אגור ושטוף, מתקן ניטור, חצר מגופים: תוספת שטחי הבניה לא תעלה על 50% מהמידות המפורטות בטבלאות מס' 2א' ו-2ב' ובלבד שלא יחרגו מגובה המתקן הקבוע בטבלאות.

6.4.2.2. הנחיות סביבתיות:

א. בקשה להיתר לתוספת שטחי בניה למתקני מי מערכת תידרש למסמך השתלבות.

ב. בקשה להיתר לתוספת שטחי בניה למתקני שפכים וקולחים להשקיה חקלאית מוגבלת תידרש למסמך השתלבות מורחב.

ג. בקשה להיתר לתוספת שטחי בניה למתקני שפכים וקולחים להשקיה חקלאית מוגבלת בשטחים פתוחים רגישים, תלווה במסמך נופי-סביבתי להיתר, ללא בחינת חלופות מיקום.

ד. תוספת שטחי הבניה למתקן בתחום הסביבה החופית לא תופנה כלפי חוף הים, ככל הניתן.

6.4.3. היתר להחלפה ושדרוג בריכת מי מערכת קיימת

מוסד תכנון רשאי לתת היתר להחלפת בריכת מי מערכת קיימת לבריכת מי מערכת חדשה בכפוף לתנאים הבאים:

א. הבריכה הוקמה ללא היתר לפני 1.1.2010 או הוקמה לפי כל דין.

ב. החלפת הבריכה נדרשת לצורך שיפוצה ושדרוגה, לרבות הגדלת שטח הבריכה. תוספת שטחי הבניה לא תעלה על 30% משטחה וגובהה של הבריכה הקיימת.
ג. הגשת מסמך סביבתי שיידרש לבריכה בהתאם לייעודי הקרקע המופיעים בטבלה מס' 2א'. בייעודי קרקע אשר אינם מופיעים בטבלה מס' 2א' יידרש מסמך השתלבות מורחב ובשטחים פתוחים רגישים מסמך נופי-סביבתי להיתר, ללא בחינת חלופות, זאת לאחר שהשתכנע מוסד התכנון בצורך בהחלפה ובשדרוג הבריכה במקומה הקיים.
ד. על אף האמור בסעיף 6.4.3 ג', ככל והחלופה או שדרוג הבריכה אינו חורג משטח החצר הקיימת יידרש מסמך השתלבות.

6.4.4. היתר למתקן המשלב מספר מתקנים בחצר אחת

6.4.4.1. מוסד תכנון רשאי להתיר הקמה של מספר מתקני מי מערכת, שפכים או קולחים בחצר אחת או הוספה של מתקן בצמידות למתקן קיים (להלן: "מתקן משולב"), ובלבד שהשטח הכולל של ההיתר לא יעלה על 75% מסך שטח הקרקע והשטח הבנוי של המתקנים יחדיו, המותרים עפ"י טבלאות מס' 2א' ו-2ב'.

6.4.4.2. ההוראות החלות על כל מתקן בנפרד יחולו על המתקן המשולב, לרבות אישור משרד הבריאות, כנדרש בסעיף 6.6.1.1 ג' להלן.

6.4.5. הוספת מתקנים נלווים לתפעול ותחזוקה בתוך חצר קיימת

מוסד תכנון רשאי לתת היתר להוספת מתקנים נלווים בתוך חצר קיימת ובלבד שהתוספת אינה עולה על המפורט בטבלה מס' 2.

6.5. קווים להולכת מי מערכת, שפכים או קולחים

6.5.1. היתר לקו מי מערכת, שפכים או קולחים

מוסד תכנון רשאי לתת היתר מכוח תכנית זו לקווים בכל תחום התכנית ובכל יעוד קרקע גם אם לא סומן כרצועה לתכנון בתשריט, בהתאם לקטרים הבאים:

א. קו מי שתיה ומי שפד"ן בקוטר של עד 100 צול. בנוסף, בתחום תכנית מאושרת למפעל מים הכוללת קו מי מערכת ניתן יהיה לתת היתר לקווים בקוטר 100 צול או בקוטר גדול יותר והכל בהתאם לקבוע בתכנית מפעל המים.
ב. קו מי מערכת, למעט מי שתיה ומי שפד"ן בקוטר של עד 64 צול.
ג. קו קולחים להשקיה חקלאית מוגבלת בקוטר של עד 54 צול.
ד. קו שפכים בקוטר של עד 36 צול.

6.5.2. תנאים בהליך הרישוי של קווי מי מערכת, שפכים וקולחים:

6.5.2.1. בהיתר יסומנו התחומים הבאים:

א. קו מי מערכת, שפכים או קולחים והמתקנים הנלווים אליו, לרבות אמצעים לניטור וצמצום השפעת הקו על סביבתו, ככל הנדרש.
ב. רצועת האחזקה, ככל ונדרש, בהתאם לקבוע בסעיף 6.5.2.6 להלן.
ג. רצועת העבודה.
ד. שטחים מגודרים למערכת הגנה קתודית, שאינם צמודים לרצועת העבודה, ככל שהם ידועים בזמן הגשת הבקשה להיתר, יסומנו בתרשים הסביבה של ההיתר.

6.5.2.2. לבקשה להיתר יצורף תרשים המראה את גבול הבקשה על מגרשים בתוכניות סטטוטוריות מאושרות בתחומם מוגש ההיתר.

6.5.2.3. בקשה להיתר העוברת ביותר ממרחב תכנון אחד תכלול:

א. תשריט המציג את הקו לכל אורכו והמתקנים הנדרשים לתפעולו, לרבות בחינת החלופות שנעשתה.
ב. חוות דעת מתכנן המחוז הרלוונטי במינהל התכנון, למעט במקרים בהם הבקשה מוגשת לרשות הרישוי הארצית.

6.5.2.4. רשות הרישוי הדנה בבקשה להיתר המוגשת בסמיכות לתכנית מאושרת או מופקדת למנהרת תשתיות או לרצועת תשתיות משולבת תיבחן את האפשרות לשילוב הקו נשוא הבקשה, בתחום מנהרת התשתיות או רצועת התשתיות המשולבת.

6.5.2.5. קווים יונחו, ככל הניתן, בתת הקרקע ואולם ניתן יהיה להניח את המתקנים הנלווים גם מעל פני הקרקע. בשטחי יער יונח הקו, ככל הניתן, בסמיכות לדרכי יער.

6.5.2.6. ההיתר יכלול רצועת אחזקה בהתאם להוראות הבאות:

א. רוחב רצועת האחזקה יהיה עד 10 מטר מכל צד של הקו, בהתאם לקוטרו, עומק הטמנתו והמרחב בו יונח.

ב. רצועת האחזקה תשמש לצורך עבודות אחזקה.

ג. ייעודי הקרקע בתחום זה יהיו על פי התוכניות המאושרות החלות בשטח. ניתן יהיה לתת היתר בתחום זה בכפוף להתייעצות עם בעל התשתית.

ד. מוסד תכנון רשאי לצמצם את רוחב רצועת האחזקה בהתייעצות עם הגוף האחראי על קו מי מערכת, שפכים וקולחים.

ה. רוחב רצועת האחזקה יקבע תוך התייחסות לצמצום פגיעה בשימושים הקיימים ותוכניות מאושרות

6.5.2.7. ככל וישנם עצים בוגרים בתוואי המוצע יערך סקר עצים בתוואי המתוכנן.

6.5.2.8. רוחב רצועת העבודה יקבע, בין היתר, תוך התחשבות במידת רגישות השטח.

6.5.2.9. היתר לקו מי שתייה, מי שפד"ן, שפכים או קולחים העולה על 64" יכלול פתרון לעודפי עפר, ככל ויידרש. הפתרון לעודפי עפר יינתן, ככל הניתן, בתחום הבקשה להיתר.

6.5.2.10. הנחיות סביבתיות: בקשה להיתר לקווי מי מערכת, שפכים או קולחים תכלול התייחסות להיבטים סביבתיים ותוגש בצירוף מסמך סביבתי לפי הדרגות שפורטו בסעיף 6.3.2.1 ד' לעיל ובהתאם לקבוע בטבלאות מס' 2א' ו-2ב'.

6.6. הוראות כלליות

6.6.1. אישורים, התייעצויות או קבלת חוות דעת כתנאי להיתר

6.6.1.1. התייעצויות בנוגע להיתר:

א. היתר בשטח שייעודו שמורת טבע ,גן לאומי או יער יינתן בהתאם לקבוע בסעיף 4.2.4 לפרק המוגנים בתמ"א 1.

ב. היתר לקו מי מערכת, שפכים וקולחים החל בשטחים פתוחים רגישים (למעט שטח בו חלה תכנית מפורטת לחקלאות או שטח חקלאי מעובד), יינתן לאחר התייעצות עם רשות הטבע והגנים או קק"ל, לפי העניין, בקטעים החופפים ליעודים המנויים בסעיף זה.

ג. היתר לקו או למתקן מי שתיה, מי שפד"ן, קולחים ושפכים טעון אישור משרד הבריאות.

ד. היתר לסכר עפר, יינתן לאחר התייעצות עם המשרד להגנת הסביבה ורשות הניקוז. במידה וגובה סוללת עפר עולה על 8 מ' מעל פשט הנחל, תידרש התייעצות גם עם נציג משרד הביטחון בוועדה המחוזית.

6.6.1.2. התייעצויות למסמכים סביבתיים:

א. מסמך סביבתי הנדרש בהתאם לקבוע בטבלאות מס' 1, 2א' ו-2ב' יערך ע"י יועץ מקצועי.

ב. מסמך סביבתי, יוגש למוסד התכנון בצירוף חוות דעת של המשרד להגנת הסביבה או היועץ הסביבתי של הוועדה לתשתיות לאומיות ככל וההיתר יוגש לרשות הרישוי של הות"ל.

ג. מסמך סביבתי למאגר יכלול התייחסות לפתרון הגלשה בחירום ויועבר להתייעצות עם רשות הניקוז.

ד. מוסד התכנון יבחן את ההיתר על פי ממצאי המסמך הסביבתי וחוות הדעת, כאמור בסעיף קטן ב', ויוודא כי האמצעים הנדרשים סומנו בהיתר.

ה. בשטח שייעודו שמורת טבע, גן לאומי או שטח בעל רגישות נופית-סביבתית גבוהה כמסומן בתמ"א 35, יועבר המסמך הסביבתי גם לחוות דעת רשות הטבע והגנים.

ו. בשטח שייעודו יער יועבר המסמך הסביבתי גם לחוות דעת קק"ל.

ז. מוסד תכנון רשאי לפטור מהגשת מסמך סביבתי למתקנים שהשפעתם הסביבתית מצומצמת, לאחר מסירת המידע להיתר וזאת לאחר התייעצות

עם המשרד להגנת הסביבה או היועץ הסביבתי של הות"ל. מוסד התכנון ידון בבקשה לפטור תוך 30 יום מיום שהוגשה לו בקשה בעניין.

ח. ככל שניתן פטור מהגשת מסמך סביבתי היתר למתקן בשטחים פתוחים רגישים (למעט שטח בו חלה תכנית מפורטת לחקלאות או שטח חקלאי מעובד), יינתן לאחר התייעצות עם רשות הטבע והגנים ביחס לפגיעה בערכי טבע מוגנים.

6.6.1.3. היתר בשטח שייעודו כרייה וחציבה יינתן לאחר התייעצות עם המפקח על המכרות ואישורו לכך כי הקמת המתקן או הקו לא תפגע במיצוי חומר הגלם בשטח האתר.

6.6.1.4. היתר למאגר פתוח יינתן רק אם יובטח שבעת הקמתו או תפעולו לא תהיה פגיעה בבטיחות הטיסה בשל מעוף ציפורים ויקבעו אמצעים להרחקת ציפורים וזאת לאחר קבלת חוות דעת נציג שר משרד הביטחון בוועדה המחוזית ורשות התעופה האזרחית.

6.6.1.5. היתר מתוקף תכנית זו החל בתחומי נחל ייערך בהתאם לקבוע בפרק הנחלים.

6.6.1.6. היתר למאגר, בריכה או לקו בקוטר העולה על "36 החל בשטח חקלאי או מבני משק יינתן לאחר התייעצות עם נציג משרד החקלאות בוועדה המחוזית.

6.6.1.7. היתר למתקן או לקו שפכים וקולחים לרבות כל מרכיביהם, יינתן לאחר התייעצות עם רשות המים.

6.6.1.8. היתר לקו או למתקן מי מערכת שפכים וקולחים טעון אישור הוועדה לשמירה על הסביבה החופית במקרים הבאים:

א. בתחום חוף הים.

ב. בשטחים פתוחים בסביבה החופית.

ג. ככל והמתקן חורג לכיוון תחום חוף הים מקו הבינוי הראשון המאושר כדין.

6.6.1.9. בקשה להיתר לקו או למתקן מי מערכת, שפכים וקולחים בתחום מערכות תשתית מאושרות ובתחום קווי הבניין שלהן תועבר להתייעצות הנדסית עם הרשות או הגוף המוסמכים על פי דין.

6.6.1.10. חוות דעת, התייעצות או אישור הנדרשים לשם הגשת בקשה להיתר או לשם הוצאת היתר או לשם הגשת מסמך סביבתי בהתאם לקבוע בטבלאות מס' 1, 2א' ו-2ב', ימסרו לפני קליטת בקשה להיתר ויועברו למוסד התכנון ולמבקש ההיתר, בתוך 30 יום מיום שהומצאו המסמכים הדרושים. לא נמסרה העמדה או חוות הדעת במועד, ניתן יהיה, להגיש בקשה להיתר ומוסד התכנון ידון בבקשה, וייתן את ההיתר בלעדיהם.

6.6.1.11. עמדת משרד הביטחון בשטח בטחוני תועבר למוסד התכנון תוך 60 יום מיום שהומצאו המסמכים הדרושים. לא נמסרה העמדה, מוסד התכנון ידון בבקשה ללא העמדה.

6.6.1.12. לאחר אישור ההיתר יגיש מגיש הבקשה את תשריט ההיתר לגורם המוסמך במינהל התכנון ולרשות מקרקעי ישראל. התשריט יוגש בפורמט דיגיטלי.

6.6.2. פרסום ויידוע הציבור

6.6.2.1. מוסד תכנון רשאי לתת היתר להקמת מתקן או לקו מי מערכת, שפכים וקולחים לאחר קיום ההליכים הבאים:

א. מבקש הבקשה יפרסם את דבר הבקשה להיתר בעיתון ובאינטרנט. ההודעה תכלול את הפרטים הבאים: מהות הבקשה, האפשרות להקמת מתקני מי מערכת, שפכים או קולחים נוספים בתחום החצר בעתיד וכן האפשרות להגשת התנגדות בתוך 30 ימים מיום הפרסום בעיתון. הפרסום באינטרנט יכלול את מסמכי הרקע הנדרשים מתוקף סעיף 6 לעיל.

ב. הודעה המפרטת את מהות הבקשה, כאמור לעיל, תוצג על-ידי המבקש במקום בולט בחזית הקרקע או הבניין שעליהם חלה הבקשה במשך התקופה להגשת ההתנגדויות.

6.6.2.2. על אף האמור לעיל, לא יידרש יידוע הציבור כמפורט בסעיף זה, אם מוסד התכנון סבור כי הקמת מתקנים באזורי תעשיה לסוגיה, מלאכה, תעסוקה,

מתקנים הנדסיים ומתקני מים, הולמת את השימושים הקיימים והמאושרים מתוקף תכנית באזורים אלה.

6.6.2.3. הפרסום יהווה תנאי לקליטת הבקשה להיתר.

6.6.2.4. הוגשה התנגדות לבקשה להיתר על פי סעיף זה, תידון ההתנגדות על ידי מוסד התכנון המוסמך. החלטת מוסד התכנון תהווה תנאי לקליטת הבקשה להיתר.

6.6.3. שיפוי

6.6.3.1. תנאי למתן היתר בניה למתקן או לקו מי מערכת, שפכים או קולחים שיוקמו מכוח תכנית זו יהיה מסירת כתב התחייבות של מבקש ההיתר כלפי הוועדה המקומית, לשיפוי בגין תביעות פיצויים לפי סעיף 197 לחוק עקב הקמתם, לרבות עקב הגדלתם או שדרוגם, בנוסח המצורף בנספח ב'5 "כתב התחייבות לשיפוי – היתרי בניה לקווים ולמתקנים מי מערכת/שפכים/קולחים" לתכנית זו.

6.6.3.2. על אף האמור בסעיף 6.6.3.1 לעיל, מתקני מדידה וניטור המפורטים להלן, ושיוקמו במקרקעי מדינה, לא ידרשו למסירת כתב התחייבות לשיפוי:

א. תחנה הידרומטרית בנחל ששטחה הבנוי עד 20 מ"ר וגובהה עד 2 מטר, או תחנה הידרומטרית בנחל שגובהה עד 3.5 מטר ובלבד שהיא גובלת בשצ"פ או בשטח אחר שאינו מיועד לבינוי כהגדרתו לפי תמ"א 35.

ב. מתקן מדידה במעיין ששטחו הבנוי עד 12 מ"ר וגובהו עד 1 מטר.

ג. קידוח ניטור ששטחו הבנוי הוא עד 4 מ"ר וגובהו מעל פני הקרקע עד 2 מטר.

טבלה מס 1:

היתרים למתקני מי מערכת מתוקף שימושים מותרים בתכניות מפורטות מאושרות (סעיף 6.3.1.1)

סוג המתקן	יעוד הקרקע בהתאם לתכנית מפורטת	תנאים	התייחסות סביבתית נדרשת במסגרת ההיתר
באר	כל יעודי הקרקע, למעט: שטח פתוח בתמ"מ, שפ"פ, שצ"פ	אזורי מגן לידיעה בלבד	• סימון אמצעים לצמצום השפעות סביבתיות • לא נדרש מסמך סביבתי
תחנת שאיבה	תעשיה, תעסוקה, מלאכה, מתקן הנדסי, עורף נמל (מעגנה- תחום יבשתי), בכל יעוד בו חלות מגבלות בניה ופיתוח, רצועת תשתית, כריה וחציבה, תיירות, אחסנה, חקלאי ומבני משק		• סימון אמצעים לצמצום השפעות סביבתיות • לא נדרש מסמך סביבתי
	מגורים		מסמך השתלבות
מאגר/ בריכה	תעשיה, תעסוקה, מלאכה, מתקן הנדסי, אחסנה ומבני משק.		• סימון אמצעים לצמצום השפעות סביבתיות • לא נדרש מסמך סביבתי
מאגר/ אתר החדרה	כריה וחציבה	באישור המועצה הארצית ובלבד שהמפקח על המכרות אישר כי הקמת המתקן לא תפגע במיצוי חומר הגלם בשטח האתר ולאחר קבלת חוות דעת מתכנן המחוז	1. מאגר בשטח של עד 100 דונם: • סימון אמצעים לצמצום השפעות סביבתיות • לא נדרש מסמך סביבתי 2. מאגר בשטח העולה על 100 דונם יערך מסמך השתלבות
מתקן התפלה למים מליחים עד 2 מלמ"ש	תעשיה, תעסוקה, מלאכה, מתקן הנדסי, אחסנה ומבני משק	יש להציג פתרון לסילוק מי רכז. מי רכז יסולקו למוצא ימי מאושר	• סימון אמצעים לצמצום השפעות סביבתיות • לא נדרש מסמך סביבתי

טבלה מס׳ 2א׳:

שטחי בניה וגודל המגרש למתקנים חדשים למי מערכת (סעיף 6.3.1.2)

מתן זכויות מכח תמ״א 1 : ניתן לתת היתר מכוחה של התמ״א למתקנים המפורטים בטבלה מס׳ 2א׳, בהתאם לייעודי הקרקע, גודל המגרש ושטחי הבניה ובהתאם לתנאים המפורטים בה.

סוג המתקן	יעוד הקרקע	גודל מגרש בדונם	שטחי בניה במ״ר	גובה במ׳ מעל פני הקרקע	התייחסות סביבתית נדרשת במסגרת ההיתר	הערות
מי מערכת						
קווי מי מערכת עד קוטר 64״	כל ייעוד קרקע	ל״ר			• סימון אמצעים לצמצום השפעות סביבתיות • לא נדרש מסמך סביבתי	קווי מי מערכת העוברים בתחומי הנחל יוקמו בכפוף להוראות פרק הנחלים בתמ״א 1
קווי מי שתייה ומי שפד״ן בקוטר 64״ עד 100״	כל ייעוד קרקע	ל״ר			מסמך נופי-סביבתי להיתר.	
באר	שטחים פתוחים רגישים, מגורים, תיירות	1.5	200	6	מסמך השתלבות	אזור מגן יסומן לידיעה בלבד
	כל ייעודי הקרקע למעט היעודים המופיעים מעלה	3.0	200	6	• סימון אמצעים לצמצום השפעות סביבתיות • לא נדרש מסמך סביבתי	אזור מגן יסומן לידיעה בלבד
תחנת שאיבה	תעשיה, תעסוקה, מלאכה, מתקן הנדסי, עורף נמל, דרך-בתחום מחלף שאושר בתכנית מפורטת ומחוץ לרצועת הדרך (מיסעה), מגבלות בניה ופיתוח, רצועת תשתית, כריה וחציבה, אחסנה ומבני משק, חקלאי.	5.0	500	6	• סימון אמצעים לצמצום השפעות סביבתיות • לא נדרש מסמך סביבתי	תחנת שאיבה שאינה למי שתיה העולה על 3 דונם ו- 300 מ״ר תידרש התייעצות עם רשות המים
				6-9	• היתר למתקן חדש יידרש בהכנת מסמך נופי-סביבתי להיתר • היתר להוספת מתקן בחצר קיימת, שדרוג או החלפה של מתקן קיים יידרש בהכנת מסמך נופי סביבתי להיתר ללא בחינת חלופות מיקום.	
	חקלאי בשטח בעל רגישות סביבתית גבוהה, שצ״פ, מגורים ותיירות	3.0	300	4	מסמך השתלבות	
	שטחים פתוחים רגישים	1.5	200	4		
מאגר	תעשיה, תעסוקה, מלאכה, מתקן	200	500	15	מסמך השתלבות	

סוג המתקן	יעוד הקרקע	גודל מגרש בדונם	שטחי בניה במ"ר	גובה במ' מעל פני הקרקע	התייחסות סביבתית נדרשת במסגרת ההיתר	הערות
	הנדסי, אחסנה ומבני משק					
	חקלאי	200	500	15	מסמך נופי-סביבתי להיתר.	
	כריה וחציבה	200	500	15	1. מאגר בשטח של עד 100 דונם: • סימון אמצעים לצמצום השפעות סביבתיות • לא נדרש מסמך סביבתי 2. מאגר בשטח העולה על 100 דונם יערך מסמך השתלבות	באישור המועצה הארצית ובלבד שהמפקח על המכרות אישר כי הקמת המתקן לא תפגע במיצוי חומר הגלם בשטח האתר ולאחר קבלת חוות דעת מתכנן המחוז
	מאגר שסומן בתא שטח ייעודי בתכנית שאינה מפורטת	בהתאם לתא השטח שסומן בתכנית	500	15	• בהתאם לדרישות להכנת תכנית מפורטת בתכנית בה אושר תא השטח. • ככל ולא נקבעו הנחיות יערך מסמך נופי-סביבתי להיתר.	במידה ויידרש מסמך נופי-סביבתי להיתר בחינת החלופות תעשה רק בתחום שסומן בתכנית.
בריכה	תעשיה, תעסוקה, מלאכה, מתקן הנדסי, אחסנה ומבני משק.	3	500	8	• סימון אמצעים לצמצום השפעות סביבתיות. • לא נדרש מסמך סביבתי.	
	חקלאי	3	500	8	מסמך השתלבות.	
	תעשיה, תעסוקה, מלאכה, מתקן הנדסי, אחסנה ומבני משק, חקלאי	3-5	500-1250	8-10	מסמך נופי-סביבתי להיתר.	
אתר החדרה	חקלאי	100	50	20	מסמך נופי-סביבתי להיתר.	עד 500,000 מ"ק. שטח הקרקע יכול להיות מעל 100 דונם
	כריה וחציבה	100	50	20	1. אתר החדרה בשטח של עד 100 דונם: • סימון אמצעים לצמצום השפעות • לא נדרש מסמך סביבתי 2. אתר החדרה בשטח העולה על 100 דונם יערך מסמך השתלבות	באישור המועצה הארצית ובלבד שהמפקח על המכרות אישר כי הקמת המתקן לא תפגע במיצוי חומר הגלם בשטח האתר ולאחר קבלת חוות דעת מתכנן המחוז

סוג המתקן	יעוד הקרקע	גודל מגרש בדונם	שטחי בניה במ"ר	גובה במ' מעל פני הקרקע	התייחסות סביבתית נדרשת במסגרת ההיתר	הערות
מתקן התפלה למים מליחים	תעשיה, תעסוקה, מלאכה, מתקן הנדסי, חקלאי;	2.0	300	6	• סימון אמצעים לצמצום השפעות סביבתיות • לא נדרש מסמך סביבתי	עד 2 מלמ"ש. יש להציג תנאים למזעור זיהום מים תהום
				6-9	• היתר למתקן חדש יידרש בהכנת מסמך נופי-סביבתי להיתר • היתר להוספת מתקן בחצר קיימת, שדרוג או החלפה של מתקן קיים יידרש בהכנת מסמך נופי סביבתי להיתר ללא בחינת חלופות מיקום.	עד 2 מלמ"ש. יש להציג תנאים למזעור זיהום מים תהום
	חקלאי בשטח בעל רגישות סביבתית גבוהה	1.5	200	6	מסמך נופי-סביבתי להיתר, ללא בחינת חלופות.	עד 2 מלמ"ש יש להציג תנאים למזעור זיהום מים תהום
	שטחים פתוחים רגישים	1.5	200	6	מסמך נופי-סביבתי להיתר	עד 2 מלמ"ש יש להציג תנאים למזעור זיהום מים תהום
מתקן לטיפול במים	תעשיה, תעסוקה, מלאכה, מתקן הנדסי, עורף נמל, דרך – בתחום מחלף שאושר בתכנית מפורטת ומחוץ לרצועת הדרך (מיסעה), מגבלות בניה ופיתוח, רצועת תשתית, כריה וחציבה, אחסנה ומבני משק חקלאי	1.5	200	6	• סימון אמצעים לצמצום השפעות סביבתיות • לא נדרש מסמך סביבתי	יש להציג במתקן טיפול למים מליחים פתרון לסילוק מי רכז. ככל ויהיה לים, יסולק אל מוצא ימי מאושר
				6-9	• היתר למתקן חדש יידרש בהכנת מסמך נופי-סביבתי להיתר • היתר להוספת מתקן בחצר קיימת, שדרוג או החלפה של מתקן קיים יידרש בהכנת מסמך נופי סביבתי להיתר ללא בחינת חלופות מיקום.	
	שטחים פתוחים רגישים, מגורים ותיירות	1.5	200	6	• היתר למתקן חדש יידרש בהכנת מסמך נופי-סביבתי להיתר • היתר להוספת מתקן בחצר קיימת או בצמידות דופן לחצר קיימת יידרש למסמך השתלבות.	

סוג המתקן	יעוד הקרקע	גודל מגרש בדונם	שטחי בניה במ"ר	גובה במ' מעל פני הקרקע	התייחסות סביבתית נדרשת במסגרת ההיתר	הערות
מתקנים נילווים למתקן	בכל יעוד בו ניתן להקים את מתקן מי המערכת	בשטח חצר קיימ ת או מאוש רת		6	• סימון אמצעים לצמצום השפעות סביבתיות • לא נדרש מסמך סביבתי	מתוך שטחי הבניה שהוגדרו למתקן בטבלה זו
מתקן מדידה וניטור	תחומי הנחל ובכל יעוד קרקע בו ניתן להקים מתקן מי מערכת	0.2	20	3.5	• סימון אמצעים לצמצום השפעות סביבתיות. • לא נדרש מסמך סביבתי	לגבי מתקן מדידה וניטור באפיק הנחל: מיקום המתקן ימנע ככל הניתן חסימת מעבר ציבורי תוך צמצום הפגיעה בנוף ובסביבה.
סכר עפר	שטחים פתוחים רגישים			עד 8 מטר מבסיס אפיק הנחל	מסמך נופי-סביבתי להיתר	שיפוע: סוללות 1:4 או מתון יותר.
אמצעים לניהול נגר	מגורים, תעשיה, תעסוקה, מלאכה, מתקן הנדסי, דרך – בתחום מחלף שאושר בתכנית מפורטת ומחוץ לרצועת הדרך (מיסעה), רצועת תשתית, אחסנה, שצ"פ	3	על קרקע י: עד 200 מ"ר תת קרקע י: עד 500 מ"ר	1.5	מסמך השתלבות	
מתקן הנדסי לאתר ויסות נגר שאושר בתכנית מפורטת	כל יעודי הקרקע	עד 300 דונם, כולל שטח מתקן סכיר ת הנגר	עד 100 מ"ר למתק ני סכיר ת האתר	5 מטר מפני קרקע טבעיים	מסמך נופי סביבתי (סעיף 4.2.6) סקר סיכונים (סעיף 5.5.8)	יש להציג השתלבות המתקן באופן שימזער פגיעה בהמשך שימושים מאושרים בשטח, או חסימת מעברים ציבוריים. בשטח מיועד לכרייה חציבה – בתנאי שהמפקח על המכרות אישר כי הקמת המתקן לא תפגע במיצוי חומר הגלם בשטח האתר ולאחר קבלת חוות דעת מתכנן המחוז.

טבלה מס׳ 2ב׳:

שטחי בניה וגודל המגרש למתקנים חדשים לשפכים וקולחים להשקיה חקלאית מוגבלת (סעיף 6.3.1.2)

מתן זכויות מכח תמ״א 1 : ניתן לתת היתר מכוחה של התמ״א למתקנים המפורטים בטבלה מס׳ 2ב׳, בהתאם לייעודי הקרקע, גודל המגרש ושטחי הבניה ובהתאם לתנאים המפורטים בה.

סוג המתקן	יעוד הקרקע	גודל מגרש בדונם	שטחי בניה במ״ר	גובה במ׳ מעל פני הקרקע	התייחסות סביבתית נדרשת במסגרת ההיתר	הערות
שפכים וקולחים להשקיה חקלאית מוגבלת						
קווים בקוטר עד 16״ ומתקנים נלווים	כל ייעודי הקרקע	לא רלוונטי			• סימון אמצעים לצמצום השפעות סביבתיות. • לא נדרש מסמך סביבתי	קווי שפכים וקולחים העוברים בתחומי הנחל יוקמו בכפוף להוראות פרק הנחלים בתמ״א 1
• קווי שפכים בקוטר 16״ עד 36״ ומתקנים נלווים • קווי קולחים בקוטר 16״ עד 54״ ומתקנים נלווים	כל ייעודי הקרקע				מסמך נופי-סביבתי להיתר	
תחנת שאיבה, מתקן מגובים, מתקן אגור ושטוף, בור רקב, איגום חירום	תעשיה, תעסוקה, מלאכה, מתקן הנדסי, עורף נמל, דרך בתחום מחלף שאושר בתכנית מפורטת ומחוץ לרצועה הדרך (מיסעה) מגבלות בניה ופיתוח, רצועת תשתיות, כריה וחציבה, אחסנה ומבני משק, חקלאי	3	300	6	מסמך השתלבות מורחב	תחנת שאיבה לשפכים וקולחים : בכל ייעוד המאפשר שימוש מגורים, יש להתייחס לתחום המגבלות ביחס לקרבה למגורים במסגרת המסמך הסביבתי.
	חקלאי בשטח בעל רגישות סביבתית גבוהה, שצ״פ, מגורים ותיירות, סביבה חופית	2	200	4	• מסמך נופי-סביבתי להיתר. • לבור רקב נדרש מסמך השתלבות מורחב	
	שטחים פתוחים רגישים	1	100	4	• מסמך נופי-סביבתי להיתר • לבור רקב נדרש מסמך השתלבות מורחב.	

סוג המתקן	יעוד הקרקע	גודל מגרש בדונם	שטחי בניה במ״ר	גובה במ׳ מעל פני הקרקע	התייחסות סביבתית נדרשת במסגרת ההיתר	הערות
מאגר קולחים	מתקן הנדסי, תעשייה	200	100	15	מסמך השתלבות מורחב	
	חקלאי				מסמך נופי-סביבתי להיתר	
	מאגר שסומן בתא שטח ייעודי בתכנית שאינה מפורטת	בהתאם לתא השטח שסומן בתכנית	100	15	• בהתאם לדרישות להכנת תכנית מפורטת בתכנית בה אושר תא השטח. • ככל ולא נקבעו הנחיות יערך מסמך נופי-סביבתי להיתר.	במידה וידרש מסמך נופי-סביבתי להיתר בחינת החלופות תעשה רק בתחום שסומן בתכנית.
מאגר גלישה לחירום	מתקן הנדסי, תעשייה	100	50	15	מסמך השתלבות מורחב	
	חקלאי				מסמך נופי-סביבתי להיתר	
	מאגר שסומן בתכנית שאינה מפורטת	בהתאם לשטח שסומן בתכנית	100	15	מסמך השתלבות מורחב	
חצר מגופים / שסתום אוויר / מדי ספיקה / מתקן ניטור	תעשיה, תעסוקה, מלאכה, מתקן הנדסי, עורף נמל, דרך בתחום מחלף שאושר בתכנית מפורטת ומחוץ לרצועה הדרך (מיסעה) מגבלות בניה ופיתוח, רצועת תשתיות, כריה וחציבה, שצ״פ, אחסנה, מבני משק, חקלאי	1	100	4	מסמך השתלבות מורחב	
	שטחים פתוחים רגישים	1	100	4	מסמך נופי-סביבתי להיתר, ללא בחינת חלופות.	
מתקנים נלווים	כל הייעודים	בשטח חצר קיימת או מאושרת		6	• סימון אמצעים לצמצום השפעות סביבתיות • לא נדרש מסמך סביבתי	

7. שמירה, הגנה וניצול מיטבי של משאבי המים

7.1 ניהול וניצול מיטבי של מי נגר עילי והעשרת מי תהום

7.1.1. תכנית מקומית או תכנית מפורטת הכוללת תוספת שטח לבינוי, לרבות דרכים ובינוי בתת הקרקע, תפעל באופן הבא:

7.1.1.1. התכנית תפחית, ככל הניתן, את כמות הנגר היוצאת משטחה. הפחתת הנגר היוצא (הפחתת הספיקות) תעשה באמצעות הכללת הנחיות לניהול נגר שיוטמעו בתכנית, כגון: אפשרות לאיגום, חלחול והחדרה. בנוסף, התכנית תבטיח צמצום נזקי הצפות ושיטפונות וסחף בסביבתה ובמורד, העשויים להיגרם כתוצאה מהבינוי המוצע בתכנית.

7.1.1.2. תכנית ששטחה גדול מ-5 דונם הכוללת בינוי, תחויב בהגשת מסמך ניהול נגר וניקוז בהתאם למפורט בנספח ב'4, טרם הדיון בהפקדת התכנית. מוסד תכנון ייבחן את התכנית לאור ממצאי המסמך וההמלצות המוצעות בו לתכנית, זאת על מנת לוודא כי שיקולי ניהול הנגר הוטמעו בתכנית כנדרש.

7.1.1.3. התכנית תעמוד בהנחיות טבלה מס' 1 בנספח ב'4, לעניין הסתברויות לתכנון הגנה מפני הצפות לפי ייעודי / שימושי קרקע.

7.1.2. יעד איגום זמני

7.1.2.1. בתכנית מפורטת הכוללת בינוי, למעט תכנית לקווי תשתית, יחושב יעד איגום זמני מינימלי, עבור הנגר הנוצר בתחום התכנית.

7.1.2.2. בתכנית מתחת ל 5 דונם, היעד יחושב באמצעות מחשבון. יעד זה יידרש לקבל מענה בתחום התכנית.

7.1.2.3. בתכנית מעל ל 5 דונם, יחושב נפח הנגר הנוצר בתכנית באמצעות המחשבון. על בסיס נפח הנגר המחושב, יחושב יעד האיגום הזמני, במסגרת מסמך ניהול הנגר והניקוז (ב'4) שיוגש לתכנית. היעד יחושב לכל תת אגן בשטח התכנית לאחר חישוב יעד ספיקה יוצאת מופחתת בתת האגן, כאמור בסעיף 7.1.3.

7.1.2.4. תחילתו של סעיף 7.1.2 תהא שנה מיום כניסתו לתוקף של שינוי 8 לתכנית זו.

7.1.3. יעד ספיקה יוצאת מופחתת (מהשטח המנוהל)

7.1.3.1. בתכנית מפורטת הכוללת בינוי, למעט תכנית לקווי תשתית, יחושב יעד ספיקה יוצאת מופחתת, שהיא הספיקה המרבית שניתן להוציא מכלל האמצעים לניהול נגר מהשטח המנוהל. יעד זה לא יעלה על הספיקה שמקורה בגשם שעתי בתקופת חזרה של שנים5:1.

א. בתכנית קטנה מ- 5 דונם, היעד יחושב באמצעות מחשבון.

ב. בתכנית גדולה מ- 5 דונם, היעד/ים יחושב/ו לכל תת אגן בשטח התכנית במסגרת מסמך ניהול הנגר שיוגש לתכנית.

7.1.3.2. ככל שהתכנית כוללת אמצעים משורשרים (הטיפול בנגר עובר מאמצעי אחד לאחר), היעד יחושב בסוף התהליך ולא לכל אמצעי בנפרד.

7.1.3.3. יעד זה אינו רלוונטי לשטחים בתכנית בהם הנגר אינו מנוהל.

7.1.3.4. ככל שהפתרון לניהול נגר נמצא מחוץ לגבולות התכנית, בהתאם לסעיף 7.1.5.6, יעד הספיקה היוצאת המופחתת ייבחן במוצא הפתרון שמחוץ לגבולות התכנית. זאת, מבלי לפגוע במתן מענה לתכניות נוספות המתבססות או יכולות להתבסס על אותו פתרון לניהול נגר.

7.1.3.5. תחילתו של סעיף 7.1.3 תהא שנה מיום כניסתו לתוקף של שינוי 8 לתכנית זו.

7.1.4. הוראות מיוחדות

7.1.4.1. על אף האמור בסעיפים 7.1.2 ו- 7.1.3, התכניות המפורטות מטה הינן פטורות מחישוב היעדים:

א. תכנית לדרך ברשת הארצית- תכנית זו תידרש בחישוב נפח הנגר לניהול ויעדי האיגום הזמני והספיקה יוצאת מופחתת לתכנית לכל תת אגן, ואולם תוכניות

אלו לא יידרשו למענה בתחום התכנית. יחד עם זאת, לעת הכנת תכנית כאמור, יש לפעול לניהול נגר בנפח מירבי בתחום התכנית תוך הבטחת היתכנות להקמת אמצעים לוויסות הנגר בתכנית, על מנת לצמצם את השפעות התכנית בהיבט הנגר, לרבות מניעה, ככל האפשר, של פגיעה בסביבתה ובמורד. זאת, בהתייחס, בין היתר, ליעדים שחושבו לתכנית ובהתייעצות עם רשות הניקוז, כבר בראשית ההליך התכנוני.

ב. תכנית נושאית- בתכנית זו מוסד התכנון ייבחן את הצורך והפוטנציאל לניהול נגר ויחליט אם נדרש לתת מענה להיבטים אלו במסגרת הליך הרישוי, דרך הטמעת אמצעים בהיתר הבניה, לטובת צמצום הספיקות מהמגרש.

ג. תכנית כלל עירונית להתחדשות מגרשית- בתכנית זו תיקבע הוראה ביחס למסלול הריסה ובניה מחדש, לפיה תנאי בהליך הרישוי יהיה חישוב ועמידה ביעדים, בהתאם לסעיפים 7.1.2 ו-7.1.3.

ד. תכנית למתקן אגרו וולטאי.

7.1.4.2. על אף האמור בסעיף 7.1.1.2, תוכניות אלו יהיו פטורות בהגשת מסמך ניהול נגר וניקוז:

א. תכנית לקווי תשתית.

ב. תכנית שמירב שטחה הוא תוואי קווי אשר כוללת מבנים לאורך התוואי, ובתנאי שתכסית שטח המבנה בודד לא תעלה על 5,000 מ״ר.

ג. תכנית למתקן אגרו וולטאי. יחד עם זאת, על מנת להבטיח מענה ראוי לנושא הניקוז והנגר בתכנית, יוטמעו הנחיות לעניין זה לרבות הנחיות להפחתת הספיקות למורד, בהתייעצות עם רשות הניקוז.

7.1.5. הוראות גמישות

7.1.5.1. על אף האמור בסעיף 7.1.2 ו-7.1.3. ככל שרשות מקומית תקדם תכנית אב מקומית עדכנית לניהול נגר וניקוז בתחומה, התומכת בשינוי היעדים כאמור, רשאית הוועדה המחוזית לדון בה, ולאחר התייעצות עם רשות הניקוז הרלוונטית, לקבוע תנאים אחרים לחישוב יעד איגום זמני ויעד ספיקה יוצאת מופחתת בתחום תכנית האב, שיקבעו בהתייחס לנפח הנגר בתכנית שיחושב במחשבון.

7.1.5.2. על אף האמור בסעיפים 7.1.2 ו- 7.1.3, בתוכניות שיפורטו להלן, מוסד תכנון יכול לפטור תכנית מחישוב יעדי ניהול נגר:

א. תכנית בשטח קטן מ 5 דונם, אשר נמצא שאין בה להשפיע באופן משמעותי על מערך הנגר בתחומה ובסביבתה, בשים לב לתוספת התכסית המוצעת בתכנית ביחס לשטחה.

ב. תכנית לפי האמור בסעיף 7.1.4.2.ב׳.

7.1.5.3. על אף האמור בסעיפים 7.1.2 ו- 7.1.3, מוסד תכנון רשאי להקטין או להגדיל את יעד האיגום הזמני ואת יעד הספיקה יוצאת מופחתת, בעת הדיון בהפקדת תכנית מפורטת, ובלבד שיעד זה לא יעלה על הספיקה שמקורה בגשם שעתי בתקופת חזרה של 10:1 שנים, לאחר שבחן את ההיבטים הבאים:

א. מאפייני הניקוז הטבעיים של האזור לרבות פשטי הצפה, מיקום גאוגרפי, היסטוריית ההצפות והשיטפונות ונזקי הסחף בשטח התכנית ובמורד האגן בו היא נמצאת.

ב. תוספת הבינוי המקודמת והמתוכננת במעלה ובמורד האגן והשפעתה בהיבט הנגר.

ג. הנחיות וממצאי תכנית אב עירונית לניהול נגר וניקוז שנדונה בוועדה המחוזית לעניין שינוי היעדים, או תכנית לניהול סיכוני שיטפונות , או פתרונות ניהול נגר קיימים מאושרים, ככל שיש בהם להשפיע על יעדי הנגר לתכנון, לאחר היוועצות עם רשות הניקוז.

ד. יכולת מערכת הניקוז המקומית וערוצי הזרימה הטבעיים במוצאי הניקוז של התכנית לקלוט את עודפי הנגר מהתכנית.

ה. ככל שמדובר בתכנית שעניינה הוספת קומות, שינוי ייעוד קרקע, שינוי השימוש בקרקע או כאשר לתכנית עצמה יש פוטנציאל משמעותי לכלול אמצעי ניהול נגר, דוגמת תכנית גגות, תכנית הכוללת שטח פתוח נרחב ועוד.
ו. ישימות אמצעי האיגום הזמני בשטח התכנית בשל אילוצים הנובעים ממאפיינים טופוגרפיים תכנון במרקם קיים, אתרי עתיקות וכדומה.

7.1.5.4. על אף האמור בסעיף 7.1.1.2 מוסד תכנון רשאי לפטור מהצורך בהגשת מסמך ניהול נגר וניקוז, באופן מלא או חלקי, לאחר התייעצות עם רשות הניקוז, בתנאי שהשתכנע כי בהתייחס לגודל התכנית, תכסית הבינוי המוצעת בה, נפח הנגר שהיא עתידה לייצר ומאפייני הסביבה, ההשפעה הצפויה ממנה הינה שולית למערך הניקוז בסביבתה ולא צפויות הצפות בשטח התכנית.

7.1.5.5. מצא מוסד התכנון, בהתחשב במאפייני הניקוז הטבעיים של האזור, היסטוריית ההצפות והשיטפונות ונזקי הסחף בשטח התכנית ובמורד האגן בו היא נמצאת, שישנה חשיבות בהגשת מסמך ניהול נגר וניקוז לתכנית, רשאי הוא לחייב בהכנת המסמך אף אם שטחה קטן מ-5 דונם.

7.1.5.6. במקרים חריגים, לאחר שמוסד התכנון מצא שיש צורך במענה על-ידי פתרונות ניקוז וניהול נגר בשטח התכנית וסביבתה, אולם ישנו קושי ביישומם, ניתן יהיה לבחון קיומם של פתרונות לניהול נגר ברמה מרחבית, מחוץ לשטח התכנית, זאת בתנאי שיהיה בהם מענה ראוי להיבטי הניקוז והנגר ומיתון נזקי שטפונות בתכנית. שלביות הבינוי שתקבע בתכנית תתייחס לקידומם והקמתם של פתרונות אלו.

7.1.5.7. הוגשה בקשה להיתר מכוח תכנית הקובעת יעדים כאמור בסעיפים 7.1.2. ו- 7.1.3, רשאי מוסד התכנון להקטין או להגדיל את היעדים שנקבעו בתכנית בהיקף של עד 10%, לאחר שבחן את ההיבטים הבאים:

א. מאפייני המגרש בהתייחס להיסטוריית ההצפות בשטחו או בשטחי המורד.
ב. הנחיות וממצאי תכנית אב עירונית לניהול נגר וניקוז שנדונה בוועדה המחוזית ו/או תכנית לניהול סיכוני שיטפונות עדכנית, ככל שישנן, ותומכות בהחלטה לשינוי היעדים.
ג. יכולת מערכת הניקוז המקומית במוצאי הניקוז של התכנית או המגרש לקלוט את עודפי הנגר מהמגרש.
ד. ישימות אמצעי ניהול הנגר בשטח התכנית בשל אילוצים הנובעים ממאפיינים טופוגרפיים, תכנון במרקם קיים, אתרי עתיקות וכדומה.

7.1.5.8. הוגשה בקשה להיתר מכוח תכנית כלל עירונית להתחדשות מגרשית במסלול הריסה ובניה מחדש, רשאי מוסד התכנון להקטין או להגדיל את היעדים כאמור בס' 7.1.2. ו- 7.1.3, בהיקף של עד 20% מהיעדים המאושרים, לאחר שבחן את ההיבטים המפורטים בסעיף 7.1.5.7 א-ד.

7.1.6. מיקום אמצעי וויסות הנגר בתכנית (מדרג פתרונות ניהול הנגר)

קביעת מיקום פתרונות לאמצעי וויסות הנגר בתכנית על-ידי מוסד תכנון הדן בתכנית, תעשה בכפוף למדרג הבא:

7.1.6.1. תחילה בייעוד שטחים ציבוריים בתחום התכנית ובעיקר בייעוד שטחים ציבוריים פתוחים ו/או בייעוד פארק/גן ציבורי.

7.1.6.2. ביעוד מגורים וביעודי קרקע נוספים, תוך מתן עדיפות לאמצעים דלי תחזוקה.

7.1.6.3. על אף האמור בסעיפים א ו- ב, מוסד תכנון הדן בתכנית רשאי יהיה לקבוע מיקום פתרונות ויסות הנגר, שלא בהתאם למדרג לעיל, לאחר שבחן את הישימות בשטחים הציבוריים ובהתאם למאפיינים והאילוצים של התכנית.

7.1.7. קביעת אמצעי ניהול הנגר

תכנית מפורטת שנקבעו בה יעדים לניהול נגר בהתאם לאמור בסעיפים 7.1.2 ו-7.1.3, תבטיח עמידה ביעדי ניהול הנגר, כדלקמן:

7.1.7.1. תכנית ששטחה עד 1 דונם- אמצעי ניהול הנגר יוצגו בהליך הרישוי, ובוועדה מקומית-מרחבית, לאחר התייעצות עם מהנדס הרשות המקומית הנוגעת בדבר.

7.1.7.2. תכנית ששטחה 1-5 דונם- תמהיל אמצעי ניהול הנגר ייקבע תוך התחשבות בין היתר, בהיבטים הידרולוגים, גיאולוגים, טופוגרפיים, ומקומיים של שטח התכנית וסביבתה באחד מהאופנים הבאים:

א. כאמור בסעיף 7.1.7.1.

ב. יקבע בתכנית כי תנאי למתן היתר בניה ראשון יהיה אישור ע"י הוועדה המקומית ו/או מהנדס הרשות, של אמצעי ניהול הנגר בכל שטח התכנית.

7.1.7.3. בתכנית ששטחה מעל 5 דונם, יוכן מסמך ניהול נגר וניקוז בהתאם לאמור בסעיף 7.1.1.2. המלצות המסמך יוטמעו במסמכי התכנית בכפוף לשיקול דעתו של מוסד התכנון. פירוט האמצעים יוצג במסמך ניהול הנגר או בהתאם לאחד האופנים המפורטים בסעיף 7.1.7.2 וזאת בהתאם להחלטת מוסד התכנון ובהתייחס להמלצות המסמך.

7.1.8. עדיפות להחדרה למי תהום

7.1.8.1. תכנית המוסיפה בינוי ומגדילה את התכסית, מעל הקרקע או בתת הקרקע, החלה באזור 'עדיפות להחדרה למי תהום' בהתאם למפת 'אזורי עדיפות להחדרה למי תהום'[5], וכן, כוללת בתחומה שטחים ציבוריים, תיתן עדיפות לאפשרות להכללת אמצעי חלחול והחדרה בשטחים הציבוריים בתחומה.

א. בתכנית בשטח קטן מ-5 דונם, הכללת אמצעים אלו, תבחן, בין היתר, בהתייחס לאפשרות שילובם עם השימוש הציבורי.

ב. בתכנית ששטחה עולה על 5 דונם, ככל שאין אפשרות להטמיע אמצעים כאמור, מטעמים של סוג המסלע, מוליכות הידראולית ברוויה, מרחק ממי תהום, זיהום קרקע, איכות מי תהום, איכות הנגר וכד' או בשל הצורך להשתמש בנגר למטרה אחרת, טרם קבלת החלטת מוסד תכנון בעניין אי הטמעת אמצעים אלו, תיערך היוועצות עם רשות המים. היוועצות זו לא תידרש בהינתן סקר קרקע המראה כי שכבת הקרקע החשופה הינה בעלת מוליכות הידראולית ברוויה של פחות מ 50 מ"מ לשעה, ועובייה עולה על 20 מ'.

7.1.9. חוות דעת והיוועצות

7.1.9.1. תכנית המוסיפה בינוי ומגדילה את התכסית, מעל הקרקע או בתת הקרקע, החלה בתחום "אזור חשוד בזיהום מי תהום" כמסומן בתשריט, תועבר לחוות דעת רשות המים לעניין החדרת נגר עילי למי תהום.

7.1.9.2. תכנית מפורטת, הכוללת אמצעי לניהול נגר בשטח פתוח, באמצעות איגום או השהייה פתוחים, בשטח העולה על 5 דונם לפרק זמן העולה על 7 ימים, תועבר להיוועצות עם נציג משרד הביטחון.

7.1.9.3. תכנית מפורטת ששטחה עולה על 100 דונם וחלה באזור עדיפות להחדרה למי תהום, תידרש להיוועצות עם רשות המים לעניין פתרונות החדרה.

7.1.9.4. תכנית מפורטת המוסיפה או משנה מוצא ניקוז בתחום שטח מוגן, בהתאם לתכנית זו, תידרש להיוועצות עם רט"ג או קק"ל, לפי עניין.

7.1.9.5. תנאי להיתר לצורך בניה בתת-הקרקע, ביסוס מבנים, גשרים, הקמת מנהרות, חציבה וכל עבודה אחרת בתת-הקרקע, אשר מחייבים שאיבת מי תהום, יהיה ניצול המים או השבתם לתת הקרקע או כל פתרון אחר, הכל בכפוף לקבלת אישור מנהל רשות המים, בהתאם לחוק הפיקוח על קידוחי מים, התשט"ו – 1955. השבת מי תהום, שנשאבו בנסיבות המפורטת לעיל, לתת-הקרקע תיעשה לאחר קבלת חוות דעת משרד הבריאות.

---

[5] כפי שהיא מפורסמת על ידי רשות המים באתר data.gov בקישור
https://data.gov.il/dataset/runoff_recharge_prioritization_areas

7.1.10. הוראות כלליות

7.1.10.1. מסמך לניהול נגר וניקוז, שהוכן עבור תכנית המשנה את משטר הזרימה העילי בנחל בהתאם לסעיף 8 בפרק נחלים, יהיה כפוף להנחיות המפורטות בסעיף 7 לפרק זה.

7.1.10.2. עד לכניסתם לתוקף של סעיפים 7.1.2 ו-7.1.3 כאמור בסעיפים 7.1.2.4 ו-7.1.3.5 (בהתאמה), בכל תכנית מפורטת יש לפעול לניהול נגר מירבי בתחומה ככל האפשר, לרבות הטמעת פתרונות לאמצעי איגום זמני , בהתאם למדרג הפתרונות בסעיף 7.1.6 זאת על מנת לצמצם את השפעות התכנית בהיבט הנגר, לרבות מניעה, ככל האפשר, של הפגיעה במורד- והכל בשים לב, בין היתר, ליעד ניהול נפח נגר מינימלי, שחושב לתכנית, כבר בראשית הליך התכנון.

7.1.10.3. בתחום תכניות מפורטות, שאושרו לפני יום 12.7.2007, החלות באזור רגישות הידרולוגית גבוהה מאוד ורגישות הידרולוגית גבוהה כמסומן בתשריט, ואשר אינן כוללות הוראות מפורטות בדבר וויסות נגר, יבחן מוסד התכנון את הצורך בהצגת פתרון לוויסות נגר בהתאם למפורט לעיל, טרם החלטתו בדבר היתר בניה.

7.2. הגנה על איכות מי תהום – מניעת זיהום

7.2.1 בשטח בעל רגישות הידרולוגית גבוהה מאד, כמסומן בתשריט, לא תאושר תכנית בעלת פוטנציאל לזיהום מי תהום. במקרים חריגים, ניתן יהיה לאשר תכנית או היתר לאחר שמוסד תכנון דן בהמלצות מסמך הגנה על מי תהום בהתאם להנחיות בנספח ב׳3 לתכנית זו, והבטיח אמצעים למניעה של זיהום מי תהום ולאחר קבלת חוות דעת רשות המים.

7.2.2 בשטח בעל רגישות הידרולוגית גבוהה, כמסומן בתשריט, תכנית בעלת פוטנציאל לזיהום מי-תהום, תכלול מסמך הגנה על מי-תהום בהתאם להנחיות בנספח ב׳3 לתכנית זו.

7.2.3 בשטח בעל רגישות הידרולוגית בינונית כמסומן בתשריט תכנית בעלת פוטנציאל לזיהום מי-תהום, תכלול מסמך הגנה על מי תהום בהתאם להנחיות בנספח ב׳3 לתכנית זו. מוסד התכנון רשאי לפטור מהכנת הנספח לאחר התייעצות עם המשרד להגנת הסביבה.

7.2.4 בשטח בעל רגישות הידרולוגית נמוכה, כמסומן בתשריט, בתכנית בעלת פוטנציאל לזיהום מי תהום, לא יידרש מסמך הגנה על מי תהום אלא במקרים בהם סבר מוסד תכנון, לאחר שהתייעץ עם המשרד להגנת הסביבה, כי יש צורך בהכנת המסמך, על פי חומרת הזיהום הפוטנציאלי והרגישות המקומית של השטח.

7.2.5 מתקני מים לא ידרשו למסמך הגנה על מי תהום.

7.2.6 תכנית או היתר לקוי דלק בשטח בעל רגישות הידרולוגית גבוהה מאד תידרש להכנת מסמך הגנה על מי תהום. ביתר השטחים בעלי רגישות גבוהה, בינונית ונמוכה תידרש התייעצות עם רשות המים.

7.2.7 לא תאושר תכנית בעלת פוטנציאל לזיהום מי-תהום בתחום אזורי מגן סביב באר, אלא לאחר התייעצות עם משרד הבריאות.

7.2.8 לעניין סעיף זה, תכנית בעלת פוטנציאל לזיהום מי תהום הינה תכנית הכוללת:

7.2.8.1 מתקנים המשתמשים בכמות דלק או חומר בעירה (למעט גז) שווה ערך העולה על 100 מ״ק לשנה.

7.2.8.2 מתקנים המייצרים חומרים רעילים (לרבות סולבנטים ומתכות כבדות).

7.2.8.3 מתקנים המשתמשים בחומרים מסוכנים למי תהום דוגמת דלקים ותעשיות נילוות.

7.2.8.4 מתקנים ומטמנות לטיפול בשפכים ובפסולת ביתית או רעילה.

7.2.8.5 מטווחי ירי פתוחים.

7.3. באר

7.3.1. אזורי המגן סביב באר (א'-ג') כהגדרתם בתקנות בריאות העם (תנאים תברואתיים לקידוח מי שתיה), התשנ"ה – 1995, יסומנו בכל תכנית או היתר אשר הבאר כלולה בתחומם, וזאת לצורך מידע בלבד.

7.3.2. לא תאושר תכנית ולא יינתן היתר לקו דלק בתחום אזורי מגן סביב באר אלא באישור משרד הבריאות.

7.4. ניהול נגר בשטחים פתוחים

תכנית החלה בשטח פתוח משמעותי ביעוד קרקע חקלאי או בשטחים פתוחים לסוגיהם, תתחשב ככל הניתן בצורך להשהיה וחלחול מי נגר, באופן התורם גם ליתר תפקודי השטח, ובלבד שלא יונמך המפלס הקיים של פני הקרקע החקלאית, או שלא תיפגע התכסית הטבעית בשטחים המוגנים, והכל בהתייחס לפתרונות ניהול נגר[6]. יובהר כי הוראה זו לא חלה על אתר ויסות נגר.

8. תכנית על פי חוק המים

8.1. הוראות תכנית למפעל מים לפי חוק המים, , תגבר על הוראות תכנית זו.

8.2. בתכנית לפי חוק המים, תבחן הוועדה המחוזית את ההשלכות התכנוניות ואת ההשפעות הסביבתיות, ותבחין בהתייחסותה בין תכניות בשטח פתוח ותכניות בשטח בנוי.
הבחינה תכלול התייחסות לנושאים הבאים:

8.2.1. פירוט התכניות המאושרות החלות על שטח התכנית על פי חוק התכנון והבנייה.

8.2.2. פירוט ההשפעות של התכנית המוצעת.

8.2.3. שמירה ושיקום ערכים אקולוגיים, ערכי טבע ונוף, תפקודי סביבה ושימושי פנאי ונופש.

8.2.4. החזרת המצב לקדמותו.

9. יחס לתכניות אחרות

9.1 תכנית זו לא תפגע בתכניות או בהיתרים לאתרי התפלה ומרכיביהם שאושרו או הופקדו קודם לתאריך 20.3.2014, ובאפשרות לשינוי או הרחבת מתקני התפלה שהוקמו מתוקף תמ"א 34/ ב/ 2.

9.2 ניתן להקים בתחום מכלול נופי בתמ"א 35 קו מים, באר, תחנת שאיבה, בריכה, מאגר, אתר החדרה, אתר ויסות נגר, מתקן התפלה למים מליחים ומתקן לטיוב מים, ומתקן לטיפול במים ובלבד שכל שנדרשת תכנית מפורטת להקמתם, יתקבל אישור המועצה הארצית.

9.3 על תכנית מפורטת להקמת באר, תחנת שאיבה, בריכה, מאגר, מתקן התפלה למים מליחים ומתקן לטיוב מים יחולו גם ההוראות הבאות:

9.3.1 בתחום מרקם שמור משולב ובתחום מרקם חופי בתמ"א 35, יחולו הוראות סעיף 6.1.3 בתמ"א 35 למעט תנאי 2 שבו.

9.3.2 תכנית למתקני מים ששטחה אינו עולה על 5 דונם והיקפי הבניה הכלולים בה אינם עולים על 750 מ"ר לא תחייב את אישור המועצה הארצית כאמור בתנאי 7 בסעיף 6.1.3 בתמ"א 35.

9.4 תכנית זו משנה את הקבוע בתכניות מתאר מחוזיות לעניין הגנה על מי תהום ומניעת זיהומם, ומבטלת אתרי החדרה שאינם מופיעים בתשריט תכנית זו.

9.5 פרק זה גובר על תכנית מתאר מקומית או תכנית מפורטת שאושרה בשטח שמור לתכנון אתר התפלה גדול קודם ליום 20.3.2014.

[6] כפי שהם מפורסמים במסמך מדיניות לניהול נגר באתר מינהל התכנון. בקישור: https://www.gov.il/he/pages/policy_doc_runoff

10. חוות דעת לנספחים

מוסד התכנון יבחן את התכנית, או ההיתר המבוקש, בין היתר, על פי ממצאי הנספחים וחוות הדעת כמפורט להלן, ויקבע את ההוראות הנדרשות בתכנית, או בהיתר:

10.1. נספח נופי סביבתי

נספח נופי סביבתי יועבר לקבלת חוו"ד מהגורמים הבאים: המשרד להגנת הסביבה, בשטח בעל רגישות נופית סביבתית גבוהה – גם רשות הטבע והגנים, בשטח חקלאי גם משרד החקלאות וביטחון המזון ובשטח יער גם קק"ל.

10.2. מסמך ניהול נגר וניקוז

10.2.1. שייערך לתכנית יועבר לקבלת חוות דעת רשות הניקוז, ככל שמתקיימים בתכנית אחד או יותר מהתנאים הבאים:

א. תכנית הממוקמת בתחום אפיק, רצועת ניהול נגר, רצועת ההשפעה, פשט ההצפה ופשט הצפה לגריעה מותנית לפי תכנית זו.

ב. תכנית כוללנית לרשות מקומית או לחלקים משמעותיים ממנה.

ג. תכנית מתאר לישוב.

ד. תכנית לתשתית ארצית או אזורית, לרבות דרכים ומסילות.

ה. תכנית מפורטת שיש בה להביא לתוספת של נפח נגר יממתי, או לגידול ספיקת השיא ביחס למצב המאושר, לתקופת חזרה של 50:1.

ו. תכנית המשנה מוצא קיים או מוסיפה מוצא חדש לשטח פתוח, לרבות לשטח הנחל ולתחום הסביבה החופית.

ז. תכנית אשר צפויה לשנות את משטר הזרימה העילי של הנחל, בהתאם לקבוע בסעיף 8.1 בפרק הנחלים.

10.2.2. בשטח בעל רגישות נופית סביבתית יועבר המסמך גם לקבלת חוות דעת רשות הטבע והגנים, ובשטח יער יועבר המסמך גם לקבלת חוות דעת קרן קיימת לישראל.

10.3. מסמך הגנה על מי תהום

מסמך הגנה על מי תהום יועבר לקבלת חוו"ד המשרד להגנת הסביבה ורשות המים.

10.4. סקר סיכונים

סקר סיכונים יועבר לקבלת חוות דעת משרד החקלאות וביטחון המזון.

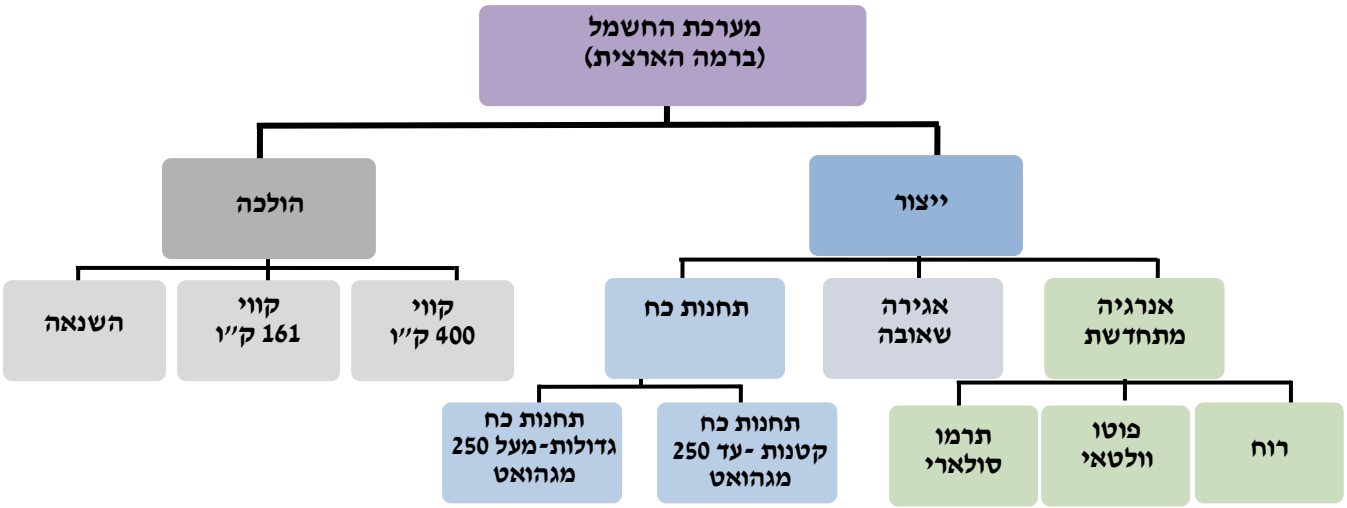
פרקי אנרגיה

נמת משלב

דברי הסבר

פרקי החשמל באים להחליף את תמ״א 8/ד/10 - תחנות כח עד 250 מגוואט, ואת תמ״א 10/ד/10 - מתקנים פוטו-וולטאיים והשינוי לה.
מערכת החשמל נחלקת לייצור והולכה. ייצור החשמל נסמך על מקורות שונים: אנרגיה קונבנציונאלית (פחם, סולר וגז טבעי) ואנרגיה מתחדשת. הולכת האנרגיה ממקור האנרגיה ועד לצרכן מתבצעת ברשת מסועפת, שקוויה הראשיים הם קווי 400 ק״ו (מתח על) וקווי 161 ק״ו (מתח עליון), ולאורכה מתקני השנאה המפחיתים את המתח החשמלי ומאפשרים העברתו לרשתות חשמל מקומיות (ראו תרשים להלן).
תמ״א אחת אינה עוסקת במשק החשמל בכללותו, אשר מוסדר תכנונית בעיקר בתכניות מפורטות ושינויים נקודתיים. התמ״א כוללת רק פרקים העוסקים בקביעת מדיניות: תחנות כח קטנות ומתקנים פוטו-וולטאיים (טרם נכלל פרק טורבינות הרוח). פרקים אלה משתייכים לקבוצת התכניות הקובעות **כללים לאיתור שטחים ברמה האזורית.** הפרקים מפרטים קריטריונים, הנחיות וסדרי עדיפויות למיקום תחנות כוח קטנות ומתקנים פוטו-וולטאיים והם אינם כוללים תשריט.

בתשריט תמ״א אחת מופיעים סימונים של תחנות כוח המאושרות בתכניות ארציות מפורטות.
כן מסומנים לידיעה בלבד רכיבים של מערכת החשמל שאין להם ביטוי בתכניות ארציות מפורטות.

תרשים 6 - מבנה כללי של מערכת החשמל - ייצור והולכה

תחנות כח קטנות: הפרק עוסק בהקמת תחנות כוח שהספקן מ-5 עד 250 מגוואט (מתחת להספק זה מתקן ייצור אינו נחשב לתחנת כוח) ובשטח של עד 100 דונם, בהן הדלק העיקרי הוא גז טבעי או אנרגיה מתחדשת למעט רוח ופוטו-וולטאי.

מתקנים פוטו וולטאיים: הפרק עוסק בהקמת מתקנים פוטו-וולטאיים במגמה לעודד את ניצול אנרגיית השמש לצורך יצור חשמל, זאת בהתאם להחלטת הממשלה על הגדלת חלקה של האנרגיה המתחדשת מכלל ייצור האנרגיה. התכנית מאפשרת הקמת מתקנים פוטו-וולטאיים קטנים ובינוניים (ששטחם עד 750 דונם) במסלול היתרים מכוח התמ״א ובמסלול תכניות.
פרקים אלה מכוונים לתכנון מושכל של מערכת החשמל, תוך מתן מענה לצרכים הדינמיים של המשק, גיוון מקורות האנרגיה (בדגש על אנרגיה מתחדשת), ביזור ייצור החשמל וצמצום ההשפעות הסביבתיות.

פרק תחנות כח קטנות

נמת משלב

1. מטרות

יצירת מסגרת תכנונית לאישור תכניות לתחנות כח קטנות על-פי צרכי המשק ובכפוף לשיקולים פיסיים וסביבתיים.

2. הגדרות

קו	קטע של רשת החשמל.
רשת הולכה	קווים להעברת חשמל ממקור ייצור לתחנת משנה, במתח עליון או על, כהגדרתם בחוק החשמל, התשי"ד – 1954 (להלן – חוק החשמל).
רשת החשמל	כהגדרתה בחוק משק החשמל, התשנ"ו – 1996.
רשת חלוקה	קווים להעברת חשמל מתחנת משנה לצרכן, במתח נמוך או גבוה, כהגדרתם בחוק החשמל.
תחנת כח קטנה (להלן - תחנת כח)	יחידה או יחידות של מערכות לייצור חשמל, אשר מחוברת לרשת החשמל, בהספק בין 5 ל-250 מגוואט ובשטח של עד 100 דונם, בכפוף לגמישות הקבועה בתכנית זו.
תכנית מפורטת	תכנית מפורטת או תכנית מתאר מקומית הכוללת הוראות של תכנית מפורטת.

3. הוראות להכנת תכנית לתחנת כח

3.1. הוראות כלליות

3.1.1. תחנת כח תוקם על פי תכנית מפורטת שמכוחה יינתנו היתרי בניה, ובלבד שהתקבל אישור הועדה המחוזית לתכנית.

3.1.2. אישור תכנית לתחנת כח מותנה בכך שחיבור התחנה לרשת ההולכה אינו דורש הקמת קו 400 ק"ו חדש.

3.1.3. ייצור החשמל בתחנת הכח יהיה באמצעות גז טבעי כדלק עיקרי או באמצעות אנרגיה מתחדשת, למעט אנרגיית רוח או פוטו-וולטאי, שיאושרו בהתאם להוראות החלות עליהם.

3.1.4. התכנית תכלול פתרונות גיבוי להפעלת תחנת הכח למקרה חירום, לתקלות ולתפעול ככל הנדרש.

3.2. עקרונות תכנון

מוסד תכנון הדן בתכנית לתחנת כח ייתן דעתו להיבטים הבאים:

3.2.1. ראייה כוללת של תחנת הכח המוצעת יחד עם כלל מתקני התשתית באזור ובחינת צרכי המשק, תוך התייחסות להשפעה על הסביבה.

3.2.2. חיסכון בשימוש במשאבי הקרקע.

3.2.3. מניעה או צמצום הקמת קווי חשמל חדשים.

3.2.4. מתן עדיפות להטמנת קווי חשמל בשטח המיועד בתכנית מתאר מחוזית לפיתוח עירוני או כפרי, ובחינת האפשרות להטמנת קווי חשמל בשטח לפיתוח אחר, בהתאם ליעודים ולשימושי הקרקע.

3.2.5. שימוש בטכנולוגיות מתקדמות והשאת הנצילות האנרגטית של תחנת הכח.

3.3. מאפייני הספק ושטח

3.3.1. כושר הייצור של התחנה יהיה: מ-5 עד 250 מגוואט.

3.3.2. שטח התחנה על מתקניה (למעט השטח הנדרש לרצועת קו הולכת החשמל ולרצועת הולכת הגז הטבעי) לא יעלה על 100 דונם.

3.3.3. בתכנית מפורטת ניתן לחרוג מהיקף השטח וכן מכושר הייצור של התחנה, עד 10% מעבר לקבוע לעיל, לאחר שמוסד התכנון בחן את הסיבות והשיקולים המצדיקים את החריגה, והתקבל אישור הוועדה המחוזית.

3.4. תכולת התכנית

3.4.1. התכנית תקבע את כל הנדרש למימוש מטרתה ובכלל זה:

3.4.1.1. קווים ומתקני תשתית, יחידות הייצור, טכנולוגית הפעלתן והספקן, מקורות אנרגיה ודרכי אספקתם, וכן כל השימושים, המבנים והמתקנים הנדרשים להקמת תחנת הכח, לתפעולה, לאחזקתה, ולהנגשתה.

3.4.1.2. הגבלות על בניה ושימושי קרקע.

3.4.1.3. אמצעי מיגון, ביטחון ובטיחות, בתיאום עם פיקוד העורף.

3.4.1.4. בטיחות טיסה בתאום עם רשות התעופה האזרחית ונציג משרד הביטחון.

3.4.1.5. הוראות לשיקום והסדרת השטח לאחר ההקמה.

3.4.1.6. שימוש במקור אנרגיה חלופי ככל הנדרש.
3.4.1.7. חיבור תחנת הכח לרשת הולכת החשמל ולצרכנים ואופן החיבור לכלל מקורות האנרגיה לייצור החשמל בתחנה.
3.4.2. לתכנית יצורפו המסמכים הבאים:
3.4.2.1. תשריט מצב מאושר ותשריט מצב מוצע בקנה-מידה 1:1,250, ברדיוס 500 מטר לפחות סביב תחנת הכח.
3.4.2.2. תרשים סביבה בקנה-מידה 1:5,000, ובו יוצגו התחנה ומעבר קווי ההולכה עד לנקודת החיבור עם רשת ההולכה, וכן החיבור לצנרת הגז והדלק, ככל הנדרש.
3.4.2.3. תסקיר השפעה על הסביבה.
3.4.2.4. נספח בינוי, נספח עיצוב אדריכלי ונספח נופי.
למרות האמור בס"ק 3.4.2.1 ו-3.4.2.2, מוסד תכנון רשאי להורות על קני מידה שונים מהאמור לעיל בהתאם לתנאי השטח, למאפייני תחנת הכח ולהיקף שטחה.

3.5. תסקיר השפעה על הסביבה

תכנית לתחנת כח תלווה בתסקיר השפעה על הסביבה, בהתאם לתקנות התכנון והבניה (תסקירי השפעה על הסביבה), התשס"ג - 2003. המסקנות הנובעות ממנו יוטמעו בתכנית בהתאם להחלטות מוסד תכנון. כאשר מוקמת או מאושרת תחנת הכח בשלבים, יתן מוסד תכנון דעתו לצורך בהשלמה או בעדכון התסקיר בכל שלב.

3.6. התייעצויות

מוסד תכנון הדן בתכנית לתחנת כח ייוועץ עם הגורמים הבאים:
3.6.1. הרשות אשר בתחומה מצוי שטח התכנית ורשויות גובלות, לפי העניין.
3.6.2. נציג שר הביטחון.
3.6.3. רשות התעופה האזרחית ונציג שר הביטחון לצורך הוראות לשמירה על בטיחות טיסה.

3.7. שיקולים למיקום תחנות כח

3.7.1. מיקום מועדף לתחנות כח
3.7.1.1. בתוך או בצמוד לתחנת כח מאושרת.
3.7.1.2. בתוך או בצמוד לאזור תעשיה או למתקני תשתית בהיקף משמעותי מאושרים.
3.7.1.3. בקרבה או בצמידות לתחנות משנה או מיתוג.
3.7.2. מיקום אסור לתחנות כח
לא תוקם תחנת כח לפי תכנית זו בתחום הסביבה החופית.
3.7.3. חלופות
מוסד תכנון הדן בחלופות למיקום תחנת כח, יתייחס לשיקולים הבאים:
3.7.3.1. שימושי הקרקע וייעודיה באתר ובסביבתו.
3.7.3.2. רגישות סביבתית.
3.7.3.3. ייעול השימוש בקרקע.
3.7.3.4. היבטים כלכליים ותועלות למשק.
3.7.3.5. היבטים נופיים ושמירת שטחים פתוחים.
3.7.3.6. הצורך בהקמת קווי חשמל או קווי גז חדשים.

4. יחס לתכניות אחרות

4.1. מוסד תכנון רשאי להפקיד תכנית לתחנת כח, אף אם היא אינה תואמת תכנית מתאר מחוזית, ובלבד שהתקבל אישור המועצה הארצית.

4.2. על אף האמור בתמ"א 35 בסעיף 6.1.3 ס"ק 2, במרקם שמור משולב ובמרקם חופי, רשאי מוסד תכנון במקרים חריגים, להפקיד תכנית לתחנת כח בשטח שאינו צמוד דופן לשטח המיועד לבינוי, לאחר ששוכנע כי מתקיימים התנאים הבאים:
4.2.1. תחנת הכח מחייבת מיקומה בשטח הפתוח.
4.2.2. הבינוי המוצע משתלב באופי הסביבה ואינו פוגע בערכי טבע, חקלאות, נוף ומורשת וברציפות השטחים הפתוחים.
4.2.3. הובטח קיומן של התשתית ההנדסית הנדרשת, לרבות נגישות.
4.2.4. בהוראות התכנית נקבע כי שימוש אחר במבנה, שלא למטרה ולייעוד שנקבעו, יהווה סטייה ניכרת.
4.2.5. התקבל אישור המועצה הארצית.

פרק מתקנים פוטו-וולטאיים

נוסח משלב

1. מטרות

יצירת מסגרת תכנונית להקמת מתקנים פוטו-וולטאיים לייצור חשמל באמצעות ניצול אנרגיית השמש, תוך מניעת מפגעים ומזעור הפגיעה בשטחים הפתוחים, באיכות הסביבה והנוף.

2. הגדרות

בית צמיחה חממה, מנהרה או בית רשת.

תמ"א 10/1 **טרקר** מערכת לייצור חשמל הממירה ישירות אנרגיה סולארית לאנרגיה חשמלית באופן המאפשר עקיבה.

מתח נמוך, גבוה, עליון או על כהגדרתם בחוק החשמל, התשי"ד - 1954 (להלן – חוק החשמל).

מתקן פוטו-וולטאי מערכת לייצור חשמל הממירה אנרגיה סולארית לאנרגיה חשמלית ללא שימוש בדלקים פוסיליים, ששטחה לא יעלה על 750 דונם.

ספק שירות חיוני בעל רישיון ספק שירות חיוני לפי חוק החשמל.

סקר היתכנות להוצאת אנרגיה סקר של ספק שירות חיוני הקובע את אופן החיבור של מתקן פוטו-וולטאי לרשת ההולכה או החלוקה והעבודות הדרושות לשם כך.

עוטף עזה שטח בטווח 7 ק"מ מגבול עזה, כפי שנקבע בהחלטת ממשלה מס' 1060 מתאריך 13.12.2009.

קו קטע של רשת החשמל

תמ"א 1/10/1 **קירוי** קונסטרוקציה מוגבהת מעל הקרקע או מעל גג מבנה, לפי העניין, המאפשרת הקמה של פאנלים פוטו וולטאיים על גביה תוך המשך השימוש הקיים במפלס שמתחתיה.

רשת הולכה קווים להעברת חשמל ממקור יצור לתחנת משנה, במתח עליון או על, כהגדרתם בחוק החשמל.

רשת החשמל כהגדרתה בחוק החשמל

רשת חלוקה קווים להעברת חשמל מתחנת משנה לצרכן, במתח נמוך או גבוה, כהגדרתם בחוק החשמל.

3. תכנית להקמת מתקן פוטו-וולטאי

3.1. הוראות כלליות

3.1.1. מתקן פוטו-וולטאי יוקם על פי תכנית מפורטת שמכוחה יינתנו היתרי בניה.

3.1.2. אישור תכנית להקמת מתקן פוטו-וולטאי מותנה בכך שחיבורו לרשת ההולכה אינו דורש הקמת קו 400 ק"ו חדש.

תמ"א 10/1 3.1.3. המתקן הפוטו וולטאי יעמוד בתקן ישראלי לעניין דרישות תכן בעבור מערכות פוטו וולטאיות.

3.2. עקרונות תכנון

3.2.1. תינתן עדיפות להקמת מתקנים על גגות וחזיתות על פני הקמת מתקנים על הקרקע.

3.2.2. בשטח שייעודו לבינוי, ייתן מוסד תכנון עדיפות לתכנית המאפשרת שימוש נוסף על השימוש של מתקן פוטו-וולטאי.

3.2.3. מוסד תכנון הדן בתכנית למתקן פוטו-וולטאי ייתן דעתו להיבטים הבאים:

3.2.3.1. מידת הישימות והתועלות למשק.

3.2.3.2. היקף השטח המבוקש ושימושי הקרקע בו ובקרבתו.

3.2.3.3. צרכי פיתוח עתידיים של הישובים.

3.2.3.4. איחוד תשתיות, צמידות דופן לבינוי ולתשתיות, ובעיקר למתקנים פוטו-וולטאיים ולקווי הולכה.

3.2.3.5. מניעת חשיפת אוכלוסייה לקרינה אלקטרו-מגנטית.

3.2.3.6. תכנון קומפקטי, היקף התשתיות הנדרש, לרבות אורך החיבור.

3.2.3.7. שימוש בטכנולוגיה המיטבית.

3.3. שטח התכנית

שטחה של תכנית למתקן פוטו-וולטאי, למעט שטחן של רצועות קווי החשמל, לא יעלה על 750 דונם.

3.3.1. בשטח שייעודו לתעשייה, למלאכה או לתעסוקה

היקף השטח להקמת מתקן פוטו-וולטאי בשטח שייעודו לתעשייה, יקבע לאחר שמוסד תכנון שקל את הצרכים הנוכחיים והעתידיים של הפיתוח התעשייתי וצרכי האזור, וכן נבחנה האפשרות לשילוב המתקן הפוטו-וולטאי במתקני התעשייה הקיימים והעתידיים.

3.3.2. בשטח פתוח

3.3.2.1. בשטח ישוב חקלאי, היקף שטח להקמת המתקן יהיה עד 10% מהשטחים מתוך המשבצת החקלאית של יישוב טרם הקמת המתקן, ועד שטח מצטבר של 300 דונם, הנמוך מבין השניים. חישוב השטח יהיה על פי גודל המשבצת על פי הרישום במשרד החקלאות ופיתוח הכפר ביום 17.01.2011. מתקנים הקבועים על גגות וחזיתות מבנים בישוב חקלאי, לא יבואו במניין השטחים.

3.3.2.2. בשטח פתוח שאינו בשטח ישוב חקלאי, היקף השטח להקמת המתקן לא יעלה על 300 דונם.

3.3.2.3. מוסד תכנון רשאי לקבוע בתכנית שטחים גדולים מאלה הקבועים בס"ק 3.3.2.1 ו-3.3.2.2, לאחר שהתייעץ עם הרשות המקומית, ובשטחי משבצת חקלאית, גם עם משרד החקלאות ופיתוח הכפר.

3.3.2.4. בשטח פתוח תקבע התכנית כי עם תום השימוש במתקן, ישוב השטח לייעודו ערב אישור המתקן.

3.4. תכולת התכנית

3.4.1. התכנית תקבע את כל הדרוש למימוש מטרתה ובכלל זה, ולפי הצורך:

3.4.1.1. קווים ומתקני תשתית לסוגיהם, חיבוריהם לרשת ההולכה, המבנים והמתקנים הנדרשים להקמת המתקן, לתפעולו, לאחזקתו ולהנגשתו.

3.4.1.2. אמצעי ביטחון ובטיחות, למעט מגורי שומר.

3.4.1.3. הוראות לעת פירוק המתקן והתשתיות שהוקמו עבורו.

3.4.1.4. הגבלות הבנייה הנובעות מהמתקן.

3.4.1.5. הוראות בדבר תנאים למתן היתרי בניה, לרבות הוראה לעניין אישור ספק שירות חיוני ואישור מינהל החשמל במשרד האנרגיה לנקודת החיבור לרשת החשמל ולמסדר החשמל.

3.4.2. התכנית תכלול הוראות שיבטיחו כי לעת הוצאת היתר בניה ייבחנו העניינים הבאים:

3.4.2.1. שימוש בטכנולוגיה מיטבית וייצור חשמל בהספק המקסימלי האפשרי בהתאם לשטח התכנית והוראותיה ובהתייחס לרישיון הייצור.

3.4.2.2. כי גידור המתקן הפוטו-וולטאי נקבע בהתאם לפריסת המתקנים המבוקשת בהיתר, מבלי לפגוע בגמישות התכנית בדבר הגדלה אפשרית של הספק המתקן הפוטו-וולטאי.

3.4.2.3. מידת הגמישות של התכנית בין השאר בדבר האפשרות להגדלת הספק המתקן הפוטו-וולטאי, מבלי שהדבר יהווה שינוי לתכנית, בתנאים הבאים:

א. הגדלת ההספק תתאפשר בשטח המיועד למתקן הפוטו-וולטאי.

ב. הגבלות הגדלת ההספק לא תחייב אישור קו מתח עליון חדש.

ג. הוצג רישיון ייצור מותנה מהרשות לשירותים ציבוריים - חשמל למתקן הפוטו-וולטאי בהספק המוגדל.

3.4.3. לתכנית יצורפו המסמכים הבאים:

3.4.3.1. תשריט מצב מוצע ותשריט מצב מאושר.

3.4.3.2. מסמך נופי סביבתי כאמור בסעיף 3.8.

3.4.3.3. נספח ניקוז והידרולוגיה על פי הקבוע בתכנית זו. מוסד תכנון רשאי לפטור מהכנת הנספח.

3.4.3.4. קבע סקר ההיתכנות שהוצאת האנרגיה תיעשה בקו מתח עליון חדש, הרצועה הנדרשת לקו זה תיכלל בתחום התכנית ובכפוף להחלטת מוסד התכנון יצורף מסמך סביבתי לרצועת הקו אשר ייערך על ידי ספק השירות החיוני.

3.4.3.5. נספח בינוי ו/או נספח עיצוב אדריכלי.

תמ"א 10/1 3.4.4. מוסד תכנון הדן בתכנית למתקן פוטו וולטאי יבחן הוראות לשילוב מתקני אגירה בשטח התכנית בהתייחס, בין היתר, לנושאים הבאים:

3.4.4.1. היקף האגירה הנדרש ביחס להספק המתקן הפוטו וולטאי, זאת לאחר התייעצות עם משרד האנרגיה.

3.4.4.2. המיקום המיטבי למתקני האגירה, לרבות האפשרות כי ימוקמו בשטח שאינו בהמשך ישיר לשטח המיועד להקמת הפאנלים הפוטו וולטאיים.

3.4.4.3. אופן ההצבה, גובה וזכויות בניה.

3.4.4.4. פירוק ופינוי מתקני האגירה בתום הפעלת המתקן.

3.5. התייעצויות

מוסד תכנון הדן בתכנית למתקן פוטו-וולטאי ייוועץ עם הגורמים הבאים:

3.5.1. רשות התעופה האזרחית ונציג שר הביטחון למניעת פגיעה בבטיחות הטיסה, כאשר מתקיים בתכנית אחד מאלה:

3.5.1.1. התכנית כוללת חיבור לקו הולכה במתח עליון (161 ק"ו).

3.5.1.2. התכנית משתרעת על שטח העולה על 300 דונם.

3.5.1.3. התכנית נמצאת בתחום הגבלות הבניה של שדה תעופה או מנחת.

3.5.2. נציג שר הביטחון, ככל שהתכנית כוללת קו חשמל בשטח פתוח.

3.6. שיקולים למיקום

3.6.1. עדיפות במרחב

3.6.1.1. תינתן עדיפות להקמת מתקנים פוטו-וולטאיים בנפת באר שבע, בנפת גולן ובעוטף עזה.

3.6.1.2. בנפת באר שבע, במכלול נופי במרקם כפרי, תותר הקמת מתקן פוטו-וולטאי ובלבד שהשתכנע מוסד תכנון שאין חלופה מחוץ למכלול הנופי, וזאת על אף האמור בסעיף 9.1.3 לתמ"א 35.

3.6.2. מיקום מועדף

3.6.2.1. בשטח המיועד לבינוי.

3.6.2.2. בשטח המיועד לפיתוח, שהוא צמוד דופן לשטח המיועד לבינוי.

3.6.2.3. בשטח המיועד לפיתוח.

3.6.2.4. בשטח פתוח מופר.

3.6.2.5. בשטח פתוח צמוד דופן לשטח המיועד לבינוי.

3.6.2.6. בשטח פתוח שהוא צמוד דופן לשטח המיועד לפיתוח.

3.6.2.7. בשטח פתוח שאינו צמוד דופן, שייעודו למטמנה, או מחצבה אשר השימוש בו למטרתו המאושרת הסתיים.

3.6.2.8. בשטח פתוח שאינו צמוד דופן.

3.6.3. שיקולים סביבתיים

מוסד תכנון הדן בתכנית ייתן דעתו, בין היתר, להיבטים הבאים:

3.6.3.1. מפנה וטופוגרפיה.

3.6.3.2. שיקולים אקולוגיים, ערכי טבע, חי וצומח, נוף, נצפות ורציפות, מעברי בעלי חיים.

3.6.3.3. קיומם של אתרי עתיקות, אתרי מורשת, אתרי ביקור ומסלולי טיול.

3.6.3.4. גודלם של המבנים התפעוליים אשר יצומצם למינימום הכרחי, תוך בחינת האפשרות להסתרתם או הטמנתם והעדפה לשימוש בתשתיות קיימות.

3.6.3.5. ערכיות השטח מבחינה חקלאית.

3.6.3.6. סוג המתקן הפוטו-וולטאי ומיקומו ייקבעו בהתאם לשיקולים בדבר מזעור הפגיעה במעבר החופשי של בעלי חיים ומזעור הפגיעה בצומח.

3.6.4. מיקום אסור לתכנית למתקן פוטו-וולטאי

3.6.4.1. לא יוקם מתקן פוטו-וולטאי בייעודים ובתחומים הבאים:

א. שמורת טבע, גן לאומי, שמורת נוף, יער לסוגיו, חוף, נחל, נחל וסביבותיו, פארק מטרופוליני, פארק עירוני, אזור נופש מטרופוליני. למעט על גבי מבנים המותרים בהם.

ב. בתחום הסביבה החופית ובתחום מכלול חוף למעט בייעוד של מתקן הנדסי ובייעוד אחסנה או מבני משק.

ג. בשטח פתוח במחוזות מרכז ותל-אביב, ולמעט בשטחים מופרים כגון מאגרים, מטמנות ומחצבות.

3.6.4.2. תימנע, ככל האפשר, הקמת מתקן פוטו-וולטאי בשטחים ובאזורים בעלי איכויות אקולוגיות וטבעיות חשובות וכן בשטחים פתוחים בהם קיים חשש מפגיעה ברציפותם.

3.7. פקיעת התכנית

3.7.1. תכנית שתאושר מתוקף פרק זה, תאפשר הוצאת היתרי בניה למתקן פוטו-וולטאי עד 5 שנים מיום אישורה. לא ניתן היתר במשך תקופה זו, או ניתן היתר ולא הוקם בתוך 3 שנים מתקן המייצר חשמל, בטלה התכנית.

3.7.2. מוסד תכנון שאישר את התכנית רשאי להאריך את פרקי הזמן מעבר לאמור בסעיף 1 שלעיל, לאחר ששקל, בין היתר, את הנושאים הבאים:

3.7.2.1. מגמות התכנון בסביבת התכנית.

3.7.2.2. המשך השימוש החקלאי בפועל בשטח התכנית, בהתייעצות עם משרד החקלאות.

3.7.2.3. התאמה לעקרונות התכנון הארצי בתחום משק האנרגיה.

3.7.3. החליט מוסד תכנון על הארכת תוקף התכנית, יקבע מוסד תכנון את תקופת ההארכה ותפורסם על כך הודעה, כפי שמתפרסמת הודעה על אישור תכנית.

3.7.4. תכנית שתאושר מתוקף פרק זה בשטח מיועד לפיתוח לא יוגבל תוקפה, ולא יחולו עליה המועדים הקבועים בסעיף 3.7.1 לעיל.

3.7.5. פקע תוקפה של תכנית כאמור, יחול הייעוד שחל במקום ערב אישורה.

3.8. נספח נופי-סביבתי

3.8.1. תכנית להקמת מתקן פוטו-וולטאי בשטח פתוח תלווה בנספח נופי-סביבתי, ככל הנדרש. הנחיות לעריכת נספח נופי-סביבתי מפורטות בנספח ב'6.

3.8.2. לא יידרש נספח כאמור כאשר התכנית צמודת דופן בשטח שאינו ברגישות נופית-סביבתית גבוהה.

3.8.3. הנספח הנופי-סביבתי יוגש למוסד התכנון ולחוות דעתו של המשרד להגנת הסביבה טרם דיון בהפקדת התכנית. בשטחים חקלאיים יועבר הנספח גם לבדיקת משרד החקלאות ופיתוח הכפר. בגבול שמורות טבע ובאזורים בהם ערכי טבע שמורים או מוגנים יועבר הנספח גם לבדיקת רשות הטבע והגנים הלאומיים ובגבול שטחי יער יועבר הנספח גם לבדיקת קק"ל.

3.8.4. מוסד התכנון יקבע את ההוראות הנדרשות בתכנית, לאור ממצאי הנספח, למזעור הפגיעה בשטחים חקלאיים וברצף שטחים פתוחים ולמזעור המפגעים הסביבתיים בעת הקמת המתקן ותפעולו.

4. יחס לתכניות אחרות

4.1. תכניות שיאושרו על פי תכנית זו, לא ייחשבו כשינוי לתכנית מתאר מחוזית, ובלבד שניתן להן אישורה של הוועדה המחוזית.

4.2. על אף האמור בסעיף 6.1.3 ס"ק 2, לתמ"א 35 במרקם שמור משולב ובמרקם חופי, רשאי מוסד תכנון במקרים חריגים, להפקיד תכנית להקמת מתקן פוטו-וולטאי בשטח שאינו צמוד צופן לשטח המיועד לבינוי, לאחר ששוכנע כי מתקיימים התנאים הבאים:

4.2.1. הקמת המתקן הפוטו-וולטאי מחייבת מיקומו בשטח הפתוח.

4.2.2. הבינוי המוצע משתלב באופי הסביבה ואינו פוגע בערכי טבע, חקלאות, נוף ומורשת וברציפות השטחים הפתוחים.

4.2.3. תובטח קיומה של התשתית ההנדסית הנדרשת, לרבות נגישות.

4.2.4. קבע מוסד התכנון בהוראות התכנית כי שימוש במבנה, שלא למתקן פוטו-וולטאי, יהווה סטיה ניכרת.

4.2.5. התקבל אישור המועצה הארצית.

5. היתרים

5.1. היתר להקמת מתקן פוטו וולטאי על גג מבנה או חזיתו

תמא/10/1 5.1.1. מקום שתכנית, הכוללת הוראות מפורטות, מתירה הקמת מבנים, תותר הקמת מתקן פוטו וולטאי על גג מבנה או כגג מבנה שנבנה כדין או על חזיתו או כחזיתו, בתנאים הבאים:

5.1.1.1. ההיתר יהיה תואם לשטחי הבניה ולמגבלות הבניה הקבועות בתכנית.

5.1.1.2. התכנית לא אסרה על הקמת מתקן פוטו וולטאי.

5.1.1.3. אין בהקמת המתקן כדי לפגוע בשימוש המותר.

5.1.2. על אף האמור בסעיף 5.1.1 לעיל, מתקן פוטו וולטאי על גג מבנה, שגובהו עולה על הגובה המֵרבי שנקבע בתכניות אחרות, לא ייחשב כחורג מהגובה המרבי המותר על פי אותן תכניות, ובלבד שלא יעלה על 3 מ' מעל גג המבנה. זאת על אף האמור בכל תכנית אחרת, ומבלי לגרוע מהוראות הנוגעות לבטיחות טיסה שנקבעו.

תמא/10/1 5.1.3. על אף האמור בסעיף 5.1.2 לעיל, מתקן פוטו וולטאי על גג מבנה בייעוד של תעשייה, מלאכה או תעסוקה לא יעלה על 12 מטרים מעל גובה הגג. אישורו של מתקן פוטו וולטאי העולה על 3 מטרים מעל לגובה המירבי המותר על פי התכנית יהיה בכפוף לעריכת התייעצות עם רשות התעופה האזרחית ומשרד הביטחון לעניין בטיחות הטיסה.

5.1.4. מוסד תכנון יהיה רשאי שלא להתיר בניית מתקנים על מבנים נלווים למבנה ואשר אינם צמודים לו.

תמא/10/1 5.1.5. על אף האמור בסעיף 5.1.1 לעיל, לא תותר הקמת מתקן פוטו וולטאי על גג או חזית מנהרה או בית רשת. על גג חממה או מתחתיו או על חזית חממה, תותר הקמת מתקן פוטו וולטאי בתנאים הבאים:

תמא/24/1
5.1.5.1. מוסד תכנון השתכנע, לאחר שהתקבל אישור משרד החקלאות לכך, שלא יהיה בהקמת המתקן בכדי לפגוע בהמשך השימוש החקלאי בחממה, אשר ימשך לאורך כל תקופת פעילות המתקן.

5.1.5.2. המתקן יהיה צמוד לגג או לחזית החממה וישתלב בעיצובם.

5.1.5.3. שטח כל המתקן לא יעלה על 15% משטח גג החממה. המועצה הארצית תוכל לעדכן מעת לעת את היקף הקירוי המירבי המותר. החליטה המועצה הארצית על עדכון היקף הקירוי תימסר על כך הודעה באופן שבה מתפרסם תכנית.

תמא/10/1 5.1.6. היתר למתקן פוטו וולטאי על גג מבנה חקלאי או חזיתו שנבנה כדין שאינו צמוד דופן לשטח המיועד לבינוי או לפיתוח, יינתן רק אם שוכנע מוסד התכנון כי המתקן מוקם על גבי מבנה חקלאי המשמש בפועל לשימוש החקלאי, וזאת לאחר שקיים התייעצות עם משרד החקלאות ופיתוח הכפר, ולאחר שווידא כי קיים למבנה חיבור לחשמל או שמצא כי לא נדרש חיבור כאמור.

תמא/10/1 5.1.7. תותר הקמת מתקן פוטו וולטאי על מצללה ובלבד שהמתקן יהיה גג המצללה או שיוקם בצמוד לגג המצללה, ולא יחרוג מהיקפה, וכן בתנאי שלאחר הקמת המתקן תעמוד המצללה בהגדרתה לפי תקנות התכנון והבניה (עבודות ומבנים הפטורים מהיתר), תשע"ד - 2014.

תמא/10/1 5.1.8. תותר הקמת מתקן פוטו וולטאי על גג אמצעי הצללה המצוי בשטח פתוח, כהגדרתו בתמ"א 35, ובלבד שהמתקן יהיה גג אמצעי ההצללה או בצמוד לו, והיקפו לא יחרוג מהיקף אמצעי ההצללה. על הקמת מתקן פוטו וולטאי על גג אמצעי הצללה שאינם בשטח הפתוח כאמור, יחול הקבוע בסעיף 5.1.2 לעיל.

תמא/10/1 5.1.9. מתקן פוטו וולטאי על גג מבנה או חזיתו יוקם בהתאם להוראות המפורטות בסעיפים 5.3.2-5.3.1 ו-5.3.9-5.3.5.

5.1.10. הוגשה בקשה להיתר להתקנת מתקן פוטו וולטאי על גג מבנה או חזיתו, יבחן מוסד תכנון את יציבות המבנה בהתאם לתקנות התכנון והבניה, וינקוט באמצעי הבטיחות הנדרשים לצורך ההקמה וההפעלה.

תמא/10/1 5.1.11. מוסד תכנון הדן בבקשה להיתר רשאי לבחון, בין היתר, את הנושאים הבאים:

5.1.11.1. מידת השתלבותו של המתקן בסביבתו ומידת התאמתו האדריכלית של המתקן למבנה בו הוא ממוקם, ולקבוע תנאים בהתאם, לרבות לעניין גידור.

5.1.11.2. הצגת אישור מהנדס חשמל מוסמך בדבר התנאים להתקנת המתקן הפוטו וולטאי.

5.1.11.3. לוודא כי על גג המבנה נותר מקום להתקנת כל המתקנים האחרים אשר הקמתם נדרשת על הגג לרבות דרכי מוצא כהגדרתן בתקנות התכנון והבניה.

5.1.12. מכוח הוראות סעיף 5.1 ניתן יהיה להקים מתקן פוטו וולטאי גם על גג או על חזיתו של מבנה שנבנה מכוח פרק ו' לחוק.

5.2. היתר להקמת מתקן פוטו וולטאי בייעודים ושימושים שונים

5.2.1. הוראות למתן היתרים על פי סעיפים 5.2.3 עד 5.2.15.
מקום שתכנית הכוללת הוראות מפורטות חלה בייעודים או בשימושים המפורטים בסעיפים 5.2.3 עד 5.2.15 להלן, תותר הקמת מתקן פוטו וולטאי בתנאים הבאים:

תמא/10/1
5.2.1.1. בייעוד אחסנה ו/או מבני משק, תעשייה, מלאכה, תעסוקה, מתקן הנדסי, חלקה א' בנחלה, בית עלמין ומתקן ביטחוני - שוכנע מוסד תכנון כי לא ניתן להקימו על גג מבנה או חזיתו.

5.2.1.2. הדבר לא נאסר בתכנית האמורה.

5.2.1.3. ההיתר יהיה תואם לשטחי הבניה ולמגבלות הבניה הקבועות בתכנית;

תמא/10/1 5.2.1.4. נשמרה הגישה למבנה ולתשתיותיו ואין בהקמת המתקן הפוטו וולטאי כדי לפגוע בשימוש המותר לאורך כל תקופת פעילות המתקן.

5.2.2. גובה של מתקן פוטו וולטאי.

תמא/10/1 5.2.2.1. על אף האמור בסעיף 5.1.1 לעיל, גובה המתקן הפוטו וולטאי יהיה כמפורט בטבלה שלהלן (על גג מבנה יחולו הוראות סעיפים 5.1.3-5.1.2

לעניין גובה המתקן), וזאת מבלי לפגוע בהוראות בטיחות הטיסה על פי דין.

לפי סעיף	ייעוד או שימוש	גובה מרבי
5.2.3	אחסנה, מרכז לוגיסטי ו/או מבני משק	לא יעלה על 20 מטרים מעל פני הקרקע ולכל היותר עד 3 מטרים מעל לגובה המרבי שנקבע בתכנית בעלת הוראות מפורטות החלה במקום. גובה המתקן הפוטו וולטאי על גבי הקירוי לא יעלה על 10 מטרים מעל פני הקרקע ולכל היותר עד 3 מטרים מעל לגובה המרבי של המבנה הקיים.
5.2.4	תעשייה, מלאכה או תעסוקה	לא יעלה על 20 מטרים מעל פני הקרקע ולכל היותר עד 3 מטרים מעל לגובה המרבי שנקבע בתכנית בעלת הוראות מפורטות החלה במקום.
5.2.5	מתקן הנדסי	א. במתקן הנדסי ששטחו עד 10 דונם, לפי הגובה המֵרבי שמותר בתכנית בעלת הוראות מפורטות החלה במקום או עד 3 מטרים מפני הקרקע, לפי הגבוה מביניהם; ב. במתקן הנדסי ששטחו מעל 10 דונם, הגובה לא יעלה על 20 מטרים מעל פני הקרקע ולכל היותר עד 3 מטרים מעל לגובה המרבי שנקבע בתכנית בעלת הוראות מפורטות החלה במקום.
5.2.6	מאגר או בריכת דגים	לא יעלה על 3 מטרים מעל גובה דפנות המאגר או הבריכה.
5.2.7	חניון או מגרש חניה	במגרש חניה פתוח גובה המתקן לא יעלה על 4.5 מטרים ובמגרש חניה פתוח לרכב כבד על 6 מטרים מעל פני הקרקע או מהקומה העליונה של מבנה החניה.
5.2.8	חלקה א' בנחלה	לא יעלה על 20 מטרים מעל פני הקרקע ולכל היותר עד 3 מטרים מעל לגובה המרבי שנקבע בתכנית בעלת הוראות מפורטות החלה במקום.
5.2.9	מחלף	לא יעלה על 4 מטרים מעל פני הקרקע.
5.2.11	אתר הטמנת פסולת	לא יעלה על 4 מטרים מעל פני הקרקע.
5.2.12	בית עלמין	לא יעלה על 5 מטרים ולא יפחת מ-3 מטרים מעל פני הקרקע או מהקומה העליונה של מבנה הקבורה. מוסד תכנון יהא רשאי לאפשר גמישות של 10% מהגובה המינימלי.
5.2.13	גדר היקפית של יישוב כפרי	גובה המתקן על הגדר לא יעלה על 3.5 מטרים מעל פני הקרקע.
5.2.14	גדר בשטח המיועד למבנה ציבור, אזור תעשייה, תעסוקה או מלאכה, מתקן תשתית, מבני משק ומתקן ביטחוני	גובה המתקן מעל הגדר לא יעלה על 1.5 מטרים מעל הגדר המאושרת.
5.2.15	שביל אופניים	לא יעלה על 5 מטרים מעל פני הקרקע.

תמא/1/10/1

תמא/10/1

תמא/10/1

תמא/10/1

תמא/א/1/10/1

תמא/1/10/1

תמא/1/10/1

5.2.2.2. על אף הגובה המירבי המפורט בטבלה לעיל, ככל שהמתקן הפוטו וולטאי מוצב על טרקר, תתאפשר הגבהה של מטר אחד על המפורט בטבלה ביחס לכל ייעוד או שימוש.

תמא/1/10/1

5.2.3. **היתר להקמת מתקן פוטו וולטאי בייעוד של אחסנה, מרכז לוגיסטי או מבני משק**

מקום שתכנית הכוללת הוראות מפורטות מייעדת שטח לאחסנה, מרכז לוגיסטי או מבני משק או כוללת הוראות מפורטות המאפשרות שימוש של מבני משק, תותר הקמת מתקן פוטו-וולטאי בתחום שטח זה בכפוף לקבוע בסעיפים 5.2.1- 5.2.2 לעיל ולתנאים הבאים:

5.2.3.1. בשטח המיועד לאחסנה, למרכז לוגיסטי או למבני משק, ניתן יהיה להקים מתקן פוטו וולטאי בכל אחד מאלה:

א. בין מבני אחסנה, מרכז לוגיסטי או מבני משק, בשטח שבו טרם הוחל בבינוי, ובלבד שיוגש תשריט בינוי בו תפורט התכסית, ולפיו אין בהקמת המתקן הפוטו וולטאי כדי לפגוע באפשרות למיצוי מלוא זכויות הבניה המאושרות לצורך אחסנה, מרכז לוגיסטי ו/או מבני משק בהתאם לתכנית החלה במקום.

ב. על גבי קירוי של מבני משק.

5.2.3.2. בשטח שאינו מיועד למבני משק אך מתאפשר בו שימוש של מבני משק, ניתן יהיה להקים מתקן פוטו וולטאי על גבי קירוי של מבני המשק בלבד. אין באמור בסעיף זה בכדי לגרוע מהאפשרות להקמת מתקן פוטו וולטאי על גג מבנה משק לפי סעיף 5.1 לעיל.

5.2.3.3. בהקמת מתקן פוטו וולטאי על גבי קירוי של מבני משק לפי סעיפים 5.2.3.1 (ב) או 5.2.3.2 יחולו ההוראות הבאות:

א. הקירוי שעליו יוקם המתקן יהיה במפלס אחיד ביחס לפני הקרקע. המבנים התפעוליים ימוקמו מתחת לקירוי.

ב. הקירוי יותר מעל מבני משק שהוקמו, מעל שטחים הצמודים למבני המשק המשמשים בפועל לתפעולם וכן מעל המרווח שבין מבני משק שהוקמו ובלבד שהמרווח לא יעלה על 20 מטרים.

ג. התקבל אישור משרד החקלאות ופיתוח הכפר, בין היתר, לכך שמבנה המשק פעיל ושלא יהיה בהקמת המתקן בכדי לפגוע בהמשך השימוש החקלאי במבנה המשק, לאורך כל תקופת פעילות המתקן. התבקש קירוי גם מעל שטח תפעולי של מבני המשק, ינתן אישור משרד החקלאות גם בהתייחס לכך שהשטח התפעולי כאמור אכן משמש בפועל את מבני המשק וכי אין בהקמת הקירוי כדי לפגוע באפשרות להקמת מבני המשק בהתאם לתכנית המפורטת החלה במקום. אישור משרד החקלאות יינתן בתוך 21 ימים. ככל שלא תינתן התייחסותו בתקופה זו, יראו אותו כמי שאינו מתנגד לבקשה.

ד. המתקן לא יוקם על קירוי כאמור בסעיף (ב) לעיל, שגודלו קטן מ-5 דונם.

ה. מבנה המשק אינו מצוי בשטח מכלול נוף על פי תמ"א 35 או בשטח מכלול חוף.

ו. מוסד תכנון הדן במתקן פוטו וולטאי על קירוי בשטח הגובל בשטח מוגן כהגדרתו בתכנית זו, יחליט אם לאשרו בשים לב להשפעתו הנופית, לאחר התייעצות עם רט"ג או קק"ל, לפי העניין.

5.2.3.4. תותר תוספת או קביעה של זכויות בניה, ככל שהן נדרשות לצורך הקמת המתקן פוטו וולטאי.

5.2.3.5. על הקמת מתקן פוטו וולטאי בייעוד חקלאי בתחום חלקה א' בנחלה יחולו הוראות סעיף 5.2.8 להלן, ולא הוראות סעיף זה.

תמא/10/1 5.2.4. **היתר להקמת מתקן פוטו וולטאי בייעוד תעשייה**

בסעיף זה "תעשייה" - אחד משימושי קרקע אלה: תעשייה, מלאכה או תעסוקה.

5.2.4.1. מקום שתכנית הכוללת הוראות מפורטות מייעדת שטח לתעשייה, תותר הקמת מתקן פוטו וולטאי בתחום שטח זה בכפוף לקבוע בסעיפים 5.2.1 ו-5.2.2 לעיל.

5.2.4.2. במגרש שבו הוקמו בפועל מבנים ומתקנים לתעשייה ניתן יהיה להקים מתקן פוטו וולטאי בין מבנים ומתקנים אלה.

5.2.4.3. במגרש שטרם הוקמו עליו מבנים ומתקנים לתעשייה לפי תכנית הכוללת הוראות מפורטות, ניתן יהיה להקים מתקן פוטו וולטאי, ובלבד ששטח כל המתקן הפוטו-וולטאי לא יעלה על 10% משטח המגרש המיועד לתעשייה בתכנית האמורה.

5.2.4.4. על אף האמור בסעיף 5.2.4.3 לעיל, ניתן יהיה להקים מתקן פוטו וולטאי, בהיקף של עד 30% משטח המגרש המיועד לתעשייה בתכנית האמורה, ובלבד שהתקבל אישור הוועדה המחוזית בהתייחס בין היתר לכך כי קיים מענה לצרכים התעשייתיים והתעסוקתיים באזור במשך התקופה בה צפוי לפעול המתקן, ולא תידרש הרחבה של אזור התעשייה עקב הקמת המתקן. בבקשה להיתר במגרש בתחום אזור תעשייה שטרם הוקמו בו מבנים ומתקנים לתעשייה, יתייחס אישורה של הוועדה המחוזית גם להיבט זה.

תמא/10/1

5.2.5. **היתר להקמת מתקן פוטו וולטאי בייעוד של מתקן הנדסי**

5.2.5.1. מקום שתכנית הכוללת הוראות מפורטות מייעדת שטח למתקן הנדסי או מאפשרת שימוש של מתקן הנדסי בשטח מוגדר, ולמעט תכנית למאגר, תותר בתחום שטח זה הקמת מתקן פוטו-וולטאי בכפוף לקבוע בסעיפים 5.2.1 ו-5.2.2 לעיל.

5.2.5.2. בשטח שבו הוקמו בפועל מבנים ומתקנים הנדסיים ניתן יהיה להקים מתקן פוטו וולטאי בין מבנים ומתקנים אלה או מסביבם.

5.2.5.3. בשטח המיועד למתקן הנדסי או המאפשר שימוש של מתקן הנדסי בשטח מוגדר והמתקן ההנדסי טרם נבנה, רשאי מוסד תכנון ליתן היתר להקמת מתקן פוטו וולטאי בתנאי שהשטח הכולל לא יעלה על 20% מהשטח המיועד בתכנית הכוללת הוראות מפורטות למתקנים הנדסיים ובנפת באר שבע, בנפת גולן ובעוטף עזה בהיקף של עד 45% מן השטח המיועד למתקנים הנדסיים, ובלבד שבחן מוסד תכנון את הצרכים הנוכחיים והעתידיים למתקנים הנדסיים במיקום המבוקש.

תמא/10/1

5.2.6. **היתר להקמת מתקן פוטו וולטאי במאגר ובבריכת דגים**

5.2.6.1. תותר הקמת מתקן פוטו וולטאי בבריכות דגים פעילות וכן במאגרי מים וקולחין מלאכותיים, אשר הוקמו כדין על פי תכנית הכוללת הוראות מפורטות שאושרה מכח החוק או מכח חוק המים, התשי"ט - 1959 או מכח תכנית לפי חוק הניקוז והגנה מפני שטפונות, התשי"ח - 1957, בכפוף לאמור בסעיפים 5.2.1 ו-5.2.2 לעיל ובתנאים הבאים:

א. הקמת מתקנים תותר על מלוא שטח דפנות המאגר או בריכת הדגים.

ב. תותר הקמת מתקן צף על פני המים או המְקרה את פני המים.

ג. באתר החדרה, כהגדרתו בתכנית זו, תתאפשר ההקמה רק על מאגר פעיל המוקף כולו סוללות מלאכותיות.

ד. בקשה להיתר תלווה באישורו של מהנדס ביחס ליציבות המאגר או בריכת הדגים ולקיומן של כל הדרישות הבטיחותיות בהם.

ה. במאגר מים או במאגר קולחין התקבל אישור משרד הבריאות ורשות המים ביחס להיקף הקירוי והמשך תפקוד המאגר או הבריכה, לרבות לעת הקמת המתקן ותפעולו.

ו. בבריכת דגים התקבל אישור משרד החקלאות, ביחס להיקף הקירוי והמשך תפקוד הבריכה, לרבות לעת הקמת המתקן ותפעולו.

ז. מוסד תכנון הדן בבקשה להקמת מתקן שאינו צמוד לדפנות המאגר או בריכת הדגים, ישקול את ההיבטים הנופיים של הקמת המתקן קודם מתן אישורו.

ח. הוראת סעיף זה לא תחול על בקשה להקמת מתקן פוטו וולטאי במאגר מים וקולחין טבעיים, על פני מאגר להחדרה או בבריכת דגים לא פעילה אשר לגביה נמסר המידע להיתר על המקרקעין המבוקשים, טרם יום אישור שינוי 10 לתכנית זו. על בקשה זו יחולו הוראות סעיף 5.2.6 כנוסחן ערב כניסת שינוי 10 לתכנית זו לתוקף.

5.2.6.2. בקשה להקמת מתקן פוטו וולטאי מעל המים במאגר המפורט בנספח ב'10, תידרש לעמוד גם בתנאים הבאים:

א. תינתן עדיפות למיצוי שטח הדפנות קודם לקירוי המים.

ב. תיערך היוועצות עם רט"ג, לרבות לעניין ההיבט האקולוגי והיקף הקירוי.

ג. הבקשה להיתר תכלול פירוט של מתקנים פוטו וולטאיים ככל שהוקמו על מאגרים נוספים ברדיוס של 1 קילומטר ממרכז המאגר בו מבוקש ההיתר.

ד. הוראת סעיף זה לא תחול על בקשה להקמת מתקן פוטו וולטאי אשר לגביה נמסר המידע להיתר על המקרקעין המבוקשים, טרם יום אישור שינוי 10 לתכנית זו. על בקשה זו יחולו הוראות סעיף 5.2.6 כנוסחן ערב כניסת שינוי 10 לתכנית זו לתוקף.

5.2.6.3. על אף האמור בסעיף 9.1.3 בתמ"א 35, ניתן יהיה ליתן היתר למתקן פוטו וולטאי על מאגר או בריכת דגים בתחום מכלול נוף ויחולו עליו הוראות סעיף 5.2.6.1 והתנאים הבאים:

א. ההקמה תהיה רק על פני המים או בצמוד לדפנות.
ב. בקשה להקמת מתקן פוטו וולטאי מעל המים במאגר המפורט בנספח ב׳10, תידרש לעמוד גם בתנאים המפורטים בסעיף 5.2.6.2 לעיל.
ג. בקשה להקמת מתקן פוטו וולטאי בבריכת דגים בתחום מכלול נוף המוגדר כ״נופים נדירים של ארצות המים״ בתמ״א 35 תידרש להיוועצות עם רט״ג, לרבות לעניין ההיבט האקולוגי והיקף הקירוי.

5.2.6.4. המועצה הארצית, לאחר היוועצות עם הוועדות המחוזיות הרלוונטיות, רשאית לעדכן את רשימת המאגרים המפורטים בנספח ב׳10. לדיון במועצה הארצית בעדכון נספח מספר ב׳10 יוזמנו בעלי העניין הרלוונטיים, ובכלל זה נציגי היישובים שבתחומם מצויים המאגרים הנוגעים בדבר. הודעה על עדכון כאמור תישלח לוועדה המחוזית ולוועדות המקומיות הנוגעות בעניין וכן תפורסם באתר האינטרנט של מינהל התכנון.

5.2.7. **היתר להקמת מתקן פוטו וולטאי בייעוד של חניון או במגרש חניה**

5.2.7.1. מקום שתכנית הכוללת הוראות מפורטות מייעדת שטח לחנייה במבנה, תותר הקמת מתקן פוטו וולטאי על גג המבנה בכפוף להוראות סעיפים 5.2.1 ו-5.2.2 ובלבד שגג המבנה אינו משמש כשטח ציבורי או כשטח פרטי פתוח, ובתנאים הבאים:

תמא/10/1 א. הקמת המתקן לא תפחית את מספר מקומות החניה המותרים בחניון ביותר מ-10%.
ב. הקמת המתקן לא תמנע את הקמתן של יתר קומות החניה על פי התכנית המפורטת במבנה שבו טרם מוצו זכויות הבניה, ולא תפגע במתקנים אחרים על הגג.
תמא/10/1 ג. על אף האמור בסעיף 5.2.1.3, היה ושימשה קומת הגג לחנייה, יותר קירויה לצורך הקמת המתקן הפוטו וולטאי ותותר תוספת או קביעה של זכויות בניה, ככל שהם נדרשים לצורך הקמת המתקן הפוטו וולטאי.

5.2.7.2. בתכנית הכוללת הוראות מפורטות, המייעדת שטח למגרש חניה פתוח או המתירה שימוש למגרש חניה פתוח, רשאי מוסד תכנון להתיר מתקנים פוטו וולטאיים על עמודים או על טרקרים, בתנאים הבאים:

א. על המתקן יחולו הוראות סעיפים 5.2.1 ו-5.2.2 בשינויים המחויבים.
תמא/10/1 ב. על אף האמור בסעיף 5.2.1.3, תותר תוספת או קביעה של זכויות בניה, ככל שהם נדרשים לצורך הקמת המתקן הפוטו-וולטאי.
ג. הקירוי לא יפחית את מספר מקומות החניה המותרים בתכנית ביותר מ-10%.
ד. אין במתקן כדי למנוע מעבר ושימוש של הציבור, ככל שהיו קיימים ערב הקמת המתקן הפוטו וולטאי, על פי כל דין.
ה. לצורך הקמת המתקן הפוטו וולטאי תצומצם הפגיעה בצמחייה הקיימת למינימום הכרחי, ותימנע עקירת עצים.
ו. אין בהקמת המתקן הפוטו וולטאי כדי לסתור הוראות בתכנית המפורטת, לרבות בדבר עיצוב, גינון, ניקוז, החדרת מי נגר ובטיחות התנועה.

5.2.7.3. מוסד תכנון יהיה רשאי שלא להתיר הקמת מתקן כאמור בסעיפים 5.2.7.1 ו-5.2.7.2 בהתקיים, בין היתר, אחד מאלה:

א. המתקן עלול לפגוע בסביבת המגורים העירונית או הכפרית הסמוכה למתקן המוצע.
ב. המתקן עלול לפגוע בעיצוב המרחב שמסביבו לרבות בהוראות המתייחסות לגינון.
ג. המתקן עלול לגרום לפגיעה באתר שימור.
ד. המתקן עלול לפגוע בניקוז.

5.2.8. **היתר להקמת מתקן פוטו וולטאי בייעוד חקלאי בתחום חלקה א׳ בנחלה**

מקום שתכנית הכוללת הוראות מפורטות חלה בישוב כפרי, ומייעדת שטח לשימושים חקלאיים בתחום חלקות א׳ של הנחלות שהוקצו למתיישבים, תותר

בשטח שאינו מיועד למגורים בתחום חלקות א׳ הקמת מתקן פוטו וולטאי בכפוף לאמור בסעיפים 5.2.1 ו-5.2.2 שלעיל ובלבד שמתקיימים התנאים הבאים:

5.2.8.1. המתקן הפוטו וולטאי מצוי בשטח הצמוד למבנה המגורים או למבנה משק שמיקומו צמוד לשטח המגורים.

5.2.8.2. שטח המתקן הפוטו וולטאי יהיה עד 1 דונם, ומתקנים על גגות וחזיתות בחלקה א׳ לא יבואו בחישוב שטח זה.

תמא/10/1 5.2.8.3. יועדף השימוש בעמודים או בטרקרים, על מנת למנוע ככל הניתן פגיעה בשימושים החקלאיים.

תמא/24/1 5.2.8.4. על אף האמור בסעיף 5.2.1.3, תותר תוספת או קביעת זכויות בניה ככל שהם נדרשים לצורך הקמת המתקן הפוטו וולטאי.

5.2.9. **היתר להקמת מתקן פוטו וולטאי בייעוד של דרך בתחום מחלף**

בתכנית הכוללת הוראות מפורטות לדרך או לדרך וטיפול נופי, רשאי מוסד תכנון להתיר הקמת מתקן פוטו וולטאי בתחום כלוא של מחלף קיים, ובצדדים החיצוניים של המחלף בחלקים בהם מצויות רמפות או סוללות עד למפגש הדרכים, בתנאים הבאים:

5.2.9.1. על המתקן יחולו הוראות סעיפים 5.2.1 ו-5.2.2 לעיל.

5.2.9.2. הקמת המתקן הפוטו וולטאי לא תפגע בשימוש בדרך, במשתמשי הדרך, ברמפות הכניסה והיציאה ובמבני הדרך, ובכלל זה בבטיחות התנועה, בניקוז ובתשתיות.

5.2.9.3. מוסד התכנון מצא כי יש יתרון בהקמת המתקן הפוטו וולטאי בתחום המחלף על פני שימושים אחרים;, ובשטח העולה על 5 דונם, לאחר שהתייעץ עם משרד האנרגיה ועם משרד התחבורה.

5.2.9.4. מוסד תכנון בחן את התפקוד האקולוגי ככל שנקבע בתכנית של המחלף וכן את רגישות השטח, את שילוב המתקן במרחב שסביבו ואת השתלבותו בתחום המחלף, תוך התייחסות לטיפול הנופי שנקבע בתכנית ולזה הקיים בפועל. קבעה התכנית האמורה צורך באישורו של צוות מלווה כתנאי לסלילת הדרך, וביקש מוסד תכנון להתיר את הקמת המתקן, יוקם המתקן גם בהתאם להנחיות הצוות המלווה.

תמא/10/1 5.2.9.5. בדרך נופית, כהגדרתה בתכנית המתאר הארצית לדרכים, תיערך היוועצות עם מתכנן המחוז.

5.2.10. **היתר להקמת מתקן פוטו וולטאי בייעוד של דרך על מיגון אקוסטי וקירות תמך**

בתכנית הכוללת הוראות מפורטות, המייעדת שטח בייעוד של מסילת ברזל, בייעוד של דרך או בייעוד של דרך וטיפול נופי, רשאי מוסד תכנון להתיר מתקן פוטו וולטאי על מיגון אקוסטי וקירות תמך, בתנאים הבאים:

5.2.10.1. על המתקן יחולו הוראות סעיף 5.2.1 לעיל.

5.2.10.2. הקמת המתקן לא תפגע ביעילות המיגון האקוסטי או קיר התמך לפי העניין.

5.2.10.3. מוסד תכנון בחן את שילוב המתקן במרחב ובשימושים שסביבו, לרבות למגורים, והתאמתו למיגון האקוסטי או לקיר התמך, תוך התייחסות למופע הנופי שנקבע בתכנית והקיים בפועל.

תמא/10/1 5.2.10.4. הקמת המתקן הפוטו וולטאי תהיה בצמוד לקיר או למיגון האקוסטי בלבד, מעליהם או על חזיתם.

5.2.11. **היתר להקמת מתקן פוטו וולטאי בשטחי הטמנת פסולת**

בתכנית הכוללת הוראות מפורטות המייעדת שטח להטמנת פסולת, רשאי מוסד תכנון להתיר הקמה של מתקן פוטו וולטאי בתנאים הבאים:

5.2.11.1. על המתקן יחולו הוראות סעיפים 5.2.1 ו-5.2.2 לעיל.

5.2.11.2. נערכה היוועצות עם המשרד להגנת הסביבה.

5.2.11.3. הצגת אופן ההקמה על פני השטח לרבות איטום השטח, אופן ניקוי הפאנלים, הפתרון לפליטת גזים, אמצעים למניעת סחף והיבטי תפעול המטמנה לרבות חידוש שכבת הכיסוי. בשטחי הטמנת פסולת מעורבת תידרש חוות דעת של המשרד להגנת הסביבה להיבטים אלה.

5.2.11.4. מוסד התכנון בחן כי ניתן לשלב את המתקן הפוטו וולטאי כשימוש נוסף בשטחים שההטמנה הסתיימה בהם, במקביל לשימוש המאושר והמשך פעילות המטמנה.

5.2.11.5. המתקן הפוטו וולטאי יוכל לשמש לאיטום שטח ההטמנה.

5.2.11.6. על אף האמור בסעיף 5.2.11.4 לעיל, בשטח להטמנת פסולת מעורבת ניתן יהיה לאפשר שימוש של מתקן פוטו וולטאי עד 25 שנה לאחר סיום ההטמנה.

5.2.12. **היתר להקמת מתקן פוטו וולטאי בייעוד של בית עלמין**

מקום שתכנית הכוללת הוראות מפורטות מייעדת שטח לבית עלמין, ניתן להתיר הקמת מתקן פוטו וולטאי, בכפוף להוראות סעיפים 5.2.1 ו-5.2.2 לעיל, בתנאים הבאים:

5.2.12.1 המתקן הפוטו וולטאי לא יפחית את מספר מקומות הקבורה אשר נקבעו במקום.

5.2.12.2 אין במתקן הפוטו וולטאי כדי למנוע מעבר ושימוש של הציבור, ככל שהיו קיימים ערב הקמת המתקן הפוטו וולטאי, על פי כל דין.

5.2.12.3 ככל שהקמת המתקן הפוטו וולטאי מתוכננת בשטח שנקבע לצורכי גינון או נוף, ישולב המתקן ככל הניתן באופן שתצומצם הפגיעה בצרכים אלה.

5.2.12.4 על אף האמור בסעיף 5.2.1.3, תותר תוספת או קביעת זכויות בניה ככל שהם נדרשים לצורך הקמת המתקן הפוטו וולטאי.

תמא/1/10/1/א 5.2.13. **היתר להקמת מתקן פוטו וולטאי על גדר היקפית של יישוב כפרי**

ביישוב כפרי, כהגדרתו בתמ"א 35, תותר הקמת מתקן פוטו וולטאי על גדר היקפית שהוקמה כדין, על כולה או חלקה, בכפוף לקבוע בסעיפים 5.2.1-5.2.2 ובתנאים הבאים:

5.2.13.1 המתקן הפוטו וולטאי יוקם מעל הגדר בלבד. עיגון למתקן הפוטו וולטאי, ככל שנדרש, יהיה לגדר בלבד.

5.2.13.2 המבנים התפעוליים של המתקן הפוטו וולטאי יוקמו על חזית הגדר. אין באמור בכדי לגרוע מהאפשרות להקים מבנים תפעוליים הנדרשים למתקן הפוטו וולטאי במיקום אחר, ככל שהדבר מתאפשר לפי התכנית המפורטת החלה במקום.

5.2.13.3 חריגת המתקן מרוחב הגדר לא תעלה על 1.2 מטרים מכל צד של הגדר. על אף האמור, תותר חריגה גדולה יותר של המתקן מרוחב הגדר אם קיים בכך יתרון נופי, ובלבד שהחריגה תהיה כלפי הצד הפונה לישוב הכפרי ושהרוחב הכולל של המתקן לא יעלה על 2.4 מטרים.

5.2.13.4 הקמת המתקן תתאפשר במקטעי הגדר המצויים בשטח המיועד לבינוי של הישוב או בסמוך לו בלבד. לעניין זה יראו בשטח כסמוך לשטח המיועד לבינוי, אם מפרידה בין הגדר לשטח המיועד לבינוי דרך היקפית, שביל או רצועה צרה אחרת של שטח פתוח.

5.2.13.5 מוסד תכנון הדן במתקן פוטו וולטאי על מקטע גדר המצוי בשטח מוגן כהגדרתו בתכנית זו או המצוי בשטח הגובל בשטח מוגן כאמור, יחליט אם לאשרו בשים לב להשפעתו הנופית, לאחר התייעצות עם רט"ג או עם קק"ל, לפי העניין.

5.2.13.6 הקמת המתקן לא תחסום מעבר כלי רכב, ככל שהמעבר היה קיים קודם להקמת המתקן.

5.2.13.7 בקשה להיתר המצויה בתחום קווי בניין של דרך ארצית תותנה באישור המועצה הארצית.

5.2.13.8 המבנים התפעוליים של המתקן הפוטו וולטאי לא יחסמו מעבר בעלי חיים בגדר, ככל שהיה קיים בעת הקמת המתקן או ככל שנקבע על פי התכנית המפורטת החלה במקום.

5.2.13.9 הקמת מתקן פוטו וולטאי על גדר היקפית של יישוב כפרי המצוי באחריות מרחבית של צה"ל לעניין מרכיבי ביטחון, נדרשת בקבלת אישור נציג שר הביטחון בוועדה המחוזית לתכנון ובניה שבתחומה מוקם המתקן; הקמת מתקן פוטו וולטאי על גדר היקפית של יישוב כפרי המצוי תחת אחריות מרחבית של המשרד לביטחון פנים לעניין מרכיבי ביטחון, נדרשת בקבלת אישור משטרת ישראל.

5.2.13.10 בקשה להיתר להקמת מתקן פוטו וולטאי על גדר היקפית, המצויה כולה או חלקה, בייעוד מגורים או בסמוך לייעוד מגורים תפורסם על ידי הוועדה המקומית בהליך לפי סעיף 149(א) לחוק לגבי המקטע

המצוי ביעוד מגורים או בסמוך לו כאמור. לעניין זה יראו בשטח כסמוך לשטח המיועד למגורים אם מפרידה בין הגדר לשטח המיועד למגורים דרך היקפית, שביל או רצועה צרה אחרת של שטח פתוח.

תמא/1/10/1

5.2.14. **היתר להקמת מתקן פוטו וולטאי על חזית הגדר או כחזיתה ומעל גדר בשטח המיועד למבנה ציבור, לתעשייה, תעסוקה או מלאכה, למתקן הנדסי, למבני משק, למסוף מטענים, למרכז תחזוקה ותפעול ולמתקן ביטחוני**

במקום שתכנית הכוללת הוראות מפורטות מייעדת שטח למבנה ציבור, לתעשייה, לתעסוקה ומלאכה, למתקן הנדסי, למבני משק, למסוף מטענים, למרכז תחזוקה ותפעול או למתקן ביטחוני תותר הקמת מתקן פוטו וולטאי על חזית הגדר או כחזיתה ומעל גדר שהוקמה כדין, על כולה או חלקה, בכפוף לקבוע בסעיפים 5.2.2-5.2.1 ובתנאים הבאים:

5.2.14.1 המתקן הפוטו וולטאי על חזית הגדר תותר משני צידי הגדר, ובלבד שלא יבלוט מעל 10 ס״מ מהגדר, ושהמבנים התפעוליים לא יבלטו מעל 20 ס״מ מהגדר. הרוחב הכולל של המתקן מעל גדר לא יעלה על 2.4 מטרים.

5.2.14.2 עיגון למתקן הפוטו וולטאי, ככל שנדרש, יהיה לגדר בלבד.

5.2.14.3 המרחק בין הגדר עליה הוקם המתקן לבין שטח המיועד למגורים לא יפחת מ-50 מטר.

5.2.14.4 בשטח מתקן ביטחוני הקמת המתקן תתאפשר רק במקטעי הגדר שמתקיים בהם לפחות אחד מאלה:

א. מקטע הגדר עליו מוקם המתקן מצוי בתחום או בסמוך לשטח בו ניתן היתר לבינוי לפי פרק ו׳ לחוק. לעניין זה יראו בשטח כסמוך לתחום בו ניתן היתר לבינוי כאמור, אם מפרידה בין הגדר לשטח בו ניתן היתר לבינוי דרך היקפית, שביל או רצועה צרה אחרת של שטח פתוח.

ב. מקטע הגדר עליו מוקם המתקן גובל בשטח המיועד לבינוי.

5.2.14.5 מוסד תכנון הדן במתקן פוטו וולטאי על גדר בשטח הגובל בשטח מוגן כהגדרתו בתכנית זו, יחליט אם לאשרו בשים לב להשפעתו הנופית, לאחר התייעצות עם רט״ג או קק״ל, לפי העניין.

5.2.14.6 יחולו סעיף 5.2.13.2 וסעיפים 5.2.13.8-5.2.13.6.

תמא/1/10/1

5.2.15. **היתר להקמת מתקן פוטו וולטאי כמיסעת השביל או כקירוי של שבילי אופניים**

בתכנית הכוללת הוראות מפורטות המייעדת שטח לדרך או לדרך וטיפול נופי, רשאי מוסד תכנון להתיר הקמת מתקן פוטו וולטאי כמיסעת השביל או כקירוי השביל בתנאים הבאים:

5.2.15.1 הקמת המתקן תותר בשטח שבו הותר שימוש של שביל אופניים סלול, שאינו דרך עפר או דרך מצעים ושביל האופניים נסלל בפועל.

5.2.15.2 המתקן לא יוקם במרחק קטן מ-5 מטרים מקו הבניין של מגרש הכולל שימוש של מגורים.

5.2.15.3 ניתן יהיה להקים מתקן על שביל אופניים סלול המצוי בתחום שטח פתוח או הגובל בו למעט במקרים הבאים:

א. השטח הפתוח מצוי בתחום מכלול נוף או מכלול חוף.

ב. השטח הפתוח מיועד לאחד מאלה: שמורת טבע, גן לאומי או יער.

5.2.15.4 התקבל אישור מתכנן המחוז לאחר שהוגשה לו בקשה הכוללת חתכים מייצגים, סוג ומאפייני המתקן, פירוט של השפעתו הנופית של המתקן והנימוקים לבחירת סוג המתקן.

5.2.15.5 מוסד תכנון השתכנע כי המתקן משתלב במרחב מבחינה נופית ואדריכלית.

5.2.15.6 לא תותר כריתת עצים לצורך הקמת המתקן ותפעולו.

5.2.15.7 מוסד תכנון השתכנע כי הקמת המתקן אינה פוגעת במעבר כלי רכב, ותנועת הולכי רגל.

5.2.15.8 התקבלה חוות דעת משרד התחבורה כי המתקן אינו פוגע בבטיחות משתמשי הדרך ואינו חוסם את האפשרות לתפעול הדרך.

5.2.15.9 בקשה להיתר בניה להקמת מתקן פוטו וולטאי לקירוי שביל אופניים במרחק של עד 50 מטרים ממגרש הכולל שימוש של מגורים תפורסם על ידי הוועדה המקומית בהליך לפי סעיף 149(א) לחוק.

5.2.15.10 תותר תוספת או קביעה של זכויות בניה, ככל שהן נדרשות לצורך הקמת המתקן הפוטו וולטאי.

5.3. הוראות כלליות למתן היתר על פי תכנית זו

תמא/10/1 5.3.1 אין בתכנית זו כדי לחייב מוסד תכנון ליתן היתר למתקן פוטו וולטאי לפי סעיפים 5.1 ו-5.2, ובלבד שנימק החלטתו. סעיף זה לא יחול על בקשה להקמת מתקן פוטו וולטאי על מאגר או בריכת דגים אלא אם הבקשה נדרשת להיוועצות בהתאם למפורט בסעיף 5.2.6 או שהמתקן אינו צמוד לדפנות המאגר או בריכת הדגים.

תמא/10/1 5.3.2 הקמת מתקן פוטו וולטאי יכול שתעשה באמצעות טרקר, זאת בכפוף לכל התנאים והמגבלות שנקבעו בסעיפים 5.2-5.1.

5.3.3 בתחום הסביבה החופית לא יינתן היתר למתקן פוטו וולטאי מכוחו של סעיף 5.2.

תמא/10/1 5.3.4 לא יינתן היתר להקמת מתקן פוטו וולטאי אם הקמת המתקן סותרת ו/או אינה משתלבת בשטח בעל חשיבות מבחינת ערכי הטבע, הנוף, המורשת או הארכיאולוגיה, או במסדרון האקולוגי, כהגדרתם בתכניות החלות במקום.

5.3.5 לעניין היתר להקמת מתקן פוטו וולטאי באתר לשימור, ינהגו לפי הוראות התכנית או התנאים שייעדו אותו לשימור.

תמא/10/1 5.3.6 היתר להקמת מתקן פוטו וולטאי מכוחו של סעיף זה יאפשר ייצור חשמל באנרגיה פוטו וולטאית בלבד.

5.3.7 לא יינתן היתר להקמת מתקן פוטו וולטאי מכוחו של סעיף זה אם הקמתו תחייב אישור תכנית לקו חשמל מתח עליון או תחנת משנה.

תמא/10/1 5.3.8 רשאי מוסד תכנון ליתן היתר להקמת מתקן פוטו וולטאי לפי סעיפים 5.1 ו-5.2 לעיל, גם מתחת לקווי חשמל בכפוף לאישור בעל הרישיון על פי חוק משק החשמל, התשנ"ו - 1996.

תמא/10/1 5.3.9 מבנים תפעוליים:

5.3.9.1 מוסד תכנון יגביל את היקפם וגודלם של המבנים התפעוליים הדרושים להפעלה ואחזקה של המתקן הפוטו וולטאי, להיקף ולגודל המינימאלי. כל שימוש אחר במבנים התפעוליים, שלא נדרש לצורך הפעלה ואחזקה של המתקן, יהווה סטיה ניכרת.

5.3.9.2 זכויות הבנייה למבנים התפעוליים יהיו לכל היותר על פי הזכויות שנקבעו בתכנית הכוללת הוראות של תכנית מפורטת החלה במקום. אולם, רשאי מוסד התכנון להתיר תוספת זכויות, עבור המבנים התפעוליים כלהלן:

א. היקף של עד 35 מ"ר למתקן הנדרש בחיבור במתח נמוך.

ב. היקף של עד 45 מ"ר למתקן הנדרש בחיבור במתח גבוה.

תמא/1/10/1 ג. במתקן הנדרש לחיבור במתח גבוה במאגר, בבריכת דגים, במחלף או בשטח שאינו מיועד למבני משק אך מתאפשר בו שימוש של מבני משק - היקף נוסף של 30 מ"ר לכל מגוואט מותקן ובלבד שסך הזכויות מכח ס"ק (ב) ומכח ס"ק זה לא יעלה על 350 מ"ר.

5.3.9.3 על אף הקבוע בסעיף 5.2.2.1 לעיל, גובה המבנים התפעוליים בכל הייעודים והשימושים המפורטים בטבלה לא יעלה על 3.5 מטרים.

תמא/1/10/1 5.3.9.4 המבנים התפעוליים יוקמו, ככל הניתן, בתוך מבנים קיימים או בצמידות למבנים קיימים ותוך צמצום הנצפות שלהם.

תמא/1/10/1 5.3.10 לא יותר גידור של המתקן הפוטו וולטאי מכוח תכנית זו למעט גידור של המבנים התפעוליים.

5.3.11 היתר למתקן פוטו וולטאי לפי סעיף 5.2 יכלול את הפרטים הבאים:

5.3.11.1 תשתיות, לרבות גישה למתקן לצורך התקנה, הפעלה ותחזוקה, תוך העדפת הטמנתן.

5.3.11.2 המבנים התפעוליים הדרושים במישרין להפעלה ואחזקה של המתקן, תוך בחינת האפשרות לשיקועם או הטמנתם.

5.3.11.3 הוראות לעיצוב מבנים ומתקנים המתייחסות גם לתאורת המתקן, לחומרי גמר, לגינון ונטיעות, ולנושאים אחרים, ככל שיידרש.

5.3.11.4 אופן פירוק המתקן הפוטו וולטאי והמבנים הנלווים לו, והבטחת פינוי השטח בתום הפעלתו.

5.3.12 בבקשה להיתר למתקן פוטו וולטאי על עמודים, על טרקרים ו/או על הקרקע על פי סעיף 5.2 יבחן מוסד התכנון את הנושאים הבאים ורשאי הוא לקבוע תנאים בעניינם:

5.3.12.1 השינויים שיגרמו במערכת הניקוז הטבעית, נגר עילי ובמערכת ההידרולוגית, הצפויים כתוצאה מהקמת המתקן.

5.3.12.2 השתלבות המתקן הפוטו וולטאי, על כל מרכיביו וחיבוריו, מבחינה אדריכלית ונופית בסביבה הקרובה והכוללת בה הוא ממוקם.

5.3.12.3 הרגישות הנופית-סביבתית, ככל שנקבעה בתכניות החלות על השטח.

תמא/1/10/1 5.3.13 מערכת הביטחון:

5.3.13.1 במתקן שהוקם בשטח מתקן בטחוני לפי סעיפים 5.2.3-5.2.15 יחולו ההוראות הקבועות בתכנית ויראו את הבינוי שאושר לפי פרק ו' לחוק כתכנית הכוללת הוראות של תכנית מפורטת.

5.3.13.2 על בקשה להיתר למתקן פוטו וולטאי במבנה משק שאינו צמוד דופן, במאגר, בבריכת דגים או במחלף, יחולו ההוראות הבאות:

א. שימוש במתקני עזר להקמה שגובהם עולה על 9 מטרים, יתאפשר באישור משרד הביטחון בלבד.

ב. מתקנים פוטו וולטאיים, מנופים או עגורנים, שגובהם עולה על 7 מטרים יסומנו להבטחת בטיחות טיסה בהתאם להנחיות המפורסמות באתר צה"ל.

ג. שבועיים לפני הקמת מתקן פוטו וולטאי או מתקן עזר תועבר הודעה למשרד הביטחון.

5.3.14 בהיתר יקבע תנאי לפיו היה והמתקן הפוטו וולטאי לא ישמש בפועל במשך למעלה משלוש שנים לייצור חשמל, יפוג תוקף ההיתר, אלא אם הוארך ההיתר על פי בקשת מבקש ההיתר.

תמא/10/1 5.3.15 בהיתר יקבע כי בתום תוקפו של ההיתר, יהיה על היזם לפרק את המתקן הפוטו וולטאי, לפנותו ולשקם את השטח.

5.3.16 תנאי לקבלת ההיתר יהיה הגשת כתב התחייבות על ידי מבקש ההיתר לפירוק המתקן בתום הפעלתו או בתום תוקף הרישיון לייצור החשמל.

תמא/1/10/1 5.3.17 הודעה על קבלת היתר למתקן פוטו וולטאי המצוי במרחק של עד 1 קילומטר מקו דלק, תשלח לחברות קצא"א ותש"א בתוך 15 יום מיום קבלתו. הוראה זו לא תחול על מתקן פוטו וולטאי המוקם על גג מבנה לפי סעיף 5.1 לעיל.

תמא/7/1 5.3.18 היתר למתקן פוטו-וולטאי, בתחום אפיק ורצועת ניהול נגר של נחל, יהיה כפוף להוראות פרק הנחלים לתחומים אלו.

פרק מתקנים אגרו וולטאיים

נוסח משלב

דברי הסבר

הטכנולוגיה האגרו וולטאית מהווה נדבך חשוב במאמץ לעמידה ביעדי הממשלה להגדלת ייצור החשמל מאנרגיות מתחדשות ולהגדלת התנובה החקלאית, תוך שמירה על משאב הקרקע שהינו במחסור.

לשילוב טכנולוגיות ייצור החשמל הפוטו וולטאי עם העיבוד החקלאי, פוטנציאל לתרום לתנובה החקלאית באמצעות הצללה מבוקרת, חיסכון במים ושיפור עמידות הגידולים לתנאי אקלים משתנים.

במטרה לעודד תכנון והקמה של מתקנים אגרו וולטאיים על פני מתקנים קרקעיים, קובעות הוראות פרק זה הליכים ייעודיים לאישור מתקנים אגרו וולטאיים, בהליך של תכנית או בהליך של היתר מכוחו של פרק זה, באופן נבדל מהוראות פרק המתקנים הפוטו וולטאיים הקרקעיים. בכך נוצרת הבחנה תכנונית בין מתקנים פוטו וולטאיים קרקעיים לבין מתקנים בדו-שימוש - המשלבים ייצור חשמל עם המשך עיבוד חקלאי מיטבי לאורך כל חיי המתקן.

פרק זה קובע מסגרת אחידה וברורה לקידום המתקנים האגרו וולטאיים, לרבות המבנים התפעוליים הנדרשים להפעלתם, תוך בחינת היבטים תכנוניים, חקלאיים וסביבתיים, וצמצום השפעה על הסביבה והנוף.

פרק זה בא בנוסף לסעיף ההיתרים בפרק המתקנים הפוטו וולטאיים, המעודד הקמת מתקנים לאנרגיה מתחדשת בדו-שימוש לסוגיו, לרבות בשטח המבונה, תוך תיעדוף לשמירה על הקרקע.

עמידה בתנאי "עיבוד חקלאי מיטבי"

על מנת להבטיח כי לאורך תקופת חיי המתקן יתקיים בשטחו עיבוד חקלאי מיטבי, נקבעו בנספח ב'13 קריטריונים לפיהם תיבחן הפעילות החקלאית במתחם. הקריטריונים כוללים ערכים מדידים למען שמירה על השטח החקלאי המעובד והתפוקה החקלאית.

יחידת הפיקוח של משרד החקלאות היא הגוף שיהיה אחראי על מעקב ובקרה של העיבוד החקלאי שיתקיים במקביל להפקת האנרגיה, והכל בהתאם להחלטת ממשלה מס' 176 מיום 24.2.2023 שהתקבלה בעניין זה. יחידת הפיקוח צפויה לפרסם את הנהלים ודרכי העבודה לפיהם תפעל, בנוגע לאופן הבקרה על עמידה בתנאי העיבוד החקלאי המיטבי.

יודגש כי לצורך הבקרה שתבצע יחידת הפיקוח של משרד החקלאות בנוגע לקיומו של עיבוד חקלאי מיטבי, על היזם לבצע ניטור רציף בהתאם לדרישות היחידה ולאפשר לנציגי היחידה לבקר בשטח המתקן, בתיאום הנדרש. חוסר שיתוף פעולה בנושאים אלו מטעם היזם, עלול להביא לקביעה שלא מתקיים עיבוד חקלאי מיטבי.

הוראות הפרק קובעות שלביות בכל הנוגע לצעדים הננקטים בגינפעילות מתקן אגרו וולטאי אשר בהתאם לפיקוח שנערך על ידי משרד החקלאות אינו עומד בתנאי העיבוד החקלאי המיטבי, לרבות מתן התראה טרם הודעה על אי עמידה בתנאים. במקרה של אי עמידה בתנאי העיבוד החקלאי, יקיים מוסד התכנון שאישר את התכנית דיון על ביטול השימושים הלא חקלאיים בתכנית.

נספח חקלאי

לצורך בחינת התאמת השטח המוצע בתכנית או בהיתר למתקן אגרו וולטאי, נקבעה חובת הגשת נספח חקלאי. תכולת הנספח הנדרש בשלב קידום תכנית למתקן אגרו וולטאי (כמפורט בסעיף 3.3.2.3) ותכולת הנספח הנדרש בשלב היתר למתקן אגרו וולטאי (כמפורט בסעיף 3.3.3.1), כוללת רשימה של נושאים חקלאיים הרלוונטיים לבחינה, כשרמת הפירוט נגזרת מהשלב התכנוני (תכנית או היתר).

משרד החקלאות, שהינו הגורם המקצועי האמון על הנושאים החקלאיים המפורטים בנספח החקלאי, יעביר את חוות דעתו למוסד התכנון בהתייחס לנספח החקלאי, שיחליט בתכנית או בהיתר בהתייחס לחוות הדעת. על אף שלא נדרש אישור של משרד החקלאות, ככלל אין מקום לסטות מחוות דעתו, אלא מנימוקים מיוחדים שירשמו.

חיוב מחקר

מאחר והניסיון בהפעלה של מתקנים אגרו וולטאיים בישראל מועט, ומדובר בתחום חדשני שעדיין אין לגביו היקף מספק של מחקר, נדרש ליצור מסד נתונים רחב ומבוסס מחקר לעניין אי פגיעת המתקנים האגרו וולטאיים בעיבוד החקלאי המיטבי. לפיכך, התכנית כוללת הוראת שעה המחייבת הקמת חלקת מחקר בהיקף של 15 דונם בתכניות מעל ל-300 דונם. ניסויים בחלקה המחקרית, יוכלו לשמש מקור ידע הן להבטחת עיבוד חקלאי מיטבי ביתרת השטח והן במתקנים נוספים שיוקמו בגידולים זהים ולהבנת האמצעים הנדרשים לשם כך.

מתקני השנאה מערכתיים ומתקני אגירה מערכתיים

מהלך תכנוני אחוד, המשלב מתקן אגרו וולטאי עם מרכיבי השנאה מערכתיים, או מתקני אגירה מערכתיים בהתאם להוראות פרק מתקני אגירת אנרגיה, נתון לשיקול דעת של מוסד התכנון, שיבחן כל מקרה לגופו ויחליט האם קיימת הצדקה לאישור מתקנים מערכתיים בצמוד או בשילוב עם המתקן האגרו וולטאי, ומה יהיה דינם של מתקנים מערכתיים אלה ככל שיידרש פינויו של המתקן האגרו וולטאי מכח תכנית זו.

שיעור הכיסוי וגובה המתקנים

לטובת שמירה על אפשרות לשימוש במיכון חקלאי, שמירה על הפעילות החקלאית ומחזורי הגידול - נקבעו הוראות בנוגע לשיעור הכיסוי ולגובה של המתקן:

- שיעור הכיסוי הוגבל להיקף של 30% מהשטח המעובד. תכסית הפאנלים במתקן אגרו וולטאי מחושבת בהתאם להיטל הפאנל על הקרקע, כשהחישוב של היטל בטרקר נעשה לפי המנח המאוזן ביותר האפשרי של הפאנל. שיעור הכיסוי יחושב לפי שטח התכסית ביחס לשטח המעובד חקלאית, ללא מתקנים תפעוליים, דרכים היקפיות או חלקת הביקורת.
- גובה מינימלי נקבע תוך אבחנה בין מתקנים המוצבים בשטח לגידולי שדה, לגביהם נקבע שגובה קצה הפאנל התחתון בכל מצב הפעלה (בהתייחס לטרקר בו הפאנל עוקב אחר קרינת השמש במהלך פעולתו) לא יפחת מ-1.5 מ' מפני הקרקע ומתקנים המוצבים בשטח שאינו לגידולי שדה לגביהם נקבע שגובה המתקן לא יפחת מ-4.5 מ' מפני הקרקע - בהתייחס למרחק בין הציר עליו מונחים הפאנלים לפני הקרקע.

מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית בחריגה משיעור הכיסוי ומהגובה המינימלי שנקבע לגבי שטח שאינו לגידולי שדה - באישור משרד החקלאות וביטחון והמזון, ובחריגה מהגובה המינימלי בשטח לגידולי שדה - בהיוועצות עם משרד החקלאות. החלטה על חריגה כאמור נכון שתתקבל בהתייחס למאפייני המתקן המוצע ולידע שהצטבר.

מסלולי היתר למתקן אגרו וולטאי

פרק זה כולל הוראות למתן היתר מכוחו למתקן אגרו וולטאי בתחום חלקה א' בנחלה. מודגש כי הוראות הפרק המאפשרות מתן היתר בחלקה א' אינן מבטלות את האפשרות לאשר היתר למתקן פוטו וולטאי בחלקה א' בהתאם להוראות פרק המתקנים הפוטו וולטאיים והתנאים הקבועים בו (ומתקני אגירה בהתאם להוראות פרק מתקני אגירת אנרגיה), ועל בקשה להיתר למתקן פוטו וולטאי בחלקה א', לא יחולו הוראות פרק זה, לרבות הדרישה לשמירת חייץ של 2.5 דונם.

כמו כן כולל פרק זה הוראות למתן היתר מכוחו למתקן אגרו וולטאי שהינו צמוד דופן לשטח מיועד לבינוי ביישוב חקלאי לפי תמ"א 35, הן במשבצת חקלאית של ישוב והן בישוב ללא משבצת חקלאית.

מסלולי ההיתר מאפשרים להקים מתקן אגירה שנדרש עבור המתקן האגרו וולטאי, ובהיקף הזכויות כמפורט בסעיף 4.3.13.2 (ג) בהוראות. יודגש כי לצד ההוראה המאפשרת הקמתו של מתקן אגירה הנדרש עבור המתקן האגרו וולטאי, במסלול היתר מכח פרק זה, על הקמת מתקני האגירה, יחולו הוראות סעיף ההיתרים בפרק מתקני אגירת אנרגיה ובכלל זה בנוגע לעמידה בתקן, בתנאים הסביבתיים ועוד.

מתקן אגרו וולטאי שיאושר מכוחו של פרק זה יהיה מחויב בעיבוד חקלאי מיטבי לאורך כל תקופת חיי המתקן. כחלק מדרישות ההיתר, נדרש להגיש נספח חקלאי כמפורט בסעיף 4.3.5.5. כמו כן, מתן היתר מכוחו של פרק זה מחויב הליך של פרסום לציבור ובהפקדת כתב התחייבות של מבקש ההיתר כלפי הוועדה המקומית, לשיפוי בגין תביעות פיצויים לפי סעיף 197 לחוק עקב הקמת המתקן.

1. מטרות

יצירת מסגרת תכנונית להקמת מתקנים אגרו וולטאיים המשלבים ייצור חשמל מפאנלים פוטו וולטאיים עם עיבוד חקלאי מיטבי שמתקיים לאורך כל חיי המתקן, תוך בחינת היבטים תכנוניים, חקלאיים וסביבתיים, וצמצום השפעה על הסביבה והנוף, כל זאת על מנת להביא לייעול השימוש בקרקע ולעמידה ביעדי הממשלה לייצור אנרגיה מתחדשת.

2. הגדרות

הגוף המוסמך	מנהל הביטחון במשרד האנרגיה והתשתיות, משטרת ישראל, או משרד הביטחון.
מבנים תפעוליים	כלל המבנים והמתקנים הנדרשים להשנאת, המרת ואגירת האנרגיה המיוצרת במתקן האגרו וולטאי וחיבורה לרשת החשמל, לרבות: חדרי חשמל, שנאים, ממירים, חדרי תקשורת ומתקני אגירת אנרגיה.
משרד החקלאות	משרד החקלאות וביטחון המזון.
מתקן אגרו וולטאי	מתקן פוטו וולטאי המוקם בקרקע שייעודה חקלאי, באופן שמתקיים בה במקביל שימוש חקלאי לאורך כל חיי המתקן.
עיבוד חקלאי מיטבי	עיבוד חקלאי העומד בקריטריונים שהוגדרו בנספח ב׳13.

3. תכנית להקמת מתקן אגרו וולטאי

3.1 הוראות כלליות

3.1.1 מתקן אגרו וולטאי יוקם על פי תכנית מפורטת שתקודם לפי הוראות פרק זה ובכפוף לתנאים הבאים:

3.1.1.1 שטח התכנית לא יעלה על 1,000 דונם. רצועת קווי חשמל הנדרשת לחיבורו לרשת החשמל לא תבוא במניין השטח האמור.

3.1.1.2 חיבורו של המתקן לרשת ההולכה אינו דורש אישור של קו 400 קילו וולט חדש.

3.1.2 לא יקבע הספק המתקן האגרו וולטאי.

3.1.3 תכנית למתקן אגרו וולטאי לא תאפשר גידור, אלא של המבנים התפעוליים בלבד. אין באמור כדי לפגוע באפשרות לאשר גידור לצרכים חקלאיים.

3.2 המשך העיבוד החקלאי

3.2.1 העיבוד החקלאי ימשך לאורך כל תקופת חיי המתקן האגרו וולטאי, ויעמוד בתנאים הקבועים בנספח ב׳13 - ״עיבוד חקלאי מיטבי במתקן אגרו וולטאי״.

3.2.2 המועצה הארצית, לאחר התייעצות עם משרד החקלאות, תוכל לעדכן את נספח ב׳13 ובלבד שיובטח המשך העיבוד החקלאי המיטבי. החליטה המועצה הארצית על עדכון כאמור, תימסר על כך הודעה לוועדות המחוזיות והנספח המעודכן יצורף למסמכי התכנית באתר מינהל התכנון.

3.2.3 מצא משרד החקלאות כי העיבוד החקלאי אינו עומד בתנאים הקבועים בנספח ב׳13 במשך שנה, תישלח למשרד האנרגיה והתשתיות וליזם התראה ולפיה העיבוד החקלאי אינו עומד בהוראות הנספח כאמור.

3.2.4 מצא משרד החקלאות, לאחר שנשלחה התראה כאמור בסעיף 3.2.3 לעיל כי לא מתקיים עיבוד חקלאי מיטבי במתקן האגרו וולטאי במשך פרק הזמן הקבוע בנספח ב׳13, ישלח משרד החקלאות הודעה בדבר אי עמידה בתנאי העיבוד החקלאי המיטבי לוועדה המקומית, ליזם התכנית ולמוסד התכנון שאישר את התכנית אשר יפעל כלהלן:

3.2.4.1 בתוך 45 יום מקבלת הודעת משרד החקלאות יקיים מוסד התכנון שאישר את התכנית דיון במסגרתו תוצג חוות דעתו המקצועית של משרד החקלאות בדבר אי עמידה בתנאי העיבוד החקלאי המיטבי והתייחסותו של יזם התכנית לחוות הדעת כאמור.

3.2.4.2 לא יקבע מוסד התכנון שאישר את התכנית כי ניתן להמשיך בפעילות המתקן אלא אם השתכנע כי אי עמידה בהוראות התכנית לעניין העיבוד החקלאי המיטבי נובעת מסיבות שאינן תלויות ביזם וכי קיים צפי לשוב לעיבוד חקלאי מיטבי בטווח הקרוב או שהשתכנע על פי הודעת משרד החקלאות כי ננקטות פעולות פיקוח להבטחת עמידה

בתנאי העיבוד החקלאי המיטבי ולפיכך יש מקום לאפשר שהות נוספת לעמידה בתנאי העיבוד החקלאי המיטבי. השתכנע מוסד התכנון שאישר את התכנית כאמור, יקבע מועד לעדכונו באשר להמשך עיבוד חקלאי מיטבי כנדרש.

3.2.4.3 קבע מוסד התכנון שאישר את התכנית כי אין מקום להמשיך בפעילות המתקן לנוכח חוות הדעת של משרד החקלאות ולפיה לא מתקיים עיבוד חקלאי מיטבי, יפקע תוקף התכנית בכל הנוגע למתקן האגרו וולטאי והמבנים התפעוליים שלו והיזם ידרש לפרקם ולפנותם מהשטח בתוך פרק הזמן שנקבע לכך בתכנית כאמור בסעיף 3.3.1.6 להלן.

3.2.4.4 פקע תוקף התכנית בהתאם לקבוע בסעיף 3.2.4.3 לעיל, יפרסם מוסד התכנון שאישר את התכנית הודעה על כך בדרך שבה מתפרסמת הודעה על דחיית תכנית.

3.2.5 התכנית תכלול חלקת ביקורת שצורתה תהיה, ככל הניתן, מרובעת, שגודלה יהיה לפחות 2% מהשטח המעובד הנכלל בתכנית ובלבד שלא יפחת מדונם אחד, ושיתקיים בה עיבוד חקלאי זהה לזה המתקיים בשטח המתקן האגרו וולטאי, לרבות היקף ההשקיה, ללא מתקן אגרו וולטאי והמבנים התפעוליים.

3.3 תכולת התכנית

3.3.1 תכנית למתקן אגרו וולטאי תכלול את כל הדרוש למימוש מטרתה ובכלל זה, ולפי הצורך:

3.3.1.1 המבנים והמתקנים הנדרשים להקמת המתקן, לתפעולו, לאחזקתו ולהנגשתו ובכלל זה:

א. קווים ומתקני תשתית לסוגיהם, מתקני השנאה והמרה.

ב. מתקן לאגירת אנרגיה בהתאם להוראות פרק מתקני אגירת אנרגיה.

ג. מתקני ניטור ובקרה.

ד. קו חשמל לחיבור המתקן, ככל שהחיבור למתקן הוא במתח עליון.

ה. תחנת משנה, ככל שנדרשת לצורך המתקן האגרו וולטאי.

ו. אמצעי אבטחה ומיגון ככל שנדרשים על ידי הגוף המוסמך, בכפוף לקבוע בסעיף 3.1.3 לעיל.

3.3.1.2 היקף זכויות והוראות הבניה בהתאמה לשיעור הכיסוי, כקבוע בסעיף 3.6.2 להלן, לרבות הוראות גמישות ככל שיידרש.

3.3.1.3 הוראות המבטיחות את העיבוד החקלאי המיטבי בשטח.

3.3.1.4 תכנית שבה שטח המתקן האגרו וולטאי והמבנים התפעוליים שלו הינו 300 דונם לפחות, תכלול תא שטח בהיקף של 15 דונם שישמש כחלקת מחקר כדלקמן:

א. הקמתה של חלקת המחקר תפעולה והעברת הנתונים ממנה באופן רציף יהיו בהתאם להנחיות משרד החקלאות.

ב. התכנית לא תקבע התניית שלביות לשטח הנכלל בתכנית והעולה בהיקפו על 300 דונם, כתלות בתוצאות המחקר.

ג. הוראה זו תחול לתקופה של 3 שנים מיום תחילתה של תכנית זו. המועצה הארצית תהיה רשאית להאריך פרק זמן זה לתקופות נוספות שלא יעלו על 3 שנים, כל אחת, ככל שמצאה כי עדיין קיים הצורך בביצוע מחקר כאמור.

3.3.1.5 הוראות הקובעות כי הקמתה של תחנת המשנה, ככל ותידרש, תעשה לאחר או בד בבד עם הקמת המתקן האגרו וולטאי.

3.3.1.6 הוראה הקובעת את פרק הזמן המירבי לפירוק ופינוי השימושים הלא חקלאיים מהשטח, ככל שיתקיים הקבוע בסעיף 3.2.4.3 לעיל.

3.3.1.7 הוראה הקובעת כי עם תום פעילות המתקן יושב השטח לייעודו החקלאי והמתקן והתשתיות שהוקמו עבורו יפורקו ויפונו מהשטח על ידי היזם.

3.3.2 **התכנית תוגש בצירוף המסמכים הבאים:**

3.3.2.1 תשריט המסמן את יעוד הקרקע כחקלאי ועליו סימון של הנחיות מיוחדות, למעט שטח, ככל שנדרש, שייועד למתקנים הנדסיים, לדרך או למסדרון תשתיות עבור קו מתח עליון.

3.3.2.2 נספח בינוי או נספח עיצוב אדריכלי שיציג את פריסת הפאנלים האגרו וולטאיים והשתלבותם עם הגידולים החקלאיים, לרבות חתכים המציגים את מימדי המתקן האגרו וולטאי והמבנים התפעוליים.

3.3.2.3 נספח חקלאי אשר יכלול התייחסות לנושאים הבאים:

א. מיקום המתקן האגרו וולטאי והתשתיות הנלוות לו ביחס למצב המאושר והקיים בשטח.

ב. גידולים חקלאיים קיימים ומוצעים ואופן פרישתם בשטח, סוג הקרקע, תשתיות חקלאיות מוצעות, טופוגרפיה, מערך הניקוז הקיים, נתוני אקלים.

ג. אופן ההשתלבות של המתקן האגרו וולטאי עם הגידולים המוצעים, ושימור היכולת התפעולית והעבודה עם מיכון חקלאי מודרני.

ד. כיסוי קרקע, ככל שמבוקש, לרבות סוג הכיסוי ומיקומו.

ה. אמצעים לניהול נגר ושימור קרקע בגבולות המתקן.

ו. גודלה ומיקומה של חלקת הביקורת.

3.3.2.4 תסקיר השפעה על הסביבה או נספח נופי סביבתי ככל שנדרש בהתאם לקבוע בסעיף 3.4 להלן.

3.3.3 **תנאים להגשת בקשה להיתר בניה:**

התכנית תקבע כי בקשה להיתר בניה תוגש בצירוף המסמכים הבאים:

3.3.3.1 נספח חקלאי אשר יכלול התייחסות לנושאים הבאים:

א. תשתיות חקלאיות מוצעות לרבות תשתית השקיה וסוג המים.

ב. הגידולים המוצעים.

ג. אופן ההשתלבות של טכנולוגיית המתקן האגרו וולטאי עם הגידולים המוצעים, השפעת תשתיות המתקן על הקרקע, לרבות בנוגע לאחזקה ולניקוי הפאנלים ולשימור היכולת התפעולית ועבודה עם מיכון חקלאי מודרני.

ד. אמצעים לניהול נגר ושימור קרקע בגבולות המתקן.

ה. כיסוי קרקע, ככל שמבוקש, לרבות סוג הכיסוי ומיקומו.

ו. אמצעים להבטחת המשך העיבוד החקלאי ולהמשך הפעילות החקלאית כסדרה בשטח התכנית לאחר פירוק המתקן.

ז. גודלה ומיקומה של חלקת הביקורת.

ח. פירוט האמצעים לניטור מעקב ובקרה חקלאיים לרבות היקף ההשקיה תוך כדי פעילות המתקן.

ט. אופן הדיווח והעברת המידע למשרד החקלאות או מי מטעמו.

י. תרשים של המתקן המוצע לרבות גובה המתקנים והמרווחים ביניהם.

יא. פירוט השינויים ביחס למידע שהוצג בנספח החקלאי אשר הוגש עם התכנית.

3.3.3.2 חוות דעת משרד החקלאות לנספח החקלאי. התכנית תקבע כי לא ינתן היתר מכח התכנית בסטיה מחוות הדעת כאמור אלא מנימוקים מיוחדים שירשמו.

3.3.3.3 בתכנית הכוללת תחנת משנה או קו מתח עליון - חוות דעתה של חברת נגה.

3.3.3.4 תכנית לניטור וטיפול במינים פולשים באישור היועץ הסביבתי של הוועדה. התכנית ופעולות הניטור והטיפול מכוחה לא יפגעו בעיבוד החקלאי בשטח.

3.3.3.5 בתכנית הכוללת שטח שנעשה בו שימוש בקולחים - חוות דעת של משרד הבריאות.

3.3.3.6 כתב התחייבות על ידי מבקש ההיתר לפירוק ולפינוי המתקן בתום הפעלתו או בתום תוקף הרישיון לייצור החשמל, או ככל שפקע תוקף התכנית בכל הנוגע למתקן האגרו וולטאי ולמבנים התפעוליים שלו כאמור בסעיף 3.2.4.3 לעיל. מועד הפינוי, בהתקיים אחד מהתנאים כאמור, ייקבע על ידי מוסד התכנון כמפורט בסעיף 3.3.1.6 שלעיל.

3.4 נספח נופי סביבתי / תסקיר השפעה על הסביבה

3.4.1 תכנית למתקן אגרו וולטאי תוגש בצירוף נספח נופי סביבתי אשר ייערך בהתאם להנחיות לעריכת נספח נופי סביבתי המפורטות בנספח ב׳6.

3.4.2 על אף האמור בסעיף 3.4.1 לעיל, מוסד תכנון רשאי לפטור מהגשת נספח נופי סביבתי בתכנית למתקן אגרו וולטאי שהינה בצמידות דופן לשטח המיועד לבינוי שהיקפו מחצית לפחות מהיקף השטח המוצע בתכנית, ובלבד שהתכנית אינה בשטח בעל רגישות נופית סביבתית גבוהה. לתכנית כאמור יצורפו חוות דעת סביבתית לעניין המשארים הטבעיים וניתוח צפייה ונצפות והשתלבות במרחב היישובי בהתאם להנחיות סעיפים 4(ו) ו-4(ז) בנספח ב׳6.

3.4.3 טרם דיון בהפקדת התכנית, יועבר הנספח הנופי סביבתי או ניתוח הצפייה והנצפות לחוות דעתו של היועץ הסביבתי של הוועדה ולמשרד החקלאות.

3.4.4 במידה והתכנית גובלת בשמורות טבע או בגן לאומי, בשטח שהוגדר בתכנית כמסדרון אקולוגי או בשטח שלפי היועץ הסביבתי של הוועדה, בהתאם לממצאי הנספח הנופי סביבתי, הינו בעל חשיבות לשמירת רצף השטחים הפתוחים, יועבר הנספח גם להתייחסות רשות הטבע והגנים הלאומיים ובמידה והתכנית גובלת בשטחי יער יועבר הנספח גם להתייחסות קק״ל.

3.4.5 על אף האמור בסעיפים 3.4.1-3.4.4 לעיל, תכנית הכוללת שטח למתקן אגרו וולטאי בהיקף העולה על 750 דונם, תידרש בתסקיר השפעה על הסביבה.

3.5 שיקולים בקידום תכנית

3.5.1 **שטחים בהם לא תופקד תכנית למתקן אגרו וולטאי:**

3.5.1.1 שטח המיועד בתכנית לשמורת טבע, גן לאומי, שמורת נוף, יער לסוגיו, חוף, אפיק הנחל, רצועת ניהול נגר, נחל וסביבותיו, פארק מטרופוליני או פארק עירוני.

3.5.1.2 אזור נופש מטרופוליני. ואולם, ניתן יהיה לקדם תכנית באזור נופש מטרופוליני בתחום מחוז דרום, בכפוף לאישור המועצה הארצית.

3.5.1.3 מכלול חוף ומכלול נוף.

3.5.1.4 במרקם חופי בתחומים הבאים:

א. תחום המרקם החופי של הכינרת.

ב. תחום המרקם החופי צפונית לחיפה, ממערב לדרך מספר 4.

ג. תחום המרקם החופי בין חיפה לתל אביב, ממערב לדרך מספר 2.

3.5.1.5 תחום הסביבה החופית.

3.5.1.6 הוראות סעיפים 3.5.1.1-3.5.1.4 לעיל לא יחולו על רצועות התשתיות הנדרשות למתקן האגרו וולטאי.

3.5.2 **מיקום המתקן**

3.5.2.1 מוסד תכנון הדן בתכנית למתקן אגרו וולטאי, יבחן את מיקום המתקן בהתייחס לנושאים הבאים:

א. מדובר בשטח המתאים לשילוב עיבוד חקלאי מיטבי עם מתקן אגרו וולטאי.

ב. מתן עדיפות לשטח המצוי בסמיכות לרשת חשמל באופן שיצמצם את הצורך בתוספת קווי הולכת חשמל.

ג. מדובר בשטח שבו השפעת המתקן האגרו וולטאי על האקולוגיה, הנוף, רצף השטחים הפתוחים, הניקוז וניהול הנגר, אתרי עתיקות ומורשת הינה המצומצמת ביותר.

3.5.2.2 מיקום מתקן אגרו וולטאי בתחום מרקם חופי יתאפשר לאחר שהשתכנע מוסד התכנון כי המיקום אינו בזיקה נופית ותפקודית לים, ולא יפגע בגישת הציבור אל החוף.

3.5.2.3 בתחום מרקם עירוני במחוז מרכז, ייבחן מוסד התכנון את מגמות הפיתוח בתחום המרקם, וכן יידרש אישור המועצה הארצית.

3.5.2.4 על אף האמור בסעיף 3.5.1.3 לעיל, בחלוף שנתיים מיום אישורה של תכנית זו, תוכל המועצה הארצית לקבוע באלו מכלולי נוף מתוך המכלולים שסווגו בתמ״א 35 כמכלולים של נופים מסורתיים, נופי ראשית ההתיישבות ונופים לאורך דרכים עתיקות ובנות זמננו, יתאפשר לקדם תכנית למתקן אגרו וולטאי, לאחר ששמעה לעניין זה את הערות הוועדות המחוזיות. החליטה המועצה הארצית לקבוע מכלולים בהם ניתן יהיה לאשר תכנית כאמור, תימסר על כך הודעה לוועדות המחוזיות ורשימת המכלולים תצורף למסמכי התכנית באתר מינהל התכנון.

3.5.3 **היבטים לבחינה**

מוסד תכנון הדן בתכנית למתקן אגרו וולטאי ייתן דעתו, בין היתר, להיבטים הבאים:

3.5.3.1 השפעת המתקן על צרכי וכיווני הפיתוח העתידיים, לרבות של יישובים.

3.5.3.2 ייעודי הקרקע בתכניות מאושרות ובתכניות שהוגשו בסמוך לו.

3.5.3.3 פריסת המתקנים לייצור חשמל באנרגיה מתחדשת, ובכלל זה המתקנים הפוטו וולטאיים והאגרו וולטאיים בתכניות מאושרות ובתכניות שהוגשו במרחב.

3.5.3.4 יכולת הוצאת החשמל לרשת וההשלכות התכנוניות והסביבתיות של הקמת רשת החשמל הנדרשת, תוך מתן עדיפות לשימוש ברשת חשמל קיימת או להרחבתה וכן להצמדתה לתשתיות קיימות ולגבולות מגרשים. כללה התכנית קו מתח עליון, תיבחן מידת הרגישות נופית-סביבתית של התוואי בו מוצע קו החשמל, והצורך בבחינת חלופות להטמנת הקו בהתייחס לרגישות הנופית והסביבתית.

3.5.3.5 דרכי גישה, שטחי התארגנות ועבודות ההקמה הנדרשות, לרבות עבודות העפר.

3.5.3.6 גודלם של המבנים התפעוליים אשר יצומצם למינימום ההכרחי, תוך בחינת האפשרות לשילובם בסביבה, הסתרתם או הטמנתם, והעדפה לשימוש בתשתיות קיימות וצמצום הפגיעה ככל הניתן בשטחים לעיבוד חקלאי.

3.5.4 **הוראות בנושאים סביבתיים:**

3.5.4.1 ייקבעו אמצעים למניעת חדירה והתפשטות של מינים פולשים של צמחים ושל בעלי חיים.

3.5.4.2 תאורה במתקן לא תתאפשר בשגרה אלא רק אם נדרשת בהתאם להנחיות הביטחון של הגוף המוסמך, ותוך נקיטת אמצעים לצמצום זיהום האור מהמתקן.

3.5.4.3 יותקנו אמצעים לצמצום אור מקוטב.

3.5.4.4 תכנון והקמת עמודי החשמל לקו הולכה ייעשה בהיוועצות עם רט״ג בנוגע להתקנת אמצעים למניעת התחשמלות והתנגשות בעלי כנף.

3.5.4.5 ישמרו משארים טבעיים קיימים (שטח לא מעובד לאורך זמן עם כיסוי צומח טבעי) אלא אם במקרים חריגים, ולאחר שנבחנה ערכיות המשאר הטבעי בהתאם לעמדת היועץ הסביבתי של הוועדה שתתבסס על ממצאי הנספח הנופי סביבתי, השתכנע מוסד התכנון שהשטח נדרש לטובת המתקן. לא ימוקמו מבנים תפעוליים במשארים טבעיים קיימים.

3.5.4.6 כיסוי קרקע לטובת המתקן האגרו וולטאי, יתאפשר בגידולי שדה רק בשטח שלא ניתן לעיבוד חקלאי בהיקף של עד מטר אחד מכל צד של עמודי הקונסטרוקציה, ובמתקן שאינו לגידולי שדה, בשורת הנטיעות בלבד עד מטר אחד מכל צד של עמודי הקונסטרוקציה.

3.5.4.7 מוסד תכנון, בהתאם לעמדת היועץ הסביבתי של הוועדה שתתבסס על ממצאי הנספח הנופי סביבתי, ייבחן את הצורך בקביעת הוראות להשתלבות המיטבית של המתקן בנוף ולניטור פגיעה בבעלי חיים, בהיוועצות עם רט״ג.

3.5.4.8 יקבעו הוראות למניעת מפגעים במהלך הקמת המתקן, לרבות התייחסות לדרכי גישה, לשטח ההתארגנות, למחנה קבלן ולמפגעים סביבתיים.

3.6 אופן ההקמה של המתקן האגרו וולטאי

3.6.1 גובה

3.6.1.1 בתכנית למתקן אגרו וולטאי שאינה בשטח לגידולי שדה, ייקבע שגובה המתקן לא יפחת מ-4.5 מטרים מפני הקרקע, אלא אם התקבל אישור משרד החקלאות לגובה נמוך יותר. לעניין סעיף זה: גובה המתקן - הינו המרחק בין הציר עליו מונחים הפאנלים לקרקע.

3.6.1.2 בתכנית למתקן אגרו וולטאי בשטח לגידולי שדה, ייקבע שגובה קצה הפאנל התחתון בכל מצב הפעלה לא יהיה נמוך מ-1.5 מטרים מפני הקרקע. מוסד תכנון רשאי לאשר גבוה נמוך יותר לאחר היוועצות עם משרד החקלאות.

3.6.1.3 האמור בסעיפים 3.6.1.1-3.6.1.2 לעיל לא יחול על מתקן המוצב בצורה אנכית על הקרקע, על מבנים תפעוליים ועל קו מתח עליון.

3.6.2 שיעור הכיסוי

3.6.2.1 שיעור הכיסוי של המתקן האגרו וולטאי יהיה עד 30% מהיקף השטח המעובד, ויקבע בהתאם לסוג הגידול החקלאי ולתנאי הגידול הנדרשים עבורו, אלא אם התקבל אישור משרד החקלאות לשיעור כיסוי גדול יותר.

3.6.2.2 תכנית מפורטת למתקן אגרו וולטאי תוכל לקבוע כי אישור משרד החקלאות לשיעור כיסוי גדול יותר, כאמור בסעיף 3.6.2.1 לעיל, יכול ויתקבל גם בשלב ההיתר מכוחה בכפוף להוראות שיקבעו על ידה לעניין זה.

3.7 יחס לתכניות אחרות

3.7.1 תכנית שתאושר על פי תכנית זו, לא תחשב כשינוי לתכנית מתאר מחוזית, ובלבד שניתן לה אישור של הוועדה המחוזית.

3.7.2 על אף האמור בסעיף 6.1.3, לתמ״א 35, במרקם שמור משולב ובמרקם חופי רשאי מוסד תכנון, לאחר שבחן את מיקום המתקן בהתאם להוראת סעיף 3.5.2 שלעיל, להחליט על הפקדת תכנית להקמת מתקן אגרו וולטאי בשטח שאינו צמוד דופן לשטח מיועד לבינוי, לאחר ששוכנע כי מתקיימים התנאים הבאים:

3.7.2.1 יש עדיפות בהקמת המתקן במיקום המוצע בהתייחס לקיום הפעילות החקלאית עם ייצור החשמל.

3.7.2.2 נבחנה ההשפעה על הסביבה, ערכי הטבע, הנוף והמורשת ורציפות השטחים הפתוחים.

3.7.2.3 נבחנו המופע וההשפעה הסביבתית של קווי הולכת החשמל.

3.7.3 אושרה תכנית מתאר ארצית לקו הולכת חשמל, ניתן לאשר תכנית למתקן אגרו וולטאי בתחום רצועת קו ההולכה כאמור, אשר לא תהווה שינוי לתכנית המתאר הארצית המאושרת, ובלבד שהתקבל אישור של בעל הרישיון על פי חוק משק החשמל, התשנ"ו - 1996.

3.8 אישור הוועדה לשמירה על קרקע חקלאית ושטחים פתוחים

אישור הוועדה לשמירה על קרקע חקלאית ושטחים פתוחים להפקדת תכנית למתקן אגרו וולטאי, יידרש במקרים הבאים:

3.8.1 בשטח בעל רגישות נופית סביבתית גבוהה בתחום מחוז מרכז.

3.8.2 בשטח שהוגדר בתכנית כמסדרון אקולוגי וכן עד לאישורה של תכנית מתאר ארצית אשר בה יסומנו מסדרונות אקולוגים - בשטח שנקבע על ידי מוסד תכנון כבעל חשיבות לשמירת רצף השטחים הפתוחים.

3.8.3 בתכנית הכוללת תחנת משנה או מתקן אגירה שאינם נדרשים עבור המתקן האגרו וולטאי.

3.9 התייעצויות ואישורים

מוסד תכנון רשאי להחליט על הפקדת תכנית למתקן אגרו וולטאי לאחר התייעצות, קבלת חוות דעת או קבלת אישור של הגורמים הבאים:

3.9.1 חוות דעת משרד החקלאות לנספח החקלאי כאמור בסעיף 3.3.2.3 לעיל. לא יסטה מוסד התכנון מחוות הדעת כאמור אלא מנימוקים מיוחדים שירשמו.

3.9.2 בתכנית למתקן אגרו וולטאי בשטח הגדול מ-300 דונם - חוות דעת משרד החקלאות, שתתייחס, בין היתר, למחקר הקיים על הגידול או הגידולים המוצעים בנספח החקלאי כאמור בסעיף 3.3.2.3 לעיל.

3.9.3 ככל שהתכנית כוללת חיבור לקו הולכה במתח עליון עילי (161 קילו וולט) או נמצאת בתחום הגבלות הבניה של שדה תעופה או של מנחת - היוועצות עם רשות התעופה האזרחית ועם משרד הביטחון בנושאים הקשורים למניעת פגיעה בבטיחות הטיסה.

3.9.4 בתכנית המאפשרת הקמתו של מתקן בגובה העולה על 7 מטרים - התייעצות עם משרד הביטחון.

3.9.5 בתכנית הכוללת מתקן אגרו וולטאי המצוי במרחק הקטן מ-120 מטרים ממכשול קו התפר, במרחק של עד קילומטר אחד מגבול לבנון, סוריה, ירדן או מצרים, או ממערב לדרך מספר 232 בתחום עוטף עזה - אישור משרד הביטחון.

3.9.6 בתכנית הנדרשת בחיבור לקו הולכה במתח עליון (161 קילו וולט) - היוועצות עם חברת נגה.

3.9.7 בתכנית החלה באזור מגן של מי שתיה - היוועצות עם משרד הבריאות.

3.10 מועדי התייעצויות ואישורים

אישור, התייחסות של גוף שנקבע שתיערך עמו היוועצות או חוות דעת הנדרשות על פי תכנית זו יוגשו למוסד התכנון תוך 45 יום מיום קבלת הפניה בצירוף המסמכים הנדרשים לעניין. מקום בו התבקש אישור, חוות דעת או התייעצות, ידון מוסד התכנון גם ללא קבלתם לאחר שעבר פרק הזמן שנקבע כאמור להגשתם.

3.11 הוראת מעבר

מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית למתקן אגרו וולטאי שהוחלט להפקידה לפני יום אישורה של תכנית זו, אף אם אינה תואמת להוראות תכנית זו, ובלבד שקיים דיון בתכנית טרם אישורה בהתייחס להוראות תכנית זו.

4. היתרים

4.1 היתר למתקן אגרו וולטאי בייעוד חקלאי בתחום חלקה א' בנחלה

על אף האמור בסעיף 3.1.1 לעיל, מקום שתכנית חלה ביישוב כפרי על פי תמ"א 35, ומייעדת שטח לחקלאות בחלקה א' של הנחלה, רשאי מוסד תכנון, ליתן היתר להקמת מתקן אגרו וולטאי בתנאים הבאים:

4.1.1 יחולו הוראות סעיף 4.3 להלן.

4.1.2 השטח החקלאי צמוד לשטח המגורים בנחלה.

4.1.3 ישמר שטח רציף של 2.5 דונם לפחות בין המתקן לבין ייעוד המגורים בנחלה לשימושים אחרים המותרים לפי כל דין. באישור משרד החקלאות ניתן לאפשר שטח זה במיקום אחר בחלקה א' ובשטח שאינו רציף.

4.1.4 היקף המתקן האגרו וולטאי בתחום חלקה א' אחת לא יעלה על 10 דונם.

4.1.5 תישמר האפשרות לעיבוד חקלאי ביתרת החלקה, ככל שקיימת.

4.2 היתר למתקן אגרו וולטאי בייעוד חקלאי צמוד דופן לשטח מיועד בינוי

על אף האמור בסעיף 3.1.1 לעיל, מקום שתכנית חלה ביישוב כפרי על פי תמ"א 35, ומייעדת שטח לחקלאות בצמידות דופן לשטח המיועד לבינוי, רשאי מוסד תכנון, ליתן היתר להקמת מתקן אגרו וולטאי בתנאים הבאים:

4.2.1 יחולו הוראות סעיף 4.3 להלן.

4.2.2 היקף השטח שמיועד לבינוי, שהשטח המוצע בהיתר הינו בצמידות דופן אליו, הינו מחצית לפחות מהשטח המוצע בהיתר.

4.2.3 במידה והשטח המוצע בהיתר צמוד גם למתקן פוטו וולטאי או למתקן אגרו וולטאי אחר או ששטחו עולה על 10 דונם - יידרש אישור מתכנן המחוז.

4.2.4 במשבצת חקלאית של יישוב ניתן יהיה לאשר היתרים בשטח כולל שלא יעלה על 80 דונם. מתקנים אגרו וולטאיים שיאושרו בחלקות א' של היישוב לא יבואו במניין שטח זה.

4.2.5 ביישוב ללא משבצת חקלאית, ניתן יהיה לאשר היתר בהיקף של עד 10 דונם ובלבד שהשטח הכולל של ההיתרים לא יעלה על 150 דונם.

4.3 הוראות כלליות למתן היתר למתקן אגרו וולטאי

4.3.1 אין בתכנית זו כדי לחייב מוסד תכנון ליתן היתר למתקן אגרו וולטאי ובלבד שנימק את החלטתו.

4.3.2 על ההיתר יחולו הוראות סעיפים 3.2.1, 3.2.3 ו-3.2.4.1-3.2.4.3 לעיל, לעניין המשך העיבוד החקלאי המיטבי, זאת בשינויים הבאים:

4.3.2.1 בסעיף 3.2.4 הודעת משרד החקלאות בדבר אי עמידה בתנאי העיבוד החקלאי המיטבי תשלח לוועדה המקומית וליזם התכנית בלבד.

4.3.2.2 בסעיפים 3.2.4.1-3.2.4.3 בכל מקום בו כתוב "מוסד התכנון שאישר את התכנית" יבוא: "מוסד התכנון שנתן את ההיתר" ובמקום "יפקע תוקף התכנית" יבוא "יפקע תוקף ההיתר".

4.3.3 חלקת ביקורת:

4.3.3.1 היתר למתקן אגרו וולטאי עד להיקף של 10 דונם לא יחוייב בחלקת ביקורת.

4.3.3.2 היתר למתקן אגרו וולטאי בהיקף העולה על 10 דונם, יכלול חלקת ביקורת בהיקף של 1 דונם.

4.3.4 לא יינתן היתר למתקן אגרו וולטאי בשטח בו לא ניתן להפקיד תכנית למתקן אגרו וולטאי, כמפורט בסעיף 3.5.1 לעיל.

4.3.5 פרטי היתר:

בבקשה להיתר למתקן אגרו וולטאי יפורטו הנתונים הבאים ויצורפו לה המסמכים כדלקמן:

4.3.5.1 תרשים סביבה ופירוט השימושים המאושרים בתחום ההיתר ובסביבתו.

4.3.5.2 תשתיות לרבות קיומה של גישה למתקן.

4.3.5.3 פירוט המבנים התפעוליים הדרושים במישרין להפעלה ואחזקה של המתקן.

4.3.5.4 חתכים ופירוט ההשפעות הנופיות של המתקן והאמצעים לשיפור ההשתלבות של המתקן בנוף, ככל וישנם.

4.3.5.5 נספח החקלאי בהתאם לדרישות בס"ק (א)-(י) בסעיף 3.3.3.1 שלעיל.

4.3.5.6 חוות דעת משרד החקלאות לנספח החקלאי.

4.3.6 גובה מתקן אגרו וולטאי:

4.3.6.1 במתקן אגרו וולטאי שאינו לגידולי שדה לא יפחת מ-4.5 מטרים מפני הקרקע אלא אם התקבל אישור משרד החקלאות לגובה נמוך יותר. לעניין סעיף זה: גובה המתקן - המרחק בין הציר עליו מונחים הפאנלים לקרקע.

4.3.6.2 במתקן אגרו וולטאי בגידולי שדה גובה קצה הפאנל התחתון בכל מצב הפעלה לא יפחת מ-1.5 מטרים מפני הקרקע, אלא אם התקבל אישור משרד החקלאות לגובה נמוך יותר.

4.3.6.3 האמור בסעיפים 4.3.6.2-4.3.6.1 לעיל, לא יחול על מתקן המוצב בצורה אנכית על הקרקע או על מבנים תפעוליים.

4.3.6.4 גובה המתקן יהיה עד 7 מטרים. ככל שהמתקן האגרו וולטאי מוצב על טרקר, תתאפשר תנועה של הפאנל עד לגובה של 8 מטרים.

4.3.7 שיעור הכיסוי יהיה עד 30% מהיקף השטח המעובד, ויקבע בהתאם לסוג הגידול החקלאי ולתנאי הגידול הנדרשים עבורו, אלא אם התקבל אישור משרד החקלאות לשיעור כיסוי גדול יותר.

4.3.8 מוסד התכנון השתכנע כי המתקן משתלב במרחב מבחינה נופית, לאחר שבחן את ההשפעות הנופיות של המתקן ואת האפשרות להטמנת קווי החשמל.

4.3.9 לא ינתן היתר בסטיה מחוות הדעת של משרד החקלאות על הנספח החקלאי אלא מנימוקים מיוחדים שירשמו.

4.3.10 ניתן יהיה ליתן היתר להקמת הפאנלים הסולאריים בחריגה מקווי הבניין המאושרים ובלבד שתובטח נגישות לכלים חקלאיים לכל שטח החלקה ולא תיגרם הפרעה לעיבוד החקלאי בחלקה הגובלת.

4.3.11 תותר קביעה או תוספת של זכויות בניה, ובלבד שהן נדרשות לצורך הקמת הקונסטרוקציה עבור המתקן האגרו וולטאי.

4.3.12 היתר להקמת מתקן אגרו וולטאי מתחת לקווי חשמל יינתן בכפוף לאישור בעל הרישיון על פי חוק משק החשמל, התשנ"ו - 1996.

4.3.13 מבנים תפעוליים:

4.3.13.1 מוסד התכנון יגביל את היקפם וגודלם של המבנים התפעוליים הדרושים להפעלה ואחזקה של המתקן האגרו וולטאי, להיקף ולגודל המינימאלי. כל שימוש אחר במבנים התפעוליים, שלא לצורך הפעלה ואחזקה של המתקן, יהווה סטיה ניכרת.

4.3.13.2 מוסד התכנון רשאי ליתן זכויות, עבור המבנים התפעוליים כלהלן:

ד. היקף של עד 35 מ"ר למתקן הנדרש בחיבור במתח נמוך.

ה. היקף של עד 45 מ"ר למתקן הנדרש בחיבור במתח גבוה, והיקף נוסף של 30 מ"ר לכל מגוואט מותקן ובלבד שסך הזכויות לא יעלה על 200 מ"ר.

ו. עבור מתקני אגירת אנרגיה - היקף שלא יעלה על 50 מ"ר לכל מגוואט שעה שנדרשים עבור המתקן האגרו וולטאי, ובלבד שלא יעלה על 200 מ"ר. על הקמת מתקני אגירת אנרגיה יחולו הוראות פרק מתקני אגירת אנרגיה.

4.3.13.3 גובה המבנים התפעוליים לא יעלה על 3.5 מטרים.

4.3.14 לא יותר גידור של המתקן האגרו וולטאי מכוח תכנית זו למעט גידור של המבנים התפעוליים. אין באמור כדי לפגוע באפשרות לאשר גידור לצרכים חקלאיים, לפי כל דין.

4.3.15 תאורה במתקן לא תתאפשר בשגרה אלא רק אם נדרשת בהתאם להנחיות הביטחון של הגוף המוסמך, ותוך נקיטת אמצעים לצמצום זיהום האור מהמתקן.

4.3.16 מערכת הביטחון:

4.3.16.1 גובהם של מתקני עזר הנדרשים להקמת המתקן האגרו וולטאי לא יעלה על 9 מטרים, אלא באישור משרד הביטחון בלבד.

4.3.16.2 מנופים או עגורנים, שגובהם עולה על 7 מטרים יסומנו להבטחת בטיחות טיסה בהתאם להנחיות המפורסמות באתר צה"ל.

4.3.16.3 יידרש אישור מערכת הביטחון לבקשה להיתר למתקן אגרו וולטאי המצוי במרחק הקטן מ-120 מטרים ממכשול קו התפר, במרחק של עד קילומטר אחד מגבול לבנון, סוריה, ירדן או מצרים, או ממערב לדרך מספר 232 בתחום עוטף עזה.

4.3.17 בהיתר יקבע כי בתום תוקפו של ההיתר, או ככל שיפקע תוקף ההיתר בהתאם לאמור בסעיף 4.3.2, יהיה על היזם לפרק את המתקן האגרו וולטאי ולפנותו מהשטח.

4.3.18 תנאי לקבלת ההיתר יהיה הגשת כתב התחייבות על ידי מבקש ההיתר לפירוק המתקן בתום הפעלתו או בתום תוקף הרישיון לייצור החשמל.

4.3.19 יידוע הציבור:

4.3.19.1 הוועדה המקומית תפרסם בקשה להיתר בטרם תחליט בבקשה.

4.3.19.2 פרסום דבר הבקשה להיתר ייערך באופן הבא:

א. פרסום בעיתון, המפרט את מהות הבקשה ומודיע על האפשרות להגיש התנגדות בתוך 30 ימים מיום הפרסום בעיתון.

ב. הצגת הודעה המפרטת את מהות הבקשה במקום בולט בחזית הקרקע שעליה חלה הבקשה במשך התקופה להגשת ההתנגדויות.

4.3.19.3 הוגשה התנגדות לבקשה להיתר על פי סעיף זה, תידון הבקשה על ידי הוועדה המקומית.

4.3.20 בקשה להיתר למתקן אגרו וולטאי תכלול כתב התחייבות של מבקש ההיתר כלפי הוועדה המקומית, לשיפוי בגין תביעות פיצויים לפי סעיף 197 לחוק עקב הקמת המתקן, בהתאם למפורט בנספח ב'14.

נוסח משלב

פרק מתקני אגירת אנרגיה

נוסח משלב

דברי הסבר

למתקני אגירת אנרגיה מגוון תועלות למשק החשמל, לרבות התמודדות עם ייצור מבוזר, הגדלת אמינותה ורציפותה התפקודית של רשת החשמל, הקלת העומסים על רשת החשמל באזורי ביקוש, מתן מענה לשינויים בדפוסי הצריכה החשמלית (כדוגמת טעינת רכבים חשמליים), ייצוב תדר ועוד. כמו כן, למתקני האגירה תפקיד מרכזי ביכולת להגדיל את פוטנציאל הייצור של אנרגיות מתחדשות ואת האפשרות להסתמך על אספקת חשמל ממתקנים אלו, מעבר לשעות הייצור בפועל.

הוראות פרק זה מגדירות את הליכי התכנון הנדרשים לתכניות ולהיתרים למתקנים לאגירת אנרגיה, לרבות קביעת התנאים לשילוב מתקני אגירה בתחום תכניות מפורטות מאושרות למתקני משק החשמל, מתקנים הנדסיים, אזורי תעשייה ועוד. כמו כן כוללות הוראות פרק זה התייחסות להיבטים סביבתיים ולשיקולים אותם יש לשקול כתנאי לאישור תכנית או היתר למתקן אגירה.

בהוראות הפרק נערכה הבחנה בין המונח "הספק" מתקן האגירה המתייחס לכמות האנרגיה המסופקת לרשת החשמל ונמדד בערכים של קילוואט או מגוואט, לבין המונח "תכולת האנרגיה" של מתקן האגירה המתייחס להיקף אגירת האנרגיה של מתקן האגירה (היקף מתקני האגירה במתקן עצמו), ונמדד בערכים של קילוואט שעה או מגוואט שעה.

בכל הנוגע לאפשרות למתן היתר למתקן אגירה מכח תכנית זו, קובעת התכנית כי אפשרות זו תינתן לגבי מתקן אגירה זעיר, קטן, בינוני או גדול בלבד. כן קובעת התכנית את ייעודי הקרקע בהם ניתן ליתן היתר כאמור לכל סוג של מתקן, ואת התנאים למתן היתר כאמור, לרבות בהתייחס להיבטים בטיחותיים וסביבתיים. לשם הבהירות מפורטים להלן מסלולי ההיתר, בהתאם לקבוע בהוראות התכנית:

סוג מתקן האגירה	זעיר (סעיף 4.3)	קטן (סעיף 4.3)	בינוני (סעיף 4.4)	גדול (סעיף 4.5)	גדול מאוד
תכולת אנרגיה (סעיף 2)	עד 100 קילו ואט שעה	עד 600 קילו ואט שעה	עד 5 מגה ואט שעה	עד הספק של 16 מגה ואט	*לא ניתן ליתן היתר מכח תכנית זו. ניתן לקדם בתכנית*
גודל המתקן (סעיף 2)	עד 5 מ"ר	עד 30 מ"ר	עד 250 מ"ר	עד 400 מ"ר (סעיף 4.1.2.6) או עד 3,200 מ"ר (סעיף 4.8)	
ייעוד בו ניתן ליתן היתר וסייגים להקמה (סעיפים 4.3-4.5)	• כל ייעוד • בשטח פתוח כהגדרתו בתמ"א 35, במכלול חוף ובשצ"פ, תותר הקמת המתקן ובתנאי שהוא בתחום או על גג מבנה קיים, ובהיעדר אפשרות לכך, צמוד למבנה קיים, ובלבד שהוא ישמש את צריכת החשמל של השימוש שבתחומו או בצמוד אליו הוא יאושר (המגבלה לא חלה על מאגרים, בריכות דגים ואתרי החדרה בהם הוקם מתקן פוטו וולטאי)	• כל ייעוד • בשטח פתוח כהגדרתו בתמ"א 35, במכלול חוף ובשצ"פ, תותר הקמת המתקן ובתנאי שהוא בתחום או על גג מבנה קיים, ובהיעדר אפשרות לכך, צמוד למבנה קיים, ובלבד שהוא ישמש את צריכת החשמל של השימוש שבתחומו או בצמוד אליו הוא יאושר (המגבלה לא חלה על מאגרים, בריכות דגים ואתרי החדרה בהם הוקם מתקן פוטו וולטאי)	• בכל יעוד קרקע למעט בשטח פתוח כהגדרתו בתמ"א 35 ובמכלול חוף (המגבלה לא חלה על מאגרים, בריכות דגים ואתרי החדרה בהם הוקם מתקן פוטו וולטאי)	• רק בייעודי הקרקע הבאים: מתקן הנדסי, תעשייה, תעסוקה, מגורים, מבנים ומוסדות ציבור, אכסון מלונאי, מסחר, מבני משק, בית עלמין, אחסנה, מטמנה, מרכז לוגיסטי, דרך או דרך וטיפול נופי בתחום מחלף, מאגר, בריכת דגים, חניון, נמל, שדה תעופה ומרכז תחבורה • לא ניתן להקים בשטח פתוח כהגדרתו בתמ"א 35 ובמכלול חוף (המגבלה לא חלה על מאגרים, בריכות דגים ואתרי החדרה בהם הוקם מתקן פוטו וולטאי)	

סוג מתקן האגירה	זעיר (סעיף 4.3)	קטן (סעיף 4.3)	בינוני (סעיף 4.4)	גדול (סעיף 4.5)	גדול מאוד
סייגים נוספים החלים בסביבה החופית (סעיף 4.1.4)			• בשטח המיועד לבינוי בתחום רשות עירונית בשטחים שנקבעו בתכנית לשמש למבנים טכניים, למתקנים הנדסיים או לשטחי שירות מקורים בלבד • בייעוד תעשייה או מתקן הנדסי ובלבד שבמגרש קיים בינוי בתכסית העולה על 80% מהיקף התכסית המאושרת לפי התכנית המפורטת החלה במקום	• בשטח המיועד לבינוי בתחום רשות עירונית בשטחים שנקבעו בתכנית לשמש למבנים טכניים, למתקנים הנדסיים או לשטחי שירות מקורים בלבד • בייעוד תעשייה או מתקן הנדסי ובלבד שבמגרש קיים בינוי בתכסית העולה על 80% מהיקף התכסית המאושרת לפי התכנית המפורטת החלה במקום	*לא ניתן ליתן היתר מכח תכנית זו. ניתן לקדם בתכנית*
סייגים נוספים החלים בתחום חוף הים (סעיף 4.1.4.5)	• לא תותר הקמה בתוך או בצמוד למתקן שאיבה	• לא תותר הקמה בתוך או בצמוד למתקן שאיבה • לא תותר הקמה בשטח בייעוד חניון ציבורי המשמש את באי החוף • תותר הקמת מתקן אגירה בתחום מבנה קיים, ובלבד שיוקם בשטחים שנקבעו בתכנית שחלה במקום לשמש למבנים טכניים, למתקנים הנדסיים או לשטחי שירות מקורים בלבד, ואין להקמתו השפעה חזותית כלשהי. מגבלה זו לא תחול על מתקן אגירה המוקם בתחום תכנית לתשתית לאומית המשמשת לאנרגיה, תחבורה או למים למעט במאגר • נדרש אישור הוולחו"ף למתקן שאינו בתחום מבנה קיים לאחר בחינת חלופות מחוץ לתחום חוף הים	• לא תותר הקמה בתוך או בצמוד למתקן שאיבה • לא תותר הקמה בשטח בייעוד חניון ציבורי המשמש את באי החוף • תותר הקמת מתקן אגירה בתחום מבנה קיים, ובלבד שיוקם בשטחים שנקבעו בתכנית שחלה במקום לשמש למבנים טכניים, למתקנים הנדסיים או לשטחי שירות מקורים בלבד, ואין להקמתו השפעה חזותית כלשהי. מגבלה זו לא תחול על מתקן אגירה המוקם בתחום תכנית לתשתית לאומית המשמשת לאנרגיה, תחבורה או למים למעט במאגר • נדרש אישור הוולחו"ף למתקן שאינו בתחום מבנה קיים לאחר בחינת חלופות מחוץ לתחום חוף הים	• לא תותר הקמה בתוך או בצמוד למתקן שאיבה • לא תותר הקמה בשטח בייעוד חניון ציבורי המשמש את באי החוף • תותר הקמת מתקן אגירה בתחום מבנה קיים, ובלבד שיוקם בשטחים שנקבעו בתכנית שחלה במקום לשמש למבנים טכניים, למתקנים הנדסיים או לשטחי שירות מקורים בלבד, ואין להקמתו השפעה חזותית כלשהי. מגבלה זו לא תחול על מתקן אגירה המוקם בתחום תכנית לתשתית לאומית המשמשת לאנרגיה, תחבורה או למים למעט במאגר • נדרש אישור הוולחו"ף למתקן שאינו בתחום מבנה קיים לאחר בחינת חלופות מחוץ לתחום חוף הים	*לא ניתן ליתן היתר מכח תכנית זו. ניתן לקדם בתכנית*

סוג מתקן האגירה	זעיר (סעיף 4.3)	קטן (סעיף 4.3)	בינוני (סעיף 4.4)	גדול (סעיף 4.5)	גדול מאוד
דרישות סביבתיות (סעיף 4.2)	• טווחי בטיחות אש נדרשים • בחינה ותיאור ההשפעות הסביבתיות והאמצעים לצמצומם	• טווחי בטיחות אש נדרשים • בחינה ותיאור ההשפעות הסביבתיות והאמצעים לצמצומם • חוות דעת רשות הכבאות וההצלה	• טווחי בטיחות אש נדרשים • בחינה ותיאור ההשפעות הסביבתיות והאמצעים לצמצומם • אישור רשות הכבאות וההצלה לסקירת סיכונים	• טווחי בטיחות אש נדרשים • בחינה ותיאור ההשפעות הסביבתיות והאמצעים לצמצומם • אישור רשות הכבאות וההצלה לסקירת סיכונים • חוות דעת המשרד להג"ס לבחינה ותיאור ההשפעות הסביבתיות והאמצעים לצמצומם	
שמירה על מי תהום וקידוחי מים (סעיף 4.1.3)		• הקמה על משטח אטום המונע חלחול בשטח בעל חשיבות גבוהה או גבוהה מאוד למי תהום, או פתרון אחר שיבטיח מניעת זיהום מי תהום, באישור רשות המים • קבלת אישור משרד הבריאות עבור בקשה להיתר בתחום אזור מגן של קידוח מי שתיה למתקן שאינו ממוקם בתחום מבנה	• אישור רשות המים לנספח הגנה למי תהום עבור בקשה להיתר בשטח בעל חשיבות גבוהה או גבוהה מאוד להחדרה והעשרה של מי תהום • קבלת אישור משרד הבריאות עבור בקשה להיתר בתחום אזור מגן של קידוח מי שתיה למתקן שאינו ממוקם בתחום מבנה	• אישור רשות המים לנספח הגנה למי תהום עבור בקשה להיתר בשטח בעל חשיבות גבוהה או גבוהה מאוד להחדרה והעשרה של מי תהום • קבלת אישור משרד הבריאות עבור בקשה להיתר בתחום אזור מגן של קידוח מי שתיה למתקן שאינו ממוקם בתחום מבנה	*לא ניתן ליתן היתר מכח תכנית זו. ניתן לקדם בתכנית*
פרסום/יידוע הציבור (סעיף 4.9)	• לא נדרש פרסום	• לא נדרש פרסום למתקן ששטחו עד 5 מ"ר • נדרשת שליחת הודעה לבעלי זכויות בהתאם לסעיף 36 (ג) ו- (ד) בתקנות הרישוי בבקשה להיתר ביעוד מגורים ותעסוקה, זאת 30 יום קודם להקמה. ואולם, בקשה להיתר למתקן הממוקם בשטח חצר או חניה פתוחה נדרשת בפרסום	• נדרש פרסום	• נדרש פרסום	

בנוסף להוראות הכלליות בכל הנוגע למתן היתר למתקני אגירה נקבעו גם הוראות ספציפיות למתן היתר בשטח המיועד למתקן הנדסי, לאתר טיפול והטמנת פסולת, לאתר כריה וחציבה, לחניון, למחלף, למאגר או לבריכת דגים, לשצ"פ, לבית עלמין, לשימוש של מבני משק ולמתקן ביטחוני (סעיפים 4.6-4.7).

עוד נקבע כי מוסד תכנון רשאי להתיר תוספת זכויות למתקן אגירה מכח פרק זה בהיקף של 50 מ"ר לכל מגוואט שעה ועד להיקף מירבי של 400 מ"ר, זאת בתנאים המפורטים (סעיף 4.1.2.6).

בנוסף על כך, בייעודי תעשייה, תעסוקה, מתקן הנדסי, מגורים, מבנים ומוסדות ציבור, אכסון מלונאי, נמל, שדה תעופה ובשטח בייעוד מבני משק נקבעו הוראות המאפשרות, בתנאים שנקבעו, להקים מתקני אגירה גם בהתאם לזכויות הבניה על פי התכנית החלה במקום (סעיף 4.8).

נוסח משלב

1. מטרות:

יצירת מסגרת תכנונית, אשר תאפשר הקמת מתקנים לאגירת אנרגיה, ושילובם במערכות משק החשמל, לרבות בייצור חשמל באנרגיות מתחדשות על ידי קביעת הנחיות לאופן קידומם בתכניות ובהיתרים.

2. הגדרות

מתקן לאגירת אנרגיה / מתקן אגירה	מתקן המאפשר להמיר אנרגיה חשמלית לאנרגיה הניתנת לאחסון, וכן לאחסן את האנרגיה ולהמירה בחזרה לאנרגיה חשמלית.
מתקן אגירה זעיר	מתקן אגירת אנרגיה בעל תכולת אנרגיה עד 100 קילו ואט שעה ובלבד שגודלו לא עולה על 5 מ״ר.
מתקן אגירה קטן	מתקן אגירת אנרגיה בעל תכולת אנרגיה מקסימאלית של 600 קילו ואט שעה ובלבד שגודלו לא עולה על 30 מ״ר.
מתקן אגירה בינוני	מתקן אגירת אנרגיה בעל תכולת אנרגיה מקסימאלית של 5 מגה ואט שעה ובלבד שגודלו לא עולה על 250 מ״ר.
מתקן אגירה גדול	מתקן אגירת אנרגיה שהספקו החשמלי הינו עד 16 מגה ואט בלבד ושגודלו לא עולה על 3,200 מ״ר.
מתקן אגירה גדול מאוד	מתקן אגירת אנרגיה בעל הספק חשמלי העולה על 16 מגה ואט.

3. תכנית להקמת מתקן אגירת אנרגיה

3.12 הוראות כלליות

3.12.1 מתקן אגירה יוקם על פי תכנית מפורטת.

3.12.2 מתקן לאגירת אנרגיה שהספקו מעל 250 מגה ואט או הנדרש לחיבור של קו מתח על 400 ק״ו יאושר בתכנית מתאר ארצית בלבד.

3.12.3 מתקן אגירה יוקם לפי תקן ישראלי, ובהעדר תקן כאמור, לפי תקן האגודה הלאומית האמריקנית להגנה בפני אש NFPA855.

3.13 עקרונות תכנון

3.13.1 תינתן עדיפות לאישור תכנית למתקן אגירה התואם את העקרונות הבאים:

3.13.1.1 הוא מצוי בסמיכות לרשת חשמל בעלת יכולת קליטת האנרגיה של מתקן האגירה.

3.13.1.2 הוא יפחית את הצורך בתוספת קווי חשמל.

3.13.2 תכנית למתקן אגירה תאושר בשטח המיועד לבינוי או בסמיכות לו, וכן בכל מקום בו ניתן ליתן היתר לפי סעיפים 4.3-4.5 להלן.

3.13.3 על אף האמור בסעיף 3.2.2, ניתן לאשר תכנית למתקן אגירה בתחום תכנית למתקן פוטו וולטאי או מתקן אגרו וולטאי, בתנאים הבאים: תמא/1/19/1

3.13.3.1 מתקן האגירה יוגבל בהיקף של 50 מ״ר לכל מגוואט שעה שנדרשים עבור המתקן הפוטו וולטאי או המתקן האגרו וולטאי. הגבלה זו לא תחול על מתקן אגירה בתחום תכנית למתקן פוטו וולטאי המתוכנן בחיבור למערכת ההולכה.

3.13.3.2 ייקבע בתכנית למתקן האגירה כי הקמת מתקן האגירה תתאפשר רק אם הוקם המתקן הפוטו וולטאי או האגרו וולטאי.

3.13.3.3 המגבלות הקבועות בסעיפים 3.2.3.2-3.2.3.1 לעיל, לא יחולו על תכנית למתקן אגירה, שאינה חלה בתחום הסביבה החופית, ובלבד שמתקן האגירה המוצע בתכנית כאמור מצוי בצמידות או בסמיכות לתחנת כוח, לתחנת מיתוג או לתחנת משנה שהוקמו בפועל. תמא/1/19/1

3.13.4 מתקן אגירה גדול מאוד יקודם בייעודים המפורטים להלן או בשטח בו חלה תכנית מפורטת המתירה שימושים אלו בשטח מוגדר, על פי סדר העדיפות היורד הבא:

3.13.4.1 בשטח המיועד לתחנת כוח, לתחנת מיתוג או לתחנת משנה.

3.13.4.2 בשטח המצוי בצמידות לשטח המיועד לתחנת כוח, תחנת מיתוג או תחנת משנה.

3.13.4.3 בשטח המיועד למתקן הנדסי.
3.13.4.4 בשטח המיועד לתעשייה או לתעסוקה.
3.13.4.5 בשטח המיועד לבינוי.
3.13.4.6 בשטח המצוי בסמיכות לתחנת כוח, לתחנת מיתוג או לתחנת משנה, למתקן הנדסי או לשטח המיועד לבינוי.
3.13.5 שטחים בהם לא תופקד תכנית למתקן אגירה:
3.13.5.1 בשטח המיועד בתכנית למכלול נוף, לשטח מוגן, לנחל, לנחל וסביבותיו אלא אם מתקן האגירה מוצע בתחום או על גג מבנה קיים שהוקם כדין ובהיעדר אפשרות לכך בצמוד למבנה כאמור, ובתנאי שהוא ישמש את צריכת החשמל של השימוש שבתחומו הוא יאושר.
3.13.5.2 בשטח המיועד בתכנית לאתר החדרה. מגבלה זו לא תחול על מאגר החדרה פעיל המוקף כולו סוללות מלאכותיות, שהוקם בו מתקן פוטו וולטאי.
3.13.6 בסביבה החופית ובמכלול חוף יחולו ההוראות הבאות:
3.13.6.1 בסביבה החופית ובמכלול חוף, ניתן להפקיד תכנית רק אם מתקיים אחד מאלה:
א. המתקן מוצע בייעוד תעשייה או מתקן הנדסי.
ב. המתקן מוצע בתחום מבנה קיים שהוקם כדין ובהיעדר אפשרות לכך בצמוד למבנה כאמור, ובתנאי שהוא ישמש את צריכת החשמל של המבנה, שבתחומו או בצמוד לו הוא יאושר.
3.13.6.2 לא יותר גידור בסביבה החופית, למעט אם מתקן האגירה מוקם בתחום תשתית לאומית או מתקנים ביטחוניים שהינם מגודרים.
3.13.6.3 בתחום חוף הים או בקו בינוי ראשון לא יינתן אישור הוולחו"ף אלא לאחר שבחנה חלופות למיקום מתקן האגירה מחוץ לתחום חוף הים או קו הבינוי הראשון והשתכנעה כי לא ניתן להקים את מתקן האגירה מחוץ לתחום זה, ולאחר שבחנה את השפעתו החזותית של המתקן בדגש על מניעת חזית אטומה כלפי החוף.
3.13.7 לא יחליט מוסד תכנון על הפקדת תכנית למתקן אגירה בשטח פתוח בעל רגישות נופית סביבתית גבוהה לפי תמ"א 35, אלא לאחר שהשתכנע כי לא קיימות חלופות ראויות יותר מחוץ לשטח ברגישות נופית סביבתית גבוהה.
3.13.8 הוראות סעיפים 3.2.2-3.2.5 לא יחולו על רצועות התשתיות הנדרשות למתקן האגירה.

3.14 תכולת התכנית

3.14.1 **תכנית למתקן אגירה תכלול את כל הדרוש למימוש מטרתה ובכלל זה, ולפי הצורך:**
3.14.1.1 מתקנים לאגירת אנרגיה.
3.14.1.2 התשתיות הנדרשות להקמת המתקן, לתפעולו, לאחזקתו ולהנגשתו. אופן החיבור לרשת החשמל ייכלל בתכנית במידה ונקבע שהוצאת האנרגיה תיעשה בקו מתח עליון חדש.
3.14.1.3 אמצעי ביטחון ובטיחות.
3.14.1.4 הוראות בדבר אחסון יחידות גיבוי לטובת תפעולו השוטף של האתר.
3.14.1.5 הוראות בדבר תנאים להגשת בקשה להיתר בניה, לרבות הגשת הערכת סיכונים ואישור הרשות הארצית לכבאות והצלה להערכה זו.
3.14.1.6 הוראות לצמצום השפעות נופיות וסביבתיות לרבות פינוי רכיבי המתקן בגמר שימוש.
3.14.1.7 הוראות גמישות בהתייחס לטכנולוגיית האגירה ולהגדלת הספק מתקן האגירה ותכולת האנרגיה שלו.
3.14.2 **התכנית תוגש בצירוף המסמכים הבאים:**
3.14.2.1 נספח רקע המציג את פריסת המתקן, תשתיותיו וקווי הולכת חשמל עד לנקודת החיבור עם רשת החשמל.
3.14.2.2 נספח נופי סביבתי בכפוף לקבוע בסעיף 3.4 להלן.

3.14.2.3 מסמכים הנדרשים על פי הקבוע בפרק המים.

3.15 נספח נופי סביבתי

3.15.1 תכנית להקמת מתקן אגירה בשטח פתוח או להקמת מתקן אגירה גדול מאוד , תוגש בצירוף נספח נופי סביבתי אשר יערך בהתאם להנחיות לעריכת נספח נופי-סביבתי המפורטות בנספח ב'6.

3.15.2 לא נדרשה התכנית בהכנת נספח נופי סביבתי, יוגשו מסמכי התכנית עם בחינה ותיאור ההשפעות הסביבתיות והאמצעים לצמצומם, לרבות אפיון הסיכונים והיבטי זיהום קרקע ומים.

3.15.3 טרם דיון בהפקדת התכנית יועברו הנספח הנופי סביבתי, ככל שיידרש, או הבחינה הסביבתית כאמור בסעיף 3.4.2 לחוות דעתו של המשרד להגנת הסביבה.

3.15.4 ככל שהתכנית חלה בשטחים מוגנים או גובלת בהם, יועבר הנספח גם להתייחסות רשות הטבע והגנים הלאומיים או קק"ל, בהתאם לעניין וככל שהתכנית חלה בשטח חקלאי יועבר הנספח גם להתייחסות משרד החקלאות ופיתוח הכפר.

3.16 שיקולים בקידום תכנית

מוסד תכנון הדן בתכנית למתקן אגירה ייתן דעתו לעקרונות התכנון המפורטים בסעיף 3.2 ובנוסף להיבטים הבאים:

3.16.1 התאמתו של מתקן האגירה לצרכי משק החשמל ולאפשרות קליטת האנרגיה ממתקן האגירה ברשת והפחתת הצורך בתוספת קווי חשמל, זאת לאחר שהתייעץ עם בעל הרישיון לניהול המערכת כמשמעותו בחוק משק החשמל, התשנ"ו - 1996.

3.16.2 ההשפעות הסביבתיות והנופיות הנובעות מהקמת המתקן.

3.16.3 בנוסף על האמור בסעיף 3.5.2, באישור תכנית למתקן בסמיכות לשטח המיועד לתחנת כוח, לתחנת מיתוג או לתחנת משנה, ישתכנע מוסד תכנון, כי נכון למקם את מתקן האגירה במיקום המוצע ויקבע את התנאים להבטחת מזעור הפגיעה במרחב הפתוח, לרבות בחינת הצורך בהטמנת קו המתח העליון. תמא/1/19/1

3.17 יחס לתכנית מתאר מחוזית

ניתן לאשר תכנית על פי תכנית זו, אף אם היא אינה תואמת תכנית מתאר מחוזית, ובלבד שניתן לה אישורה של הוועדה המחוזית.

4. היתר להקמת מתקן אגירת אנרגיה בתחום תכנית מפורטת מאושרת

4.1 הוראות כלליות למתן היתר לפי פרק זה

4.1.1 על אף האמור בסעיף 3.1.1, בשטח בו חלה תכנית מפורטת רשאי מוסד תכנון ליתן היתר מכח תכנית זו למתקן אגירה זעיר, קטן, בינוני או גדול, בהתאם למפורט בסעיף 4 להלן.

4.1.2 מוסד תכנון לא ייתן היתר מכח תכנית זו להקמת מתקן אגירה אלא בכפוף לתנאים הבאים:

4.1.2.1 מתקן אגירה יוקם לפי תקן ישראלי, ובהעדר תקן כאמור, לפי תקן האגודה הלאומית האמריקנית להגנה בפני אש NFPA855.

4.1.2.2 אין בהקמת המתקן כדי לסכל את מימוש היעוד המותר בשטח.

4.1.2.3 באתר לשימור, ינהגו לפי הוראות התכנית המפורטת שקבעה את המבנה לשימור.

4.1.2.4 מתקן האגירה לא יטיל מגבלות מחוץ לתחום ההיתר.

4.1.2.5 בשטח בו חלה תכנית מפורטת בה נקבעו זכויות בניה עבור מתקן אגירה, לא ניתן יהיה ליתן זכויות למתקן אגירה מכח תכנית זו.

4.1.2.6 מוסד תכנון רשאי להתיר תוספת זכויות עבור מתקן אגירה והמבנים התפעוליים הנדרשים לו, בהיקף שלא יעלה על 50 מ"ר לכל מגוואט שעה ועד להיקף מירבי של 400 מ"ר, לרבות תוספת התכסית הנובעת מהיקף זה, ובתנאי שיקבע ששימוש בזכויות אלה שלא למטרת מתקן האגירה והמבנים התפעוליים הנדרשים לו, יהווה סטיה ניכרת.

4.1.2.7 מוסד תכנון רשאי להתיר תוספת קומה מעבר לקבוע בתכנית המפורטת, לצורך מימוש תוספת שטחי הבניה כאמור בסעיף 4.1.2.6, בתת הקרקע או מעל הקרקע ובלבד שלא תעלה על 3 מטרים. בקשה להקמת מתקן שגובהו

חורג מהגובה המרבי המותר בתכנית המפורטת החלה, תותנה בקבלת אישור הממונה על הגבלות בניה ברשות תעופה אזרחית ואישור משרד הביטחון.

4.1.2.8 קווי הבניין של התכנית המפורטת החלה במקום ישמרו.

4.1.2.9 לא יינתן היתר להקמת מתקן אגירת אנרגיה מכוחו של פרק זה אם הקמתו תחייב אישור תכנית לקו חשמל מתח על, קו מתח עליון או תחנת משנה.

4.1.2.10 הקמת מתקן אגירה בינוני או גדול, לרבות מכח סעיף 4.8 שלהלן, במגרש המיועד או שמותר בו שימוש למגורים, למסחר, לתעסוקה, למבנים ומוסדות ציבור או לאכסון מלונאי, תתאפשר כקומה או כקומה חלקית במבנה, בין בתת הקרקע ובין מעל פני הקרקע או על גג בניין וכן בשטחים שנקבעו לשמש למבנים טכניים, למתקנים הנדסיים או לשטחי שירות מקורים בלבד, ולא תתאפשר בחצר המבנה או בשטחי חניה שאינם מקורים.

4.1.2.11 בקשה להיתר למתקן אגירה אשר נדרש ביידוע הציבור לפי סעיף 4.9 להלן, תכלול כתב התחייבות של מבקש ההיתר כלפי הוועדה המקומית, לשיפוי בגין תביעות פיצויים לפי סעיף 197 לחוק עקב הקמת המתקן.

4.1.3 הוראות לשמירה על מי תהום, קידוחי מים ומאגרים:

4.1.3.1 מתקן אגירה קטן בשטח בעל חשיבות גבוהה או גבוהה מאוד למי תהום יוקם על משטח אטום המונע חלחול. פתרון אחר שיבטיח מניעת זיהום מי תהום, יותנה באישור רשות המים.

4.1.3.2 בקשה להיתר למתקן אגירה בינוני או גדול בשטח בעל חשיבות גבוהה או גבוהה מאוד למי תהום, תוגש בצירוף אישור רשות המים לנספח הגנה למי תהום בהתאם לקבוע בפרק המים.

4.1.3.3 בקשה להיתר למתקן אגירה קטן, בינוני או גדול בתחום אזור מגן של קידוח מי שתיה, כמשמעותו בתקנות בריאות העם (תנאים תברואיים לקידוח מי שתיה), התשנ"ה - 1995, שאינו ממוקם בתחום מבנה, תוגש בצירוף אישור משרד הבריאות.

4.1.3.4 עמדת משרד הבריאות ורשות המים כנדרש בסעיפים 4.1.3.1-4.1.3.3 תינתן בתוך 30 ימים מיום שנערכה אליהם הפניה לקבלת אישורם.

4.1.4 בתחום הסביבה החופית יחולו ההוראות הבאות:

4.1.4.1 לא יותר גידור של מתקן האגירה למעט אם מתקן האגירה מוקם בתחום תשתית לאומית או מתקנים ביטחוניים שהינם מגודרים.

4.1.4.2 הקמת מתקן אגירה בינוני או גדול תתאפשר באחד מאלה:

א. בשטח המיועד לבינוי בתחום רשות עירונית בתחום מבנה קיים שהוקם כדין, ובלבד שיוקם בשטחים שנקבעו בתכנית לשמש למבנים טכניים, למתקנים הנדסיים או לשטחי שירות מקורים בלבד ואין להקמתו השפעה חזותית כלשהי.

ב. בייעוד תעשייה או מתקן הנדסי ובלבד שבמגרש קיים בינוי בתכסית העולה על 80% מהיקף התכסית המאושרת לפי התכנית המפורטת החלה במקום.

4.1.4.3 בתחום חוף הים יחולו בנוסף ההוראות הבאות:

א. לא תותר הקמת מתקן אגירה בתוך או בצמוד למתקן שאיבה.

ב. לא תותר הקמת מתקן אגירה בשטח בייעוד חניון ציבורי המשמש את באי החוף.

ג. הקמת מתקן אגירה קטן, בינוני או גדול תתאפשר רק בתחום מבנה קיים שהוקם כדין, ובלבד שיוקם בשטחים שנקבעו בתכנית שחלה במקום לשמש למבנים טכניים, למתקנים הנדסיים או לשטחי שירות מקורים בלבד ואין להקמתו השפעה חזותית כלשהי.

ד. על אף האמור בסעיף קטן (ג), ניתן להקים מתקן אגירה קטן, בינוני או גדול בתחום תכנית לתשתית לאומית, המשמשת לאנרגיה,

לתחבורה או למים, למעט במאגר, גם לא בתחום מבנה קיים שהוקם כדין. בקשה להיתר למתקן אגירה כאמור תידרש לאישור הוולחו"ף. לא יינתן אישור הוולחו"ף אלא לאחר שבחנה חלופות למיקום מתקן האגירה מחוץ לתחום חוף הים או קו הבינוי הראשון, והשתכנעה כי לא ניתן להקים את מתקן האגירה מחוץ לתחום זה, ולאחר שבחנה את השפעתו החזותית של המתקן בדגש על מניעת חזית אטומה כלפי החוף.

תמא/1/19/1

4.1.5 אין בתכנית זו כדי לחייב מוסד תכנון ליתן היתר להקמת מתקן אגירה. הוראה זו לא תחול על בקשה להקמת מתקן אגירה זעיר או על בקשה להקמת מתקן אגירה קטן ששטחו עד 5 מ"ר.

4.1.6 לא נדרש היתר לפי דין למתקן האגירה, תהא הקמת המתקן כפופה לתנאים הקבועים בסעיפים 4.1 ו-4.3-4.7 שלהלן. הקמת מתקן אגירה זעיר שתכולת האנרגיה שלו עולה על 20 קילוואט שעה ושהוקם בתוך מבנה וכן מתקן אגירה קטן, מתקן אגירה בינוני או מתקן אגירה גדול תותנה גם באישור רשות הכבאות.

תמא/1/19/1

4.1.7 היתר למתקן אגירת אנרגיה, בתחום אפיק ורצועת ניהול נגר של נחל, יהיה כפוף להוראות פרק הנחלים לתחומים אלו.

תמא/7/1

4.2 פרטי היתר

בבקשה להיתר למתקן אגירה יפורטו הנתונים הבאים ויצורפו לה המסמכים כדלקמן:

4.2.1 טכנולוגיית האגירה.

4.2.2 תרשים סביבה ופירוט השימושים המאושרים בתחום ההיתר ובסביבתו.

4.2.3 תשתיות, לרבות קיומה של גישה למתקן.

4.2.4 העמדה המציגה את פריסת המתקן ותשתיותיו עד לנקודת החיבור עם רשת החשמל והשתלבותו בבינוי ובסביבה הגובלת.

4.2.5 טווחי בטיחות אש נדרשים.

4.2.6 בחינה ותיאור ההשפעות הנופיות והסביבתיות לרבות בהיבטי נגר וניקוז, זיהום קרקע ומים, תאורה וגידור והאמצעים לצמצומם.

4.2.7 בקשה להיתר למתקן אגירה קטן תוגש גם בצירוף חוות דעת רשות הכבאות וההצלה.

4.2.8 בקשה להיתר למתקן אגירה בינוני או גדול תוגש גם בצירוף אישור רשות הכבאות וההצלה להערכת סיכונים.

4.2.9 בקשה להיתר למתקן אגירה גדול, תוגש גם בצירוף חוות דעת המשרד להגנת הסביבה, למפורט בסעיף 4.2.6.

4.3 מתקן אגירה זעיר או קטן

4.3.1 תותר הקמת מתקן אגירה זעיר או קטן בכל יעוד קרקע.

4.3.2 בשטח פתוח כהגדרתו בתמ"א 35 ובמכלול חוף תותר הקמת המתקן ובתנאי שהוא בתחום או על גג מבנה קיים שהוקם כדין, ובהיעדר אפשרות לכך, בצמוד למבנה כאמור, ובלבד שהוא ישמש את צריכת החשמל של השימוש שבתחומו או שבצמוד אליו הוא יאושר.

4.3.3 על אף האמור בסעיף 4.3.2, תותר הקמת מתקן אגירה זעיר או קטן במאגרים, בבריכות דגים, באתרי החדרה ובמחלפים בהם הוקם מתקן פוטו וולטאי בכפוף למפורט בסעיפים 4.6.5 ו-4.6.6 ולא יחולו המגבלות המפורטות בסעיף 4.3.2 לעניין שטח פתוח.

4.4 היתר להקמת מתקן אגירה בינוני

תותר הקמת מתקן אגירה בינוני בכל יעוד קרקע למעט בשטח פתוח כהגדרתו בתמ"א 35 ובמכלול חוף. מגבלה זו לא תחול על מאגרים, בריכות דגים, אתרי החדרה ומחלפים בהם הוקם מתקן פוטו וולטאי כמפורט בסעיפים 4.6.5 ו-4.6.6.

4.5 היתר להקמת מתקן אגירה גדול

4.5.1 תותר הקמת מתקן אגירה גדול בשטח המיועד למתקן הנדסי, לתעשייה, לתעסוקה, למגורים, למבנים ומוסדות ציבור, לאכסון מלונאי, למסחר, למבני משק, לבית עלמין, לאחסנה, למטמנה, למרכז לוגיסטי, לייעוד דרך או דרך וטיפול

תמא/1/19/1

נופי בתחום מחלף, למאגר, לבריכת דגים, לחניון, לנמל, לשדה תעופה ולמרכז תחבורה או בשטח בו חלה תכנית מפורטת המתירה שימושים אלו בשטח מוגדר.

4.5.2 לא תותר הקמת מתקן אגירה גדול בתחום מכלול חוף.

4.5.3 לא תותר הקמת מתקן אגירה גדול בשטח פתוח כהגדרתו בתמ״א 35. מגבלה זו לא תחול על מאגרים, בריכות דגים, אתרי החדרה ומחלפים בהם הוקם מתקן פוטו וולטאי כמפורט בסעיפים 4.6.5 ו-4.6.6.

4.6 בנוסף על האמור לעיל, על היתר למתקן אגירה בייעודים ובשימושים הבאים יחולו גם ההוראות שלהלן:

4.6.1 היתר למתקן אגירה בשטח המיועד למתקן הנדסי או בשטח בו מתאפשר שימוש של מתקן הנדסי:

4.6.1.1 הקמת מתקן אגירה בינוני או גדול בייעוד מתקן הנדסי במיקום שאינו צמוד דופן, תתאפשר רק אם המתקן ההנדסי הוקם, ואם שטחו של מתקן האגירה אינו עולה על 50% משטח המתקן ההנדסי שהוקם.

4.6.1.2 לא יינתן היתר מכוח תכנית זו למתקן אגירה בשטח המיועד בתכנית למתקן פוטו וולטאי או למתקן אגרו וולטאי.

4.6.2 היתר למתקן אגירה בשטח המיועד לאתר טיפול והטמנת פסולת:

4.6.2.1 מתקן האגירה יוקם רק בשטח בו מתאפשרת הקמת מתקנים בתכנית המפורטת החלה במקום.

4.6.2.2 תותר הקמת מתקן אגירה באתרי טיפול והטמנת פסולת פעילים בלבד, לאחר היוועצות עם המשרד להגנת הסביבה כי אין בהקמת המתקן כדי לפגוע בתפעול האתר.

4.6.2.3 מתקן האגירה יפונה משטח האתר בתום פעילות אתר טיפול והטמנת הפסולת.

4.6.3 היתר למתקן אגירה בשטח המיועד לכרייה וחציבה:

4.6.3.1 מתקן האגירה יוקם רק בשטח בו מתאפשרת הקמת מתקנים בתכנית החלה במקום.

4.6.3.2 תידרש היוועצות עם המפקח על המכרות כי אין בהקמת המתקן כדי לפגוע בתפעול האתר.

4.6.3.3 מתקן האגירה יפונה משטח האתר כחלק מפעולות הפינוי והסדרת השטח בתום פעולות הכרייה והחציבה.

4.6.4 היתר למתקן אגירה בשטח המיועד לחניון:

4.6.4.1 הקמת המתקן לא תמנע מעבר ושימוש של הציבור, ככל שהיו קיימים ערב הקמת מתקן האגירה, על פי כל דין.

4.6.4.2 הקמת מתקן האגירה לא תפחית את מספר מקומות החניה המאושרים ביותר מ-10%.

4.6.5 היתר למתקן אגירה בשטח המיועד לדרך או לדרך וטיפול נופי בתחום מחלף:

תמא/1/19/1 4.6.5.1 ניתן יהיה ליתן היתר למתקן אגירה, ובלבד שיקבע בו כי לא יוקם מתקן האגירה אלא לאחר שהוקם מתקן פוטו וולטאי או אם מתקן האגירה יוקם בד בבד עם הקמת המתקן הפוטו וולטאי ושזכויות הבניה שנקבעו בסעיף 4.1.2.6 יחושבו כ-50 מ״ר לכל היותר, לכל מגה וואט שעה שנדרשים עבור המתקן הפוטו וולטאי כאמור.

4.6.5.2 מתקן האגירה לא יפגע בשימוש בדרך, במשתמשי הדרך, ברמפות הכניסה והיציאה ובמבני הדרך, ובכלל זה בבטיחות התנועה, בניקוז ובתשתיות.

4.6.6 היתר למתקן אגירה בשטח המיועד למאגר או לבריכת דגים או אתר החדרה:

תמא/1/19/1 4.6.6.1 ניתן יהיה ליתן היתר למתקן אגירה, ובלבד שיקבע בו כי לא יוקם מתקן האגירה אלא לאחר שהוקם מתקן פוטו וולטאי או אם מתקן האגירה יוקם בד בבד עם הקמת המתקן הפוטו וולטאי ושזכויות הבניה שנקבעו בסעיף 4.1.2.6 יחושבו כ-50 מ״ר לכל היותר, לכל מגוואט שעה שנדרשים עבור המתקן הפוטו וולטאי כאמור. האמור בסעיף זה יחול אף אם המאגר, בריכת הדגים או אתר ההחדרה כאמור הוקמו כדין מכח חוק המים,

התשי״ט - 1959 או מכח תכנית לפי חוק הניקוז והגנה מפני שטפונות, התשי״ח - 1957.

4.6.6.2 מיקום מתקן האגירה יהיה נסתר ככל הניתן. תינתן עדיפות להקמת מתקן האגירה בצמוד למבנים וככל הניתן שלא על גבי החלק העליון של דפנות המאגר או בריכת הדגים.

4.6.6.3 היתר למתקן אגירה במאגר מים, אתר החדרה או במאגר קולחין יידרש לאישור משרד הבריאות ורשות המים, ובבריכת דגים לאישור משרד החקלאות ופיתוח הכפר, לעניין המשך תפקוד המאגר או הבריכה, לרבות לעת הקמת המתקן ותפעולו.

4.6.6.4 לא יינתן היתר למתקן אגירה בתחום מכלול נוף לפי תמ״א 35.

4.6.7 היתר למתקן אגירה בשטח המיועד לשצ״פ:

על אף האמור בסעיפים 4.3 ו-4.4 ניתן יהיה ליתן היתר למתקן אגירה בשטח המיועד לשצ״פ בתנאי שהקמתו לא תמנע מעבר ושימוש של הציבור, ולא תפחית את השטח המיועד לשצ״פ ביותר מ-10%.

4.6.8 היתר למתקן אגירה בשטח המיועד לבית עלמין: תמא/1/19/1

4.6.8.1 ניתן יהיה ליתן היתר למתקן אגירה בבית עלמין, ובלבד שיקבע בו כי לא יוקם מתקן האגירה אלא לאחר שהוקם מתקן פוטו וולטאי או אם מתקן האגירה יוקם בד בבד עם הקמת המתקן הפוטו וולטאי ושזכויות הבניה שנקבעו בסעיף 4.1.2.6 יחושבו כ-50 מ״ר, לכל היותר, לכל מגה וואט שעה שנדרשים עבור המתקן הפוטו וולטאי כאמור.

4.6.8.2 מתקן האגירה לא יפחית את מספר מקומות הקבורה אשר נקבעו במקום.

4.6.8.3 אין במתקן האגירה כדי למנוע מעבר ושימוש של הציבור, ככל שהיו קיימים ערב הקמת מתקן האגירה, על פי כל דין.

4.6.9 היתר למתקן אגירה בינוני או גדול במבני משק:

ניתן יהיה ליתן היתר למתקן אגירה בינוני או גדול בשטח שאינו בייעוד מבני משק אך שמתאפשר בו שימוש של מבני משק, בתנאים הבאים:

4.6.9.1 משרד החקלאות אישר כי מבנה המשק משמש בפועל כמבנה חקלאי.

4.6.9.2 מתקן האגירה יוקם בתוך מבני המשק או בצמוד להם, ולא יתאפשר על גבי הקירוי הפוטו וולטאי, ככל שהוקם.

4.6.9.3 מתקן האגירה שיוקם יהיה בהתאם לאחד מאלה או לשניהם גם יחד:

א. הוקם מתקן פוטו וולטאי - ניתן יהיה להקים מתקן אגירה ובלבד שזכויות הבניה שנקבעו בסעיף 4.1.2.6 יחושבו כ-50 מ״ר לכל היותר, לכל מגוואט שעה שנדרשים עבור המתקן הפוטו וולטאי.

ב. מתקן האגירה נועד לצרכי מבני המשק.

4.7 היתר להקמת מתקן אגירה במתקן ביטחוני

4.7.1 בנוסף לאמור בסעיפים 4.3-4.5 לעיל, הוועדה למתקנים ביטחוניים רשאית ליתן היתר להקמת מתקן אגירה בתוך מבנה או בסמוך לו בתחום מתקן ביטחוני כהגדרתו בחוק.

4.7.2 במתקן אגירה שהוקם בשטח מתקן ביטחוני לפי סעיף 4.7.1, יראו את ההיתר לבינוי שניתן בוועדה למתקנים ביטחוניים כהוראות של תכנית מפורטת.

4.8 היתר להקמת מתקן אגירה בשטח בייעוד תעשייה, תעסוקה, מתקן הנדסי, מגורים, מבני ציבור, אכסון מלונאי, נמל ושדה תעופה

4.8.1 על אף האמור בסעיף 4.1.2.6 לעיל, במקום שתכנית מפורטת ייעדה מקרקעין לתעשייה לסוגיה, לתעסוקה, למתקן הנדסי, למגורים, למבנים ומוסדות ציבור, לאכסון מלונאי, לנמל או לשדה תעופה, או בשטח בו חלה תכנית מפורטת המתירה שימושים אלו בשטח מוגדר, או בשטח המיועד למבני משק, יהיה גם מתקן אגירה, למעט מתקן אגירה גדול מאוד, שימוש מותר, גם אם לא נאמר כך במפורש, ככל ואין בתכנית המפורטת כוונה אחרת משתמעת. תמא/1/19/1

4.8.2 היקף השטח הכולל המותר לבניה שניתן יהיה לנצל מכח התכנית החלה במקום כאמור בסעיף 4.8.1, לא יעלה על ל-1,600 מ״ר, ובייעוד של תעשייה ומתקן הנדסי לא יעלה על 3,200 מ״ר. תוספת זכויות למתקן אגירה לפי סעיף 4.1.2.6 לתכנית זו, תבוא במניין הזכויות המפורטות כאמור.

4.8.3 למרות האמור בסעיף 4.8.1 לעיל, לא ניתן יהיה לתת היתר למתקן אגירה לפי סעיף זה, אם שטחו עולה על 10% משטח המגרש המיועד לתעשייה או אם הוא פוגע באפשרות לממש במלואה את התכנית למתקן הנדסי, לפי העניין.

4.8.4 אין בסעיף זה כדי לגרוע מהאפשרות ליתן היתר למתקן אגירה לפי סעיף 4.1.2.6 ובלבד שככל שניתן היתר למתקן אגירה בשטח המיועד לאזור תעשייה לפי סעיף זה, יבוא שטח זה במניין ה-10% כאמור בסעיף 4.8.3.

4.9 יידוע הציבור

תמא/1/19/1 4.9.1 הוועדה המקומית תפרסם בקשה להיתר, למעט בקשה למתקן אגירה זעיר או מתקן אגירה קטן ששטחו עד 5 מ״ר, בטרם תחליט בבקשה.

4.9.2 פרסום דבר הבקשה להיתר ייערך באופן הבא:

4.9.2.1 פרסום בעיתון, המפרט את מהות הבקשה ומודיע על האפשרות להגיש התנגדות בתוך 30 ימים מיום הפרסום בעיתון.

4.9.2.2 הצגת הודעה המפרטת את מהות הבקשה כאמור בסעיף 4.9.2.1 לעיל במקום בולט בחזית הקרקע או הבניין שעליהם חלה הבקשה במשך התקופה להגשת ההתנגדויות.

4.9.3 הוגשה התנגדות לבקשה להיתר על פי סעיף זה, תידון הבקשה על ידי הוועדה המקומית.

4.9.4 על אף האמור לעיל, לגבי בקשה להיתר המוגשת בשטח מתקן בטחוני כאמור בסעיף 4.7 לעיל, תקבע הוועדה למתקנים ביטחוניים את הצורך בפרסום ואת אופן הפרסום, ככל ויידרש.

4.9.5 על אף האמור לעיל, הוועדה המקומית אינה נדרשת בפרסום בקשה להיתר למתקן אגירה קטן לפי סעיף 4.8 לעיל. ואולם, בקשה להיתר למתקן אגירה קטן לפי סעיף 4.8 לעיל, בייעוד מגורים או תעסוקה, תחויב במשלוח הודעה לבעלי הזכויות במגרש 30 יום קודם להקמה. אופן שליחת ההודעה יהיה בהתאם לקבוע בתקנה 36 (ג) ו-(ד) לתקנות התכנון והבנייה (רישוי בנייה), תשע״ו - 2016.

תמא/1/19/1 4.9.6 על אף האמור בסעיף 4.9.5, לגבי בקשה להיתר למתקן אגירה קטן ששטחו עולה על 5 מ״ר המוצע להקמה בחצר או בחניה פתוחה, תחול חובת פרסום כמפורט בסעיף זה.

פרק מערכת הגז הטבעי

נמח משלב

דברי הסבר

פרק זה, מסדיר את התשתית התכנונית של מערכת הגז הטבעי, הכוללת מתקנים ורצועות להולכת הגז עד הגעתו אל צרכני הקצה הגדולים והבינוניים. הפרק בא להחליף את תמ״א 37 - גז טבעי.
פרק הגז עוסק ברמה הארצית וברמה האזורית של מערכת הגז הטבעי, תוך הבחנה ביניהן, הבאה לידי ביטוי במדרג הדרישות, המגבלות וההנחיות לתכנון.

מערכת **ארצית** לגז טבעי	מערכת האספקה מתקני גט״ן מתקני קבלה מערכת ההולכה בים מערכת ההולכה ביבשה המסומנת בתשריט (״השדרה היבשתית״) תחנות הגז הנלוות
מערכת **אזורית** לגז טבעי	מערכת ההולכה ביבשה שאינה במערכת הארצית מערכת החלוקה תחנות הגז הנלוות

תשריט התמ״א כולל את רכיבי המערכת הארצית – רצועות הגז הטבעי, לרבות רצועות שמורות לתכנון, תחנות קבלת גז ומתקן גט״ן.

1. מטרות

יצירת מסגרת תכנונית למערכת הארצית של הגז הטבעי וקביעת הוראות והנחיות לתכנונה המפורט, לרבות בנושאי בטיחות ומזעור הפגיעה בסביבה.

2. הגדרות

בעל הרישיון	כמשמעותו בחוק משק הגז הטבעי, תשס"ב - 2002.
גז טבעי	תערובת גזים פחמניים בתכולה עיקרית של גז מתאן (CH_4) אשר בטמפרטורה $15°C$ ובלחץ אטמוספירה 1 נמצאת במצב גז.
מערכת אספקת גז טבעי (מערכת אספקה)	צינורות להובלת גז טבעי ממקורו למתקן קבלה וכן מתקנים אחרים המשרתים במישרין מערכת זו.
מערכת הולכת גז טבעי (מערכת הולכה)	צינורות להובלת גז טבעי בלחץ גבוה (מעל 16 בר) בתת-הקרקע או בים וכן תחנות גז המתחברות אליהם וכל המתקנים הנדרשים לטיפול בהולכת הגז הטבעי.
מערכת חלוקת גז טבעי (מערכת חלוקה)	צינורות לחלוקת גז טבעי בלחץ נמוך (בין 16-4 בר) בתת-הקרקע. ובלחץ נמוך מאוד שאינו עולה על 4 בר וכל המתקנים הנדרשים לטיפול בחלוקת הגז הטבעי.
מערכת ארצית לגז טבעי	מערכת האספקה, מתקני גט"ן, מערכת ההולכה בים, והשלד המרכזי של מערכת ההולכה ביבשה (השדרה היבשתית) כמסומן בתשריט, וחיבוריה לים ולגבולות המדינה, וכן כל תחנות הגז הכלולות בהם.
מערכת אזורית לגז טבעי	מערכת הולכה ברמה האזורית (שאינה במערכת הארצית), ומערכות החלוקה.
מתקן גט"ן	מתקן לפריקה, לקליטה ולאחסון גז טבעי נוזלי (L.N.G), ולהפיכתו למצב צבירה של גז.
מתקן קבלה	מתקן המשמש לקליטת הגז הטבעי ממקור אספקה, הכשרתו והעברתו למערכת ההולכה.
צו הבטיחות	לפי חוק הגז (בטיחות ורישוי), תשמ"ט - 1989, כפי שיעודכן מעת לעת.
רצועה לתכנון	רצועת קרקע שמורה המיועדת לתכנון מערכות הגז הטבעי כמסומן בתשריט.
תחנת גז	מתקן המשמש לפעולות לצורך העברת הגז הטבעי במערכות האספקה, ההולכה והחלוקה.

3. רצועה לתכנון

3.1. מערכת ההולכה – שמירת רצועה לתכנון

3.1.1. בתשריט התכנית מסומנות רצועות שמורות לתכנון מערכת ההולכה לגז טבעי. כל עוד לא אושרה תכנית מפורטת למערכת ההולכה, לא תאושר בתחומן כל תכנית לבנייה ולמתקני תשתית.

3.1.2. למרות האמור לעיל, רשאי מוסד תכנון, לאחר התייעצות עם משרד האנרגיה, לאשר תכנית לשימושים המפורטים להלן בתנאים הבאים, ובלבד שלא תסוכל בכך האפשרות להקמת מערכת ההולכה ותפעולה:

3.1.2.1. תשתיות

א. תכנית מפורטת למתקני תשתית, באישור המועצה הארצית.

ב. היתר למתקני תשתית, באישור מתכנן המחוז. היתר על פי תכנית שאושרה כאמור לעיל פטור מאישור זה.

3.1.2.2. דרכים

תכנית מפורטת לדרך בתנאים הבאים:

א. התקבל אישור הועדה המחוזית. ואולם, משרד האנרגיה יהא רשאי לדרוש כי התכנית תהיה טעונה את אישור המועצה הארצית.

ב. התכנית תואמת תכנית מתאר ארצית לדרכים או תכנית מתאר מקומית בקנה-מידה שלא יפחת מ-5,000 :1.

3.1.2.3. שימושים זמניים

א. תכנית או היתר לשימוש זמני.

3.1.3. עם אישור התכנית המפורטת לקווי הגז הטבעי או למתקנים תתבטל יתרת השטח השמור לתכנון ותחזור לייעודה טרם אישור תכנית זו או כפי שייקבע בתכנית המפורטת כאמור. זאת, אלא אם קבעה המועצה הארצית את שמירתה לתשתיות נוספות.

3.2. רוחב הרצועה לתכנון

3.2.1. רוחב הרצועה לתכנון מערכת הולכת גז טבעי ביבשה: 100 מ', ובים עד 1,000 מ'.

3.2.2. מוסד תכנון רשאי בתכנית לצמצם את רוחב הרצועה לתכנון, לאחר שהשתכנע שלא תיפגע אפשרות התכנון וההקמה של מערכת ההולכה ובלבד שהתקבל אישור המועצה הארצית.

3.3. גמישות במיקום הרצועה לתכנון

בתכנית מתאר מחוזית, גם אם אינה למערכת גז טבעי, ניתן להסיט את מיקום הרצועה לתכנון למרחק של עד 500 מ', לצורך התאמת תוואי המערכת לתנאים טופוגרפיים או מקומיים ולצמצום מפגעים סביבתיים ונופיים ולצורך הצמדת תשתיות.

4. הוראות כלליות לתכנית מפורטת

4.1. תכולת תכנית מפורטת למערכת ההולכה

4.1.1. מערכת הולכה תוקם על פי תכנית מפורטת, בהתאם להוראות תכנית זו ולהוראות צו הבטיחות. התכנית תאושר לאחר קבלת חוות-דעת רשות הגז הטבעי לעניין הצורך בחיבור המוצע והשפעת התכנית על מערכת הגז הטבעי, ולאחר קבלת הערות בעל הרישיון.

4.1.2. התכנית המפורטת תקבע ותכלול את כל הנדרש למימוש מטרתה ובכלל זה:

4.1.2.1. קווים ומתקני תשתית לסוגיהם, לרבות אפשרות הנחת מערכת החלוקה בתחומה.

4.1.2.2. כל השימושים, המבנים והמתקנים הנדרשים להקמתה, לתפעולה, לאחזקתה, לשדרוגה ולהנגשתה.

4.1.2.3. מגבלות על בניה ושימושי קרקע והנחיות לתיאום, ככל הנדרש.

4.1.2.4. הוראות גמישות.

4.1.2.5. אמצעי ביטחון ובטיחות.

4.1.2.6. תנאים למתן היתר בניה.

4.1.2.7. הנחיות להכנת נספח עבודה שבו יפורטו הפתרונות המוצעים להנחת התשתית, תוך התחשבות מירבית בשיקולים תפעוליים, בטיחותיים, סביבתיים ונופיים.

4.1.2.8. נספח בינוי בתכנית לתחנות גז.

4.1.2.9. תשריט בקנה מידה 2500 :1 לפחות. מוסד תכנון רשאי לקבוע קנ"מ שונה בהתחשב בתנאים מקומיים וברמת הפירוט הדרושה לדעתו.

4.1.3. התכנית תקבע את מאפייני מערכת הגז הטבעי כך שיבטיחו את הקמת מערכת ההולכה והחלוקה לצרכים קיימים ועתידיים.

4.2. הוראות בנושאי סביבה

4.2.1. לתכנית המפורטת יערך מסמך סביבתי אשר יועבר לקבלת חוו"ד נציג המשרד להגנת הסביבה. המלצות המסמך וחוות הדעת יוטמעו בהוראות התכנית בהתאם לשיקול דעת מוסד התכנון. המסמך הסביבתי יוכן בהתאם להנחיות המצורפות בנספח ב'6. מוסד תכנון רשאי, לאחר שהתייעץ עם נציג המשרד להגנת הסביבה, לקבוע הנחיות אחרות ואף לפטור מהכנת המסמך אם שוכנע שהמאפיינים הסביבתיים של התכנית מצדיקים זאת.

4.2.2. כאשר התוואי או חלקו עובר בשטח בעל רגישות סביבתית ונופית גבוהה, יועבר המסמך להתייחסות רשות הטבע והגנים, בשטח יער מאושר בתכנית, להתייחסות קרן קיימת לישראל ובשטח חקלאי מוכרז להתייחסות משרד החקלאות.

4.3. חלופות

תכנית מפורטת שאינה בתחום רצועה לתכנון, תבחן חלופות למיקום התחנות ולתוואי הצנרת, ותכלול מסמך הערכת חלופות, אלא אם השתכנע מוסד תכנון כי לא קיימות חלופות ראויות לבחינה. המסמך יועבר לחברי מוסד התכנון עם יתר מסמכי התכנית.

השוואת החלופות תכלול:

4.3.1. משמעויות תפעוליות, הנדסיות, בטיחותיות, כלכליות ויישומיות של החלופות השונות.

4.3.2. שיקולי הצמדת תשתיות.
4.3.3. צמצום השפעות סביבתיות ונופיות, לרבות השלכות המעבר בשטחים רגישים, חזות המתקנים והעבודות להקמתם.
4.3.4. שילוב מערכת החלוקה בתחום התכנית.

4.4. שינויים וגמישות בתכניות מפורטות

4.4.1. שינויים במערכת הארצית:
4.4.1.1. תכנית לתוספת, גריעה או לשינוי מהותי במערכת הארצית תהווה שינוי לתכנית זו.
4.4.1.2. תכנית לשינוי שאינו מהותי (שינוי נקודתי) תידרש לאישור הועדה המחוזית.
4.4.2. שינויים במערכת האזורית:
4.4.2.1. תכנית לתוספת או לשינוי במערכת האזורית, תידרש לאישור הועדה המחוזית.
4.4.2.2. אושרה מערכת אזורית בתכנית מתאר ארצית, ניתן בתכנית, לגרוע מערכת זו, כולה או חלקה, ובלבד שהתקבל אישורן של הוועדה המחוזית והמועצה הארצית.

5. הוראות פרטניות לרכיבי מערכת הגז הטבעי

על המרכיבים הבאים יחולו כל ההוראות האמורות לעיל. בנוסף להן, יחולו הוראות מיוחדות לתכנית מפורטת לכל מרכיב, כמפורט להלן.
בכל מקרה של סתירה בין ההוראות הפרטניות להוראות הכלליות, יגברו ההוראות הפרטניות.

5.1. תחנות גז טבעי

מוסד תכנון ידון בהפקדת תכנית מפורטת לתחנות גז טבעי לאחר שיעמדו בפניו המסמכים הבאים ויטמיע בה את ההוראות הנדרשות בהתאם לשיקול דעתו:
5.1.1. סקר סיכונים לצורך קביעת מרחקי הפרדה שיערך על פי הנחיות מוסד התכנון ובהתייעצות עם גורמים רלוונטיים ויכלול, בין השאר, התייחסות לנושאים הבאים:
5.1.1.1. תיאור תחנת הגז הטבעי וסביבתה.
5.1.1.2. בחינת תרחישים לאירועי סיכון.
5.1.1.3. צמצום סיכונים מתחנת הגז הטבעי, ובכלל זה צמצום מגבלות על שימושי הקרקע הסמוכים.
5.1.1.4. שילוב אמצעי ניטור, ככל הנדרש, בהתייעצות עם המשרד להגנת הסביבה ורשות הגז הטבעי.
5.1.2. אישור נציג משרד הביטחון ורשות התעופה האזרחית ביחס לבטיחות הטיסה.
5.1.3. הנחיות למיגון בתיאום עם פיקוד העורף.
5.1.4. נספח בינוי ופיתוח שיכלול: תנוחה, חתכים אופייניים, מבטים ופירוט שטחי הבניה.

5.2. מערכת גז במרחב הימי

5.2.1. מוסד תכנון ידון בהפקדת תכנית מפורטת למערכת גז במרחב הימי, בתנאים הבאים:
5.2.1.1. התקבלה הסכמת נציג משרד הביטחון.
5.2.1.2. הוגשו תוצאות בדיקת רעשי זרימת הגז הטבעי בצינורות מערכת ההולכה בים בהתאם למוגדר בתמ"א 37/א/2 על נספחיה והוראותיה המסוגות לענין זה, ותעמוד בסף רעשי הזרימה אשר ייקבע ע"י משרד הביטחון.
5.2.1.3. הוגשו תוצאות בדיקת הלמים כתוצאה מפיצוצים תת קרקעיים.
5.2.1.4. התכנית כוללת הוראות להבטחת נגישות כלי שייט ולמניעת פגיעה בתפעול נמלים מוכרזים ובאפשרות פיתוחם בתיאום עם משרד התחבורה.

5.3. מתקן גז טבעי נוזלי

5.3.1. בתכנית מתאר ארצית הכוללת הוראות של תכנית מפורטת, ניתן לייעד שטח למתקן גז טבעי נוזלי ולמערכת ההולכה הנלווית אליו.
5.3.2. התכנית תלווה בתסקיר השפעה על הסביבה ובסקר סיכונים, ככל שיידרש.

6. היתרים - מערכת החלוקה בלחץ נמוך מאוד

6.1.

6.1.1. מקום שבתכנית מפורטת יועדו מקרקעין לדרך שרוחבה 12 מטר לפחות, לשטח חקלאי, לשטח למתקנים הנדסיים או לשטח ציבורי פתוח ששטחו הרצוף עולה על 10 דונם, רשאית ועדה מקומית לתת בו גם היתר בניה להקמת מערכת חלוקה בלחץ נמוך מאד, ובלבד שאינה כוללת תחנת גז. הועדה המקומית רשאית להתנות היתרים כאמור בתנאים שקבעה.

6.1.2. מערכת החלוקה בלחץ נמוך מאוד לפי סעיף 6.1.1 לעיל, תמוקם כך שלא תמנע אפשרות ניצול זכויות הבניה המוקנות על פי תכנית שאושרה טרם הקמתה, בתחום ייעוד הקרקע בו היא מוקמת וכך שלא יוטלו בגינה מגבלות בניה ושימוש מעבר לתחום יעוד הקרקע בו היא מוקמת.

6.1.3. לא תיתן ועדה מקומית היתר בניה להקמת מערכת חלוקה בלחץ נמוך מאוד, לפי סעיף 6.1.1 לעיל, בשטח למתקנים הנדסיים או בשטח חקלאי אלא לאחר שניתנה, למי שעשוי להיפגע, הזדמנות להעיר את הערותיו.

6.1.4. לבקשה להיתר בניה על-פי סעיף 6.1.1 לעיל, יצורף מסמך הכולל תכנון עקרוני של מערכת החלוקה בלחץ נמוך מאוד בכל האזור אותו מבקשים לחבר למערכת זו.

6.2.

6.2.1. ועדה מקומית רשאית לתת, בכל מגרש היתר בניה להקמת מערכת חלוקה בלחץ נמוך מאד ובלבד שנועדה לספק גז לאותו מגרש.

6.2.2. מערכת החלוקה לפי סעיף 6.1.1 לעיל תמוקם כך שלא יוטלו בגינה מגבלות בניה ושימוש מעבר לתחום המגרש בו היא מוקמת.

6.3. אין בהוראות סעיפים 6.1 ו- 6.2 כדי למנוע אישורה של תכנית למערכת חלוקה בלחץ נמוך מאד. על תכנית כאמור ועל הקמת מערכת החלוקה לפיה, לא יחולו הוראות סעיפים 6.1.2 ו- 6.2.2.

6.4. היתר מכוח פרק זה בתמ"א, בתחום אפיק ורצועת ניהול נגר של נחל, יהיה כפוף להוראות פרק הנחלים לתחומים אלו. תמא/1/7

פרק מערכת גפ״מ (גז פחמימני מעובה)

נוסח משלב

1. מטרות

1.1. קביעת שטחים לתכנון אתרי גפ״מ חדשים ולהרחבת אתרי גפ״מ.

1.2. קביעת הוראות לתכנון מפורט של האתרים וצנרת הגפ״מ.

2. יחס בין התכנית לבין תכניות מאושרות קודמות

אין בתכנית זו כדי לפגוע בתוקפן של תכניות מקומיות ומפורטות שאושרו או שהוחלט לאשרן קודם תחילתה של תכנית זו. תכניות שהופקדו קודם תחילתה של תכנית זו, ידון בהן מוסד התכנון בהתחשב בהוראות תכנית זו.

3. הגדרות

אתר גפ״מ	אתר המיועד לאחסון גפ״מ בהיקף העולה על 1,500 טון.
גפ״מ	גז פחממני מעובה (liiquefied petroleum gas LPG).
חוק הגז	חוק הגז (בטיחות ורישוי), התשמ״ט - 1989.
מיכלי גפ״מ טמונים	מיכלי פלדה לאחסון גפ״מ הממוקמים מעל או מתחת לפני הקרקע הטבעית, כולם או חלקם, שכל חלקיהם מכוסים בשכבת חול ועפר ובשכבות מיגון
מיכלי גפ״מ מיטלטלים	מיכלי גפ״מ ניידים המשמשים לאספקת גפ״מ לצרכנים (כגון בלוני גז).
מנהל הבטיחות	מנהל ענייני בטיחות הגז שמונה על פי חוק הגז.
סקר סיכונים	מסמך הנדסי הבוחן את הסיכונים הבטיחותיים הנובעים ממצבי כשל באתר ובצנרת גפ״מ והשפעתם על שימושי קרקע בסביבתם.
שימושים קולטי קהל	שימושים הכרוכים בשהיית אוכלוסייה בריכוז ובתדירות גבוהים, כגון: מגורים, משרדים משרתי קהל, מחנות צה״ל ומבני ציבור כהגדרתם בסעיף 188 לחוק.

4. שמירת שטחים לתכנון

4.1. שימושים מותרים עד לאישור תכנית מפורטת לאתר גפ״מ

בתשריט התכנית מסומנים שטחים שמורים לתכנון ולמרחבי חיפוש אתרי גפ״מ. עד לאישור תכנית מפורטת רשאי מוסד תכנון, לאחר התייעצות עם משרד האנרגיה לאשר אחד מאלו ובלבד שלא תיפגע בכך האפשרות לתכנון, הקמה ולתפעול אתרי הגפ״מ:

4.1.1. תכנית או היתר לקווי תשתית או לשימושים זמניים, באישור הוועדה המחוזית, ובלבד שיקבעו הוראות או תנאים שיגבילו את תקופת השימוש ויבטיחו מועד פינוי על פי התקדמות תכנון האתר או הקמתו.

4.1.2. תכנית או היתר למתקני תשתית, באישור המועצה הארצית.

4.1.3. במרחב חיפוש ניתן לאשר תכנית או היתר לשימושים אחרים ובלבד שהתקבל אישור הוועדה המחוזית.

4.2. תחום מגבלות בניה

סביב כל שטח שמור לתכנון אתר גפ״מ מסומן תחום מגבלות בניה כמסומן בתשריט. בתחום זה, מוסד תכנון לא יאשר תכנית ולא יתן היתר בנייה מכח תכנית שאושרה לאחר אישורה של תכנית זו לשימושים קולטי קהל, אלא בהתייעצות עם מנהל הבטיחות, המשרד להגנת הסביבה ופיקוד העורף ובלבד ששוכנע כי אין בשימושים אלו כדי לפגוע בהקמת אתר הגפ״מ וכי לא נשקף מהם סיכון בטיחותי.

4.3. שטח שמור לתכנון/ מרחב חיפוש/ שטח חלופי

עם אישור תכנית מפורטת לאתר הגפ״מ בשלמותו:

4.3.1. בשטח שמור לתכנון תתבטל יתרת השטח השמור לתכנון ותחזור ליעודה כפי שהיה טרם אישור תכנית זו או כפי שייקבע בתכנית מפורטת כאמור, אלא אם כן קבעה

המועצה הארצית את שמירתה לתשתיות נוספות לאחר שמוסד תכנון העביר את התכנית לידיעתה עם הפקדתה..

4.3.2. במרחב חיפוש, תתבטל יתרת השטח ותחזור ליעודה טרם אישור תכנית זו, או כפי שייקבע בתכנית המפורטת.

4.3.3. שטח חלופי לאתר גפ"מ יבוטל, לאחר שאושר האתר בשטח החלופי לו בתכנית מפורטת, אלא אם כן קבעה המועצה הארצית, לאחר התייעצות עם הועדה המחוזית והועדות המקומיות הנוגעות בדבר את שמירתו לתשתיות נוספות וזאת לאחר שמוסד תכנון העביר את התכנית לידיעתה עם הפקדתה.

5. תכנית מפורטת לאתר ולצנרת גפ"מ

5.1. תכליות ושימושים

5.1.1. אתר גפ"מ יוקם על פי תכנית מפורטת שמכוחה יינתנו היתרי בנייה. מוסד תכנון הדן בתכנית מפורטת לאתר, ישקול את מידת הצורך בחיבורה לצנרת כתנאי להפעלת האתר.

5.1.2. התכנית המפורטת תקבע את כל הנדרש למימוש מטרתה ובכלל זה כל השימושים, המבנים והמתקנים הנדרשים להקמה, לתפעול, לאחזקה, לשדרוג, להנגשה, אמצעי ביטחון ובטיחות, קווים ומתקני תשתית לסוגיהם ואמצעי ניטור ובקרה. ניתן לכלול בשטח אתר הגפ"מ גם ניפוק גפ"מ.

5.1.3. בנוסף, ניתן לאשר בשטח תכנית מפורטת לאתר גפ"מ, העברת קווי תשתית לסוגיהם, בתנאי שלא תהיה פגיעה בתפקוד האתר בהתאם למטרות התכנית.

5.1.4. תכנית מפורטת תקבע תחום מגבלות בניה בין אתר הגפ"מ לבין שימושים קולטי קהל, וזאת בהתאם לממצאי סקר הסיכונים.

5.2. סקר סיכונים

תכנית מפורטת לאתר גפ"מ תלווה בסקר סיכונים שיערך על פי הנחיות המשרד להגנת הסביבה ויאושר על ידי המשרד להגנת הסביבה, מנהל הבטיחות ופיקוד העורף.

5.3. רצועת צנרת גפ"מ

5.3.1. בתכנית מפורטת ניתן יהיה לקבוע רצועת צנרת גפ"מ שתחבר בין מקור הגפ"מ לבין אתר גפ"מ. צנרת הגפ"מ תוקם ככל הניתן בצמידות לקווי תשתית אחרים ותוטמן בהתאם למפרט למיגון חומ"ס של פיקוד העורף.

5.3.2. הצמדה, חצייה או כניסה לתחומן של תשתיות אחרות, טעונה תיאום עם הגופים המופקדים על תשתיות אלו.

5.3.3. תכנית לרצועת צנרת גפ"מ תקבע את רוחב רצועת הצנרת או מסדרון התשתיות ותחומי מגבלות הבניה (קווי בניין ותחום סקירה) בהתייעצות עם מנהל הבטיחות והמשרד להגנת הסביבה.

5.3.4. תכנית לרצועת צנרת גפ"מ העוברת בתחום מגבלות של מערכת הביטחון, תתואם עם מערכת הביטחון.

5.4. הוראות בטיחות

התכנית המפורטת תכלול, בין היתר, הוראות לנושאים הבאים:

5.4.1. נפח מירבי לאחסון גפ"מ בתחום האתר.

5.4.2. נפח מירבי לאחסון מיכלי גפ"מ מיטלטלים והוראות בטיחות למילויים ולאחסנתם.

5.4.3. מיכלי הגפ"מ יוטמנו מעל לפני הקרקע או מתחת לפני הקרקע ע"י כיסויים בשכבת חול ועפר ובשכבות מיגון בהתאם למפרט למיגון חומ"ס של פיקוד העורף. מוסד תכנון רשאי לאשר צורת הטמנה שונה ובלבד שתואמה עם מנהל הבטיחות ועם פיקוד העורף ונבחנה באמצעות סקר הסיכונים.

5.4.4. הוראות בטיחות למילוי מיכליות ולמילוי מיכלי גפ"מ מיטלטלים וכן הוראות לחניית מיכליות גפ"מ.

5.4.5. לא תתאפשר חניית מיכליות כביש המכילות גפ"מ באתר.

5.4.6. מיגון המבנים והמתקנים באתר, לרבות בעת חירום, בתאום עם מנהל הבטיחות ועם פיקוד העורף.

5.5. תכנון והקמה בשלבים

5.5.1. ניתן להוציא היתר בניה להקמת האתר, או חלק ממרכיביו בשלבים הן ביחס להיקף האחסון והניפוק והן ביחס לניצול השטח. במקרה זה יתן מוסד תכנון את דעתו לצורך בהשלמה או בעדכון סקר הסיכונים.

5.5.2. ניתן לאשר תכנית נפרדת לצנרת הגפ"מ.

5.6. הוראות נוספות

התכנית המפורטת תקבע הוראות לגובה מפלס האתר ופתרונות לעודפי חפירה.

5.7. תכנית הנדסית ותכנית הפעלה

5.7.1. תכנית מפורטת תכלול הוראות לתכנון הנדסי ולהפעלה לאתר ולצנרת הגפ״מ או שתכלול הוראות לעריכת תכנית הנדסית ותכנית הפעלה.

5.7.2. התכנית ההנדסית ותכנית ההפעלה יאושרו לפי העניין, ע״י מנהל הבטיחות ומתכנן המחוז ובהתייעצות עם מהנדס הועדה המקומית הנוגעת בדבר, המשרד להגנת הסביבה, פיקוד העורף ונציבות כבאות והצלה. הוראות אלו יהוו תנאי להוצאת היתר בניה.

6. הוראות מיוחדות לאתרים

6.1. קצא״א

הניפוק באתר זה לא יעלה על היקף הניפוק הקיים ביום אישור התכנית.

6.2. מרכז הדלק ובית זיקוק אשדוד

מיקומו של אתר הגפ״מ ייקבע בתכנית מפורטת במתחם בית הזיקוק או במתחם מרכז הדלק או בשני המתחמים.

6.3. אתרים חלופיים: משולש-התשתיות/ נאות-חובב

6.3.1. אתר נאות-חובב הינו חלופי לאתר משולש התשתיות. תינתן עדיפות לקידום אתר משולש-התשתיות על פני אתר נאות-חובב.

6.3.2. מיקומו של אתר הגפ״מ במשולש-התשתיות ייקבע בתכנית מפורטת, בתוך תחום בור המחצבה בכפוף לשלבי הביצוע לכריה וחציבה כפי שנקבעו בהוראות תמ״א 1/4/14 ולאחר קבלת אישור המפקח על המכרות. הקמת האתר תותר לאחר מיצוי חומר הגלם, בהתאם לקבוע בתמ״א 14/ 4/ 1 ולאחר קבלת אישור המפקח על המכרות ובהתחשב בעמדת מפעיל המחצבה. בתחום בור המחצבה, תינתן עדיפות לאיגום מים לצורך קליטת עודפי נגר על פני אחסון גפ״מ.

6.3.3. תכנית מפורטת לאתר נאות חובב תופקד באישור המועצה הארצית, לאחר שבחנה את אפשרות המימוש והיישום של אתר משולש התשתיות לצורך אחסון גפ״מ או לצורך מתקני תשתית אחרים.

6.4. אתר קרקעות הצפון

6.4.1. שטחו של האתר לא יעלה על 70 דונם.

6.4.2. האתר יחל לפעול רק לאחר פינוי אתר הגפ״מ בקרית אתא.

7. ביטול וצמצום שטח שמור לתכנון גפ״מ

המועצה הארצית, בהתייעצות עם משרד האנרגיה, הועדה המחוזית והועדות המקומיות הנוגעות בדבר, רשאית לבטל או לצמצם שטח שמור לתכנון אתר גפ״מ שנקבע בתכנית זו.
עם ביטול או צמצום כאמור, יחזרו השטחים לייעודם כפי שהיו טרם אישור תכנית זו, אלא אם קבעה המועצה הארצית שמירתם לתשתיות אחרות. מסמכי התכנית יעודכנו בהתאם והם יועברו לידיעת מוסדות התכנון הנוגעים בדבר.

8. הוספת אתרים

בתכנית מפורטת ניתן להוסיף אתרי גפ״מ לאחר התייעצות עם משרד האנרגיה והועדה המחוזית הנוגעת בדבר, והתקבל אישור המועצה הארצית.
תכנית כאמור תערך על פי הוראות תכנית זו ולא תהווה לה שינוי.

9. גמישות לאתרי גפ״מ

בתכנית מפורטת לאתר גפ״מ, מוסד תכנון רשאי לקבוע שינויים במיקום האתר ובהיקף שטחו במרחב הסמוך ל״שטח שמור לתכנון אתר גפ״מ״, לאחר התייעצות עם משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים ועם מנהל הבטיחות, משיקולים מעין אלו:

9.1. שינויים בקנה המידה של התכנית.

9.2. התאמה לתנאים מקומיים.

9.3. מגבלות הנדסיות ומכשולים פיסיים.

9.4. מניעת מפגעים בטיחותיים, בריאותיים או סביבתיים.

פרק הפסולת

נמת משלב

דברי הסבר

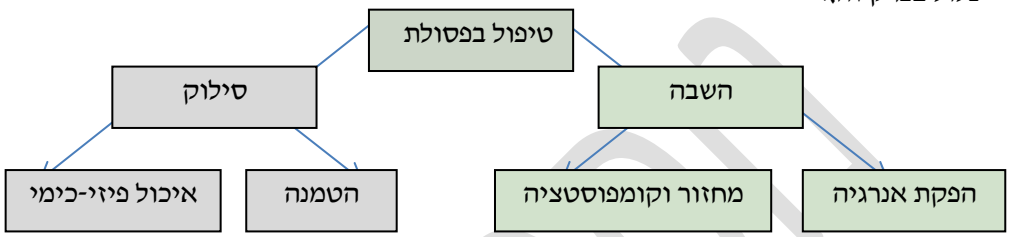
פרק הפסולת מחליף את תמ״א 16/ 4 פסולת מוצקה על שינוייה. הפרק מסדיר את תחום הטיפול בפסולת הן באמצעות השבתה והן באמצעות סילוקה. הפרק קובע הוראות להקמת אתרי פסולת שונים בהתאם לאופן הטיפול בפסולת וסוגה. סוגי האתרים המוסדרים בפרק הם אתר השבה, אתר הטמנה ותחנת מעבר. סוגי הפסולת המטופלים באתרים אלה הם פסולת יבשה, פסולת מעורבת, פסולת חקלאית, פסולת תעשייתית מאושרת ופסולת מסוכנת.

סדרי העדיפות לטיפול בפסולת

הדירקטיבה האירופית (DIRECTIVE 2008/98/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 19 November 2008 on waste and repealing certain Directives) מחלקת את הטיפול בפסולת לשני מסלולים עיקריים:

מסלול השבה - עיבוד הפסולת בדרך המאפשרת שימוש חוזר לרבות מיחזור או הפקת אנרגיה לרבות ההליכים המקדמיים הנדרשים לצורך כך.

מסלול סילוק - מיזעור הנזק מהפסולת מבלי לעשות בה שימוש. דוגמת הטמנה או איכול פיזי-כימי (שאינו כלול בפרק זה).

תרשים 7 - מערך הטיפול בפסולת

אחת ממטרותיו העיקריות של פרק זה היא לעודד תהליכי השבה, ולצמצם פעולות סילוק בהלימה לעדיפות הקבועה בדירקטיבה. בנוסף, בהתאם לדירקטיבה הטיפול בפסולת יעשה לפי סדר העדיפויות הבא:

1. הפחתה במקור; 2. שימוש חוזר; 3. מיחזור; 4. הפקת אנרגיה; 5. סילוק

כמו כן, ככלל יש לתת עדיפות לטיפול בפסולת בסמיכות למקום היווצרותה, תוך הפרדתה לפי סוגיה.

סוגי פסולת: האבחנה בין סוגי פסולת היא בעיקר לפי סוג הפסולת ומקורה, מהם נגזר פוטנציאל המטרד או הסיכון הצפוי מהם.

הפסולת היבשה אינה מכילה מרכיבים פריקים ביולוגית רקבוביים ובכללה פסולת בניין המהווה תת-סוג מרכזי.

פסולת מעורבת מתייחסת בעיקר לפסולת עירונית והיא כוללת מרכיבים פריקים ביולוגית, בעלי פוטנציאל גבוה ליצירת מטרדי ריח, זיהום מים וקרקע, וכן מרכיבים שאינם פריקים ביולוגית.

פסולת חקלאית כגון גזם חקלאי, שאריות פלסטיק ועודפי גידולים.

הפסולת התעשייתית המאושרת והפסולת המסוכנת שנקבעו בהתאם לדירקטיבה האירופית ולתקנות בהתאמה, נדרשות לטיפול מיוחד ומורכב, הכולל מרכיב סיכון בריאותי וסביבתי. לפיכך, ההתייחסות אליהן הינה נפרדת ומחמירה.

סוגי אתרים: פרק זה מתווה הוראות לתכנון והקמה של אתרי פסולת וכן שומר שטחים לתכנון אתרי הטמנה לפסולת מעורבת, אתרי הטמנה והשבה לפסולת מעורבת, אתרי השבה לפסולת מעורבת, אתרי הטמנה והשבה לפסולת תעשייתית ולפסולת מסוכנת.

לאור הרכבה של הפסולת היבשה, ניתן להפנותה גם לאתרי פסולת מעורבת, אך לא להיפך.

הוספת אתרים

לאור סדרי העדיפות לטיפול בפסולת ועל מנת לעודד השבת פסולת על פני סילוקה, מקל הפרק באישור אתרי השבה ותחנות מעבר חדשים ומנגד קובע מגבלות להוספת אתרי הטמנה.

בנוסף, לאור הסיכונים הטמונים בפסולת תעשייתית מאושרת ובפסולת מסוכנת, קובע הפרק תנאים מגבילים להוספת אתרים לסוגי פסולת אלה.

שיקום אתרי פסולת

בחלק מאתרי הפסולת חלה חובת שיקום בגמר הפעילות: בתחנת מעבר פתוחה, ובאתר הטמנה - לאחר מיצוי קיבולת האתר.

1. מטרות

1.1. קביעת עקרונות וכללים לטיפול בפסולת.

1.2. יצירת מסגרת תכנונית להקמת אתרי פסולת, תפעולם ושיקומם, תוך שמירה על בריאות הציבור ואיכות הסביבה.

1.3. מתן עדיפות להשבת פסולת על פני סילוקה, ולמחזור פסולת על פני השבתה לאנרגיה.

2. הגדרות

אתר או אתר פסולת	שטח המשמש לטיפול בפסולת, ובכלל זה תחנת מעבר; אולם מפעל המטפל בפסולת מסוכנת או מפעל המטפל בפסולת תעשייתית מאושרת, למעט מפעל המטפל בפסולת מסוכנת באמצעות שריפה שלא לשם הפקת אנרגיה, לא יהוו אתר פסולת כמוגדר בתכנית זו.
הטמנה	סילוק פסולת באמצעות הטמנתה בקרקע וכיסוייה.
השבה	פעולה שנועדה לאפשר שימוש בפסולת, ובכלל זה שימוש המחליף חומר אחר, לרבות טיהור, מיחזור או הפקת אנרגיה; לרבות ההליכים המקדימים הנדרשים לצורך כך.
ועדת עורכים	נציג מנהל התכנון (יו"ר), נציג משרד הבריאות ונציג המשרד להגנת הסביבה.
טיפול	סילוק או השבה של פסולת, לרבות פעולות הכנה.
טיפול תרמי	טיפול בפסולת לשם הפקת אנרגיה המתבצע במתקן באמצעות חימום.
מיון	הפרדת פסולת לסוגיה.
מיחזור	פעולות עיבוד פסולת למוצרים או לחומרים, למעט השבה לאנרגיה.
מפעל המטפל בפסולת מסוכנת או בפסולת תעשייתית מאושרת	מתקן או מערך מתקנים, בהם מתבצעת פעילות תעשייתית או טיפול בתוצריה הכולל טיפול בפסולת מסוכנת או בפסולת תעשייתית מאושרת.
מרכז איסוף	מתחם סגור או פתוח בו מוצבים מתקני איסוף פסולת מסוג אחד או יותר כגון כלי אצירה ומשטחי איסוף המשמשים יותר ממבנה אחד.
סילוק	פעולה בפסולת שאינה השבה, ובכלל זה הטמנה ושריפה שלא לשם הפקת אנרגיה, גם כאשר בפעולה יש תוצר לוואי של הפקת חומר או אנרגיה.
פסולת או פסולת מוצקה	פסולת על כל סוגיה למעט פסולת רדיואקטיבית.
פסולת אסבסט פריך	פסולת אסבסט במצב שבור, מפורר או אבקה.
פסולת אסבסט צמנט	מוצר אסבסט קשיח המורכב ממלט ואסבסט.
פסולת חקלאית	פסולת מוצקה הנוצרת כתוצאה מפעילות חקלאית, כגון: גזם, יריעות פלסטיק, צנרת השקיה. למעט פסולת מסוכנת ופסולת תעשייתית מאושרת.
פסולת יבשה	פסולת שאינה מכילה מרכיבים פריקים ביולוגית רקבוביים ושאינה פסולת תעשייתית מאושרת ופסולת מסוכנת, כגון: פסולת בנין, פסולת אינרטית ופסולת גושית.

פסולת מסוכנת	כהגדרתה בתקנות רישוי עסקים (סילוק פסולת חומרים מסוכנים) התשנ״א- 1990.
פסולת מעורבת	פסולת המכילה מרכיבים פריקים ובלתי פריקים ביולוגית, ולמעט פסולת תעשייתית מאושרת ופסולת מסוכנת.
פסולת צמחית	פסולת המורכבת מחלקי צמח שונים כגון גזעים, ענפים ושורשים.
פסולת רדיואקטיבית	כהגדרתה בתקנות החומרים המסוכנים (סילוק פסולת רדיואקטיבית), תשס״ב – 2002.
פסולת תעשייתית מאושרת	פסולת העומדת בערכי הסף והקריטריונים להטמנה בתא ייעודי B1 הקבועים בדירקטיבה האירופית בדבר מטמנות פסולת (EC/1999/31) ונספחיה (EC/2003/33) ועדכוניה.
פרש בעלי חיים	הפרשות בעלי חיים בצורתן הטבעית בעירוב עם מים, או חומרי רפד.
צמידות דופן שלא למגורים	השטח הצמוד לשטח המיועד לבינוי שלא למגורים בתכנית מקומית, למעט המשך ישיר למבנה בודד או למקבץ מבנים בודדים שאינם מצויים בהמשך רציף לשטח המיועד לפיתוח או לבינוי.
קומפוסטציה	תהליך עיבוד אירובי מבוקר של חומר פריק ביולוגית.
קרקע מזוהמת	קרקע בה ריכוזי המזהמים חורגים מערכי הסף שקבע המשרד להגנת הסביבה.
תחום השפעה	שטחים המקיפים וגובלים עם האתר בהם צפויים מפגעים סביבתיים לרבות השפעה על בריאות הציבור כתוצאה מהקמת האתר והפעלתו.
תחום התייחסות	שטח המקיף את האתר במרחק 1 ק״מ מגבול האתר המסומן בתשריט.
תחנת מעבר	שטח המשמש לפינוי פסולת, למיון פסולת ולהקטנת נפחה.

3. חובת פתרון לטיפול בפסולת

3.1. תכנית כוללנית תכלול התייחסות לטיפול בכל סוגי הפסולת הנוצרת בישוב, תוך שימת דגש לסדרי העדיפות לטיפול בפסולת. התכנית תכלול הנחיות לתכנון המפורט.

3.2. תכנית מפורטת לשימושים העתידים ליצור פסולת בהיקף משמעותי, כגון תכנית לשכונה חדשה, לאזור תעשיה חדש או לחלק משמעותי מהם, וכן להרחבת שכונה או אזור תעשיה, תכלול בנספח הבינוי שלה סימון סכמתי מנחה למרכז איסוף פסולת והוראות להקמתו ; כן תכלול התכנית התייחסות לטיפול בפסולת הבניין שתיווצר בתקופת העבודות.

4. שמירת שטחים לתכנון אתרי פסולת

4.1. בתשריט התכנית מסומנים שטחים שמורים לתכנון ולהקמת אתרים להטמנת פסולת מעורבת, וכן להטמנת פסולת מסוכנת ופסולת תעשייתית מאושרת ואתרי השבה לפסולת מעורבת. כל עוד לא אושרה תכנית מפורטת לשימושים אלו, לא תאושר בשטחם כל תכנית למטרה אחרת.

4.2. למרות האמור לעיל, רשאי מוסד תכנון, לאחר התייעצות עם ועדת העורכים, לאשר בשטח שמור לתכנון תכנית לשטח פתוח שאינו שטח מוגן על פי תכנית זו, לקווי תשתית, לשימושים זמניים או ליתן היתר מכח תכנית מאושרת ובלבד ששוכנע כי לא תסוכל האפשרות להקים את אתר הפסולת ולתפעלו, והתקבל על כך אישור הועדה המחוזית.

4.3. מוסד תכנון הדן בתכנית או בהיתר הנמצאים בתחום ההתייחסות של האתר, ייתן דעתו להשפעות ההדדיות בין האתר לייעודים המוצעים.

4.4. עם אישור תכנית מפורטת בהיקף שטח התואם את המפורט בנספח רשימת האתרים וקביעת תחום ההשפעה על הסביבה על בסיס מסמכים סביבתיים, יתבטלו ההגבלות בתחום ההתייחסות.

5. תכנית מפורטת לאתר פסולת

אתר פסולת יוקם על פי תכנית מפורטת העומדת בהוראות תכנית זו או בהיתר על פי תכנית זו או על פי כל דין.

5.1. שיקול דעת בקביעת אתרי פסולת, מיקומם וסיווגם

מוסד תכנון הדן בתכנית לאתר פסולת שאינו בשטח שמור לתכנון אתר פסולת, ייתן דעתו לנושאים הבאים:

5.1.1. ראייה אזורית כוללת, לרבות התייחסות למאפייני הביקוש ותפרוסתם, והשתלבות האתר המוצע בפתרון האזורי לטיפול בפסולת.

5.1.2. מזעור הפגיעה בשטח הפתוח, תוך מתן עדיפות למיקום האתר בשטח המיועד לפיתוח, או בסמוך לו, וככל הניתן לא בשטח בעל רגישות נופית סביבתית גבוהה, בהתחשב בסוג האתר.

5.1.3. מזעור מטרדים סביבתיים.

5.1.4. הימנעות ככל הניתן מהקמת אתרי פסולת בשטחים המוגדרים כבעלי רגישות מי-תהום גבוהה או גבוהה מאד.

5.1.5. בתכנית לאתר להשבת פרש בעלי חיים תינתן עדיפות למיקום בצמידות לשטח שחלה בו תכנית מפורטת המאפשרת הקמת מבני משק לגידול בעלי חיים.

5.2. שימושים מותרים באתרי פסולת

תכנית מפורטת לאתר פסולת תכלול את השימושים הבאים, כולם או חלקם, בהתאם לסוג הפסולת, סוג האתר, אופן הטיפול וקיבולת האתר:

5.2.1. כל הנדרש להקמת אתר פסולת, לתפעולו, אחזקתו, הנגשתו ושיקומו, לרבות המבנים, המתקנים וקווי התשתית, האמצעים למיון ולהשבת פסולת לסוגיה, לסילוקה, למניעת מפגעים ולהגנה על הבריאות, אמצעי ביטחון ובטיחות, אמצעי ניטור ובקרה, מרכז מבקרים ומתקני שירות לקהל.

5.2.2. הוצאת האנרגיה לרשת החשמל הארצית מאתר השבה, תעשה באמצעות רשת מתח נמוך או גבוה בלבד.

5.2.3. קווים ומתקני תשתית שאינם משרתים את האתר, ובלבד שלא יפגעו באפשרות הקמתו ותפעולו.

5.2.4. באתר לפסולת מעורבת ניתן לטפל בפסולת יבשה.

5.2.5. באתרי הטמנה שאינם לפסולת מסוכנת ניתן יהיה לעשות שימוש בקרקע מזוהמת לצורכי כיסוי בלבד ובתנאי שניתן לגביה אישור בכתב מאת המנהל לפי תקנות רישוי עסקים (סילוק פסולת חומרים מסוכנים) התשנ"א-1990. האישור יתייחס לעמידת הקרקע המזוהמת בערכים שקבע המשרד להגנת הסביבה לעניין האפשרות שתשמש לצורך כיסוי הפסולת וכן למחסור בחומר כיסוי באתר ההטמנה.

5.2.6. באתר הטמנה שאינו לפסולת מסוכנת ניתן להטמין גם אסבסט צמנט ובלבד שיוטמן בתא ייעודי למטרה זו, באתר המחזיק ברישיון אתר פסולת אסבסט לפי חוק למניעת מפגעי אסבסט ואבק מזיק, התשע"א-2011.

5.2.7. באתר הטמנה של פסולת מעורבת תתאפשר הטמנת הפסולת רק לאחר שעברה מיון ולאחר שחולצו ממנה החומרים הניתנים למיחזור והמרכיבים פריקים ביולוגית רקבוביים.

5.3. תסקיר השפעה על הסביבה ומסמך סביבתי

5.3.1. מוסד תכנון יחליט על הפקדת תכנית מפורטת לאתר פסולת לאחר הגשת תסקיר השפעה על הסביבה או מסמך סביבתי בהתייעצות עם נציג המשרד להגנת הסביבה. תכנית לאתר פסולת מסוכנת תחויב בעריכת תסקיר השפעה על הסביבה, אלא אם יקבע אחרת על פי כל דין.

5.3.2. התסקיר או המסמך הסביבתי יוכן על פי הנחיות מוסד התכנון לאחר שהתייעץ עם נציג המשרד להגנת הסביבה.

5.3.3. מוסד תכנון רשאי, לאחר התייעצות עם נציג המשרד להגנת הסביבה, לדחות הכנת חלקים מסוימים מהתסקיר או מהמסמך הסביבתי ולקבוע כי יהוו תנאי להיתר בניה. במקרה זה תחום ההשפעה יקבע בהיתר הבניה והוא לא יחרוג מתחום הקו הכחול של התכנית.

5.3.4. תסקיר או מסמך סביבתי כאמור יועבר לקבלת חוות דעת המשרד להגנת הסביבה. ממצאיו יוטמעו בהוראות התכנית או בהיתר, לפי העניין, בהתאם להחלטת מוסד התכנון.

5.4. תכולת תכנית מפורטת

תכנית מפורטת לאתר פסולת תכלול בין השאר, ובהתאם לסוג האתר:

5.4.1. תשריט בקנה מידה 1:2,500 או מפורט יותר (לפי דרישת מוסד התכנון), אשר יכלול את תחום האתר, ותחום ההשפעה.

5.4.2. דרכי הגישה לאתר, ככל הנדרש.

5.4.3. ניתן לכלול מנגנון לצמצום או לביטול תחום ההשפעה, בהתאם לשלביות מימוש האתר ושיקומו.

5.4.4. הוראות למניעת מפגעים ככל הנדרש ובהתאם לממצאי התסקיר או המסמך הסביבתי והחלטת מוסד התכנון, לרבות פגיעה בשטחים פתוחים, זיהום מים, זיהום אויר, זיהום קרקע, מטרדי רעש ואבק, מפגעי ריח, מפגעים חזותיים, מפגעי מזיקים, ציפורים ובעלי חיים אחרים ומעבר של צמחים פולשים.

5.4.5. תנאים למתן היתרי בניה ובכלל זה הוראה לפיה על בקשה להיתר לאתר טיפול שאחד מתוצריו הינו הפקת אנרגיה, הספקו מעל 630 קילוואט והוא כולל חיבור לקו חשמל, תחול חובת הגשת סקר היתכנות להוצאת האנרגיה מהאתר, לרבות אופן מילוי התנאים שנקבעו בו, לעניין זה "סקר היתכנות" - סקר של ספק שירות חיוני בעל רישיון לפי חוק משק החשמל, תשנ"ו – 1996, הקובע את אופן החיבור של אתר טיפול לרשת חלוקה.

5.4.6. תכנית לאתר הטמנה תכלול אומדן כמויות חומרי החציבה ואופן ניצולם המיטבי.

5.4.7. תכנית לתחנת מעבר תכלול הוראות לגבי מיון פסולת.

5.5. הוראות בדבר שיקום אתר הטמנה ותחנת מעבר שאינה במבנה סגור

תכנית מפורטת לאתר הטמנת פסולת ותכנית מפורטת או היתר לתחנת מעבר שאינה במבנה סגור, יכללו הוראות בדבר סגירה ושיקום של האתר וכל הנדרש, את ייעודו של האתר לאחר השיקום. לאחר התייעצות עם המשרד להגנת הסביבה, ובכללן:

5.5.1. סגירה ושיקום של תאים בהם הסתיימה ההטמנה, סגירת האתר ושיקומו.

5.5.2. טיפול בהשפעות הסביבתיות מהאתר לאחר סגירתו, לרבות איסוף וטיפול בתשטיפים, איסוף וטיפול בביוגז, ייצוב מדרונות האתר.

5.5.3. שיקום נופי וסביבתי תוך התייחסות לאופן השתלבות האתר בנוף ולייעודו על פי תכנית.

5.5.4. ניטור, תחזוקה עד תום ההשפעות הסביבתיות ממנו. לאתר הטמנה ולתחנת מעבר שאינה במבנה סגור הפועלים מכח תכנית מפורטת שאינה כוללת הוראות בדבר שיקומם, תוכן תכנית מפורטת לשיקום, שתכלול הוראות כאמור לעיל.

6. שינויים באתרים

ניתן לאשר שינויים באתרי הפסולת (תוספת אתרים, הגדלה, צמצום וגריעה ושינויי סיווג) כדלהלן:

6.1. הוספה או הגדלת אתרים

6.1.1. אתרים לטיפול תרמי

הוספת אתר לטיפול תרמי יהווה שינוי לתכנית זו, זאת אלא אם מדובר באתר לטיפול תרמי כדלקמן:

6.1.1.1. אתר לטיפול תרמי בפסולת חקלאית צמחית.

6.1.1.2. אתר טיפול תרמי ראשון במרכיב בלתי פריק ביולוגית של פסולת מעורבת שאינו בר-מיחזור יאושר בתכנית מתאר ארצית ברמה מפורטת. לאחר אישורו רשאי מוסד תכנון להוסיף אתרים נוספים לטיפול תרמי כאמור, ובלבד שהתכנית תופקד לאחר היועצות עם ועדת העורכים.

6.1.2. אתרים לפסולת יבשה ופסולת מעורבת

6.1.2.1. מוסד תכנון רשאי לאשר, נוסף על המסומן בתשריט, תכנית לתוספת אתר הטמנה לפסולת מעורבת, לאחר שעברה מיון ולאחר שחולצו ממנה החומרים הניתנים למיחזור והמרכיבים פריקים ביולוגית רקבוביים. בתנאי שהתקבל אישור המועצה הארצית לאחר שנועצה בוועדת העורכים.

6.1.2.2. מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית להגדלת שטח הטמנה לפסולת מעורבת, לאחר שעברה מיון ולאחר שחולצו ממנה החומרים הניתנים למיחזור והמרכיבים פריקים ביולוגית רקבוביים, באישור הועדה המחוזית ובהסכמת וועדת העורכים. לא התקבלה הסכמת ועדת העורכים, יידרש אישור המועצה הארצית.

6.1.2.3. מוסד תכנון רשאי לאשר, בנוסף על המסומן בתשריט אתר השבה לפסולת יבשה ולפסולת מעורבת או להגדיל את שטחו מעבר למסומן בתשריט.

6.1.3. אתרים לפסולת מסוכנת ולפסולת תעשייתית מאושרת

6.1.3.1. תוספת אתר לפסולת מסוכנת ופסולת תעשייתית מאושרת מהווה שינוי לתכנית זו.

6.1.3.2. מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית להגדלת שטח אתר פסולת מסוכנת ואתר פסולת תעשייתית מאושרת מעבר למסומן בתשריט, ולערוך שינויים בתחומם, בתנאי שהתקבל אישור ועדה מחוזית לאחר שנועצה בועדת

העורכים. הגדלתו או שינויו של האתר לפסולת תעשייתית מאושרת לא יהוו שינוי לתמ"א 16/ ה/ 2.

6.1.3.3. ניתן להגדיל את שטחו של אתר לפסולת מסוכנת שלא בצמוד לשטחי האתר המאושר בתכנית המפורטת, ובלבד שיקבע בתכנית כי לצורך טיפול בפסולת יעשה שימוש במתקני הטיפול הכלולים בשטחו של האתר המאושר בתכנית המפורטת כאמור, ושהאתר ושטח ההגדלה שלו יתפקדו כמערכת אחת.

6.2. גריעה או צמצום אתרים

6.2.1. גריעה או צמצום אתר שלא באמצעות תכנית

המועצה הארצית רשאית להחליט על גריעת אתר או צמצום שטחו אף אם טרם אושרה לאתר תכנית מפורטת, לאחר שהתייעצה עם הועדה המחוזית וועדת העורכים. גריעה או צמצום כאמור לא יהוו שינוי לתכנית זו. במקרה זה יחזרו השטחים שנגרעו ליעודם הקודם, טרם אישור תכנית זו.

6.2.2. גריעה או צמצום אתר השבה או אתר הטמנה לפסולת מעורבת

מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית בשטח השמור לתכנון אתר השבה או אתר הטמנה לפסולת מעורבת בתנאים הבאים:

6.2.2.1. שוכנע מוסד התכנון כי לא נפגעת יכולת הטיפול בפסולת באזור.

6.2.2.2. בגריעה או צמצום אתר השבה – התקבל אישור הועדה המחוזית לאחר שנועצה בועדת העורכים. בגריעה או צמצום אתר הטמנה - התקבל אישור המועצה הארצית לאחר שנועצה עם ועדת העורכים.

6.2.2.3. אושרה תכנית כאמור, יגרע שטחה מהשטח השמור לתכנון.

6.3. שינוי בסיווג אתר

סיווג אתרי פסולת יהיה על פי הקבוע בנספח, ושינוי ממנו יהיה מותנה באישור המועצה הארצית לאחר שנועצה בוועדת העורכים.

7. הוראות כלליות

7.1. בטיחות טיסה

הפקדת תכנית ומתן היתר בניה לאתר פסולת יותנו בהבטחת אמצעים למניעת פגיעה בבטיחות הטיסה בשל מעוף ציפורים, בשלבי הקמת האתר ותפעולו, ויפרטו את האמצעים הנדרשים לכך, וזאת לאחר קבלת חוות דעת מנציג שר הביטחון וכן רשות התעופה האזרחית.

7.2. יחס בין תכניות

על אתר השבה בו מופקת אנרגיה, יחולו הוראות פרק זה ולא יחולו הוראות פרק תחנות כח קטנות.

7.3. ועדת מעקב

ועדה מחוזית תקים ועדת מעקב לעניין הטיפול הכולל בפסולת ומעקב שוטף אחר הפעלת אתרי הפסולת במחוז ככל שהיא סבורה שיש צורך בכך. לישיבות הועדה יוזמנו בעלי עניין, ונציגי גופים מקצועיים.

הועדה המחוזית תקבע:

7.3.1. נושאים למעקב ודיון בוועדת המעקב כגון הוספה וגריעת אתרים.

7.3.2. הרכב הנציגים בוועדה.

7.3.3. סדרי עבודת הועדה.

8. היתרים

8.1. הוספת שימושים לאתר הטמנה

באתר הטמנה שאושרה לגביו תכנית מפורטת ונקבעו בה תחומי השפעה ומגבלות החלות עליו, ניתן יהיה לאשר בקשה להיתר בנייה לשימושים נוספים של קומפוסטציה ומיון ו/או הטמנה של פסולת מסוג מסוים למעט פסולת מסוכנת ופסולת תעשייתית מאושרת, ובלבד שהתקיימו כל התנאים הבאים:

8.1.1. נערך מסמך סביבתי הבוחן את השפעות השימושים הנוספים וקובע כי תחום ההשפעה של סוג הפסולת שההטמנה ו/או ההשבה בה מבוקשים בהיתר אינו חורג מתחום ההשפעה הקבוע בתכנית לאתר ההטמנה, והתקבלה חוות דעת סביבתית מהמשרד להגנת הסביבה למסמך זה.

8.1.2. סוג הפסולת תואם את התשתיות הקיימות או המתוכננות באתר, לפי העניין.

8.1.3. מוסד התכנון נתן דעתו, לאחר קבלת אישור ועדת העורכים, לשאלת נפחי הטמנה עתידיים ולחלופות הקיימות בעניין זה.

8.1.4. בוצע הליך של יידוע הציבור באופן הקבוע בסעיף 8.5 להלן.

8.2. הוספת שימושים לאתר השבה

באתר השבה שאושרה לגביו תכנית מפורטת ונקבעו בה תחומי השפעה ומגבלות החלות עליו, ניתן יהיה לאשר בקשה להיתר בנייה לשימושים נוספים של השבה למעט טיפול תרמי, טיפול בפסולת מסוכנת ובפסולת תעשייתית מאושרת, ובלבד שהתקיימו כל התנאים הבאים:

8.2.1. נערך מסמך סביבתי הבוחן את השפעות השימושים הנוספים וקובע כי תחום ההשפעה של השימושים המבוקשים בהיתר אינו חורג מתחום ההשפעה הקבוע בתכנית לאתר ההשבה. התקבלה חוות דעת סביבתית מהמשרד להגנת הסביבה למסמך זה.

8.2.2. סוג הפסולת תואם את התשתיות הקיימות או המתוכננות באתר, לפי העניין.

8.2.3. בוצע הליך של יידוע הציבור באופן הקבוע בסעיף 8.5 להלן.

8.3. היתר לאתר השבה ותחנת מעבר

8.3.1.

8.3.1.1. במקום שבתכנית מפורטת יועדו מקרקעין לתעשייה לסוגיה או למתקנים הנדסיים, יהיה גם תחנת מעבר ואתר השבה במשמע, גם אם לא נאמר כך במפורש, ככל ואין בתכנית המפורטת כוונה אחרת משתמעת. אם התכנית המפורטת לתעשייה לסוגיה או למתקן הנדסי, מתייחסת לסוג מסוים של תעשייה או למתקן הנדסי מסוג מסוים, לא יראו בכך כ"כוונה אחרת משתמעת" שיש בה כדי לשלול את הקמתם של אתר השבה ותחנת מעבר מכח פרק זה.

8.3.1.2. למרות האמור בסעיף 8.3.1.1 לעיל, לא ניתן יהיה לתת היתר לאתר השבה ולתחנת מעבר לפי סעיף זה, אם לפי הוראות התכנית המפורטת אתר השבה או תחנת מעבר עלולים לסכל את מימוש התכנית לאותו מתקן הנדסי או לאותו אזור תעשייה בשל מגבלה כלשהי להקמתם בכפיפה אחת.

8.3.1.3. הוראת סעיף 8.3.1.1 לא תחול על אתר לטיפול תרמי, על אתר להשבת פסולת מסוכנת ועל אתר להשבת פסולת תעשייתית מאושרת. אולם, על אתר טיפול תרמי בפסולת חקלאית צמחית שכמות הפסולת הנקלטת בו אינה עולה על 3 טון בשעה, יחולו הוראות סעיף 8.3.1.1.

8.3.2. במקום שבתכנית מפורטת יועדו מקרקעין למבני משק או לשטח חקלאי מיוחד או לשטח חקלאי עם הנחיות מיוחדות, או לשטח חקלאי של חלקה א' או לשטח חקלאי בשטח הצמוד לחלקה א' וניתן להקים בשטחים אלה מבני משק לגידול בעלי חיים או מבנים חקלאיים לגידול בעלי חיים וגידול בעלי חיים מתבצע בהם בפועל, יהיה גם אתר השבה בפרש בעלי חיים במשמע, גם אם לא נאמר כך במפורש, וזאת ככל ואין בתכנית המפורטת כוונה אחרת משתמעת ובכפוף לתנאים הבאים:

8.3.2.1. אתר ההשבה המוצע בשטח חקלאי שבחלקה א' יהיה בשטח הצמוד למבנה לגידול בעלי חיים כאמור, אך מחוץ לשטח חלקת המגורים אשר בתחום חלקה א', וגודלו לא יעלה על 1.5 דונם.

8.3.2.2. אתר ההשבה המוצע בשטח חקלאי הצמוד לחלקה א' יהיה משותף למספר משקים חקלאים המגדלים בעלי חיים, ימוקם ככל הניתן בסמיכות למבנים לגידול בעלי חיים כאמור, וגודלו לא יעלה על 3 דונם.

8.3.2.3. אתר ההשבה המוצע בשטח המיועד למבני משק, בשטח חקלאי מיוחד או בשטח חקלאי עם הנחיות מיוחדות יכול שיהיה בגודל העולה על 3 דונם.

8.3.2.4. מבקש ההיתר יפרט בפני מוסד התכנון הדן בהיתר את הערכתו לגבי המרחב אותו ישרת האתר.

8.3.2.5. נערכה היוועצות עם משרד החקלאות ופיתוח הכפר. חוות הדעת תימסר בתוך 30 ימים מיום שנדרשה על ידי מוסד התכנון. מוסד התכנון ידון בעניין גם ללא חוות הדעת אם חלף המועד להגשתה.

8.3.3. על בקשה להיתר כאמור יחולו הוראות סעיף 5 בשינויים המתחייבים.

8.3.4. על בקשה להיתר כאמור תחול חובת יידוע הציבור באופן הקבוע בסעיף 8.5 להלן.

8.4. היתר לתחנת מעבר לפסולת חקלאית

8.4.1. בשטח המיועד לחקלאות בתכנית מפורטת וכן בשטח המיועד למבני משק בתכנית מפורטת, רשאי מוסד תכנון לתת היתר בנייה לתחנת מעבר לפסולת חקלאית ולפסולת צמחית שמקורה בשטחים פתוחים, במקרה בו שטחה אינו עולה על 5 דונמים וגובה המבנים אינו עולה על 3 מטרים. כמו כן רשאי מוסד התכנון ליתן היתר לצרכים תפעוליים בהיקף של עד 200 מ"ר.

8.4.2. תינתן עדיפות להקמת תחנת מעבר כאמור בסעיף 8.4.1 בצמידות דופן לבינוי שאינו למגורים.

8.4.3. מוסד תכנון ישקול האם להגביל את תקופת תוקפו של ההיתר.

8.4.4. על בקשה להיתר בניה כאמור יחולו הוראות סעיף 5 בשינויים המתחייבים.
8.4.5. על בקשה להיתר כאמור תחול חובת יידוע הציבור באופן הקבוע בסעיף 8.5 להלן.
8.4.6. כל שימוש אחר בשטח מלבד תחנת מעבר לפסולת חקלאית ולפסולת צמחית שמקורה בשטחים פתוחים יהווה סטייה ניכרת מהיתר הבנייה.

8.5. יידוע הציבור כתנאי להיתר בניה

מוסד תכנון רשאי לאשר בקשה להיתר בניה בהתאם לסעיפים 8.1-8.4 לעיל, לאחר קיום ההליכים הבאים:

8.5.1. פורסמה בעיתון, על חשבון מבקש ההיתר, הודעה המפרטת את מהות הבקשה להיתר ואת המועד והמקום להגשת ההתנגדויות.
8.5.2. הודעה המפרטת את מהות הבקשה להיתר הוצגה במקום בולט בחזית הקרקע או הבניין שעליהם חלה הבקשה, במשך התקופה להגשת ההתנגדויות.
8.5.3. נשלחה, על חשבון מבקש ההיתר, הודעה לכל מי שלדעת הועדה המקומית עלול להיפגע כתוצאה מהקמת אתר ההשבה/תחנת המעבר או הטמנת פסולת מסוג אחר, לרבות לבעלים ולמחזיקים בקרקע הגובלת, המפרטת את מהות הבקשה ואת המועד והמקום להגשת ההתנגדויות, הוועדה החליטה בהתנגדויות והודיעה על כך למתנגדים.
8.5.4. תינתן האפשרות להגשת התנגדויות תוך 30 ימים מפרסום ההודעה בעיתונות וממסירת ההודעות.
8.5.5. על החלטת הועדה המקומית ניתן יהיה לערור לועדת ערר.

8.6. תנאים להוצאת היתרים והודעה על אישור היתרים

8.6.1. היתר בהתאם לסעיפים 8.1-8.4 לעיל, החל בתחום הסביבה החופית כהגדרתה בחוק שמירת הסביבה החופית, תשס"ד-2004 יחויב באישור הועדה לשמירת הסביבה החופית.
8.6.2. הודעה על אישור היתר בהתאם לסעיפים 8.1-8.4 לעיל תישלח לועדה המחוזית אשר בתחומה אושר ההיתר וכן לכל ועדה מקומית גובלת לתחום מרחב התכנון שבו אושר ההיתר.
8.6.3. היתר מכוח פרק זה בתמ"א, בתחום אפיק ורצועת ניהול נגר של נחל, למעט היתר להוספת שימושים באתרים קיימים על פי סעיפים 8.1-8.2 בפרק זה, יהיה כפוף להוראות פרק הנחלים לתחומים אלו. תמא/1/7

9. דיווח אחרי יישום התכנית

אחת לשלוש שנים המשרד להגנת הסביבה יעביר למועצה הארצית דיווח על יישום התכנית מבחינת מספר, פריסה וקיבולת אתרי הפסולת לסוגיהם.

פרקי תחבורה

דברי הסבר

פרק התחבורה כולל את ההוראות למרכיבי התחבורה היבשתית - דרכים ומסילות ברזל ובא להחליף את תמ״א/3 ותמ״א/23 על שינוייהן.

הפרק קובע את תפרושת רשת תשתיות התחבורה הארציות, תוך הבחנה בין דרך מהירה, דרך פרברית מהירה, דרך ראשית, ודרך אזורית ומסילות. ההוראות מבחינות בין רשת הדרכים ובין רשת המסילות בסדרת הוראות בעלות אופי דומה לדרכים ולמסילות.

הוראות התכניות כוללות סדרת הנחיות וכללים הנוגעים לדרכים ומסילות שהותוו בתכנית המתאר הארצית, אך עדיין לא אושרה עבורן תכנית מתאר מקומית או מפורטת. על רצועת התכנון שבתחומה תתוכנן הדרך עליו חלות מגבלות בניה לשם תכנון וסלילת הדרך והמחלפים העתידיים או המסילות והשלוחות. התמ״א קובעת את המידות והשימושים האפשריים וכן את הגמישות המותרת והתנאים לה.

בנוסף, קובעות ההוראות הנחיות הנוגעות לתכנון הדרך כגון רוחבה המירבי, מספר הנתיבים בדרכים, ואת אופן ההתחברות בין דרכים שונות, והכל בהתאם לסיווג ומדרג הדרך כקבוע בתשריט וכן את המרכיבים במסילה ובדרך. בנוסף, קובעת התמ״א מגבלות בניה לצד הדרכים והמסילות קווי בנין (בתכנית מתאר או בתכנית מפורטת). מרחק קווי הבניין, נקבע בהתאם לסוג התחבורה והמדרג, שיקולי בטיחות והרחבה עתידית של הדרכים והמסילות ומניעת מפגעים, השפעות סביבתיות, שימושי הקרקע הגובלים ורגישותם למפגעים.

הוראות קובעות הנחיות פרטניות בנוגע לתכנון דרך ומסילה נופיות, העוברת באזורים בעלי נוף רגיש. ההוראות נוגעות לתכנון הדרך תוך הבטחת השתלבות מיטבית עם הסביבה ומזעור הפגיעה בנוף. כמו כן מתייחסת התמ״א לשיקולים ולמסמכים הנדרשים כדי להבין את השפעת התוכנית על הסביבה, לעת אישורה.

פרק דרכים

נוסח משלב

1. מטרות

1.1. להתוות את רשת הדרכים הארצית תוך קביעת מדרג ותפקוד של דרכים וקטעי דרך.

1.2. לקבוע כללים למניעת מפגעים סביבתיים, שמירת הסביבה והנוף וכללים להתוויית דרכים ודרכים נופיות.

1.3. לחייב את מערכת התכניות לפי פרק ג׳ בחוק לשמור על רצועות הקרקע להקמתה ותפקודה של רשת הדרכים הארצית.

1.4. לקבוע הנחיות לעריכת תכניות לדרכים.

2. הגדרות

גוף מוסמך	רשות שהוקמה ע״פ דין או גוף שהוסמך בחוק או בהחלטת ממשלה לעניין הדרך.
דרך	כל דרך הכלולה ברשת הדרכים הארצית, לרבות קטע ממנה.
דרך אזורית	מקשרת בין ישובים ואוספת תנועה מדרכים מקומיות.
דרך מהירה	מקשרת בין מוקדי פעילות היוצרים נפחי תנועה גדולים והאוספת תנועה מדרכים ראשיות ואזוריות.
דרך מקומית	כל דרך שאינה מהווה חלק מרשת הדרכים הארצית.
דרך נופית	קטע מדרך העובר בתחום שטח שיועד בתכנית לשמורת טבע, לגן לאומי, לשמורת נוף או בתחום אזור המוגדר על ידי מוסד תכנון כאזור בעל רגישות נופית, בין אם הדרך היא חלק מרשת הדרכים הארצית ובין אם דרך מקומית שנקבעה בתכנית כ״דרך נופית״ ע״י מוסד תכנון.
דרך פרברית מהירה	מחלקת נפחי תנועה גדולים באזורים מטרופוליניים ומתחברת לרשת הדרכים הארצית.
דרך ראשית	מקשרת בין אזורים בארץ ואוספת תנועה מדרכים ראשיות, אזוריות ומקומיות.
מבנה שירות	מבנה לשרות הנוסעים, לרבות תחנת מידע, תחנת תדלוק על פי תמ״א 18, מסעדה, קיוסק, חניון לשירות הציבור, מצפה נוף.
מחלף	מפגש דרכים במפלסים שונים הכולל את הדרכים המחברות בין המפגש.
מתקן דרך	מבנה או מתקן המהווה חלק של דרך ודרוש להקמתה ולפעולתה, לרבות גשר, מנהרה, מעביר מים, אבן שפה, גדר, עמוד תאורה, רמזור, אי תנועה, תעלה, קיר או סוללה למניעת רעש, תחנה לאיסוף ולהורדת נוסעים, תחנת המתנה לרכב, מעברים עיליים ותחתיים להולכי רגל ולרכב, שביל לרוכבי אופניים, מתקן איסוף אשפה, עמדת קריאה לעזרה, דרך שירות, קירות תומכים, תמרור.
קו בנין	קו מקביל לציר רצועת הדרך ובמרחק ממנו, או במרחק מגבול שטח שיועד למחלף בתכנית.
רצועה לתכנון	שטח השמור לתכנון רצועת דרך המסומנת בתשריט והמגבלות הנובעות ממנה.
רצועת דרך	כוללת את נתיבי הנסיעה, שטח ההפרדה, שולי הדרך ומתקני הדרך, צמתים ומחלפים.
רשת הדרכים הארצית	כלל הדרכים המהירות, הפרבריות-המהירות, הראשיות והאזוריות.
תכנית	תכנית מתאר מקומית, תכנית מפורטת ותכנית הכוללת הוראות של תכנית מפורטת.

3. רצועה לתכנון

3.1. דרכים – שמירת רצועה לתכנון

3.1.1. **הרצועה** לתכנון מיועדת עבור רצועת הדרך, מבני שרות, חריגות של מתקני הדרך מתחום רצועת הדרך, מערכות תשתית המלוות את הדרך לרבות מסילות ברזל, אמצעים להפחתה של מפגעים סביבתיים ובטיחותיים, לרבות מפגעים נופיים.

3.1.2. עד לאישור תכנית לרצועת הדרך לא תאושר ברצועה לתכנון כל תכנית מפורטת לבניה או לסלילה, למבני שרות ולמערכות תשתית למעט במקרים הבאים ובלבד שמוסד התכנון שוכנע שהתכנית לא תפגע באפשרות התכנון והביצוע של הדרך על פי סיווגה והתשתיות הצמודות אליה:

3.1.2.1. תכנית מפורטת לקווי תשתית בלבד או מסילת ברזל בלבד, לאחר תאום עם הגוף המוסמך, ובאישור וועדה מחוזית.

3.1.2.2. תכנית מפורטת לבניה, לסלילה, למבני שרות ולמערכות תשתית, בתנאים הבאים:

א. אישור המועצה הארצית.

ב. התייעצות עם הגוף המוסמך ובתכניות בסמכות ועדה מקומית התייעצות גם עם מתכנן המחוז.

3.1.3. אושרה תכנית לדרך כאמור, יתבטלו ההגבלות לפי סעיף זה.

3.2. מידות

3.2.1. רוחב הרצועה לתכנון יהא:

3.2.1.1. בדרכים שברשת הארצית - 300 מטר.

3.2.1.2. במחלף - מעגל שמחוגו 300 מטר ומרכזו במפגש צירי הדרכים.

3.2.1.3. בצומת - מצולע שקודקודיו על צירי הדרכים במרחק של 150 מטר ממפגש הצירים.

3.2.2. ציר הרצועה לתכנון ייקבע על פי הסימון בתשריט, ורוחב הרצועה יהיה 150 מטר משני צידיו.

3.3. גמישות

בתכנית מתאר מחוזית ניתן לאשר את השינויים הבאים מהקבוע בתשריט תכנית זו, בהתחשב בתנאים מקומיים ובצורך למנוע מפגעים בטיחותיים, סביבתיים ונופיים:

3.3.1. הסטת רצועה לתכנון או שינוי מיקום מחלף.

3.3.2. בסיווג הדרך.

3.4. תוספות ושינויים

בתכנית מתאר מחוזית ניתן להוסיף דרך או מחלף, על אלה המסומנים בתשריט ויחולו עליהם הוראות תכנית זו.

4. מימוש הדרך והגבלות בניה

הרצועה לתכנון כוללת את רצועת הדרך ואת תחום הגבלות הבנייה, ואלה יפורטו להלן.

4.1. רצועת הדרך

4.1.1. מאפיינים

4.1.1.1. מספר נתיבים

א. בדרך מהירה, בדרך פרברית מהירה, ובדרך ראשית: שני מסלולים מופרדים חד סטריים, שבכל אחד מהם שני נתיבים לפחות.

ב. בדרך אזורית: שני נתיבים לפחות.

4.1.1.2. התחברויות

א. דרך מהירה ופרברית מהירה: התחברות לדרך תהיה על ידי מחלפים בלבד וללא מפגשי רכבת.

ב. בדרך ראשית ואזורית: התחברות לדרך תהיה באמצעות כניסות ויציאות על ידי מחלפים או צמתים.

4.1.2. מידות

4.1.2.1. רוחב רצועת הדרך, צמתים ומחלפים יקבע בתכנית. רוחב מרבי של רצועת הדרך יהא כאמור להלן:

מהירה	100 מ'
פרברית מהירה	60 מ'
ראשית	50 מ'
אזורית	40 מ'

4.1.2.2. בקטעי דרך בהם מופרדת הדרך לשני מסלולים, שהמרחק ביניהם עולה על מחצית רוחב רצועת הדרך, יהא הרוחב המירבי של רצועת הדרך של כל

מסלול 60% מהרוחב המירבי שנקבע בסעיף 4.1.2.1 לרצועת הדרך של אותה דרך.

4.1.2.3 תכנית מפורטת לדרך ניתן לצרף לרצועת הדרך שטחים עבור מסילות, דרכי שרות, נתיבי השתזרות, ומערכות ניקוז או מדרונות בהתאם לתנאי השטח, ולהרחיב את המידות המצוינות בטבלה לשם כך.

4.1.3 **מעבר דרך מינהרה**

בתכנית מתאר או בתכנית מפורטת ניתן לקבוע כי דרך או חלקה, המופיעות ברשת הדרכים הארצית יעברו במינהרה.

4.1.4 **בניה מתחת לפני הקרקע ומעל הדרך**

בתחום רצועת הדרך ניתן לקבוע בתכנית זכויות לבניה מתחת לפני הקרקע ומעל מפלס הדרך, ובלבד שלא יפגעו המטרות, התפעול, השימושים והבטיחות בדרך וכן שלא יגרמו מפגעים או מטרדים לדעת מוסד התכנון לשימושי הקרקע שלהם יקבעו זכויות בניה.

4.2. הגבלות בניה

4.2.1 **קביעת קוי בנין**

4.2.1.1 קווי בניין יקבעו בתכנית בטווח המצויין בטבלה, והם ימדדו מציר הדרך. ניתן לקבוע בקטעי דרך שונים קווי דרך במרחקים שונים.

	לכל היותר	**לפחות**
דרך מהירה	150 מ׳	75 מ׳
דרך פרברית מהירה	100 מ׳	50 מ׳
דרך ראשית	100 מ׳	50 מ׳
דרך אזורית	80 מ׳	40 מ׳

4.2.1.2 בתכנית ניתן לקבוע בקטעי דרך שונים קווי בניין במרחקים החורגים מהמצוין בסעיף 4.2.1.1, באישור המועצה הארצית. אושרה תכנית כאמור, לא יידרש אישור המועצה הארצית לתכנית חדשה התואמת את קווי הבנין שנקבעו אלא אם קבעה המועצה הארצית אחרת.

4.2.1.3 קווי הבניין יקבעו על פי הנתונים והשיקולים הבאים:

א. הצורך בפיתוח ובהרחבת הדרך.
ב. מניעת מפגעים בטיחותיים תעבורתיים.
ג. מניעת נגישות ישירה לדרך.
ד. תנאי השטח.
ה. הנתונים הגיאומטריים של הדרך.
ו. השפעות סביבתיות צפויות והאמצעים המוצעים להפחיתן.
ז. שימושי הקרקע הסמוכים ורגישותם למפגעים, כגון: מגורים, מוסדות ציבור, תעשיה ומתקנים הנדסיים, חקלאות, ספורט ונופש.
ח. מניעת מפגעי נוף או חסימת הנוף מהדרך.

4.2.1.4 מוסד תכנון רשאי לקבוע לדרך העוברת במנהרה קווי בניין שונים מהקבוע בטבלה, מעל המנהרה ובסמוך לה, בהתחשב בתנאי השטח ובדרישות התכנוניות וההנדסיות של תכנון המנהרה וזאת לאחר עריכת בדיקה גיאוטכנית שתקבע את ההיתכנות ההנדסית של הבניה. בכפוף לתוצאות הבדיקות, יחולו מגבלות על המצאות מתקנים לחומרים דליקים ו/או רעילים ברצועת הדרך ובתחום קווי הבניין של המנהרה.

4.2.2 הגבלות בניה בין קו הבניין לגבול רצועת הדרך

4.2.2.1 בשטח שבין קו בנין לבין גבול רצועת הדרך תיאסר בניה, אך ניתן לאשר בו לפי כל דין את השימושים הבאים:

א. חלק ממתקני הדרך: מעברים עיליים ותחתיים להולכי רגל ולרכב, דרכי שרות, שביל לרוכבי אופניים ולהולכי רגל, גדר, עמוד תאורה, רמזור ותעלה, אמצעים להפחתת מפגעים סביבתיים.
ב. מבני שרות
ג. מערכות ומתקני תשתית: חשמל, מים, ביוב, תקשורת, דלק וגז.

4.2.2.2 בצומת, תיאסר בניית מבני שרות בתחום מצולע שקודקודיו ימדדו על צירי הדרכים המאושרות במרחק של 150 מ׳ ממפגש הצירים, אלא אם שוכנע מוסד תכנון כי אין צורך בשמירת מלוא מימדי המצולע להרחבת הצומת, או משיקולי בטיחות.

5. הכנת תכנית לדרך

תכנית הכוללת התווית דרכים הכלולות ברשת הדרכים הארצית, שינויים בהן או הרחבתן תכלול ותקבע שטחים מיועדים לדרך, למתקני דרך ולמבני שרות לאורך הדרך. בתכניות המוגשות על פי סעיף 261 לחוק לא תחול חובת ציון כל מבני השרות.

5.1. תכולת התכנית

התכנית תכלול, בין היתר:

5.1.1. **הוראות**

5.1.2. תשריט בקנה מידה 1:5,000 לפחות, ובשטחים שייעודם בניה בקנה מידה 1:1,250 לפחות. התשריט יכלול: תוואי ורוחב רצועת הדרך ומיקום הצמתים והמחלפים בה.

5.1.3. חתך עקרוני לאורך הדרך ובו מיקומי וגבהי חפירה ומילוי בקנה מידה 1:5,000 (אופקי) ובקנה מידה 1:500 (אנכי). בשטחים בנויים, או מיועדים לבניה בקנה מידה 1:1,250 ו- 1:250 בהתאמה. בתכניות העבודה ניתן לסטות ממידות אלו בהתאם לרמת התכנון.

5.1.4. קווי בניין לשימושים שונים, לפי סעיף 4.2.

5.1.5. מיפוי, עליו מסומן תוואי הדרך, בקנה מידה המאפשר בדיקת התאמתו לתנאי השטח.

5.1.6. אמצעים להבטחת ביצוע הוראות התכנית

5.1.7. מוסד תכנון רשאי לדרוש כי התכנית תלווה במסמכים נוספים ובין היתר:

5.1.7.1. סקירת ערכי טבע ונוף ואתרים מיוחדים לאורך הדרך.

5.1.7.2. חתכי רוחב אופייניים בקטעי דרך שלצידם שטחים בנויים או מיועדים לבינוי בתכנית.

5.1.7.3. בקטעי דרך בהם עולה השיפוע הצידי של הקרקע מעל 30% לאורך קטע שמעל 250 מ', או שבהם עולים עומק החפירה או המילוי על 10 מ', ידרשו חתכי רוחב אופייניים, בקנה מידה 1:500 לפחות לכל הרצועה לתכנון.

5.1.8. על פי המסמכים לעיל יטמיע מוסד התכנון בתכנית, לפי שיקול דעתו, את הנושאים הבאים:

5.1.8.1. האמצעים למניעת מפגעים סביבתיים ונופיים, לרבות מפגעי רעש וזיהום אוויר.

5.1.8.2. האמצעים לשמירת ערכי טבע ונוף, לטיפול בנוף ולשיקומו, לרבות המקומות לכריית עפר ולעודפי עפר ולקטעי חפירה ומילוי הנחוצים לביצוע הדרך, הטיפול בהם או סילוקם.

5.2. תכנית לדרך נופית

5.2.1. תכנית הכוללת דרך נופית או קטע ממנה, ובכלל זה להרחבתה, תכלול בנוסף למפורט בסעיף 5.1 גם את המסמכים הבאים:

5.2.1.1. סקירה מפורטת של ערכי טבע ונוף קיימים, אתרים לשימור ומפגעים נופיים לאורך הדרך. אתרים ושטחים מיוחדים הצופים ונצפים אל הדרך.

5.2.1.2. בחינה של האפשרויות והשיקולים הבטיחותיים לקביעת תוואי חלופי בו יוגבלו מידות העקומות האנכיות והאופקיות, או הגבלת מידות הרוחב של הדרך, או הפרדת הדרך לשני מסלולים חד סטריים בתוואי המוצע או בתוואי חלופי לגבי קטעי דרך, כל זאת בקטעים בהם מגבלות אלה ימנעו או יקטינו את המפגע הנופי הצפוי, או יגרמו לשיפור אפשרויות הצפייה בנוף הנשקף מהדרך.

5.2.2. תכנית כאמור תכלול בנוסף הוראות המתייחסות למסמכים לעיל:

5.2.2.1. שמירת ערכי טבע ונוף וטיפוחם בתחום רצועת הדרך כרקע חזותי לצפיית הנוסע בדרך.

5.2.2.2. מיקום נקודות עצירה, תצפית וחניה לצורך גישה לאתרי טיול וביקור בכפוף לכך שלא תיגרם בכך פגיעה בבטיחות הנסיעה, בנוף וברמת הדרך.

5.2.2.3. מניעת חסימתם של מבטים או פתיחת מבטים לנוף הנצפה מהדרך.

5.2.2.4. שילוב חזותי של הדרך עם סביבתה.

5.2.2.5. שיקום מפגעים נופיים שייגרמו כתוצאה מהקמת הדרך.

5.2.3. לכל קטע דרך קיימת בפועל המסווגת על פי הגדרות תכנית זו כדרך נופית, ניתן יהיה לבצע עבודות עפר לצורך הרחבת השטח הסלול בפועל, רק בהתאם לתכנית מפורטת שתכלול את הוראות סעיף 5 לתכנית זו.

5.2.4. הוראות אלה יחולו גם על דרך מקומית נופית, שאינה ברשת הדרכים הארצית.

5.3. תסקיר השפעה על הסביבה

5.3.1. תכנית לסוגי הדרכים שלהלן תלווה בתסקיר השפעה על הסביבה:

5.3.1.1. דרך פרברית מהירה.

5.3.1.2. דרך מהירה ומחלפים בקטעים העוברים בשטח המיועד לבינוי או בסמוך לו.

5.3.1.3. כל קטע דרך אשר לדעת מוסד תכנון, עלול לגרום להשפעה ניכרת על הסביבה ויש לנקוט בו אמצעים למניעת מפגעים סביבתיים ונופיים.

5.3.2. מוסד תכנון רשאי לפטור מהכנת התסקיר לאחר קבלת חוות דעת חיובית מנציג השר להגנת הסביבה במוסד תכנון, ולאחר ששוכנע כי אין בכך כדי לגרום ליצירת מפגעים סביבתיים או נופיים.

5.4. גמישות בתכנית

5.4.1. בתכנית ניתן לאשר את השינויים הבאים מהקבוע בתשריט תכנית זו בהתחשב בתנאים מקומיים ובצורך למנוע מפגעים בטיחותיים, סביבתיים ונופיים:

5.4.1.1. חריגת רצועת הדרך מציר הרצועה לתכנון, בשיעור של עד 750 מ', ובתנאי שאין בכך שינוי מהותי במאפייני השטח.

5.4.1.2. תוספת מחלפים בדרכים ראשיות ובדרכים אזוריות, הנפגשות עם דרכים באותה דרגה או בדרגה נמוכה מהם, בהתקיים אחד מהתנאים הבאים:

א. המחלף לא יחרוג מגבולות מצולע שצירי האורך והרוחב שלו הם 525 מ' ו-150 מ' בהתאמה, לכל צד ממפגש צירי הדרכים.

ב. שטח המחלף כולל הדרכים לא יעלה על 160 דונם.

5.4.2. נקבעה רצועת דרך בתכנית מתאר ארצית, הכוללת הוראות של תכנית מפורטת, מותר לשנותה בתכנית בתנאים הבאים ובאישור המועצה הארצית:

5.4.2.1. הסטת רצועת הדרך הינה למרחק שלא יעלה על קווי הבניין המינימליים כאמור בסעיף 4.2.

5.4.2.2. שינוי במיקום או באופן העמדת מבנה דרך כהגדרתו בסעיף 1 לחוק, או הגדלת שטחו בשיעור שאינו עולה על 10% משטח המבנה בתכנית המאושרת.

5.4.3. נקבעה רצועת דרך בתכנית מתאר ארצית הכוללת הוראות של תכנית מפורטת, ניתן לגרוע שטחים ממנה בתנאים הבאים: אישור מועצה ארצית, התייעצות עם נציג שר התחבורה, התחשבות בהיבטים סביבתיים.

5.4.4. ניתן לייעד שטח זה לכל ייעוד, בכפוף לתכניות מתאר ארציות ומחוזיות תקפות.

5.5. יחס לתכניות אחרות

5.5.1. נוסף על האמור בתכנית זו, חלק א' "עקרונות וכלים ראשים" סעיף 8.3, ניתן לאשר מרחק קווי בנין מציר רצועת הדרך בגודל קטן מהאמור בסעיף 4.2, בתכנית מתאר מקומית או בשינוי בה, ובלבד שאינו שונה מהמרחק שהיה בתכנית המתאר שאותה משנים.

5.5.2. אישור תכנית לדרך ברשת הדרכים הארצית יחייב התאמתה להוראות תכנית זו, אולם בתכנית כאמור המשנה תכנית קודמת לדרך, רשאית המועצה הארצית לתכנון ובניה לפטור לגביה מילוי הוראות תכנית זו.

6. הוראות מעבר

על קטעי דרך קיימים, המיועדים לגריעה מפאת הצעת קטעים חלופיים, על פי הטבלה בנספח ב'7, ימשיכו לחול הוראות תכנית זו וזאת עד לביצועם בפועל של הקטעים החלופיים, אלא אם כן תקבע המועצה הארצית אחרת.

פרק מסילות ברזל

1. מטרות

1.1. להתוות את רשת מסילות הברזל הארצית, על מנת שתספק שירותי הסעת נוסעים והובלת מטענים ברכבת ברמה גבוהה של אמינות, מהירות ובטיחות.

1.2. לשמור רצועות קרקע עבור הקמתה ותפקודה של רשת המסילות הארצית.

1.3. לקבוע הוראות לעריכת תכניות למסילות ברזל, שיבטיחו בין היתר, מניעת מפגעים לסביבה ושמירה על הנוף, תוך ניצול יעיל של הקרקע ואיחוד תשתיות.

2. הגדרות

דרך	כהגדרתה בחוק, למעט מסילת ברזל.
הגוף המוסמך	רשות שהוקמה ע"פ דין או גוף שהוסמך בחוק או בהחלטת ממשלה לתכנן מסילות ברזל.
מסילת ברזל נופית	קטע מסילת ברזל או שלוחה העובר בתחום שטח שיועד בתכנית לשמורת טבע, לגן לאומי, לשמורת נוף או ליער, למרחב נחל וסביבתו, או בתחום אזור המוגדר על-ידי מוסד תכנון כאזור רגיש מבחינת נוף.
מסילת ברזל קיימת	מסילת ברזל שנסללה על-פי כל דין, טרם תחילתה של תכנית זו.
מפגש	מקום שמסילת ברזל חוצה דרך או מסילת ברזל אחרת או נפגשת עם מסילת ברזל אחרת.
ציר המסילה	אמצע קו התוואי המסומן בתשריט או קו העובר במרכז מסילת ברזל קיימת. במסילת ברזל כפולה או רב מסילתית קו האמצע בין שתי המסילות הקיצוניות.
קו בנין	קו מקביל לציר רצועת המסילה ובמרחק ממנו.
רכבת קלה	כהגדרתה בתמ"א/23/א/4.
רצועה לתכנון	שטח שמור לתכנון רצועות מסילה והמגבלות הנובעות ממנה.
רצועת מסילה	רצועה המיועדת למסילת ברזל לרבות כל השטחים, המבנים והמתקנים הדרושים להפעלת רכבות.
רשת מסילות הברזל הארצית	כלל מסילות הברזל המסומנות בתשריט.
שטחים פתוחים	שטח ציבורי פתוח, שטח פרטי פתוח, גן לאומי, שמורת טבע, שמורת נוף, מרחב נחל וסביבתו, יער לסוגיו וכל יעוד דומה אחר, שמטרתו שמירת השטח כשטח פתוח.
שלוחה	קטע מסילה המסתעף מהרשת הארצית שנועד לאפשר גישה לאתרים יחודיים ואליהם בלבד כגון מפעלי תעשייה, מחצבות, מסופי מטענים, אתר סילוק פסולת, אתר תחזוקה ותפעול רכבתי, אתרי תחנות כח.
תחנה	מקום המיועד להעלאת נוסעים ולהורדתם; לטעינה, לפריקה ולאחסון מטענים; לעיתוק ולעריכה של רכבות.
תכנית	תכנית מתאר מקומית, תכנית מפורטת וכל תכנית אחרת הכוללת הוראות של תכנית מפורטת

3. רצועה לתכנון

3.1. שימושים

3.1.1. הרצועה לתכנון מיועדת עבור רצועת מסילה.

3.1.2. כל עוד לא נקבעה רצועת מסילה בתכנית לא תאושר כל תכנית בתחום הרצועה לתכנון.

3.1.3. למרות האמור בסעיף 3.1.2 לעיל, ניתן לאשר תכנית ברצועה לתכנון במקרים הבאים:

3.1.3.1. תכנית ליעוד דרך, מתקני וקווי תשתית ורכבת קלה, ובלבד שהתכנית לא תפגע במטרות תכנית זו ונערכה התייעצות עם הגוף המוסמך. ראה נציג הגוף המוסמך כי התכנית עלולה לפגוע במטרות תכנית זו, רשאי להתנות אישורה באישור המועצה הארצית.

3.1.3.2. תכנית בתחום שטח רצועה לתכנון מסילה במנהור, לאחר שמוסד התכנון שמע את עמדת הגוף המוסמך והשתכנע שאין בכך לפגוע באפשרות הקמת המסילה ובלבד שהתקבל אישור הועדה המחוזית.

3.2. היתרים

3.2.1.כל עוד לא נקבעה רצועת מסילה בתכנית או בתכנית מתאר מחוזית בקנ״מ של 1:10,000 לפחות, ניתן להוציא היתרי בניה או הרשאות, ולבצע בניה, סלילה, הקמה והנחה של מתקני וקווי תשתית ברצועה לתכנון, בתנאי שניתן אישור הוועדה המחוזית, לאחר שנוכחה שאין בכך כדי לפגוע באפשרויות התכנון וההקמה של מסילת הברזל.

3.2.2.הועדה המחוזית רשאית לקבוע שטחים בהם לא יידרש אישורה כאמור, לאחר שהתייעצה עם נציג הגוף המוסמך ונוכחה, כי הפעולות האמורות לא יפגעו באפשרות הקמה ותכנון של המסילה.

3.2.3.הוראות סעיף זה לא יחולו על תכנית שאושרה לפי סעיף 3.1.3 לעיל.

3.3. תחולת ההגבלות

משאושרה תכנית בה נקבעה רצועת המסילה, יתבטלו ההגבלות על הרצועה לתכנון.

3.4. מידות

3.4.1.רוחב הרצועה לתכנון יהא 240 מטר וגבולותיה ייקבעו על-ידי מדידת 120 מטר לכל צד מציר המסילה.

3.4.2.ניתן בתכנית או בתכנית מתאר מחוזית, להרחיב או לצמצם את הרצועה לתכנון, באישור המועצה הארצית, לאחר ששוכנעה כי אין בכך כדי לפגוע במטרות תכנית זו, ולאחר התייעצות עם הגוף המוסמך.

3.5. גמישות

בתכנית מתאר מחוזית מותר להסיט את הרצועה לתכנון ביחס למסומן בתשריט.

4. מימוש רצועת המסילה והגבלות בניה

4.1. רצועת הדרך

4.1.1.שימושים

בתכנית ובתכנית מתאר מחוזית ניתן יהיה לייעד בתחום רצועת המסילה שטחים לתכליות אלה:

4.1.1.1. מסילה וכל מבנה ומתקן הנדרשים להקמתה, לתפעולה, לאחזקתה, לשידרוגה להנגשתה, תשתית למערכת הנע חשמלי, תחנות, בתי מלאכה וסדנאות, מגרשי עיתוקים ועריכה ומשרדים הנחוצים להפעלה השוטפת של השירות הרכבתי, אמצעי ביטחון ובטיחות, קווים ומתקני תשתית לסוגיהם, מתקנים למזעור מפגעים לסביבה ולהגנה על הבריאות ואמצעי ניטור ובקרה לרבות חניה.

4.1.1.2. מבנים ומתקנים המשרתים את ציבור המשתמשים ברכבת.

4.1.1.3. מתקני וקווי תשתית והנדסה נוספים, ואמצעי תחבורה נוספים לתחבורה ציבורית בלבד, בתנאים:

א. תאום עם הגוף המוסמך.

ב. לא ייפגעו מטרות תכנית זו.

4.1.2.מידות

רוחבה המרבי של רצועת המסילה יהיה 50 מטר. ניתן להרחיבה בתכנית או בתכנית מתאר מחוזית משיקולים של תנאי השטח, צרכי תפעול, בטיחות, תחזוקה וסביבה. והכל לצורך השגת מטרות תכנית זו.

4.1.3.מעבר מסילה במינהרה

תכנית למנהרה למסילת ברזל מתחת לשטח בנוי או המיועד לבינוי או בסמוך לו, תופקד רק על סמך ממצאי בדיקה גיאוטכנית אשר תקבע את ההיתכנות ההנדסית, התנאים והאמצעים למניעת נזקים למבנים קיימים ומאושרים ולצמצום מפגעים לסביבה, לרבות מרעש ומרעידות.

4.1.4.בניה מתחת לפני הקרקע ומעל למסילה

4.1.4.1. תכנית המאפשרת בניה מעל ומתחת לקטע של מסילת ברזל המתוכנן במנהרה או חפיר עמוק (להלן: ״מנהרה״), או בסמוך לו, תופקד לאחר שהוצגו בפני מוסד התכנון ממצאים של בדיקה גיאוטכנית, אשר תקבע את ההיתכנות ההנדסית של בניה מעל לתוואי המנהרה או בסמוך לו ואת

התנאים לכך. רשאי מוסד תכנון לפטור תכנית כאמור מהצורך בבדיקה גיאוטכנית, בהתקיים אחד מהתנאים הבאים:

א. בדיקה גיאוטכנית כזו הוצגה בפניו לעת הדיון בהפקדת תכנית לרצועת המסילה.

ב. ניתנה לכך הסכמתו של הגוף המוסמך.

4.1.4.2. מוסד תכנון רשאי, על סמך ממצאי בדיקה גיאוטכנית ולאחר התייעצות עם שירותי הכבאות, לאסור או להגביל הימצאות חומרים דליקים או רעילים בשטח מעל למנהרה או בסמוך לה.

4.1.4.3. ניתן לאשר בתחום רצועת מסילה שימושים נוספים בשטח שמתחת לרצועת המסילה או מעליה בתכנית באישור ועדה מחוזית או בתכנית מתאר מחוזית ובתנאים הבאים:

א. לא יפגעו הבטיחות והמטרות, התפעול והשימושים של מסילת הברזל.

ב. לא ייגרמו מפגעים או מטרדים לשימושי הקרקע אשר להם ייקבעו זכויות הבניה.

ג. התייעצות עם הגוף המוסמך.

ד. התכנית תקבע הוראות לעניין האמצעים להבטחת יישום התנאים, לרבות התנאים שיש לכלול בהיתרי בניה.

4.2. הגבלות בניה

4.2.1.קביעת קוי בנין

4.2.1.1. מרחק קו הבניין מציר המסילה יהיה 120 מטר. ניתן לקבוע בתכנית ובתכנית מתאר מחוזית קו בנין במרחק קטן יותר, כאמור להלן:

א. מרחק 120 - 60 מטר, באישור ועדה מחוזית.

ב. מרחק הקטן מ- 60 מטר, באישור המועצה הארצית. אושרה תכנית כאמור, לא יידרש אישור המועצה הארצית לתכנית חדשה התואמת את קווי הבנין שנקבעו אלא אם קבעה המועצה הארצית אחרת.

4.2.1.2. בקביעת קווי בנין יתייחס מוסד תכנון, בין השאר, לשיקולים אלה:

א. שיקולי פיתוח, הרחבה ותחזוקת המסילה.

ב. שיקולים בטיחותיים, לרבות במפגשים.

ג. תנאי השטח.

ד. נתוני הגיאומטריה של מסילת הברזל.

ה. השלכות המסילה על השימושים הסמוכים והאמצעים למזעור ההשפעות הסביבתיות.

ו. צמצום מפגעים לנוף לאורך מסילת הברזל, צמצום חסימת הנוף הנצפה מהרכבת.

4.2.1.3. תכנית הקובעת קו בניין הקטן מ- 120 מ' ויש בכך כדי ליצור מפגעים או מטרדים בשטחה או בסמוך לה, תקבע הוראות בדבר אמצעים למניעתם או לצמצומם, לרבות הוראות לתנאים למתן היתר בניה.

4.2.1.4. קווי בנין ביחס לשלוחה ייקבעו בתכנית, ולא יחולו עליהם הוראות סעיף זה למעט השיקולים בקביעתם.

4.2.2.הגבלות בניה בין קו הבניין לגבול רצועת המסילה

4.2.2.1. בתחום שבין קו הבניין לבין גבול רצועת המסילה תיאסר כל בניה, סלילה והקמת מתקני תשתית, אך ניתן להתיר עיבוד חקלאי ושימוש לשטחים פתוחים ללא בניה.

4.2.2.2. רשאי מוסד תכנון בתכנית מפורטת להתיר התכליות הבאות, לאחר שהתייעץ עם הגוף המוסמך:

א. מבנים ומתקנים למטרות הנלוות למסילת ברזל והמשרתות אותה ואת המשתמשים בה.

ב. דרכים ומתקני תחבורה ותשתית אחרים, שבילים, מעברים עיליים ותחתיים להולכי רגל ולרכב.

ג. כל שימוש שאינו כולל בניה ובלבד שאין בכך פגיעה בתפעול, בשימושים ובבטיחות של מסילת הברזל ובמטרות תכנית זו.

4.2.2.3. הפרדה מפלסית בתחום קווי הבניין תותר ובתנאי שתערך בדיקה גיאוטכנית.

4.2.2.4. חייבה בניית ההפרדה המפלסית הקמת חיבורים לקרקע בתוך רצועת המסילה, רשאי מוסד תכנון לאשרם, בתיאום עם הגוף המוסמך.

4.2.3.תכניות סמוכות
מוסד תכנון רשאי לקבוע בתכניות המצויות גם מעבר לקו הבניין של מסילת ברזל, הוראות הנוגעות למניעת מפגעים מהמסילה לרבות הגבלה על הבניה או על השימוש בקרקע.

5. תכנית למסילת ברזל

5.1. תכולת התכנית

תכנית זו לא תחשב כתכנית מפורטת שניתן להוציא על פיה היתר בניה ושניתן לבצע עבודות מכוחה לפי סעיף 261 (ד). ניתן לאשר תכנית למסילת ברזל לאחר שתכלול, בין היתר ולפי הצורך, הוראות, פרטים ומסמכים אלה:

5.1.1.תשריטים ונספחיהם:

5.1.1.1. רצועת המסילה, מבני הדרך והתחנות, על רקע מפת מדידה הכוללת את רוחב הרצועה לתכנון והמציגה את הטופוגרפיה.

5.1.1.2. קנה-המידה של התשריט לא יפחת מ- 1:5,000 בשטחים פתוחים ומ- 1:1,250 בשטחים שייעודם בניה.

5.1.1.3. חתכי רוחב אופייניים.

5.1.1.4. חתך לאורך המסילה, בו יסומנו קטעי החפירה והמילוי וגובהם. קנה-המידה: בשטחים פתוחים לפחות 1:5,000 אופקי ו- 1:500 אנכי. בשטחים בנויים לפחות 1:1,250 אופקי ו- 1:250 אנכי.

5.1.1.5. קווי הבניין.

5.1.1.6. מיקום המפגשים וסוגם, מידות רצועת המסילה בשטח המפגש.

5.1.2.הוראות:

5.1.2.1. הוראות בדבר צמצום מפגעים לסביבה ושיקום נופי בעת הקמת המסילה ותפעולה הנובעות, בין השאר, מהמסמכים הסביבתיים שנדרשו.

5.1.2.2. הוראות בדבר הסדרת הניקוז.

5.1.2.3. מוסד התכנון רשאי להתנות הפעלת מסילת ברזל בביצוע הוראות השיקום הנופי.

5.1.2.4. מוסד תכנון רשאי לקבוע בתכנית מפורטת למסילת ברזל סטיות ושינויים לא מהותיים לעת ביצועה, כגון שינויים במימדי מבני הדרך.

5.1.2.5. הוראות סעיף זה לא יחולו על עבודות הקמה ופיתוח של מסילת ברזל בתחום המקרקעין שנקבע בצו לפי פקודת הדרכים ומסילות הברזל (הגנה פיתוח) 1943, אשר הוצא לפני תחילת החוק, וזאת כל עוד אין הגדלה במספר מסילות הברזל ברצועת המסילה.

5.2. תכנית למסילה נופית

5.2.1.**על** תכנית מפורטת למסילה נופית יחולו הוראות סעיף 5.1.

5.2.2.תכנית מפורטת למסילה נופית או לתחנה לאורך מסילה נופית, ניתן לאשר לאחר שהוצגה בפני מוסד תכנון סקירה מפורטת של ערכי טבע ונוף, אתרים לשימור, נחלים ושיקולי נוף הנצפה אל הרכבת וממנה.

5.2.3.התכנית תכלול במידת הצורך, על פי החלטת מוסד תכנון, הוראות הנובעות מהתייחסות לסקירה הנזכרת.

5.3. תחנות

5.3.1.בתכנית או בתכנית מחוזית בקנ״מ 1:10,000 לפחות, ניתן לייעד שטחים לתחנה ובה התכליות הבאות:

5.3.1.1. כל בניה או שימוש הנדרשים למתן שירות לציבור המשתמשים ברכבת ולשירות הרכבתי.

5.3.1.2. משרדים, מסחר וחניה.

5.3.1.3. מתקנים ושטחים להעלאת נוסעים והורדתם.

5.3.1.4. שטחי איחסון, פריקה וטעינה.

5.3.1.5. מבנים ומתקנים לשילוב הרכבת עם אמצעי הסעה אחרים.

5.3.1.6. והכל במידה הדרושה לשרת את צרכי הרכבת, להפעלה השוטפת של השירות הרכבתי ולמתן שירות לציבור המשתמשים בה.

5.3.2.בתכנית מתאר מחוזית או בתכנית באישור הוועדה המחוזית, ניתן לאשר תכליות נוספות בתחום התחנה ובלבד שאין בכך כדי לפגוע במטרות, בתפעול, בשימושים ובבטיחות של מסילת הברזל והתחנה ובמטרות תכנית זו וזאת לאחר התייעצות עם הגוף המוסמך הנוגע בדבר.

5.3.3.ב״תכנית דרך״ למסילת ברזל ניתן לכלול הוראות להקמת תחנה לאיסוף נוסעים והורדתם לרבות מתקנים הדרושים להבטיח לציבור הנוסעים בטיחות ובטחון, נגישות ורמת שירות נאותה ובכלל זה:

5.3.3.1. רציפים
5.3.3.2. קירוי
5.3.3.3. קופות למכירת כרטיסי נסיעה

5.4. שלוחות

בתכנית ניתן ליעד שטחים לשלוחות. הוראות תכנית זו יחולו עליהן למעט הוראות הסעיפים הנוגעים לרצועות לתכנון, לתחנות לאיסוף נוסעים והורדתם והוראות הנוגעות לגמישות.

5.5. גמישות בתכנית

5.5.1. ניתן לקבוע הוראות שיש בהן סטייה מתכנית זו במקרים הבאים:

בתכנית מותר להסיט רצועת המסילה מהרצועה לתכנון ובלבד שהסטייה לא תעלה על 1,000 מטר מציר המסילה ולא תהווה שינוי מהותי במאפייני השטח שבו מתוכנן תוואי מסילת הברזל. והכל בכפוף לתנאים הבאים:

5.5.1.1. הסטייה נדרשת לצורך התאמת התוואי לטופוגרפיה ולתנאי המקום.
5.5.1.2. הסטייה נדרשת לצורך במזעור מפגעים לבטיחות או לסביבה, לרבות מפגעים לנוף.
5.5.1.3. ישמרו מטרות תכנית זו.

5.5.2. תכנית בה רצועת המסילה סוטה מהרצועה לתכנון, והיא נמצאת כולה או חלקה בתחום שטח בטחוני, תופקד לאחר התייעצות עם נציג שר הביטחון בועדה המחוזית.

6. אישור תכנית הכוללת הוראות בדבר התווית מסילת ברזל

הוגשה למוסד תכנון, שלא על ידי הגוף המוסמך, תכנית למסילת ברזל, לתחנה, לשלוחה, לבניה בתחום רצועת המסילה, תועבר התכנית לידי הגוף המוסמך לצורך העברת חוות דעת.

7. יחס לתכניות אחרות

7.1. תכנית זו אינה פוגעת בתוקף כל תכנית שאושרה טרם אישורה.

7.2. המועצה הארצית רשאית לפטור תכנית למסילת ברזל המשנה תכנית קודמת למסילת ברזל, ממילוי הוראה מהוראות תכנית זו.

8. הוראות מעבר

8.1. קטעים המיועדים לגריעה

על קטעי מסילות ברזל קיימים, המיועדים לגריעה מפאת הצעת קטעים חלופיים, על פי טבלה בנספח ב' 9 ימשיכו לחול הוראות התכנית זו וזאת עד לביצועם בפועל של הקטעים החלופיים, אלא אם כן תקבע אחרת המועצה הארצית.

חטיבת השטחים הפתוחים

נוסח משלב

דברי הסבר

השטחים הפתוחים מהווים מערכת מגוונת, שחלקיה תומכים זה בזה לכדי מערך שלם אחד. הם מספקים שירותים שמקורם בערכי השטח: מגוון ביולוגי, חקלאות, מדע, ידיעת הארץ, חינוך, תיירות ופנאי, והם מגלמים בתוכם מספר תפקודים.

חברה: המרחב הפתוח מהווה מקום מרגוע לחברה הישראלית הדחוסה ברובה בערים צפופות. חשיבותו תגדל ככל שעולה רמת החיים, שיעור הזמן הפנוי שבידי הציבור ותודעת הנופש ותרבות הפנאי.

תרבות ומורשת: בשטחים הפתוחים חקוקים נופיה הקדומים של הארץ ומאורעות בחיי העם העברי ועמים אחרים החיים בה, בהם נאצרים ונמשכים רוח המקום וסיפורה ההיסטורי של הארץ.

אקולוגיה ומגוון ביולוגי: בתי גידול טבעיים, חי וצומח והמערכות הסובבות אותם, מתקיימים בשטחים הפתוחים. חשיבותם בקיום תהליכים אקולוגיים, הנזקקים מעצם טיבם למרחבים גדולים ומוגנים.

סביבה: לשטחים הפתוחים תרומה סביבתית ברמה הארצית: החדרת מים והעשרת מפלסי מי תהום, ניקוז והולכת מים, אספקת חמצן, בעיקר בשטחי יער וחורש, וצמצום מטרדי זיהום, רעש ואבק.

חקלאות: החקלאות מתקיימת ברובה הגדול בשטחים פתוחים, חשיבותה בהבטחת מזון איכותי, ונודעות לה תועלות נוספות בדמות נוף פתוח, שטחי מורשת ובכלל זה חקלאות מסורתית דוגמת: טרסות, בוסתנים ומתקני השקייה עתיקים ותרומה סביבתית.

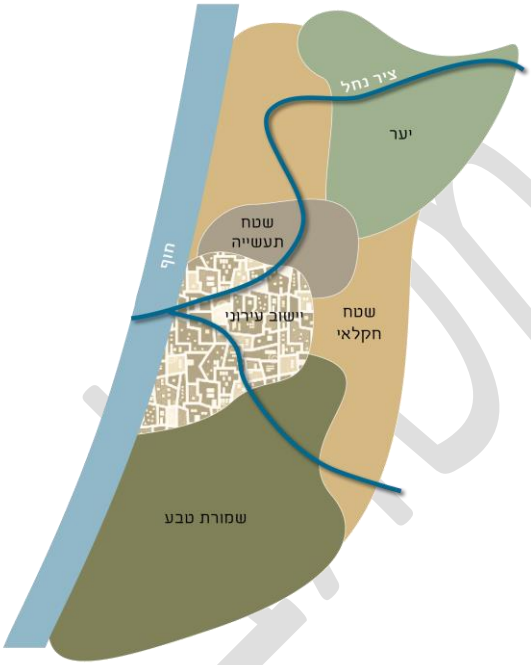
שמירת השטח לדורות הבאים: לרווחתם ולצרכיהם, כריאות ירוקות במרחב ההולך ומצטמצם או כבסיס לתכנון עתידי, בטכנולוגיה, במימדים ולמטרות שאינם חזויים כיום.

הריבוי והרבגוניות בתפקודי השטחים הפתוחים משתקפים בניסוח המטרות והעקרונות לסוגי השטחים הפתוחים הכלולים בתכנית זו.

השטחים הפתוחים הכלולים בתכנית זו נחלקים לשתי קבוצות: שטחים מוגנים ושטחים מערכתיים.

קבוצת השטחים המוגנים - ובהם שטחים השמורים ומטופחים עקב ערכיהם. פרק אחד הכולל את שמורות הטבע, היערות הטבעיים, יערות הפארק, היערות הנטועים והגנים הלאומיים.

קבוצת השטחים המערכתיים: מתווי-שטח יוצרי נוף. הנחלים והחופים חוצים בדרכם יעודי שטח שונים, הנדרשים להתחשבות ולהתאמה אליהם. הקבוצה כוללת שני פרקים - נחלים וחופים.

תרשים 8 - שטחים מוגנים לעומת שטחים מערכתיים בחטיבת השטחים הפתוחים

מטרות כלליות לחטיבת השטחים הפתוחים

הבטחת קיומם של שמורות הטבע, הגנים הלאומיים, היערות, הנחלים והחופים, המהווים חלק מכלל השטחים הפתוחים, בפרישה ארצית, ומתן ביטוי והדגשה לרוח המקום בהתייחס לתפקודים הבאים:

א. **תפקודים אקולוגיים:** שמירת ערכי הטבע, המערכות האקולוגיות הטבעיות והמגוון הביולוגי, הרציפות והקישוריות בין שטחים פתוחים ומתן ביטוי לחשיבותה של ארץ ישראל כמפגש שלוש יבשות וכמסדרון אקולוגי בין-יבשתי.

ב. **תפקודים תרבותיים:** טיפוח ערכי המורשת והמגוון התרבותי שאפיין את ארץ ישראל בעבר, והדגשת חשיבותה של הארץ בהתפתחות התרבות האנושית.

ג. **תפקודים חברתיים:** חשיפת השטחים והנגשתם לציבור למטרות תיור, טיול וידיעת הארץ, טבעה ומורשתה, חינוך והסברה ופנאי בחיק הטבע.

ד. **תפקודים נופיים:** שמירה וטיפוח ערכי הנוף, החקלאות, וייצוג מגוון יחידות הנוף של ארץ ישראל.

נמת משלב

פרק שטחים מוגנים (שמורות טבע, גנים לאומיים ויערות)

דברי הסבר

פרק זה מאגד את שמורות הטבע, הגנים הלאומיים והיערות, ומחליף את תמ״א 8 ותמ״א 22.

הדגשים העיקריים בהוראות פרק שטחים מוגנים:
שמירת המערכות האקולוגיות, ובכלל זה על המגוון הביולוגי, בתי הגידול, הצומח והחי שבהן, לרבות הקישוריות ביניהן וכן הגנה על ערכי תרבות ומורשת.

תכנית בשטח המוגן
הפרק קובע הוראות לתכנית בשטח המוגן, הכוללת יעוד של שטח מוגן או את השימושים המותרים בו.
הכרת השטח כבסיס לתכנון ולממשק: ערכי השטח, מידת רגישותו וייחודיותו הם הבסיס לתכנון ולממשק בשטח המוגן. אלה יוצגו במידע שיצורף לתכנית.
מסמך נלווה: לתכנית הכוללת בינוי, שלשם הקמתו נדרשות זכויות בנייה, יצורף מסמך נלווה אשר יפרט את הנימוקים להיקף השימושים, נחיצותם ומיקומם וכן את האמצעים להשתלבות הבינוי בסביבה ובנוף.

מינעד דרגות שימור ופיתוח: הפעולות והשימושים חולקו לקבוצות המותאמות לרמות שונות של רגישות שטח, ומכאן לרמות שונות של התערבות בתאי שטח שונים, כגון: שימושים הנדרשים במישרין לשמירת טבע, שימושים לקליטת קהל, חקלאות ומרעה וכן למטרות אחרות דוגמת העברת תשתיות, והכל תוך מיזעור הפגיעה בשטח המוגן.

קליטת קהל: בשטחים המוגנים מתקיימות פעילויות תיור, טיול וידיעת הארץ, חינוך, הסברה ומחקר. בשטח מוגן בו נדרש ניהול, ויסות או קליטת קהל מבקרים ניתן לאשר מבואה או חניון לילה. פרק זה קובע את התנאים לאישור תכנית לשימושים אלו בשטחים המוגנים לסוגיהם כגון היקף הבינוי והגורמים המעורבים באישור התכנית.

יערות: פרק זה כולל שלושה סוגי יערות המייצרים מדרג הן מבחינת הממשק היערני והן מבחינת אפשרויות החשיפה לציבור וקליטת הקהל. הממשק היערני נע החל מיער נטע אדם המאפשר נטיעה, כריתה, חידוש ושיקום יער דרך יער פארק המאפשר נטיעה בדלילות או במקבצים ונטיעות לאורך הנחלים ועד יער טבעי אשר יוותר במצבו הטבעי ולא תותר בו נטיעה. מדרג זה מקבל ביטוי גם באפשרויות החשיפה לציבור כך שיער נטע אדם מאפשר קליטת קהל מבקרים רב באמצעות מבואה וחניון לילה לעומת יער פארק בו מותרים שימושים אלו רק במקרים חריגים ועד יער טבעי בו לא יותרו שימושים אלו ותתאפשר רק חשיפה והנגשה מבוקרת לציבור.

שמורות וגנים: שמורות הטבע נועדו לשמירת המגוון הביולוגי, המערכות האקולוגיות ובתי הגידול הטבעיים והייחודיים. עם זאת, בשמורות טבע בהן נדרש ניהול, ויסות או קליטת קהל מבקרים ניתן בתנאים מסוימים לאשר מבואה או חניון לילה. בדרך זו תתאפשר חשיפה והנגשה של תכני השמורה ואתריה לציבור בדרך מבוקרת ובאמצעים מינימאליים, תוך מזעור הפגיעה בשטחים רגישים אלה.

גנים לאומיים נועדו בעיקר לשמירה וחשיפה לציבור של ערכי היסטוריה ומורשת, אתרי עתיקות וארכיאולוגיה. עם זאת, גנים לאומיים כוללים גם שטחים טבעיים ושטחים לצרכי פנאי בחיק הטבע. לפיכך, תכנית המייעדת שטח לגן לאומי תכלול התייחסות לחלוקה תפקודית זו, לרבות התאמת השימושים המוצעים בה לחלוקה זו.

1. מטרות

1.1. שמירת המערכות האקולוגיות ובכלל זה על המגוון הביולוגי, בתי הגידול, הצומח והחי שבהן, שמירה על הקישוריות ביניהן, וכל זאת, בין היתר, לצורך אספקת שירותי מערכת אקולוגית.

1.2. הגנה על ערכי תרבות ומורשת, בכללם עתיקות ואתרים בעלי חשיבות היסטורית או אדריכלית.

1.3. חשיפתם והנגשתם של השטחים המוגנים לציבור ולרווחתו, למטרות חינוך, מחקר ומדע, מורשת ותרבות, פנאי, תיור וטיול, תוך שמירה על ערכיהם האקולוגיים, הנופיים והתרבותיים.

1.4. מתן הוראות לתכניות מקומיות, כך שיתנו ביטוי מתאים לתפקודי השטח, לאופי ולתמהיל השימושים, לעוצמת הפעולות ולאופי ביצוען בהתייחס לסיווג השטח, לערכיו, מאפייניו ומיקומו במרחב הארצי.

2. הגדרות

תמ״א 1/ 6	**גורם מקצועי**	גורם מטפל מקצועי, השוהה עם העדר ברציפות, אשר תפקידו להשגיח על העדר ולתת לו מענה במידת הצורך כגון במקרה של פציעות, מחלות, המלטות.
תמ״א 1/ 6	**גורם ציבורי**	רשות מקרקעי ישראל (רמ״י), משרד החקלאות, רשות הטבע והגנים (רט״ג) או קרן קיימת לישראל (קק״ל).
	ועדה מקצועית ליער	ועדה למעקב ולבקרה שעניינה אישור הממשק היערני ומעקב אחר ביצועו שהרכבה יהיה נציגים מטעם המשרד להגנת הסביבה (יו״ר), קק״ל, רט״ג, משרד החקלאות, מנהל התכנון, החברה להגנת הטבע ומומחה מקצועי מהאקדמיה.
	חניון מטיילים	שטח המשמש לקליטת מטיילים בחיק הטבע הכולל מתקנים לשהייה, כגון: ספסלים ושולחנות, ברזיות, חניה והצללה, לרבות לצורך לינה ללא בינוי.
תמ״א 1/ 16	**חניון לילה**	חניון מטיילים הכולל את המתקנים והמבנים הנלווים ללינת שטח, וככל שנדרש גם מבנים לשהיית מלווים.
תמ״א 1/ 6	**מבנה לשהיית גורם מקצועי**	מבנה בשטח מוקד מרעה המיועד לשהיית הגורם האחראי לתפעול העדר במשך כל שעות היממה.
תמ״א 1/ 6	**מוקד מרעה**	שטח שיכול לכלול את המרכיבים הבאים: מכלאה ראשית, מתקני מרעה ומבנה לשהיית גורם מקצועי.
תמ״א 1/ 6	**מכלאה ראשית**	מקבץ מבנים חקלאיים המשמשים לטיפול השוטף בעדרים שיכול לכלול אחד או יותר מהמבנים הבאים: מבנה לשהיית בעלי- חיים (צאן/בקר), מתבן, מחסן ציוד, סככת כלים.
תמ״א 1/ 6	**מתקני מרעה**	גידור, מנע בקר, מכלאות שדה פתוחות, שקתות ואבוסים.
	שטח מוגן	שטח המיועד לאחד מאלה: שמורת טבע, גן לאומי, יער נטע אדם, יער פארק או יער טבעי.
תמ״א 1/ 6	**שטח מרעה**	שטח שהוקצה למטרת רעייה וקיימת לגביו הרשאת מרעה בתוקף מאת רמ״י או שטח מוגדר לפי תשריט, אשר בכוונת רמ״י להקצותו למטרת רעייה וניתן אישורה לכך.
	תחום יער	אזור המסומן בתשריט המשלים ומפורט בנספח ג׳2 הכולל את היקפי השטחים המיועדים ליערות לפי תחומי יער.

3. עקרונות ראשיים

מוסד תכנון הדן בתכנית בשטח מוגן יתחשב במטרות שלעיל וכן בכללים ובעקרונות המפורטים להלן:

3.1. שמורת טבע

שמורת טבע נועדה לשמירת המגוון הביולוגי המקומי הטבעי, מערכות אקולוגיות, מגוון מינים ומגוון גנטי, מורשת, נוף, חי, צומח ודומם ולייצוג תופעות ייחודיות.

כללים ועקרונות

3.1.1. שמירת השטח בטבעו, המגוון הביולוגי ושירותי המערכת האקולוגית הטבעית.

3.1.2. חשיפה והנגשה של תכני השמורה ואתריה לציבור במקומות המתאימים, בדרך מבוקרת ובאמצעים מינימליים.

3.2. גן לאומי

גן לאומי נועד לשמירה ולחשיפה לציבור של ערכי היסטוריה, מגוון תרבותי ומורשת, לרבות חקלאות מסורתית, אתרי עתיקות וארכיאולוגיה, אתרים היסטוריים, טבע ונוף, למטרות חינוך, מחקר, פנאי, תיור וטיול בחיק הטבע.

כללים ועקרונות

3.2.1. ביטוי המגוון התרבותי והנופי בארץ ישראל והקשרם הטבעי.

3.2.2. שמירה על האתרים העתיקים וההיסטוריים, שחזורם וחשיפתם לציבור תוך שמירת ערכיהם.

3.2.3. שמירה על רוח המקום ואופיו ומתן ביטוי להקשרו של הסיפור ההיסטורי ולרוח הזמן.

3.2.4. ניתן לאפשר פעילות פנאי לציבור המבקרים.

3.3. יער טבעי

יער טבעי נועד לשמירת מופעי צומח טבעי לסוגיהם ומופעי נוף שונים, ובהם יערות, שטחי חורש טבעי, בתה, גריגה וכל צומח טבעי אחר, לרבות צומח נחלים, צומח חופים, צומח טרשים, צומח עשבוני ומדבר.

כללים ועקרונות

3.3.1. שמירת השטח בטבעו, על סגולותיו ומאפייניו, ללא נטיעה.

3.3.2. ניתן לאפשר חשיפה והנגשה מבוקרת לציבור.

3.4. יער פארק

יער פארק נועד לשמירה ולטיפוח נופי התרבות החקלאית המסורתית של ארץ ישראל, ובעיקר עצי בוסתן, חורשות חרובים, זיתים, רימונים ודומיהם, שניטעו בידי אדם, לצד טרסות וצומח טבעי נלווה.

כללים ועקרונות

3.4.1. נטיעות במקבצים או בדלילות תוך שמירת המופע הטבעי, לרבות נטיעות בגדות נחלים.

3.4.2. טיפוח, שימור ושיקום החורש הטבעי וכלל תצורות הצומח והמגוון הביולוגי.

3.4.3. ניתן לאפשר חשיפתו לציבור למטרות חינוך, מחקר, פנאי, תיור וטיול בחיק הטבע.

3.5. יער נטע אדם

יער נטע אדם נועד לפעילות פנאי, תיור וטיול בחיק הטבע, לקליטת קהל מבקרים רב וכן לשמירה על ערכי מורשת, ערכי טבע ומופעי צומח, בכללם חורש טבעי, טרשים, שטחי בתה וגריגה. היער מהווה ריאה ירוקה ומרחב פנאי ופעילות לקהילות הסובבות ולציבור הרחב.

כללים ועקרונות

3.5.1. הפיתוח ביער, פרישתו, רמתו ועוצמתו ייעשו בהתחשב בערכי הטבע והמורשת ובצרכי ציבור המבקרים, באמצעות מתקנים המיועדים לכך, כגון: מתקני משחק ופיקניק ומוקדי עניין.

3.5.2. ניתן לאפשר שחזור שטחי חקלאות עתיקה, כגון: בוסתנים, טרסות, מבני השקיה, גתות ושומרות.

4. תכנית בשטחים המוגנים

4.1. הוראות כלליות לתכנית בשטח המוגן

תכנית הכוללת ייעוד של שטח מוגן או את השימושים המותרים בו המפורטים בסעיפים 4.2 ו-5 (להלן: תכנית בשטח המוגן) תוגש למוסד תכנון לאחר התייעצות עם קק"ל או רט"ג, לפי העניין, ויחולו עליה ההוראות הבאות:

4.1.1. שיקולים לעת דיון בתכנית

4.1.1.1. מוסד תכנון הדן בתכנית בשטח המוגן ייתן דעתו לערכי השטח, שירותי המערכת האקולוגית הטבעית ורצף השטחים הפתוחים. כמו כן, ישקול את פרישת השטח והממשק הנדרש להגנתו, לאחזקתו, לטיפוחו ולשיקומו ואת הנימוקים לתיחום גבולותיו, בהסתמך על מידע שיצורף לעניין זה.

4.1.1.2. בתכנית בשטח מוגן ניתן לאשר ייעודים, פעולות ושימושים כמפורט בסעיף 4.2 ו-5, תוך התחשבות בשטח המוגן, ערכיותו ומטרתו, ולאחר ששוכנע מוסד התכנון בנחיצותם ובחן את השפעותיהם על ערכי השטח, על

המערכת האקולוגית ועל רציפות השטחים הפתוחים וקבע הוראות שיבטיחו את צמצום הפגיעה בהם.

4.1.2.מסמך נלווה

4.1.2.1. לתכנית בשטח המוגן הכוללת בינוי על פי סעיף 4.2 ו-5, שלשם הקמתו נדרשות זכויות בניה, יצורף מסמך נלווה אשר יכלול את הנימוקים להיקף השימושים, נחיצותם ומיקומם ביחס לכלל השטח המוגן וביחס למוקדים נוספים באזור המספקים שירותים דומים לאלו המוצעים בתכנית. כמו כן, יפרט המסמך הנלווה את התנאים והאמצעים להשתלבות הבינוי בסביבה ובנוף ולמזעור הפגיעה בערכי השטח. מוסד תכנון רשאי לדרוש הגשת מסמך נלווה לשימושים נוספים לפי שיקול דעתו. יתר על כן, ככל ומדובר בבינוי של מוקד חוף, המסמך הנלווה יכלול גם את דרישות מסמך ראייה כוללת, כמפורט בסעיף 14 בפרק החופים. תמא/16/1

4.1.2.2. מוסד תכנון רשאי לפטור מהגשת מסמך נלווה לאחר ששקל, בין היתר, את היקף הבינוי, את סוג השימוש ואת היקף השטח המוגן.

4.1.3.הוראות בינוי

4.1.3.1. הבינוי, ממדיו ועיצובו ישתלבו בסביבה ובחזות הנופית של המרחב.

4.1.3.2. הבינוי ימוקם, ככל הניתן, בסמוך למרחב הכניסה לשטח המוגן או לבינוי קיים ויכול שיהיה באזור אחר שהנגישות אליו גבוהה וערכיותו נמוכה או שהינו מופר.

4.1.3.3. בשטחים סלולים או מרוצפים, דוגמת חניות, תינתן עדיפות לשימוש במצע המאפשר חלחול נגר עילי.

4.2. פעולות ושימושים בשטח המוגן

בכפוף לקבוע בסעיף 5 רשאי מוסד תכנון לאשר בתכנית את הפעולות והשימושים המפורטים להלן:

4.2.1.פעולות ושימושים לשמירת טבע בשילוב עם חשיפה מבוקרת לציבור

מוסד תכנון רשאי לאשר בתכנית בשטח המוגן את השימושים המפורטים להלן, הנדרשים במישרין לשמירה על השטח ואמצעים מינימליים לחשיפה מבוקרת:

4.2.1.1. שילוט, אמצעי ביטחון, בטיחות, הגבלת מעבר וכיבוי אש, לרבות גידור ומעקות.

4.2.1.2. מצפורים ומגדלי תצפית.

4.2.1.3. שימור, שיקום ושחזור עתיקות ומבנים היסטוריים והשמשתם לציבור המבקרים, לרבות באמצעות סככות, תמיכות ומבנים לקירוי.

4.2.1.4. שבילים, גשרונים וכן מתקנים להנגשה לאנשים עם מוגבלויות.

4.2.1.5. מתקנים לצורכי מחקר וניטור.

4.2.1.6. בינוי בהיקף מצומצם למטרות מידע, הכוונה, תפעול, מתן עזרה ראשונה, מזנון וגביית דמי כניסה.

4.2.1.7. מתקנים לאחזקת בתי גידול וכן מבנים ומתקנים לגידול חיות בר בעיקר לשם רבייה, אישוש והשבה לטבע.

4.2.1.8. מתקני מרעה, לרבות גידור, מנע בקר, מכלאות פתוחות, שקתות ואבוסים.

4.2.1.9. חניון מטיילים, סככות צל, שטחי חנייה ושירותים ציבוריים.

4.2.1.10. מתקנים פוטו-וולטאיים על גגות, הנדרשים במישרין לצרכי השטח המוגן, יוקמו בהתאם להוראות פרק 'מתקנים פוטו-וולטאים'. בנוסף, ניתן לאשר הצבת מתקנים בודדים לצרכי תאורת חירום או הפעלת מתקני ניטור.

4.2.1.11. שיקום טרסות, בוסתנים ומתקני השקייה עתיקים.

4.2.1.12. פעולות לניהול נגר ושימור קרקע. תמא/7/1

4.2.2.פעולות ושימושים לקליטת קהל

מוסד תכנון רשאי לאשר בתכנית מבואה או חניון לילה בשטח מוגן בו נדרש ניהול, וויסות או קליטת קהל מבקרים, בתנאים הבאים:

4.2.2.1. המבואה תהיה בהקשר לתכני וערכי השטח המוגן וגודלה יתאם לצורכי המבקרים ולאופי השטח.

4.2.2.2. המבואה תמוקם ככל הניתן בכניסה לשטח המוגן. בשטחים מוגנים רחבי היקף, בהם מספר מוקדי עניין מרוחקים זה מזה, ניתן לאשר, במידת הצורך מבואה גם במוקדים אלה.

4.2.2.3. בשטח המבואה ניתן לאשר: מרכז הסברה, מרכז מבקרים, מנהלה, תפעול, קופה, אחסון ואחזקה. ניתן לכלול בנוסף שימושים נלווים, כגון: מזנון וחנות מזכרות.

4.2.2.4. גודלו של השטח הבנוי במבואה, למעט סככות ושירותים ציבוריים, לא יעלה על 300 מ״ר.

4.2.2.5. על מבואה וחניון לילה יחולו גם ההוראות הבאות:

א. בשמורת טבע רשאי מוסד תכנון לאשר מבואה או חניון לילה רק באלו המנויות בנספח ג'3 ״חניוני לילה ומבואות בשמורות הטבע״. במקרים חריגים רשאי מוסד תכנון לאשר מבואה וחניון לילה נוספים בשמורות המנויות בנספח ג'3 או בשמורות טבע נוספות, ובתנאי שהתקבל אישור המועצה הארצית לאחר התייעצות עם מועצת גנים לאומים ושמורות טבע.

ב. ביער פארק רשאי מוסד תכנון לאשר מבואה או חניון לילה רק במקרים חריגים לאחר ששוכנע שאין בהם כדי לפגוע בשמירת השטח בטבעיותו.

ג. מוסד תכנון רשאי לאשר מבואה בהיקף בינוי העולה על 300 מ״ר, לאחר ששוכנע כי גודלו של השטח המוגן ואופי הפעילות בו מחייבים את הבינוי המוצע, בכפוף לתנאים הבאים:

1. בשמורת טבע וביער פארק- היקף בינוי של בין 300-500 מ״ר באישור הועדה המחוזית והיקף בינוי העולה על 500 מ״ר באישור המועצה הארצית.

2. בשמורת טבע- בהיקף בינוי העולה על 300 מ״ר תיערך התייעצות עם מועצת גנים לאומיים ושמורות טבע.

3. ביער נטע אדם- היקף בינוי העולה על 300 מ״ר באישור הועדה המחוזית.

4.2.2.6. בגן לאומי לא יחולו המגבלות הקבועות בסעיף 4.2.2.4 לעיל.

4.2.3.חקלאות ומרעה

4.2.3.1. מוסד תכנון רשאי לאשר בשטח מוגן תכנית המאפשרת המשך עיבוד חקלאי ללא מבנים.

4.2.3.2. על אף האמור בסעיף 4.2.3.1, מוסד תכנון רשאי לאשר ביער נטע אדם או ביער פארק תכנית הכוללת שימוש לחקלאות במקרים הבאים:

א. בשטח המצוי בלב היער ניתן לאשר עיבוד חקלאי וכן רשתות ומנהרות עבירות.

ב. בשטח המצוי בשולי היער ניתן לאשר עיבוד חקלאי לרבות מבנים הנדרשים במישרין לעיבוד החקלאי, וזאת בתנאי ששוכנע כי לא תיפגע רציפותו של השטח המוגן.

4.2.3.3. על תכנית כאמור בסעיף 4.2.3.2 לעיל לא יחולו הוראות סעיף 6.1.1 לפרק זה, והיא תועבר להתייעצות עם משרד החקלאות ופיתוח הכפר, לעניין הפעילות החקלאית.

4.2.3.4. אין בתכנית זו כדי למנוע מרעה בשטחים המוגנים ככל שנעשה בתיאום עם הרשויות המוסמכות, ששקלו את כושר הנשיאה של השטח והבטיחו צמצום הפגיעה בערכים אקולוגיים.

4.2.4.תשתיות

מוסד תכנון רשאי לאשר בשטח מוגן, בהתאם להוראות כל דין, תכנית או היתר, למתקני מים, גז, ביוב, חשמל ותקשורת (להלן: מתקנים), קווי תשתית ודרכים בתנאים הבאים:

4.2.4.1. המתקנים יהיו מצומצמים בשטחם. שטח המתקנים העיליים הכלולים בתכניות לא יעלה על 15% במצטבר מתוך שטח שמורת הטבע או הגן הלאומי או מתוך סך שטחי היער הכלולים באותו תחום יער. בשמורות טבע ובגנים לאומיים יתקבל אישור הועדה המחוזית.

4.2.4.2. בשמורת טבע או בגן לאומי רשאי מוסד תכנון לאשר תכנית הכוללת דרך באחד מהתנאים הבאים:

א. הדרך משרתת את השמורה או את הגן הלאומי, או את השימושים המותרים בתחומם, לפי העניין.

ב. הדרך עוברת במנהרה, בחפירה מלאה, ללא פגיעה בפני הקרקע, למעט פתחי אוורור מינימאליים ופתחי ודרכי מילוט, ככל שיידרש.

ג. הדרך עוברת בגשר אשר מוסד תכנון קבע לגביו, לאחר שהתייעץ עם מועצת גנים לאומים ושמורות טבע, כי הוא מאפשר את המשך התפקוד האקולוגי ואינו פוגע באופן מהותי בערכי נוף ומורשת.

ד. תכנית לדרך או למסילה במקום בו סומנה בתשריט תכנית זו דרך או מסילה בתחום שמורת טבע או גן לאומי, לא תידרש לאישור לפי סעיף 6.1.1 בפרק זה.

4.2.4.3. שוכנע מוסד תכנון כי מיקום המתקנים, קווי התשתיות או הדרכים (להלן: תשתיות) בתחום השטח המוגן הוא החלופה המועדפת, לאחר

שהוצגו לו חלופות מחוץ לשטח המוגן או בשוליו, אלא אם קבע מוסד תכנון כי לא נדרשת בחינת חלופות.

4.2.4.4. מוסד תכנון יבטיח השתלבותם המיטבית של התשתיות בשטח, ויקבע הוראות בדבר אמצעים למזעור הפגיעה בשטח, בחזות הנופית ובערכי הטבע, ולשיקום הנופי בתום עבודות ההקמה.

4.2.4.5. במקרים חריגים, בהם עולה חשש כי התשתית עלולה לפגוע בשמורת טבע, רשאי נציג המשרד להגנת הסביבה להתנות אישורה של התכנית באישור המועצה הארצית.

4.2.5.נחל בשטח מוגן — תמא/7/1

על אף השימושים המותרים המפורטים בפרק זה, באפיק וברצועת ניהול נגר ובפשט הצפה של נחל העובר בשטח מוגן, ניתן לאשר רק את השימושים המותרים בתחומים אלה לפי פרק הנחלים בתכנית זו.

4.2.6.מוקד מרעה — תמ"א 1/ 6

4.2.6.1 תכנית למוקד מרעה תוגש ע"י גורם ציבורי, זאת לאחר שהתקבל אישור משרד החקלאות לעמידה בתנאים הבאים:

א. התכנית מוגשת בשטח מרעה.

ב. גודלו של העדר לא יפחת מ-200 ראש לעדר צאן או 200 ראש לעדר בקר.

ג. היקף שטח המרעה לא יפחת מ- 1200 דונם לעדר צאן או 6000 דונם לעדר בקר.

ד. לא קיים בשטח המרעה 'מוקד מרעה' מאושר.

4.2.6.2 מסמך מרעה

א. תכנית למוקד מרעה תוגש בצירוף מסמך מרעה אשר ייערך לשטח המרעה על פי נספח ב' 6 - הנחיות לעריכת נספח נופי סביבתי, ויכלול בנוסף:

1. חוות דעת אקולוגית המפרטת את הצורך בממשק רעייה ואת גודל העדר המקסימלי בהתאם לכושר הנשיאה של השטח המוגן הכלול בשטח המרעה.
2. בחינת חלופות למוקד מרעה, לרבות חלופה של אי הקמת מוקד בשטח המרעה, בהתייחס להיבטים המפורטים בנספח ב' 6 וכן בין היתר לקריטריונים הבאים:
   א. שיקולי תפעול העדר.
   ב. שיקולי התפתחות עתידית של ישובים סמוכים.
   ג. קיומם של אזורים המיועדים למבנים חקלאיים בתכניות מאושרות ומוקדים נוספים באזור, והיקפם.
   ד. קיומן של התשתיות הנדרשות לתפקודו של מוקד המרעה וקיומה של נגישות אליו.
   ה. ריחוק ממקורות מים ובכלל זה מנחלים ומקידוחי מים.

ב. מגיש התכנית יעביר את מסמך המרעה לרט"ג או קק"ל, לפי העניין, לרמ"י, למשרד להגנת הסביבה, למשרד החקלאות ולמשרד הבריאות ובשטח ביטחוני גם למשרד הביטחון, לקבלת חוות דעתם תוך 45 ימים מיום שהועבר אליהם המסמך. ניתנה חוות דעתם, יצרפה מגיש התכנית לתכנית שתוגש על ידו.

4.2.6.3 תכנית למוקד מרעה תקבע הוראות, בין היתר, בנושאים הבאים:

א. קביעת שטח מוקד המרעה אשר לא יעלה על 6 דונם לעדר צאן או 4 דונם לעדר בקר.

ב. קביעת סך כל היקף הבינוי במוקד המרעה עבור כלל השימושים אשר לא יעלה על 1000 מ"ר לעדר צאן או 500 מ"ר לעדר בקר וכן קביעת היקף השטח הכולל למבנה לשהיית גורם מקצועי אשר לא יעלה על 15 מ"ר.

ג. הנחיות בינוי ועיצוב, תוך עדיפות לבנייה קלה, המשתלבת בסביבה.

ד. מענה להיבטים סביבתיים, ככל שנדרש.

ה. מתן אפשרות להנחת קו מים ולהקמת שביל עפר לצורך גישה למוקד המרעה, במידה ואלה לא קיימים. לא תתאפשר סלילת דרך או הקמת תשתיות נוספות.

ו. מקום שבו הוקמו שלא על פי דין מבנים שמטרתם לשרת את המרעה, תתייחס התכנית לבינוי זה, בין להריסתו ובין לאישורו במסגרת התכנית, תוך קביעת התנאים אשר יבטיחו זאת. הוראות אלה יקבעו לאחר התייעצות עם רמ״י.

ז. הנחיות לפינוי המבנים והחזרת השטח לקדמותו, ככל שלא יידרש מוקד מרעה ע״י גורם ציבורי.

ח. הוראה לפיה כל שימוש אחר מעבר לשימושים המפורטים בהגדרת מוקד מרעה יהוו סטייה ניכרת.

4.2.6.4 מוסד תכנון הדן בתכנית למוקד מרעה רשאי לאשרה בתנאים שלהלן ולאחר שהתקבל אישור הוועדה המחוזית:

א. מוסד התכנון שוכנע כי:

1. פעילות המרעה בשטח המוגן מחייבת את הקמתו של מוקד המרעה.
2. לא קיים מענה לבינוי הנדרש לתפעול העדר בתחום שטח המיועד לבינוי או צמוד דופן לו.
3. ככל שהתכנית חלה בשטח מוגן – לא קיימת חלופה מחוץ לשטח המוגן הנותנת מענה לפעילות המרעה הנדרשת בשטח.
4. הבינוי המוצע אינו פוגע ברציפות השטחים הפתוחים ובתפקוד מסדרון אקולוגי, השפעתו על אופי וערכיות השטח המוגן מצומצמת והוא משתלב ככל הניתן בסביבתו.

ב. תכנית למוקד מרעה בתחום יער תועבר להיוועצות עם קק״ל ותכנית למוקד מרעה בתחום גן לאומי או שמורת טבע תועבר להיוועצות עם רט״ג.

4.2.6.5 על אף האמור בסעיף 4.2.6.3, במקרים חריגים, רשאי מוסד תכנון לאשר מוקד מרעה ששטחו והיקף הבינוי המוצע בו עולים על הקבוע בס״ק א ו - ב, לאחר שהתייעץ עם משרד החקלאות ועם רט״ג או קק״ל, לפי העניין, ובתנאים הבאים:

א. היקף השטח הכולל למבנה לשהיית גורם מקצועי לא יעלה על 28 מ״ר.

ב. מוסד התכנון השתכנע כי גודלו של העדר וצרכי המרעה בשטח, מחייבים את הגדלת שטח המוקד ואת היקף הבינוי.

ג. התקבל אישור המועצה הארצית.

4.2.6.6 יוקם צוות מעקב בראשות מינהל התכנון, לצורך מעקב אחר יישום הקמת מוקדי המרעה ותפקודם:

א. הצוות יכלול את נציגי הגופים קק״ל, רט״ג, משרדי החקלאות והגנת הסביבה, רמ״י ואת נציגי לשכות התכנון המחוזיות.

ב. הגורם הציבורי אשר הגיש את התכנית למוקד מרעה ידווח לצוות המעקב על אישורה.

ג. יועבר לצוות המעקב דיווח תקופתי של הגורמים הציבוריים בנוגע, בין השאר, למימוש ותפקוד מוקדי המרעה ולתועלות של ממשק הרעייה, על פי נוהל עבודה שייקבע על ידו.

5. הוראות פרטניות לייעודי השטחים המוגנים

5.1. שמורת טבע

5.1.1. הפעולות והשימושים בשמורת טבע יוגבלו לשטח מצומצם, ככל הניתן.

5.1.2. שמורת טבע אשר בתחום חוף הים תישמר במצבה הטבעי, אך מוסד תכנון רשאי לאשר בה את השימושים הבאים בלבד, לאחר ששוכנע בנחיצותם וכי פגיעתם הצפויה בשטח הפתוח ובערכי טבע הינה מיזערית: הנגשה לחוף ובכללה מתקנים להנגשה לאנשים עם מוגבלויות; דרך גישה לצרכי חירום ולתחזוקת החוף; שבילים; שילוט; סככות צל; מתקני ניטור; אמצעי ביטחון ובטיחות לרבות להגנה על המצוק; אמצעים להגבלת מעבר כלי רכב ככל שאינם פוגעים ברציפות המעבר הפתוח לאורך החוף; מתקנים לרבייה, אישוש והשבה לטבע של בעלי חיים שבית גידולם חופי או ימי; שימור, שיקום ושחזור עתיקות ומבנים בעלי ערך היסטורי והשמשתם לציבור המבקרים באמצעות סככות, תמיכות ומבנים לקירוי הדרושים לצורך כך.

תמא/16/1

5.1.3. על אף האמור לעיל:

א. יותר שימוש של חוף רחצה בשמורת טבע, ולצורך כך תתאפשר הקמת סוכת מציל, תחנת עזרה ראשונה ושירותים ציבוריים, וזאת בתנאי שמוסד תכנון בחן את האיזון של ערכי השטח והתאמתו לחוף רחצה.

ב. תותר הקמת מוקד חוף בשמורת טבע אשר יכלול רק מבנים ומתקנים לספורט ימי בהיקף מצומצם ומזנון כשימוש נלווה בשטח של עד 50 מ״ר בלבד, בכפוף לתנאים המנויים בסעיף 15.1.4 בפרק החופים ובכפוף לאישור המועצה הארצית.

5.2. גן לאומי

5.2.1. תכנית המייעדת שטח לגן לאומי תכלול התייחסות לשטחי העתיקות והמורשת, שטחים טבעיים ושטחים לצורכי פנאי בחיק הטבע, על פי העניין.

5.2.2. מוסד תכנון רשאי לאשר בתכנית שימושים ופעולות, מבנים ומתקנים והכשרת שטח לתכליות הדרושות במישרין להשגת היעוד העיקרי של הגן הלאומי ולהנצחת ערכיו, בהתאמה לחלוקה לתיפקודי השטח האמורים לעיל. במסגרת זו, ניתן לאשר בינוי והשמשת מבנים קיימים הנדרשים לקיום פעילות הנשענת על ערכי האתר ומשמעותו ההיסטורית והארכיאולוגית, ופעילות של פנאי בחיק הטבע. תכנית כאמור תועבר להתייעצות עם מועצת גנים לאומים ושמורות טבע.

5.2.3. גודל הבינוי והיקפו ייקבעו בהתחשב באופיו של האתר, בצפי מספר המבקרים ובכושר הנשיאה. תימנע פגיעה בעתיקות ובערכי המורשת והטבע ויימנע, ככל הניתן, בינוי בשטחים הטבעיים.

5.2.4. בגן לאומי אשר בתחום חוף הים רשאי מוסד תכנון לאשר את השימושים הבאים:

תמא/16/1

5.2.4.1. בשטחים טבעיים - השימושים המותרים בשמורת טבע בתחום חוף הים כמפורט בסעיף 5.1.2 ו- 5.1.3 בלבד.

5.2.4.2. בשטחי עתיקות ומורשת ניתן יהיה לאשר, בנוסף לקבוע בסעיף 5.2.4.1, גם שיקום, שחזור והשמשת מבנים עתיקים בעלי ערך היסטורי ליעוד לטובת הציבור המשתלב בערכי הגן.

5.2.4.3. בשטחי פנאי ונופש בחיק הטבע ניתן יהיה לאשר בנוסף לקבוע בסעיפים 5.2.4.1. ו- 5.2.4.2 גם את השימושים המותרים בחוף רחצה אשר בחוף פתוח כמפורט בפרק החופים, וכן מתקנים לספורט ימי כדוגמת מדרונות הורדה לכלי שיט.

5.3. יער טבעי

5.3.1. יער טבעי יוותר במצבו הטבעי ללא התערבות חיצונית, פרט לממשק הנדרש לשמירה ואחזקת השטח.

5.3.2. לא יותרו נטיעות ביער טבעי.

5.3.3. ביער טבעי יתאפשרו השימושים המותרים בסעיף 4.2.1, למעט השימושים המופיעים בסעיפים 4.2.1.6 ו- 4.2.1.9. במקרים חריגים, רשאי מוסד תכנון לאשר ביער טבעי חניון מטיילים ושירותים ציבוריים, וזאת לאחר ששוכנע כי יש צורך בשימושים אלה, ולאחר שהתקבל אישור הועדה המחוזית.

5.3.4. ביער טבעי בתחום חוף הים רשאי מוסד תכנון לאשר רק את השימושים המפורטים בסעיף 5.1.2 לעיל.

5.4. יער פארק

5.4.1. ביער פארק רשאי מוסד תכנון לאשר תכנית הכוללת פעולות שיקום וטיפוח, ניהול וממשק, וכן נטיעות לרבות לצורך טיפוח המרעה. הנטיעות תהיינה במקבצים או בדלילות, במינים מקומיים תוך שמירת המופע הטבעי של השטח וכן נטיעות לאורך נחלים.

5.4.2. הועדה המקצועית ליער רשאית לקבוע את המקומות בהם יישאר השטח בטבעו, לרבות מניעת נטיעה, בעת שתאשר את הממשק היערני.

5.4.3. ביער פארק בתחום חוף הים רשאי מוסד תכנון לאשר רק את השימושים המפורטים בסעיף 5.1.2 לעיל.

5.4.4. מקום בו מסומן בתכנית זו יער פארק לאורך נחל - ניתן ליעד בתכנית שטח ליער בסטייה מהקבוע בתכנית זו, בתנאי ששוכנע מוסד תכנון כי שטח היער תואם לתוואי הנחל במקומו המדויק והיקפו תואם ככל האפשר את הרוחב המסומן בתכנית זו.

5.5. יער נטע אדם

5.5.1. ביער נטע אדם רשאי מוסד תכנון לאשר תכנית הכוללת נטיעה, כריתה, חידוש ושיקום יער, מתקני משחק ומחנאות.
5.5.2. תכנית ליער נטע אדם תועבר להתייעצות עם הרשות הארצית לכבאות והצלה.

6. שינוי יעוד

6.1. שינוי יעוד משטח מוגן ליעוד אחר

6.1.1. מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית המשנה ייעוד של שטח מוגן בכפוף לתנאים הבאים:
6.1.1.1. מוסד התכנון נתן את דעתו לערכי השטח ובכללם: טבע, חי, צומח טבעי ודומם, חקלאות, נוף ומורשת, שירותי המערכת האקולוגית הטבעית ורצף השטחים הפתוחים, בהסתמך על מידע שיצורף לעניין זה.
6.1.1.2. שוכנע מוסד תכנון כי יש מקום לשנות את יעוד השטח המוגן בהיקף ובמיקום המוצע, בהתייחס למפורט בסעיף 6.1.1.1.
6.1.1.3. נערכה התייעצות עם קק"ל או רט"ג, לפי העניין. בשמורות טבע וגנים לאומיים נערכה התייעצות עם מועצת גנים לאומים ושמורות טבע.
6.1.1.4. ההיקף הכולל של השטחים שניתן לשנות ייעודם לפי סעיף זה לא יעלה על 15%, כלהלן:
א. עד 7% - באישור הועדה המחוזית.
ב. מעל 7% ועד 15% - באישור המועצה הארצית.
6.1.1.5. חישוב השטחים שמותר לשנות את ייעודם, ייערך על פי התשריט, נספח ג'1 או נספח ג'2, לפי העניין, באופן שהשטח המותר לשינוי יחושב מתוך שטח שמורת הטבע או שטח הגן הלאומי או מתוך סך שטחי היער הכלולים באותו תחום יער.
6.1.1.6. אושרה תכנית לפי הוראות סעיף 6.1.1, יידרש אישור על פי הוראות אלו גם לתכנית חדשה המוצעת בתחום אותו שטח אלא אם מוסד התכנון, שאישר את שינוי היעוד, קבע אחרת.
6.1.1.7. מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית המשנה ייעודם של שטחי יער נטע אדם שטרם ניטעו, בתנאי שהתכנית תייעד שטח ליער לסוגיו בחטיבת קרקע חלופית סמוכה ורציפה, ששטחה לא יפחת משטח היער שייעודו שונה, והיא אינה מיועדת בתכנית לשטח מוגן ואינה משמשת לעיבוד חקלאי. על תכנית כאמור, לא יחול הקבוע בסעיף 6.1.1.

6.2. שינוי יעוד משטח מוגן לשטח מוגן אחר

מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית המשנה יעוד שטח מוגן לשטח מוגן אחר, לאחר ששקל את ערכי השטח, תנאיו ותפקודיו, כמפורט במטרות ובעקרונות דלעיל (סעיפים 1 ו- 3 בפרק זה) ובתנאים הבאים:

6.2.1. בשינוי ייעוד של יער: לאחר התייעצות עם קק"ל.
6.2.2. בשינוי ייעוד של שמורת טבע או גן לאומי: לאחר התייעצות עם רט"ג ומועצת גנים לאומיים ושמורות טבע.
6.2.3. בשינוי ייעוד של שטח מוגן ליער נטע אדם או שינוי יעוד מיער טבעי ליער פארק: התקבל אישור המועצה הארצית.
6.2.4. בשינוי ייעוד של שמורת טבע או גן לאומי ליער נטע אדם או יער פארק, בהיקף העולה על 15% משטחם: התקבל אישור רט"ג.

7. הוראות נוספות

7.1. תוספת שטחים

אין בתכנית זו כדי למנוע ייעוד שטחים מוגנים נוספים, עליהם יחולו עקרונות התכנון של תכנית זו.

7.2. ממשק יערני

לאחר אישורה של תכנית מפורטת ליער, וטרם ביצועה, ייערך מסמך ממשק לשטחים המיועדים ליער נטע אדם או ליער פארק, אשר יכלול בין השאר את פעולות הממשק, השיקום והשימור, פירוט המינים וצפיפותם, העדפת מינים מקומיים, פעולות הכנת השטח לנטיעה, האמצעים לצמצום הפגיעה בפני השטח ושמירת הצמחייה הטבעית. הועדה המקצועית ליער תקבל החלטתה במסמך תוך 60 יום מעת קבלתו.

8. יחס לתכניות אחרות

8.1. על אף האמור בסעיף 8.3 בחלק א' של תכנית זו, בכל הנוגע ליער, גובר פרק זה על תכנית מקומית או מפורטת שאושרה קודם ל- 16.11.1995. אולם, רשאי מוסד תכנון להביא

לאישורה של המועצה הארצית תכנית מתאר מקומית או תכנית מפורטת שאושרה לפני ה-16.11.1995 והקובעת יעודים שונים מאלה שקבעה להם תכנית זו ובלבד שהתכנית חלה בשטח יער שאושר בתמ"א 22.

8.2. בכל מקרה של סתירה בין פרק זה לבין תמ"א 35, יגברו הוראות פרק זה, למעט אם אושרה תכנית על פי ההוראות הקבועות בסעיף 6.1.1.

תמ"א 1/ 6

8.3. תכנית למוקד מרעה בשטח מוגן לפי תכנית זו או בייעוד קרקע לפי תכנית מתאר מחוזית בו מתאפשרת הקמת מבנים לגידול בעלי חיים (להלן: שטח פתוח לפי תכנית מתאר מחוזית), שתאושר בהתאם לקבוע בסעיף 4.2.6, לא תחשב כשינוי לתכנית המתאר המחוזית ובלבד שניתן לה אישורה של הוועדה המחוזית.

תמ"א 1/ 6

8.4. על תכנית למוקד מרעה בשטח פתוח לפי תכנית מתאר מחוזית, לא תחול המגבלה הקבועה בסעיף 4.2.6.3 (א) ו-(ב), בכל הנוגע להיקף שטח מוקד המרעה והיקף הבינוי במוקד, למעט היקף הבינוי של המבנה לשהיית גורם מקצועי.

נוסח משלב

תמא/7/1

פרק נחלים

נוסח משלב

דברי הסבר

תמ״א אחת כוללת את מערכת הנחלים הראשית בארץ, המתווים את קווי הנוף העיקריים ואת מערכת אגני ההיקוות. הנחלים הם נחלת הכלל ולהם מספר תפקודים מרכזיים: ניקוז והולכת מים על מנת לצמצם נזקי סחף ושיטפונות; זרימת המים בנחלים (ארעית או קבועה) מקיימת בהם בתי גידול לחים, הנדירים בנוף הארץ; צירי הנחלים קושרים אתרים ומוקדי עניין, צירי טיול ותיור לאורכה ולרוחבה של הארץ; הנחלים וסביבתם יוצרים אתנחתאות בין הערים - מבנה ארצי של ״שלבי סולם״ אשר לאורכם שטחים חקלאיים ושטחים טבעיים. פרק זה מחליף את תמ״א 34/ ב/ 3.

הדגשים העיקריים בהוראות פרק הנחלים

שמירת הנחלים, תוך ביטוי לערכיהם המיוחדים. התייחסות לאגן ההיקוות והאגן החזותי של הנחל, העדפת שימושים בעלי זיקה לנחל, הבטחת קיומו של הנחל במופע פתוח, וככל הניתן טבעי - לכל אורכו, שיקום נחלים והשבת פיתולים.

הנחלים מהווים את התשתית ההידרולוגית הטבעית של אגן ההיקוות ועל כן ישנה חשיבות רבה לשמירה על התפקוד ההידרולוגי של מרחב הנחל.

רציפות לאורך הנחל: מתן אפשרות להליכה רציפה לאורך הנחל, והמשכיות המבטים דרך הנחל. שמירת רציפות אקולוגית - מרבית הנחלים משמשים כמסדרונות אקולוגיים.

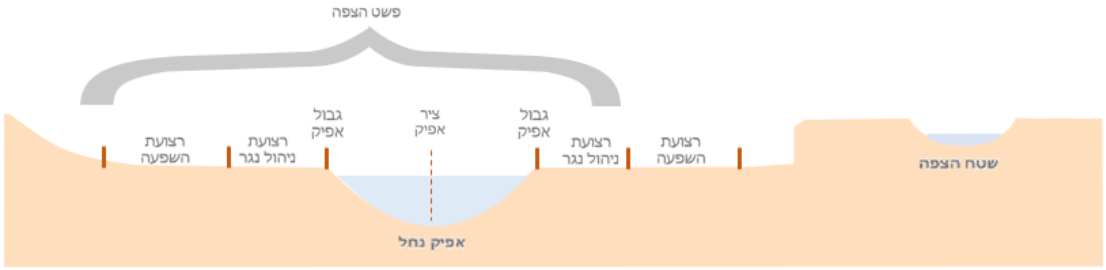
למקטע נחל עירוני ניתנה תשומת לב מיוחדת, כשלד עירוני סביבו מתכנסים החללים הציבוריים. טיפוח קו המגע של העיר והנחל ליצירת ׳חזית לנחל׳, ובה עירוב שימושים - מגורים, מבני ציבור, תיירות ומסחר, פנאי ובילוי. השטח הפתוח לגדותיו ישולב במערך השטחים הציבוריים הפתוחים בעיר.

מרחב נחל - חלוקה לתחומים

הפרק כולל הוראות המתייחסות לאפיק, ולרצועות ניהול נגר וההשפעה משני צידיו ולפשט ההצפה לאורך הנחל וכן ל״שטח הצפה״, שלוליות חורף או ביצות קדומות אשר נודעת להם חשיבות אקולוגית כבית גידול לח. הפרק כולל גם הוראות המתייחסות ל״פשט הצפה לגריעה מותנית״ המסומן בתשריט המשלים של תכנית זו.

שפך הנחל - המפגש נחל ים, מצטיין בתנודתיות רב-שנתית וערכיות אקולוגית גבוהה. התכנית קובעת כי תחום תנודות הנחל ישאר בטבעו.

על פי רוב, הנחל בעוברו בשטחים פתוחים, חקלאיים או שטחים מוגנים אינו יעוד קרקע אלא רצועות העוברות ביעודים השונים מבלי לשנות אותם. הנחל בעוברו בשטחי בינוי יהווה יעוד קרקע.

תרשים 9 – תחומי הנחל

תכנית לנחל

פרק זה קובע הוראות לתכנית לנחל, שתכליתה תכנון הנחל לכל אורכו או לקטע משמעותי ממנו. הוראות אלה מתייחסות להיבטים השונים אשר מוסד תכנון נדרש לבחון כגון התייחסות לערכי הנחל וטיפוחם ומניעת פגיעה בערכיו, מתן מענה לפעילויות פנאי בחיק הטבע, הבטחת זרימת מים וכדומה. התכנית תקבע הנחיות למקטעי הנחל השונים: במעבר הנחל בתצורות נוף שונות ישתנו גם אופיו, ערכיו ותחומי השתרעותו. נחל המתחתר באזור הררי תלול אינו דומה לנחל העובר במישור, ומכאן התייחסות תכנונית שונה, בהתאם למופע הנחל.

הנחיות לתכניות המשנות את משטר הזרימה העילי: תכניות המשנות את פני הקרקע משפיעות על זרימת הנגר העילי וחלחולו לתת-הקרקע. פרק הנחלים מגדיר את סוגי התכניות המשנות את משטר הזרימה העילי ולפיכך נדרשות להכנת מסמך ניהול נגר.

1. מטרות

הבטחת קיומם ותפקודם של נחלים וסביבתם בראייה אגנית:

1.1. תפקודים הידרולוגיים: ניקוז והולכת מים תוך העדפה למים ממקורות טבעיים, בקיבולת ושטח מתאימים בהתייחס לשימושי הקרקע הגובלים, זאת על מנת לצמצם נזקי סחף ושטפונות, ככל שנדרש.

1.2. תפקודים אקולוגיים: מסדרון אקולוגי המחבר בין שטחים טבעיים שונים, והוא בעל ערכים אקולוגיים, נופיים ומורפולוגיים בפני עצמו.

1.3. תפקודים חברתיים: ציר תיור, תרבות וטיול הקושר אתרים, מוקדי עניין, פעילויות פנאי ושטחים חקלאיים לאורכה ולרוחבה של הארץ.

1.4. תפקודים מבניים: שלד המחזיק את "המרחב הציבורי הארצי", מרחבים פתוחים ושטחי חיץ בין המערכים הבנויים.

2. הגדרות

אגן היקוות – המרחב המתנקז אל הנחל.

אפיק – שקע שבו זורמים או עומדים מים באופן קבוע או לפרקים.

חוק הניקוז – חוק הניקוז והגנה מפני שיטפונות התשי"ח - 1957.

חניון מטיילים – שטח המשמש לקליטת מטיילים בחיק הטבע הכולל מתקנים לשהייה, כגון ספסלים ושולחנות, ברזיות, חניה והצללה, לרבות לצורך לינה ללא בינוי.

מפעל ניקוז, ניקוז – כהגדרתם בחוק הניקוז.

מרחב נחל – תיחום גיאוגרפי הכולל את האפיק, שפך הנחל, רצועות ניהול נגר, רצועות ההשפעה ופשט ההצפה משני צידי הנחל, המשפיעים והמושפעים באופן ישיר מבחינה הידרולוגית ואקולוגית על הנחל.

נחל – גיא או ערוץ, שזורמים בו מים, תדיר או לפרקים, לרבות עורק כהגדרתו בחוק הניקוז.

נחל עירוני – מקטע נחל שעובר בשטח לפיתוח עירוני הנמצא במרקם עירוני או ישוב מיוחד או בשטח שאושר לבינוי על פי הגמישות בתכנית מתאר מחוזית, כהגדרתם בתמ"א 35.

נחלי הדרום הרחבים – אמציה, באר שבע, בשור, גרר, חברון, חיון, חמד, נקרות, ערבה צפוני, ערבה-שעלב, נחל ערבה-תעלת הקינט, חימר, צאלים, פארן, צין, שקמה.

נחלי העמקים ומישור החוף הרחבים – אבטח, אלכסנדר, גוברין, דן, האלה, הירדן, חדרה, חרוד, ירדן דרומי, ירמוך, ירקון, לכיש, עקרון, פולג, קישון, שורק, שניר, תנינים.

ספיקה – נפח מים הזורמים בחתך רוחב מוגדר של הנחל ביחידת זמן.

ספיקת התכן – ספיקה המתוכננת להעברה בנחל בהסתברות מוגדרת.

פשט הצפה – שטח לאורך הנחל בו זורמים או עומדים מים, תדיר או לפרקים, כתוצאה מזרימות שהנחל אינו מסוגל להעביר.

קו בינוי ראשון – שורת המבנים הראשונה ביישוב הסמוכה לנחל.

רצועת השפעה – רצועת קרקע בצמוד לרצועת ניהול הנגר שהפעילות בה משפיעה על תפקוד הנחל ומושפעת ממנו.

רצועת ניהול נגר – רצועת קרקע משני צידי האפיק המיועדת לצורך פעולות להבטחת זרימה תקינה, וויסות והשהיית נגר.

רשות נחל – כמשמעה בחוק רשויות נחלים ומעיינות, התשכ"ה – 1965.

רשות ניקוז תאגיד שהוקם מכוח חוק הניקוז.

שטח הצפה שטח מנותק מהנחל, בו עומדים לפרקים מים (דוגמת שלוליות חורף או שטחי ביצות).

שיקום פעולות שמטרתן השבת מאפייני המבנה והתפקוד של מערכת הנחל למצבה הטבעי.

שפך נחל השטח שנוצר מהשתנות מיקום המפגש שבין האפיק לים לאורך השנים.

תכנית לנחל תכנית שעיקרה תכנון הנחל לכל אורכו או לחלק משמעותי ממנו.

3. עקרונות ראשיים

מוסד תכנון יתחשב במטרות שלעיל וכן בעקרונות המפורטים להלן:

3.1. ראייה אגנית, תוך התייחסות להשפעות במורד הנחל ובמעלה.

3.2. שמירה ושיקום תפקודי הנחל, תוך העדפת שימושים בעלי זיקה לנחל ומזעור הפגיעה בהם.

3.3. רציפות לאורך הנחל, ומתן מעבר חפשי , נגיש ורציף לאורכו ואליו לאדם ולבעלי החיים.

3.4. שימור ושיקום המערכת האקולוגית לאורך הנחל, לרבות מעיינות ובתי גידול לחים, ושמירה על זרימת מים.

3.5. הבטחת קיומו של הנחל במופע פתוח לכל אורכו תוך התייחסות לאגן החזותי, הנצפה אל הנחל וממנו לרבות מבטים וצירים פתוחים.

3.6. שמירת התוואי הטבעי ופיתולי הנחל ואף בחינת ההיתכנות להחזרת הנחל למצבו הטבעי ככל הניתן, לרבות השבת פיתולים בהתאם לתנאי השטח.

3.7. ניהול נגר ומיתון נזקי שיטפונות באמצעות שמירה על התפקוד ההידרולוגי של מרחב הנחל.

3.8. במקטע עירוני: יינתן דגש גם לשילוב הנחל במערך השטחים הפתוחים של הישוב; עדיפות לשימושים המיועדים לציבור הרחב; הפניית חזיתות ראשיות אל הנחל ועיצובן כחזית-נחל ושמירת מבטים וצירים לכיוון הנחל.

4. תחומים (בנחל)

4.1. תכנית תקבע את תחומי הנחל השונים. כל עוד לא נקבעו התחומים בתכנית לנחל, כמפורט בסעיף 6.2.1, הרוחב המינימאלי של התחומים במרחב הנחל בכל יעוד קרקע יהיה כדלהלן:

4.1.1. אפיק –

א. בנחל ראשי ובנחל משני - 10 מטרים לכל צד מציר הנחל.

ב. בנחלי הדרום הרחבים ובנחלי העמקים ומישור החוף הרחבים- על פי מדידה עדכנית, ולאחר התייחסות של רשות הניקוז לרוחב שנקבע בתכנית בהתאם למדידה. רוחב זה לא יפחת מ-10 מטרים לכל צד מציר הנחל. על תכניות כוללניות הכוללות נחלים אלו יחול ס"ק ג' להלן.

ג. בתכניות הכוללות שטחים נרחבים (20 דונם ומעלה) ושעניינן העיקרי הוא שטחים פתוחים ייקבע הרוחב לאחר קבלת חוות דעת רשות הניקוז, ללא צורך במדידה, ובתנאי שרוחב זה לא יפחת מ-10 מטרים לכל צד מציר הנחל.

4.1.2. רצועת ניהול נגר – בנחל ראשי: 30 מטרים לכל צד מגבול האפיק. בנחל משני: 20 מטרים לכל צד מגבול האפיק.

4.1.3. רצועת השפעה - בנחל ראשי: 70 מטר לכל צד מגבול רצועת ניהול נגר, בנחל משני: 30 מטר לכל צד מגבול רצועת ניהול נגר, בנחלי הדרום הרחבים: 500 מטר לכל צד מגבול רצועת ניהול נגר.

4.1.4. פשט ההצפה - כמסומן בתשריט.

4.1.5. שפך נחל - כהגדרתו.

4.2. תכנית הקובעת את רוחב האפיק, רצועת ניהול נגר ורצועת ההשפעה מעבר לרוחבם המינימאלי כאמור בסעיף 4.1 לעיל, תעשה זאת על פי ההנחיות הקבועות בסעיף 6.2.1.

4.3. כאשר תוואי הנחל אינו תואם למסומן בתשריט, יחולו הוראות תכנית זו על תוואי הנחל במקומו בפועל.

5. שימושים, פעולות והנחיות מיוחדות

5.1. מוסד תכנון רשאי לקבוע את השימושים המפורטים להלן, לאחר התייעצות עם רשות הניקוז:

5.1.1. באפיק

5.1.1.1. פעולות להשבה ושיקום של נחלים, להשבת נחלים שנאטמו או שהוסדרו בתעלה, להשבת פיתולים ותוואים מקוריים, לשיקום וטיפוח צמחיית גדות וכן לשם הבטחת ערכיו האקולוגיים של הנחל.

5.1.1.2. עבודות הסדרה ותחזוקה לצורך הבטחת זרימה תקינה, וויסות והשהיית נגר לפרקי זמן קצרים או הטיית זרימות להגנה על נפש ורכוש מפני שיטפונות ולטובת אספקת מים לחקלאות.

5.1.1.3. אמצעי עגינה ומזחים, תוך מתן עדיפות להקמתם בסמוך למוקדי פנאי ושרותי תיירות, ובהתחשב בכושר הנשיאה של הנחל ובאיכות המים.

5.1.1.4. זרימת מים ומתקנים, לרבות קווים, הנדרשים לתפקוד האפיק ושיקומו ולהזרמת מים בנחל, וכן מתקני מחקר וניטור, בהתחשב בקישוריות האקולוגית בנחל.

5.1.1.5. חציית האפיק בקווי תשתית ודרכים, מעליו ומתחתיו, תתאפשר תוך הבטחת יכולת הנחל להעברת ספיקת התכן. כמו כן יובטחו אמצעים להגנה על האפיק וגדותיו, למניעת חסימתו ולמתן אפשרות למעבר אדם ובעלי חיים במסדרון הנחל וגדותיו. כל זאת תוך הימנעות מפגיעה במשטר הזרימה התת-קרקעית. תינתן עדיפות להטמנת קווי תשתית, למעט קווי חשמל עיליים, וייקבעו הוראות לשיקום.

5.1.2. ברצועת ניהול נגר

כל האמור באפיק, וכן:

5.1.2.1. שבילים או דרכי שירות לא סלולות שימוקמו, ככל הניתן, סמוך לאפיק. מיקומו של השביל/הדרך ייקבע כך שלא ייפגע תפקוד הנחל ותימנע ככל הניתן פגיעה בערכי טבע.

5.1.2.2. שטחים פתוחים הכוללים נטיעות במינים מקומיים וכן מתקנים פתוחים לטובת טיול בחיק הטבע כגון סככות צל, ספסלים ושולחנות.

5.1.2.3. פעילות חקלאית ללא מבנים. עם זאת, בנחלי הדרום הרחבים, או במקרה שבו נחל עובר בתחום ישוב חקלאי (קיבוץ או מושב) יותר בינוי חקלאי, בתנאי ומיקומו יהיה רחוק ככל הניתן מהאפיק. תכנית הכוללת בינוי תפרט בהוראותיה את האמצעים להגנה בפני הצפות.

5.1.2.4. קווי תשתית מקבילים לאפיק, לרבות המתקנים הנלווים להם, יאושרו רק לאחר ששוכנע מוסד תכנון כי מיקומם בתחום רצועת ניהול הנגר הוא החלופה המועדפת, לאחר שנבחנו חלופות, לרבות מחוץ לרצועה או בשוליה, ולאופן הנחתם. תישקל האפשרות להטמנתם, ככל הניתן מתחת למפלס קרקעית האפיק, וייקבעו הוראות לשיקום השטח לאחר הנחתם.

5.1.2.5. כל השימושים המפורטים בסעיפים 4.2.1.1-4.2.1.4 בפרק שטחים מוגנים וכן מתקנים לרבייה, אישוש והשבת בעלי חיים של בתי גידול לחים.

5.1.3. ברצועת ההשפעה

כל האמור ברצועת ניהול נגר, וכן כל האמור להלן לאחר ששקל מוסד תכנון חלופות מחוץ לרצועת ההשפעה ונבחנו ההשפעות הצפויות של התכנית על הנחל:

5.1.3.1. כל הקבוע בתכנית מתאר מחוזית, לרבות הגמישויות שבה, בתנאי ובינוי מוצע ימוקם רחוק ככל הניתן מרצועת ניהול הנגר.

5.1.3.2. כל השימושים המותרים כמפורט בסעיפים 4.2.1 ו- 5.5.1 בפרק שטחים מוגנים.

5.1.3.3. מתקני תשתית וקווי תשתית, דרכים ומסילות ובתנאי שימוקמו רחוק ככל הניתן מרצועת ניהול הנגר.

5.1.4. בפשט הצפה

בשטח החופף לאפיק - כל האמור באפיק, בשטח החופף לרצועת ניהול נגר - כל האמור ברצועת ניהול נגר. בשטח שמעבר לרצועת ניהול הנגר ועל אף האמור בסעיף 5.1.3 – יותרו בנוסף רק השימושים הבאים, לאחר ששקל מוסד תכנון את מזעור הפגיעה בערכים האקולוגיים:

5.1.4.1. קווי תשתית, אתרי ויסות נגר ופעילות חקלאית הכוללת עיבוד חקלאי, קירוי צמחי לרבות חממות. חממות ימוקמו בהתאם לטבלה מס. 1 בנספח ב'4, כך שהן יוצבו בשטח שאינן נדרשות בו להגנה.

5.1.4.2. דרכים ומתקני תשתית נקודתיים בהיקף מצומצם לאחר ששוכנע מוסד התכנון כי אין בכך כדי להגביר את סכנת ההצפות באזורים אחרים. תכנית כאמור תפרט בהוראותיה את האמצעים להגנה בפני הצפות.

5.1.4.3. חוף רחצה, בהתאם לקבוע בפרק החופים. תכנית כאמור תפרט בהוראותיה את האמצעים להגנה בפני הצפות.

5.1.4.4. על שפכי נחלים המסומנים בתשריט כפשט הצפה - יחולו הוראות סעיף 5.1.6.

5.1.5. בשטח הצפה

השטח יישמר בטבעיותו ויימנע בינוי בתחומו. אולם רשאי מוסד תכנון לאשר תכנית לשימושים אחרים בשטח זה בתנאי שפורטו האמצעים לניהול הנגר העילי ואמצעים להגנה בפני הצפות ולמזעור הפגיעה בערכים אקולוגיים, במי התהום ובאיכות המים.

5.1.6. בשפך הנחל

שפך הנחל, בתחום הפעיל, יוותר במצבו הטבעי. אין באמור בכדי למנוע אישור תכנית לקווי תשתית תת-קרקעיים ומתקנים נלווים, ובלבד שתבטיח שיקום השפך והמשך זרימה של הנחל.

5.1.7. בפשט הצפה לגריעה מותנית (כפי שמסומן בתשריט המשלים של תכנית זו):

5.1.7.1. מוסד תכנון יחליט על הפקדתה של תכנית כמפורט בסעיפים 7.1.1.2 ו-7.1.5.5 בפרק המים והחופפת ל"פשט הצפה לגריעה מותנית", בתנאי שנקבעו בתכנית הוראות בנושא ניהול נגר, בין היתר, לעניין הגנה מפני הצפות ומניעת תוספת נגר, הבטחת פתרונות ניהול נגר בתחום התכנית או בהתאם לסעיף 7.1.5.6 בפרק המים בתכנית זו, וכן התניית מימוש התכנית, כולה או חלקה, בביצוע פתרונות אלו.

5.1.7.2. מוסד תכנון רשאי לבטל פשטי הצפה לגריעה מותנית, במלואם או בחלקם, בהתקיים התנאים הבאים:

א. בוצעו פתרונות לניהול נגר אשר מבטלים או מצמצמים את אותו פשט הצפה.

ב. פשט ההצפה המעודכן יוצג באמצעות ניתוח הידרולוגי וחישובי הסתברות.

ג. התקבל אישור המועצה הארצית, לאחר התייעצות עם רשות הניקוז.

5.2. על תכנית הכוללת מרחב נחל בשטח המיועד בתכנית זו לשטח מוגן, או על תכנית החלה במקום בו קיימת חפיפה בתכנית זו בין שטח הצפה לשטח מוגן, יחולו הוראות פרק שטחים מוגנים, ובכלל זה סעיף 4.2.5 בפרק שטחים מוגנים.

5.3. תכנית הכוללת בינוי במרחב הנחל תבטיח את מיזעור הפגיעה ביכולת ניהול הנגר ומיתון נזקי שיטפונות, בנוף, בערכי טבע, בשטחי חקלאות, באתרי עתיקות ומורשת; ותכלול הנחיות לשמירת גישה לנחל; הנחיות עיצוב בזיקה לנחל ובהתייחס לניצפות ולהשתלבות בנוף; הנחיות שיקום והסדרת פני הקרקע ופתרונות לעודפי עפר כך שלא יפגעו בנחל ובסביבה.

6. תכנית לנחל

תכנית לנחל תוגש למוסד התכנון לאחר התייעצות עם רשות הניקוז ורשות הנחל ויחולו עליה ההוראות הבאות:

6.1. תכנית לנחל תלווה במסמך המפרט את השיקולים ההידרולוגיים, המורפולוגיים והאקולוגיים.

6.2. קביעת תחומי הנחל

6.2.1. תכנית לנחל תקבע את גבולות התחומים במרחב הנחל, על פי ההנחיות הבאות:

6.2.1.1. אפיק - דיוק התוואי על פי מדידה עדכנית במספר חתכים אופייניים ועל בסיס הגדרת כושר ההולכה הרצוי של הנחל.

6.2.1.2. רצועת ניהול נגר - באמצעות ניתוח הידרולוגי ואפיון שימושים קיימים ומתוכננים.

6.2.1.3. רצועת השפעה - באמצעות אפיון שימושים קיימים ומתוכננים ומאפייני השטח.
6.2.1.4. פשט ההצפה - באמצעות ניתוח הידרולוגי וחישובי הסתברות ובכפוף לשינויים גיאומורפולוגיים והנדסיים.
6.2.1.5. שפך נחל - יוגדר מנקודת ההסתעפות ממנה משתנה תוואי האפיק בדרכו לים.
6.2.2. התכנית תקבע הנחיות למקטעי הנחל העוברים באזורים השונים בהתייחס לגורמים הבאים:
6.2.2.1. חבלי הארץ, בכלל זה יחידות מורפולוגיות מהן נגזרים מאפיינים אקולוגיים, נופיים וסביבתיים כגון: הר, שפלה ומישור החוף.
6.2.2.2. ייעודי הקרקע ותפקודיהם, ובכלל זה טבעי, חקלאי, עירוני/כפרי.

6.2.3. בנוסף לקבוע בסעיף 6.2.1.4, יחולו על התכנית סעיפים 7.4.1.4, 7.4.2 ו-7.4.3.

7. הוראות גמישות

במקרים חריגים, בתכנית ניתן לקבוע פעולות ושימושים נוספים לקבוע בסעיף 5 לעיל, בתנאי שמוסד תכנון נתן דעתו לתפקוד ההידרולוגי והאקולוגי של השטח, שוכנע כי השימוש המוצע מחייב את מיקומו בשטח, הוצגו לו חלופות, ולאחר התייעצות עם רשות הניקוז ויידוע משרד החקלאות וביטחון המזון, ובתנאים הבאים:

7.1. באפיק:
7.1.1. בנחלי הדרום הרחבים - חניון מטיילים ופעילות חקלאית ללא מבנים, באישור הוועדה המחוזית. תכנית הכוללת חניון מטיילים הכולל לינה, תכלול הנחיות להגנה על חיי אדם מפני הצפות.
7.1.2. בנחל העובר בשטח מאושר לבינוי בתחום ישוב– כל שימוש נוסף באישור הוועדה המחוזית, בתנאים הבאים: השימוש אינו חורג מקו הבינוי הראשון המאושר כדין כלפי הנחל ואינו משנה את המצב התכנוני באופן הפוגע בנחל בצורה מהותית.
7.1.3. קו מים, שפכים או קולחים – באישור הוועדה המחוזית, לאחר שהוצגו בפניה חלופות מחוץ לאפיק ולאחר התייעצות עם משרד החקלאות וביטחון המזון ורשות המים.
7.1.4. כל שימוש נוסף - באישור המועצה הארצית.

7.2. ברצועת ניהול נגר:
7.2.1. כל הקבוע בסעיפים 7.1.1-7.1.3.
7.2.2. שבילים סלולים, דרכים ומסילות באישור הוועדה המחוזית.
7.2.3. כל שימוש נוסף - באישור המועצה הארצית.

7.3. ברצועת ההשפעה:
כל שימוש באישור הוועדה המחוזית.

7.4. בפשט הצפה:
7.4.1. במקרים חריגים ובהתאם לתנאים המצטברים הבאים:
7.4.1.1. מוסד תכנון שוכנע כי הבינוי המוצע בתחום פשט ההצפה מחייב את מיקומו בשטח זה, לאחר שהוצגו לו חלופות מחוץ לפשט ההצפה.
7.4.1.2. הבינוי המוצע בתחום פשט ההצפה ימוקם, ככל הניתן, בשולי פשט ההצפה.
7.4.1.3. מוסד תכנון בבואו לאשר בינוי בפשט הצפה ישקול, בין היתר, את השיקול של מיתון נזקי שיטפונות ומזעור הפגיעה בערכים האקולוגיים והחקלאיים, בהתייחס בין היתר לקיומם של שטחי הצפה קיימים.
7.4.1.4. התקבלה חוות דעת משרד החקלאות.
7.4.1.5. נערך מסמך ניהול נגר וניקוז בהתאם לקבוע בסעיף 7.1 בפרק המים.
7.4.2. התכנית תכלול בתחומה את השינויים בגבולות פשט ההצפה. על שטחים אלו יחולו כל הוראות תכנית זו לעניין פשט הצפה לרבות הוראות הגמישות ואישור המועצה הארצית.
7.4.3. ככל שיימצא בהתאם למסמך ניהול נגר וניקוז כי התכנית מייצרת שינוי בגבולות פשט ההצפה, כך שהוא מתרחב לשטח אחר המיועד לבינוי- התקבל אישור המועצה הארצית.

7.5. הסטת נחל או מעבר במובל:
7.5.1. הנחל יישמר בתוואי הטבעי שלו ותימנע הסטת נחל מן התוואי הטבעי, או העברתו במובל. במקרים חריגים, ולאחר התייעצות עם המשרד להגנת הסביבה, רשאי מוסד תכנון לאשר תכנית הכוללת הסטת נחל או מעבר במובל בתנאים הבאים:

7.5.1.1. מוסד התכנון שוכנע בצורך בהסטה או העברה במובל לאחר שנבחנו חלופות.
7.5.1.2. ההסטה או ההעברה במובל יהיו בהיקף מצומצם.
7.5.1.3. התכנון המוצע יתייחס לתפקוד ההידרולוגי, שיתבסס על בחינה הידרולוגית ואפיון שימושים, וכן לתפקוד האקולוגי והחקלאי.
7.5.1.4. ההסטה תבוצע במופע טבעי, ככל הניתן.
7.5.1.5. ככל ומדובר בהסטת נחל לתוך רצועת ניהול נגר - התקבל אישור הוועדה המחוזית. ככל ומדובר בהעברה במובל או הסטת נחל מעבר לרצועת ניהול נגר - התקבל אישור המועצה הארצית.

7.5.2. במקרה של נחל העובר במובל פתוח בשטח המיועד לבינוי או במובל תת-קרקעי - ניתן לחרוג מהקבוע בסעיף 5, באישור הוועדה המחוזית.

8 הנחיות לתכניות המשנות את משטר הזרימה העילי

8.1 בנוסף לקבוע בסעיף 7.1 בפרק המים, תכנית אשר צפויה לשנות את משטר הזרימה העילי של הנחל, תוגש למוסד תכנון בצירוף מסמך ניהול נגר וניקוז. לעניין זה, תכנית המשנה את משטר הזרימה העילי: תכנית לישוב או תכנית מפורטת במרחב הנחל– ככל שתכנית כאמור כוללת, בין היתר, בינוי ועבודות עפר הגורמים לכיסוי ואיטום של פני השטח הפתוח, לשינוי משטר זרימה עילי או למניעת חלחול.

8.2 המסמך יכלול התייחסות לנושאים המפורטים בנספח ב'4 הנחיות להכנת מסמך ניהול נגר וניקוז, ויועבר יחד עם מסמכי התכנית על ידי מגיש התכנית להתייעצות עם רשות הניקוז. בשטח בעל רגישות נופית סביבתית גבוהה יועבר המסמך גם להערות רשות הטבע והגנים.

8.3 רשאי מגיש תכנית לפנות להתייעצות כאמור עם רשות הניקוז ביחס לעצם הצורך במסמך ניהול נגר וניקוז בין נספחי התכנית, והיא רשאית להמליץ למוסד התכנון לפטור מהצורך בהגשת המסמך.

9 תכנית למפעל ניקוז

בתכנית למפעל ניקוז לפי חוק הניקוז, תבחן הוועדה המחוזית את ההשלכות התכנוניות ואת ההשפעות הסביבתיות והחקלאיות, ותבחין בהתייחסותה בין תכניות בשטח פתוח לבין תכניות בשטח בנוי.

הבחינה תכלול התייחסות לנושאים הבאים:

9.1 פירוט התכניות המאושרות החלות על שטח התכנית על פי חוק התכנון והבנייה.

9.2 פירוט ההשפעות של פתרונות הניקוז המוצעים על אפיק הנחל, גדותיו וסביבתו ועל שטחים במורד אגן ההיקוות שיחולו כתוצאה משינויים במשטר הנגר עקב ביצוע התכנית.

9.3 שמירה על ערכים אקולוגיים, ערכי טבע ונוף, חקלאות, תפקודי סביבה ושימושי פנאי, ובכלל זה שמירה מרבית של פיתולי הנחל, כולל שיקום במקומות בהם תכנית מפעל ניקוז קובעת פעולות התערבות.

9.4 האפשרות להחזרת מצב הנחל לקדמותו, כולל פיתולים בתוואי הנחל ופשט ההצפה.

9.5 תכנית מפעל ניקוז הכוללת אתר ויסות תיבחן בהתאם להוראות סעיף 5.5 בפרק המים.

9.6 תכנית מפעל ניקוז הכוללת העברה במובל תיבחן בהתאם להוראות סעיף 7.5.1 בפרק זה.

10 הוראות כלליות

10.1 תכנית זו באה להוסיף ולא לגרוע מהוראות תכנית לפי חוק הניקוז. במקרה של סתירה עם הוראות תכנית זאת, יגברו הוראות תכנית לפי חוק הניקוז.

10.2 ניתן בתכנית להוסיף נחלים, עליהם יחולו עקרונות התכנון של תכנית זו וכן לשנות את סיווגם של נחלים, ככל והתכנית כוללת את הנחל לכל אורכו, הכל באישור הוועדה המחוזית ולאחר התייעצות עם רשות הניקוז, ולא יראו בכך שינוי לתכנית זו.

10.3 בכל מקרה של סתירה בין פרק זה לפרקים אחרים בתמ"א הקובעים הוראות לעניין היתרים מכוח תמ"א 1, יגברו הוראות פרק זה בתחום האפיק ורצועת ניהול הנגר.

11 היתרים

11.1 הוגשה בקשה למוסד תכנון למתן היתר לבנייה או לשימוש בקרקע בתחום נחל ראשי, רצועות ניהול הנגר וההשפעה שלו, בתחום נחל משני ורצועות ניהול הנגר שלו ובתחום פשטי הצפה המסומנים בתשריט, יועבר העתק ממנה לרשות הניקוז שבתחומה נמצאת הקרקע נשואת הבקשה.

11.2 הוגשה בקשה למוסד תכנון למתן היתר לבנייה או לשימוש בקרקע בתחום רצועות ההשפעה של נחל משני, ישקול מתכנן המחוז או מהנדס הוועדה המקומית, לפי העניין,

את הצורך בהעברת הבקשה לחוות דעת רשות הניקוז שבתחומה נמצאת הקרקע נשואת הבקשה.

11.3 רשות הניקוז שקיבלו העתק מבקשה כאמור בסעיף 11.1 או 11.2 לעיל, לפי העניין, תעביר חוות-דעתה או הערותיה למוסד תכנון הנוגע לדבר תוך 30 יום מיום קבלת העתק הבקשה או תוך פרק זמן ארוך יותר כפי שיקבע מוסד תכנון, אם ביקשה זאת רשות הניקוז. לא העבירה רשות הניקוז חוות-דעתה או הערותיה במועד האמור, יראה זאת מוסד התכנון כחוות דעת שלפיה אין הערות.

נוסח משלב

פרק חופים

נמת משלב

דברי הסבר

פרק החופים בא להחליף את תמ״א 13 - חופי ים-תיכון על שינוייה.

ייחודו של חוף הים : חוף הים זכה להתייחסות ולהגנה מיוחדת בשל חשיבותו ברמה הארצית, בשל ערכיו הטבעיים והנופיים, וכמרחב פנאי, רוגע ורווחה לציבור רחב, המצטופף מול הערים הגדולות לאורך מישור החוף. ערכים אלו באים לידי ביטוי בהוראות התכנית, בגיבוש ראייה כוללת לחופים ובהתייחסות פרטנית למקטעים ולתחומים.

חלוקה למקטעי תכנון - תחום חוף הים ועורף החוף :

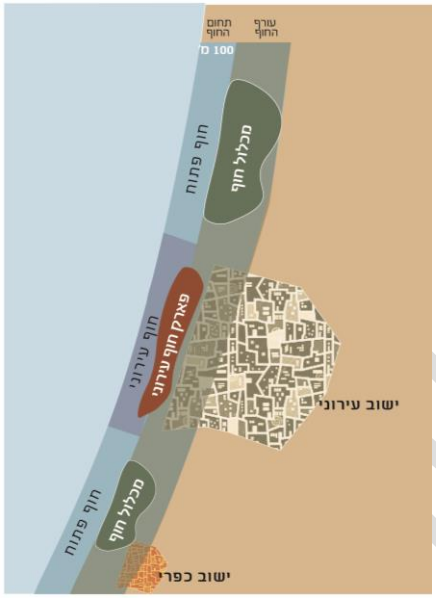
תחום חוף הים נחלק לשני סוגי מקטעים : עירוני ופתוח. לכל אחד הותאמו מאפייני תפקוד ומיקום שונים, עקרונות, הנחיות והוראות. בתשריט מופיע סימון סכמטי לאורך החוף, המייצג שני סוגי חוף :

- **חוף עירוני** למרגלות ערי החוף : הוא המרחב הפתוח העיקרי להנאת התושבים, ובו שירותי החוף, טיילות, מתקני בילוי, פנאי וספורט, חופי רחצה וערכי טבע מקומיים. תמא/16/1
- **חוף פתוח:** בחזית שטחים פתוחים ויישובים כפריים שעל חוף הים, בו יישמרו ערכי טבע ומורשת, לצד פיתוח נקודתי אקסטנסיבי של החוף, בחופי רחצה מוגדרים.

בתחום החוף נאסרה כל בנייה, למעט שימושים נדרשים לטובת הציבור ולקירבה לים. כל תכנית בתחום חוף הים נדרשת לנספח נופי-סביבתי אשר יתייחס להשפעותיה על הסביבה החופית, אלא אם פטר מוסד תכנון מהכנת הנספח לאחר התייעצות עם המשרד להגנת הסביבה.

עורף החוף: שטחים מעבר לתחום חוף הים ובזיקה לו. גם כאן נערכה הבחנה בין חופים עירוניים ופתוחים :

תרשים 11 - סיווג החופים בחלוקה אורכית

- **בעורף חוף עירוני:** נקבעה התייחסות לקו הבינוי הראשון הפונה אל הים, המהווה את חזית הים בו תינתן העדפה לשימושים ציבוריים ותובטח שמירה על צירי קשר ומבט מתוך העיר אל הים. בתחום זה סומנו שטחי פארק חוף עירוני בקדמת ערי חוף ובהם יאושרו שימושי פנאי, בילוי ותרבות בזיקה לים.
- **בעורף חוף פתוח:** נקבעה התייחסות לקו הבינוי הראשון, בו תינתן עדיפות לשימושים לטובת הציבור ובזיקה לחוף. בתחום זה סומנו מכלולי חוף הכוללים שטחים פתוחים בעלי מאפיינים ייחודיים בזיקה לסביבה החופית, ובכללם שטחים טבעיים המאפשרים רציפות ומסדרון אקולוגי אל החוף ושטחים חקלאיים.

הוראות התכנית והתאמתן למקטעי החוף: הוראות התכנית מתייחסות לחלוקה האמורה : תחום חוף הים - עירוני ופתוח, ועורף חוף - עירוני ופתוח. לכל מקטע הותאמו הוראות המבטאות את עיקרי תפקודו : הנגשה ופיתוח אינטנסיביים בחופים עירוניים ושמירת ערכי הטבע לצד פיתוח נקודתי בחופים הפתוחים.

דגשים תכנוניים: ככלל, בתחום חוף הים נאסרת כל בנייה שאינה לטובת הציבור ובזיקה לים. עם זאת, קובעת התכנית גמישות ביחס להוראה זו, במספר מקרים ובתנאים שנקבעו בה ובכללם קבלת אישור הולחוף.

מוקדי חוף: ניתן לאשר הקמת מוקדים לרווחת באי החוף - מכונסים ומצומצמים בשטחם. הקמתם תתאפשר על בסיס מסמך ראייה כוללת, בו ייקבעו מיקומם, היקפם והשימושים בהם. תמא/16/1

1. מטרות

1.1. שמירת ערכים טבעיים, נופיים ותרבותיים בתחום חוף הים ובמכלולי החוף.

1.2. איסור שימושים שאינם נדרשים לקרבת החוף, קביעת פעולות ושימושים נדרשים בחוף לצרכי פנאי, תיירות, ספורט וחינוך ימי והוראות לגביהם.

1.3. קביעת הוראות שיאפשרו הקמת תשתיות חיוניות בסמיכות לים ותשתיות המגיעות מן הים.

2. הגדרות

חוף רחצה שטח המיועד בתכנית מפורטת לחוף רחצה.

מדרון הורדה משטח משופע המשמש להורדת כלי שיט קטנים למים ולהעלאתם באמצעות עגלה או מתקן נגרר.

נמל ומעגנה מקום לעגינת כלי שייט המשמשים לתחבורה, לספורט ימי, נופש, חינוך ימי, שירותים ימיים, דייג וחקלאות ימית, שיטור ופיקוח ימי וכדומה, תיקונם, שיפוצם או הספנתם.

סביבה חופית כהגדרתה בחוק שמירת הסביבה החופית, תשס"ד - 2004.

ספורט וחינוך ימי פעילות לימוד והדרכה של סוגי ספורט ימי לא ממונע.

תמא/16/1

חניון לילה חניון מטיילים הכולל גם את המתקנים והמבנים הנדרשים ללינת שטח.

עורף החוף המרחב היבשתי הגובל והסמוך לתחום חוף הים והינו בזיקה לים.

קו בינוי ראשון שורת המבנים הראשונה ביבשה הפונה לים, שאיננה חלק תפקודי מן החוף.

קו החוף כהגדרתו בחוק שמירת הסביבה החופית, תשס"ד - 2004.

שטח פתוח כהגדרתו בתמ"א 35, למעט כרייה וחציבה.

תחום חוף הים תחום של 100 מטרים שיימדד מקו החוף לכיוון היבשה וכן התחום שיימדד מקו החוף ועד לקו המגע בין היבשה למים.

3. עקרונות תכנון

3.1. תכניות בחוף הים ייערכו על בסיס עקרונות התכנון הבאים:

3.1.1. חוף הים הוא נחלת הכלל.

3.1.2. תחום חוף הים יישמר ככל הניתן כרצועה פתוחה ורחבה.

3.1.3. שמירה על הערכים הנופיים והאקולוגיים, ערכי המורשת והארכיאולוגיה של החוף והים, לצד עידוד שימושים ופעילויות המותרים על פי תכנית זו התומכים בתפקודי החוף כמקום מפגש חברתי וכמרחב פנאי וספורט.

3.1.4. שמירה על רציפות לאורך החוף ומעבר חופשי ונגיש לציבור ושמירת צירים פתוחים ניצבים אל החוף.

3.1.5. בתחום חוף הים תיאסר בניה, למעט השימושים והמבנים המותרים על פי תכנית זו.

3.1.6. כל בינוי בתחום חוף הים ייעשה תוך מזעור הפגיעה בסביבה החופית.

3.2. תכניות בתחום עורף החוף ייערכו על בסיס עקרונות התכנון הבאים:

3.2.1. שמירה על רצועת המצוק פתוחה ורציפה לכיוון הים.

3.2.2. מניעת הקמה של חומת מבנים החוסמת את המבט לים.

3.2.3. שמירה על צירים פתוחים ניצבים אל החוף.

4. חוף עירוני

מוסד תכנון הדן בתכנית בתחום חוף הים העירוני יתייחס לתפקודו כמרחב פתוח המשמש לפעילות פנאי, ספורט, חינוך ימי, תיירות, ומקום מפגש להנאת כלל הציבור. כמו כן יתייחס לתפקודו כשער כניסה לעיר מכיוון הים באמצעות מעגנות, נמלים ורציפי נוסעים שיאפשרו קישור ימי בין יישובים לאורך החוף, בישראל ומחוצה לה.

4.1. שימושים מותרים בחוף עירוני:

בתחום חוף הים ניתן לאשר תכנית לשטח פתוח. בתחום חוף הים תיאסר כל בניה, למעט לשימושים הנדרשים לטובת הציבור ולקרבה לים, כגון:

4.1.1. שבילים; שילוט; אמצעי ביטחון ובטיחות לרבות להגנה על המצוק; הנגשה לחוף ובכלל זאת מתקנים להנגשה לאנשים עם מוגבלויות; דרך גישה לצרכי חירום ולתחזוקת החוף; אמצעים להגבלת מעבר כלי רכב ככל שאינם פוגעים ברציפות המעבר הפתוח לאורך החוף; מתקנים לרבייה, אישוש והשבת בעלי חיים לטבע; השמשת מבנים לרבות שימור, שיקום, שחזור עתיקות או מבנים בעלי ערך היסטורי לשימושים ציבוריים בזיקה לחוף הים המשתלבים בערכי השטח.

4.1.2. טיילת חוף שמיקומה ייקבע על בסיס מסמך ראייה כוללת כמשמעותו בסעיף 14 להלן. שביל פריק לא יידרש למסמך ראייה כוללת. תמא/16/1

4.1.3. בנוסף לאמור לעיל, בתכנית לחוף רחצה יותרו גם סוכת מציל, סככות צל, מבנים ומתקנים לשירותים ומקלחות, תחנת עזרה ראשונה, מתקני פנאי וספורט פתוחים ולא מבונים, עגלות מזון ניידות. תותר הקמת מזנון ששטחו לא יעלה על 50 מ״ר לכל חוף מוכרז. תותר לינת שטח ללא בינוי המבוססת על שירותי חוף הרחצה (רשות מקומית רשאית לאפשר בשטחה לינת שטח ללא בינוי המבוססת על שירותי חוף הרחצה, ובלבד שלא תיפגע הפעילות בחוף הרחצה והנגישות לציבור, זאת מבלי לגרוע מהקבוע בכל דין אחר). תמא/16/1

4.1.4. מתקנים לספורט ימי, כגון מדרונות הורדה וכן מתקנים לחינוך ימי כגון סככות ומבנים לאחסון כלי שייט, ככל שלא ניתן למקמם מחוץ לתחום חוף הים וככל שאינם פוגעים בסביבת החוף.

מוסד תכנון הדן בתכנית לשימושים האמורים שאינם נדרשים במובהק לקרבת קו החוף, יעדיף הרחקתם ממנו ככל הניתן, בהתאם לתנאים המקומיים. השימושים האמורים יוקמו תוך מזעור הפגיעה בשטח ובערכי הטבע, בפעילות החופית, במעבר הציבור בחוף וברצף לאורך קו המים.

מוסד תכנון הדן בתכנית כאמור יתייחס לרוחב קו החוף וכן לנקיטת האמצעים הנדרשים למניעת פגיעה וגריעת חול ברצועת החוף.

4.2. פארק חוף עירוני

בתשריטי נספח ״פארק חוף עירוני״ מסומנים פוליגונים לפארק חוף עירוני בקנה מידה של 1:20,000.

תכנית לפארק חוף עירוני תדייק את גבולותיו של הפארק וניתן לאשר במסגרתה את השימושים הבאים:

4.2.1. שימושים ציבוריים ובהם: שימושי פנאי, נופש ובילוי, בתי קפה ומסעדות, חינוך ימי, מגרשי ספורט, מצללות, מצפורים, מגרשי חנייה, מבני ציבור בזיקה לים, שחזור, שיקום והשמשת אתרי ארכיאולוגיה, חניוני לילה כהגדרתם בפרק המוגנים ושימושים דומים נוספים המשרתים את באי הפארק והחוף ובלבד שמרבית שטח הפארק העירוני יישאר שטח פתוח.

4.2.2. מוקד חוף לטובת באי החוף והפארק, ובמידה שמיקום המוקד בפארק נועד להרחיקו מחוף הים לטובת השארת החוף פתוח ככל הניתן.

4.3. עורף החוף העירוני

מוסד תכנון הדן בתכנית בעורף החוף העירוני יתייחס להיבטים הבאים:

4.3.1. לחזית הים העירונית המחברת חזותית ותפקודית בין העיר והחוף. באזור זה תינתן עדיפות לשימושים מעורבים התומכים בפעילות העירונית בחוף, ובכלל זה תיירות, מלונאות, בילוי ופנאי, מסחר, מבנים ומוסדות ציבור, שטחים פתוחים וטבע עירוני. ניתן לאשר באזור שימושים נוספים.

4.3.2. בקו הבינוי הראשון יתאפשר ככל הניתן מראה נוף ימי פתוח מצירים ומוקדים בתוך העיר.

4.3.3. בתכנית מתאר כוללנית ליישוב או בתכנית מתאר מקומית תינתן התייחסות להפניית צירי תנועה ולנצפות מעומק העיר אל החוף ולקשירת השלד העירוני הציבורי אל החוף.

5. חוף פתוח

מוסד תכנון הדן בתכנית בחוף פתוח, יתייחס לתפקודו של החוף בשמירת ערכי טבע, אקולוגיה ומורשת, בשמירת שטחים פתוחים ורציפים לאורך החוף ובשמירת רציפות וקשר בין המרחב הימי ובין הסביבה היבשתית.

5.1. שימושים מותרים בחוף הפתוח

בתחום חוף הים ניתן לאשר תכנית לשטח פתוח.

בתחום חוף הים, תיאסר כל בניה אלא לשימושים הבאים:

5.1.1. שבילים; שילוט; אמצעי ביטחון ובטיחות לרבות להגנה על המצוק; הנגשה לחוף ובכלל זאת מתקנים להנגשה לאנשים עם מוגבלויות; דרך גישה לצרכי חירום ולתחזוקת החוף; אמצעים להגבלת מעבר כלי רכב ככל שאינם פוגעים ברציפות המעבר הפתוח לאורך החוף; מתקנים לרבייה, אישוש והשבת בעלי חיים לטבע;

השמשת מבנים לרבות שימור, שיקום, שחזור עתיקות או מבנים בעלי ערך היסטורי לשימושים ציבוריים בזיקה לחוף הים המשתלבים בערכי השטח.

5.1.2. בתכנית לחוף רחצה, ניתן לאשר גם את השימושים המפורטים בסעיף 4.1.3. הפיתוח יותאם לאופי המרחב, ויתוכנן באופן המשתלב בצביון הכפרי חקלאי ובשטח הפתוח, ככל הניתן בצמידות דופן.

מוסד תכנון הדן בתכנית לשימושים האמורים שאינם נדרשים במובהק לקרבת קו החוף, יעדיף הרחקתם ממנו ככל הניתן, בהתאם לתנאים המקומיים. השימושים האמורים יוקמו תוך מזעור הפגיעה בשטח ובערכי הטבע, בפעילות החופית, במעבר הנופשים בחוף וברצף לאורך קו המים וברוחב החוף. תכנית לשימושים אלו טעונה אישור הוועדה המחוזית. תמא/16/1

5.2. עורף החוף הפתוח

5.2.1. מוסד תכנון הדן בתכנית הכוללת את קו הבינוי הראשון בחוף פתוח ייתן עדיפות לשימושים לטובת הציבור הרחב ובזיקה לחוף, באופן המשתלב בצביון הכפרי חקלאי, ובכלל זה שטחים ציבוריים, תיירות ואכסון מלונאי, ספורט, בילוי, פנאי ונופש.

5.2.2. מוסד תכנון הדן בתכנית להרחבת ישוב בעורף החוף הפתוח יימנע, ככל הניתן, מהרחבתו לכיוון חוף הים.

6. שימושים מותרים בשטחים מוגנים בתחום חוף הים

בשמורת טבע, יער טבעי, יער פארק וגן לאומי בתחום חוף הים רשאי מוסד תכנון לאשר רק את השימושים המפורטים לעניין זה בפרק שטחים מוגנים.

7. מכלול חוף

בתחום מכלול חוף כמסומן בתשריט, יישמר השטח הפתוח כמרחב בזיקה לים, בעל ערכים ותפקודים טבעיים, חקלאיים, חברתיים, ותיירותיים, יישמרו שטחים פתוחים ורציפים ניצבים לחוף ומסדרונות בין הים והחוף לשטחים מוגנים בעורף החוף.

7.1. מוסד תכנון רשאי לאשר במכלול חוף תכנית ליעודים ולשימושים כדלהלן:

7.1.1. שטח פתוח ללא בינוי.

7.1.2. שטחים חקלאיים בהם יותרו שימושים למטרה חקלאית בהתאם לתוספת הראשונה לחוק. מבנים חקלאיים יותרו באישור הוועדה המחוזית. עבור מבנים לגידול בעלי חיים תידרש בחינת חלופות מחוץ למכלול החוף.

7.1.3. בריכות תעשייתיות וחקלאיות בהן יותרו מבני עזר לחקלאות ימית הנדרשים במישרין לקרבה לים לאחר בחינת השתלבותם בנוף באישור הועדה המחוזית.

7.1.4. שימושים נוספים ובלבד שהם צמודי דופן וככל שאינם משפיעים השפעה מהותית על אופי הסביבה והמכלול כולו והתקבל אישור המועצה הארצית. תכנית לשימושים אלו תכלול נספח נופי-סביבתי. אושרה תכנית לפי סעיף זה, רשאית המועצה הארצית לקבוע כי תכנית נוספת בשטח זה לא תידרש לאישורה.

7.2. בתחום מכלול חוף מוסד תכנון יהיה רשאי לאשר תכנית מפורטת לחניון לילה, בכפוף לתנאים הבאים: תמא/16/1

7.2.1. תיערך התייעצות עם משרד התיירות ועם הרשות המקומית שבתחומה.

7.2.2. תכנית לחניון לילה תידרש לאישור הוועדה המחוזית.

7.2.3. חניון לילה בסביבה החופית ימוקם רק בסמיכות לחוף רחצה מוכרז למעט מכלול חוף ראש הנקרה.

7.2.4. חניון הלילה ימוקם ככול הניתן בצמידות דופן לשטח המאושר לבינוי ובסמיכות לתשתיות קיימות.

7.2.5. מוסד תכנון הדן בתכנית לחניון לילה ייתן דעתו למיקום כלל חניוני הלילה המאושרים והמקודמים במכלול החוף ובסביבתו, למרחקים ביניהם, לגודלם ולהיקף הבינוי המוצע וזאת בין היתר, תוך התייחסות לבינוי הקיים בסמוך. בנוסף יתייחס מוסד התכנון להנחיות הבאות:

א. במכלול חוף ראש הנקרה יתייחס להתאמת התכנון לפעילות בסביבה החופית שאינה קשורה ברחצה.

ב. במכלול חוף עתלית חניון לילה ימוקם ככל הניתן בצפון המכלול ולאחר בחינת השתלבותו עם חוף הרחצה הסמוך.

ג. במכלול חוף נווה ים- נחשולים חניון הלילה ימוקם בשטחים חקלאיים או מופרים.

ד. במכלול חוף דור- מעגן מיכאל תכנון חניון לילה ימנע מפיתוח על דיונות חול וכן ימנע ככל הניתן, מהצמדת הפיתוח לשמורות טבע שפך נחל דליה וביצת נחל דליה.

ה. במכלול חוף קיסריה- שדות ים תכנון חניון לילה ימנע מפיתוח על שטחי חולות טבעיים ומפגיעה ברציפות שטחים פתוחים.

ו. במכלול חוף פולג- געש יותר חניון לילה מחוץ לתחום הסביבה החופית בלבד. תכנון חניון לילה ימנע ככל הניתן מפיתוח על שטחים טבעיים.

ז. במכלול חוף חולות ראשון תכנית לחניון לילה תיבחן במסגרת תכנון כולל לשטח הביטחוני המתפנה.

7.2.6. חניון לילה לא ימוקם בשטחים ערכיים ורגישים.

7.2.7. תכנית לחניון לילה לא תחסום את צירי הגישה לחוף.

7.2.8. תכנית לחניון לילה תכלול הוראות למזעור השפעות סביבתיות ובכלל זה מניעת מטרדי רעש וזיהום אור.

7.2.9. לא יותרו אירועים פרטיים בתחום חניון לילה.

7.2.10. תכנית לחניון לילה לא תחשב כשטח המיועד לבינוי לצורך צמידות דופן על פי סעיף 7.1.4 ולא תחשב כקו הבינוי הראשון.

7.2.11. הוראות סעיף זה לא יחולו על מכלולי חוף: בצת, גבעת האירוסים, געש, רשפון ופלמחים.

7.3. בתחום מכלול חוף הגובל בחוף רחצה בחוף פתוח, ניתן לאפשר בתכנית שימושים המותרים בחוף רחצה, וזאת ככל שמדובר בצורך להרחיק שימושים אלה מתחום חוף הים וככל הניתן בצמידות דופן.

8. מכלול מיוחד

בתחום מכלול מיוחד כמסומן בתשריט, יחול סעיף 11 לחלק א' בתכנית זו, בעניין שטחים ביטחוניים ובכלל זה ניתן לאשר כל פעילות או שימוש של מערכת הביטחון, לרבות בנייה ופיתוח. ככל שמערכת הביטחון תפנה שטח זה, ניתן יהיה לאשר בו תכנית לשימושים בזיקה לים, במסגרת תכנית שתחול על כל השטח המתפנה ובאישור המועצה הארצית. ככל שהשימושים המוצעים בתכנית תואמים את השימושים המותרים במכלול חוף, לא יידרש אישור המועצה הארצית.

9. תיירות מוטת חוף

9.1. עורף חוף עירוני

בתשריט התכנית מסומנים סמלים בכל אחת מערי החוף המייצגים את החזית העירונית מול הים, הסמל מתייחס לכלל שטח הישוב, ויחולו עליו הוראות סעיף 4.3 "עורף חוף עירוני" ובנוסף ההוראות הבאות:

9.1.1. בתשריטי נספח תיירות המצורף לתכנית זו סומנו שטחים לתיירות בערים אשדוד ואשקלון, בשטחים אלו יותרו שימושי תיירות בלבד, וזאת עד לקביעה אחרת של תכנית מתאר כוללנית.

9.1.2. תכנית בתחום עורף החוף העירוני, הכוללת בינוי בסביבה החופית, תכלול תמהיל שימושים המבטיח שטחים ראויים למלונאות ולתיירות מוטת חוף. בקו בינוי הראשון לים התכנית תבטיח הקמתם של שימושי מלונאות ותיירות ושימושים מעורבים.

9.1.3. מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית, גם אם אינה מבטיחה שטח למלונאות ולתיירות מוטת חוף כאמור לעיל ככל שהיא תואמת תכנית מתאר כוללנית, באישור המועצה הארצית, לאחר התייעצות עם משרד התיירות.

9.2. עורף חוף פתוח

9.2.1. בתשריט התכנית מסומנים שטחים המיועדים למלונאות ולתיירות מוטת חוף וניתן לאשר בהם תכנית לתיירות, שטחים פתוחים, שימושים המותרים במכלול חוף ושימושים ציבוריים בזיקה לים.

9.2.2. בתכנית מפורטת לתחומי המועצה האזורית או לחלק משמעותי ממנה ניתן לשנות את מיקום השטחים המיועדים למלונאות באישור המועצה הארצית, לאחר התייעצות עם משרד התיירות.

9.2.3. מוסד תכנון רשאי לאשר בשטחים אלו תכנית לייעוד אחר, ככל שהיא תואמת תכנית מתאר כוללנית, באישור המועצה הארצית לאחר התייעצות עם משרד התיירות.

9.2.4. הבינוי המוצע בתכנית יהיה נמוך ותואם לאופי האזור ולעקרונות תכנית זו.

10. נמלים ומעגנות

תכנית באתרים המסומנים בסמל עבור נמלים, מעגנות ורציפי נוסעים תקבע את הגבולות והשימושים הנדרשים להקמתם ולהפעלתם.
עד לאישור תכנית כאמור, מוסד תכנון יהיה רשאי לאשר תכנית בסמיכות לסמל כאמור, ובלבד ששוכנע כי לא תסוכל האפשרות להקמתם ולהפעלתם, לאחר התייעצות עם רספ"ן.

11. תשתיות

ניתן לאשר בתחום חוף הים, בפארק חוף עירוני ובמכלול חוף, תכנית לקווי תשתית, למתקני תשתית ולמתקנים הנדסיים הנדרשים לקרבת הים ולהרחבת דרכים, אלא אם נקבע אחרת בפרקי תכנית זו. התכנית תבטיח מזעור הפגיעה הסביבתית בעת ההקמה, והתפעול ובפעילות החופית ובמעבר הנופשים בחוף ושיקום בתום העבודות. יש להימנע ככל הניתן מהעברת תשתיות לאורך החוף (מצפון לדרום).

12. אזור מוטה שימושים נמליים, תשתיות, מע"ר ופארק נחל

תכנית באזור מוטה שימושים נמליים, תשתיות, מע"ר ופארק נחל תיתן עדיפות לשימושים אלו ותקבע את החלוקה בין היעודים השונים ואת השימושים המותרים בכל אחד מהם.

13. מסמך סביבתי

לתכנית בתחום חוף הים ובמכלול חוף, ולתכנית לקווי ומתקני תשתית בתחום מכלול חוף, יצורף נספח נופי-סביבתי אשר יתייחס להשפעותיה על הסביבה החופית. מוסד תכנון רשאי לפטור מהכנת הנספח לאחר התייעצות עם המשרד להגנת הסביבה ולאחר ששוכנע שאין בתכנית כדי לגרום להשפעה מהותית על הסביבה החופית ועל מכלול החוף. תמא/16/1

14. מסמך ראייה כוללת תמא/16/1

מסמך ראייה כוללת יערך על ידי רשות מקומית לחוף הים שבתחומה בכללותו או לחלק משמעותי ממנו. בשטחים מוגנים מסמך זה ייערך על ידי הגוף המנהל את השטח. מסמך זה יאושר על ידי הולחוף לאחר שיפורסם לידיעת הציבור. המסמך יתייחס לענייינים הבאים:

14.1.1. בחוף העירוני בלבד, תוואי הטיילת יתוכנן כך שתהא רציפה, תתייחס לאופי החוף, לרוחבו ולתנאים הפיסיים המקומיים (רגישות טבעית או ארכיאולוגית, קירבת מצוק וכדומה), נגישות מהעיר והזיקה לצירים ראשיים, והימנעות ממעבר בשטחים בעלי רגישות גבוהה.

14.1.2. מספר מוקדי החוף בכל מקטע חוף, המרחקים ביניהם, היקף הבינוי בכל מוקד ואופי הבינוי בהם, תמהיל השימושים, עקרונות השתלבותם בסביבה החופית ובמרקם הבנוי או במרחב הפתוח סביבם. והכל בהתאמה לסוג החוף, ולתנאים הפיסיים המקומיים ובכללם רגישות טבעית או ארכיאולוגית, או קירבה למצוק תוך הימנעות מפיתוח בשטחים בעלי רגישות גבוהה.

14.1.3. המצב הקיים בחוף ובסביבתו, מגמות הפיתוח, עליית מפלס מי-הים, היבטים חברתיים, סביבתיים וכלכליים, נגישות וערכי טבע, נוף ומורשת בחוף.

15. גמישויות

15.1. **גמישות לתכנית בתחום חוף הים**

על אף האמור בפרק זה רשאי מוסד תכנון לאשר תכנית בתחום חוף הים באחד מן המקרים הבאים ובלבד שהתקבל אישור הולחוף:

15.1.1. תכנית המאפשרת חנייה בתחום חוף רחצה.

15.1.2. תכנית בתחום ישוב בשטח הבנוי כדין או בשטח המאושר לבינוי, ובלבד שהתקיימו התנאים הבאים: תמא/16/1

א. התכנית אינה חורגת מקו הבינוי הראשון הבנוי כדין או המאושר כדין.

ב. התכנית אינה משנה את המצב התכנוני באופן הפוגע בחוף או המחליש את הקשר שבין החוף לבין הישוב.

ג. בתחום חוף הים לא תאושר תכנית המשנה ייעודו של שטח שאינו מיועד למגורים לשטח המיועד למגורים, למעט תכנית אשר המועצה הארצית תקבע כי היא משפרת באופן מובהק את המצב התכנוני המאושר לטובת הציבור.

ד. חלה תכנית בתחום יישוב בחוף פתוח - יידרש גם אישור המועצה הארצית. תמא/16/1

15.1.3. תכנית המסדירה שטח לקיום אירועים - בחוף עירוני או בחוף פתוח בתחום חוף רחצה ובלבד שתקבע ותפרט את העקרונות שלהלן:

א. השטח לקיום האירועים יהיה מרוחק, ככל הניתן, מקו החוף וממתקני החוף.

ב. לא יותרו אירועים פרטיים המגבילים כניסת הציבור הרחב לשטח הפתוח הקיים בתכנית. תמא/16/1

ג. האירוע יהיה קצוב בזמן ולא יעלה על ימים ספורים בלבד, ובכללם התארגנות והשבת המצב לקדמותו.

ד. כל המתקנים הדרושים לקיום האירוע והעבודות הכרוכות בהקמתם יהיו בעלי אופי ארעי והפיך.

ה. קיום האירוע לא ימנע הליכה רצופה לאורך קו החוף, רחצה בים והמשך התפקוד הציבורי של החוף במהלך האירוע.

ו. נקיטת אמצעים בדבר מזעור ההשפעות הסביבתיות של האירוע, ובכלל זאת היקפי המבקרים, תאורה ורעש, פתרונות גישה וחנייה והכל בהתייחס לערכי השטח ורגישותו והמשך התפקוד הציבורי של החוף.

ז. תכנית המסדירה שטח לקיום אירועים לא תתאשר בתחום שמורת טבע, יער פארק ויער טבעי.

15.1.4. תכנית למוקד חוף תתאפשר בהתקיים התנאים הבאים: תמא/16/1

א. ניתן לאפשר בתכנית את השימושים הבאים במוקד החוף: מבנים הנדרשים לקרבה לים והמשרתים את הציבור כגון חינוך ימי וספורט ימי, שירותי הסעדה, מבני שירותים בסיסיים הנדרשים לבאי החוף ולשמירה על בריאותם ובטיחותם, נגישות וחניה ככל שלא ניתן למקמה מחוץ לתחום חוף הים, וכן שימושים המותרים בתחום חוף הים לפי סעיף 4.1 או סעיף 5.1 לעיל, בהתאם לסוג החוף. תמא/16/1

ב. הבנייה תהיה נמוכה ותשתלב בסביבה החופית.

ג. לא ניתן יהיה ליצור רצף מוקדים לאורך החוף. תמא/16/1

ד. במוקד החוף ירוכזו, ככל הניתן, כל מתקני החוף הנדרשים.

ה. מספר מוקדי החוף, מיקומם במרחב, היקף הבינוי והשימושים המותרים בהם ייקבעו בהתבסס על מסמך ראייה כוללת לחוף, כחלק ממסמכי התכנית, כמפורט בסעיף 14 לעיל. מסמך הראייה הכוללת יפורסם עם מסמכי התכנית בעת הפקדתה, כמסמך רקע.

ו. למרות האמור לעיל, תכנית למוקד חוף הכוללת תוספת בינוי מצומצם לצורכי ספורט וחינוך ימי, ללא הסעדה, בחוף רחצה מוכרז וכחלק מבינוי קיים ומאושר כדין תידרש בהכנת מסמך ראייה כוללת לרצועת חוף הסמוכה. תמא/16/1

ז. על תכנית למוקד חוף ב'חוף פתוח' יחולו בנוסף התנאים הבאים:

1. שימוש מרכזי במוקד חוף יהיה חינוך וספורט ימי.
2. מוקד חוף ימוקם ככל הניתן בעורף החוף, לרבות במכלול חוף, לצורך הרחקתו מחוף הים ובעדיפות לצמידות דופן ככל הניתן לשטח מיועד לבינוי.
3. מוקד חוף ימוקם בחופים רחבים כך שתישמר בכל עונות השנה, רצועת חוף פתוחה ורחבה.
4. מיקום מוקד החוף יתבסס על התאמתו לפעילות הספורט הימי ולמאפייני הפעילות בכל עונות השנה. תמא/16/1
5. מוקד חוף, יוקם באופן הממזער את הנזק האפשרי מסחיפת חול (ארוזיה) בחוף.
6. מוקד חוף יוקם במיקום בעל השפעות שוליים מצומצמות על המערכת האקולוגית.
7. התכנית תכלול הוראות בדבר צימצום השפעתה על הסביבה ובכלל זה מניעת מטרדי רעש ותכנון תאורה המונע זיהום אור.

15.2. **סיווג החוף**

המועצה הארצית תהיה רשאית לקבוע שינויים לא מהותיים בגבול בין מקטעי החוף לסוגיהם עד למרחק מצטבר של 1,000 מ' מאורך המקטע.

16. יחס לתכניות אחרות

16.1. על אף האמור בסעיף 8.3 בפרק א' בתכנית זו, פרק זה גובר על תכנית מקומית או מפורטת שאושרה קודם ה- 31.7.1983. אולם, מוסד תכנון רשאי להביא לאישורה של המועצה הארצית תכנית מתאר מקומית או תכנית מפורטת שאושרה לפני ה- 31.7.1983 בתנאים הבאים:

16.1.1. חלה התכנית בתחום הסביבה החופית, ניתן לאשרה לפי הוראות הגמישות הקבועות בפרק זה בלבד.

16.1.2. חלה התכנית בתחום מכלול חוף, ניתן לאשרה לאחר שהמועצה הארצית שקלה את מידת הפגיעה במכלול החוף.

16.2. פרק זה אינו גובר ואינו משנה הוראות בתכניות מתאר ארציות אחרות שמכוחן ניתן להוציא היתרים בסביבה החופית.

16.3. סעיף 7.2 לפרק זה, הנוגע לתכנית לחניון לילה במכלול חוף, גובר על סעיף 9.1 בתמ"א 35. תמא/16/1

נוסח משלב

חטיבת מוסדות ציבור

פרק מתקני כליאה

נוסח משלב

דברי הסבר

פרק מתקני כליאה (הטמעה של תמ״א 24/ 4) נערך נוכח מצבם הירוד של חלק ממתקני הכליאה וכחלק מהמענה הנדרש לעמידה בצרכי הכליאה בישראל לשנת 2040, העדר הרלוונטיות של חלק מהאתרים המוגדרים סטטוטורית כמיועדים למתקני כליאה, והצורך לשפר את תנאי המחייה ורווחת האסיר.

מערך האתרים:

סוג האתרים	מספר	שם האתר
אתרים קיימים ומאושרים	9	כלנית (*), מגידו, שיטה, השרון, רמלה, שורק, באר שבע, רמון, קציעות
אתרים חדשים	4	פלוגות, חרוב, שגיא וכרמל
אתרים לביטול	4	יפתחאל, עוזרד, תל גודד, ואשרת
אתרים לביטול מותנה רק לאחר שתובטח הקמת אתרים חלופיים	5	בית מעצר קישון, דמון, בית מעצר תל אביב, בית מעצר ירושלים, בית מעצר שקמה
אתרים מיוחדים	2	אשמורת סהרונים וחולות - אושרו בתמ״א 46 על שינוייה ומסומנים למידע בלבד

(*) שטח האתר צומצם ביחס לשטחו בתכנית המפורטת ג/ 7050.

האתרים החדשים, שמוצעים לאשכולות כליאה, נותנים מענה לצורכי הכליאה בשל מתקנים שמיועדים לביטול ובשל הפער שנוצר בין תקן הכליאה לתחזית האסירים בצפון ובמרכז המדינה.

הפרק כולל אתרים שהינם חלופיים זה לזה: אתר כרמל ואתר שגיא במרחב צפון ואתר פלוגות ואתר חרוב במרחב דרום. עם אישור תכנית מפורטת לאחד האתרים מבין שני אתרים חלופיים, יתבטל האתר החלופי לו.

כמו כן, עם הפעלת אתר חלופי בהתאם למפורט בהוראות, יתבטלו האתרים המוגדרים ״כאתרים לביטול מותנה״.

להלן האשכולות המוצעים:

- צפון-חיפה
  - אתר כרמל – בצומת עתלית על כביש מס׳ 4. האתר מוצע על בסיס מתקן כליאה קיים הגובל בכלא צבאי (כלא 6) שעתיד להתפנות. האתר המוצע כולל גם את שטח המתקנים הקיימים.
  - אתר שגיא - סמוך לדופן הדרומית של אזור תעשיה שגיא 2000 המסומן בתמ״מ 9/2 ומפותח באופן חלקי.
- דרום-מרכז
  - אתר פלוגות - נמצא מערבית לקרית גת, בסמיכות למסילת הרכבת ושטחו כ- 430 דונם.
  - אתר חרוב - דרומית לקרית מלאכי. אמור להשתלב בתכנון אזור תעסוקה כחלק מהרחבת קרית מלאכי.

1. מטרות

1.1 ייעוד שטחים שמורים למתקנים ואשכולות כליאה, למרחבי חיפוש למתקנים ואשכולות כליאה והסדרת מתקני כליאה קיימים ומאושרים לשנת היעד 2040, במטרה לשפר את מערך הכליאה ולהתאימו לצרכים ולסטנדרטים הנוגעים לרווחת האסיר.

1.2 ביטול וביטול מותנה של אתרים קיימים ומאושרים.

1.3 קביעת הוראות להכנת תכניות מפורטות לאתרים.

1.4 קביעת מנגנוני גמישות למיקום האתרים החדשים, לביטול של אתרים ולשלביות ביניהם.

2. הגדרות

אשכול כליאה מתחם מגודר הכולל מספר מתקני כליאה לסוגים שונים של אסירים, ברמות ביטחון שונות, לרבות בית מעצר ומתקנים משלימים כגון: תחנת משטרה ובית משפט

מרחב חיפוש למתקן/אשכול כליאה מרחב גמישות למיקום אשכול כליאה

מתקן כליאה מתקן כליאה שהיה קיים או מאושר טרם אישור תכנית זו או מתקן כליאה שיוקם מכוח תכנית מפורטת שתאושר מכוח תכנית זו

שטח שמור למתקן/אשכול כליאה שטח המיועד להקמת אשכול כליאה

3 שמירת שטחים לתכנון

3.1 שטחים שמורים לאשכול כליאה ולמרחב חיפוש

3.1.1 בתשריט התכנית מסומנים שטחים שמורים ומרחבי חיפוש למתקנים ואשכולות כליאה. כל עוד לא אושרה תכנית מפורטת לשימושים אלו, לא תאושר כל תכנית למטרה אחרת.

3.1.2 למרות האמור לעיל, רשאי מוסד תכנון לאשר בשטח השמור לתכנון אחד מאלו ובלבד שלא תיפגע האפשרות לתכנון, להקמה ולתפעול של המתקנים ושל אשכולות הכליאה:

3.1.2.1 תכנית או היתר לקווי תשתית או לשימושים זמניים באישור הועדה המחוזית ולאחר התייעצות עם שירות בתי הסוהר. תכנית או היתר לשימושים זמניים יקבעו הוראות או תנאים שיגבילו את תקופת השימוש ויבטיחו מועדי פינוי על פי התקדמות תכנון המתקן או אשכול הכליאה.

3.1.2.2 תכנית או היתר למתקני תשתית באישור המועצה הארצית ולאחר התייעצות עם שירות בתי הסוהר.

3.1.2.3 שימושים חקלאיים ללא בניה.

3.1.3 עם אישור תכנית מפורטת למתקן כליאה בשלמותו או לאשכול כליאה בשלמותו בשטח שמור לתכנון או בתחום מרחב חיפוש, תתבטל יתרת השטח השמור לתכנון או יתרת מרחב החיפוש בשטח בו לא חלה התכנית המפורטת. יתרת השטח תוחזר לייעודה טרם אישור תכנית זו, או כפי שייקבע במסגרת התכנית המפורטת, אלא אם קבעה המועצה הארצית אחרת, לאחר שמוסד התכנון העביר את התכנית לידיעתה עם הפקדתה. מסמכי התכנית יעודכנו בהתאם ויועברו לידיעת מוסדות התכנון הנוגעים בדבר.

3.2 שטחים שמורים חלופיים

התכנית כוללת אתרים שהינם חלופיים זה לזה: אתר כרמל ואתר שגיא במרחב צפון ואתר חרוב ואתר פלוגות במרחב דרום. עם אישור תכנית מפורטת לאחד האתרים בכל מרחב, יתבטל האתר החלופי לו. במקרה זה, יחזור שטח האתר החלופי כאמור לייעודו טרם אישור תכנית זו. מסמכי התכנית יעודכנו בהתאם ויועברו לידיעת מוסדות התכנון הנוגעים בדבר. ככל שלא תאושר תכנית לאחד מהאתרים במרחבים השונים כאמור תוך 10 שנים, תדון המועצה הארצית בהמשך שמירת השטחים.

4 הוראות להכנת תכניות מפורטות

בתשריט התכנית מסומנים מתקנים ואשכולות כליאה, שטחים שמורים לתכנון מתקנים ואשכולות כליאה ומרחבי חיפוש לאשכול כליאה. מתקן או אשכול כליאה יוקם על פי תכנית מפורטת מכח תכנית זו, בהתאם להוראות המפורטות להלן:

4.1 התכנית תקבע את כל הנדרש למימוש מטרותיה ובכלל זה כל השימושים, המבנים והמתקנים הנדרשים להקמה, לתפעול, לאחזקה, להנגשה ונגישות ולאמצעי ביטחון ובטיחות של מתקן הכליאה והשוהים בו. התכנית תוכן בהתייעצות עם שירות בתי הסוהר.

4.2 התכנית תקבע את שטחו של האתר ואופן הבינוי, וזאת על בסיס מסמך פרוגראמה שיערך בהתאם לעקרונות נספח ד'1 ויפרט את הצרכים של מתקן הכליאה, ויקבע שלביות ביצוע למימושו.

4.3 כל אשכול כליאה יכלול מכלול תעסוקה, מרכז חינוך, מרפאה וחצר טיולים.

4.4 לתכנית יצורף נספח חברתי, שיערך בהתאם לעקרונות נספח ד'2 ויפרט את אופן השתלבות המתקן במרחב ובקהילה הסובבת, בדגש על היבטים חברתיים, תוך התייחסות להיבטים תפעוליים, תפקודיים, פרוגרמטיים וכלכליים ויתן המלצותיו בנושאים אלו.

4.5 לתכנית יצורף נספח נופי סביבתי ביחס לבינוי המוצע בתכנית שיציג את האמצעים לצמצום מפגעים נופיים וסביבתיים, לרבות עיצוב המתקנים והגדרות וכן יתייחס לנצפות והשתלבות הבינוי בנוף. המסמך יערך בהתאם להנחיות המשרד להגנת הסביבה וכן יועבר לחוות דעת המשרד להגנת הסביבה אשר תוגש למוסד התכנון בתוך 45 יום מקבלת המסמכים הנדרשים. ככל שלא התקבלה חוות דעת בפרק זמן זה, ידון מוסד התכנון בתכנית בלעדיה. מוסד תכנון רשאי לפטור מחובת הגשת נספח נופי-סביבתי וזאת לאחר התייעצות עם המשרד להגנת הסביבה.

4.6 לתכנית יצורף נספח תנועה במסגרתו תיבחן הנגישות למתקני ואשכולות הכליאה, תוך התייחסות לשיקולים של קרבה למערכת הסעת המונים ולצירי תנועה ראשיים, זאת על מנת להבטיח נגישות מיטבית לאנשי הסגל ולמשפחות האסירים. בחישוב פרוגרמת החניה בתכנית המפורטת תילקח בחשבון גם הקרבה של מערכת הסעת המונים לאתר.

4.7 לתכנית יצורף נספח מים, ניקוז וביוב.

4.8 לתכנית יצורף נספח בינוי.

4.9 תינתן עדיפות לשימוש בקווי תשתית קיימים ומאושרים.

4.10 התכנית תקבע הוראות לגובה מפלס האתר ופתרונות לעודפי חפירה, ככל שידרש.

4.11 בתכנית לאתרים הבאים: שיטה, קישון, כרמל, אשמורת, השרון, איילון, שקמה ובית מעצר אבו כביר, תינתן התייחסות למבנים לשימור.

4.12 תכנית למתקן או אשכול אשר בתחומה נמצאת מצודת הטיגארט תכלול תיק תיעוד בכל הנוגע למצודה.

5 הוראות מיוחדות לאתרים

5.1 אתר השרון:

5.1.1 תכנית מפורטת תקבע את שטח אשכול הכליאה בתחום מרחב החיפוש. שטח האשכול יהיה עד 300 דונם.

5.1.2 בעת הכנת תכנית מפורטת יבחן מוסד תכנון את האפשרות להרחבת האתר, וזאת לאחר בחינת תחום המגבלות מהמט"ש וממאגר הקולחין, כך שיובטח שמתקנים אלו לא יטילו מגבלות נוספות על אתר הכליאה, לרבות באמצעות העתקת המט"ש.

5.2 אתר אשמורת - הינו אתר מיוחד שאינו משמש לשהייה ארוכת טווח של אסירים. האתר יכלול מבנה אימונים ותפעול לצורכי שירות בתי הסוהר.

5.3 אתר רמלה - בעת הכנת תכנית מפורטת בתחום האתר יבחן מוסד תכנון את האפשרות להעתיק את הנציבות והמפקדה אל מחוץ לתחום אשכול הכליאה וזאת על מנת להגדיל את השטח לטובת מתקני כליאה.

5.4 אתר שורק - בעת הכנת תכנית מפורטת יערך תיאום עם "איגודן" בנוגע לקו ביוב העובר בצפון האתר, כך שתפקודו, לרבות תחזוקתו לא יפגעו.

5.5 אתר פלוגות - תכנית מפורטת תקבע את שטח אשכול הכליאה בתחום מרחב החיפוש. התכנית המפורטת תערך בתיאום עם נציג משרד הביטחון בוועדה המחוזית לעניין בטיחות טיסה.

5.6 אתר כרמל:

5.6.1 בתכנית מפורטת לאתר תינתן התייחסות לסמיכות לנחל אורן.

5.6.2 תנאי להיתר בניה באשכול זה יהיה תאום עם נציג משרד הבטחון בועדה המחוזית.

6 גמישות לאתרים

6.1 מוסד תכנון רשאי, בתכנית מפורטת למתקן או אשכול כליאה המסומנים בתכנית זו, לקבוע שינוי במיקום ובהיקף שטחו במרחב הסמוך משיקולים המפורטים בסעיף 10.4 לחלק א'- עקרונות וכללים ראשיים, ובנוסף בהתייחס לאתרים המפורטים להלן בתנאים הבאים:

6.1.1 אתר שגיא - בתכנית מפורטת ניתן לאשר אשכול כליאה במרחק של עד 1,000 מ' מגבול שטח שמור למתקן/אשכול הכליאה מהמסומן בתשריט ובלבד שהתקבל אישור הועדה המחוזית. במרחק העולה על 1,000 מ' ידרש אישור המועצה הארצית ובלבד שהמרחק לא יעלה על 3,000 מ'. בכל מקרה לא ניתן יהיה לאשר את אשכול הכליאה בשטח המכלול הנופי הצמוד אליו.

6.1.2 אתר חרוב - בתכנית מפורטת ניתן יהיה לאשר את אשכול הכליאה במרחק של עד 1,000 מ' מגבול שטח שמור למתקן/אשכול הכליאה המסומן בתשריט ובלבד שהתקבל אישור הועדה המחוזית. במרחק העולה על 1,000 מ' ידרש אישור המועצה הארצית ובלבד שהמרחק לא יעלה על 3,000 מ'. ככל שהתכנית המפורטת תחול בשטח כריה וחציבה המסומן בתמ"א 14 ב', התכנית המפורטת תידרש לאישור המועצה הארצית.

6.1.3 אתר כלנית- כולל סימון של דרך גישה לאתר. בתכנית מפורטת ניתן לשנות את תוואי דרך הגישה או לאשר דרך גישה אחרת באישור הועדה המחוזית. ככל שתאושר דרך גישה אחרת, תתבטל דרך הגישה המסומנת בתשריט ושינוי זה לא יהווה שינוי לתכנית זו. מסמכי התכנית יעודכנו בהתאם והם יועברו לידיעת מוסדות התכנון הנוגעים בדבר.

7 הוראות לביטול וצמצום אתרים

7.1 המועצה הארצית בהתייעצות עם שירות בתי הסוהר, הועדה המחוזית והוועדות המקומיות הנוגעות בדבר, רשאיות לבטל או לצמצם שטח שמור למתקן כליאה שנקבע בתכנית זו. עם ביטול או צמצום כאמור, יחזרו השטחים לייעודם כפי שהיו טרם אישור תכנית זו, אלא אם קבעה המועצה הארצית שמירתם לתשתיות אחרות. מסמכי התכנית יעודכנו בהתאם והם יועברו לידיעת מוסדות התכנון הנוגעים בדבר.

7.2 האתרים דמון, קישון, תל אביב ושקמה מסומנים בתשריט התכנית כ"מיועדים לביטול מותנה". האתרים יבוטלו רק לאחר שיופעל מתקן כליאה חלופי, בהתייעצות עם שירות בתי הסוהר, באישור המועצה הארצית ועל פי הפירוט שלהלן:

7.2.1 אתרים דמון וקישון יבוטלו לאחר הפעלת אחד מהאתרים שגיא או כרמל.

7.2.2 אתר שקמה יבוטל לאחר הפעלת אחד מהאתרים פלוגות או חרוב.

7.2.3 אתר תל אביב יבוטל לאחר הפעלת אתר שורק.

7.2.4 עם ביטול אתר כליאה כאמור לעיל, ייפסק השימוש בו כמיתקן כליאה וניתן יהיה לאשר בשטח זה כל תכנית בהתייעצות עם מינהל הדיור הממשלתי.

7.3 ככל שהשטח השמור לתכנון אשכול כרמל יבוטל, בהתאם לקבוע בסעיף 3.2 לעיל, יתבטל גם מתקן הכליאה הקיים בשטח ויפסק השימוש בו, ככל שנתקבל אישורה של המועצה הארצית לביטול ולאחר התייעצות עם שירות בתי הסוהר ונציג משרד הבטחון.

8 הרחבה והוספת מתקנים ואשכולות

בתכנית מפורטת ניתן להוסיף וכן להרחיב מתקנים ואשכולות כליאה מעבר למסומן בתשריט וזאת לאחר התייעצות עם שירות בתי הסוהר ועם הועדה המחוזית הנוגעת בדבר ובאישור המועצה הארצית. על התכנית המפורטת יחולו הוראות תכנית זו.

9 הוראות לתכניות מפורטות סמוכות

האתרים פלוגות, שגיא ושורק כוללים תחום התייחסות שהינו תחום החל על שטח אזור התעשיה/תעסוקה הסמוך לאתר.

מוסד תכנון הדן בתכנית או בהיתר בתחום זה, יבטיח כי כל תכנית או היתר הכוללים אחסון או שימוש בחומר מסוכן ידרשו לתיאום עם המשרד להגנת הסביבה וזאת על מנת למנוע סיכולה של תכנית זו.

10 יחס בין התכנית לתכניות מאושרות קודמות

על אף האמור לסעיף 8.3.1 לפרק הכללי- חלק א- עקרונות וכללים ראשיים, פרק זה מבטל את המתקן ההנדסי ותעלת הניקוז המאושרים בתחום מש"ח/ 24.

11 מעקב ובקרה

בתום 10 שנים מאישור תכנית זו, וכל 10 שנים לאחר מכן, יועבר לעיון המועצה הארצית דו"ח המפרט את הצעדים שננקטו למימוש התכנית תוך התייחסות למדיניות הכליאה העדכנית.

חטיבת קרקע

נספח מקוצר

פרק פיתוח תת הקרקע

נוסח משלב

דברי הסבר

פרק פיתוח תת הקרקע קודם לאור הצורך ההולך וגובר בניצול יעיל של הקרקע, בהתחשב בכך שמשאב הקרקע הינו מוגבל. הוא משתלב במדיניות הלאומית לשמירה על השטחים הפתוחים ולשימוש יעיל בקרקע על ידי מתן מענה בתת הקרקע גם עבור שימושים עיקריים, שאינם חייבים להיות על פני הקרקע.

הפרק מקדם ומעודד שימושים בעלי התאמה למיקום בתת הקרקע, לרבות מערכות תשתית, שטחי חניה ושימושים נוספים שהשהות האנושית בהם מוגבלת כגון: מסחר, מתקני ספורט ובילוי, מחסנים ולוגיסטיקה וכו', וכן שימוש מחודש בחללים תת קרקעיים קיימים לטובת שימושים חדשים.

הוספת שימושים בתת הקרקע וכן עירוב וריבוד שימושים ראוי שיעשו ע"י הפיכת המרחב התת קרקעי לנעים למשתמש באמצעות תכנון המחדיר אור ואויר וניצול של תנאים טופוגרפיים וגאולוגיים נוחים לבניה בתת הקרקע. כמו כן, יש להתחשב בהיבטים סביבתיים גיאולוגיים והידרו-גיאולוגיים, כגון קרבה למי תהום, סיכונים סייסמיים גז ראדון וכו'. הפרק עוסק בחשיבות הקישוריות בין מתחמים בתכנון המרחב התת קרקעי ובחשיבות ריכוז תשתיות במנהרות תשתית.

בנוסף לפיתוח התת קרקעי, הפרק כולל גם היבטים העוסקים במיגון האוכלוסייה בשעת חרום ביטחוני: ניצול הבניה בתת הקרקע לשם צמצום פערי המיגון הקיימים ברחבי המדינה, וכן לשם מתן מענה לצורך ברציפות תפקודית של שימושים חיוניים בשעת חירום.

1. מטרות

1.1 יצירת מסגרת תכנונית לניצול מיטבי של הקרקע ע"י בניה בתת הקרקע ו/או הסבת שטחים המצויים בתת הקרקע, וזאת ע"י תכנון ופיתוח של מרחבים תת קרקעיים ויצירת קישוריות ביניהם, במגמה לייעל את השימוש בקרקע ולשמר את השטחים הפתוחים.

1.2 שיפור מיגון האוכלוסייה ע"י הקטנת פערי המיגון הקיימים ומתן מענה לרצף תפקודי של שימושים חיוניים במצבי חרום לרבות ניצול הזדמנויות שמאפשרת הבניה התת קרקעית בנוסף לאמצעי מיגון על קרקעיים.

2. הגדרות

2.1 בפרק זה:

בניה בתת קרקע קומת מבנה אשר לפחות 50% מנפחה נמצא מתחת לפני הקרקע המתוכננת סביב המבנה;

מתחם עירוני מתחם הנמצא בתחום רשות מקומית עירונית אשר אחוזי הבניה העל קרקעיים המאושרים בו לא יפחתו מ- 200%;

מתחם עירוני אינטנסיבי מתחם עירוני כהגדרתו לעיל אשר אחוזי הבניה העל קרקעיים המאושרים בו הם מעל 400%, ומכיל שימושים מעורבים;

מתחם כפרי אינטנסיבי מתחם הנמצא בתחום ישוב כפרי אשר אחוזי הבניה העל קרקעיים המאושרים בו הם מעל 200%;

שטחי ציבור כהגדרתם בסעיף 62א(א)(3) לחוק התכנון והבניה.

2.2 כל מונח שלא הוגדר מפורשות בתכנית זו תהא נודעת לו המשמעות שיש לו בחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 (להלן "החוק") או בחוק התגוננות האזרחית, התשי"א - 1951, לפי העניין, והוא כשאין כוונה אחרת משתמעת.

3. פיתוח תת הקרקע

3.1 הנחיות להכנת תכניות מפורטות

3.1.1 בתכנית מפורטת המציעה בניה על קרקעית במתחם עירוני או מתחם עירוני אינטנסיבי, או מתחם כפרי אינטנסיבי, מוסד התכנון ישקול לקבוע הוראות המאפשרות בניה בתת הקרקע לצורך שימושים המתאימים לתת הקרקע ובמקרים המתאימים לחייב בניה בתת הקרקע.

3.1.2 בתכנית מפורטת הכוללת מערכות כגון מערכות תשתית, מערכות טכניות, מתקני תחבורה, איגום מים וכדומה, מוסד תכנון ישקול לחייב את מיקומן של חלקן או כולן בתת הקרקע. בתכנית לתשתית להולכת חשמל לקווי 161 או 400 ק"ו, מוסד התכנון ישקול הטמנה לאחר היוועצות עם משרד האנרגיה.

3.1.3 בתכנית מפורטת להרחבת מחצבות קיימות ישקול מוסד התכנון חיוב חציבה תת קרקעית, תוך שימור פני הקרקע בהתאם לקבוע בתמ"א 14/ב. תכנון החלל התת קרקעי לאחר תום החציבה, יעשה תוך הותרת גמישות גדולה ככל הניתן לשימושים עתידיים לרבות מקלוט, אחסנה, מאגרי מים וכו'.

3.1.4 תכנית מפורטת במתחם עירוני, מתחם כפרי אינטנסיבי ומתחם עירוני אינטנסיבי, המאפשרת שימוש בתת קרקע (לרבות חניון תת קרקעי), תכלול הוראות ליצירת קישוריות וחיבוריות למרחבים תת קרקעיים גובלים קיימים או מתוכננים (כגון מעברים להולכי רגל, תחבורה, תשתיות, פונקציות משותפות וכו') ככל הניתן.

3.1.5 החלטת מוסד תכנון לפי סעיפים 3.1.1 – 3.1.4 תעשה לאחר ששקל בין היתר, את הנושאים הבאים לפי העניין: ניצול יעיל של הקרקע, היבטים סביבתיים, כלכליים, בטיחותיים, מאפייני פני הקרקע, הרכב הקרקע וצמצום הפגיעה במי התהום.

3.1.6 תכנית מפורטת במתחם עירוני אינטנסיבי תכלול:

א. הוראות שיאפשרו שימושים המתאימים למיקום בתת הקרקע, כגון: מסחר, מתקני ספורט ובילוי, גלריות, אולמות מופעים, קווי ומתקני תשתית לרבות תשתיות תחבורה, חניה, מחסנים ולוגיסטיקה, חדרים טכניים, אמצעי מיגון, גידולים חקלאים עירוניים וכדומה.

ב. זכויות בניה בתת הקרקע בהיקף שלא יקטן מ-20% מכלל שטחי הבניה העל קרקעיים. במבנים בעלי יותר מ - 50 קומות ניתן להקטין את זכויות הבניה, ובלבד שהיקף הזכויות בתת הקרקע לא יקטן מ- 10% מכלל שטחי הבניה העל קרקעיים.

ג. הוראות אשר יבטיחו כי גובה החלל הפנימי של שתי הקומות העליונות בתת הקרקע לכל הפחות, יאפשר הסבתם בעתיד לשימושים עיקריים המתאימים להימצא בתת הקרקע.

ד. חיוב חניה בתת הקרקע, ככל שהתכנית כוללת חניה.

ה. על אף האמור בסעיפים א-ד לעיל, במקרים בהם שוכנע מוסד התכנון כי מתקיימות נסיבות המצדיקות זאת, רשאי לפטור מהצורך בהכללת הוראות אלה בתכנית, כולן או חלקן, וכן להגדיל או להפחית את היקף הבינוי בתת הקרקע.

3.1.7 בתכנית מפורטת הכוללת בניה בתת הקרקע, ישקול מוסד תכנון בהתאם למאפייני הבניה התת-קרקעית, את הצורך בעריכת מסמכים ו/או בדיקות נוספות, הבוחנות את השפעת השימוש התת קרקעי על סביבתו והשפעת הסביבה עליו. ככל שסבר מוסד התכנון שלתכנית יש השפעה על משתמשי המבנה מבחינת אוורור או תאורה, עד לפרסום הנחיות או תקנות המסדירות את הנושא, תידרש התייעצות עם משרד הבריאות, במסגרת הכנת התכנית.

3.1.8 בתכנית מפורטת הכוללת אחסון חומרים מסוכנים או נפיצים, חומרים פטרוכימיים וכדומה, יבחן מוסד התכנון את האפשרות להטמנתם בתת הקרקע בייעודי קרקע מתאימים, ויחייב ככל שידרש הוספת הוראות המוודאות את אמצעי הבטיחות הנדרשים, לרבות מניעת זיהום אוויר, קרקע ומים. ככל שסבר מוסד התכנון כי לתכנית יש השפעה סביבתית, תידרש התייעצות עם המשרד להגנת הסביבה במסגרת הכנת התכנית.

3.1.9 מבלי לגרוע מן האמור בפרק המים בתכנית זו לעניין הגנה על איכות מי תהום, בתכנית מפורטת ששטח הבניה המוצע בה בתת הקרקע עולה על 5,000 מ״ר ונמצאת בשטח בעל רגישות הידרולוגית גבוהה וגבוהה מאוד:

א. תנאי להפקדת התכנית יהיה ביצוע בדיקה הידרולוגית, שתבחן את עומק מפלס מי התהום האזורי ואופי חתך הקרקע.

ב. ככל שהבדיקה ההידרולוגית תצביע על כך שהבינוי בתת הקרקע מגיע למפלס מי התהום או למרחק 3 מ׳ ממנו באקוויפרים נקבוביים, ו-50 מ׳ ממנו באקוויפרים סדוקים, התכנית תועבר להתייעצות עם רשות המים, טרם הפקדת התכנית.

3.1.10 תכנית מפורטת הכוללת בינוי בתת הקרקע באזורים החשודים בזיהום מי תהום כמסומן בתשריט תכנית זו תועבר להתייעצות עם רשות המים טרם הפקדת התכנית.

3.1.11

א. תכנית מפורטת הכוללת בניה בתת הקרקע מתחת ומעל לדרכים ארציות או מסילות ברזל, ו/או רצועות לתכנון דרכים ארציות או מסילות ברזל תערך בהתאם לקבוע בפרק הדרכים ובפרק מסילות ברזל בתכנית זו.

ב. תכנית מפורטת הכוללת בניה בתת הקרקע מתחת ומעל דרכים בתחומי הערים שבסמכות רשות התמרור המרכזית,תועבר להתייעצות עם משרד התחבורה ועם הגוף המוסמך כתנאי להפקדת התכנית, על מנת לבחון כי הבניה בתת הקרקע לא תפגע במערכת התחבורתית הקיימת והמתוכננת.

ג. בתכנית כאמור בס״ק א׳ או ב׳ יבחן מוסד התכנון הכללת הוראות לשמירת רצועה למעבר תשתיות עתידיות בתת הקרקע.

3.1.12 תנאי להפקדת תכנית מפורטת הכוללת בינוי בתת הקרקע בסביבה החופית, יהיה ביצוע בדיקה שתבחן את עומק מפלס מי התהום, שתערך על סמך מידע המתפרסם באתר רשות המים.

3.1.13 תכנית מפורטת, הכוללת בינוי בתת הקרקע שמחייב השפלת מי תהום והזרמתם לים, תקבע תנאים למתן היתר, שיבטיחו כי ההזרמה תותר רק במהלך ביצוע העבודות ולא תותר בניה שתחייב השפלה מתמדת של מי תהום והזרמתם לים לאורך חיי המבנה. עם זאת, במקרים חריגים, יהיה רשאי מוסד תכנון לאשר השפלת מי תהום והזרמתם לים באופן קבוע, לאחר היוועצות עם המשרד להגנת הסביבה.

3.2 הנחיות לתכניות הכוללות תשתיות

3.2.1

א. בתכנית מפורטת הכוללת קווי תשתית בתת הקרקע, ובכלל זה מנהרת תשתית רב-מערכתית, שנקבעו לגביהם הוראות בפרק האנרגיה בתכנית זו, התכנית תערך בהתאם להוראות כאמור.

ב. בתכנית מפורטת המוסיפה קווי תשתית בתת הקרקע ברמה הכלל עירונית, המחוזית או הארצית, שלא נקבעו לגביהם הוראות בפרק האנרגיה בתכנית זו, ישקול מוסד התכנון את האפשרות של ריכוז תשתיות עם קווי תשתית תת קרקעיים סמוכים, קיימים או מתוכננים, ברצועת תשתית משותפת או במנהרת תשתית.

3.2.2 בתכנית המוסיפה מתקני תשתית, יש לבחון את האפשרות של הטמנת מתקני תשתית, כולם או חלקם, זאת בין היתר בכדי לצמצם את תחום המגבלות. הטמנת מתקני תשתית תעשה בכפוף להוראות הדין החלות על אותה תשתית ובהתייעצות עם הגורמים האמונים על אותה תשתית.

3.3 מסמך מדיניות לפיתוח תת הקרקע

3.3.1 ועדה מקומית ברשות עירונית תערוך מסמך מדיניות לפיתוח תת הקרקע לתחום כל הרשות או חלק ממנה. הליך הכנת המסמך יכלול שמיעת הערות הציבור, במתכונת שתבחר על ידי הועדה המקומית. המסמך יוגש ויובא לדיון בוועדה המחוזית. הועדה המחוזית רשאית לפטור מהכנת מסמך זה באופן חלקי או מלא במידה ומצאה שאינו נדרש. ועדה מקומית תהיה רשאית לבחון הוספת נושאים נוספים שהינם רלוונטיים לרשות המקומית . המסמך יכלול:

א. איתור מתחמים בעלי פוטנציאל לפיתוח בתת הקרקע בדגש על מרכזי הערים ומתחמים להתחדשות עירונית, הגדרת ייעודי קרקע ושימושים מתאימים ו/או נדרשים בתת הקרקע (לרבות שילוב תשתיות, דרכים ומרכזי תחבורה) וקביעת הנחיות לשילובם עם היעודים העל קרקעיים הקיימים והמוצעים.

ב. איתור מתחמים הבנויים בשטח שעל הקרקע הכוללים שימושים בעלי התאמה גבוהה למיקומם בתת הקרקע, כך שניתן יהיה להקימם בתת הקרקע במסגרת תכנית עתידית ולייעל את ניצול הקרקע.

ג. איתור ומיפוי קווי תשתית קיימים, מתוכננים ועתידיים כגון: קווי תחבורה, קווי מים, ניקוז, ביוב, תקשורת וחשמל, בעלי פוטנציאל לריכוזם במעברים לינאריים ומנהרות תשתית ככל הניתן, ובחינת אפשרות על שמירת עתודות להקמת קווי תשתית, לרבות דרכים עתידיות, בהתייעצות עם הגורמים האמונים על קווי התשתית.

ד. בחינת אפשרות להטמנה בתת הקרקע של שימושים ציבוריים כגון מערכות תחבורה ומרכזי תחבורה, תשתיות חשמל ומתקנים הנדסיים.

ה. איתור ומיפוי שטחים עבור מתקנים הנדסיים: תחנות שאיבה למים וביוב, תחנות טרנספורמציה ומתקני השהיית מי נגר, ולהקימם בתת הקרקע באופן מלא או חלקי.

ו. תכנון קישוריות בין המתחמים שנמצאו מתאימים לבניה בתת הקרקע.

ז. קביעת מדיניות רשותית לגבי חיוב חניה בתת הקרקע. במידה ולא יקבע חיוב גורף יאותרו מתחמים לבחינת חיוב חניה תת קרקעית.

ח. במתחמים בעלי פוטנציאל לפיתוח בתת הקרקע על פי סעיף א' שיש בהם פערי מיגון, יסומנו ככל הניתן מתחמים למיגון או למחסה המוני לצורך צמצום פערי המיגון. תכנון מתחמים כאמור יעשה בהתאם לתכנית המיגון הרשותית, ככל שהיא קיימת ועדכנית.

ט. איתור שטחים להעשרת מי תהום, הצגת שטחים בהם יש זיהום קרקע ומי תהום והצגת אזורי מגן סביב בארות. המסמך יתייחס לנושא השפלת מי תהום והזרמתם לים, ובין היתר לתיאום ואיחוד תשתיות להזרמה לים, ככל שרלוונטי באותה רשות מקומית .

3.4 תכנית מתאר כוללנית

במסגרת הכנת תכנית מתאר כוללנית או עדכונה, תיבחן האפשרות לפיתוח תת הקרקע. התכנית תכלול הוראות לתכניות מפורטות בהתאם, לרבות סימון מתחמים / אזורים בעלי פוטנציאל לפיתוח בתת הקרקע, ככל שימצא רלוונטי.

4. מיגון

4.1 הנחיות מיגון במסגרת תכניות מפורטות

4.1.1 בתכנית מפורטת במתחמים עירוניים, מתחמים כפריים אינטנסיביים ומתחמים עירוניים אינטנסיביים, בקרקע בבעלות הרשות המקומית, המציעה בניה ביעודים ושימושים ציבוריים, בשטח בניה העולה על 1,000 מ״ר בתת הקרקע או 2,000 מ״ר בשטח שעל הקרקע, יש לקבל את חוות דעת פיקוד העורף, לגבי הצורך בניצול השטח הציבורי האמור, כולו או חלקו, למיגון או מחסה המוני לצורך צמצום פערי המיגון.

4.1.2 בתכנית מפורטת במתחמים עירוניים, מתחמים כפריים אינטנסיביים ומתחמים עירוניים אינטנסיביים, בקרקע בבעלות הרשות המקומית, המציעה בניה של שימושים ציבוריים, ואשר כוללת שימושים עירוניים חיוניים לשעת חירום, יש לבחון בהתייעצות עם פיקוד העורף, את מיגונם של שימושים אלו, לצורך תפקודם בשעת חירום.

4.2 הנחיות למתן היתר

מוסד תכנון רשאי לתת היתר בניה מכח פרק זה להרחבה בתת הקרקע של מקלטים ציבוריים שאושרו כדין, ובכלל זה מקלטים קיימים, בשצ״פ או ביעוד קרקע למבנים ומוסדות ציבור. ניתן לייעד את המקלט לשימוש דו תכליתי בהתאם לשימושים המותרים על פי התכנית המפורטת התקפה. זאת, בתנאים המצטברים הבאים:

א. הרחבה עד פי 3 משטח המקלט הקיים או עד 100 מ״ר, הגדול מביניהם, ובתנאי שלא יעלה על 80% משטח המגרש המיועד למבני ציבור ועד 50% משטח המגרש המיועד לשצ״פ.

ב. מיקום המבנים בתת-הקרקע לא יפגע בתפקוד ובשימוש של השטח העל-קרקעי, לרבות שצ״פ.

ג. מוסד התכנון השתכנע, לאחר התייעצות עם המשרד להגנת הסביבה או היחידה הסביבתית, כי אין בתוספת השטח כדי לפגוע במשתמשי המבנה והמרחב הסובב את המגרש.

ד. מוסד התכנון השתכנע, כי אין פגיעה בניהול הנגר, בהתאם לקבוע בתכנית המפורטת וכי ננקטו האמצעים הנדרשים לניהול הנגר.

ה. לא תותר העברת זכויות המוקנות על פי סעיף זה מתת הקרקע לעל הקרקע.

ו. תנאי למתן היתר בניה מכח פרק זה עבור הרחבת מקלט הממוקם בתחום הסביבה החופית, יהיה אישור הוועדה לשמירת הסביבה החופית .

ז. פרסום ויידוע הציבור:

1. לא יחליט מוסד תכנון על מתן היתר מכוח פרק זה, אלא לאחר שתפורסם באתר האינטרנט של הועדה המקומית, ושנמסרה לבעלי הזכויות במגרשים הגובלים במגרש הודעה המפרטת את מהות הבקשה וכן את האפשרות להגשת התנגדות לבקשה להיתר, תוך 30 ימים מיום הפרסום באתר האינטרנט או בשלט כאמור בס״ק 2 להלן לפי המאוחר מבניהם.
2. המבקש יציב על גבי שלט הודעה המפרטת את מהות הבקשה במקום בולט בחזית הקרקע או הבניין שעליהם חלה הבקשה במשך התקופה להגשת ההתנגדויות.
3. הוגשה התנגדות לבקשה להיתר לפי סעיף זה, תידון ההתנגדות ע״י הועדה המקומית.

נוסח משלב

דברי הסבר:

פרק כרייה וחציבה מחליף את תמ״א 14/ב ומטרתו היא שמירת שטחים לתכנון מפורט של מחצבות תוך הבטחת אספקה סדירה של חומרי גלם למשק הבנייה והסלילה עד שנת 2040, וחומרי גלם לתעשייה עד שנת 2045.

חומרי הגלם הכלולים בתכנית:

חומרי גלם למשק הבנייה והסלילה: גיר, דולומיט, חול, בזלת, חרסית וגבס, וחומרים נוספים: גיר לסיד, לטיח ולמוזאיקה, אבן לחיפוי ולריצוף (״שיש״), טוף.

חומרי גלם לתעשייה: פוספטים, פצלי שמן ופורצלניט, חול זך, גיר לאבקות וחרסיות מיוחדות.

הפרק קובע כי אתרי הכרייה והחציבה המסומנים בפרק זה הינם שטחים שמורים לתכנון מחצבות ותכנון עתידי. סביב מרבית האתרים מסומן תחום מגבלות של 500 מ׳, שבשטחו חלות מגבלות על שימושים העלולים להיות מושפעים מפעילות המחצבה.

כל עוד לא אושרה תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה, לא תאושר כל תכנית ולא יינתן היתר למטרה אחרת. בפרק קבועים תנאים שעל בסיסם רשאי מוסד תכנון לאשר תכנית או לתת היתר לשימושים אשר אין בהם כדי לפגוע או לסכל את האפשרות להקמת מחצבה, לרבות פגיעה בעתודות חומרי הגלם ובאיכותם.

לצד חלק מהאתרים מופיע סימול של אתרים לבחינת חציבה בתת הקרקע תוך קביעת הוראות לעניין זה.

בתחום האתרים יש לקדם תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה במטרה למצות את חומרי הגלם בשטחם. בתכניות המפורטות ניתן לאפשר גם שימושים הקשורים להפקת חומרי גלם ולמחזור פסולת בניין ועודפי עפר וכן לקבוע ככל הניתן שימושים עתידיים לעת שיקום המחצבה. על התכניות לכלול הוראות שמטרתן למזער מפגעים סביבתיים ובכלל זה בריאותיים ונופיים.

הפרק קובע מנגנון ליישום מדיניות הכרייה והחציבה ולהבטחת אספקה סדירה של חומרי גלם באמצעות ועדת מעקב ובקרה אשר תגיש מעת לעת את המלצותיה למועצה הארצית בעניין קידום אספקת חומרי גלם למשק ובכלל זה בדבר הצורך בעדכון התכנית.

הפרק כולל הוראות לגריעת שטחי כרייה וחציבה באישור המועצה הארצית.

ביום 14.1.22 אישרה הממשלה שינוי לתמ״א 14 ב׳ הכולל מתווה לבחינת היבטים בריאותיים בתכניות מפורטות לכרייה וחציבה, אשר מחזק את המרכיב הבריאותי הקיים במסגרת תסקיר השפעה על הסביבה שנערך כיום לתכניות מפורטות לכריה וחציבה ומאפשר למשרד הבריאות להגיש חוות דעת בנוגע להשפעה הבריאותית הצפויה מהמחצבה. ההוראות הנוגעות לכך עוגנו בפרק זה.

1. מטרות

1.1 שמירת שטחים לתכנון מחצבות שיבטיחו עתודות של חומרי גלם למשק הבנייה והסלילה עד לשנת 2040 ולתעשייה עד לשנת 2045 בעדיפות להרחבת מחצבות קיימות, תוך מיצוי חומר הגלם בשטחם.

1.2 קביעת הוראות בדבר השימושים המותרים במחצבה ובתחומי ההשפעה שנקבעו בתכנית מפורטת לכרייה ולחציבה.

1.3 קביעת הוראות בדבר עריכת תכניות מפורטות לכרייה ולחציבה אשר יבטיחו את מיצוי חומרי הגלם באתרי התכנית, תוך מזעור מפגעים סביבתיים, בריאותיים ונופיים.

1.4 קביעת הוראות בדבר שיקום מחצבות עם סיום פעולות הכרייה והחציבה.

1.5 קביעת אתרים בעלי פוטנציאל לחציבה בתת-הקרקע.

1.6 קביעת מנגנוני מעקב ובקרה על יישום הפרק ועדכונו.

1.7 קביעת הנחיות מיוחדות לאתרי הכרייה והחציבה.

1.8 גריעת אתרים וחלקי אתרים הקבועים בתמ"א 14.

2. הגדרות

הסדרת פני השטח פעולות לטיפול במפגעי בטיחות ולהסדרה נופית של השטח במהלך הכרייה והחציבה ובסיומה.

חומרי גלם חומרים טבעיים, המשמשים לבנייה, לסלילה ולתעשייה.

טפל שכבות סלע, קרקע ואבן שאין בהן שימוש ויש לסלקן על מנת לאפשר הפקה של חומרי גלם.

כרייה וחציבה פעולות להפקת חומרי גלם.

מחצבה מקום המשמש לכרייה ולחציבה של חומרי גלם ויכול שיכלול מתקנים.

מיצוי חומר גלם ניצול מיטבי של חומרי הגלם בשטח המחצבה.

מפעיל בעל הרשאה לכרייה ולחציבה.

מפעל לתוצרים מפעל המתבסס בתהליך הייצור על חומרי גלם, כגון: מפעל בטון, מפעל אספלט.

מתקנים מתקנים להפקת חומרי גלם ולטיפול בהם, וכן מערכי גריסה וניפוי, מיון ומיחזור של פסולת בנין ועודפי עפר.

נספח חיצוב והסדרה מפרט את שלביות ביצוע הכרייה והחציבה ואת הסדרת פני השטח במרחב ובזמן.

סיום פעולות כרייה וחציבה סיום הכרייה והחציבה במחצבה או בחלק ממנה, הנובע ממיצוי חומר הגלם, בכפוף לאישור המפקח על המכרות.

עודפי עפר חומרי חפירה וחציבה הנוצרים במסגרת עבודות פיתוח מחוץ לשטח המחצבה.

פסולת בניין פסולת הנוצרת מפעילות בנייה והריסה.

תחום מגבלות שטח המקיף אתר כמסומן בתשריט תכנית זו, אשר בתחומו חלות הגבלות על שימושים שיש בהם כדי לפגוע או לסכל את האפשרות להקמת המחצבה.

תחום השפעה שטח המקיף מחצבה כפי שנקבע בתכנית מפורטת לכרייה ולחציבה, שבתחומו מוטלות הגבלות על השימושים המותרים כתוצאה מהקמת המחצבה והפעלתה.

שטח שמור לתכנון מחצבה שטח להקמת מחצבה או אתר לתכנון עתידי כמסומן בתכנית זו (להלן: "אתר" או "אתר כרייה וחציבה").

תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה תכנית הכוללת הוראות מפורטות להקמת המחצבה והפעלתה.

תכנית שיקום תכנית החלה בשטח מחצבה אשר קובעת ייעוד חדש לשטח לאחר סיום פעולות הכרייה והחציבה והוראות לגביו.

3. אתר כרייה וחציבה ותחום המגבלות

א. בתשריט התכנית מסומנים שטחים שמורים לתכנון מחצבות ולתכנון עתידי. כל עוד לא אושרה תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה, לא תאושר כל תכנית ולא יינתן היתר למטרה אחרת.

ב. למרות האמור לעיל, רשאי מוסד תכנון לאשר תכנית או ליתן היתר לשימושים הבאים, ובלבד שלא תפגע או תסוכל בכך האפשרות להקמת המחצבה, לרבות פגיעה בעתודות חומרי הגלם ובאיכותם:

א) בתחום האתר:

1. שימושים זמניים ותשתיות, בהתייעצות עם המפקח על המכרות.

ב) בתחום המגבלות:

1. שימושים זמניים וקבועים שאינם מושפעים מפיצוצים, רעש, אבק או זיהום אוויר.
2. שימושים זמניים ותשתיות שמושפעים מפיצוצים, רעש, אבק או זיהום אוויר, בהתייעצות עם המפקח על המכרות.

4. תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה

4.1 כרייה וחציבה יתבצעו על פי תכנית מפורטת ויותרו בה השימושים הבאים:

א. שימושים ופעולות הקשורים במישרין ובעקיפין להפקת חומרי גלם, לרבות מבני מנהלה ותפעול וכל הנדרש להקמת מחצבה, להפעלתה ולשיקומה.

ב. מיון, גריסה, אחסון ומחזור של פסולת בניין ועודפי עפר והקמת מתקנים לכך וכן מפעלים לתוצרים, בהתייעצות עם המפקח על המכרות.

ג. שימושים אחרים בשטחים שלא ישמשו לכרייה ולחציבה ובלבד שאין בהם כדי להיפגע מפעילות המחצבה או כדי לפגוע בפעילותה ובהתייעצות עם המפקח על המכרות.

ד. שימושים עתידיים לעת שיקום המחצבה כמפורט בסעיף 4.8.

4.2 תחום השפעה

א. תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה תקבע את תחום ההשפעה, ככל שיידרש, ואת ההגבלות החלות על השטח והשימושים המותרים בו, בהתבסס, בין היתר, על תסקיר

השפעה על הסביבה או מסמך סביבתי אחר, לפי קביעת מוסד תכנון, ובלבד שלא יהיה בשימושים אלה כדי לפגוע במיצוי חומר הגלם.

ב. תחום ההשפעה שיקבע בתכנית מפורטת לכרייה ולחציבה יבוא במקום תחום המגבלות המסומן בתכנית זו, ובלבד שתחום ההשפעה בתכנית המפורטת יתייחס לכל האתר.

4.3 **תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה תקבע לפי העניין:**

א. ייעודי קרקע, השימושים המותרים בהם ותחום ההשפעה.

ב. משך זמן לשימושים המופיעים בסעיף 4.1. קבעה התכנית את משך זמן השימושים כאמור, יכול שתקבע הוראות והתניות להארכת משך התקופה ללא צורך בשינויה.

ג. הוראות שמכוחן ניתן יהיה להעתיק מתקנים בתחום התכנית, בתנאים שתקבע.

ד. הוראות המאפשרות כרייה וחציבה נפרדת עבור מפעילים שונים לרבות שטחי מתקנים נפרדים ודרכי גישה.

ה. הוראות בדבר הסדרת פני השטח בהתאם לנספח החיצוב ולשלביות הקבועה בו, והחובה לסיים את ההסדרה בתוך שנתיים מסיום פעולות הכרייה והחציבה, לכל המאוחר.

4.4 תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה תוכן ככל הניתן לכל שטח האתר כחטיבה אחת.

4.5 **עתודות חומרי גלם**

א. תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה לאתר הנכלל בנספח ה'3 תאפשר כרייה וחציבה בהיקף של לפחות 75% מעתודות חומרי הגלם של האתר, הקבועות בנספח זה. מוסד תכנון, לאחר שהתייעץ עם ועדת מעקב ובקרה יוכל, בנסיבות העניין, להפחית מהיקף זה.

ב. בחישוב 75% מעתודות חומרי הגלם של האתר כאמור, לא יובאו בחשבון עתודות חומרי הגלם שנכללו בתכנית מפורטת לכרייה ולחציבה שאושרה קודם לתכנית זו.

4.6 **הוראות בנושאי סביבה ובריאות**

4.6.1 תנאי להפקדת תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה הוא תסקיר השפעה על הסביבה או מסמך סביבתי, לפי קביעת מוסד התכנון. התסקיר או המסמך הסביבתי כאמור יציגו, בין היתר, את הריכוזים הצפויים בסביבה ביחס לערכי הסביבה וערכי היעד, כמשמעותם בחוק אוויר נקי, תשס"ח-2008 (בסעיף זה- חוק אויר נקי)".

4.6.2 הוגשה תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה על שטח מחצבה מאושרת, רשאי מוסד תכנון, לאחר שהתייעץ עם המשרד להגנת הסביבה ועם משרד הבריאות ובכפוף לקבוע בתקנות התכנון והבניה (תסקירי השפעה על הסביבה), תשס"ג-2003, לפטור מהחובה בהכנת תסקיר או מסמך סביבתי ובלבד ואין בתכנית כדי להגדיל את תחום ההשפעה של המחצבה.

4.6.3 תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה תקבע הוראות בדבר מזעור מפגעים סביבתיים, ובכלל זה בריאותיים ונופיים בעת הקמת המחצבה והפעלתה. הוראות אלה ייקבעו לפי העניין בהסתמך על תסקיר ההשפעה על הסביבה או מסמך סביבתי, ככל שנדרש כזה.

4.6.4 ההוראות בדבר פעולת המחצבה ומתקניה ייקבעו, בין היתר, בהתחשב באפשרות הסבירה בנסיבות העניין, לשימוש באמצעים הטכנולוגיים המתקדמים הקיימים שנועדו למזער מפגעים סביבתיים.

4.6.5 משרד הבריאות, בהתאם להחלטתו ושיקול דעתו המקצועי בעניין, ובהתבסס על הנתונים שיוצגו בתסקיר ההשפעה על הסביבה או המסמך הסביבתי, יעביר למוסד התכנון, חוות דעת בנוגע להשפעה הבריאותית הצפויה לשימושים הרגישים שבסביבת המחצבה. חוות הדעת תועבר בתוך סד הזמנים הנתון למשרד להגנת הסביבה להעביר חוות דעת לתסקיר השפעה על הסביבה, ותינתן בשים לב לאמות המידה הקבועות בחקיקה הקיימת ובכלל זה חוק אוויר וליתר נסיבות העניין. סעיף זה יחול בשינויים המחויבים, ככל שיידרש על ידי מוסד התכנון מסמך סביבתי.

4.7 **סימול של אתר לבחינת חציבה בתת הקרקע**

4.7.1 הסימול לצד מחצבות מצביע על כיוון החציבה בתת הקרקע מדופן המחצבה.

4.7.2 מיקום שטחי החציבה בתת-הקרקע ושטחי המתקנים הנלווים ייקבעו בתכנית מפורטת לכרייה ולחציבה. תכנית שכזו, יכול שתכלול שטח בתחום המחצבה הצמודה לסימול.

4.7.3 מוסד תכנון הדן בתכנית שיקום למחצבה הצמודה לסימול ייתן דעתו לצורך בשטחים שיידרשו כאזור מתקנים והתארגנות להפקה ולעיבוד חומרי הגלם מהחציבה בתת-הקרקע.

4.8 **שיקום וייעוד עתידי**

4.8.1 תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה תקבע, ככל הניתן, את ייעוד הקרקע לאחר סיום פעולות הכרייה והחציבה, בהתייחס לשימושים הנוספים, כמפורט בסעיף 4.1 ב׳ לעיל, ובאם נקבע יעוד קרקע יינתנו, ככל הניתן, גם הוראות ליעוד זה והכל בהתאם לתכניות המתאר הארציות ותכנית המתאר המחוזית החלות במקום.

4.8.2 היה ותכנית מפורטת לכרייה ולחציבה לא קבעה ייעוד הקרקע כאמור בסעיף 4.8.1, כחמש שנים לפני סיום פעולות הכרייה והחציבה בכל שטח המחצבה או בחלק משמעותי ממנה, יידע על כך המפקח על המכרות את ועדת מעקב ובקרה על מנת שתמליץ למועצה הארצית לבחון קיומו של צורך בשטח זה עבור תשתית לאומית. לא קבעה המועצה הארצית צורך כאמור, תוכן תכנית שיקום למחצבה.

4.8.3 לאחר שנתיים מסיום פעולות הכרייה והחציבה, והפעולות הנוספות שאושרו במחצבה, אם לא הופקדה תכנית שיקום למחצבה, לא יוגבלו עוד שימושים בשטח המחצבה, שהוגבלו עקב אישור התכנית המפורטת לכרייה ולחציבה, שעניינם בשטחים פתוחים.

4.9 **אתר לתכנון עתידי**

תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה באתר לתכנון עתידי תקודם רק בהתקיים התנאים הבאים:

א. הוכח הצורך בהכנת תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה באתר זה.

ב. התמלאו התנאים המפורטים בנספח ה׳2 ביחס לאתר, ככל וישנם.

ג. התקבל אישור המועצה הארצית, לאחר שקיבלה התייחסות ועדת מעקב ובקרה.

5. הוראות כלליות

5.1 תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה שיש בה כדי להשפיע על קווי תשתית, מתקני תשתית ודרכים, לפי תכנית שאושרה או הופקדה, תועבר להתייחסות הגוף המוסמך לאותה תשתית ותתואם עם המשרד הרלוונטי.

לעניין סעיף זה "גוף מוסמך"- רשות שהוקמה לפי דין או גוף שהוסמך בחוק או בהחלטת ממשלה לעניין התשתית.

5.2 מוסד תכנון יזמין לכל דיון הנערך בתכנית מפורטת לכרייה ולחציבה את המפקח על המכרות.

5.3 **ייעוד שטחי כרייה וחציבה נוספים**

5.3.1 מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה המייעדת שטחים נוספים על אלה הנכללים בתכנית זו (להלן: תכנית אחרת) בתנאים הבאים:

א. הוראות תכנית זו יחולו על התכנית האחרת בשינויים המחויבים.

ב. התקבלה חוות דעתה של ועדת מעקב ובקרה.

5.3.2 תכנית אחרת העומדת בסתירה לתכנית מתאר מחוזית, לא תידרש לשינוי תכנית המתאר המחוזית לצורך אישורה, ואולם ככל שנוסף בה שטח המיועד לכרייה ולחציבה אשר עולה על 100 דונם, תידרש התכנית גם לאישור המועצה הארצית.

5.4 **ניצול חומרי גלם לפני פיתוח**

א. לא תופקד תכנית פיתוח משמעותית בתחום מרבץ חומרי גלם, אלא לאחר שמוסד תכנון נתן דעתו לאפשרות ניצול חומרי הגלם כשלב מקדים לפיתוח המוצע.

לעניין סעיף זה:

"**תכנית פיתוח משמעותית**"- תכנית מתאר מקומית או תכנית מפורטת שהיקף שטח הבינוי או הפיתוח המוצע בהן עולה על 100 דונם.

"**מרבץ חומרי גלם**"- שטח שלגביו קיימת ידיעה בהתאם לשכבת מידע שתפורסם באתר מינהל התכנון, בדבר הימצאות חומרי גלם חיוניים כגון: גיר, דולומיט ובזלת לחצץ, חרסית למלט וחול.

ב. הוראת סעיף זה לא תחול על תכניות שהוחלט על הפקדתן לפני ה-5.3.2018, מועד אישורה של תמ"א 14ב.

5.5 **גריעת אתרים**

5.5.1 שימושים מאושרים שהוגבלו עקב אישורה של תמ"א 14, בשטחים שאינם נכללים באתרי התכנית, לא יוגבלו עוד מכוח התכנית כאמור.

5.5.2 המועצה הארצית בהתייעצות עם ועדת מעקב ובקרה, רשאית לבטל אתר או תחום מגבלות המסומנים בתכנית, או לצמצם את שטחם. המועצה הארצית תעביר הודעה בדבר הגריעה לוועדות התכנון והרשויות המקומיות הנוגעות בדבר, והיא תישמר יחד עם מסמכי תכנית זו.

5.6 **שטח לכרייה ולחציבה בתכנית מתאר מחוזית**

יועד בתכנית מתאר מחוזית שטח לכרייה ולחציבה, ניתן יהיה לאשר תכנית מפורטת בשטח זה, אף אם היא עומדת בסתירה לתכנית המתאר המחוזית, ובלבד שהתקבל אישור הוועדה המחוזית והתקיים אחד מהתנאים הבאים:

א. השטח שיועד לכרייה ולחציבה בתכנית המתאר המחוזית מסומן כאתר בתכנית זו והסתיימו בו פעולות הכרייה והחציבה או שהוחלט על גריעתו לפי סעיף 5.5.2.

ב. השטח שיועד לכרייה ולחציבה בתכנית המתאר המחוזית סומן כאתר בתמ"א 14 ואינו נכלל בתכנית זו.

5.7 **הוראות גמישות**

5.7.1 בתכנית מפורטת לכרייה ולחציבה תתאפשרנה סטיות מגבולות אתר המסומן בתכנית זו הנובעות מהצורך בהתאמה לתנאים המקומיים.

5.7.2 בתכנית מפורטת לכרייה ולחציבה, ולאחר היוועצות עם ועדת מעקב ובקרה, ניתן לשנות את סווג ההפקה הקבוע בנספח ה'1 וכן להוסיף סיווגי הפקה נוספים ולא יראו בכך שינוי לתכנית זו.

5.8 **שימוש חורג**

לא יאשר מוסד תכנון שימוש חורג או הקלה בשטח תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה אלא לאחר היוועצות עם המפקח על המכרות.

5.9 **הוראות בנוגע לשטחים ביטחוניים**

5.9.1 בנוסף לאמור בסעיף 11 לחלק א' - עקרונות וכללים ראשיים, בשטחים ביטחוניים בהם לא התאפשר קידום תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה, תיערך בחינה מחודשת מעת לעת, על פי בקשת ועדת מעקב ובקרה או המפקח על המכרות.

6. מעקב ובקרה

6.1 **כללי:**

ועדת מעקב ובקרה לפרק זו תוקם לצורך יישום מדיניות הכרייה והחציבה ובכלל זה הבטחת אספקה סדירה של חומרי גלם. הרכב ועדת מעקב ובקרה:

א. נציגי מנהל התכנון (יו"ר), רשות מקרקעי ישראל, המשרד להגנת הסביבה, נציג ארגון הגג של הגופים הציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה והמפקח על המכרות. בדיון הנוגע לאתר מסוים, יהיה גם נציג לשכת התכנון המחוזית הרלוונטית חבר בוועדה.

ב. נציגי המכון הגיאולוגי, רשות הטבע והגנים ומערכת הביטחון יהיו משקיפים בוועדה.

6.2 **תפקידי ועדת מעקב ובקרה:**

6.2.1 ועדת מעקב ובקרה תעסוק, בין היתר, בנושאים הבאים:

א. מתן חוות דעת למוסדות התכנון בהתאם להוראות תכנית זו.

ב. דיווחי עתודות ותפוקות שנתיים של חומרי הגלם במחצבות.

ג. הערכת הביקושים הצפויים.

ד. סיכום שנתי של התקדמות ההליך הסטטוטורי של התכניות המפורטות לכרייה ולחציבה וזיהוי חסמים.

ה. סיכום שנתי בעניין התקדמות של אמצעים משלימים כגון: הובלה מסילתית, ניצול מוקדם של חומרי גלם בפרויקטים לפיתוח, מחזור פסולת בניין, חקיקה, תקינה ועוד.

6.3 **עדכון:**

6.3.1 ועדת מעקב ובקרה תדווח למועצה הארצית מעת לעת ולבקשתה על הנתונים לעיל ותגיש המלצותיה לקידום אספקת חומרי גלם למשק.

6.3.2 המועצה הארצית, בהתבסס על האמור, תורה, במידת הצורך, על עדכון הפרק.

7. יחס לתכניות אחרות ולפרקים אחרים בתכנית זו

7.1 פרק זה גובר על תכניות מתאר ארציות שאושרו קודם ל-5.3.2018, למעט תכניות מתאר ארציות לתשתיות.

7.2 באתרים המסומנים לכרייה וחציבה בתכנית זו יגברו הוראות פרק זה על פרק שטחים מוגנים. עם סיום פעולות הכרייה והחציבה והשימושים הנוספים, ככל שאושרו, יחזרו לחול הוראות פרק שטחים מוגנים.

7.3 כאשר יש חפיפה בין אתרי כרייה וחציבה לבין אתרי פסולת, המסומנים בתכנית זו, לא תותר הטמנה באתרים אלה אלא לאחר מיצוי חומר הגלם או באישור המפקח על המכרות.

7.4 כאשר יש חפיפה בין אתרים בתכנית זו לבין רצועה לתכנון של המסילה בין צומת אבליים לחיבור עם כביש 85, רשאי מוסד תכנון לאשר תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה ובלבד שיבטיח שלא תמנע האפשרות להקמת המסילה.

7.5 בקידום תכנית מפורטת לכריה וחציבה באתרי כריה וחציבה המסומנים בתכנית זו יגברו הוראות פרק זה על פרק הנחלים.

7.6 פרק זה אינו פוגע בתכניות מפורטות שאושרו ערב אישורו ובכלל זה בתמ״א/1/4/14.

7.7 פרק זה אינו פוגע בשימושים שהיו כדין ערב אישורו, בתחום אתרי הכרייה והחציבה ובתחומי המגבלות המקיפים אותם, וזאת עד לאישור תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה ובהתאם להוראותיה.

7.8 **הוראת מעבר**

תכנית המייעדת שטחים לכרייה ולחציבה שהוחלט להפקידה לפני ה-5.3.2018, רשאי מוסד התכנון לאשרה על אף הוראות תכנית זו, ובלבד ששקל את הצורך בהתאמתה להוראותיה.

חטיבת תיירות

נמת משלב

פרק מלונאות

נוסח משלב

דברי הסבר

פרק המלונאות בא להחליף את תמ״א 12 תיירות על שינוייה.

הפרק מתווה את מדיניות התכנון לפיתוח המלונאות בישראל, בדגש על פיתוח באזורי הארץ השונים בהתאם למדיניות התכנון הארצית הקבועה בתמ״א 35.

פרק זה יאפשר את פיתוח האכסון המלונאי כמנוף עיקרי וכתנאי למימוש הפוטנציאל התיירותי שיש לישראל ומכוונת לחיזוק התיירות הנשענת על העושר התרבותי, הדתי, ההיסטורי והנופי שלה וערכי הטבע, המהווים מרכיבים מרכזיים במשיכת התיירות הנכנסת ובטיפוח תיירות הפנים תוך התאמה לאופי האזור.

מטרת פרק זה לאפשר פיתוח מגוון של אכסון מלונאי תוך הבחנה בין הישוב העירוני לכפרי.

הפרק עוסק באכסון מלונאי ואינו כולל הוראות או מדיניות ביחס לסוגים אחרים של לינה כגון: יחידות קייט (צימרים) או אכסון קל (חניון לילה וקמפינג לסוגיהם).

פרק זה כפוף ליתר פרקי תמ״א 1 ואינו גובר על פרק החופים ופרק המוגנים.

1. מטרות

א. קביעת הוראות ותנאים לפיתוח המלונאות כבסיס מרכזי לפיתוח תעשיית התיירות.

ב. חיזוק המלונאות העירונית והכפרית.

ג. פיתוח המלונאות תוך שמירה על רציפות השטחים הפתוחים וערכי הטבע, הנוף והמורשת, המהווים את תשתית התיירות בישראל.

2. הגדרות

אכסון מלונאי מתקן אכסון בבעלות גורם אחד המיועד לספק לציבור בלתי מסוים ומתחלף בתשלום שירותי לינה ואירוח ארעיים, ויכול שיספק גם שירותי תיירות נלווים, הכולל יחידות אירוח ובכלל זה בתי מלון, כפרי נופש, אכסניות וכיוצא באלה, ולמעט אכסון קל ויחידות קייט (צימרים).

אכסון קל מתקני אכסון הכוללים תשתית להקמת אוהלים או מבנים קלים ושירותים נלווים כגון חניוני לילה (קמפינג).

יחידת אירוח יחידת אכסון המשמשת לאירוח ולנופש, והכוללת לפחות חדר שינה, חדר רחצה וחדר שירותים.

יחידת קייט (צימר) יחידת אירוח הנסמכת על בית מגורים.

ישוב כפרי, צמוד דופן, שטח המיועד לבינוי, שטח המיועד לפיתוח כהגדרתם בתמ״א 35.

ישוב מיוחד ישוב מיוחד וישוב לפיתוח מיוחד כמשמעותם בתמ״א 35.

כפר נופש אכסון מלונאי הכולל יחידות אירוח, בצפיפות בינוי נמוכה.

מגרש ביעוד מעורב מגרש שהתכנית החלה לגביו קבעה שבנוסף לשימוש אכסון מלונאי יותר גם שימוש אחר.

מרקם מרקם חופי, מרקם שמור-ארצי, מרקם שמור-משולב, מרקם כפרי או מרקם עירוני, כמשמעותם בתמ״א 35.

נוף מיוחד שטח פתוח או מרחב בנוי בעל חשיבות מבחינת ערכי טבע, תרבות או מורשת, הנראה לעין, אשר לדעת מוסד התכנון קיימת חשיבות לשמירת הנצפות אליו.

שירותי תיירות שירותים הנדרשים לפעילות תיירותית, לרבות: הסעדה, מידע, הדרכה ומסחר תיירותי נלווה.

תכנית למלונאות תכנית המאפשרת אכסון מלונאי.

תקנים פיזיים מדריך לתכנון השטחים והשימושים השונים במתקני אכסון תיירותיים בהתאם להגדרתם בחוברת התקנים הפיזיים לתכנון וסיווג מתקני אכסון תיירותי המתפרסמת מעת לעת על ידי משרד התיירות.

3. תכנית למלונאות

א. מוסד תכנון הדן בתכנית למלונאות יחליט על הפקדתה לאחר ששוכנע כי האכסון המלונאי יעמוד לשימוש הציבור הרחב למטרות פנאי, נופש ואירוח בכל עת, ולפרקי זמן קצובים.

ב. בתכנית למלונאות הצופה לנוף מיוחד יבטיח מוסד התכנון כי נשמרו, ככל הניתן, הנצפות וגישת הציבור אל תצפית הנוף.

ג. בתכנית למלונאות ניתן לאשר גם שירותי תיירות.

ד. בתכנית למלונאות לא יותר אכסון מלונאי מיוחד. לעניין זה, אכסון מלונאי מיוחד הוא מתקן אכסון מלונאי שאינו בבעלות גורם אחד, למשל מלון דירות או דירות נופש.

ה. בתכנית למלונאות ייקבעו הנחיות תכנוניות בהתייחס, ככל הניתן, לנספח ו'1 ולתקנים הפיזיים של משרד התיירות העדכניים במועד הגשת התכנית, ובכלל זה תנאים למתן היתרי בניה, ככל הנדרש.

4. תכנית למלונאות בישוב עירוני

מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית למלונאות בישוב עירוני בתחום המרקם העירוני וכן בתחום ישוב מיוחד, בהתקיים התנאים הבאים, לפי העניין:

א. תכנית בישוב העירוני בתחום המרקם העירוני לא תכלול כפר נופש.

ב. מוסד התכנון ייבחן את הצורך בשילוב שימושי מסחר, פנאי ושירותי תיירות בקומת הרחוב לצורך יצירת דופן עירונית פעילה ובהתאם לאופי האזור.

5. תכנית למלונאות בישוב כפרי

מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית למלונאות בתחום ישוב כפרי בהתקיים כל התנאים הבאים:

א. האכסון המלונאי יהיה בתחום השטח המיועד לבינוי בישוב. במידה שמוסד התכנון השתכנע כי לא ניתן למקם את האכסון המלונאי בתחום השטח המיועד לבינוי, יותר האכסון המלונאי בצמידות דופן אליו.

ב. מוסד התכנון שקל את מאפייני הישוב ואת הצרכים התיירותיים באזור והשתכנע כי יש מקום לאשר את האכסון המלונאי המוצע בתכנית.

ג. מוסד התכנון שקל את השפעת התכנית על ערכי טבע ונוף וההשתלבות באופיו הכפרי של האזור.

ד. תכנית למלונאות החלה במרקם שמור משולב - הוגש למוסד התכנון מסמך המפרט את מספר יחידות האירוח הקיימות והמתוכננות בישוב ובסביבתו.

ה. היקף יחידות האירוח לאכסון מלונאי בישוב ובצמידות דופן לו לא יעלה על 200 יחידות אירוח, אלא אם הוגש למוסד תכנון מסמך המפרט את מספר יחידות האירוח הקיימות והמתוכננות בישוב ובסביבתו והתקבל לכך אישור המועצה הארצית.

6. תכנית למלונאות במרקם שמור-ארצי או במרקם כפרי בנפות באר-שבע וגולן

מבלי לגרוע מן האמור בסעיף 8, מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית למלונאות במרקם שמור ארצי או במרקם כפרי בנפות באר- שבע וגולן שלא בתחום ישוב או בצמידות דופן לו, בהתקיים התנאים הבאים, לפי העניין:

א. **בנפת באר-שבע** - מוסד התכנון יחליט על הפקדתה של תכנית למלונאות לאחר ששקל את הפיתוח המוצע בהתחשב במאפיינים של תיירות מדבר, שימור נופים בראשיתיים, מגע עם תרבויות המדבר, האקלים והרגישות הסביבתית הראויה.

ב. **בנפת גולן** - מוסד התכנון יחליט על הפקדתה של תכנית למלונאות לאחר ששקל את הפיתוח המוצע בהתחשב במאפיינים המיוחדים של רמת הגולן, לרבות בתי גידול

מיוחדים לחי ולצומח, והימנעות, ככל הניתן, מפגיעה בנופים הנצפים ממנה, בשטחים החקלאיים וברצועות הנחלים.

7. תכנית למלונאות במרקם חופי לחוף ים המלח

יותר שימוש לאכסון מלונאי במרקם חופי לאורך חוף ים המלח.

8. תכנית למלונאות במבנים לשימור בשטח הפתוח

א. על אף האמור בסעיף 5 לעיל, יותר שימוש לאכסון מלונאי במבנה או במקבץ מבנים לשימור (להלן מבנה לשימור) בעלי ערך היסטורי ותרבותי, אף שלא בתחום השטח המיועד לבינוי ושאינו בצמידות דופן לו, בהתקיים כל התנאים הבאים:

1. המבנה לשימור לא נדרש לתוספת בינוי משמעותית.
2. שימור המבנה בחזותו המקורית, ככל הניתן, במטרה לשמר את ערכיו.
3. תוספת בינוי תותר לאחר ששוכנע מוסד התכנון כי היא משתלבת במרחב ושומרת על הערכים אותם מייצג המבנה, ובכללם ערכים ארכיאולוגים, במידה וקיימים.
4. מוסד התכנון שקל את היקף התשתיות החדשות הנדרשות והשפעתן על המרחב.
5. המבנים סומנו לשימור בתכנית אחרת או בתכנית המוצעת לאחר שניתנה חוות דעת של אחד מהגורמים הבאים שלפיה המבנים הם מבנים לשימור: הוועדה לשימור של המועצה האזורית, המועצה לשימור אתרים או רשות העתיקות.
6. לתכנית יצורף נספח נופי סביבתי או תסקיר השפעה על הסביבה, ככל ונדרש על פי הדין.
7. לתכנית יצורף תיק תיעוד ונספח שימור.

ב. תכנית למלונאות לפי סעיף זה לא תחשב כשטח המיועד לבינוי לצורך צמידות דופן כהגדרתו בתמ"א 35.

9. הוראות כלליות

א. **התייעצות בנציג שר התיירות**

מוסד תכנון הדן בתכנית למלונאות לרבות תכנית המצמצמת או מבטלת שטח המיועד לאכסון מלונאי או מפחיתה זכויות בניה שאושרו בתכנית לאכסון מלונאי, או מוסיפה שימושים אחרים בשטח המיועד לאכסון מלונאי או תכנית המוסיפה שטח לאכסון מלונאי, יתייעץ עם משרד התיירות כתנאי להפקדת התכנית.

ב. **גמישות**

1. תכנית המצמצמת או מבטלת שטח המיועד לאכסון מלונאי או מפחיתה זכויות בניה שאושרו בתכנית לאכסון מלונאי, תופקד רק אם כללה שטח חלופי לאכסון מלונאי או תוספת זכויות בנייה לאכסון מלונאי במיקום חלופי, לפי העניין, ובהתקיים כל התנאים הבאים:

1.1. היקף השטח החלופי או היקף זכויות הבנייה שיתווספו במגרש האחר, לפי העניין, לא יפחת מהיקף השטח שייעודו שונה או מהיקף זכויות הבנייה שנגרעו.

1.2. מיקומו של השטח החלופי יהיה, ככל הניתן, בשטח המיועד לבינוי ומאפייניו ותכונותיו יתאמו ככל הניתן לשטח שייעודו שונה, ובכלל זה סוג האזור, מידת קרבתו וחשיפתו לחוף ים, לערכי טבע, נוף ומורשת, והנגישות אליו.

1.3. נשמר, ככל הניתן, מספר יחידות האירוח.

2. על אף האמור בס"ק (1) לעיל, במגרש המיועד לאכסון מלונאי ביישוב עירוני, שטרם ניתן לגביו אישור תחילת עבודה, מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית המוסיפה שימושים אחרים, בהתקיים כל התנאים הבאים:

2.1 השטח הכולל המותר לבנייה לשימושים האחרים לא יעלה על 49% מסך השטח הכולל המותר לבנייה במגרש.

2.2 השטח הכולל המותר לבניה לאכסון מלונאי לא יופחת.

2.3 תוספת שימוש למגורים לא תתאפשר בחזית המגרש הפונה לים ומצויה בקו הבינוי הראשון לים כהגדרתו בפרק החופים או בחזית המגרש הפונה לנוף מיוחד.

2.4 מוסד התכנון שוכנע כי תוספת השימושים האחרים לא תפגע בתפקוד האכסון המלונאי והוראות התכנית יבטיחו כי מימוש הבנייה למלונאות יהיה קודם למימוש השימושים האחרים או שהבנייה תהיה בהינף אחד.

2.5 מוסד תכנון בחן את פריסת השימושים בתכנית והשתכנע כי מיקום האכסון המלונאי הינו המיקום המיטבי בהתייחס, בין היתר, לנוף ולנצפות.

2.6 התכנית תיקבע חובת הפרדה פיזית ותפקודית בין השימוש המלונאי לשימושים האחרים ותינתן עדיפות להפרדה כאמור באמצעות מבנים נפרדים.

2.7 מוסד התכנון יבחן וישקול, בין היתר, את הנושאים והשיקולים הבאים:

א. האפשרות להגדלת השטח הכולל המותר לבניה לאכסון מלונאי.

ב. הביקוש לתיירות באותו אזור וכן מצאי המלונאות הקיים, המאושר והמתוכנן ביישוב העירוני.

ג. עמדה בפני מוסד התכנון חוות דעת שמאית שנערכה על פי מסמך קווים מנחים לעריכת שומות לבתי מלון של השמאי הממשלתי התומכת בצורך להוספת שימושים אחרים במגרש.

ד. אם מדובר בתוספת שימושים ציבוריים כהגדרתם בסעיף 188 לחוק התכנון והבנייה, לא תידרש חוות דעת כאמור בסעיף ג'.

ה. קביעת הוראה לעניין פקיעת התכנית בתוך תקופה שתיקבע בתכנית, על מנת לתמרץ את הקמת המלונאות בתכנית.

2.8 הוספת שטחי בניה לשימושים אחרים בהיקף העולה על 25% תידרש לאישור המועצה הארצית. תכנית הטעונה אישור של הוועדה לשמירה על הסביבה החופית לא תידרש לאישור המועצה הארצית לפי סעיף זה.

3. על אף האמור בס"ק (1) ו-(2) לעיל, מוסד תכנון רשאי להפקיד תכנית המבטלת או מצמצמת שטח המיועד לאכסון מלונאי או מפחיתה זכויות בניה לאכסון מלונאי או מוסיפה שימושים אחרים בשטח המיועד לאכסון מלונאי, בהתקיים כל התנאים הבאים:

3.1 מוסד התכנון שוכנע, כי קיים מענה לצורכי האכסון המלונאי באזור או כי לא נדרש שטח לאכסון מלונאי באזור.

3.2 ביטול השטח המיועד לאכסון מלונאי, צמצומו או תוספת שימושים אחרים בשטח זה, נעשה לטובת מטרה בעלת חשיבות מיוחדת אחרת או מגורים.

3.3 בתכנית המציעה שימוש למגורים בשטח המיועד לאכסון מלונאי, התקבלה חוות דעת חיובית של משרד התיירות לעניין השימוש המוצע למגורים.

3.4 התקבל אישורה של המועצה הארצית. תכנית הטעונה אישור של הוועדה לשמירה על הסביבה החופית לא תידרש לאישור המועצה הארצית לפי סעיף זה.

3.5 תכנית המוסיפה שימושים אחרים, בנוסף לאכסון המלונאי, תעמוד בתנאים הקבועים בסעיפים קטנים 2.7-2.3 לעיל.

4. הוראות למגרש ביעוד מעורב:

4.1 על תכנית המוצעת במגרש ביעוד מעורב שאינה מצמצמת או מפחיתה זכויות בנייה לאכסון מלונאי, לא יחולו הוראות סעיף 9.ב.2 לעיל.

4.2 תכנית כאמור בסעיף 4.1 שמצמצמת או מפחיתה זכויות בנייה לאכסון מלונאי תידרש לעמוד בהוראות סעיף 9.ב.3 לעיל.

4.3 לעניין סעיף זה, מגרש המיועד לאכסון מלונאי שנוספו לו שימושים לפי סעיף 9.ב.2 לעיל לא יראו בו כמגרש ביעוד מעורב.

10. יחס לתכניות אחרות

א. פרק זה אינו פוגע בתוקפן של תכניות מתאר ארציות שאושרו קודם תחילתו. ואולם, על אף האמור בתמ"א 35, על תכנית למלונאות לפי סעיפים 6 ו-8 לעיל לא יחולו הוראות סעיף 6.1 בתמ"א 35.

ב. פרק זה כפוף לפרק החופים ולפרק המוגנים בתמ"א 1, לתמ"א 13/ 13 כנרת ולתמ"א 13 אילת. ואולם, על אף האמור בתמ"א 13 אילת, יחולו הוראות פרק זה לעניין איסור השימוש של אכסון מלונאי מיוחד (דירות נופש).

ג. בכל מקום בו קיימת סתירה בין פרק זה לבין תכנית מתאר מחוזית שאושרה קודם תחילתו, יגברו הוראות פרק זה. ואולם, אם תכנית המתאר המחוזית כאמור קבעה הוראות המקלות על הקמת אכסון מלונאי ביחס להוראות פרק זה, לעניין האפשרות לקביעת שימוש לאכסון מלונאי או להיקף יחידות האירוח, יגברו הוראותיה.

ד. על אף האמור בס"ק 10.ג', הוראות פרק זה לא יגברו על תמ"מ 101/14/4 ועל תמ"מ 53/21/3.

ה. בשטח המיועד לפיתוח בתמ"מ ניתן יהיה לאשר תכנית למלונאות בהתאם להוראות פרק זה ולא יראו בה שינוי לתמ"מ. מוסד תכנון יאשר תכנית כאמור לאחר שבחן את השתלבותו של האכסון המלונאי בבינוי הקיים בשטח.

ו. תכנית מתאר מקומית או תכנית מתאר מפורטת שאושרה קודם תחילתו של פרק זה, תעמוד בתוקפה על אף האמור בפרק זה ואולם לא תאושר תכנית לאחר תחילתו של פרק זה אלא בכפוף לקבוע בו.

ז. על אף האמור בס"ק 10.ו', ובכפוף להוראות סעיף 9, מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית למלונאות, המשנה תכנית קיימת, וזאת אף אם אינה תואמת לקבוע בפרק זה, לאחר שהשתכנע בנחיצותה של התכנית ונימק את התנאים בהם אישר את החריגה מפרק זה ובאישור המועצה הארצית. לעניין זה, "תכנית קיימת" – תכנית למלונאות, שאושרה ערב תחילתו של פרק זה ואינה תואמת לקבוע בו, ומכוחה ניתן לתת היתר בניה.

11. דיווח למועצה הארצית

נציג שר התיירות ידווח למועצה הארצית אחת לחמש שנים על מצאי האכסון המלונאי במדינה, תוך הבחנה בין אזורי הארץ השונים ובין יחידות אירוח קיימות לבין יחידות אירוח מתוכננות, ולמגוון אמצעי האכסון וכן יציג סקירה של שטחי המלונאות שנגרעו כאמור בסעיף 9.ב'.

חלק ג' - נספחים

נוסח משלב

כללי

נספח א': רשימת התמ"אות הכלולות בתמ"א אחת והשינויים להן

חטיבת תשתיות

תכנית	תאריך אישור
תמ"א 8/ד/10 תחנות כח עד 250 מגוואט	**12.10.2008**
10/ד/10 מתקנים פוטו וולטאיים	**26.12.2010**
שינוי מספר 1	24.03.2016
תמ"א 16/ 4 פסולת מוצקה	
שינוי מספר 1	22.05.2013
שינוי מספר 2	21.01.2016
תמ"א 34 משק המים (ביוב)	**20.3.2013**
תמ"א 34/ב/2/2 - אתרים להתפלת מי ים	**20.03.2014**
תמ"א 34/ב/4 - איגום מים עיליים, החדרה, העשרה והגנה על מי התהום	**12.07.2007**
תמ"א 34/ב/5 - מערכות הפקה והולכה של מים	**09.08.2009**
תמ"א 34/ב/6 - היתרי בניה לקוים ולמתקנים למי מערכת	**18.07.2017**
תמ"א 37 גז טבעי	**20.09.2012**
שינוי מספר 1	20.09.2012
שינוי מספר ת'	09.07.2006
תמא 32/ 1 אתרי גפ"מ	**07.12.2017**
תמ"א 3 דרכים	**01.08.1976**
שינוי מספר 1	22.11.1981
שינוי מספר 2	08.07.1984
שינוי מספר 3	11.12.1987
שינוי מספר 4	02.03.1989
שינוי מספר 5	02.03.1989
שינוי מספר 6	1991
שינוי מספר 7	21.11.1991
שינוי מספר 8	1991
שינוי מספר 9	1991
שינוי מספר 10	21.11.1991
שינוי מספר 11א'	16.11.1995
שינוי מספר 11ב'	29.08.2002
שינוי מספר 11ג'	18.12.2006
שינוי מספר 12	1993
שינוי מספר 13	08.01.1995
שינוי מספר 14	21.11.1991
שינוי מספר 15	1993
שינוי מספר 16	12.03.1995
שינוי מספר 17	08.01.1995
שינוי מספר 17א'	06.12.1998
שינוי מספר 18	21.05.1995
שינוי מספר 19	21.05.1995
שינוי מספר 20	29.09.1994
שינוי מספר 21א'	16.11.1995
שינוי מספר 22	22.02.1996

שינוי מספר 23	01.11.1995
שינוי מספר 24	09.06.1996
שינוי מספר 25	22.02.1996
תמ״א 23 מסילות ברזל	**31.7.1986**
שינוי מספר 2	25.05.1997
שינוי מספר 3	27.05.2004
שינוי מספר 4	15.10.1998
שינוי מספר 5	17.05.1998
שינוי מספר 6	16.02.1995
שינוי מספר 7	16.02.1995
שינוי מספר 8	26.01.1999
שינוי מספר 9	01.03.2001
שינוי מספר 10	26.01.1999
שינוי מספר 10/ 1	23.08.2006
שינוי מספר 10/ 2	21.07.2008
שינוי מספר 10/ 4	13.02.2011
שינוי מספר 11	12.09.1995
שינוי מספר 12	20.12.1998
שינוי מספר 13	20.12.1998
שינוי מספר 14	20.12.1998
שינוי מספר 15	22.11.2001
שינוי מספר 15/ 1	07.01.2009
שינוי מספר 16	25.01.2001
שינוי מספר 18	08.07.2005
שינוי מספר 19	20.01.2008
שינוי מספר 21	25.02.2007
שינוי מספר 23	19.06.2008
שינוי מספר 24	10.07.1996
שינוי מספר 25	22.02.2013
שינוי מספר 26	21.05.1995
שינוי מספר 27	15.07.1997
שינוי מספר 27א׳	16.06.1996
שינוי מספר 27ב׳	12.01.2012
שינוי מספר 29	05.02.2001
שינוי מספר 30	01.01.1995
שינוי מספר 31	26.03.1989
שינוי מספר 32	10.10.1991
שינוי מספר 33	23.03.1995
שינוי מספר 34	08.01.1995
שינוי מספר 35	09.06.1996
שינוי מספר 36	08.01.1995
שינוי מספר 37	01.02.1998
שינוי מספר 38	20.11.1996
שינוי מספר 39	30.04.1997
שינוי מספר 42	01.02.1998
שינוי מספר 44	05.12.1999
שינוי מספר 45	09.06.1996
שינוי מספר 46	09.06.1996
שינוי מספר 47	02.09.1996
שינוי מספר 49	01.02.1998
שינוי מספר 50	01.02.1998

שינוי מספר 51	03.09.1998
שינוי מספר 54	05.02.2001
שינוי מספר 56	06.12.1998
שינוי מספר 57	06.12.1998
שינוי מספר 59	06.12.1998
שינוי מספר 60	06.12.1998
שינוי מספר 62	1994
שינוי מספר 63	05.02.2001
שינוי מספר 64	05.02.2001
שינוי מספר 65	07.06.1999
שינוי מספר 66	05.02.2001
שינוי מספר 70	07.02.2008
שינוי מספר 72	09.10.2003
שינוי מספר 75	01.08.2004
שינוי מספר 76	29.04.2004
שינוי מספר 78	25.02.2007
שינוי מספר 79	14.04.2005
שינוי מספר 80	04.09.2004
שינוי מספר 82	23.09.2004
שינוי מספר 83	26.10.2005
שינוי מספר 84	25.02.2007
שינוי מספר 86	12.03.2006
שינוי מספר 87	16.11.2006
שינוי מספר 90	25.02.2007
שינוי מספר 91	07.02.2008
שינוי מספר 92	07.02.2008
שינוי מספר 95	29.03.2009
שינוי מספר 98	13.02.2011
שינוי מספר 99	13.02.2011
שינוי מספר 103	10.07.2013
שינוי מספר 107	10.07.2013
שינוי מספר 108	09.06.2016

חטיבת שטחים פתוחים

תכנית	תאריך אישור
תמ"א 8 גנים לאומיים, שמורות טבע ושמורות נוף	**21.06.1981**
שינוי מספר 1	09.06.1996
שינוי מספר 2	17.09.2014
שינוי מספר 3	24.10.2013
שינוי מספר 4	04.01.2016
תמ"א 22 יער וייעור	**16.11.1995**
שינוי מספר 1	15.07.2003
שינוי מספר 2	30.10.2003
שינוי מספר 3	29.08.2002
שינוי מספר 4	21.07.2008
שינוי מספר 6	26.04.2007
שינוי מספר 8	07.11.2013
שינוי מספר 9	07.11.2013
תמ"א 13 חופי הים התיכון	**31.07.1983**
שינוי מספר 1	09.06.1996
שינוי מספר 5	26.01.2003
שינוי מספר 5א	05.08.2004
שינוי מספר 7	12.10.2008
שינוי מספר 8	04.02.2010
תמ"א 34/ב/3 נחלים	**16.11.2006**

חטיבת מוסדות ציבור

תמ"א 5/1

תמ"א 24 / 4 מתקני כליאה	**30.1.2020**

חטיבת קרקע

תכנית	תאריך אישור
תמ"א 14/ ב	5.3.2018
שינוי מספר 1	14.1.2022

חטיבת תיירות

תמ"א 25/1

תכנית	תאריך אישור
תמ"א 12/ 1 תיירות	19.08.2010
תמ"א 12/ 1/ א מלונאות במרקם כפרי בנפות באר שבע וגולן	21.01.2016

חטיבת תשתיות

נספח ב'1 - תפוקת מים מותפלים ממתקני התפלה

האתר	מצב תכנוני	תפוקה מתוכננת* מלמ"ש
חדרה - תחנת כוח אורות רבין	מתקן פעיל עפ"י תמ"א 2/ב/34 ותמ"א 10	130
שורק א	מתקן פעיל עפ"י תמ"א 2/ב/34 ותת"ל 36	150
שורק ב	מתקן מתוכנן עפ"י תמ"א 2/ב/34 ותת"ל 36	150
פלמחים א	מתקן פעיל עפ"י תמ"א 2/ב/34	90
פלמחים ב	מתקן מתוכנן עפ"י תמ"א 2/ב/34	90
א"ת אשדוד א	מתקן בהקמה עפ"י תמ"א 2/ב/34 ותב"ע 124/101/02/3	100
א"ת אשדוד ב	מתקן מתוכנן עפ"י תמ"א 2/ב/34 ותכנית זו	100
אשדוד - תחנת כוח	מתקן מתוכנן עפ"י תמ"א 2/ב/34	45
אשקלון	מתקן פעיל עפ"י תמ"א 1/ב34	120
אילת	מתקן פעיל עפ"י תב"ע 238/02/2	50
אתר גליל מערבי	מוצע בתמ"א 3/2/ב/34 (נמצאת בהליכי תכנון)	200
אתר עמק חפר	מוצע בתכנית זו	200
אתר שורק ד	מוצע בתכנית זו	150
אתר אשדוד ג	מוצע בתכנית זו	150
אתר אשקלון	מוצע בתכנית זו	150

"תפוקה מתוכננת", אינה התפוקה המירבית, והגדלתה לא תהווה שינוי לתכנית זו

נספח ב'2 - מוצאים ימיים למי רכז

	איתור כללי	הערות למיקום
.1	שמרת	כמסומן בתשריט
.2	עכו דרום	מוצא קיים מתקן א.ל.א.
.3	חיפה	דור כימיקלים
.4	עתלית	מוצא קיים לצורך הוצאת רכז מים מליחים בלבד אל בריכות המלח. כ-50 מ' מדרום לשפך נחל אורן
.5	מעגן מיכאל	במיקום שאושר בתכנית חכ/ 9/ י
.6	ת"כ חדרה	תחנת הכח חדרה, מוצא מי הקרור במיקום מתקן ההתפלה הקיים
.7	א"ת עמק חפר	כמסומן בתשריט
.8	נקז נתניה	נקז גשמים קיים מצפון לחוף ארגמן. לצורך רכז מהתפלת מים מליחים בלבד
.9	מט"ש הרצליה	מוצא מט"ש הרצליה מדרום למרינה לצורך רכז מהתפלת מים מליחים בלבד
.10	תל אביב	תחנת הכח רידינג
.11	שורק	במיקום עפ"י תת"ל 36 ותמ"א 34/ ב/ 2/ 2
.12	פלמחים	במיקום הקיים למתקן ההתפלה
.13	ת"כ אשדוד	במיקום תחנת הכח
.14	א"ת אשדוד	במיקום אתר ההתפלה, מצפון לתחנת הכח
.15	אשקלון	בגבול הצפוני של קצא"א, ככל שיוחלט על אישור החלופה הצפונית בתמ"א 34/ ב/ 2/ 2
.16	אשקלון	בתחום קצא"א
.17	אילת (סבחה)	במוצא הקיים בחוף הצפוני
18	אילת	חוף צפוני אילת לפי תכנית 2/ 03/ 231

הערות

1. הרשימה לעיל מפרטת את נקודות המעבר של המוצאים בחוף. סימון המוצאים הימיים בתשריט הינו סכמתי ואין בו כדי לקבוע את גודל השטח הדרוש להם. מיקומם המדויק, שטחם, אורך הצנרת לסילוק מי הרכז, עומקה, והמיקום האופטימלי של יציאת מי הרכז לים, גם אם במקום קיימת צנרת, ייקבעו בתכנית מפורטת.
2. הרשימה מתייחסת למוצאים להזרמת מי רכז ממתקני התפלה למי ים וממתקני התפלה למים מליחים וטיוב מים בלבד.
3. איתור המוצא אינו מחייב שימוש בצנרת הקיימת אלא מאפשר הנחת צנרת לרכז בתוואי המצוין ברשימה, למעט באזור השפד"ן.
4. אין ברשימה זו בכדי לחייב את מוסדות התכנון ובכללם הולחוף, לאשר מתקן התפלה מול המוצא או בקרבתו.

נספח ב'3 - הנחיות למסמך הגנה על מי תהום

המסמך יכלול את הנושאים המפורטים להלן ככל הנדרש, לפי העניין ולפי המידע הקיים:

תיאור וניתוח נתוני רקע, מפות ונתונים נדרשים

1. מפות רגישות למי תהום
2. הצגת מקורות הזיהום ומיפויים, סקר היסטורי של השימושים בעלי פוטנציאל לזיהום מי תהום
3. סוגי המזהמים, כמות ופוטנציאל, מודל התפשטות הזיהום
4. ניתוח התווך המחדיר, ערכי יכולת החידור של הקרקע ומוליכות הידראולית במצבים שונים
5. אפיון האקויפר, עומק, כמות, איכות, זרימות
6. איתור מעיינות, נחלים וגופי מים באזור
7. סימון קידוחי מי שתיה ורדיוסי מגן
8. ניתוח ההשפעות הצפויות על מי תהום

הצגת פתרונות להגנת ולמניעת נזקים

1. טיפול מונע במזהמים
2. איטום פני השטח
3. איסוף תשטיפים, טיפול בהם וסילוקם
4. הצעת טכנולוגיות ופתרונות מתאימים לתנאי המקום

נספח ב׳4 - הנחיות להכנת מסמך ניהול נגר וניקוז

רקע

נספח זה נועד להוות בסיס מקצועי ומנחה לשילוב היבטי הניקוז וניהול הנגר בהליך התכנון, כבר מראשיתו. במסגרת הנספח מוצגים הרקע ההידרולוגי והגיאומורפולוגי של תחום התכנית ואגן הניקוז הרלוונטי, וכן אומדן נפחי הנגר הנדרשים לניהול. נתונים אלה נועדו לשמש את צוותי התכנון לצורך קבלת החלטות תכנוניות מושכלות, תוך התחשבות בהשלכות התכנית על סביבתה בהיבטי נגר, ניקוז והצפות. הנספח מבסס עקרונות תכנון מקצועיים לניהול נגר וניקוז, במטרה להבטיח תכנון איכותי, עמיד, ומקיים, אשר מצמצם, ככל הניתן, את השפעת הפיתוח על המערכת ההידרולוגית הטבעית.

מטרת המסמך

בתכנית מפורטת מטרת המסמך היא להציג חלופה של מערכת ניקוז וניהול הנגר בתחום התכנית המפורטת, על מנת לעמוד בהסתברויות תכנון הגנה מפני הצפות וביעד ספיקה יוצאת מופחתת ויעד איגום זמני של התכנית. התכנית תציע את מערכת הניקוז, וכן, את אמצעי הוויסות העיקריים, לפי העניין, כאשר בשלב הרישוי, על מנת לעמוד ביעדי ניהול הנגר של התכנית, יקבעו שאר האמצעים.

בתכנית מתאר / כוללנית, מטרת המסמך היא להגדיר את המסגרת והעקרונות לנושא הניקוז וניהול הנגר בתכנית, הרלוונטיים למידת הפירוט של התכנית. בכלל זה, המסמך יסמן אזורים ומתקנים משמעותיים לניקוז ולניהול נגר ויציע הוראות לתכניות מפורטות, לרבות הכוונה לאופן העמידה ביעדי ניהול הנגר.

ניתן יהיה לעדכן את הנחיות הנספח מעת לעת, באישור המועצה הארצית, מבלי שהדבר יהווה שינוי לתכנית זו.

אופן העריכה והגשת המסמך :

א. המסמך יוגש באחריות ובחתימת עורך התכנית ועורך המסמך ויהווה חלק בלתי נפרד ממסמכי הרקע של התכנית.

ב. המסמך ייערך לאור ועל בסיס נתונים לרבות הנחיות ועקרונות שגובשו במסגרת תכנית אב עירונית לניהול נגר וניקוז / תכנית לניהול סיכוני שיטפונות / תכנית מתאר או כוללנית שנערך לה מסמך ניהול נגר וניקוז, ככל שיישנן. העדיפות היא למקורות נתונים כמה שיותר עדכניים ורלוונטיים לתכנית.

ג. המסמך יכלול, בין השאר ולפי הצורך (בהתאם לאופי ולסוג התכנית) את הנושאים המפורטים בסעיפים 1-6 שלהלן. ככל שהמסמך לא יכלול התייחסות לאחד הנושאים או יכלול התייחסות שונה מהמפורט מטה, יש לפרט את הסיבה לכך.

ד. המסמך ינוסח בצורה תמציתית ובהירה, ויוגש בליווי המסמכים הבאים:

- תקציר ובו עיקרי הממצאים וההמלצות, לפי סעיף 1 למסמך
- שמות וחתימות עורך המסמך והיועצים המקצועיים
- רשימה ביבליוגרפית והפניה למקורות הנתונים

ה. ככל שלא מפורטים בהנחיות למסמך מקורות המידע לשימוש, יש להסתמך, ככל הניתן, על מקורות מידע מקצועיים, עדכניים ומהימנים.

ו. עורך המסמך והרכב הצוות המקצועי יותאמו לסוג התכנית ולאופי השטח.

ז. המסמך יוגש בפורמט על פי דרישתו של מוסד התכנון

ח. המלצות המסמך ועקרונותיו יעוגנו בתשריט ובהוראות התכנית, זאת בכפוף לשיקול דעתו של מוסד התכנון.

הגדרות:

מעטפת נפחי הגשם	נפחי הנגר הנוצרים בשטח נדון, עבור תקופת חזרה נדונה, בכל משכי הזמן (מ-10 דקות עד 24 שעות) עבורם קיימות עוצמות גשם מחושבות בהתאם לפרסומים של משרדי ממשלה, חברות ממשלתיות, או גופים אחרים בתאום עם השירות המטאורולוגי.
ספיקה עודפת	ספיקת השיא של הנגר היוצא מכל שטח התכנית, שכוללת את השטחים המנוהלים (ספיקה יוצאת מופחתת לפי סעיף 7.1.3 בפרק המים) והלא מנוהלים בתחום התכנית. יחידת המידה היא מטר קוב לשניה (מקש"נ) או מטר קוב לשעה (מק"ש).
רום הצפה	הרום האבסולוטי מעל מפלס פני הים, אליו צפוי להגיע מפלס ההצפה לתקופת חזרה נתונה.
שקע אבסולוטי	אזור נמוך מסביבתו, אליו מתנקזים מים מכל הכיוונים ואין לו מוצא ניקוז טבעי.
התווך הרווי	האזור בתת הקרקע שהינו רוויי במי תהום והגבול העליון שלו הוא שפת מי התהום
התווך הבלתי רווי	האזור בתת הקרקע שנמצא בין פני הקרקע למי התהום ואינו רווי במים
תכניות לניהול נגר וניקוז	תמ"מ ו/או תכנית מתאר או תכנית כוללנית שנערך לה מסמך ניהול נגר וניקוז, ו/או תכנית אב עירונית לניהול נגר וניקוז ו/או תכנית לניהול סיכוני שיטפונות עדכנית.
תקופת חזרה	שכיחות סטטיסטית לחזרת אירוע מסוים בשנה (גשם, ספיקה או כל אירוע אחר). לדוגמא אירוע של 1:50 שנה יצוין כאירוע בעל הסתברות של 2%.

1. הנחיות כלליות להכנת המסמך

ההנחיות שלהלן מציגות את העקרונות והמטרות של הנספח, ומטרתן להציג את מכלול הנושאים שהנספח מקיף, ולפרט את אופן המענה הנדרש מכל תכנית, בהתאם למאפיינים שלה.

1.1. סוג התכנית

הנחיות המסמך מבדילות בין תכניות מפורטות לבין תכניות מתאריות / כוללניות, כך שישנן הנחיות אחידות וישנן הנחיות ייעודיות לכל סוג תכנית. ככל שאין התייחסות לסוג התכנית, יש לראות בהנחייה כמחייבת לכל סוגי התכניות. להלן נפרט מה המענה התכנוני שהנספח מציע בכל סוג תכנית:

1.1.1. **תכנית מפורטת**

א. עמידה בטבלה מס' 1 - הסתברויות לתכנון הגנה מפני הצפות לפי ייעודי / שימושי קרקע.

ב. הוכחת היתכנות עמידה ביעד ספיקה יוצאת מופחתת ע"י תכנון אמצעי איגום זמני, חלחול או ויסות (המוגדרים ביעד איגום זמני), וחישוב הספיקה העודפת (מהשטחים המנוהלים והלא מנוהלים), שיוצאת משטח התכנית אל מערכת הניקוז הקולטת.
לפי עניין, התכנית תכלול את אמצעי הוויסות העיקריים, ובהליך הרישוי, בהתאם ליעדים שנקבעו בתכנית, ייקבעו שאר האמצעים.

ג. תכנון מערכת האיסוף והולכת הנגר בתחום התכנית, כולל התחברות לאגנים חיצוניים מחוץ לתחום התכנית והתחברות למערכות האיסוף במורד.

1.1.2. **תכנית מתאר / כוללנית**

א. הגדרת מסגרת עקרונית של מערכת הניקוז וניהול הנגר המקומית ומדיניות מקומית לנושא ניהול הנגר
ב. גיבוש בסיס מידע עדכני בתחומי ההידרולוגיה והקרקע המקומיים
ג. הגדרת סכמת הניקוז המקומית הראשית תוך זיהוי אזורי הסיכון להצפות ואיתור שטחים ייעודיים משמעותיים לניהול נגר במרחב ולהעשרת מי תהום.
ד. קביעת הנחיות לנושא הניקוז וניהול הנגר לתכניות מפורטות.

תכנית מתאר / כוללנית אינה מחויבת בעמידה ביעדי ניהול נגר, כך שמטרת מסמך ניהול נגר וניקוז היא הגדרת המסגרת והעקרונות לנושא הניקוז וניהול הנגר בתכנית, הרלוונטיים למידת הפירוט שלה.
בכלל זאת, המסמך יסמן אזורים ומתקנים משמעותיים לניקוז ולניהול נגר, כגון, שטחים ומתקני איגום והשהייה, תעלות, מתקני קליטת מים, לרבות אומדן כמותי של אמצעים אלו. המסמך ימליץ על הוראות לנושא ניקוז וניהול נגר לתכניות מפורטות שיאושרו מכוח התכנית. הוראות אלו יערכו לאור הנתונים והמאפיינים המקומיים של התכנית וסביבתה, לרבות כושר ההולכה של עורקי מערכת הניקוז הקולטת, (הגדרת כושר הולכת העורקים תהיה בתיאום עם רשות הניקוז).
עוד יתייחס המסמך לנושא יעדי ניהול הנגר ואופן העמידה בהם, בין היתר, בהתייחס לתתי אגני הניקוז ולייעודי הקרקע בתכנית, לרבות התייחסות והכוונה לבחירת אמצעי ניהול נגר המותאמים למאפייני המקום.

1.2. מקורות / בסיסי נתונים למסמך

ככלל, וככל שלא מצוין אחרת, יש להתבסס בהכנת המסמך על הנתונים מתמ״א 1 או תכנית עדכנית אחרת, ככל שעוסקת בנושאי ניהול נגר וניקוז, כגון תמ״מ ו/או תכנית מתאר או כוללנית שנערך לה מסמך ניהול נגר וניקוז, ו/או תכנית אב עירונית לניהול נגר וניקוז ו/או תכנית לניהול סיכוני שיטפונות (להלן יקראו: 'תכניות לניהול נגר וניקוז'). העדיפות היא לתכניות שישמשו מקור נתונים עדכני ורלוונטי כמה שיותר לתכנית. כל הפנייה בנספח להתייחסות לתכניות אלו מותנית בקיום התכניות.

1.3.ויסות נגר

מטרת ויסות הנגר היא צמצום ספיקת הנגר היוצאת משטח התכנית בגין הנגר הנוצר בתחומה. ויסות הנגר יקבל מענה בתחום התכנית באמצעים כגון איגום, השהייה, חלחול, החדרה וכד'. לעניין זה, תיעול שמטרתו הולכת הנגר מחוץ לתכנית, לא ייחשב כאמצעי לוויסות נגר. מערכת התיעול העירונית תתוכנן ללא התייחסות להקטנת הספיקות כתוצאה מוויסות הנגר, על אף שתהיה מושפעת מכך.

1.3.1. **יעדי נגר בתכנית**

(תכנית מפורטת)

בהתאם לקבוע בסעיפים 7.1.2 ו 7.1.3 להוראות פרק המים לכל תכנית ייקבעו יעד איגום זמני מינימלי ויעד ספיקה יוצאת מופחתת מקסימלי, שיהיה עליה להבטיח כי יקבלו מענה בשטחה. בתכניות מעל 5 ד', חישוב יעדים אלו יעשה ע״י עורך מסמך זה, לכל תת אגן בתכנית, על בסיס נפח הנגר לניהול בתכנית המחושב באמצעות המחשבון, כמפורט בסעיף 1.3.2 להלן.

(תכנית מתאר / כוללנית)

תכניות אלו לא נדרשות לפי ס' 7.1.2 ו 7.1.3 בחישוב נפח נגר לניהול ו/או יעד איגום זמני ויעד ספיקה יוצאת מופחתת. אולם על מנת להגדיר את סכמת הניקוז המקומית, ובכלל זאת את אזורי האיגום הזמני הראשיים, יש לבצע חישוב פיזי והידרולוגי של נפחי הנגר הצפויים בשטח התכנית ובפרט באגני הניקוז שבה.

1.3.2. **מחשבון לחישוב נפח נגר לניהול (תכניות מעל 5 דונם):**
להלן הנתונים שיש להזין במחשבון: [7]

- שטח התכנית בדונם
- שטח התכסית האטומה במצב המוצע בתכנית
- אזור הגשם בו מממוקמת התכנית (לטובת עובי הגשם היממתי)
- סוג הקרקע הדומיננטי בתכנית

1.4.תקופת חזרה
ככל שלא צוין אחרת, התייחסות לספיקה או נפח תכן הנגר במסמך תהיה לתקופת חזרה של 50 :1.

1.5.תכנון מערכת הניקוז (איסוף וההולכה של הנגר)
מערכת הניקוז בתחום התכנית תתוכנן להסתברויות המפורטות בטבלה מס' 1 בנפרד וללא התחשבות להפחתה כתוצאה מאמצעי ויסות, חלחול והחדרה המוצעים בתכנית.

1.6.תכנון מערך ניהול הנגר בתכנית
בהתאם למאפייני התכנית והנתונים והניתוחים ההידרולוגיים והגיאומורפולוגיים של התכנית וסביבתה, שנאספו בנספח זה, תגובש תפישת התכנון של מערכת הולכה וקליטת הנגר בתכנית, שטחי האיגום הזמני ויעדי יציאת הנגר מתחום התכנית (ויסות / חלחול), בהתאם למפורט להלן:

1.6.1. **עמידה ביעד איגום זמני ויעד ספיקה יוצאת מופחתת (להלן: יעדי ניהול הנגר) (בהתאם לסעיפים 7.1.2 ו 7.1.3 לפרק המים) (תכנית מפורטת)**
יש לוודא היתכנות מימוש ותפקוד אמצעי הוויסות המוצעים לטובת עמידת התכנית ביעדי ניהול הנגר.

1.6.2. **בחירה ופריסת האמצעים:**
א. הצעת תמהיל אמצעי ויסות הנגר לתכנית, במטרה לוודא היתכנות לעמידה ביעדי האיגום הזמני והספיקה יוצאת מופחתת.
ב. בחירת אמצעי הוויסות תיעשה לאור מאפייני השטח והתנאים המקומיים, כאשר המטרה היא להבטיח, ככל הניתן, את מימוש האמצעים ואת יעילותם.
ג. מיקום ותמהיל האמצעים ייעשה בהתאם לאמור בס' 7.1.6 בפרק המים.
ד. התכנית תכלול, לפי עניין, את אמצעי הוויסות הראשיים, כאשר האמצעים הנוספים הנדרשים לטובת עמידה ביעדי ניהול הנגר שנקבעו בתכנית, יעשו בשלב הרישוי.
(תכנית מתאר / כוללנית)

1.6.3. **התאמת ספיקה עודפת למערכת הניקוז במורד**
יש לבדוק כי עורק הניקוז הקולט במורד הסמוך (מובל / תעלה), יכול להכיל את הספיקה העודפת של התכנית, וככל ואינו יכול להכיל, יש להציע פתרונות.

1.6.4. **חלחול והחדרה למי תהום**
כאמור בסעיף 7.1.8 להוראות פרק המים, תינתן עדיפות להכללת אמצעי חלחול והחדרת נגר למי תהום באזורים 'בעלי עדיפות להחדרה למי תהום', לפי מפת 'אזורי עדיפות להחדרה למי תהום'.[8] להלן היבטים נדרש להתייחס אליהם, בעת הטמעת אמצעי חלחול והחדרה:
א. באמצעות שילוב אמצעי חלחול והחדרה אף ניתן יהיה להקטין עד 30% מיעד האיגום הזמני, בכפוף לעמידה בתנאים המפורטים בס' 4.4.ג' בנספח ב'4.

[7] את המחשבון ניתן למצוא באתר מינהל התכנון בכתובת:
https://www.gov.il/he/departments/general/upper_runoff.

[8] כפי שהיא מפורסמת על ידי רשות המים באתר data.gov. בקישור
https://data.gov.il/dataset/runoff_recharge_prioritization_areas

ב. אמצעי חלחול או החדרה ייבחנו, בין היתר, ביחס להשפעתם על יסודות מבנים סמוכים, בהתאם לת"י 940 או כפי שישתנה מעת לעת, בשל הצורך להבטיח את יציבות המבנים.

ג. בתכנית מפורטת תסומן רצועה ברוחב 75 מ', מזרחית לגג המצוק החופי, בתחום הרצועה יש להפנות את הנגר העודף מזרחה ולא יוטמעו אמצעים הכוללים חלחול והחדרה מכל סוג שהוא, בשל סכנת ערעור יסודות המצוק.

1.7. הגנה מפני הצפות

(תכנית מפורטת)

בנוסף לחובת וויסות הנגר בתכנית בהתאם לאמור בסעיפים 7.1.2 ו-7.1.3 לפרק המים, יש לוודא שייעודי / שימושי הקרקע בשטח התכנית לא יוצפו לפי ההסתברויות המפורטות בטבלה מס' 1. מניעת ההצפות כאמור תיעשה ע"י שימוש משולב של תשתית הניקוז, אמצעי ויסות וניהול הנגר ותכנון גובה הבינוי והקרקע.

1.7.1. תכנון מערכת הניקוז והנחלים בתכנית

(תכנית מפורטת)

מערכת הניקוז העילית והתת קרקעית ובכללה נחלים, תתוכנן לאור ההנחיות עבור שימוש הקרקע בטבלה מס' 1, בהתאם לקיבולת מערכת הניקוז העירונית הקולטת. מערכת הניקוז תתוכנן בלי להתחשב בהקטנת הספיקות כתוצאה מוויסות, חלחול והחדרת נגר.

(תכנית מתאר / כוללנית)

חישוב מערכת הניקוז העילית והתת קרקעית הראשית.

1.7.2. רום מפלס הצפה

(תכנית מפורטת)

יש לציין בנספח את גבולות ורומי ההצפה מפשטי הצפה ומשקעים אבסולוטיים, הרלוונטיים לשטח התכנית. נתונים אלה אמורים לשמש את עורך התכנית ומוסד התכנון בקביעת רומי בניה (גבהי 0.00+, ספי מפתנים למרתפים וכד'), על פי הסתברויות המפורטות בשימושי הקרקע בהתאם לטבלה מס' 1.

החישוב יתבסס על מידע קיים של פשטי ורומי הצפה, שיילקח מתוך 'תכניות לניהול נגר וניקוז'. ככל שהמידע אינו קיים, אין צורך לציין את פשטי ורומי ההצפה כאמור, פרט למצב בו מוצעת בנייה בתת הקרקע בתחום שקע אבסולוטי ו/או אזור הידוע בהיסטורית הצפות ו/או פשט הצפה, עבורו נדרש לחשב את תחום פשט ההצפה ואת רום מפלסי ההצפה.

(תכנית מתאר / כוללנית)

הביטוי של פשטי ורומי ההצפה יהיו ברמה עקרונית בלבד, קרי, הנחיות כלליות המגדירות את היחס בין הבינוי לרחוב, כניסה למרתפי חנייה והימצאותם של אזורי סיכון להצפות / שקעים אבסולוטיים.

1.7.3. הפרדת מערכות הניקוז והשפכים (תכנית מפורטת)

בהתאם לאמור בתקנה 47 בתקנות התכנון והבניה (תכן הבניה) (תברואה), תש"ף- 2019, ולתקנה 6 בתקנות המים (מניעת זיהום מים) (מערכת להולכת שפכים), התשע"ב-2011, הקובעות תכנון נפרד של מערכת הניקוז ומערכת הולכת שפכים ברשויות המקומיות, התכנית תבטיח שמערכת הניקוז המוצעת, על תשתית התיעול ואמצעי ויסות הנגר, תתוכנן ותיושם בנפרד ממערכות הולכת השפכים.

2. תקציר נספח ב׳4

2.1. הצגת התכנית

בראשית המסמך יוצגו הנתונים הבאים:

(תכנית מפורטת)

א. תיאור המקום (תיאור מילולי כללי, כתובת, נ.צ, גוש חלקה)
ב. שטח התכנית בדונם
ג. שטח התכסית האטומה במצב המוצע בתכנית
ד. אזור/י הגשם בהתאם למפת אזורי הגשם
ה. נחלים, פשט הצפה, פשט הצפה לגריעה מותנית ושטחי הצפה כפי שמסומנים בתשריטי תמ״א 1
ו. פירוט אזורי עדיפות להחדרה למי תהום / ללא עדיפות להחדרה
ז. סוג/י קרקע דומיננטיים
ח. מקדם/י הנגר לסוג הקרקע במצב קיים ומוצע
ט. נפח נגר לניהול בתכנית, יעד איגום זמני ויעד ספיקה יוצאת מופחתת עבור כל אגן ניקוז (ס׳ 2.2)
י. פוטנציאל נפח נגר לוויסות בתכנית במ״ק (סיכום טבלה בס׳ 2.3)

(תכנית מתאר / כוללנית)

הצגת נתוני השטח הרלוונטיים לרזולוציה של התכנית, פירוט מאפייני הניקוז של התכנית, כגון: מיקומה באגן בניקוז, תרומות נגר, אתגרים מהותיים, היסטוריית הצפות בשטח התכנית וסביבתה.

2.2. טבלת יעדי ניהול לתכנית, בהתאם לקבוע בס׳ 7.1.2 ו 7.1.3 בפרק המים (תכנית מפורטת)

אגן	מגרשים / מתחמים בתחום האגן	יעד נפח איגום זמני (מ״ק)	יעד ספיקה יוצאת מופחתת (מ״ק/ שנ׳)	ספיקת חלחול / החדרה (מ״ק/ שנ׳)*
A				
B				
סיכום התכנית				

* בהתאם לס׳ 4.4.ב׳ בנספח זה. כמו כן, ס׳ 4.4.ג׳ קובע את התנאים בהם ניתן להקטין עד 30% מיעד האיגום הזמני, בכפוף לשילוב פתרונות חלחול והחדרה. ספיקת החלחול / החדרה הסופית יכולה להיקבע רק בהתייחס לסקר קרקע, שלא תמיד קיים בשלב התכנון. בהתאם לכך, ככל שלא קיים סקר קרקע עדכני לסביבת התכנית, יעד האיגום הזמני לתכנית / אגן, יקבע בטבלה כיעד המלא, ללא ההקטנה התלויה בספיקת החלחול / החדרה המוצעת. במצב זה, יש לציין בהערות לטבלה, שניתן יהיה להקטין את יעד האיגום הזמני, בכפוף להוכחת עמידה בספיקת החלחול / החדרה, שיוכלו להיעשות בהליך הרישוי, לאור ממצאי סקר קרקע.

2.3.פירוט אמצעי / מתקני וויסות עיקריים בחלוקה לאגנים** (תכנית מפורטת)

אגן	שטח האגן (דונם)	שטח מנוהל באגן (דונם)	מיקום המתקנים / אמצעים (תא שטח)	אופן יציאת הנגר מהמתקן / אמצעי	נפח איגום זמני (מ"ק)	פתרון איגום זמני	ספיקת חלחול /החדרה (מ"ק/שעה)	שטח חלחול דרוש (מ"ר)	ספיקת יציאה מופחתת (מ"ק/שעה)	סוג הפתרון לספיקת היציאה המופחתת	סה"כ נפח יומי מנוהל (מ"ק)
A				חלחול; ויסות ; שילוב.		מעל הקרקע (אוויר) ; בגינה / משטח גרנולרי ; בתת הקרקע (אוויר).					
B											
סיכום תכנית			ל.ר	ל.ר		ל.ר				ל.ר	

** יש לפרט את האמצעים/ מתקנים הראשיים שהתכנית כוללת הוראות בעניינם

2.4.המלצות לשילוב בהוראות, בהתאם לסעיף 5 בנספח ב'4

המלצות לסעיפים שישולבו בהוראות התכנית

3. טבלה מס' 1: הסתברויות לתכנון הגנה מפני הצפות לפי ייעודי / שימושי קרקע: [9]

הטבלה שלהלן מגדירה באילו הסתברויות התכנית נדרשת להבטיח הגנה מפני הצפות, בהתאמה לייעודי / שימושי הקרקע המוצעים בה. להלן:

השימוש בשטח		תקופת חזרה מינימלית בשנים
רחובות וכבישים עירוניים	מערכת ניקוז[10]	5
חקלאות: גידולי שדה ומטעים		10
חקלאות: מבני צמיחה		25
כבישים ארציים ומסילות ברזל		50
פארקים ושטחים ציבוריים פתוחים		10
סוללות, מאגרים וסכרים		100
בנייה בתת הקרקע		100
מגורים, מבני ציבור, מסחר, תעסוקה, תעשייה, אכסון מלונאי/אירוח כפרי, לפי גובה 0.00+		100
מתחמים אסטרטגיים[11]		100

(א) ההסתברויות בטבלה מגדירות גם את ההגנה על ייעודי / שימושי קרקע קיימים.

(ב) עדכון הטבלה יהיה באישור הממונה על פי חוק הניקוז וההגנה מפני שיטפונות (1957, התשי"ח).

[9] ככל שהייעוד / שימוש מיועד לשמש כאמצעי לוויסות נגר בדרכים של איגום/ השהייה/ חלחול, הקריטריונים בטבלה אינם חלים עליו.

[10] על מערכת הניקוז למנוע הצפות בתקופת חזרה מינימלית של 5 :1 שנים, ללא התחשבות באמצעי ויסות הנגר. לעניין זה בלבד, הצפה תחשב לכל היערמות מים החורגת ממערכת הניקוז. זאת למעט רחובות המתוכננים להולכת נגר.

[11] מתקני תשתית בעלי חשיבות ברמה הלאומית, החיוניים לביטחון המדינה או שלום הציבור, ונדרש להבטיח את רציפותם התפקודית בשגרה ובחירום.

4. נספח ב'4 - נספח לניהול נגר וניקוז בתכנית

1. נתוני רקע לתכנון

1.1. רקע קצר על התכנית, מיקומה, תחולתה ואתגרים מרכזיים בתחום הניקוז והנגר

1.2. נתוני קרקע בשטח התכנית

ציון סוג או סוגי הקרקע הדומיננטיים בשטח התכנית; מוליכות הידראולית ברוויה;[12] ומקדם הנגר.[13] ניתן להשיג את הנתונים משכבת 'חבורות קרקע'. ככל שישנם נתונים מקידוח/ים סמוך/ים, יש להציג לוגים של הקידוחים עם ציון שכבות הקרקע בעומקים השונים.

1.3. נתוני גשם

אזור הגשם ועוצמות הגשם לתכנון לפי נספח עוצמות הגשם.[14] ניתן לעשות שימוש במקורות אחרים (שמ"ט / נתיבי ישראל), ובלבד שהשימוש במקור הנבחר יהיה אחיד ועקבי בכלל הנספח, ושעוצמות הגשם הנקובות לא יפחתו מהעוצמות בנספח עוצמות הגשם לעיל.

1.4. מי תהום (באזורי עדיפות להחדרה)

א. ציון חפיפה עם מפת 'אזורים חשודים בזיהום מי תהום' כמסומן בתשריט תכנית זו. ככל שישנו מידע מסקר קרקע / סקר היסטורי / תסקיר השפעה על הסביבה לתכנית או מקור מהימן אחר, יש לציינם.

ב. ככל שהתכנית מציעה קידוחים, יש להציג נתוני רום אבסולוטי ועומק מי תהום מקידוח/ים סמוך/ים, במידה וישנם, או מידע משכבת "מפלס מי תהום" של רשות המים.

ג. ככל שהתכנית מציעה קידוחי החדרה לשכבת מי התהום, יש לפרט בטבלה את קידוחי מי השתייה שרדיוס המגן שלהם חופף את שטח התכנית, תוך פירוט הנתונים הבאים: שם הקידוח, נ.צ, פעיל / לא פעיל, רדיוסי מגן, עומק, שכבת אקוויפר[15]

1.5. נחלים

ככל ששטח התכנית כולל נחל/ים או סמוך / חופף לתחומי הנחל, כפי שמפורט בסעיף 4 בפרק הנחלים:

א. הצגת הנתונים ההידרולוגים במצב הקיים: מאפייני אגן הניקוז, כושר ההולכה, נתוני ספיקות, הידרוגרף, מעבירי מים ומתקנים הידראוליים קיימים בנחל . במידה וממוקמת בנחל תחנה הידרומטרית, יש לציין את נתוני הספיקות ונפחי הנגר לפי המדידות בתחנה הרלוונטית.[16]

ב. בתכנון הנחל וסביבתו יש להתייחס להיבטים הסביבתיים המפורטים במסמך הסביבתי הנלווה לתכנית.

1.6. תכסיות אטומות למחשבון (תכנית מפורטת)

הצגת 'טבלת שטחים' (טבלה מס' 3.2 בהוראות התכנית) לפי מצב קיים ומוצע, תוך פירוט היקף התכסית המשוערת בכל ייעוד קרקע במצב המוצע.

1.7. מערכת הניקוז שקיימת בתחום התכנית והחיבורים מחוץ לתכנית

פירוט המצב הקיים בשטח התכנית מבחינת חיבורי הניקוז במעלה ובמורד הסמוך, בדגש על צווארי בקבוק ונקודות כשל כגון מעבירי מים או תשתיות ניקוז.

1.8. פשטי ורומי הצפה

יש לציין אם התכנית חלה בתחום פשט הצפה או פשט הצפה לגריעה מותנית. לצורך כך יש לבחון חפיפה עם מפת פשטי הצפה העדכנית יותר, מתמ"א 1 או מ'תכנית לניהול נגר וניקוז', ולציין את

---

[12] ככל שנעשה סקר קרקע, יש לקחת את הנתונים משם. אחרת יש להסתמך על נתונים מטבלה 'סיווג קרקעות ותכונותיהן הפיזיקליות (Rawls, et al., 1983)'. ניתן למצוא את הטבלה בפרק ההידרולוגי במסמך המדיניות לניהול נגר של מינהל התכנון.

[13] לפי טבלה 18 בפרק ההידרולוגי במסמך המדיניות לניהול נגר של מינהל התכנון

[14] ניתן למצוא באתר מינהל התכנון בכתובת: https://www.gov.il/he/departments/general/upper_runoff

[15] ככל שמדובר בקידוח לא פעיל, יש לקבל את התייחסות רשות המים לגבי אי הכללתו

[16] את פריסת התחנות ניתן למצוא באתר GOVMAP

רום ההצפה במקרה של חפיפה. בהיעדר נתונים זמינים, יש להתייעץ עם רשות הניקוז לגבי ציון הנתונים. ראו סעיף 1.7.2 ב'הנחיות כלליות להכנת המסמך', לעניין החישובים הנדרשים באזורי סיכון.

1.9. שקעים אבסולוטיים

ציון מיקומים של שקעים אבסולוטיים בתחום התכנית ובסביבתה, ושטחי אגני ההיקוות המתנקזים אליו. שקעים אבסולוטיים בתחום שטח פתוח, להם חשיבות אקולוגית כבית גידול לח (שטח הצפה), יש לפעול לאור עקרונות סעיף 5.1.5 לפרק הנחלים.

1.10. סקירת הצפות קודמות

ככל שישנם נתונים זמינים, הצגת הצפות קודמות לפי דיווחים / נתונים מקומיים.[17]

2. הידרולוגיה

בסעיף זה מחושבים נתוני ספיקות התכן ונפחי הנגר בהתאם למודלים ההידרולוגים שנעשה בהם שימוש בתכנית.

2.1. מודלים הידרולוגיים

בתכניות בהן משתמשים ביותר ממודל הידרולוגי אחד, יש להציג בנפרד את החישובים לכל מודל, ולערוך השוואה בין המודלים (במידה ומחושבים לאותו אגן ניקוז) ולפרט את הרציונל לבחירת המודל/ים המייצג/ים.

2.2. חלוקה לאגני ניקוז במצב קיים ומוצע

א. מצב קיים: הצגת טבלה המפרטת את כל אגני הניקוז שבחפיפה עם התכנית ותורמים לה נגר, תוך פירוט הנתונים הבאים: שטח; אחוז השטח האטום המוצע; שיפוע ממוצע; מקדם נגר משוקלל, אורך אפיק ראשי, זמן ריכוז.

ב. מצב מוצע: ככל שהתכנית מציעה לשנות את אגני הניקוז בתכנית יש לציין את אותם הנתונים לגבי האגנים המוצעים.

2.3. ספיקות תכן מצב קיים ומוצע

א. חישוב ספיקות תכן בנקודות כניסה ויציאה בנחלים, תעלות ומערכות תיעול תת-קרקעיים ראשיים בתחום התכנית. החישובים יהיו לתקופות חזרה שונות בהתאם לטבלה מס' 1, ולאור השימושים במצב הקיים, וכן, לפי זמני הריכוז שחושבו במצב קיים.

ב. חישוב ספיקות תכן במצב המוצע בנקודות המפורטות בסעיף א', בהתאם לסכמת הניקוז המוצעת בתכנית.

3. מערכות ניקוז מתוכננות

3.1. תיאור כללי

תאור מערכת הניקוז המוצעת מבחינת כיווני זרימה וחיבורים למורד.

3.2. חישוב מערכות הניקוז השונות

(תכנית מפורטת)

הצגת טבלה המפרטת, לגבי כל רכיב במערכות הניקוז (נחלים, קווי תיעול תת קרקעיים, תעלות, מעבירי מים וכד'), את הנתונים הבאים: ספיקת תכן וכושר הולכה; הסתברות תכן; נתונים פיזים (מידות ושיפוע); גובה המים; מהירות זרימה וכל נתון רלוונטי אחר).

(תכנית מתאר / כוללנית)

הצגת הנתונים הנדרשים לעיל, לעורקי הניקוז הראשיים בלבד, כפי שהוגדרו בנספח זה.

[17] ניתן לפנות למוקד העירוני / מקומי או לרשות הניקוז

3.3. הגנה מפני הצפות לפי טבלה מס׳ 1

א. פירוט המגרשים החופפים פשטי ההצפה ושקעים אבסולוטיים, תוך ציון גובה ההצפה במגרש, בהתאם להסתברויות ההגנה המוגדרת לייעוד / שימוש הקרקע, בטבלה מס׳ 1. (בתכנית מתאר / כוללנית, הפירוט יהיה ברזולוציה המתאימה לתכנית)

ב. תחום פשטי ההצפה ושקעים אבסולוטיים ורומי הצפות יעמדו בבסיס קביעת רומי בניה (גבהי 00+, ספי מפתנים למרתפים וכד׳), בהתייחס לתקופות החזרה המפורטות ביעודי /שימושי הקרקע, בהתאם לטבלה מס׳ 1 (למעט ׳רחובות וכבישים עירוניים׳). (תכניות מפורטות)

ג. החישוב יתבסס על מידע קיים מתוך ׳תכניות לניהול נגר וניקוז׳. ככל שהמידע אינו קיים, אין צורך לציין את פשטי ורומי ההצפה, פרט למצב בו מוצעת בנייה בתת הקרקע בתחום שקע אבסולוטי, ו/או אזור הידוע בהיסטורית הצפות ו/או פשט הצפה, עבורו נדרש לחשב את תחום פשט ההצפה ואת רום מפלסי ההצפה. (תכניות מפורטות)

4. וויסות נגר (תכניות מפורטות)

החישובים בפרק זה יבוצעו עבור כל אגן ניקוז בנפרד (בהתאם לחלוקה בסעיף 2.2 לעיל). יש להזין את הנתונים בטבלה מסכמת שלהלן.

טבלה מס׳ 2 - יעדי ניהול נגר בחלוקה לאגנים								
מס׳ אגן	שטח האגן	שטח לא מנוהל	מקדם נגר	נפח נגר לניהול	נפח איגום פיזי	ספיקת חלחול / החדרה	ספיקת יציאה מופחתת	ספיקה עודפת

4.1. נפח נגר לניהול

הצגת נפח הנגר לניהול בתכנית בהתאם למחשבון, ככל שהתכנית כוללת מספר אגני ניקוז, יש לבצע את החישוב לכל תת אגן.

4.2. חישוב שטחים לא מנוהלים

חישוב השטח שהנגר הנוצר בתחומו אינו נדרש לוויסות (אינו מנוקז למתקן איגום זמני / חלחול). חישוב ספיקת היציאה מהשטח הנ״ל לצורך חישוב הספיקה העודפת משטחי התכנית, לתקופת חזרה של 50 :1.

4.3. יעד ספיקת יציאה מופחתת

חישוב והגדרת יעד ספיקה יציאה מופחתת לכל אגן ניקוז בשטח התכנית, בהתאם לסכמת הניקוז המתוכננת.

4.4. חישוב נפחי איגום זמני וספיקות באגני הניקוז

א. חישוב והגדרת יעד איגום זמני לכל אגן ניקוז, בהתאם למעטפת הנפחים, או אופן חישוב מקובל אחר.

ב. ככל שהתכנית חלה בתחום ׳אזור העדפה להעשרת מי תהום׳ וכוללת אמצעי חלחול והחדרה, יש להציג חישוב של נפחי החלחול וההחדרה.

ג. ניתן להקטין עד 30% מיעד האיגום הזמני לתכנית / אגן, בכפוף לשילוב פתרונות חלחול והחדרה, ובתנאי שהוכח כי ספיקת החלחול / החדרה המוצעת ונפח האיגום הזמני המוקטן, מאפשרים יחד עמידה בספיקת היציאה המופחתת הקבוע לתכנית / לאגן.

4.5.עמידה ביעדי האיגום הזמני והספיקה יוצאת מופחתת

הצגת מכלול האמצעים העיקריים המוצעים בתכנית, הנדרשים לטובת עמידה ביעד האיגום הזמני והספיקה יוצאת מופחתת, בפירוט הבא:

א. **אמצעי איגום זמני:** פירוט המאפיינים של כל אמצעי (לרבות: שטח מנוקז, נפח איגום פיזי, ממדים פיזיים (שטח, גובה), רום חיבור גרביטציוני (invert level), חיבור גרביטציוני או לחילופין חיבור קו הסניקה למערכת הקולטת. כל זאת בהתייחס ליעד/י האיגום הזמני שהוגדר/ו לאגן הניקוז/ תכנית.

ב. **מתקני היציאה מהאיגומים הזמניים:** היכן שרלוונטי, יש להציג חישוב הידראולי של מתקני היציאה בהתאם ליעד/י הספיקה יוצאת מופחתת שהוגדר/ו לאגן הניקוז / תכנית.

ג. **חלחול והחדרה:** באזורי עדיפות להעשרת מי תהום, יש להציג חישוב הידראולי של ספיקות ונפחי החלחול וההחדרה.

4.6.השוואת ספיקות יציאה משטח התכנית בשלושה מצבים

השוואת ספיקות יציאה מהתכנית לתקופת חזרה של 50 :1 ב'מצב קיים', 'מצב מוצע ללא ויסות' ו'מצב מוצע כולל ויסות'.

5. המלצות להוראות התכנית (ייערך בשיתוף עם אדריכל.ית ואדריכל.ית הנוף בתכנית)

א. בהסתמך על ממצאי מסמך זה, יש להציע סט הוראות לשילוב בהוראות התכנית המחייבות.

ב. בתכנית מפורטת ההוראות יתייחסו, לפי עניין ל:

1. יעד איגום זמני ויעד ספיקה יוצאת מופחתת לתכנית ו/או למתחמים בתחומה;
2. קביעת אמצעים משמעותיים לוויסות נגר;
3. באזורי הסיכון, הגדרת גובה 0.00+, ובשאר התכנית, גובה יחסי של כניסות לחניונים תת קרקעיים ולמפלסי בתים, (תוך השארת מרחב גמישות, בין היתר, לאור שינויים שייתכנו במערכת הניקוז כתוצאה מביצוע אמצעי ניהול נגר);
4. חיבורים של מערכת הניקוז בתכנית לסביבתה;
5. ככל והתכנית כוללת נחלים או חופפת לתחומי נחלים, התכנית תקבע הנחיות למאפיינים ההידרולוגיים, ההידראוליים והסביבתיים של הנחל. ההנחיות ייקבעו בהתאם לכושר ההולכה המתוכנן, לרגישות ולפוטנציאל הסביבתי של הנחל.
6. כל הנחייה הרלוונטית להליך הרישוי של אמצעי ניהול הנגר והניקוז בתכנית, דוגמת התייחסות לצורך בתכנון שיפועי שטחים ציבוריים פתוחים, דרכים / כיכרות/ איי תנועה וחצרות מבנים וכיוצ"ב.

ג. בתכנית מתאר / כוללנית, ההוראות יכללו הנחייה לתכניות מפורטות שיצאו מכוחה, ויתייחסו, לפי עניין, לנושאים המפורטים מעלה, בהתאמה למאפיינים ולרזולוציה של התכנית.

6. תשריטי ניהול נגר וניקוז

מטרת פרק זה הוא לפרט את המידע הגיאורגפי הנדרש לתשריטים בנספח, להלן:

6.1. מצב קיים

הצגת גבולות אגני הניקוז החופפים ותורמים נגר לתכנית על רקע מפה מצבית או מפה טופוגרפית, תוך ציון הנקודות המייצגות (נקודת/ות הכניסה והיציאה מהתכנית), מערכת ניקוז קיימת על המרכיבים השונים (תיעול, מובלים, מעבירי מים ועוד), פשטי הצפה, שקעים אבסולוטיים, קידוחי מים ורדיוסי מגן (ככל שמוצעים אמצעי חלחול והחדרה), תוואי נחלים ותחומי הנחל מתכנית זו ועוד.

6.2. שטחים מנוהלים (תכניות מפורטות)

הצגת גבולות השטחים שהנגר הנוצר בתחומם מנוהל / לא מנוהל / שטחים שלא נכללו במסגרת החישוב במחשבון.

6.3. מצב מוצע - תשריט ראשי

הצגת מערכות הניקוז וניהול הנגר המוצעות בתכנית בהתאם למאפייני התכנית, לרבות, שטחה, היקפי הבינוי המוצעים בה. ככל שישנו עומס פרטים, ניתן לחלק את המידע למספר תשריטים.

6.3.1. תכנון:

1. גבולות אגני ניקוז
2. מספור אגני ניקוז וספיקות התכן בנקודות המייצגות, בהתאם לסעיף 2.2 בנספח זה.
3. מערכת ניקוז מתוכננת (תיעול תת קרקעי, תעלות, מעבירי מים וכו', לרבות ציון ממדים, שיפוע אורכי וכיו"ב)
4. כיווני זרימה של מגרשיסומערכות תיעול **(בתכניות מתאר / כוללניות לא נדרש להציג מגרשים)**
5. נחלים ותחומי הנחלים לפי פרק הנחלים בתכנית זו.
6. רומי תחתית במתקנים ראשיים (גשרים, מעבירי מים, נחלים ותעלות) **(תכניות מפורטות)**
7. גובה מים במתקני חציה (מעבירי מים וגשרים) **(תכניות מפורטות)**
8. סימון אזורים שמיועדים לאיגום זמני וחלחול
9. תכנון עקרוני, בשילוב אדריכל.ית הנוף של מתקני האיגום הזמני העיקריים

6.3.2. נתוני רקע: (תכניות מפורטות)

1. מדידה מצבית
2. קו הכחול
3. חלוקה למגרשים
4. בינוי מוצע
5. קו מרתף
6. כבישים כולל ציר עם ציון רומים
7. תכנית נופית, המתייחסת בעיקר לשצ"פים

6.3.3. מתקני איגום זמני עיקריים: (תכניות מפורטות)

הצגת מיקום מתקני האיגום הזמני המרכזיים (המיועדים לוויסות ו/או חלחול). הוכחת היתכנות בשילוב עם אדריכל.ית הנוף. יש לפרט את הנתונים הבאים לגבי כל מתקן:

1. נפח איגום זמני
2. שטח חלחול
3. ספיקה כניסה
4. ספיקת יציאה מופחתת
5. מפלס מים עליון
6. פרטי מנגנון היציאה (צינור או משאבות)
7. מיקום גלישת החירום

6.3.4. הסדרת נחלים / תעלות: (תכניות מפורטות)

ככל שהתכנית כוללת בתחומה נחל או תעלה, נדרש להציג את הנתונים הבאים:

א. תנוחה: (ניתן להציג גם כחלק מתשריט מצב מוצע)

1. רום תחתית בציר הנחל הסדרה כל 20 מ'
2. מיקום מעבירי מים וגשרים כולל ציון: ממדים; רום תחתית; רום המים
3. גדות האפיק
4. רצועת מגן לפי חוק הניקוז וההגנה מפני שיטפונות (התשי"ח, 1957)
5. רצועות ניהול נגר
6. רצועות השפעה
7. פיתוח נופי לאורך התוואי
8. תשתיות

ב. חתך אורך של ציר הנחל / תעלה שכולל:

1. גובה תחתית קיים
2. גובה תחתית מוצע
3. רום גדות קיים / מתוכנן בדגש על בינוי סמוך
4. רום מים / אנרגיה, היכן שרלוונטי
5. מתקני חצייה
6. הצגת חתך האורך בקנ״מ א-סימטרי ביחס בין האורך לגובה.

חתכי רוחב טיפוסיים:

בהתאם לשינוי בחתך התעלה, קירבה לשימושים הנדרשים בהגנה מפני הצפות (לפי טבלה מס׳ 1) וכדומה. החתכים צריכים להיות במיקומים רלוונטיים ומשולבים עם התכנון הנופי. בחתך יש להציג את הפרטים הבאים:

1. רום תחתית, גובה מים בחתך, גדות
2. אמצעי ייצוב הגדות (ייצוב צימחי או קשיח)
3. רצועת מגן לפי חוק הניקוז וההגנה מפני שיטפונות (התשי״ח, 1957)
4. רצועות ניהול נגר
5. רצועות השפעה
6. שימושים בתחומי הנחל ובסמיכות לנחל - על קרקעי
7. תשתיות תת קרקעיות בתחומי הנחל

6.3.5. חתכי אורך של מובלי תיעול ראשיים (מעל לקוטר / גובה של 1.5 מ׳): (תכניות מפורטות)

בנוסף לסימון בתשריט, נדרש להציג חתך אורך שכולל את הפרטים הבאים:

1. רום תחתית קיים
2. רום תחתית מוצע
3. רום קרקע / כבישים מעל המובל
4. גובה מים במובל

6.3.6. גשרים (תכניות מפורטות)

ככל שמוצעים גשרים מעל לנחלים / תעלות, יש להציג חתך אורך של הגשר (לרוב כחלק מהסדרת הנחל / תעלה), וחתך רוחב משולב אדריכלי ונופי.

נספח ב'5 - כתב התחייבות לשיפוי - היתרי בניה לקווים ולמתקנים למי מערכת

הואיל: והממשלה החליטה לאשר את תמ"א 34/ב/6 ואת תמ"א 1 (להלן "התכנית") כפי שהומלץ בפניה על ידי המועצה הארצית לתכנון ולבניה;

והואיל ועל פי סעיף 21 לתכנית, מתן היתר בניה להקמת מתקן מים או קו מים יותנה בהמצאת כתב שיפוי על ידי מבקש ההיתר, לפיכך _____ (להלן: "המשפה") מתחייב בזאת לטובת הוועדה המקומית _____ (להלן: "הוועדה") כדלהלן:

חובת שיפוי

1. המשפה מתחייב לשפות את הוועדה המקומית בגין תשלומי פיצויים שהוועדה תחויב בהם, אם תחויב, לפי סעיף 197 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה - 1965 (להלן: "החוק") וזאת בכל הנוגע להקמת מתקן מים או קו מים על פי היתר מספר _____ לרבות בגין הוספת מתקני מים או מתקנים נלווים בתחום החצר.

תחולת השיפוי

2. ההתחייבות לשיפוי תחול על תשלומים מכוח תביעות פיצויים לפי סעיף 197 לחוק בגין פגיעה עקב הקמת מתקן המים או קו מים בהתאם להיתר שהוצא על פי התכנית, לרבות עקב הגדלתו בעתיד.

היקף השיפוי

3. השיפוי יהיה בהיקף של 80% (שמונים אחוזים) מסך הפיצויים שהוועדה המקומית חויבה בתביעה לפי סעיף 197 לחוק, ובכפוף למילוי כל האמור בכתב התחייבות זה.

תאום בין תביעות פיצויים וקיזוז מתשלומים ישירים לוועדה המקומית או לרשות המקומית.

4.
א. אם מכל סיבה שהיא המשפה ישלם או יחויב בתשלום פיצויים בגין מתקן מים או קו מים שיוקם על פי התכנית כאמור בסעיף 2 לעיל, לפי סעיף 197 לחוק, ינוכה סכום הפיצויים כאמור, מחבותו בשיפוי, אם תחויב אותה ועדה מקומית שבתחומה חויב המשפה בפיצוי, לגבי אותו תובע ואותו חיוב.
ב. חויבה הוועדה המקומית בהתאם לדרישת המשפה, לנקוט בהליכים בהתאם לכתב שיפוי זה ופעלה הוועדה על פי דרישת המשפה ולתנאים שנקבעו בה ונדרשה להוציא הוצאות לצורך פעולתה, תהיה זכאית הוועדה לשיפוי מהמשפה על הוצאותיה אלו. לעניין זה "הליך" - הזמנת חוות דעת שמאית וניהול הליך ערר או ערעור.
ג. שילם המשפה לוועדה המקומית או לכל גורם אחר, מקדמות על חשבון תשלומים המגיעים ממנו לפי כתב שיפוי זה, יקוזז הסכום ששולם מסכומי השיפוי.
ד. חויב המשפה בהיטל השבחה עקב הקמת מתקן המים או קו מים יקוזז סכום ההיטל מחבותו בשיפוי בגין אותו מתקן מים או קו מים, ככל שיהיה כזה.

שיתוף הליכים

5. השיפוי על פי כתב התחיבות זה מותנה בכך שהוועדה המקומית תמלא אחר כל התחייבויותיה כמפורט בכתב שיפוי זה, כדלקמן:
א. הוועדה תודיע למשפה בכתב, בפקסימיליה ובדואר רשום, מיד עם היוודע לה על כל תביעה או הליך שהוא בפני הוועדה, בורר, בימ"ש, ועדת ערר או כל פורום אחר, אשר המשפה עלול להתחייב בגינו בשיפוי על פי כתב זה.
ב. כל מו"מ או הליך אחר, שינוהל ע"י הוועדה המקומית וכל הסכם פשרה שהוא אליו תגיע הוועדה המקומית יערכו תוך שיתוף מלא של המשפה, בכל המו"מ או ההליך מתחילתו ותוך קבלת אישור המשפה לכל החלטה או הסכם פשרה שהוא, למעט החלטת הוועדה המקומית לפי סעיף 198(ב) לחוק.
ג.הוועדה תאפשר למשפה לעיין בכל חומר המצוי בידה והדרוש למשפה לצורך בדיקת התביעה וניהול הליכים משפטיים לגביה.
ד. הוגשה לוועדה תביעה לפי סעיף 197 תודיע הוועדה למשפה על התביעה ותצרף את המשפה לתביעה עפ"י סעיף 198(א) לחוק או בדרך של הודעה לצד ג', או בכל דרך אפשרית אחרת ותאפשר למשפה לטעון את טענותיו ולהגיש שומה מטעמו, בטרם תקבל החלטה בתביעה.

ה. קבעה הוועדה סכום לפיצוי הגבוה מהסכום הנקוב בשומה שהוגשה מטעם המשפה, ולא הוגש ערר לועדת הערר, יעביר המשפה לתובע את הסכום הנקוב בשומתו של המשפה והכול בהתאם להוראות כתב שיפוי זה.
ו. הוגש לועדת הערר, ערר על החלטת הוועדה המקומית על ידי הנפגע או ערר על החלטת שמאי מכריע בין אם על ידי הוועדה המקומית ובין אם על ידי הנפגע תצרף הוועדה המקומית את המשפה כצד ג' בהליך שבפני ועדת הערר או שתאפשר למשפה לייצג על חשבונו של המשפה את הוועדה המקומית בפני ועדת הערר או שימונה על חשבונו בא כוח לוועדה המקומית בהסכמת המשפה והוא יפעל בהתאם להנחית המשפה והכול בהתאם לבחירת המשפה.
ז. במקרה של מינוי שמאי מכריע לרבות על פי סעיף 198 (ה) לחוק, עמדת הוועדה המקומית לגבי זהותו של השמאי המכריע תהיה על דעת המשפה. חלק המשפה על החלטת השמאי המכריע ולא היה באפשרותו להגיש ערר בשמו לועדת הערר, תגיש הוועדה על פי דרישת המשפה, ובשיתופו ערר על החלטת השמאי המכריע לועדת הערר.
ח. חלק המשפה על החלטת ועדת ערר הניתנת לערעור, ולא היה באפשרותו של המשפה להגיש בשמו ערעור בשמו, תגיש הוועדה המקומית לפי דרישת המשפה ערעור לבית המשפט המוסמך. בערעור כאמור יצורף המשפה או שהוועדה תאפשר למשפה לייצג על חשבונו של המשפה את הוועדה המקומית בפני בית המשפט או שהוועדה תמנה לעצמה בא-כוח בהסכמת המשפה ועל חשבונו של המשפה והוא יפעל על פי הנחיותיה, הכול לפי בחירת המשפה.
ט. הנחיות ודרישות המשפה בהתאם לסעיף זה, יועברו לוועדה המקומית בפרק זמן סביר שיאפשר לוועדה המקומית לפעול בהתאם.
י. לא פעלה הוועדה כאמור בסעיף קטנים (ה) עד (ח) לעיל, ישפה המשפה את הוועדה בסכום השומה שהוגשה על ידי המשפה כאמור בסעיף קטן (ד) לעיל.

מועד השיפוי

6. חויבה הוועדה בתשלום פיצויים על פי פסק דין, החלטה סופית של ועדת ערר או של שמאי מכריע שהמשפה לא ביקש לערער עליהם או שמוטלת חובה לשלמם בטרם הפיכתם לסופיים על פי כל דין, או בהסכמת המשפה, וחלה חובת שיפוי על המשפה בהתאם לאמור לעיל, ישלם המשפה לתובע את סכום הפיצויים שנקבע. לא בוצע התשלום על ידי המשפה במועד וחויבה הוועדה המקומית בפיצוי בגין העיכוב, ישא המשפה בפיצוי זה. שילם המשפה לוועדה המקומית בהתאם לכתב שיפוי זה, ולאחר התשלום הופחת החיוב או בוטל, תשיב הוועדה המקומית למשפה את הסכום אשר שילם לה בתוספת הצמדה וריבית כדין או כפי שנפסק בעניין.

הגבלת סכום השיפוי

7. בכל מקרה לא ישלם המשפה סכום גבוה יותר מ- 80% מהסכום שתחויב הוועדה כפיצויים בגין תביעה לפי סעיף 197 לחוק בצרוף תשלום הוצאות בהתאם לסעיף 4 (ב).

תחילת תוקף

8. תחילת תוקף ההתחייבות לפי כתב השיפוי היא עם מתן היתר הבניה להקמת מתקן המים או קו מים על פי התכנית. מובהר, כי תוקף כתב שיפוי זה הינו שלוש שנים מיום מתן היתר מספר _____ בלבד.

פטור משיפוי

9. כתב התחייבות זה לשיפוי לא יחייב את המשפה, אם הוועדה המקומית לא פעלה מצדה בהתאם לנדרש ממנה לפי התחייבות זו.

חתימת המשפה _____ **תאריך** _____

נספח ב'6 - הנחיות לעריכת נספח נופי-סביבתי

דברי הסבר

מטרת מסמך ההנחיות הנה ייעול הליך הכנת הנספח הנופי-סביבתי תוך יצירת מסגרת אחידה לנספחים המוגשים לתכניות השונות. המסמך כולל פירוט של מכלול הנושאים הרלוונטיים, לפי העניין, לבחינה והתייחסות בעת הכנת נספח נופי-סביבתי.
בהתאם להוראות התמ"א, תכנית הנדרשת לנספח נופי סביבתי תופקד בתנאי והוגש למוסד תכנון נספח כאמור. על מנת שמוסד התכנון יוכל לבחון את התכנית המוצעת בהתייחס לממצאי הנספח, נכון כי התכנית תוגש בצירוף נספח זה.

1. כללי

1.1 הנספח יכלול, בין השאר ולפי הצורך ובהתאם לאופי וסוג התכנית, את הנושאים המפורטים בסעיפים 2-4 שלהלן בהתייחס לתחום התכנית ולסביבתה.
1.2 הניתוח המרחבי, נתוני השטח, ההמלצות והמסקנות יוצגו לפי העניין בכתב, בתיאור גרפי, הדמיות, צילומים, חתכים ובמפות בקנה-מידה המתאים לתכנית, מהותה, שטחה וסביבתה.
1.3 הנספח יסתמך ככל הניתן על מקורות מידע מקצועיים, עדכניים ומהימנים.
1.4 הנספח ינוסח בשפה ובצורה תמציתית ובהירה, ויוגש בליווי המסמכים הבאים:

א. תקציר ובו עיקרי הממצאים וההמלצות.
ב. שמות וחתימות עורך הנספח והיועצים המקצועיים.
ג. רשימה ביבליוגרפית והפניה למקורות הנתונים ואסמכתאות.

1.5 עורך הנספח והרכב הצוות המקצועי יותאמו לסוג התכנית ולאופי השטח.
1.6 הנספח יוגש בפורמט דיגיטלי ובעותק קשיח.

2. תיאור שטח התכנית וסביבתה

הנספח יכלול תיאור תמציתי של התכנית המוצעת וסביבתה, בליווי תרשים המציג את הנתונים הרלוונטיים:

2.1 תיאור הסביבה הטבעית –כולל התייחסות להערכת רגישות ופגיעות ככל וקיימת.

א. **פני השטח ותופעות טבע -** מורפולוגיה, מבנה גיאולוגי וחבורות קרקע, טופוגרפיה, מסלע, יחידות נוף ורגישות נופית, מאפיינים ומופעים ייחודיים (כגון מצוקים, מחשופי סלע, נפתולי נחל, חוף, ים), ניתוח חזותי של שטח התכנית וסביבתה, מפת נצפות וחתכים מנקודות בולטות בשטח (ישובים, דרכים ושבילי טיול, חניונים ונקודות תצפית, אתרי טבע נוף ומורשת.)
ב. **הידרולוגיה -** אגני היקוות, קווי פרשת מים, מפלס מי תהום, משטר הידרולוגי של נחלים בתחום התכנית וסביבתה, שטחי הצפה, מאגרי מים, בריכות חורף, מעיינות, קידוחים ורדיוסי מגן.
ג. **אקלים-** טמפרטורה, משטר רוחות וכד.
ד. **מערכות אקולוגיות טבעיות ובתי גידול**
ה. **יחידות וחברות הצומח** - תוך התמקדות במינים נדירים, מוגנים, בסכנת הכחדה, או ראויים לשימור ומינים פולשים.
ו. **בעלי חיים -** אתרים המאכלסים בעלי חיים (כגון אתרי לינה, רבייה, שיחור, קינון וצירי תנועה ונדידה) בדגש על מינים נדירים, מוגנים, אנדמים, בסכנת הכחדה ומינים פולשים.
ז. **תפקוד השטח כחלק מרצף שטחים פתוחים** בתחום התכנית וסביבתה, כולל שמורות טבע, גנים לאומיים, יערות, שטחים חקלאיים ומסדרונות אקולוגיים, תוך ציון צווארי בקבוק, ככל וקיימים.
ח. **קישוריות** - במרחב העירוני/כפרי, ובכלל זה המרחב החקלאי והסביבה החופית.

2.2 רקע סטטוטורי

- בחינה ברמה מקומית, מחוזית וארצית בהתייחס לתכניות מאושרות ומופקדות לרבות תכניות שהוחלט על הפקדתן.

2.3 שימושי קרקע (תכסית מצב קיים)

- מיפוי שימושי הקרקע, תיאורם ואפיונם כולל תשתיות וזאת על גבי תצ"א.

2.4 ערכי חקלאות, מורשת ותרבות

א. **נוף חקלאי -** תיאור הנוף והעיבוד החקלאי, תוך ציון סוגי גידולים, אינטנסיביות ואופי העיבוד, מבנים חקלאיים, תרומת השטח לדמות הנוף והמורשת.

ב. **אתרי עתיקות, טבע ומורשת -** ממצאים ומידת ערכיות וחשיבות השימור, ערכי מורשת תרבותית והיסטורית בנויה ופתוחה, ייחודיות, משמעות היסטורית, תרבותית ומרחבית.

ג. **אתרי ביקור ומסלולי טיול**.

2.5 איכות הסביבה- בהיבטים של איכות אוויר, רעש, קרינה, מוקדי מטרדים ומפגעים קיימים (שפכים, חומ"ס, פסולת וכיו"ב).

3. חלופות תכנוניות

3.1 בתכנית המשנה ייעודו של שטח פתוח ליעוד אחר יוצגו חלופות מיקום במרחב וחלופות לפרישת הבינוי, תוך פירוט יתרונותיהן וחסרונותיהן. ככל הניתן, יוצגו חלופות הממוקמות בשטחים הנמצאים ברגישות נופית סביבתית נמוכה. בחינת החלופות תתייחס גם לחלופה של אי ביצוע התכנית.

3.2 ביחס לכל חלופה יוצגו מכלול השיקולים לבחירתה, תוך התייחסות, לפי העניין, גם לבחירת טכנולוגיה מיטבית ולמידת ניצול וייעול השימוש בקרקע.

3.3 תיאור החלופה הנבחרת.

3.4 מוסד תכנון רשאי לקבוע כי לא תידרש בחינת חלופות מיקום, אלא חלופות לפרישת הבינוי, על מרכיביו והצבתו בלבד, זאת במקרים בהם לא ראה צורך בכך, כדוגמת תכנית הכוללת שימוש שעבורו נקבע 'שטח שמור לתכנון' בתכנית מתאר ארצית.

4. השפעת מימוש התכנית על המרחב, לרבות האוכלוסייה והשתלבותה בסביבה

ניתוח השפעת התכנית, לרבות בעת ההקמה, יתייחס לתחום התכנית והסביבה, בכלל זה הסביבה המושפעת ממנה והמשפיעה עליה, ויפרט, בין היתר, השפעות סביבתיות צפויות, אמצעים לצמצום הפגיעה הצפויה ופעולות להבטחת השימור ככל שיידרש, וזאת בהיבטים הבאים:

א. **ערכי טבע ואקולוגיה -** בתי גידול ותפקוד מערכות אקולוגיות, ערכי טבע, צומח, בעלי חיים, אזורי קינון ומחייה, מסדרונות אקולוגיים, התפשטות מינים פולשים וכד'.

ב. **שטחים חקלאיים -** רצף שטחים חקלאיים, אינטנסיביות הפעילות החקלאית, היווצרות שטחי שארית, שינוי בניקוז, נגישות, תפקוד וערכים נופיים, חברתיים, תרבותיים וכלכליים.

ג. **רצף השטחים הפתוחים -** היקף ומשמעות הרצף, אמצעים למניעת קיטוע ושמירה מיטבית על הרצף.

ד. **אתרי עתיקות ומורשת -** אתרי עתיקות, מורשת בנויה ונופי תרבות.

ה. **אתרי ביקור ומסלולי טיול -** אתרים, מסלולים ומידת הנגישות אליהם, לרבות מעבר חופשי לאורך חוף הים.

ו. **צפייה ונצפות -** הצגת הדמיה של התכנית על רקע הנוף באזור, השפעה צפויה על האגן החזותי ממנו נצפה שטח התכנית, מרחק, השתלבות בקו הרקיע, בולטות, נוכחות וניצפות של התכנית בסביבתה (מיישובים, דרכים ושבילי טיול, חניונים ונקודות תצפית, אתרי טבע, נוף ומורשת.)

ז. **השתלבות במרחב היישובי -** השפעות נופיות וסביבתיות על המרחב היישובי בתחום התכנון, כולל הצגת הדמיה, ככל הנדרש, של התכנית ומידת שילובה במרחב.

ח. **ניקוז והידרולוגיה -** ניתוח השינויים הצפויים במערכת הניקוז הטבעית ובמערכת ההידרולוגית, כגון תוספת נגר צפויה, חציית נחלים והפתרונות הנדרשים תוך שמירת ערכי טבע ונוף.

ט. **השפעות סביבתיות -** כגון: רעש, ריח, איכות אויר, קרינה, שפכים, חומ״ס, זיהום קרקע ומי תהום וזיהום ים, תאורה, רוחות והצללה, השפעות מורפולוגיות וסדימנטולוגיות על הסביבה החופית כולל התייחסות לכלל ההגבלות שהתכנית מטילה.

י. בתכנית לצנרת גז טבעי ולתשתיות דומות אחרות תידרש התייחסות גם לנושאים הבאים:

1. **טיפול בדליפות -** הצגת האמצעים למניעת דליפות לאורך מערכת ההולכה, ובכלל זה איטום, ניטור, טיפול בעת דליפה והיבטים בטיחותיים.
2. **סיסמולוגיה -** הצגת ניתוח סיסמולוגי לכל תחום התכנית כולל התייחסות לגורמי סיכון ככל שישנם, בטיחות מערכת ההולכה (גז/דלק/תשתית תת״ק אחרת), המבנים והמתקנים.

5. הוראות התכנית

הנספח ימליץ על הטמעת הוראות והנחיות בנושאים העשויים להיות מושפעים מהתכנית והתשתיות הנלוות לה, בהתייחס בין היתר ולפי העניין לנושאים הבאים והכל לפי אופי התכנית ורמת הפירוט שבה:

א. היבטים סביבתיים הנדרשים לעת ביצוע התכנית ומימושה וכן שלביות ביצוע התכנית.

ב. שימושים מותרים ואסורים, ככל הנדרש.

ג. מזעור הפגיעה בסביבה בזמן ההקמה לרבות לעבודות עפר, עירום זמני ופינוי עודפים וביצוע השיקום הנופי.

ד. מזעור הפגיעה הנופית/ סביבתית/הידרולוגית/ חקלאית/אקולוגית לרבות הוראות ממשק, במידה ונדרש.

ה. מסמכים ובדיקות נדרשות בשלב היתר הבניה/ תכנון מפורט.

ו. ביצוע פעולות שימור/ הכנת מסמכי שימור.

ז. עקרונות עיצוב כגון חומרי גמר, גידור, תאורה.

6. הנחיות נוספות לתכניות למתקן לאגירת אנרגיה

תמא/19/1

6.1 סעיף תיאור שטח התכנית וסביבתה יכלול גם את ההנחיות הבאות:

6.1.1 סיכונים סיסמיים: הצגת ניתוח סיסמולוגי לכל תחום התכנית כולל התייחסות לגורמי סיכון ככל שישנם, בטיחות מתקני האגירה, המבנים, המתקנים ומקורות סייסמוגנים.

6.1.2 קרקע ומי תהום: הכנת סקר היסטורי לאיתור נוכחות מזהמים בקרקע כאשר קיים חשד לזיהום קרקע.

6.1.3 חומרים מסוכנים: תיאור סוג וכמות החומרים המסוכנים לרבות אופן אחסון ומרחקי ההפרדה שנקבעו מהם בתחום ובסביבת התכנית.

6.2 סעיף חלופות תכנוניות יכלול גם את ההנחיות הבאות:

6.2.1 הצגת חלופות לאגירת אנרגיה בטכנולוגיות שונות, תוך פירוט יתרונותיהן וחסרונותיהן הן מבחינת הסיכונים והן מבחינת ההשפעות הסביבתיות בשגרה ובאירועי תקלות. באם מדובר על אגירה בסוללות, יש לפרט את סוג הסוללות והרכבן הכימי.

6.2.2 תיאור החלופה הנבחרת: החלופה הנבחרת תוצג על כל מרכיביה, תכנית הבינוי, מתקני העזר והתשתיות נלוות וכן הספק המתקן וקיבולת אגירת האנרגיה.

6.3 סעיף השפעת מימוש התכנית על המרחב, לרבות האוכלוסייה והשתלבותה בסביבה יכלול גם את ההנחיות הבאות:

6.3.1 מניעת זיהום קרקע ומי תהום:

6.3.1.1 תיאור הפוטנציאל לדליפת חומרים מסוכנים/רעילים או גזים לקרקע, לגופי מים עיליים או למי תהום בעת ההקמה, התפעול והתחזוקה ובעת פירוק המתקן (לרבות דליפת כימיקלים ואלקטרוליטים מסוללות אגירת אנרגיה וכיוצ"ב).

6.3.1.2 הצגת האמצעים לצמצום ומניעת דליפות חומרים מסוכנים/רעילים ובכלל זה ניטור ובקרה, טיפול בעת תקלות.

6.3.2 תנודות / ויברציות: תיאור עמידות המתקן לתנודות/רעידות/ויברציות מקומיות באתר וכן ממקורות שונים בסביבת התכנית.

6.3.3 סיסמולוגיה: הצגת עקרונות תכנון מערכת האגירה למניעת הסיכונים הנובעים מהסיכונים הסיסמיים באזור התכנית, ואת התכנון להבטחת העמידות הנדרשת של המתקן לרעידות האדמה.

6.3.4 סקירת סיכונים וחומרים מסוכנים: הצגת תיאור וניתוח הסיכונים במערכות האגירה, כתלות בסוג הטכנולוגיה והרכבן, גודל המערכת, מיקומה המתוכנן וכיוצ"ב. הסעיפים הבאים מציגים את השלבים הנדרשים לביצוע הערכת הסיכונים.

6.3.5 אפיון הסיכונים:

6.3.5.1 פירוט הסיכונים הפוטנציאליים של המתקן, לפי טכנולוגיית האגירה המתוכננת גודל המתקן ומיקומו המתוכנן.

6.3.5.2 אפיון הסיכונים בהתייחס ל: שלבי ההקמה, תנאי הפעלה שגרתיים, תנאי הפעלה חריגים, תאונות ומצבי כשל של המערכת, וכן לסיכונים מאירועי טבע קיצוניים כמו שריפה בשטח התוכנית ומחוצה לה, רעידת אדמה, הצפות וכו' וכן אירועים ביטחוניים, אירועי חבלה וטרור.

6.3.5.3 הצגת הסיכון הפוטנציאלי לעובדים ולאוכלוסייה וכן לסיכונים סביבתיים כתוצאה ממצבי הכשל של המערכות (בהתאם לתקן הרלוונטי למתקן האגירה המתוכנן).

6.3.6 אמצעי בטיחות והפחתת סיכונים בתכנון המתקן: פירוט אמצעי הבטיחות והפחתת הסיכונים בתכנון המתקן, בהתאם לסוג מערכת האגירה המתוכננת והתקנים הרלוונטיים למערכת האגירה המתוכננת.

6.3.7 מרחק הפרדה להגנה על רצפטורים ציבורים: תוגש מפה אשר תכלול את שימושי הקרקע הקיימים והמתוכננים ברדיוס של 200 מטר מסביב לגבולות המתקן, והמרחקים בין התכנית לבין רצפטורים ציבוריים קיימים או מתוכננים.

6.3.8 סיכום מגבלות מיקום להקמת מתקן האגירה: הגשת סיכום כלל המגבלות המשפיעות על מיקום המתקן והמרחק הנדרש ממנו אל רצפטורים רגישים/שימושים שונים בטבלה ועל גבי מפה, לרבות מרחקי בטיחות אש, ומרחקי בטיחות ומגבלות נוספים ככל שישנן.

6.3.9 פירוק המתקן ושיקום השטח: יש להציג את אופן פירוק המתקן ופינוי השטח בסיום פעולתו, פינוי השטח ושיקומו, לרבות אמצעים לצמצום ההשפעות הסביבתיות עם פירוק המתקן ופינויו.

6.4 סעיף הוראות התכנית יכלול גם את ההנחיות הבאות:

קביעת אמצעים למניעת מפגעים וסיכונים בין היתר בהתאם לנדרש בתקנים הרלוונטיים למערכת האגירה המתוכננת, לרבות אמצעים להפחתת סיכוני חומ"ס ובטיחות אש.

תמא/24/1

7. הנחיות נוספות לתכניות למתקן אגרו וולטאי

7.1 סעיף תיאור שטח התכנית וסביבתה יכלול גם את ההנחיות הבאות:

תפקוד האקולוגי של השטח החקלאי לרבות משארים טבעיים.

7.2 בחינת החלופות תיערך על אף שהתכנית אינה משנה את ייעודו של שטח פתוח לייעוד אחר.

7.3 סעיף השפעת מימוש התכנית על המרחב, לרבות האוכלוסייה והשתלבותה בסביבה יכלול גם את ההנחיות הבאות: סעיף 4(ג) יתייחס גם לגידור חקלאי ככל שיוקם, ומזעור אפשרי של השפעתו, וכן מיקום המבנים התפעוליים והשפעת גידורם.

נספח ב׳7 - רשימת אתרי הפסולת

שם האתר	סוג האתר	שטח (בדונם)
אורון	הטמנה והשבה	2,381
אפעה	הטמנה והשבה, פסולת תעשייתית מאושרת	1,876
בית גוברין-כלנית	הטמנה	1,755
דודאים בני שמעון	הטמנה	612
דודאים בני שמעון	השבה	111
דודאים גני הדס	הטמנה והשבה	697
חגל	הטמנה והשבה	1,638
חירייה	השבה	184
טליה	הטמנה והשבה	358
טללים אשלים	הטמנה	340
נאות חובב א	פסולת מסוכנת	470
נאות חובב ב	הטמנה	130
נחל אבליים דרום	הטמנה	50
נחל אבליים צפון	הטמנה והשבה	91
נחל בית העמק - עברון	הטמנה	626
נחל גלבוע א	השבה	113
נחל גלבוע ב	השבה	132
נחל הדרים	השבה	120
נחל נבלט-ברקת	השבה	140
נימרה	הטמנה והשבה, פסולת תעשייתית מאושרת	293
נעמן	השבה	125
ערד	הטמנה	525
צאלים דיה	הטמנה	577
קובעת-תאנים א	הטמנה	254
קובעת-תאנים ב	הטמנה והשבה	388
שדות מיכה	הטמנה	263

תמ״א 1/ 11

נספח ב׳8 - שינויים למערכת הדרכים

קטע מיועד לגריעה	קטע חלופי
דרך אזורית 652 חוצה בנימינה וחוצה פרדס חנה מדרך אזורית מס׳ 70 ועד דרך אזורית מס׳ 65 (נ.צ. 719864, 195739 עד נ.צ. 707209, 198939)	דרך אזורית 652 מדרך אזורית מס׳ 70 ועד דרך מס׳ 65.
דרך אזורית 653 העוברת בתוך בנימינה (נ.צ. 713784, 195518 עד נ.צ. 713775, 193772)	דרך אזורית 653 מצפון לבנימינה בסמוך למחצבת בנימינה.
דרך ראשית מס׳ 4 בקטע שבין כביש 70 לצומת הכניסה לדור נחשולים, דרך מס׳ 7011 (נ.צ. 721187, 194804 עד 724478, 195940)	דרך ראשית מס׳ 4 בקטע שבין כביש 70 צומת הכניסה לדור נחשולים, דרך מס׳ 7011
דרך אזורית 672 החוצה את דליית אל כרמל ועוספייא (נ.צ. 737023, 205338 עד נ.צ. 732223, 206522)	דרך אזורית נופית 672 העוקפת את דלית אל כרמל ועוספייא
דרך 79, קטע ציפורי/נצרת (קמ׳ 27-23)	דרך 79, קטע ציפורי משהד
דרך 89, אזור נהריה, מדרך 4 עד קמ׳ 3.5	דרך 89, עוקף בי״ח נהריה מצפון
דרך 89, אזור צפת, מקמ׳ 49 עד ראש פינה	דרך 877, עוקף צפת מדרום
דרך 92, מצומת צמח עד קמ׳ 13	דרך 918- עוקף צמח, מעגן, האון ועין גב - החל מקמ׳ 402.5 בדרך 90 הקיימת
דרך 918, מצומת גדות עד קמ׳ 20 (ממזרח לחולתה)	דרך 918, מדרום לצומת בית המכס העליון עד קמ׳ 20 בדרך 918
דרך 91, גשר בנות יעקב, מקמ׳ 7.5 עד קמ׳ 13.	דרך 91, תוואי משופר
דרך 99, ליד קיבוץ דן, מקמ׳ 7.5 עד קמ׳ 9	דרך 909, תוואי משופר
דרך 768, מצומת אלומות עד דרומית לצומת פוריה	דרך 90, מצומת אלומות עד דרומית לצומת פוריה
דרך 77, ממזרח לצומת פוריה	דרכים 90 ו-777, מצומת פוריה עד המפגש עם דרך 90 הקיימת באזור שפך נחל רקת
דרך 60, ממחלף בלפוריה ועד מצפון לצומת יזרעאל - למעט הקטע שבתחום שיפוט עפולה	דרך 60 עוקף עפולה, על שני קטעיו
דרך 90 בתחום שיפוט העיר טבריה	דרכים 90 ו-777, מצומת פוריה עד המפגש עם דרך 90 הקיימת באזור שפך נחל רקת
דרך 702, ממערב למושב אחיהוד	דרך 702, ממזרח למושב אחיהוד
דרך 85 הקיימת, באזור מחלף יאסיף המאושר ומחלף אחיהוד המאושר	דרך 85 המוצעת, באזור מחלף יאסיף המאושר ומחלף אחיהוד המאושר
דרך ראשית מס׳ 12 (רח׳ דרך יותם) (מנ.צ. 195125/384864 עד נ.צ. 192083/385423)	דרך ראשית העוברת בסמוך לנחל גרוף
גריעת קטע דרך מס׳ 574, מדרך 444 עד דרך ראשית מס׳ 61 בצפון. נ.צ. 201938/705779 עד נ.צ. 203208/703768	סלילה בפועל של דרך מס׳ 444 בהתאם לתכניות מח/119, תמ״א 31/ א/ 16 ותמ״א 31/ א/ 16/ 1
גריעת קטע דרך מס׳ 574, מצומת כלניות בצפון עד הכניסה הצפונית לבקה אלע׳רביה. נ.צ. 204928/700937 עד נ.צ. 200933/694878	סלילה בפועל של דרך מס׳ 444 בהתאם לתכניות מח/119, תמ״א 31/ א/ 16 ותמ״א 31/ א/ 16/ 2

נספח ב׳9 - שינויים למערכת מסילות הברזל

מסילות ברזל לגריעה לאחר אישור תוואי חלופי

קטע מיועד לגריעה	קטע חלופי
ביטול מסילת ברזל קיימת ממושב לימן ועד תחנת נהריה	הוספת מסילת ברזל כפולה מתוכננת ממושב לימן ועד תחנת נהריה

מסילות ברזל להוספה

קטע לתוספת	הוראת מעבר
תוספת מסילת ברזל במרחב מישור ימין/ מעלה עקרבים בסמוך לדרך 227	האישור ייכנס לתוקף עם ביטול הכרזה של שומרת הטבע מכתשים עין יהב בקטע המסילה העובר בשמורה שאינו מוצע במנהור, בהתאם לתכנית מפורטת למסילה

נוסח משלב

נספח ב׳10 - רשימת מאגרים בעלי רגישות אקולוגית

מספר	שם המאגר	הסבר	מחוז	נ.צ. מרכזי	
				X	Y
.1	מעין ברוך, מאגר קולחין	עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	צפון	256762	792392
.2	הגושרים, מאגר קולחין	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	צפון	258455	791019
.3	כפר סאלד, ב.ח.	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	צפון	261043	787977
.4	קרית שמונה, מאגר קולחין	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	צפון	253370	786877
.5	נאות מרדכי, מאגר קולחין	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	צפון	257139	783238
.6	גונן, מאגר קולחין	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	צפון	260439	782033
.7	מאגר עינן	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	צפון	254800	776600
.8	מאגר בוטמיה	ניזון ממעיינות מקומיים על חשבון גוף מים הסטורי	צפון	282000	760500
.9	מאגר חיתל	קינון מינים בסיכון	צפון	273800	746600
.10	מאגר דלתון	עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	צפון	243263	769188
.11	ראש הניקרה, מאגר קולחין המערבי	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	צפון	210611	776083
.12	שלומי-מצובה, מאגר קולחין	עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	צפון	213216	773627
.13	הקורן, מאגר קולחין	עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	צפון	211921	770923
.14	עברון (נתיב השיירה), מאגר קולחין	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	צפון	212000	766000
.15	רגבה, מאגר קולחין	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	צפון	209796	764125
.16	לוחמי הגטאות, מאגר קולחין	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	צפון	210457	762821

מספר	שם המאגר	הסבר	מחוז	נ.צ. מרכזי	
				X	Y
.17	מאגר עין המפרץ	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	צפון	214800	755500
.18	כפר מסריק	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	צפון	210785	751030
.19	מאגר יפתחאל-ציפורי	עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	צפון	224800	743100
.20	שדה יעקב, מאגר א'-צפון	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	צפון	213000	733000
.21	יוקנעם, מאגר ג'	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	צפון	211828	731525
.22	יוקנעם, מאגר א'+ב'	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	צפון	212302	730557
.23	יוקנעם, מאגר ד' - מנסורה	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	צפון	212000	729300
.24	נהלל, מאגר א'	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	צפון	217000	731600
.25	רמת דוד, מאגר / עין סיפן	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	צפון	218171	731402
.26	שריד, מאגר ב'	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	צפון	222000	729400
.27	בריכות דגים משמר העמק	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	צפון	215200	727800
.28	משמר העמק, מאגר ד'	עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	צפון	215215	727595
.29	גבת, מאגר א'	עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	צפון	216982	726489
.30	אגם כפר ברוך	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	צפון	219551	727117
.31	גניגר מאגר ב' 1	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	צפון	223000	728200
.32	גניגר, מאגר ג' + כפר החורש	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	צפון	223600	728200

מספר	שם המאגר	הסבר	מחוז	נ.צ. מרכזי	
				X	Y
.33	גניגר מאגר א' 2	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	צפון	224571	728844
.34	הקישון, תשלובת-צפון	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	צפון	223077	724937
.35	הקישון, תשלובת-דרום	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	צפון	223000	724000
.36	מדרך עוז, מאגר	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	צפון	216900	724400
.37	שער העמקים ברכה דר'-מאגר א'	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	צפון	215400	724800
.38	משמר העמק, ביוב א'	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	צפון	214611	724267
.39	משמר העמק, מאגר ביוב ב'	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	צפון	214602	724279
.40	תל עדשים, מאגר א' - דרום	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	צפון	228501	728154
.41	יזרעאל מאגר קולחין	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	צפון	227000	720000
.42	רם און, מאגר מערבי	משמש לממשק שקנאים, מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	צפון	223200	716000
.43	רם און, מאגר מזרחי	משמש לממשק שקנאים, מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	צפון	226800	715500
.44	כפר יחזקאל, מאגר מערב	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	צפון	234000	718000
.45	תל יוסף, ב.ח.	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	צפון	237700	717600
.46	מאגר דנה	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	צפון	245400	723800

מספר	שם המאגר	הסבר	מחוז	נ.צ. מרכזי	
				X	Y
.47	מאגר נשר	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	חיפה	206374	742048
.48	שער העמקים, מאגר ג'	עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	חיפה	207800	742000
.49	כפר חסידים ב'	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	חיפה	208095	741794
.50	כפר חסידים, מאגר א	עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	חיפה	208100	741400
.51	שער העמקים, מאגר בית	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	חיפה	209900	736800
.52	מעיין צבי, מאגר מזרחי	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	חיפה	194129	722960
.53	גן שמואל א', ב.ח.	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	חיפה	194019	706228
.54	מאגר תלמי אלעזר	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	חיפה	197154	705403
.55	מאגר גן שומרון	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	חיפה	199000	705200
.56	מאגר עין שמר	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	חיפה	199629	705218
.57	מאגר להבות חביבה	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	חיפה	201176	698843
.58	קולחי נתניה, ב.ח.	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	מרכז	190208	697324
.59	בריכות עין החורש	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	מרכז	194178	697675
.60	מאגר עין החורש	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	מרכז	194574	697586
.61	העוגן, בריכות מז'	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	מרכז	195946	696785
.62	מאגר חץ-אפיקי עמק חפר	משמש לממשק שקנאים, מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים,	מרכז	197000	697500

מספר	שם המאגר	הסבר	מחוז	נ.צ. מרכזי	
				X	Y
		עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון			
.63	בחן	משמש לממשק שקנאים, מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	מרכז	201149	696499
.64	העוגן, מאגר א'	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	מרכז	196655	695453
.65	מאגר משמר השרון	משמש לממשק שקנאים, מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	מרכז	197167	695031
.66	בורגתא מאגר צפון	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	מרכז	196700	694600
.67	מאגר יקום	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	מרכז	184263	683399
.68	מאגר תל יצחק-נתיב	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	מרכז	188756	683228
.69	מאגר געש	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	מרכז	183643	682220
.70	הוד השרון, ב.ח.	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	מרכז	191961	672817
.71	חלחול, ב.ח.-שפד"ן	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	מרכז	175619	652701
.72	מאגר נשר	עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	מרכז	191700	646500
.73	מאגר נען	עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	מרכז	188591	644264
.74	מאגר גבעת ברנר	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	מרכז	178498	640746
.75	מאגר משמר דוד-חולדה	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	מרכז	188355	636411
.76	יסודות, מאגר צפון	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	מרכז	186000	636500
.77	מאגר חצור ב'	עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	מרכז	171700	631100

מספר	שם המאגר	הסבר	מחוז	נ.צ. מרכזי	
				X	Y
.78	רבדים, מאגר א'	עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	מרכז	183200	632300
.79	רבדים, מאגר מזרח ב'	עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	מרכז	183800	631700
.80	מאגר צובה-שורש	עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	מרכז	184500	630100
.81	רמת השרון, ב.ח.	מיקום באזור שבעבר היו בתי גידול לחים, עושר ושפע מיני עופות מים גבוה	תל אביב	186515	669417
.82	מאגר לטרון	עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	ירושלים	197600	639000
.83	מאגר ענות	עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	ירושלים	187729	632596
.84	מאגר הראל	עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	ירושלים	190800	633100
.85	צרעה, מאגר א'	שפע ועושר מיני עופות מים גבוה	ירושלים	192700	631000
.86	צרעה, מאגר ב'	שפע ועושר מיני עופות מים גבוה	ירושלים	194785	629905
.87	צרעה, מאגר ג' - מזרחי	שפע ועושר מיני עופות מים גבוה	ירושלים	195600	629500
.88	מאגר נחשון	עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	ירושלים	185919	629623
.89	מאגר כפר מנחם	עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	דרום	181600	628500
.90	כפר מנחם, מאגר 2	עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	דרום	183894	624951
.91	מאגר תימורים	עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	דרום	178440	624975
.92	עציון, מאגר גד"ש	עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	דרום	179045	623054
.93	מאגר ניצנים צפון	שפע ועושר מיני עופות מים גבוה	דרום	164390	624767
.94	מאגר נגבה	שפע ועושר מיני עופות מים גבוה	דרום	173710	620529
.95	מאגר מיש"ע	עושר ושפע מיני עופות מים גבוה נוכחות קבועה של מינים בסיכון	דרום	166500	618300
.96	מאגר גלאון	שפע ועושר מיני עופות מים גבוה	דרום	181700	616400
.97	מאגר עוזה שקף	שפע ועושר מיני עופות מים גבוה	דרום	175600	613100
.98	מאגר זוהר	שפע ועושר מיני עופות מים גבוה	דרום	171500	612500
.99	מאגר שיקמה	שפע ועושר מיני עופות מים גבוה	דרום	153887	612253
.100	מאגר רעים	שפע ועושר מיני עופות מים גבוה	דרום	150893	587657
.101	מאגר נירים	שפע ועושר מיני עופות מים גבוה	דרום	148583	586192
.102	מאגר אריה	שפע ועושר מיני עופות מים גבוה	דרום	169804	577974
.103	מאגר משאבי שדה	שפע ועושר מיני עופות מים גבוה, נקודת עצירה במדבר	דרום	179332	546324
.104	אגם ירוחם	שפע ועושר מיני עופות מים גבוה, נקודת עצירה במדבר, נוף	דרום	189821	544172

מספר	שם המאגר	הסבר	מחוז	נ.צ. מרכזי	
				X	Y
.105	מאגר חימר	נקודת עצירה במדבר, קינון מינים אדומים	דרום	235612	561740
.106	בריכות נאווית	נקודת עצירה במדבר	דרום	233681	545992
.107	מאגר צין	נקודת עצירה במדבר	דרום	234099	543041
.108	מאגר אילת-ביוב	שפע ועושר מיני עופות מים גבוה, נקודת עצירה במדבר	דרום	198800	391100

<u>הבהרות</u>:

1. המאגרים סומנו על ידי נ.צ. מרכזי.
2. הסימון חל על מאגר אחד בלבד ולא על מאגרים צמודים או סמוכים.
3. במקרה של סתירה בין שם המאגר למיקום על פי נ.צ. מרכזי, יחולו הוראות סעיף 5.2.6.2 על המאגר על פי הסימון באמצעות נ.צ. מרכזי.
4. אין בהכללת מאגר ברשימה זו בכדי לשנות את מעמדו הסטטוטורי או כדי להעיד כי מדובר במאגר שהוקם כדין.

טיוטת משלב

נספח ב'11 - הוראות לשילוב מתקני אגירה בתכניות מאושרות למתקנים פוטו וולטאיים

על תכניות למתקנים פוטו וולטאיים כמפורט בטבלה שלהלן, יחולו ההוראות הבאות:

1. יותר שימוש של מתקני אגירת אנרגיה בתחום השטח המיועד למתקנים הנדסיים או למתקנים הנדסיים ושטח חקלאי, ובלבד שהצבת מתקני אגירה לא תטיל מגבלות נוספות מחוץ לתחום התכנית למתקן הפוטו וולטאי.
2. יקבעו זכויות בניה בהיקף של 80 מ"ר לכל מגוואט אחד פוטו וולטאי מותקן בפועל, ותוספת התכסית הנובעת מהיקף זה, ובלבד שישמשו להקמת מתקני אגירת אנרגיה בלבד.גובה מתקני האגירה יהיה על פי הגובה המותר בתכנית למבנים.
3. מיקום מתקני האגירה יהיה, בצמוד או בסמוך למתקני ההשנאה או למבנים אחרים הקיימים באתר ובכפוף להיוועצות עם המשרד להגנת הסביבה באשר למיקום המיטבי של המתקנים ולצמצום השפעותיהם הסביבתיות והנופיות.
4. מתקני האגירה יפונו משטח המתקן הפוטו וולטאי, כחלק מפירוק ופינוי השטח בתום הפעלת המתקן.
5. ככל שיש סתירה בין הוראות נספח זה לבין הוראות התכניות המפורטות להלן, בכל הנוגע להקמת מתקני אגירה, יחולו הוראות תכנית זו.
6. מוסד תכנון יהיה רשאי ליתן היתר מכח התכנית כאמור, לאחר שפורסמה הבקשה להיתר בהליך לפי סעיף 149 לחוק.

מס'	מספר התכנית	יישוב	מס'	מספר התכנית	יישוב
.1	1002/מפ/6	ברכיה	.23	1021/מפ/7	דביר
.2	1004/מפ/6	בית שקמה	.24	1022/מפ/7	סעד
.3	1006/מפ/6	שחר	.25	1023/מפ/7	פטיש
.4	1008/מפ/6	תלמי יפה	.26	1024/מפ/7	בטחה
.5	1009/מפ/6	שורש	.27	1025/מפ/7	בית קמה
.6	1001/מפ/7	מפלסים	.28	1027/מפ/7	פדויים
.7	1002/מפ/7	להב (שומריה)	.29	1028/מפ/7	כפר מימון
.8	1003/מפ/7	נחל עוז	.30	1029/מפ/7	גבעולים
.9	1004/מפ/7	גבולות	.31	1030/מפ/7	דורות
.10	1006/מפ/7	ברור חיל	.32	1031/מפ/7	ברוש
.11	1007/מפ/7	סופה	.33	1033/מפ/7	בית הגדי
.12	1009/מפ/7	שובל	.34	1034/מפ/7	שדה צבי
.13	1010/מפ/7	תאשור	.35	1035/מפ/7	תדהר
.14	1011/מפ/7	תלמי אליהו	.36	1036/מפ/7	יבול
.15	1012/מפ/7	מבטחים	.37	1037/מפ/7	ישע
.16	1013/מפ/7	תלמי בילו	.38	1038/מפ/7	שיבולים
.17	1014/מפ/7	מסלול	.39	1039/מפ/7	אורים
.18	1015/מפ/7	רנן	.40	1040/מפ/7	פעמי תש"ז
.19	1016/מפ/7	תלמי יוסף	.41	1043/מפ/7	יכיני
.20	1017/מפ/7	ניר יצחק	.42	1044/מפ/7	יושיביה
.21	1019/מפ/7	משמר הנגב	.43	1001/מפ/8	"זמורות"[18]
.22	1020/מפ/7	ברור חיל	.44	1001/מפ/11	בקעת ערד

[18] מתקן פוטו וולטאי "זמורות" כולל את היישובים תלמי יחיאל, שפיר, כפר אחים, חצב ואמונים.

מס׳	מספר התכנית	יישוב	מס׳	מספר התכנית	יישוב
.45	1001/מפ/12	סמר	.74	625-0571083	גילת
.46	1002/מפ/12	נאות סמדר	.75	625-0610816	שובל
.47	1003/מפ/12	יטבתה	.76	625-0643601	משמר הנגב מז׳
.48	1004/מפ/12	לוטן	.77	631-0615385	זרחיה
.49	1005/מפ/12	גרופית	.78	631-0734772	משבצת שקף
.50	1006/מפ/12	אליפז	.79	632-0574616	כפר מנחם
.51	1007/מפ/12	נווה חריף	.80	632-0649962	סגולה
.52	1009/מפ/12	נאות סמדר	.81	632-0681403	רבדים
.53	1001/מפ/14	עומר	.82	633-0550418	גברעם
.54	1001/מפ/20	שדה בוקר	.83	633-0629006	כוכב מיכאל
.55	1002/מפ/20	ניצנה	.84	633-0660803	גאליה
.56	1003/מפ/20	כמהין	.85	633-0694950	הודיה
.57	1004/מפ/20	רביבים	.86	633-0702670	כרמיה
.58	1001/מפ/28	תראבין	.87	634-0536185	שדה משה
.59	1001/מפ/30	חצבה	.88	634-0581553	מנוחה
.60	1002/מפ/30	עין יהב	.89	634-0583658	ניר חן
.61	1001/מפ/31	בית קמה	.90	634-0585216	שדה דוד
.62	1002/מפ/31	להב	.91	634-0658286	זוהר
.63	1003/מפ/31	נבטים	.92	634-0713586	עוצם
.64	1010/מפ/32	גלאון	.93	634-0760058	תלמים
.65	1011/מפ/32	נחלה	.94	651-0587501	תקומה
.66	1007/מפ/35	גיאה	.95	651-0634428	עין הבשור
.67	ג/ 19423	שדה נחום	.96	651-0636654	שדה ניצן
.68	204-0580266	יזרעאל	.97	651-0662221	גבעולים
.69	608-0490789	יטבתה	.98	651-0671073	ניר עקיבא
.70	616-0573550	באר טוביה	.99	651-0675272	כיסופים
.71	616-0627398	נווה מבטח	.100	651-0691253	ניר עם
.72	616-0629899	אביגדור	.101	651-0708362	ניר עוז
.73	616-0727438	כפר ורבורג	.102	651-0716159	נירים
.103	תמ״א 10/ב/1	תחנות כוח סולאריות באשלים			
.104	תמ״א 10/ה/2	תחנת כוח סולארית בקיבוץ קטורה			
.105	תת״ל 50	תחנת כוח תרמו סולארית במשאבי שדה			
.106	תת״ל 51	תחנת כוח תרמו סולארית שניאור בצאלים			
.107	תת״ל 57	תחנת כוח פוטו וולטאית באוהד-חלוציות			
.108	תת״ל 59	תחנת כוח פוטו וולטאית בגבים			
.109	תת״ל 82	תחנת כוח סולארית אתר דימונה			
.110	תת״ל 85	תחנת כוח פוטו וולטאית תמנע			
.111	תת״ל 96	תחנת כוח פוטו וולטאית חבל תענך			
.112	תת״ל 97	תחנת כוח פוטו וולטאית הדרי שאן			

נספח ב'12 - כתב התחייבות לשיפוי - היתרי בניה למתקני אגירת אנרגיה

הואיל והממשלה החליטה לאשר את תמ"א 19/1 פרק מתקני אגירת אנרגיה בתמ"א 1 (להלן "התכנית") כפי שהומלץ בפניה על ידי המועצה הארצית לתכנון ולבניה;

והואיל ועל פי סעיף 4.1.2.11 לפרק מתקני אגירת אנרגיה, בקשה להיתר למתקן אגירה אשר נדרשת ביידוע הציבור לפי סעיף 4.9 לפרק כאמור, תכלול כתב התחייבות של מבקש ההיתר כלפי הוועדה המקומית (להלן: "המשפה"), לשפות אותה בסכום הפיצויים, שתידרש, אם תידרש, לשלם בגין תביעות לפי סעיף 197 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה - 1965 (להלן: "החוק") עקב מתן ההיתר;

המבוא להתחייבות מהווה חלק בלתי נפרד ממנה.

<u>חובת שיפוי</u>

1. המשפה מתחייב לשפות את הוועדה בגין תשלומי פיצויים שהוועדה תחויב בהם, אם תחויב בהם, לפי סעיף 197 לחוק, בגין פגיעה עקב הקמת מתקן האגירה בהתאם להיתר מספר _____ שהוצא על פי התכנית, ובכפוף למילוי כל האמור בכתב התחייבות זה.

<u>תחולת השיפוי</u>

2. ההתחייבות לשיפוי תחול על תשלומים שנפסקו מכח תביעות פיצויים לפי סעיף 197 לחוק, אשר הוגשו בגין פגיעה נטענת במקרקעין עקב הקמת מיתקן אגירה בהתאם להיתר שניתן על פי התכנית.

<u>היקף השיפוי</u>

3. השיפוי יהיה בהיקף של 100% (מאה אחוזים) מסך הפיצויים שהוועדה תחויב בהם לפי סעיף 197 לחוק, ובכפוף למילוי כל האמור בכתב התחייבות זה.

<u>תיאום בין תביעות פיצויים וקיזוז מתשלומים ישירים לוועדה</u>

4. (א) אם מכל סיבה שהיא המשפה יחויב ישירות בתשלום פיצויים בגין פגיעה כתוצאה ממתן ההיתר למיתקן האגירה כאמור בסעיף 2 לעיל, לפי סעיף 197 לחוק, ינוכה סכום הפיצויים כאמור, מחבותו בשיפוי, אם תחויב אותה ועדה שבתחומה חויב המשפה בפיצוי, לגבי אותו תובע ולגבי אותו חיוב.

(ב) שילם המשפה לוועדה ו/או לתובע, סכומים כלשהם על חשבון תשלומים המגיעים ממנו לפי כתב שיפוי זה, יקוזז הסכום ששולם מסכומי השיפוי.

(ג) שילם המשפה לוועדה או לתובע סכומים העולים על חלקו לפי שיעור השיפוי האמור בסעיף 3 לעיל יהיה רשאית לקזז את הסכום ששולם על ידו ביתר כאמור מכל סכום שיחויב כלפי הוועדה המקומית, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א - 1961 מהמועד בו שולם על ידי המשפה ועד

למועד בו הוחזר התשלום ביתר למשפה, וזאת מבלי לגרוע מכל זכות או סעד אחר העומדים למשפה.

<u>שיתוף הליכים ופטור משיפוי</u>

5. השיפוי על פי כתב התחייבות זה מותנה בכך שהוועדה תמלא אחר כל התחייבויותיה כמפורט בכתב שיפוי זה כדלקמן:

(א) הוועדה תודיע למשפה בכתובת דואר אלקטרוני שמסר לה המשפה, מיד עם היוודע לה על כל תביעה או הליך שהוא בפני הוועדה, בורר, בית המשפט, ועדת ערר או כל פורום אחר, אשר המשפה עלול להתחייב בגינו בשיפוי על פי כתב זה. מבלי לגרוע מן האמור, ההודעה על הגשת תביעה בצירוף עותק מכתב התביעה ישלח בנוסף גם למענה הרשום של המשפה.

(ב) כל מו"מ או הליך אחר, שינוהל על ידי הוועדה וכל הסכם פשרה שהוא, אליו תגיע הוועדה, יערכו תוך שיתוף פעולה מלא של המשפה, בכל המו"מ או ההליך מתחילתו, למעט החלטת הוועדה לפי סעיף 198 (ב) לחוק התכנון והבניה, ותוך קבלת אישור המשפה לכל הסכם פשרה שהוא. התקבלה פשרה בהסכמת המשפה תחול התחייבותו על הפשרה כאילו הייתה פסק דין סופי.

(ג) הוועדה תאפשר למשפה לעיין בכל חומר המצוי בידה והדרוש למשפה לצורך בדיקת התביעה וניהול הליכים משפטיים לגביה, בכפוף לכל דין.

(ד) הוגשה לוועדה תביעה לפי סעיף 197 לחוק, תודיע הוועדה למשפה על התביעה ותצרף את המשפה לתביעה על פי סעיף 198(א) לחוק, או בכל דרך אפשרית אחרת ותאפשר למשפה לטעון את טענותיו ולהגיש שומה מטעמו, בטרם תקבל החלטה בתביעה.

(ה) חלק המשפה על זכאותו של התובע לפיצוי, יביא את טענותיו בפני הוועדה לפני קבלת ההחלטה.

(ו) החליטה הוועדה בניגוד לעמדת המשפה, תהיה נתונה למשפה זכות ערר על החלטתה, בהתאם לכל דין.

(ז) הוגש ערר על החלטת הוועדה שלא על ידי המשפה או נעשתה פניה בהסכמה ליו"ר מועצת השמאים למינוי שמאי מכריע, כאמור בסעיף 198(ה), רשאי המשפה להצטרף כצד להליך והוועדה לא תסרב לבקשתו.

(ח) הוגש לוועדת הערר (לפי החוק), ערר על החלטת הוועדה על ידי התובע או ערר על החלטת שמאי מכריע, בין אם על ידי הוועדה ובין אם על ידי התובע, תצרף הוועדה את המשפה כמשיב בהליך שלפני ועדת הערר.

(ט) חלק המשפה על החלטת ועדת ערר הניתנת לערעור, ולא היה המשפה זכאי להגיש ערעור בשמו, תגיש הוועדה לפי דרישת המשפה ועל חשבונו של המשפה ערעור לבית המשפט או שהוועדה תמנה לעצמה בא כוח בהסכמת המשפה ועל חשבונו של המשפה והוא יפעל על פי הנחיות המשפה, לפי בחירת הוועדה.

(י) לא פעלה הוועדה כאמור בסעיפים קטנים (א) עד (ט) לעיל, או לא ניתנה למשפה זכות ערר כאמור בסעיף קטן (ו) לעיל, ישפה בעל ההיתר את הוועדה בסכום השומה שהוגשה על ידי המשפה כאמור בסעיף קטן (ד) לעיל.

<u>מועד השיפוי</u>

6.

(א) חויבה הוועדה בתשלום פיצויים על פי החלטה שלא הוגש עליה ערר או על פי פס"ד חלוט או החלטה סופית של ועדת ערר או של שמאי מכריע וחלה חובת שיפוי על המשפה בהתאם לאמור לעיל, ישלם המשפה לוועדה את סכום הפיצויים שנקבע, במועד שנקבע לכך בהחלטה או בפסק דין וככל שלא נקבע, יעמוד על 30 ימים מיום מתן החלטה או פסק דין או הכרעה סופית אחרת.

(ב) לא בוצע התשלום על ידי המשפה במועד כאמור, יתווספו לסכום הפיצוי הפרשי הצמדה וריבית פיגורים לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א - 1961 מהמועד האמור ועד למועד התשלום.

<u>הגבלת סכום השיפוי</u>

7. בכל מקרה לא ישלם המשפה סכום גבוה יותר ממה שתחויב הוועדה המקומית כפיצויים לפי פרק ט' לחוק, בתוספת הוצאות שהוציאה הוועדה לצורך כל פעולה שנקטה לפי דרישת החברה.

<u>תחילת תוקף</u>

8. תחילת תוקף ההתחייבות לפי כתב השיפוי היא עם מתן היתר הבניה להקמת מיתקן האגירה על פי התכנית.

<u>פטור משיפוי</u>

9. כתב התחייבות זה לשיפוי לא יחייב את המשפה, אם הוועדה לא פעלה מצידה בהתאם לנדרש ממנה לפי כתב התחייבות זה.

10. התחייבות זו הינה בלתי חוזרת.

חתימת המשפה **תאריך**

_____ _____

נספח ב'13 - עיבוד חקלאי מיטבי במתקן אגרו וולטאי

בהתאם לקבוע בסעיף 3.2 לפרק המתקנים האגרו וולטאיים, העיבוד החקלאי ימשך לאורך כל תקופת חיי המתקן האגרו וולטאי, ויעמוד בתנאים הקבועים בנספח זה.

אי עמידה בתנאים המפורטים בטבלה שלהלן במשך שנתיים ברציפות תיחשב לאי עמידה בתנאים של עיבוד חקלאי מיטבי. לעניין זה, יראו באי העברת נתונים בהתאם לקריטריונים המפורטים בנספח זה, כאי עמידה בתנאים של עיבוד חקלאי מיטבי.

תנאים וקריטריונים לעיבוד חקלאי מיטבי במתקן אגרו וולטאי:

מס'	תנאי / קריטריון	שיטת מדידה / הערכה
1.	**המשך הפעילות החקלאית הקיימת, או החדשה באופן שבו התפוקה (במונחי הכנסה מתוצרת חקלאית או במונחי טון תוצרת לדונם) לא תפחת מ-75% ביחס להיקף הנורמטיבי המקובל לאותו גידול באותו אזור.**	הבדיקה תתבצע ביחס לנתונים בשטח של חלקת בקרה, או בהשוואה לפעילות חקלאית דומה, לרבות השוואת נתונים אזוריים - יבולים בשטחים סמוכים ובאזורים גיאוגרפיים ואקלימיים דומים, הכול ביחס לשטח המתקן האגרו וולטאי. הבדיקה תתחשב בשנת שמיטה וכן באירועים חריגים או השפעות חיצוניות, שייבדקו, בין היתר, מול הקרן לביטוח נזקי טבע בחקלאות ומנגנוני הפיצוי החקלאיים.
2.	**שמירת היקף השקיה.**	שמירת היקף ההשקיה בהתאם להיקף הנהוג בגידול החקלאי באותו אזור בהתאם לעונות השנה. היקף ההשקיה יהיה זהה בתחום המתקן ובחלקת הביקורת, למעט הפחתה של ההשקיה בתחום המתקן כתוצאה מחסכון שנובע מהפעלתו.
3.	**שימור שטח גידול מירבי בפועל, ובכל מקרה היקפו לא יפחת מהיקף של 85% משטח הגידול** (לא כולל שטח למבנים תפעוליים).	בחינת היקף הזריעה/שתילה/נטיעה, במטרה לבחון האם יש פחת משמעותי בהיקף ניצול השטח המיועד למתקן האגרו וולטאי, כל זאת בהשוואה לנתוני היבול מחלקת הביקורת (לדוגמא, מרחקים בין שורות עצים במטעים, ביטול זריעה/נטיעה בהיקף החלקה וכדומה). היקף השטח שישמש לגידול החקלאי בפועל, לא יפחת מ-85% מהשטח הכולל של המתקן האגרו וולטאי (למעט שטח הנדרש למסדרון החיבור לרשת החשמל, או שטח אחר שנקבע בתכנית שלא ישמש לעיבוד חקלאי, לרבות שטח למבנים תפעוליים ולדרכים חקלאיות).

נספח ב'14 - כתב התחייבות לשיפוי - היתרי בניה למתקנים אגרו וולטאיים

לכבוד:

1. הוועדה המקומית לתכנון ולבניה _____

שלום רב,

נספח ב'14 - כתב התחייבות לשיפוי - היתרי בניה למתקנים אגרו וולטאיים

הואיל והממשלה החליטה לאשר את תמ"א 24/1 פרק מתקנים אגרו וולטאיים בתמ"א 1 (להלן "התכנית") כפי שהומלץ בפניה על ידי המועצה הארצית לתכנון ולבניה;

והואיל ועל פי סעיף 4.3.20 לפרק מתקנים אגרו וולטאיים, בקשה להיתר למתקן אגרו וולטאי תכלול כתב התחייבות של מבקש ההיתר כלפי הוועדה המקומית (להלן: "המשפה"), לשפות אותה בסכום הפיצויים, שתידרש, אם תידרש, לשלם בגין תביעות לפי סעיף 197 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה - 1965 (להלן: "החוק") עקב מתן ההיתר;

המבוא להתחייבות מהווה חלק בלתי נפרד ממנה

<u>חובת שיפוי</u>

1. המשפה מתחייב לשפות את הוועדה בגין תשלומי פיצויים שהוועדה תחויב בהם, אם תחויב בהם, לפי סעיף 197 לחוק, בגין פגיעה עקב הקמת המתקן האגרו וולטאי בהתאם להיתר מספר _____ שהוצא על פי התכנית, ובכפוף למילוי כל האמור בכתב התחייבות זה.

<u>תחולת השיפוי</u>

2. ההתחייבות לשיפוי תחול על תשלומים שנפסקו מכח תביעות פיצויים לפי סעיף 197 לחוק, אשר הוגשו בגין פגיעה נטענת במקרקעין עקב הקמת המתקן האגרו וולטאי בהתאם להיתר שניתן על פי התכנית.

<u>היקף השיפוי</u>

3. השיפוי יהיה בהיקף של 100% (מאה אחוזים) מסך הפיצויים שהוועדה תחויב בהם לפי סעיף 197 לחוק, ובכפוף למילוי כל האמור בכתב התחייבות זה.

<u>תיאום בין תביעות פיצויים וקיזוז מתשלומים ישירים לוועדה</u>

4. (א) אם מכל סיבה שהיא המשפה יחויב ישירות בתשלום פיצויים בגין פגיעה כתוצאה ממתן ההיתר למתקן האגרו וולטאי כאמור בסעיף 2 לעיל, לפי סעיף 197 לחוק, ינוכה סכום הפיצויים כאמור, מחבותו בשיפוי, אם תחויב אותה ועדה שבתחומה חויב המשפה בפיצוי, לגבי אותו תובע ולגבי אותו חיוב.

ב) שילם המשפה לוועדה ו/או לתובע, סכומים כלשהם על חשבון תשלומים המגיעים ממנו לפי כתב שיפוי זה, יקוזז הסכום ששולם מסכומי השיפוי.

ג) שילם המשפה לוועדה או לתובע סכומים העולים על חלקו לפי שיעור השיפוי האמור בסעיף 3 לעיל יהיה רשאית לקזז את הסכום ששולם על ידו ביתר כאמור מכל סכום שיחויב כלפי הוועדה המקומית, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ״א - 1961 מהמועד בו שולם על ידי המשפה ועד למועד בו הוחזר התשלום ביתר למשפה, וזאת מבלי לגרוע מכל זכות או סעד אחר העומדים למשפה.

<u>שיתוף הליכים ופטור משיפוי</u>

5. השיפוי על פי כתב התחייבות זה מותנה בכך שהוועדה תמלא אחר כל התחייבויותיה כמפורט בכתב שיפוי זה כדלקמן:

א) הוועדה תודיע למשפה בכתובת דואר אלקטרוני שמסר לה המשפה, מיד עם היוודע לה על כל תביעה או הליך שהוא בפני הוועדה, בורר, בית המשפט, ועדת ערר או כל פורום אחר, אשר המשפה עלול להתחייב בגינו בשיפוי על פי כתב זה. מבלי לגרוע מן האמור, ההודעה על הגשת תביעה בצירוף עותק מכתב התביעה ישלח בנוסף גם למענה הרשום של המשפה.

ב) כל מו״מ או הליך אחר, שינוהל על ידי הוועדה וכל הסכם פשרה שהוא, אליו תגיע הוועדה, יערכו תוך שיתוף פעולה מלא של המשפה, בכל המו״מ או ההליך מתחילתו, למעט החלטת הוועדה לפי סעיף 198 (ב) לחוק התכנון והבניה, ותוך קבלת אישור המשפה לכל הסכם פשרה שהוא. התקבלה פשרה בהסכמת המשפה תחול התחייבותו על הפשרה כאילו הייתה פסק דין סופי.

ג) הוועדה תאפשר למשפה לעיין בכל חומר המצוי בידה והדרוש למשפה לצורך בדיקת התביעה וניהול הליכים משפטיים לגביה, בכפוף לכל דין.

ד) הוגשה לוועדה תביעה לפי סעיף 197 לחוק, תודיע הוועדה למשפה על התביעה ותצרף את המשפה לתביעה על פי סעיף 198(א) לחוק, או בכל דרך אפשרית אחרת ותאפשר למשפה לטעון את טענותיו ולהגיש שומה מטעמו, בטרם תקבל החלטה בתביעה.

ה) חלק המשפה על זכאותו של התובע לפיצוי, יביא את טענותיו בפני הוועדה לפני קבלת ההחלטה.

ו) החליטה הוועדה בניגוד לעמדת המשפה, תהיה נתונה למשפה זכות ערר על החלטתה, בהתאם לכל דין.

ז) הוגש ערר על החלטת הוועדה שלא על ידי המשפה או נעשתה פניה בהסכמה ליו״ר מועצת השמאים למינוי שמאי מכריע, כאמור בסעיף 198(ה), רשאי המשפה להצטרף כצד להליך והוועדה לא תסרב לבקשתו.

ח) הוגש לוועדת הערר (לפי החוק), ערר על החלטת הוועדה על ידי התובע או ערר על החלטת שמאי מכריע, בין אם על ידי הוועדה ובין אם על ידי התובע, תצרף הוועדה את המשפה כמשיב בהליך שלפני ועדת הערר.

ט) חלק המשפה על החלטת ועדת ערר הניתנת לערעור, ולא היה המשפה זכאי להגיש ערעור בשמו, תגיש הוועדה לפי דרישת המשפה ועל חשבונו של המשפה ערעור לבית המשפט או שהוועדה תמנה לעצמה בא כוח בהסכמת המשפה ועל חשבונו של המשפה והוא יפעל על פי הנחיות המשפה, לפי בחירת הוועדה.

י) לא פעלה הוועדה כאמור בסעיפים קטנים (א) עד (ט) לעיל, או לא ניתנה למשפה זכות ערר כאמור בסעיף קטן (ו) לעיל, ישפה בעל ההיתר את הוועדה בסכום השומה שהוגשה על ידי המשפה כאמור בסעיף קטן (ד) לעיל.

<u>מועד השיפוי</u>

6.

א) חויבה הוועדה בתשלום פיצויים על פי החלטה שלא הוגש עליה ערר או על פי פס"ד חלוט או החלטה סופית של ועדת ערר או של שמאי מכריע וחלה חובת שיפוי על המשפה בהתאם לאמור לעיל, ישלם המשפה לוועדה את סכום הפיצויים שנקבע, במועד שנקבע לכך בהחלטה או בפסק דין וככל שלא נקבע, יעמוד על 30 ימים מיום מתן החלטה או פסק דין או הכרעה סופית אחרת.

ב) לא בוצע התשלום על ידי המשפה במועד כאמור, יתווספו לסכום הפיצוי הפרשי הצמדה וריבית פיגורים לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א - 1961 מהמועד האמור ועד למועד התשלום.

<u>הגבלת סכום השיפוי</u>

7. בכל מקרה לא ישלם המשפה סכום גבוה יותר ממה שתחויב הוועדה המקומית כפיצויים לפי פרק ט' לחוק, בתוספת הוצאות שהוציאה הוועדה לצורך כל פעולה שנקטה לפי דרישת המשפה.

<u>תחילת תוקף</u>

8. תחילת תוקף ההתחייבות לפי כתב השיפוי היא עם מתן היתר הבניה להקמת המתקן האגרו וולטאי על פי התכנית.

<u>פטור משיפוי</u>

9. כתב התחייבות זה לשיפוי לא יחייב את המשפה, אם הוועדה לא פעלה מצידה בהתאם לנדרש ממנה לפי כתב התחייבות זה.

10. התחייבות זו הינה בלתי חוזרת.

חתימת המשפה _____ **תאריך** _____

נספח ב׳15 - אתרי ויסות נגר

שם המקום עליו מיועד להגן אתר ויסות הנגר	נפח נדרש (אלף מ״ק)	שם אתר	קיבולת האתר (אלף מ״ק)
פקיעין	100	פקיעין 3	100
פקיעין בוקייעה	240	פקיעין 1	240
		פקיעין 2	100
		פקיעין 3	100
מזרעה	520	בית העמק 1	300
		בית העמק 2	350
ירכא, כפר יאסיף	120	יסף	170
נשר	850	נשר	900
רמת ישי	1,000	בית לחם	480
בסיס רמת דוד	2,700	נהלל 1	630
		נהלל 2	280
		בידא	930
		שימרון 1	120
		שימרון 2	80
מנחת מגידו	1,450	קיני 1	780
		קיני 2	620
רם און, ברק, חבר, דבורה	13,150	קישון	2,700
מגן שאול, מיטב	1,470	גלבוע	410
פוריידיס	40	דליה	50
טייבה	140	אברך	150
קלנסווה	1,500	אברך	150
		אלכסנדר 1	1,500
		אלכסנדר 2	390
בני דרור	560	דרור 1	330
		דרור 2	200
בצרה מזרח	590	בצרה 1	180
		בצרה 2	580
בצרה דרום	500	רעננה	300

שם המקום עליו מיועד להגן אתר ויסות הנגר	נפח נדרש (אלף מ״ק)	שם אתר	קיבולת האתר (אלף מ״ק)
מזכרת בתיה, בית אלעזרי	450	עקרון	360
גאליה	700	גמליאל 1	500
		גמליאל 2	470
		עקרון	360
		שורק 3	850
		שורק 4	1,130
כפר מרדכי	100	מישר	150
בית גמליאל	3,000	שורק 2	2,020
		שורק 3	850
		שורק 4	1,130
		עקרון	360
		מישר	150
כפר הנגיד	3,000	שורק 1	1,170
		שורק 2	2,020
		שורק 3	850
		שורק 4	1,130
		עקרון	360
		מישר	150
		גמליאל 1	500
		גמליאל 2	470
שתולים	4,000	האלה 1	1,530
		האלה 2	960
		האלה 3	340
		האלה 4	250
		האלה 5	1,280
		ברקאי	760
מרכז שפירא	170	דגנים	410

שם המקום עליו מיועד להגן אתר ויסות הנגר	נפח נדרש (אלף מ״ק)	שם אתר	קיבולת האתר (אלף מ״ק)
גבעתי, אמונים, שדה עוזיהו	7,700	לכיש 1	1,910
		לכיש 2	3,630
		לכיש 3	1,010
		לכיש 4	2120
		לכיש 5	4,340
		לכיש 6	700
		לכיש 7	760
		עין דרס	270
		דגנים	410
קריית גת - אזור תעשייה	100	שלווה	110
קריית גת - אינטל	170	נועם 1	60
		נועם 2	150
		נועם 3	40
גיאה	1,100	גיאה 1	1,200
		גיאה 2	180
רהט צפון	220	שובל	290
רהט - אזור תעשייה	230	צקלג 1	120
		צקלג 2	190
רהט מרכז	290	גרר 1	270
		גרר 2	80
רהט דרום	350	פחר 1	140
		פחר 2	120
		פחר 3	60
אום בטין	1,100	חברון	480
		סנסנה	260
		רימון	180
		שוקת 1	160
		שוקת 2	120
ערערה בנגב מערב	50	טליה	80

שם המקום עליו מיועד להגן אתר ויסות הנגר	נפח נדרש (אלף מ״ק)	שם אתר	קיבולת האתר (אלף מ״ק)
ערערה בנגב מזרח	100	טלה 1	70
		טלה 2	60

נוסח משלב

חטיבת השטחים הפתוחים

נוסח משלב

נספח ג'1 - היקפי השטחים המיועדים לשמורות טבע ולגנים לאומיים

היקפי השטחים המיועדים לשמורות טבע

מס.	שם מקום/אתר	שטח בדונם	מס.	שם מקום/אתר	שטח בדונם
1	א-זרקיה	53	58	דקלי הדום-אילת	70
2	אודים	356	59	הארבל	2,835
3	אודם	19,934	60	הבטיחה	4,000
4	אורטל	1,044	61	הבשור	23,462
5	אחו בנימינה	330	62	הגלבוע	31,074
6	אחו גונן	206	63	הדום שומרון	15,842
7	אחו חיספיה	1,413	64	הדסים	15
8	אחילוף החורן	5,201	65	החולה	4,661
9	איי וחוף נווה ים	18	66	הירדן	15,257
10	איי חוף דור	204	67	המסרק	142
11	איי חוף מעגן מיכאל	38	68	הסוללים	2,411
12	איי חוף ראש הנקרה	49	69	הר אביטל-הר בנטל	5,384
13	איי שדות ים	13	70	הר אמיר	391
14	איקרית	229	71	הר גיורא	1,403
15	אירוס ביצות נוב	752	72	הר גמל	645
16	אירוס הארגמן	154	73	הר ההר	1,650
17	אירוס הגולן-חושניה	1,564	74	הר הטייסים	506
18	אירוס הגולן-תנוריה	445	75	הר הנגב	1,069,257
19	אירוס הדור-איילת השחר	246	76	הר חורשן	2,121
20	אירוס הנגב	591	77	הר יבנאל	3,083
21	אירוס נצרתי	211	78	הר יונה	149
22	אלונה	7,307	79	הר כמון	1,499
23	אלוני אבא	10,168	80	הר מירון	100,283
24	אלוני ברעם	1,535	81	הר סאסא	12,512
25	אלוני יצחק	157	82	הר סנה	674
26	אלות סירין	4,618	83	הר עצמון	9,108
27	בארותיים	561	84	הר קוץ	885
28	בוריקה	327	85	הר שיפון	803
29	ביצות זיתא	47	86	הר שכניה	3,150
30	ביצות קיסריה	493	87	התנור	509
31	ביתן אהרון	49	88	זומרה	98
32	בלפוריה	110	89	חוטם הכרמל	1,291
33	בני ציון	114	90	חולות ביר משש	41,050
34	בריכת אלקוש	10	91	חולות המפרץ	376
35	בריכת בראון	303	92	חולות זיקים	3,499
36	בריכת געש	94	93	חולות חלוצה	35,560
37	בריכת דלתון	32	94	חולות משאבים	6,670
38	בריכת יער	241	95	חולות ניצנים	21,052
39	בריכת סינדינה	566	96	חולות עגור	176,334
40	בריכת פרג	26	97	חולות פלמחים	6,209
41	בריכת צרטה	36	98	חולות קיסריה	957
42	בריכת רחובות	149	99	חולות שונרה, נחל לבן וכלך סיני	122,909
43	בריכת תמסח	202	100	חוף אכזיב	22
44	ברניקי	112	101	חוף בוסתן הגליל	277
45	בתות מנשה	91	102	חוף בית ינאי	72
46	בתות תנינים רז	5,892	103	חוף גדור	601
47	בתרונות רוחמה	1,066	104	חוף גלים	1,087
48	גאון הירדן	1,947	105	חוף דור-הבונים	901
49	גאון הירדן-כפר רופין	657	106	חוף האלמוגים-אילת	1,722
50	גבעות גד	13,968	107	חוף חבצלת השרון	193
51	גבעות גומר	23,402	108	חוף חולות יבנה	716
52	גבעות צפית	203	109	חוף מעגן מיכאל	434
53	גבעת המורה	915	110	חוף נהריה	104
54	גבעת עוז	564	111	חוף נוה ים	241
55	גברעם	5,395	112	חוף נחל דליה	509
56	גדרות	15	113	חוף ראש הנקרה	503
57	געש	11	114	חורשת זקום	116

(המשך)

מס.	שם מקום/אתר	שטח בדונם	מס.	שם מקום/אתר	שטח בדונם
115	חורשת חרובים-אור עקיבא	743	175	נחל בית העמק	5,488
116	חלמוניות ירוחם	4,732	176	נחל בצת	12,376
117	חרבת באר שבע	390	177	נחל גמל	438
118	חרבת ג׳ממה	1,408	178	נחל גרר עליון	765
119	חרבת גזירה	46	179	נחל גרר תחתון	5,698
120	חרבת דרכמון	308	180	נחל דולב	7,163
121	חרבת כוכים	373	181	נחל דישון	19,787
122	חרבת מחוז	122	182	נחל דליה ויובליו	913
123	חרבת מלח	144	183	נחל דלתון	4,045
124	חרבת סעדים ועין סעדים	20	184	נחל הקיבוצים	88
125	חרבת סרח עילית	43	185	נחל השופט	337
126	חרבת צ׳רקס	8	186	נחל זדים	3,708
127	חרבת צור	326	187	נחל חילזון	6,739
128	חרבת קרתא	171	188	נחל חלילים	224
129	חרבת שארי	120	189	נחל חצב	8,511
130	חרוצים צפון	242	190	נחל חצור	10,401
131	טוף כרם מהר״ל	218	191	נחל חרמון	2,522
132	טוף מי עמי	19	192	נחל יבנאל	149
133	יהודיה-בריכת משושים	28,580	193	נחל יחיעם	1,693
134	יהודיה-גמלא	8,382	194	נחל יפתחאל	492
135	יטבתה	30,399	195	נחל יצהר	2,631
136	ים דור-הבונים	19	196	נחל יששכר	12,032
137	כורכר ניר עם	405	197	נחל כזיב	12,035
138	כורכר רוחמה	463	198	נחל מאיר-נחל נחשון	110
139	כורסי	172	199	נחל מיצר	28,089
140	כפירה	8,789	200	נחל משגב	1,783
141	כפר רופין	77	201	נחל סנסן	14,781
142	כרם בן זמרה	160	202	נחל עורבים	2,059
143	כרמיה	867	203	נחל עינן	427
144	כרמל	54,865	204	נחל עמוד	12,108
145	להב דרום	2,181	205	נחל פולג	589
146	להב צפון	3,807	206	נחל קדש	1,460
147	לימן-גבעת הצבעונים	56	207	נחל קיני	400
148	מדבר יהודה	637,972	208	נחל רחום	944
149	מורדות רכס הרי נפתלי	6,801	209	נחל שורק מזרחי	13,018
150	מורדות רכס זכרון	491	210	נחל שיזף	46,154
151	מזרח לכיש	13,192	211	נחל שילה	6,903
152	מכתש בארי	3,828	212	נחל שניר	451
153	מכתשים עין יהב	274,921	213	נחל שעל	1,295
154	מכתשים קטן וגדול	140,212	214	נחל תבור	35,794
155	מסיב הרי אילת	451,064	215	נחל תות	192
156	מסיל עסניה	2,785	216	נחל תנינים	295
157	מעיינות גבתון	251	217	נחלים גדולים	372,949
158	מערות לוזית	525	218	סוסיתא	5,757
159	מערת הנטיפים	247	219	סחלבים במנרה	390
160	מערת התאומים	139	220	סלע עכברה	2,171
161	מערת שכניה	8	221	סלעי אוליגוקן	21
162	מצד אבירים	3,427	222	עדולם	7,953
163	מצוק הצינים	678,764	223	עיינות	103
164	מצוקי קרית שמונה	151	224	עיינות עורבים	1,121
165	מרגליות	789	225	עיינות פחם	513
166	משלט שבטה	117	226	עין א-טינה ואל פג׳ר	611
167	מתלול צורים	2,414	227	עין אלה	113
168	נווה יעקב	41	228	עין ג׳ינדה	1,657
169	נחל אדמון	1,033	229	עין גונן	43
170	נחל אוכם	1,828	230	עין דור	128
171	נחל אופקים	421	231	עין דקלים	17
172	נחל אל על	3,400	232	עין יהודה	48
173	נחל אפעה	12,963	233	עין נמפית	136
174	נחל באר שבע	3,755	234	עין תאו	79

(המשך)

מס.	שם מקום/אתר	שטח בדונם	מס.	שם מקום/אתר	שטח בדונם
235	ערבת עברונה	17,052	253	שיטה מלבינה-אשדוד	957
236	עשוש	297,333	254	שיטה מלבינה-עמק האלה	557
237	עתלית	148	255	שער העמקים	3,656
238	עתלית-מעפילים	154	256	שפך הנעמן	438
239	פארק הלס	40,601	257	שפך נחל דליה	280
240	פארק ממשית	1,072	258	שקמונה	1,690
341	פורה	295	259	תל אבל בית מעכה	347
242	צוקי שיירות	134,540	260	תל גת	170
243	קרית שמונה	250	261	תל דן ונחל דן	758
244	ראש זוהר	260	262	תל יצחק דרום	60
245	רכס אדמי	914	263	תל יצחק צפון	15
246	רכס בשנית	11,430	264	תל מרווה	1,039
247	רכס טורען	3,904	265	תל סהרון	161
248	רכס פוריה	786	266	תל עזקה	1,029
249	רכס ראש הנקרה	1,330	267	תל פארס	1,416
250	רמת אבישור	301	268	תל קריות	10,133
251	רמת הנדיב	3,886	269	תל קשת	94
252	שדה עמודים	255	270	תל רחוב	287

טיוטה לתגובות הציבור

היקפי השטחים המיועדים לגנים לאומיים

מס.	שם מקום/אתר	שטח בדונם	מס.	שם מקום/אתר	שטח בדונם
1	אביחיל	337	53	מצודת כח-נבי יושע	100
2	אושה	264	54	נאות קדומים	1,922
3	אכזיב	563	55	נבי ימין	113
4	אנדרטת חטיבת הנגב	312	56	נחל אלכסנדר	3,581
5	אפולוניה	297	57	נחל חוואירים	2,703
6	ארבל	13,244	58	נחל צלמון	5,159
7	אשקלון	2,535	59	נחל רפאים	9,620
8	בית גוברין	5,643	60	נחל שורק מערבי	4,354
9	בית ירח	44	61	ניצנה	433
10	בית מירסם	532	62	סובב חומות ירושלים	1,116
11	בית שאן	1,936	63	סחנה-לוד	4
12	בית שערים	767	64	סידני עלי	171
13	ברעם	183	65	עבדת	2,223
14	גבעות כורכר-נס ציונה	676	66	עין הבשור	3,701
15	גבעות מרר	292	67	עין חמד-אקוה בלה	149
16	גבעות שפרעם	7,351	68	עין כרם	316
17	גבעת גזר	2,889	69	עין עבדת	4,770
18	גן הפסלים	25,657	70	עינות תלם	477
19	גן השלושה-סחנה	198	71	עמק האלה	3,849
20	הירקון	4,888	72	עמק צורים	168
21	הכרמל	57,528	73	עתיקות בית אלפא	7
22	הר ההגנה	562	74	עתיקות כורסי	219
23	הר הרוח	1,082	75	עתיקות עתלית	164
24	הר חרת	1,205	76	עתיקות קיסריה	730
25	הר תבור	3,719	77	פארק השרון	2,402
26	הרי יהודה	20,276	78	צובה	157
27	חולדה	69	79	צור נתן	1,034
28	חוף ג'יסר א-זרקא	180	80	ציפורי	13,387
29	חוף השרון	2,067	81	קיסריה	307
30	חוף כורסי	38	82	קרן נפתלי	1,011
31	חוף נעורים	71	83	קרני חיטין	3,020
32	חוף פלמחים	753	84	ראש הנקרה	230
33	חוף קיסריה	997	85	רחובות בנגב	395
34	חורשת טל	818	86	שבטה	5,312
35	חמת טבריה	20	87	שמרון	2,928
36	חנות מינים	70	88	תל באר שבע	368
37	חרבת חלוצה	732	89	תל בית שמש	99
38	חרבת עמודים	197	90	תל דור	222
39	ירוחם	1,156	91	תל חי	484
40	כוכב הירדן	611	92	תל חצור	707
41	כורזים	380	93	תל יבנה	78
42	כפר נחום	1,659	94	תל יודפת	264
43	מבצר נמרוד	194	95	תל ירמות	268
44	מגדל אפק	1,653	96	תל לכיש ותל מראשה	8,372
45	מונפורט	1,143	97	תל מגידו	241
46	מזור קולה	24	98	תל סוסיתא	1,655
47	מי נפתוח-ליפתא	82	99	תל ערד	1,749
48	ממשית	3,801	100	תל צפית	2,884
49	מעיין חרוד	1,518	101	תל צפצפות	71
50	מערות חזן	1,719	102	תל קקון	162
51	מערות סמך	729	103	תל שקמונה	105
52	מצדה	4,473			

נספח ג׳2 - היקפי השטחים המיועדים ליערות

מס.	שם תחום יער	מספר תחום יער	שטח בדונם	מס.	שם תחום יער	מספר תחום יער	שטח בדונם
1	אביב	1324	1,549	60	דודאים	4313	24,581
2	אודם	1204	4,998	61	דורות	4183	9,725
3	אום-אל-פחם	3403	3,472	62	דימונה	4302	1,165
4	אופקים	4240	1,265	63	דליה	3411	1,626
5	אורטל	1262	1,484	64	דלתון	1215	2,661
6	אורים	4201	906	65	דן	3114	961
7	אחיהוד	1303	7,577	66	הזורע	3410	5,002
8	איילון	3103	2,314	67	החולה	1237	3,722
9	אילון	1304	4,242	68	החמישה	3311	6,464
10	אילנות	3147	1,479	69	הכ״ח	3129	10,078
11	אילת	4438	974	70	הל״ה	3221	1,521
12	איתן	4105	8,654	71	המפרץ	1365	1,110
13	אלונה	3412	6,349	72	הנדיב	3445	448
14	אלוני הבשן	1259	733	73	הקדושים	3303	11,060
15	אלונים	1107	5,630	74	הר אחים	1355	12,040
16	אליקים	3401	1,286	75	הר מירון	1210	273
17	אלכסנדר	3104	756	76	הר עצמון	1322	1,796
18	אלקוש	1307	3,170	77	הר תבור	1483	53
19	אמנון	1208	6,026	78	הראל	3301	5,315
20	אמציה	4106	10,276	79	הרי נפתלי	1239	12,151
21	ארז	4110	6,508	80	השרון	3111	201
22	אשדוד	3101	5,371	81	חדרה	3409	3,066
23	אשל הנשיא	4255	8,327	82	חולדה	3134	1,968
24	אשלים	4301	4,418	83	חולות אשקלון	4185	4,687
25	אשתאול	3302	12,753	84	חולות חלוצה	4206	6,886
26	באר טוביה	3110	3,442	85	חוף הכרמל	1110	19,311
27	באר שבע	4335	12,698	86	חורשים	3119	2,820
28	בארי	4273	12,208	87	חורשן	3405	6,127
29	ביל״ו	3102	2,783	88	חזון	1207	6,992
30	ביריה	1203	18,799	89	חירן	4350	9,770
31	בית העמק	1318	3,705	90	חלץ	4103	156
32	בית השיטה	1441	2,488	91	חן	3414	7,294
33	בית קמה	4112	3,395	92	חניתה	1306	7,532
34	בית קשת	1482	16,007	93	חסה	4139	3,043
35	בית שאן	1412	1,766	94	חפר	3415	1,375
36	ביתר	3213	5,637	95	חצבה	4428	7,537
37	בלפור	1104	3,066	96	חצרון	4334	2,530
38	בן-שמן	3105	25,553	97	חצרים	4212	10,149
39	בני יהודה	1280	1,920	98	חרוב	1279	254
40	בקעת ארבל	1404	27	99	חרובית	3254	18,745
41	בקעת יבניאל	1407	6,047	100	חרמונית	1291	264
42	בר-גיורא	3203	8,883	101	חשיף	4216	1,750
43	בראון	1293	879	102	טבריה	1417	4,831
44	ברעם	1236	12,738	103	טורען	1402	12,077
45	ברקת	3106	2,862	104	יד מרדכי	4121	8,385
46	גבולות	4203	462	105	יהודיה	1226	1,846
47	גבעת המורה	1449	10,977	106	יובלים	1349	5,669
48	גברעם	4115	6,142	107	יחיעם	1311	9,333
49	גדות-גונן	1205	3,190	108	יטבתה	4429	5,331
50	גדרות	3115	2,686	109	ירושלים	3350	7,124
51	גוברין	3205	9,773	110	ירקון	3112	1,171
52	גורן	1305	6,482	111	ישעי	3232	19,717
53	גזר	3133	2,222	112	יתיר	4306	66,194
54	גילון	1326	3,861	113	כברי	1313	8,959
55	גילת	4204	3,902	114	כוכב	4124	1,933
56	גלבוע	1476	10,549	115	כיסופים	4213	11,209
57	גלעד	3402	10,991	116	כמון	1272	4,426
58	גני חוגה	1432	3,068	117	כסייפה	4315	744
59	דבירה	4102	14,585	118	כפירה	3312	4,602

תצא 3/1

(המשך)

מס.	שם תחום יער	מספר תחום יער	שטח בדונם	מס.	שם תחום יער	מספר תחום יער	שטח בדונם
119	כפר החורש	1102	7,406	178	נתניה	3139	560
120	כפר קיש	1463	8,922	179	סאסא	1214	6,398
121	כרמון	4123	2,255	180	סטף	3320	10,949
122	כרמיאל	1223	487	181	סיירת שקד	4215	20,001
123	כרמים	4174	8,799	182	עבדת	4329	2,068
124	לביא	1405	4,600	183	עדולם	3201	21,123
125	להב	4128	26,175	184	עוז	3408	1,584
126	לוטם	1281	2,629	185	עומר	4338	686
127	לכיש	4120	17,478	186	עין דור	1450	6,280
128	מאחז	4119	19,786	187	עין הנצי״ב	1414	103
129	מבוא חמה	1268	1,497	188	עין השופט	3429	3,969
130	מגידו	3416	17,353	189	עירון	3418	7,447
131	מגן	4228	964	190	עמינדב	3321	6,972
132	מודיעין	3116	12,741	191	עמיעד	1217	1,556
133	מורדות גולן	1202	3,807	192	עמק יזרעאל	1101	1,636
134	מורדות נצרת	1481	10,347	193	עציון	3208	6,633
135	מורן	4194	4,208	194	ערד	4314	536
136	מחנה ירדן	1229	937	195	פארק איילון	3142	3,371
137	מטולה	1201	257	196	פארק באר-שבע	4298	10,129
138	מטע	3229	13,910	197	פארק הירדן	1270	1,877
139	מי-עמי	3404	4,686	198	פולג	3109	638
140	מירון	1211	5,681	199	פוריה	1410	1,009
141	מישור פארן	4403	249	200	פיתחת שלום	4205	718
142	מיתר	4307	8,256	201	פלגי מים	1232	865
143	מלכיה	1255	2,765	202	פלוגות	4143	2,719
144	מנחמיה	1406	6,867	203	פקיעין	1254	436
145	מנשה	3413	8,261	204	פרדס-חנה	3407	1,878
146	מסד	1468	7,958	205	צוחר	4272	402
147	מעגן מיכאל	3422	319	206	צונם	1309	6,087
148	מעוז חיים	1423	328	207	צור-נתן	3146	2,034
149	מעון	4217	253	208	ציפורי	1103	7,202
150	מעלה גמלא	1247	969	209	ציר המפלים	1266	2,480
151	מעלות	1333	5,415	210	צלפון	3216	1,227
152	מצר	3417	3,176	211	צפית	3209	8,162
153	מראשה	3202	12,763	212	צרעה	3233	10,211
154	מרום גולן	1265	3,646	213	קדמה	4118	1,509
155	משאבי שדה	4309	66	214	קדמת צבי	1228	1,969
156	משואה	3224	41,246	215	קדרים	1209	14,760
157	משוש	4332	23,710	216	קוממיות	4114	2,340
158	משמר הנגב	4220	14,127	217	קלע	1225	1,276
159	משמר העמק	3421	7,769	218	קסם	3194	3,463
160	נבטים	4323	78	219	קצרין	1278	4,138
161	נבי יושע	1250	12,015	220	קרית אתא	1364	10,913
162	נהריה	1301	626	221	קרית גת	4116	1,398
163	נווה-אילן	3310	5,128	222	קרן כרמל	1114	3,048
164	נחושה	3218	12,476	223	קשת	1264	1,829
165	נחל אסף	4209	3,699	224	ראש הנקרה	1319	1,572
166	נחל הבשור	4221	1,642	225	רביבים	4316	7,310
167	נחל חיק	1117	653	226	רהט	4266	2,135
168	נחל חנון	4108	994	227	רובין	3135	9,959
169	נחל לימונים	1213	6,448	228	רוחמה	4117	11,311
170	נחל מיצר	1227	416	229	רכס החוף	1112	1,109
171	נחל עשן	4211	13,342	230	רכס יבניאל	1411	5,301
172	נחל תות	1113	4,632	231	רכס כורזים	1221	3,980
173	נחשון	3113	5,196	232	רכס ליבנים	1408	6,005
174	נטועה	1308	2,874	233	רמון	4308	468
175	ניצנה	4333	1,889	234	רמות	1267	1,337
176	ניר עציון	1111	1,311	235	רמות יששכר	1418	6,789
177	נתיבות	4142	4,209	236	רמת בקע	4319	6,269

תמא 3/1

תמא 3/1

תמא 3/1

(המשך)

מס.	שם תחום יער	מספר תחום יער	שטח בדונם	מס.	שם תחום יער	מספר תחום יער	שטח בדונם
237	רמת חובב	4325	11,969	249	שחריה	4154	13,935
238	רמת מגשימים	1295	1,454	250	שיבטה	4330	1,050
239	רמת רזים	1218	2,034	251	שיטים	4402	18,207
240	רנן	4210	3,361	252	שיפון	1206	2,754
241	שגב	1320	10,685	253	שכניה	1323	4,345
242	שדה אליעזר	1235	1,812	254	שעל	1263	3,637
243	שדרות	4150	5,133	255	שפר	1220	968
244	שובל	4202	1,964	256	שפרעם	1363	7,732
245	שובלים	4107	5,439	257	תלמי ביל"ו	4122	4,553
246	שומרה	1321	11,761	258	תלמים	4109	2,920
247	שוקדה	4208	5,015	259	תענך	1401	774
248	שורק	3207	1,105	260	תפן	1341	6,991

נוסח משלב

נספח ג'3 - חניוני לילה ומבואות בשמורות הטבע

חניוני לילה

יהודיה, הר מירון - נחל עמוד, הר מירון - חומימה, הר הנגב - בורות לוץ, מצוק הצינים הרחבה 2 - בארות, יטבתה, מעיינות הבניאס, עין גדי, נחל גילבון.

מבואות

תל דן, התנור (נחל עיון), החולה, יהודיה, בריכת המשושים, גמלא, הבטיחה (בתחום אתר המג'רסה), עין אפק, הר הכרמל (בתחום אתר חי-בר כרמל), נחל תנינים, נחל המערות, הר מירון (בתחום אתר נחל עמוד), מערת הנטיפים, עין גדי, יטבתה, חוף האלמוגים באילת, מדבר יהודה (בתחום אתר עין בוקק), נחל גילבון, נחל אל על, נחל חרמון, הבניאס.

נוסח משלב

מכלול חוף
ראש הנקרה
בצת
עתלית
נווה ים - נחשולים
חוף דור - מעגן מיכאל
קיסריה - שדות ים
גבעת האירוסים
פולג - געש
געש
רשפון
חולות ראשון
פלמחים
חיפה
נשר
עתלית
קיסריה
חדרה
נתניה
כפר יונה
ארסוף
רעננה
קלקיליה
שכם
תל אביב
פתח תקווה
אריאל
סלפית
בת ים
ראשון לציון
רמלה
רחובות
רמאללה
0 5 10 20
Kilometers
נספח רקע לתמ"א 16/1
שינוי לפרק החופים והמוגנים
30/07/2024
מינהל התכנון

חטיבת מוסדות ציבור

נוסח משלב

נספח ד'1 - תדריך פרוגרמטי-חברתי להכנת תכנית מפורטת לאשכול כליאה

תכנית מתאר ארצית הינה מסמך הקובע הוראות תכנון ברמה עקרונית וכללית. הבסיס להוראות אלו כולל לימוד מעמיק של הנושא על רבדיו השונים, כאשר התכנית מתכללת ונותנת ביטוי עקרוני לכלל הסוגיות שנלמדו.

תהליך התכנון לגיבוש מסמכי תכנית מתאר ארצית למתקני כליאה בחן באופן מעמיק מגוון רחב של נושאים הקשורים במערך הכליאה. תוצריו כללו: הגדרת צרכים, גיבוש מדיניות התכנון למערכת הכליאה ואיתור חלופות לאשכולות כליאה והערכתם, בהתבסס על עקרונות חברתיים מנחים ועל עקרונות נוספים שגובשו בתהליך.

כחלק מתהליך התכנון, וכבסיס ללימוד צרכי הכליאה והמענים הפוטנציאליים, בוצעה סקירה בינלאומית ונערך סיור מקצועי-לימודי לבריטניה היות והיא בעלת מערכת סטטוטורית דומה וכן עוברת תהליך של רפורמה לשיפור מערך הכליאה. מטרת הסיור היתה להכיר וללמוד את הנעשה בנושא ולהחיל את התובנות, ככל שימצאו רלבנטיות, על תכנית המתאר. כמו כן, נסקרו חוקים, תקנות ופסקי דין משמעותיים ונערכו מפגשי שולחנות עגולים עם בעלי עניין.

המחקר והתובנות היוו תשתית לגיבוש מסמכי התכנית ולבחירת המיקום של אשכולות הכליאה. פרוט מקיף ומפורט בדבר הסוגיות החברתיות שנחקרו וההמלצות התכנוניות, ניתן למצוא בנספח החברתי לתכנית זו – נספח ד2.

מסמך זה מרכז את עיקרי ההמלצות החברתיות-כלכליות והפרוגרמטיות לעת הכנת תכנית מפורטת למתקן כליאה. המסמך כולל סוגיות עקרוניות שראוי להתייחס אליהן בתכנון המפורט.

בחלקו הראשון של המסמך מרוכזות המלצות בדבר כיווני פעולה בהקשרים חברתיים וכלכליים טרם ובעת הכנת תכנית מפורטת למתקן כליאה, וחלקו השני מתמקד בהמלצות פרוגרמטיות לתכנון מתקנים חדשים וקיימים.

1. היבטים חברתיים -כלכלים- המלצות לתכניות מפורטות למתקני/אשכול כליאה

1.1 גמישות תכנונית ותפעולית

בעת הכנת תכנית מפורטת למתקן כליאה יש לקחת בחשבון בהגדרות הפרוגרמטיות צרכים וגמישות לאוכלוסיות אסירים ייחודיות - זאת בהתאם לנספח פרוגרמתי שיוכן לאתר. כמו כן יש לקחת בחשבון את צרכי הסוהרים.

בפריסת הפונקציות והשימושים במתקנים ובאשכולות הכליאה יש להביא בחשבון אפשרות עתידית לשימוש במתקנים/מכלולים עבור יותר ממתקן אחד ו/או שימוש של הקהילה הסובבת במתקנים מתוכננים או עתידיים מוגדרים.

1.2 שיתוף בעלי עניין: רשויות מקומיות וארגונים אחרים

שיתוף בעלי עניין נמצא כמרכיב מרכזי וחיוני בכל המקרים שנלמדו בארץ ומחוצה לה. לשיתוף בעלי עניין תפקיד חשוב בהתאמת התכנית וסיוע להשלמתה, בהשפעה על סוג ואופי הפונקציות המתוכננות במתקן ובסביבתו ובהבטחה כי המענה של המתקן יהיה מיטבי ומותאם לצרכי הסביבה. לכן, בתחילת תהליך התכנון יש לאתר את בעלי העניין הרלוונטיים, ביניהם: הרשות המקומית

ורשויות שכנות, גורמי אכיפה, גורמי משפט ומערכת הבריאות, נציגי קהילה, נציגי ארגונים מקצועיים ומקומיים ועוד.

1.3 הכנת נספח חברתי

מסמכי תכנית מפורטת למתקן כליאה חדש יכללו נספח חברתי, אשר יפרט את ההשלכות התעסוקתיות של הקמת המתקן וימליץ על אופי הבינוי והפיתוח למקסום התועלות החברתיות, התעסוקתיות והכלכליות במרחב, השלכות על מבקרים/משפחות אסירים וכד׳ והטיפול המומלץ בנושאים אלה במידת הצורך. על הנספח לכלול התייחסות לסוגיות הבאות:

- **הליך שיתוף בעלי העניין-** פירוט ותיעוד המשתתפים והממצאים וכן הביטוי שניתן להם בתכנון המוצע.
- **פירוט התועלות חברתיות-כלכליות** הרצויות לתושבי האזור/הרשויות המקומיות הרלבנטיות וביטוי שלהן בתכנון המוצע.
- **תיאור אופי הממשק הרצוי בין המתקן לסביבתו** בתחומי: התעסוקה, התחבורה, קשרי קהילה, מתן שירותים עירוניים למתקן הכליאה מחד, והיצע מתוכנן או פוטנציאלי לשילוב שירותים ומתקנים במתקן גם לרווחת הציבור.
- סוגיות נוספות בהתאם לצרכים שיזהה המתכנן או שידרשו על-ידי המזמין.

1.4 ממשק המתקן עם סביבתו ומיצוי התועלות מפעילותו

בעת הכנת תכנית מפורטת למתקן כליאה יש לתת את הדעת לממשקים הצפויים והרצויים בין המתקן לסביבתו, כגון: היקף תמהיל המועסקים החזוי והאופן בו עשוי ורצוי שיתרום לאזור (למשל, יצירת מנגנוני עידוד לקליטת עובדים מן האזור); פיתוח תשתיות נדרשות או רצויות לתועלת היישוב (למשל פיתוח שבילים ופיתוח נופי); התאמת השירותים המסופקים למתקן לצרכי האזור (למשל – תוואי ותדירות קווי הזנה של תחבורה ציבורית מתחנות מרכזיות/רכבת) וכדומה.

1.5 בתהליך תכנון מפורט, במקביל להליך התכנוני, תילקח בחשבון השפעת התכנית על חידוש וחיזוק הישובים הסמוכים. מוצע לבחון קיומו של הסדר לשיתוף, לרבות חלוקה בהכנסות בין מספר רשויות מקומיות.

1.6 במקביל להכנת תכנית מומלץ לייצר מנגנון העסקה אשר יאפשר קדימות במתן תעסוקה לתושבי האזור בו מוקם מתקן הכליאה.

2. הנחיות פרוגרמתיות לבינוי

2.1 אשכול כליאה

1) מתקני הכליאה ככל שגודל השטח יאפשר זאת, יתפקד באשכולות.

2) אשכול יאגד 2-4 מתקני כליאה/בתי מעצר ויכללו בו ככל הניתן שירותים משותפים:

2.1. שטחים לשירותים לוגיסטיים (מטבח, אפסנאות, מחסנים ומחסני חירום.)

2.2. שירותי ביטחון (תגבור הדדי בשגרה ובחירום, פטרול היקפי, יחידת ליווי אסירים.)

2.3. מכלולי תפעול משותפים (מכלול כניסה, מכלול ביקורים, מכלול קליטה.)

3) 20 ד׳ משטח האשכול יוקצו לבית משפט, תחנת משטרה וחניה למבקרים בתחום התכנית אך מחוץ לגדר האשכול.

4) מכלול ביקורים ימוקם בכל אשכול ויאפשר מימוש זכות האסיר למפגש עם משפחתו/חבריו. החלל ידמה מקום מפגש קהילתי המאפשר אינטרקציה חברתית חיובית ככל הניתן, כל זאת בהתאם לדרגת בטחון האסירים.

5) התכנית תאפשר לשלב במתקן הכליאה שימושים נוספים, אשר ישרתו את החברה האזרחית ואת ציבור התושבים בקרבת אשכול הכליאה, כדוגמת שירותים בריאותיים וצרכים נוספים ככל שיעלו.

2.2 מתקן כליאה

1) כל אחד ממתקני הכליאה באשכול יכלול את כלל המרכיבים המשרתים את הכלואים בו, תוך הישענות על פונקציות המשותפות לכלל מתקני האשכול.

2) כחלק ממערך שיקום האסיר ובהתאם להוראות התמ״א יש לכלול בכל מתקן כליאה מכלול תעסוקה, מרכז חינוך, מתקני ספורט ומרפאה. במקרים חריגים, ובעיקר כשמדובר באסירים טיפוליים ובאגפים סגורים, חלק מן הפונקציות ימצאו בתוך האגף, על מנת להימנע מחיכוך עם אסירים אחרים.

2.1) את מכלול התעסוקה מומלץ למקם בסמוך ובנגישות מרבית לאזורי המגורים מטעמי בטיחות ותפעול. זאת בשל שהות מרובה וממושכת של האסירים במכלולי התעסוקה מידי יום.

2.2) מכלול החינוך עליון בחשיבותו לשיקום האסיר ולכן יש להבטיח שימוקם במקום מרכזי ונראה, ובקרבה לאגפים הפתוחים. מכלול החינוך הוא לב הפעילות היומית של ביס״ר וניתן לשלב בו פונקציות נוספות כגון ספורט, תרבות, גינון וכו׳.

2.3) ככל הניתן והנדרש תמוקם מרפאה אחת לכל מתקן כליאה – סה״כ 4 מרפאות באשכול של 300 ד׳, זאת לשם נוחות תפעולית ושיפור בריאות האסירים.

2.4) כל מתקן כליאה יכלול 12-8 אגפי כליאה.

2.3 אגף כליאה

3) האגף מהווה את יחידת התפעול הקטנה ביותר במתקן הכליאה.

4) בכל אגף יהיו 120-80 אסירים.

5) מספר האסירים באגף יכול להיות נמוך יותר במקרה של אגפים טיפוליים (נקיים מסמים, אגפים שיקומיים וכד׳) שיאפשרו לסוהרים ולעו״ס לתת מענה טוב לאסירים.

6) האגף כולל את אזור המחייה – חדר יום (DAY-ROOM), מועדון, מטבחון, חצר טיולים חשופה לאור שמש ונפרדת משאר האגפים.

7) אגפי הכליאה יבנו לגובה של עד 6 קומות. בשימושים אחרים במתקן הכליאה (כמו משרדים) תותר בניה מעל 6 קומות, בהתאם ובכפוף להוראות לתכנית מפורטת

8) פרוגראמת שטחים כללית מנחה לתכנון מתקן כליאה ואשכול כליאה: פרוגראמה זו משקפת המלצה כי שטח תא לאסיר יהיה בהיקף של 5.5 מ״ר .

	אשכול כליאה	מתקן כליאה
קיבולת מקסימלית	4000 אסירים	1000 אסירים
שטח מקסימלי	300 ד׳	-
שטח מגרש לאסיר	75 מ״ר	90 מ״ר
שטח מגודר	220 ד׳	65 ד׳
תחום הבינוי	150 ד׳	35 ד׳
תחום מגרש לבניה	116 ד׳	35 ד׳
תכסית	80 ד׳	22 ד׳
שטח מגודר לאסיר	55 מ״ר	65 מ״ר
שטח בניה לאסיר	29 מ״ר	35 מ״ר
מספר קומות	עד 6 קומות	עד 6 קומות

2.4 קיבולת פוטנציאלית של האתרים

הקיבולת הפוטנציאלית של המתקנים הקיימים נבחנה על פי הפרמטרים שהוצגו לעיל תוך התייחסות גם לפסיקת בג"צ בנוגע לשטח תא לאסיר. על פי בחינה זו ובהתייחס לשטח המקסימאלי שניתן ליעד לאשכול כליאה נקבע תקן הכליאה בכל אתר. שטחם של אתרים שהיקפם יכול להכיל מעל 4000 אסירים, הומלץ לצמצום. להלן מפורטת הקיבולת הפוטנציאלית המקסימלית של כל אתר בהתאם לפרמטרים שהוגדרו לשטח אסיר וגודל מתקן כליאה.

	אתר	תקן כליאה פוטנציאלי	הערות
.1	**כלנית**	2660	תקן כליאה מקסימלי
.2	**מגידו**	4000	תקן כליאה מקסימלי
.3	**שיטה**	800	תקן כליאה מקסימלי
.4	**השרון**	2950	מותנה בצמצום מגבלות
.5	**רמלה**	2515	מותנה בהעתקת הנציבות והמפקדה
.6	**שורק**	2935	מותנה בניצול שטחי חפיפה עם קווי החשמל
.7	**ב"ש**	4000	תקן כליאה מקסימלי
.8	**רמון**	1790	תקן כליאה מקסימלי
.9	**קציעות**	3130	תקן כליאה מקסימלי
.10	**כרמל**	3500	תקן כליאה מקסימלי
.11	**שגיא**	3500	תקן כליאה מקסימלי
.12	**פלוגות**	4000	תקן כליאה מקסימלי
.13	**חרוב**	4000	תקן כליאה מקסימלי

חלק ראשון – מבוא

1. מבוא

שירות בתי הסוהר, כפי שמוגדר באתר שב"ס[19], הוא ארגון ביטחוני **בעל ייעוד חברתי** המשתייך למערכת אכיפת החוק. תפקידו להחזיק באסירים ועצורים, מסתננים ושוהים "במשמורת בטוחה ונאותה, תוך שמירה על כבודם, מילוי צרכיהם הבסיסיים והקניית כלים מתקנים לכל האסירים המתאימים לכך, על מנת לשפר את יכולתם להיקלט בחברה עם שחרורם". מכאן שמתקן כליאה, מעבר להיותו מתקן להחזקה ולמגורים של אנשים, נועד לספק סל רחב ומגוון של שירותים אישיים וחברתיים, אשר יועילו ויטיבו עם האסירים והחברה האזרחית כאחד.

האתגר המרכזי העומד בפני שירות בתי הסוהר, כמו גם בפני מערכות וארגוני כליאה אחרים בעולם, הוא יצירת איזון בין הצרכים הביטחוניים: שמירת האסירים מפגיעה בעצמם או באחרים במתקן ומחוצה לו, לבין הצרכים השיקומיים: הקניית כלים מתקנים להתנהגות והתנהלות עצמאית ויומיומית נורמטיבית של האסיר בחברה.

לצד וכחלק מן הצרכים השיקומיים הנוגעים לתָקוּן (correction)[20], נועדים מתקני הכליאה לספק מענה מלא לכל צרכי המחיה של האסיר, ובראש ובראשונה, למשמש **כביתו** ובמידה רבה 'כל עולמו'. בכלל זה מתקן הכליאה נותן **מענה למכלול צרכיו הפיזיים, החברתיים, התרבותיים והטיפוליים, וכן לצרכיו החינוכיים והתעסוקתיים של האסיר בכל הרבדים**. בהתאם לכך, ברור כי בעת תכנונו של מתקן כליאה יש להביא בחשבון את מכלול הצרכים והממשקים ביניהם לבין צרכים ושימושים אחרים. בנוסף, יש לזכור, כי מתקן הכליאה מאכלס באופן שוטף קבוצה לא קטנה (עשרות עד מאות) של אנשי סגל, המפעילה ומתפעלת באופן קבוע, ולרוב במשמרות ארוכות (24 שעות) את המתקן והכלואים בו. משכך, מעבר להיותו מקום עבודתם של צוות אנשי הסגל, הוא משמש גם כביתם השני, אשר בו הם אוכלים, לנים, מתאמנים, נחים ומנהלים חיים חברתיים.

מעבר לקבוצות המאכלסות את מתקן הכליאה – האסירים ואנשי הסגל, סוגיות חברתיות של למתקני הכליאה יש השלכות גם על שתי קבוצות מרכזיות נוספות: בקבוצה הראשונה נמנים משפחות האסירים וקרוביהם, המצויים בקשר כזה או אחר עם האסירים, ומבקשים לבקר אותם בתדירות משתנה. לקשר בין האסיר לקרוביו יש השפעה רבה על הליך שיקומו ויצירת תשתית להשתלבותו בקהילה ובהחברה בכלל בסיום המאסר. בהתאם לכך, קיימת השפעה של מיקום המתקן ביחס למקום מגוריהם המקורי של האסירים וכן של נגישותו והתאמתו של המתקן למבקרים השונים.

בקבוצה השנייה נכללים תושבי הסביבה ה"מארחת" את מתקן הכליאה, וכן מועסקים ונותני שירותים הקשורים באופן ישיר או עקיף למתקן הכליאה. סוגיות חברתיות המתקשרות לקבוצות אלה יכולות להיות שליליות - כאשר מתייחסות לתפיסת מתקן הכליאה כלא רצוי בסביבתם (NIMBY) והחשש הקשור בבריחת אסירים, פשיעה ותדמית שלילית על אזור מתקן הכליאה, או חיוביות – כאשר מתייחסות לסוגיות של תעסוקה, פיתוח תשתיות ושירותים באזור.

בהתאם למתואר לעיל, יתמקד מסמך זה בהיבטים החברתיים הנוגעים למתקני כליאה וקשורים, באופן ישיר או עקיף, לתכנונם ותפקודם.

חלק לא מבוטל מהנושאים המתוארים במסמך (בעיקר בחלקו הראשון) מיועד לתת רקע לקוראים העוסקים בתכנון עירוני ואזורי ואינם מתמצאים בתחום הכליאה על רבדיו או בתפיסת ההפעלה של שב"ס. זאת מתוך מטרה לשקף את מארג השיקולים שהובאו בחשבון בתהליך התכנון של התמ"א, וכן במטרה לספק תשתית בסיסית חשובה למתכננים ומקבלי החלטות בשלבי תכנון מפורט של מתקני כליאה.

לאחר הצגת מטרות המסמך ותמצית התהליך התכנוני (פרק 2), בחלקו השני של המסמך, מתואר האפיון העיקרי של אוכלוסיית האסירים – הקבוצה המרכזית המושפעת מן התכנון (פרק 3), ההיבטים המרכזיים הנוגעים לטיפולם ושיקומם (פרק 4) וההיבטים המשפטיים והפיזיים הנוגעים לאורחות חייהם במתקן הכליאה (פרק 5). לאחר מכן נסקרות מגוון סוגיות הקשורות בממשק שבין מתקן הכליאה לבין סביבתו, ובכך ניתן ביטוי לסוגיות החברתיות הנוגעות לקבוצות האחרות המושפעות ממתקן הכליאה – הציבור בכללותו, הקהילה המתגוררת בקרבה למתקן הכליאה, מועסקים ואחרים (פרק 6).

חלקו השלישי של המסמך עוסק בביטוי שניתן לסוגיות החברתיות בתהליך התכנון ובערכת האתרים למתקני כליאה המוצעים בתכנית (פרק 7) וכן בהמלצת חברתיות ובהנחיות לתכנון המפורט של מתקני כליאה שיגזרו מן התכנית (פרק 8).

---

[19] מתוך אתר שירות בתי הסוהר: https://www.gov.il/he/Departments/General/about_prison_service

[20] תָקוּן -correction - מושג מתחום העבודה הסוציאלית המציין דרכי טיפול ממוסדות הנהוגות כלפי עוברי חוק ואוכלוסיות קשות.

2. מטרות המסמך, מקורות המידע ותהליך התכנון

2.1. מטרת המסמך

מסמך זה סוקר את ההיבטים החברתיים הנוגעים לחיי האסירים בבתי הסוהר בישראל, הממשק של האסיר וצרכיהם עם המערכות המשלימות והתומכות והממשק הנוגע לסוהרים והסביבה החיצונית למתקן, תוך מיקוד בסוגיות החברתיות הקשורות בתכנון מתקני כליאה.

המסמך מיועד לבעלי עניין שונים, שאינם עוסקים ומצויים בתכנים הנוגעים למערך הכליאה בכלל, ולהיבטיו החברתיים בפרט. מטרתו של המסמך כפולה:

1. לשקף את מארג השיקולים החברתיים שהובאו בחשבון בתהליך התכנון של תכנית זו.
2. יצירת תשתית בסיסית וחיונית למתכננים ולמקבלי החלטות בשלב התכנון המפורט של מתקני כליאה.

2.2. תהליך התכנון - סוגיות חברתיות

בהתאם לתכולת העבודה הנדרשת ולסיכומים עם מנהל התכנון במשרד האוצר ושירות בתי הסוהר, תהליך התכנון כלל מגוון מרכיבים של לימוד המצב הקיים והגדרת הצרכים. שלב א' של העבודה כלל תהליך למידה רוחבי של מגוון נושאי הקשורים במערך הכליאה והקשרים התכנוניים. אלה מרוכזים במסגרת דוח שלב א', הכולל גם תובנות הנגזרות להמשך, ובהן בולטות הסוגיות החברתיות כמכתיבות מרכזיות בתהליך התכנון.

שלב ב' בעבודה התמקד במדיניות התכנון ובאיתור חלופות לאתרים להקמת אשכולות מתקני כליאה והערכתם, זאת בהתבסס על העקרונות החברתיים המנחים ועקרונות נוספים.

כחלק מתהליך התכנון, וכבסיס ללימוד צרכי הכליאה והמענים הפוטנציאליים והרצויים בתחום, ביצע צוות התכנון **סקירה בינלאומית** בנושא. הסקירה התמקדה במערך הכליאה הבריטי ממגוון סיבות, ביניהן: יסודות סטטוטוריים דומים, שיעור כלואים הדומה לזה הקיים בישראל, התמודדות עם דילמות דומות (למשל: מערך מתקנים ישנים שאינם עונים על צרכי הכליאה הנוכחיים ופריסה גיאוגרפית שאינה תואמת ביקושים ומערך ליווי אסירים יקר ולא יעיל) וכן העובדה כי בעת עריכת התכנית בריטניה הייתה מצויה בעיצומה של רפורמה כוללת ורחבת היקף במערך הכליאה שלה אשר אפשר למידה מעמיקה של מכלול סוגיות עדכניות בתחום. יודגש כי אחד הנושאים המרכזיים ברפורמה הבריטית עסק בהיבט הפיזי של מערך הכליאה אשר מבטא תפיסה תכנונית הדומה ל"תפיסת האשכולות" שמוביל שירות בתי הסוהר בישראל.

בנוסף, ולאור הסקירה שבוצעה, נערך במסגרת תהליך התכנון **סיור מקצועי לבריטניה**. הסיור כלל את צוות התכנון, נציגי שב"ס ומנהל התכנון במשרד האוצר, ומטרתו הייתה להכיר וללמוד את הנעשה בנושא ולהחיל את התובנות, ככל שימצאו רלבנטיים, על תכנית המתאר המקודמת. הסיור כלל ביקור במתקני כליאה ייחודיים ובמתקן הראשון שנבנה בבריטניה בהתאם ל"תפיסת האשכולות" הבריטית, פגישות ושיח עם גורמי מפתח בתהליך, כגון: קובעי המדיניות ומקבלי החלטות ברמה הארצית, נציגי רשויות מקומיות והקהילה המקומית, מתכננים ואנשי התפעול של מתקני הכליאה (אנשי שירות בתי הסוהר הבריטי – HMPS). כל זאת במטרה להיחשף למערך השיקולים והדילמות (הארציות, האזוריות והמקומיות) הקשורים לבחירת מיקום, לזמינות קרקע, לעלויות נדל"ן, לגודל של מתקני כליאה, ולמכלול השירותים הנכללים באשכול וזיקתם לסביבה. כמו כן, ביקש הצוות להכיר לעומק את אופן ההתמודדות של הבריטים עם סוגיית ה-NIMBY, וכן את מגוון הפתרונות הנוגעים לתכנון מפורט ויישום של מתקני כליאה. סיכום מהלך הביקור וממצאיו מתוארים בנספח א למסמך זה, והתובנות ממנו מוטמעות בגוף המסמך.

2.3. מקורות המידע למסמך

המסמך נכתב על בסיס מידע שנאסף ממקורות שונים ומתוך הנלמד בתהליך התכנון אודות הסוגיות החברתיות הנוגעות לאסירים ובתי סוהר בישראל. בין מקורות המידע המרכזיים:

א. **חומרים ומסמכים שהתקבלו משב"ס**, ובראשם "תכנון בית סוהר חדש מסמך עקרונות" (שב"ס, 2016), המאגדים יחדיו את עיקר הסוגיות התכנוניות של המערך הפיזי של מתקני שב"ס.

ב. **דוח מבקר המדינה מספר 64ג** - "היבטים בשיקום האסיר" (2014).

ג. **דוח** (דורנר) הועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים (2015).

ד. **תכניות סטטוטוריות**, בהן: תמא 24 תיקונים 1, 2, ו-3, תמ"א 46 על נספחיה,

ה. **חוקים ותקנות**: תיקון 42 לפקודת בתי הסוהר, בג"צ 1892/14 (2017).

ו. **סדרת פגישות משותפות ותיאום עם גורמי שב"ס**, בהם היחידה האסטרטגית בשב"ס, וכן תיאומים ושיחות עם גורמי שב"ס כגון ראש חטיבת התקון ואחרים.

ז. **מידע שנאסף במסגרת שולחנות עגולים** שנערכו עם גורמים שונים כחלק מהליך שיתוף בעלי העניין בתכנית: (א) נציגי משרדי ממשלה ורשויות: משרד המשפטים, משרד הרווחה, משרד האוצר, משרד לביטחון פנים, משרד הפנים, משרד הביטחון, שירות המבחן, רשות לשיקום, רשות למלחמה בסמים, מרכז השלטון המקומי); (ב) גופי זכויות אזרח ואקדמיה (סנגוריה ציבורית, אונ' עברית, קליניקה לזכויות אסירים במכללת רמת גן, רופאים לזכויות אדם, האגודה לזכויות האזרח, עמותת אדם למען האסיר); ו-(ג) גופי שיטור ואכיפה (משטרה, הנהלת בתי המשפט, שב"ס, צה"ל, שב"כ, פרקליטות).

ח. **סיורים במתקני כליאה שונים** במתחם רמלה ובמתחם השרון.

ט. **למידה מן הספרות הישראלית והבינלאומית** בנושא, ובעיקר הספרות הבריטית והרפורמה הרחבה והרב-מערכתית בתחום הכליאה המקודמת בבריטניה (עת כתיבת שורות אלה); מחקרו של אלישע מאיר (2013) בנושא שיקולי מיקום והשפעות אזוריות של בתי סוהר בישראל; ועבודתו של קים ישראל (2002) שכותרתה קהילתיות בשירות בתי-הסוהר: שב"ס בקהילה או שב"ס-קהילתי ומסמכים נוספים.

י. **סיור בבריטניה** שערך צוות התכנית עם נציגי שב"ס ומנהל התכנון, וכלל סדרת פגישות עם גורמי כליאה ואנשי תכנון בתחום וכן ביקורים באתרי כליאה שונים במדינה.

חלק שני – סקירת סוגיות חברתיות במערך הכליאה ותכנון מתקני כליאה

3. אפיון אוכלוסיית האסירים

3.1. נתונים ורקע כללי

בישראל כלואים, נכון לדצמבר 2016, כ-10,500 אסירים פליליים, כ-7,500 אסירים בטחונים וכ-2,600 זרים/שוהים בלתי חוקיים. מבין האסירים הפליליים, בהם עוסק מסמך זה: כ-7,500 שפוטים (70%) וכ-3,100 עצורים (30%).

שיעור האסירים ל-100,000 תושבים עומד כיום על כ-86 אסירים – נתון נמוך ביחס לממוצע בשני העשורים האחרונים, שעמד על כ-115 אסירים. ירידה זו קשורה בשינויים בהיקף הפשיעה, משך המאסרים ושינויים במדיניות הענישה והאכיפה, כמפורט במסמך תחזית הכליאה לתכנית.

נהוג לחלק את האסירים למספר קבוצות בהתאם לשיקולים הקשורים באופי כליאתם וההפרדה הנדרשת בניהם. החלוקה העיקרית מבחינה בין פליליים וביטחוניים (וכן זרים/שוהים בלתי- חוקיים), בין גברים לנשים ובין בגירים לקטינים. הפרדה בין קבוצות אלה הכרחית ועקרונית במערך הכליאה, וקיים שוני גדול בסוג הצרכים, אופי הטיפול ותפיסת ההפעלה של המתקנים בהם מאוכלסת כל אחת מהן. לכך יש השפעה גם על הצרכים הפיזיים והתכנון של המתקן.

חלוקות נוספות של האסירים לקבוצות מבוססת רמת הביטחון וסוג האסיר. העיקריים שבהם הם ההבדלים בין אסירים ועצירים: בבית מעצר, המיועד לעצורים לימים או עד תום הליכים, אין צורך במכלולי תעסוקה גדולים וניתן להסתפק במכלולי תעסוקה קטנים יחסית, בשונה מבית סוהר רגיל המיועד לשפוטים. מצד שני, בית מעצר מצריך מכלולי קליטה גדולים יותר וריבוי חדרים למפגשים עם עורכי דין. חלוקת אסירים קיימת גם לקבוצות ייעודיות ו/או בעלות צרכים מיוחדים, כגון: מוגבלים, קשישים, מכורים לסמים או בעלי הפרעות נפשיות ועוד, אשר מצריכות טיפול, תפעול וסוגי מתקנים ושירותים שונים.

על אף מגוון הקבוצות הרחב הקיים בקרב אוכלוסיית האסירים, המשקף במידת מסוימת גם את השונות באוכלוסייה הכללית במדינה, ניתן להצביע על מאפיינים הדומיננטיים בקרב קבוצות רבות של אסירים, בהם: רקע חברתי-כלכלי נמוך (ולעיתים קשה מאוד) והשתייכותם לפריפריה החברתית (והגיאוגרפית) של המדינה. כך למשל: כשליש מהאסירים שנבדקו בשנים 2011-2012 עם כניסתם לכלא היו אנאלפביתיים או יודעי קרוא וכתוב ברמה ראשונית בלבד[21]; כ-20% מן האסירים מקום מגוריהם הינו במחוז הדרום, בעוד שיעור אוכלוסייתי מחוז זה נמוכה משמעותית (כ-14%) (שיעור האסירים ממחוזות המרכז, ת"א וירושלים, לעומת זאת, נמוך משיעורם באוכלוסייה).

להלן מפורטים מאפייניהם החברתיים והדמוגרפיים של קבוצות בולטות, המקבלים ביטוי שונה בתפעול, תכנון ומיקום של מתקני הכליאה.

[21] דוח מבקר המדינה מס' 64ג – היבטים בשיקום אסירים (2014)

תרשים 1: סכמת סוגי מתקני הכליאה והמתקנים המשלימים משלב המעצר ועד שלב הענישה

3.2. מגדר

שיעור האסירות מסך האסירים נמוך בישראל באופן משמעותי בהשוואה למדינות אחרות בעולם. בישראל כלואות (נכון לדצמבר 2016) כ-180 אסירות בסה"כ, ושיעורן מסך האסירים עומד על 2% בלבד, בעוד במדינות הייחוס במערב אירופה עומד שיעורן על כ-5% בממוצע.

במפגש שערך צוות התכנון עם מפקדת בית הסוהר נווה תרצה עולה כי שיעורן הנמוך של האסירות מוסבר על-ידי מספר גורמים. בין הבולטים שבהם הוא יחסו הכללי של בית המשפט, הנוטה להתחשב בנשים בכלל, ואימהות בפרט. גם מאפייני הפשיעה ו/או הנסיבות שהביאו אותן לבית הסוהר הן ייחודיות - פעמים רבות מדובר בנשים שעברו טראומה והן קורבנות להתעללות והזנחה. לעיתים קרובות, בית הסוהר הוא גם המקום המוגן והבטוח מבחינת חלק מן הנשים, ולעיתים מוכרים מקרים בהם נשים ששוחררו וחזרו ל'קהילתן', או לרחוב, ביקשו לעצמן לחזור לבית הסוהר.

כל האסירות (למעט אסירות ביטחוניות), כלואות בבית סוהר נווה תרצה. מתקן זה משמש הן כבית סוהר והן כבית מעצר ולמעשה נותן מענה לכל סוגי העבירות, לכל טווחי הגיל (לרבות קטינות) ולכל אזורי המדינה. לעירוב מגוון קבוצות של אסירות יש השפעה על תפיסת ההפעלה, וכן אתגרים שונים המגבירים את המורכבות של הפעלת המתקן ותכנונו, כגון: רגישות בעירוב בין אסירות שביצעו עבירות קשות לבין כאלה שביצעו עבירות מסוג "צווארון לבן", שילוב אסירות ברמת בטחון שונה (לפיכך בית הכלא מוגדר בסווג בטחון הגבוה ביותר) ועוד. כמו כן, בית הסוהר קטן ושונה באופיו ובמרכיביו וכולל, למשל: מכלולי תעסוקה וחינוך המשמשים גם עצורות; מכלול ביקורים ייחודי המאפשר מפגש משפחתי אינטימי ומותאם לילדים; וכן חדרים המתאימים למחייה של אסירות עם תינוקותיהן (ע"פ החוק תינוקות גדלים עם האימא בבית הסוהר עד גיל שנתיים, ולאחר מכן נמצא להם פתרון אחר כגון משפחות אומנה מסוגים שונים). צרכים ייחודיים אלה ואחרים, מצריכים בינוי פיזי שונה, המתבטא גם בשטחים גדולים יותר.

לאחרונה תוכנן בית סוהר חדש וייעודי לנשים בבאר-שבע. ביצועו עדיין לא יצא אל הפועל משיקולים שונים (בעיקר תקציביים). יש לציין כי קיימת ביקורת על מיקומו של המתקן המתוכנן בדרום, שכן בית סוהר זה אמור לתת מענה כלל ארצי, יחד עם זאת מרוחק מאזור המרכז (בו מתגוררת מרבית האוכלוסייה) והצפון ביחס לנווה תרצה, הממוקם ברמלה.

3.3. מגזר

אוכלוסיית האסירים הפליליים מתחלקת ליהודיים, ערביים ומיעוטים נוספים.

אחד הממצאים החברתיים החשובים הנוגעים לאסירים ערבים הוא נושא השיקום. מסיורים ושיחות שהתקיימו עם נציגי שב"ס, מנהלי בתי סוהר ואסירים, עולה כי קיים עניין רב של אסירים ערבים ברכישת השכלה בסיסית והשתתפות בפעילות החינוכית. חלקם הגדול אינם יודעי קרוא וכתוב ו/או לא השלימו

לימודי יסוד ולכן מוצאים תועלת ועניין בלימודים אלה, המהווים עבורם כלי חיוני לחייהם היומיומיים וקפיצת מדרגה במגוון אפשרויות התעסוקה שיעמדו בפניהם ביום שחרורם.

כאן המקום לציין, כי על אף שהתועלת האישית הפוטנציאלית של האסירים הערביים מהשתתפות בפעילות החינוך והתעסוקה הינה גבוהה, המענה השיקומי הניתן להם לאחר השחרור נחות באופן כללי ביחס לאסירים יהודים, וזאת בעיקר מסיבות של מחסור ברכזי שיקום בקהילה של הרשות לשיקום האסיר במגזר הערבי ו/או העדר כלים מקצועיים הדרושים לעו"סים ברשויות הערביות. מציאות זו משפיעה על אחוז הרצידיביזם הגבוה במגזר הערבי[22], ובהתאם גם בשיעור האסירים הערבים הכלואים זו הפעם השנייה או יותר.

3.4. גיל

התפלגות האסירים לפי גיל (שב"ס, 2016) מעלה כי בקרב השפוטים הבגירים (מעל 18) שיעור הצעירים (גיל 18-24) עומד על כ-24% (כמעט כפול משיעורם באוכלוסייה הבגירה), שיעורם של בני 25-44 עומד על כ-56% (גבוה בכ-30% משיעורם באוכלוסייה הבגירה), שיעור של המבוגרים בני 45-64 הוא כ-18% (נמוך בכ-30% משיעורם באוכלוסייה הבגירה) ושיעורם של המבוגרים/קשישים (65+) עומד על כ-1.7% (כעשירית משיעורם באוכלוסייה הבגירה). נתונים אלה משקפים את המוכר למערכת (ומערכות אחרות בעולם), ומבטאים בעיקר את היקפי העבריינות וסוגי העבירות המאפיינות את קבוצות הגיל השונות, למשל - צעירים נוטים להיות מעורבם יותר בעבירות של גניבה וחיי אדם לעומת מבוגרים.

שב"ס מחזיק גם באסירים ועצורים שהינם קטינים ובגיל האחריות הפלילית (12-18). בסה"כ כלואים בישראל כ-140 קטינים/נערים – המוחזקים בבית הסוהר 'אופק' שמהווה חלק מאשכול השרון. היקף כלואים במתקן נמוך מן התקן שלו (כ-200 כלואים), וזאת משום שנעשה מאמץ קבוע להימנע מכליאת קטינים, תוך מציאת חלופות כליאה עבורם (למשל – הוסטלים ומסגרות משקמות שונות). על אף שמיועד לנערים, מאכלס המתקן אסירים עד גיל 21. אלה לרוב התחילו את מאסרם כקטינים והושארו במתקן גם כשבגרו, מטעמים חברתיים-שיקומיים. לרוב מדובר במי שנותרה לו תקופת מאסר קצרה לריצוי, בעוד מי שיתרת מאסרו ארוכה יותר מועבר מוקדם יותר למתקן רגיל.

בית הסוהר אופק נבנה כמתקן ייעודי לנוער והוא מותאם לכך מבחינה פיזית. בדומה לבית הסוהר לנשים נווה תרצה, משמש כיום כמתקן היחיד בארץ המאכלס קטינים, ועל כן נותן מענה לכלל המדינה, וכולל הן אסירים והן עצורים.

3.5. אסירים טיפוליים ובעלי צרכים מיוחדים

כמו בכל אוכלוסייה, גם במתקני הכליאה קיימים אסירים הזקוקים לצרכים מיוחדים. עם זאת, בשל הרקע החברתי-כלכלי הקשה יחסית המאפיין אסירים באופן כללי, שיעורם של אלה הזקוקים לטיפול רפואי ונפשי, שיקום, תמיכה וליווי מסוגים שונים הינו גבוה.

כך למשל, נמצא שכ-10% מהאסירים הינם פגועי נפש וכ-70% הינם בעלי לקויות למידה[23]. משיחות עם נציגי שב"ס ומנהלי בתי סוהר עולה כי שיעור האסירים החולים בכלל, ובמחלות כרוניות בפרט, הינו גבוה – הדבר קשור בהזנחה מוקדמת, והעדר מעקב רפואי בסיסי במקרי מחלה קשים (לעיתים עצם הטיפול הרפואי בבית הסוהר מביא לגילוי מחלות בשלב מתקדם).

אסירים מבוגרים/קשישים, למשל, מצריכים לעיתים תנאים מיוחדים (נגישות, קרבה למרפאה, מיטות רגילות ולא בקומות ואמצעי עזר שונים). בדומה לכך, גם אסירים טעוני פיקוח או בעלי הפרעות התנהגות קשות זקוקים לסביבה מתאימה (חדרים קטנים, למשל, בהם קיים אסיר נוסף תומך) ולטיפול של אנשי צוות.

אוכלוסיות ייחודיות נוספות הינן קבוצות טיפוליות שונות, כגון נגמלים מסמים ומאלכוהול או עברייני מין המשולבים בתכניות טיפול (להרחבה ראה סעיף שיקום וטיפול באסיר להלן).

בהתאם לאופי הטיפול הנדרש והיקף האסירים בעלי הצרכים המיוחדים, מוקצים בחלק ממתקני הכליאה מחלקות ו/או אגפים טיפוליים שונים. אלה בדרך כלל קטנים יותר מבחינת מספר האסירים (לרוב עד 40

---

[22] אסירים שפוטים פליליים אזרחי ישראל נתונים לשנת 2010 – דוח הרשות לשיקום האסיר: http://www.pra.co.il/image/users/180409/ftp/my_files/%D7%97%D7%95%D7%91%D7%A8%D7%AA.pdf?id=8615320

[23] אסירים שפוטים פליליים אזרחי ישראל נתונים לשנת 2010 – דוח הרשות לשיקום האסיר: http://www.pra.co.il/image/users/180409/ftp/my_files/%D7%97%D7%95%D7%91%D7%A8%D7%AA.pdf?id=8615320

אסירים למחלקה/אגף), ולעיתים כוללים פונקציות ושירותים נוספים כגון חינוך ו/או תעסוקה המשרתים את אוכלוסייה זו בלבד[24].

המשמעות התכנוניות הנגזרות מכך היא כי מתקני הכליאה צריכים לכלול מתקנים טיפוליים ומתקנים משלימים שונים. כמו כן, קיימת חשיבות לקרבה למוסדות טיפוליים שונים מחוץ למתקני הכליאה, ובכלל זה בתי חולים.

4. שיקום וטיפול באסיר

בתקופת המאסר האחראית לפעולות שיקום היא חטיבת התָקוֹן[25] בשב״ס. חטיבת התקון כוללת ארבע מחלקות האחראיות על כלל הפעולות המתקנות: מחלקת חטו״ש (חינוך, טיפול ושיקום); מחלקת תעסוקה; מחלקת רפואה; ומחלקת הדת.

הגישה הבסיסית בשב״ס בנוגע לניהול אסירים גורסת שככל שהאסיר יהיה עסוק יותר בפעילויות חינוך, טיפול ותעסוקה, כך הדבר יקטין את פוטנציאל החיכוך והאינטראקציות השליליות שלו עם האסירים והסוהרים, וישפר את סיכוייו לשיקום והשתלבותו המוצלחת בחברה בעת שחרורו.

מערך השיקום כוללת את המכלולים התורמים לשיקומו ובריאותו של האסיר ובכלל זה מרכז החינוך, מכלול התעסוקה, מרפאה, דת ומערכות טיפול[26]. האסירים עושים שימוש במערך זה באופן יומיומי, וע״פ רוב הפונקציות משמשות את רוב אגפי מתקן הכליאה. במקרים חריגים, ובעיקר כשמדובר באסירים טיפוליים ובאגפים סגורים, חלק מן הפונקציות נמצאות בתוך האגף, על מנת להימנע מחיכוך עם אסירים אחרים.

השתתפות בפעילויות התקון מועילות הן למערכת והן לאסיר, כמתואר בהמשך. בין התועלות לאסיר ניתן למנות צמצום פערים חברתיים ומתן כלים שיסייעו לשילובו בחברה לאחר המאסר, הכשרה מקצועית, השלמת לימודי בסיס, קבלת גמול כספי, וכן תרומה חיובית למערך השיקולים הנבחנים לקיצור תקופת מאסרו של האסיר. על אף תועלת אלה ואחרות ותשומת הלב והמשאבים הגדולים יותר המושקעים במערך התקון בשנים האחרונות, חלק מן הכלואים אינם משתתפים בפעילות או זוכים להשתתפות חלקית בלבד. בין אלה אסירים באגפים סגורים ◌ֹ(אם כי נעשה מאמץ לשלבם בפעילות דומה בתוך האגף) ובעיקר עצורים, שקיים קושי מובנה לספק להם טיפול, חינוך ותמיכה מתמשכים ויציבים כמו אסירים, על אף שהם חווים תקופת הסתגלות קשה במיוחד בבתי מעצר שרמת הביטחון שלהם מרבית.

השתתפות בפעילויות התקון מועילות הן למערכת והן לאסיר, כמתואר בהמשך. בין התועלות לאסיר ניתן למנות קבלת גמול כספי, הכשרה מקצועית, השלמת לימודי בסיס, וכן תרומה חיובית למערך השיקולים הנבחנים לקיצור תקופת מאסרו של האסיר. על אף תועלת אלה ואחרות ותשומת הלב והמשאבים הגדולים יותר המושקעים במערך התקון בשנים האחרונות, חלק מן הכלואים אינם משתתפים בפעילות אלא או זוכים להשתתפות חלקית בלבד. בין אלה אסירים באגפים סגורים ◌ֹ(אם כי נעשה מאמץ לשלבם בפעילות דומה בתוך האגף) ובעיקר עצורים, שאינם מקבלים טיפול, חינוך ותמיכה כמו אסירים, על אף שהם חווים תקופת הסתגלות קשה במיוחד בבתי מעצר שרמת הביטחון שלהם מרבית.

להלן יפורטו המכלולים העיקריים בחשיבותם והבולטים בהיקף השימוש בהם והשטח הנדרש להם: מכלול התעסוקה ומרכז החינוך, וכן מכלולים ״תקוניים״ נוספים הנוגעים לתחום הדת (מכרז דת הכולל בית כנסת, בית מדרש וחדרי לימוד בעיקר) והרפואה.

4.1. תעסוקה

מכלול התעסוקה נתפס כמכלול החשוב ביותר לאסירים. במכלול זה עובדים האסירים במפעלי ייצור, הרכבה ו/או אריזה (לרוב), ומקבלים גמול כספי עבור עבודתם. הגמול הכספי מועבר לחשבונם האישי בבנק הדואר (המנגנון באמצעותו עובדים בשב״ס) והכסף משמש להם כאמצעי לרכישת מוצרים בקנטיניה, שיפור מזונם ורווחת חייהם במתקן. לחילופין, חלק מהאסירים משתמשים בחלק מהכסף לצורך סיוע למשפחותיהם, שלעיתים קרובות, כאמור, מעמדן החברתי-כלכלי נמוך, והן חיות ללא מפרנס עיקרי.

מכלול התעסוקה כולל בדרך כלל מספר מפעלי יצור בודדים – חלקם מפעלים של שב״ס, בהם מיוצרים מוצרים הנדרשים לו או שנמכרים על-ידו לגופים וחברות שונות. מפעלים אחרים מופעלים על-ידי יזמים פרטיים הזקוקים לכוח עבודה עתיר ידיים. יזמים אלה מוצאים בפעילות בתוך מתקני הכליאה יתרונות רבים – כוח עבודה זול ואמין, שאינו מתחלף ומוכן להשקיע על מנת לשמור על מקום עבודתו.

מלבד הגמול הכספי, מתבטאת התועלת לאסירים גם בהכשרה מקצועית כללית או ייחודית. לעיתים, כך עולה משיחות עם מנהלי מפעלים ומפקדי מתקני כליאה, ההכשרה הינה במקצועות נדרשים בשוק, המאפשרים לאסיר המשוחרר להיקלט במקומות עבודה טובים ומכניסים. תועלת נוספת לאסיר, היא בעצם

---

[24] תכנון בית סוהר חדש מסמך עקרונות (מחלקת מחקר ואסטרטגיה מנהל התכנון שירות בתי הסוהר, 2016).

[25] תָקוֹן -correction - מושג מתחום העבודה הסוציאלית המציין דרכי טיפול ממוסדות הנהוגות כלפי עוברי חוק ואוכלוסיות קשות.

[26] גם מערך הטיפול הינו מרכיב בלתי נפרד מהתקון אך הוא אינו מצריך מכלול משלו וניתן להסתפק במשרדים וחדרי טיפול עבור העו"סים בתוך האגפים ובמכלול המנהלה.

השתתפותו בפעילות יצרנית התורמת לחברה באופן ישיר או עקיף, ולראיה, הם נוטים לחוש גאווה בעבודתם ותוצרתה.

יש לציין כי השתתפותם של האסירים בתעסוקה מתבצע באופן יומיומי, לרוב החל משעות הבוקר או הצהרים המוקדמות, ועד לשעות הצהרים המאוחרות. לפיכך, שהותם של האסירים במכלול התעסוקה היא ממושכת ומשמעותית, ובמסגרת זו מתקיימים חלק גדול מן האינטראקציות החברתיות בניהם ובה הן מקבלים חלק גדול מן השירותים (למשל – ארוחת צהרים, טיפולים וביקורי של עו"ס וכד').

תפקידם של מכלולי התעסוקה כחלק אינטגרלי מהיום -יום של חיי האסיר מחייבים, מטעמי בטיחות ותפעול, למקם את מכלולי התעסוקה בסמיכות ונגישות מרבית לאזורי המגורים.

4.2. שירותי חינוך

מכלול החינוך, בו מתקיימים לימודים והאסירים רוכשים השכלה, נתפס גם הוא כמכלול חשוב ומשמעותי. עם זאת, בניגוד לתעסוקה המבוקשת מאוד ע"י רוב רובם של האסירים, הרצון להשתלב בפעילות החינוך והלימודים פחותה – שכן לרוב אין גמול כספי בעבור השתתפות בפעילות החינוך, אך גם משתנה בין האסירים – זאת בעיקר כפונקציה של רמת התכנים הנלמדים ביחס להשכלתו האישית של האסיר. בשל כך, ולאור החשיבות השיקומית הרבה של פעילות החינוך, בחלק ממתקני הכליאה הוחלט להתנות את ההשתתפות בתעסוקה בהשתתפות בפעילות החינוך.

חשיבותו של מכלול החינוך מקנה לו מעמד מיוחד במערכת. בהתאם לכך, יש להבטיח שימוקם במקום מרכזי ונראה, ובקרבה לאגפים הפתוחים. הוא צריך להיבנות כמרכז אליו יוצאים האסירים. הדבר מחזק את חשיבותו, מחנך לגבולות, מבחין בין האסירים שיוצאים ללמוד או לעבוד לאלה שלא, וממקסם את הפוטנציאל לתת חינוך מיטבי לאסירים. בנוסף, שב"ס רואה בעיני רוחו את מרכז החינוך כלב הפעילות היומית של ביה"ס, המשלב פונקציות נוספות כגון ספורט ותרבות, גינה וכד'.

4.3. שירותי דת, רפואה וספורט

פעילות ועיסוק בדת בבתי סוהר הוא מרכיב לא מבוטל בחיי היומיום. במתקנים שונים מגיעים האסירים ללמוד ולהתפלל במכלול הדת. מכלול זה צריך שיכלול כיתות לימוד, בית מדרש שמשמש גם כבית כנסת, ספרייה, משרד לרב בית הסוהר ועוד. עם זאת, בחלק גדול מהמתקנים המענה הניתן הוא חלקי, על אף הביקוש והצורך.

מרפאה הינה פונקציה נוספת הנמצאת בכל מתקן כליאה. היקף השימוש במרפאה גבוה בדרך כלל, בין היתר בשל מצבם הרפואי המדורדר יחסית של אסירים. היקף השימוש הגבוה (בולט בעיקר בבתי סוהר גדולים מאוד, באגפים של אסירים ביטחוניים ובמכלולי קליטה של עצורים), העיסוק הרב סביב התנועות למרפאה, ומשך ההמתנות הממושכות, הופכים את ההליך הטיפולי לאלמנט מטריד עבור האסיר וסגל המתקן. לפיכך, לעיתים מביאים בחשבון אפשרות לפתיחת מרפאות משניות בתוך תחומי האגפים.

מתקני ספורט הן שירות המצוי בחסר בחלק גדול מבתי הסוהר, או שהשימוש בהם מוגבל. הסיבות לכך קשורות במורכבות של פעילות ספורטיבית במגרשים פתוחים עבור חלק מן האסירים במתקן, ו/או בשטחים הלא מבוטלים שמתקנים אלה צורכים והקושי בהקצאת הקרקע עבורם. יחד עם זאת, אין ספק שפעילות ספורטיבית ושטחים פתוחים בעלי חשיבות גבוהה לשיפור איכות החיים של האסיר.

4.4. שיקום וטיפול ייעודי

במטרה לשקף את מגוון אוכלוסיות האסירים ואת ההשלכות האפשריות המתבטאות בתפעול, תכנון ומיקום של מתקני הכליאה הנגזרים מכך, מובאות להלן שתי דוגמאות לאוכלוסיות טיפוליות בולטות בקרב אסירים בהן משקיע שב"ס משאבים רבים: טיפול בהתמכרויות וטיפול בעבריינים מין.

שיעור <u>השימוש בסמים ובאלכוהול</u> בקרב אוכלוסיות אסירים גבוה יותר לעומת שיעור זה בקרב כלל האוכלוסייה[27]. הסמים והאלכוהול הם גורם מרכזי שלילי המשפיע על התנהגות האסירים, והם משמשים בסיס לפעילות כלכלית עבריינית והופכים לאמצעי שליטה של אסירים על אסירים אחרים. משום כך, השימוש בחומרים אלה פוגע לא רק במשתמשים, כי אם גם באסירים שאינם משתמשים בהם.

שב"ס מפעיל תכניות טיפול מגוונות לטיפול בהתמכרויות אלה, ובמתקני הכליאה השונים קיימים אגפים ומחלקות לטיפול בהתמכרויות לסמים בהתמכרויות לאלכוהול (כלא חרמון, מהווה מתקן שלם הנקי מסמים). במחלקות/אגפים אלה סדר היום של האסירים כולל פעילות תעסוקתית או חינוכית בבוקר ולאחר מכן טיפול קבוצתי ופרטני. השהות של האסירים באגפים/מחלקות אלה נחשבת לנעימה וידידותית (אם כי קיימת בהם הקפדה משמעתית נוקשה) וכוללת פריבילגיות שונות (כגון שטחים ומתקני שירות משופרים) אשר מושכים את האסירים להתמיד בתהליך השיקומי.

[27] על פי דוח הסמים העולמי של האו"ם (UNODC, 2012) לדוגמה, שיעור השימוש בסמים בבתי הסוהר בארה"ב ובאוסטרליה עומד על כ-65%, לעומת השימוש בסמים בכלל האוכלוסייה במדינות אלה, שהוא 6.6%-3.4%.

הטיפול בעברייני מין מתבצע במסגרת מחלקות טיפוליות ייעודיות בהן סדר היום אינטנסיבי (בדומה לטיפול בהתמכרויות), קבוצות פסיכו-חינוכיות לתקופה קצרה (3-4 חודשים) או קבוצות ייעודיות של מרכז בריאות הנפש. בסה"כ עמד מספר עברייני המין ב-2012 על כ-1,100 אסירים. שיעור השתתפותם במסגרות השיקום המוזכרות היה נמוך מאוד, ועמד אז על כ-28% בלבד. הסיבות לכך שונות: העדר מוטיבציה מצד האסירים, יתרות מאסר ארוכות, התמכרות לסמים ולאלכוהול או תאריך שחרור מוקדם שלא אפשר השלמת טיפול[28].

המשאבים והתשומות האינטנסיביות והשונות הנדרשות לטיפול בקבוצות האוכלוסייה המתוארות לעיל, כמו גם באחרות שלא תוארו כאן, מצריך תכנון מיוחד של מתקן הכליאה. כך למשל, נדרשים בהכרח אגפים קטנים ואינטימיים יותר המאפשרים תמיכה וקשר בין האסירים לצוות המקצועי והביטחוני ובין האסירים לבין עצמם, במנותק מאסירים אחרים. גם מערכות השירותים כמו מערך הבישול והאכילה, החינוך והתעסוקה, לעיתים נדרשים להיות מופרדים ובעלי צביון ייחודי, וכך גם המבנה ופיזי של המתקן והסביבה הפתוחה/לא מבונה במתקן.

כיום בשב"ס קיימים מתקני כליאה בודדים המיועדים לאוכלוסיות טיפוליות שונות (למשל כלא חרמון), ובחלק לא מבוטל מהמתקנים אגפים רגילים הוסבו למיוחדים, לעיתים קרובות תוך חוסר התאמה פיזית לצרכי האסירים המטופלים – מה שעשוי לפגוע בהצלחת בתהליך השיקום.

4.5. אגף שיקום, הוסטל ובית מעבר

בנוסף למתקני הכליאה הרגילים קיימים מספר מתקנים בהם רמת הבטיחות נמוכה יותר ומאפשרת ממשק גבוה יותר בין האסיר לקהילה מתוך מטרה להכינו ולשלבו לחזרה לקהילה:

אגף שיקום - אגף שיקום הוא אגף מתקדם שדייריו יוצאים לעבוד מחוץ לכותלי בית הסוהר ושבים אליו בכל ערב. אורח חיים זה, הכולל יציאה לעבודה באופן עצמאי, באמצעות תחבורה ציבורית, ולעיתים בהסעה מטעם המעסיק, שונה בתכליתו מיתר אגפי מתקני הכליאה, ויש לו תפקיד חיוני בשיקום האסירים. על אף זאת, מספר אסירי אגף השיקום הינו מצומצם וכולל אחוזים בודדים מסך האסירים במתקן (לא קיים בכל המתקנים). לאגף יכולים להגיע אסירים שיש להם יתרת מאסר של חצי שנה לפחות ולא יכולים לשהות בו יותר משלוש שנים וחצי[29].

בית מעבר - מנגנון נוסף אותה מתווה היום שב"ס בעקבות המלצות ועדת דורנר. מתקן זה הינו סוג של מתקן "פתוח" הממוקם מחוץ לכותלי מתקן הכליאה (אך בסמוך לו). רמת הביטחון במתקן זה נמוכה. בית מעבר גבעון (מתחם רמלה) מקודם בימים אלה כבית מעבר ועתיד לאכלס כ - 60 אסירים. ביתר המדינה נאמד, נכון להיום, הפוטנציאל הארצי לשימוש במתקן זה בכ-200 אסירים.

הוסטל - מתקן קטן הממוקם בתוך הערים, ויכול להיראות כבניין עירוני סטנדרטי לכל דבר ועניין. מאפשר לאסיר את רמת הקרבה והממשק הגבוה ביותר לקהילה, ובהתאם את הכשרתו האישית להשתלב ולהתנהל כשורה בחיים האזרחיים. כיום מופעלים הוסטלים על-ידי הרשות לשיקום האסיר או מסגרות פרטיות שונות, ונתפס כמסגרת טיפולית לאחר מאסר, ופחות כחלופת כליאה בפני עצמה.

כאן המקום לציין כי קיימים בעולם מגוון רחב של מתקני כליאה בדרגות בטחון ואופי תפקוד שונים. דוגמא אחת למתקן כזה הינו מתקן הכליאה הפתוח SpringHill שבמרכז בריטניה, בו ביקר צוות התכנון כחלק מהסיור שנערך במדינה. המתקן, המאכלס כ-350 אסירים בסוף תקופת מאסרם, מספק מגוון אפשרויות תעסוקה וחינוך (לרבות מרכזים לפיתוח מקצועי ומחלקת החינוך משויכת לקולג' המקומי, המאפשר לאסירים להשתתף בשיעורים בקולג' על בסיס לימודים מלא או חלקי). תפיסת השיקום הנהוגה במתקן מאפשרת את השחרור והחזרה של האסיר לקהילה באופן הדרגתי, תוך תהליך למידה של ניהול חיים עצמאי בחברה. האסירים (שאגב, מחזיקים בטלפון סלולרי ומפתח לחדרם) לוקחים את האחריות על עצמם, לרבות שליטה כמעט מלאה על הלו"ז שלהם וקבלת ההחלטות הנוגעות להם ולעתידם האישי והמקצועי (להרחבה נספח סיכום הסיור לבריטניה).

4.6. קשר עם משפחתו וקהילתו של האסיר

אחד מהמרכיבים החברתיים המרכזי והחשוב ביותר לשיקום האסיר, אשר מהווה בסיס לשמירה על הרצף הטיפולי גם לאחר שחרורו מבית הסוהר, הינו טיב ואופי הקשר בינו לבין משפחתו, מכריו וקהילתו, בניהם גם: עורכי דינו, קציני מבחן, עובדים סוציאליים, נציגי הרשות לשיקום האסיר, מתנדבים ואחרים. קשר זה מתבצע בשלושה אפיקים עיקריים:

טלפוניה – אמצעי הקשר התדיר והזמין ביותר לאסיר, והמושפע ביותר מרצונותיו ויוזמתו. קשר טלפוני איננו זכות של אסיר, אלא טובת הנאה הניתנת לשלילה ולהגבלתה. ע"פ תקן שב"ס נדרש טלפון ציבורי אחד לכל 10 אסירים – אך בפועל במקרים רבים ניתן המענה מעל לתקן הנדרש. לרוב אין הגבלה על משך השיחות, והיא נגזרת משעת נעילת התאים.

---

[28] דוח מבקר המדינה מס' 64ג – היבטים בשיקום אסירים (2014).

[29] יתרת מאסר מחושבת כתקופה שנותרה לאסיר עד לנקודה הראשונה שבה הוא זכאי לשחרור מוקדם, כלומר תום ריצוי שני-שליש מגזר דינו

ביקורים - אמצעי קשר זה, בניגוד לאחרים, הינו זכות מוקנית לאסיר. אסירים זכאים לביקורים אחת לשבועיים, עצורים עד תום הליכים אחת לשבוע (עצורים לימים, לא זכאים לביקור, אלא באישור משטרתי). משך הביקור המינימאלי הוא 30 דקות, וניתן להערכה באישור מפקד המתקן. ביקורי האסירים נעשים בתיאום טלפוני מראש, בהתאם למועדי הביקור של כל מתקן ואגף. ביקורי עצורים נעשה ללא תיאום מוקדם.

ככלל, ביקורי האסירים נעשים כביקור פתוח (בו מתאפשר מגע), אך בלא מעט מקרים מפקד המתקן ראשי לקבוע כי הביקור יעשה מאחורי מחיצת זכוכית (גם אז, לרוב, מתאפשר מעבר של ילדים קטנים). הביקורים מתבצעים במכלול הביקורים, אשר לרוב הינו חדר מלבני ארוך, המחולק לשנים ובו יושבים האסירים בשורה, מול חלונות/פתחים ומולם המבקרים. במתכונת זו רמת הפרטיות בביקור נפגעת ביחס למפגשים המתקיימים בחלל משותף (מעין "בית קפה") המאפיין חלק מן המתקנים בארץ ובעולם.

מגבלה או קושי נוסף, ומשמעותי מאוד נוגע לקשר שבין מקום הכליאה ומקום מגורי המשפחות. בשל הרקע החברתי-כלכלי הנמוך ממנו מגיעים האסירים ומשפחותיהם, השימוש בתחבורה ציבורית לצורך הביקור היא רבה יחסית – מה שהופך מורכב כאשר מתקן הכליאה מרוחק ממקום המגורים ולא נגיש מספיק בתחבורה ציבורית. מרכיב זה מהותי ומהווה את אחת הסוגיות המרכזיות הקושרות בין שיקום האסיר ורווחתו לבין הצורך במיקום מתקן הכליאה במקום מרכזי ונגיש לריכוזי אוכלוסייה (המשפחות).

חופשות – כל אסיר ראשי להגיש בקשה לחופשה, אך אין חובה לאשרה (טובת הנאה). הבקשה לאישור החופשה, משכה ומגבלותיה נבחנים בהתאם לארבע מרכיבים: סיווג האסיר (רמת בטחון/מסוכנות), סוג העבירה, ריצוי תקופת מאסר מינימאלית והתנהגותו של האסיר. חופשותיו הראשונות יהיו מוגבלות ל-48 שעות, ולאחר מכן ניתנות לשינוי בהתאם להתנהגותו ולמקובל באגף.

4.7. שיקום האסיר לאחר השחרור – רצף טיפולי ורצידיביזם

רצידיביזם (או מועדות) הוא מונח המתאר תופעה של חזרה לאורח חיים עברייני ולמעגל הפשיעה לאחר ריצוי העונש והשחרור מבית הסוהר. שיעור הרצידיביזם הוא מדד להערכת היעילות והאפקטיביות של תהליך הקניית הכלים המתקנים לאסירים (להלן - שיקום), שמתחיל בתקופת המאסר ונמשך גם לאחר השחרור[30].

בישראל, עומד שיעור הרצידיביזם לאחר חמש שנים מהשחרור על כ-41% (במדינות הייחוס במערב אירופה הוא נע בין 40%-50%)[31] – משמעות הדבר היא שחלק ניכר ביותר מן האסירים אינם משוקמים כהלכה, חוזרים לפשוע ולפגוע בעצמם ובחברה (ב-2011 הוערך כי הנזק הכלכלי מן התופעה נאמד בכ-14.4 מיליארד ₪, ומכאן שלשיקום השפעה ציבורית מכרעת).

לקראת השחרור מהמאסר ולאחריו מעורבות בתהליך השיקום הרשות לשיקום האסיר (להלן - רש"א) ומחלקות הרווחה ברשויות המקומיות שבתחומן גרים האסירים. תפקידה של רש"א הוא, בין היתר, להכין בתיאום עם שב"ס תכניות שיקום לאסירים לקראת שחרורם ולפעול לקליטת אסירים משוחררים בקהילה, לרבות: סיוע באיתור מקומות תעסוקה, ליווי בתהליך ההשתלבות ובהתמדה. מחלקות הרווחה המקומיות פועלים רכזי שיקום האחראים לביצוע התכנית השיקומית[32].

הצלחתם המוגבלת של תהליכי השיקום קשורה במגוון מרכיבים, ובראשם: התפיסה השיקומית הקיימת ואופן מימושה, המשאבים המוקצים על-ידי שב"ס ורשויות המדינה בשיקום האסיר והמשוחרר, שיעור ההשתתפות בתכניות השיקום לסוגיהן, המעקב וליווי התהליך לאורך זמן – כל אלה משפיעים על מידת, היקף ואיכות התהליך השיקומי שעובר האסיר במהלך מאסרו ולאחריו.

משיחות שהתקיימו עם נציגי מנהל התכנון בשב"ס, מנהלי בתי סוהר ונציגים מתחומי העבודה הסוציאלית עולה כי בשנים האחרונות, חלה מגמת שינוי הנותנת מענה הולך וגדל להיבטים שיקומיים במהלך תקופת המאסר. אחד הגורמים המרכזיים לכך הוא תיקון 42 לפקודת בתי הסוהר (להרחבה ראה בהמשך), אשר הפך את השיקום ומניעת הרצידיביזם ליעד מרכזי יותר של השב"ס. עם זאת, עולה כי אחד הכשלים הבולטים בתהליך השיקום מתרחש לאחר שחרורו של האסיר וחזרתו, במעבר חד, למשפחה והקהילה. נראה כי על אף שהתגבשה תפיסה שיקומית הוליסטית[33], השמה דגש על הרצף הטיפולי עם שחרורו של האסיר[34], מידת והיקף יישומה מוגבל ודל משאבים, ובמקרים רבים אף נפסק לחלוטין התהליך השיקומי[35].

בהתאם למתואר לעיל, וכפי שעולה מדוח הכנסת[36], ישנם כמה גורמים התורמים לאפקטיביות של השיקום, ובהם: רצף טיפולי; תעסוקה לאחר השחרור; רכישת השכלה; התאמת תכניות השיקום לצרכיו האישיים

---

[30] דוח מבקר המדינה מס' 64ג – היבטים בשיקום אסירים (2014).

[31] "הערכת מצב אסטרטגית" (שירות בתי הסוהר, 2016) (מצגת).

[32] דוח מבקר המדינה מס' 64ג – היבטים בשיקום אסירים (2014)

[33] ד"ר חיים אילוז-אילון (2010). שיקום מול כליאה -היבטים כלכליים, הרשות לשיקום האסיר (מצגת).

[34] יעדי הרשות לשיקום האסיר, מתוך אתר הרשות: http://www.pra.co.il

[35] דוח מבקר המדינה מס' 64ג – היבטים בשיקום אסירים (2014)

[36] תכניות לשיקום אסירים – רקע וסקירה משווה (מרכז המחקר והמידע הכנסת, 2010).

של האסיר (לרבות מועד התחלת ההשתתפות); התאמת תכניות השיקום לקבוצות באוכלוסייה; ותמיכה במשפחת האסיר.

בעניין זה יצוין לדוגמא כי בחלק גדול ממדינות המערב הגוף האחראי לכליאת האסירים הוא המפקח על תכניות השיקום הן בזמן המאסר והן לאחר השחרור. בנורבגיה ובשבדיה יש מודל מיוחד שבו שירותי רווחה ניתנים בכלא על-ידי הגורמים הממשלתיים המספקים אותם לקהילה. בשני המקרים מדובר בגוף יחיד המספק את שירותי השיקום – מה שמאפשר שמירה חיונית של הרצף הטיפולי. דוגמא זו מבטאת כי בתכנון מתארי ארוך טווח יש מקום לאפשר הקמת תשתיות המתאימות לשירות שיקומי מסוג זה, הנותן דגש בקשר של האסיר עם גורמי חוץ מהקהילה.

4.8. שיקום האסיר - סיכום

כפי שתואר בפרק זה, מרכיבי השיקום בתקופת מאסרו של האסיר הינם חיוניים, רצויים ומצויים במגמה ברורה של הרחבה ושיפור, כחלק מהמאמץ המשמעותי המאפיין את השנים האחרונות לשיפור רווחת האסיר ולשיקומו. לפיכך, התכנון הפיזי צריך להביאם בחשבון, הן בהיקף הקרקע הנדרשת למתקנים, והן במיקומם של המתקנים עצמם במרחב – זאת שכן קיימים קשרי גומלין בין מתקן הכליאה והמרחב הקשור בתעסוקת אסירים במתקן ומחוצה לו, וזיקה הולכת וגוברת של האסירים לקהילה. בהתאם לכך, קיימת עדיפות למיקום מתקני כליאה בסמיכות ובנגישות לריכוזי אוכלוסייה וצירי תחבורה.

5. תנאי מחיה במתקן הכליאה

תנאי המחייה ואורח החיים של האסיר בבית הסוהר, כפי שתואר לעיל, הם מרכיבים מרכזיים וחיוניים לשיקום ומניעת מאסרים חוזרים (רצדיביזם). לא מפתיע, אם כך, כי בשנים האחרונות הולך ומתרחב העיסוק במרכיבים אלה בשב"ס ומחוצה לו, בעיקר לנוכח מגמות בחקיקה ובפסיקה. להלן מובאת תמצית הרקע המשפטי בנושא מהשנים האחרונות, ולאחריו מרוכזות הסוגיות העיקריות הנוגעות לתנאי המחייה במתקני הכליאה, כפי שנלמדו בתהליך התכנון.

5.1. הבסיס המשפטי להטמעת הצרכים החברתיים-שיקומיים בתכנית - תיקון 42, בג"ץ 1892/14 ודוח דורנר

תיקון מס' 42 לפקודת בתי הסוהר, אשר תוקן ב-2012, עיגן את זכותם של אסירים לתנאי מאסר הולמים, ואת זכותם להשתלב בפעילויות חינוך, פנאי ושיקום. התיקון הטיל באופן רשמי את החובה לממש את זכויות האסיר לשיקום, פנאי וחינוך על שירות בתי הסוהר, וחייב את השר לביטחון פנים לקבוע תקנות לגבי ההיקף והתנאים למימוש הזכויות.

דוח מבקר המדינה משנת 2014 הצביע כי על אף תיקון התקנה, עד אז לא נקבעו התנאים לשילוב אסירים בפעילויות השיקום בתקנות ובפקודות השירות. כמו כן הצביע הדוח, בין היתר, כי למרות השקעת המשאבים הרבים של שב"ס בתחומי השיקום (חינוך, טיפול ותעסוקה) אלפי אסירים עדיין אינם מקבלים מענה שיקומי סדור, מתמשך ורצוף הבוחן וממפה את הצרכים על בסיס אמות מידה להצלחת תכניות השיקום.

בדוח שפרסמה הסנגוריה הציבורית ביולי 2015 על תנאי הכליאה בישראל[37], הוצגה שורה של כשלים ביישום החוק (לרבות תיקון 42), בין היתר: מחסור בכוח אדם במסגרות טיפול ושיקום לכלואים, מדיניות של אי-מתן של חלק משירותי השיקום במתקני כליאה מסוימים, מחסור בתכניות חינוך, טיפול ושיקום לדוברי שפות זרות ועוד. הדוח קובע כי המצב במתקני הכליאה עדיין רחוק מלהשביע רצון וכי "אין המדובר אך בבעיות או בכשלים נקודתיים ומקומיים. מדובר בבעיה כלל-ארצית, המביאה לפגיעה יומיומית בזכויותיהם הבסיסיות של עצורים ואסירים רבים, ולפגיעה בכבודם כבני אדם".

בג"ץ 1892/14 - עתירה לקביעת שטח מחיה הולם לאסיר - העתירה שהוגשה במרץ 2014 על-ידי האגודה לזכויות האזרח בישראל ואחרים (להלן העותרים) נגד השר לביטחון פנים (להלן המדינה), עסקה בתנאי הכליאה של אסירים ועצורים בישראל ונגעה ביסודה לשטח המחיה המוקצה לכל אסיר ועצור. העותרים טענו, כי שטח המחיה המסופק למרבית האסירים והעצורים, העומד על כ-3.1 מ"ר לאסיר בתא (כולל שטח המיטה, השירותים והמקלחת), פוגע בזכותם לכבוד, לשלמות הגוף והנפש ולפרטיות באופן שאינו מידתי, ובלא הסמכה חוקית מפורשת, שכן האסיר נאלץ לבלות את מרבית שגרת יומו במיטתו, ובכלל זה לאכול בה, ללא יכולת כמעט להתהלך בתא וללא אפשרות למספר אסירים לעמוד בו זמנית בחלל המצומצם שנותר בתא. כך, יוצרת הצפיפות דוחק ומחנק בתאים, פוגעת בבריאותם של האסירים וגורמת לחיכוך מוגבר בין האסירים. תנאים אלו פוגעים גם בסיכויי האסיר להשתקם ולהיקלט בחברה עם שחרורו.

בעתירה נטען כי מצב זה רחוק מהסטנדרטים הנהוגים במדינות דמוקרטיות אחרות ומהרף שאומץ על ידי ארגונים בינלאומיים להבטחת תנאי מחיה הולמים[38], והוא אף נמוך מהעמדה הרשמית המקצועית של

---

[37] תנאי המעצר והמאסר במתקני הכליאה של שירות בתי הסוהר בשנים 2013-2014 (יולי 2015).

[38] לעניין זה יודגש כי אופן מדידת שטח המחיה בתא שונה מאוד ממדינה למדינה כך שלעיתים קשה להשוות את הנתונים.

שב״ס. למרות שמדובר בתופעה חמורה המוכרת לרשויות, לא חל כמעט כל שינוי בשטח המחיה המוקצה לאסירים בשלושת העשורים האחרונים, ואין בידי הרשויות תכנית לפתרון הבעיה.

ב-יוני 2017 פסק בג״ץ בעתירה וקבע שבתוך 9 חודשים על המדינה להבטיח לכל אסיר ועצור שטח מחיה של 3 מ״ר (לא כולל השירותים והמקלחת), ובתוך 18 חודשים המדינה צריכה להקצות לכל אסיר ועצור שטח מחיה של 4.5 מ״ר כולל שירותים ומקלחת, או 4 מ״ר לא כולל השירותים והמקלחת.

חשוב להדגיש כי במהלך תהליך התכנון זיהה צוות התכנית כי **תנאי ומרחב המחייה של האסירים מושפעים רבות גם מאופי המתקן ומגודל ואיכות המתקנים והשירותים הניתנים לאסיר <u>מחוץ לתאו</u>** – באגף, במבני ומתקני בית הסוהר (ובראשם מתקני התקון: חינוך, תעסוקה, ספורט ופנאי) ובשטחים הפתוחים העומדים לרשות האסירים. קיים היגיון הקושר בין אופיו התפקודי של מתקן/אגף לשטח העומד לרווח האסיר - ככל שמתקן/אגף הינו פתוח יותר (למשל – אגפים עם DAY-ROOM שבו דלתות התאים פתוחות, והתאים משמשים ללינה בלבד), כך חשיבותו של גודל התא יורדת והופכת למרכיב פחות מהותי בשהותו. בהתאם לכך, הפרוגרמה למתקן הכליאה בתמ״א נותנת ביטוי גם למרחב מחייה, אשר יבטיח מתן אפשרות לבניית מתקני כליאה איכותיים המספקים תנאי כליאה הולמים ותהליך שיקומי ראוי לכל אסיר ואסיר.

על אף שאלה לא נלקחו בחשבון במדדים הכמותיים שנקבעו בפסיקה, צוות התכנית נתן להם ביטוי בפרוגרמה לתכנית – זאת בהתאם לסטנדרטים הרצויים ובמטרה לתת מענה מתכלל, אשר יבטיח אפשרות לבניית מתקני כליאה איכותיים המספקים תנאי כליאה הולמים ותהליך שיקומי ראוי לכל אסיר ואסיר.

מעבר לסוגיית תכנון מתקני הכליאה עצמם, יש לציין את **דוח הועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים (דוח דורנר)** - מסמך בעל אופי משפטי שאושר על-ידי הממשלה, אשר מציע קווים מנחים למדיניות ההתמודדות עם עבריינים, על בסיס בחינה של הגורמים שבאמצעותם משפיעה הכליאה על העבריינות.

הדוח עוסק בהיקפי הכליאה הקיימים והשפעותיה על ההרתעה, על הנטייה לעבריינות וחזרה למעגל הפשיעה, הפחתת פשיעה ועוד, וכולל המלצות שונות בנוגע להפחתת היקף הכלואים באמצעות חלופות מאסר, מעקב אחר תכניות שיקום ועוד. הנושא השיקומי מקבל ביטוי אף הוא במסגרת הדוח, במיוחד לאור המסקנה כי הצלחתן של תכניות שיקום גדולה יותר כשמדובר בתוכניות שיקום מחוץ לבתי הכלא (גם עלותן היחסית נמוכה יותר), וממליץ על שיקום בקהילה באמצעות ענישה שנעה בין עבודות שירות לצווי מבחן ושירות למען הציבור, אשר צפויים להפיק תוצאות טובות יותר מאשר שימוש נרחב יותר במאסרים. המלצה זו עשויה להוביל לירידה יחסית בהיקף הכלואים, ובהתאם גם במיקוד המשאבים השיקומיים עבור הכלואים.

5.2. תנאי המחייה במתקן הכליאה – היבטים פיזיים נבחרים

תת-פרק זה כולל ריכוז של מספר היבטים פיזיים מרכזיים בתכנון מתקן כליאה, הנוגעים לאורח החיים ורווחת האסירים המאכלסים אותו.

א. עקרונות בניה

עקרונות הבניה של שב״ס למתקני כליאה <u>כיום</u> מבוססים על תפיסת הפעלה וניסיון שב״ס המאזנת בין שיקולי בטחון, תפעול ושיקום האסיר. אלה הכתיבו כי מתקן כליאה אידאלי יכלול כ-800-1,000 אסירים אשר יתפזרו בין אגפים בגודל אופטימאלי של כ-80-120 אסירים כל אחד. הפרמטריים העקרוניים לתכנון הינם:

רמת התא: תא המגורים של האסירים כולל שירותים, כיור ומקלחת בשטח בנוי העומד על 4.5 מ״ר לאסיר. רצוי שמספר האסירים בתא יהיה זוגי (2, 4, 6) וככלל לא מתוכננים תאים לאסירים בודדים – זאת משום שמגורים בתא נפרד, בניגוד למדינות המערב בהם הדבר רצוי, נתפסים בקרב האסירים בישראל כבידוד חברתי (עונש).

רמת האגף: האגף מהווה את יחידת התפעול הקטנה ביותר במתקן הכליאה. הוא כולל את אזור המחייה – חדר יום (DAY-ROOM), מועדון, מטבחון, בית כנסת וחצר טיולים חשופה לאור שמש. מספר האסירים באגף יכול להיות נמוך יותר במקרה של אגפים טיפוליים (נקיים מסמים, אגפים שיקומיים וכד׳) המאפשרים לסוהרים ולעו״ס לתת מענה טוב יותר לאסירים. השטח הבנוי לאסיר באגף הינו 20 מ״ר.

רמת המתקן: מתקן כליאה סטנדרטי כולל את כל המכלולים שיש בביס״ר (בגבולות הגדר): חינוך, תעסוקה, מרפאה וכד׳. השטח הבנוי לאסיר בביס״ר הינו כ- 35 מ״ר, להוציא אוכלוסיות מיוחדות כגון גמילה, נשים וכדומה, המצריכות שטחים בהיקף אחר (לרוב גדולים יותר). כך למשל בעבודה שבחנה העתקת כלא הנשים לדרום, נמצא צורך בשטח של כ-45 מ״ר לאסירה).

ב. שונות בין מתקנים קיימים

בשנת 2003 התקבלה החלטה אסטרטגית להעברת כל מתקני הכליאה שהיו באחזקת משטרת ישראל וצה"ל לאחריותו של שב"ס[39]. שינוי זה ואחרים הביאו לכך שבמהלך תקופה קצרה הוכפל מספר מקומת הכליאה בשב"ס, אשר כיום אחראי על אחזקתם ותפעולם המלא של כ-30 מתקני כליאה שונים ומגוונים.

מאפייניהם של מתקני הכליאה, משתנים מאוד בהתאם לתפקידם, לאופי הכלואים המאכלסים אותם, סוג השירותים הנלווים המצויים בהם, גודלם ומאפייני הבינוי שלהם וכן ביחסים התפקודיים והפיזיים עם מתקנים אחרים. להלן שניים מן המאפיינים הבולטים המשותפים למספר מתקני כליאה בישראל, ואת השפעתם על תנאי המחיה ו/או רווחת האסיר:

<u>גיל המתקן וסוג הבינוי האופייני</u> – חלק לא קטן ממתקני הכליאה בישראל הינם מתקנים ישנים. חלקם נבנו כמתקני כליאה על-פי תפיסות ישנות (בהם מספר רב של מתקנים ומבנים שנבנו על-ידי שלטונות המנדט בתכנון המכונה "טיגארט" בשנות ה-3 כמו כלא איילון, שקמה קישון ואחרים) וחלקם כלל לא תוכננו ככאלה, אלא הוסבו למתקן כליאה במהלך השנים (למשל כלא דמון). העבודה כי בחלק לא קטן מהמקרים חלות גם מגבלות שימור על המבנים, מקשה מאוד על יכולת הפיתוח של שב"ס לערוך שינויים והתאמות פיזיות לצורת המתקנים הנדרשת היום. מצב זה מייצר, כאמור, שונות גבוהה בתנאי המחיה של האסיר בין המתקנים השונים, ולא בכדי זו עוררה שיח ציבורי ומקצועי בנושא תנאי מחייה, אשר קיבל ביטוי משפטי בתיקון 42 ובג"ץ "תנאי מחיה" (1892/14) שנידונו לעיל.

<u>סוג המתקן – בית סוהר או בית מעצר</u>: ההבדל היסודי בין סוג מתקנים זה הוא במאפייני האסירים המאכלסים אותם. בית סוהר נועד לכליאת שפוטים לתקופה ממושכת (פונקציה של גזר דינם), לרוב במתקן כליאה קבוע. האסיר זכאי (ונדרש) להשתלב בפעילויות התקון (תעסוקה, חינוך וכד') ובתכניות שיקום בהתאם לצרכיו. בניגוד לכך, בית מעצר מיועד לשמש לכליאת עצורים עד תום ההליכים המשפטיים נגדם, לתקופות קצרות יחסית (לרוב בין מספר ימים למספר חודשים או יותר). משכך, ברור כי פעילויות התקון והשיקום במתקן מוגבלות יחסית. מכאן שקיים הבדל יסודי באופי הבינוי הנדרש לכל סוג מתקן.

יש להזכיר כי בנוסף לסיווג הכללי המתואר, קיימים מגוון סוגי מתקנים ומתקנים ייחודיים כגון: בית סוהר לנשים ולנוער, מתקני כליאה לאוכלוסיות טיפוליות שונות (כלא חרמון למשל) ומתקנים ייחודיים אחרים כמו מתקן מגן-מרש (חלק מבית מעצר ניצן) המשמש כמכרז הרפואי של שב"ס.

ג. תפיסת האשכולות

בסוף שנת 1999 התגבשה בשב"ס תפיסת האשכולות. בתפיסה זאת פועלים מספר מתקני כליאה צמודים באתר גיאוגרפי אחד עם שירותים משותפים בהיבט המבצעי (תגבור הדדי, פטרול היקפי משותף, מכלול כניסה, מכלול ביקורים, ליווים משותפים ועוד), ובהיבט הלוגיסטי (מטבח אחוד, אפסנאות משותפת וכד'). לאשכולות יש יתרון משמעותי לגודל בהתייחס לסוגיות תפעוליות של בטחון, עלויות, משאבים, שירותי חירום ועוד. על אף שיתוף המשאבים הלוגיסטיים והביטחוניים, כל מתקן מכיל את המכלולים המשרתים את אסיריו (תעסוקה, חינוך וכדומה).

יש לציין כי תפיסה דומה מקודמת בשנים האחרונות בבריטניה, ו"אשכולות" מתקני כליאה כבר נבנים ומתפקדים במסגרתה. עם זאת, ביחס לתפיסה הישראלית, הפונקציות המשותפות למתקני הכליאה באשכול הבריטי כוללות גם את מכלולי התקון השונים – ובראשם החינוך והתעסוקה, המשרתים את כלל מתקני האשכול (ולא כל מתקן בנפרד). בשיטה זו, היתרונות לגדול הופכים משמעותיים יותר ובאים לידי ביטוי באופן בולט גם ברווחת האסיר ובמגוון ואיכות השירותים "התקוניים" העומדים לרשותו. כך למשל, באשכול מתקני הכליאה **Berwyn**, בו ביקר הצוות, בלט מאוד מכלול החינוך אשר נבנה כקולג' גדול עם מגוון רחב של חללי לימוד והעשרה איכותיים – מתקן כזה לא יכול היה לקום אלמלא נועד היה לשרת כל 2,000 האסירים המאכלסים את שלושת מתקני הכליאה שבאשכול. חשוב להדגיש כי תפיסת ההפעלה של שב"ס שונה מזו הבריטית ואינה מאפשרת תנועה חופשית של אסירים בין הפונקציות באשכול. זאת בעיקר משיקולי ביטחון המכתיבים בקרה הדוקה על אפשרויות המפגש בין אסירים ממתקני כליאה שונים או מסווג בטחוני שונה.

6. ממשקים בין מתקן הכליאה לסביבתו – משמעויות לתכנון

6.1. שיקולים חברתיים (ותפעוליים) מרכזיים במיקום מתקני כליאה

קיימים שלושה מרכיבים מהותיים המשפיעים על מיקום הנדרש למתקני הכליאה בהקשר התפעולי: הניסיון מלמד כי ברב המקרים קיים **קשר גיאוגרפי הדוק בין מקום הפשיעה לבין מקום בו נערכות חקירות המשטרה, המקום בו מתנהל ההליך המשפטי, ובהסתברות גבוהה גם קשר למקום מגוריו של הפושע**.

מיקום מתקן הכליאה בסמיכות לשלושת גורמים אלה חשוב בשני מישורים מרכזיים: תחילה, בעת מעצרו של אדם הנחשד בביצוע עבירה, ישנה **חשיבות למיקום בית המעצר ביחס לתחנת המשטרה ולבית המשפט** מאחר וקיימות תנועות רבות של העצור אליהם ומהם – תנועות אלה מורכבות, יקרות ומקשות על תפקוד המערכת, כמו גם על רווחתו של האסיר אשר הנדרש לשהות תקופות ממושכות במעברים.

[39] להוציא מתקניים קטנים מסוימים שרלבנטיים למשטרה או הצבא בלבד

לאחר שהעצור נשפט ועונשו נקבע, תנועות אלו פוחתות ומתחזקת ה**זיקה בין מקום המגורים של האסיר לבית הסוהר בו הוא כלוא**. קרבה זו הינה חיונית על מנת לאפשר ביקורים סדירים של משפחת וקרובי האסיר, אשר הינם בעלי חשיבות משמעותית בתהליך השיקום של האסיר. בהתאם, קיימת חשיבות למיקום מתקני כליאה ליד ריכוזי אוכלוסייה גדולים, שם הסתברות הפשיעה גבוהה.

סוגיה משמעותית נוספת במיקום מתקני כליאה הינה סוגיית **הנגישות התחבורתית, כולל נגישות נוחה לתחבורה ציבורית**. זאת על מנת לאפשר גישה נוחה של משפחות (שלעיתים קרובות אין ברשותן רכב פרטי זמין לשימוש), מבקרים ועו"ד וכן של סוהרים ושל אספקה לצורך תפעולו השוטף של מתקן הכליאה.

בנוסף, יש צורך במיקום מתקני כליאה **בקרבה למקומות תעסוקה** לצרכי שיקום, זאת בעיקר בכדי ליצר יתרון לקיום פעילות יצרנית במכלול התעסוקה של מתקן הכליאה עבור תעשיות/עסקים באזור. כמו כן, קרבה לאזור תעסוקה/תעשיה עשוי להקל על הגדלת היקף האסירים (באגפי שיקום/מעבר לסוגיהם) שיצאו לתעסוקה מחוץ לגבולות הכלא כבר במהלך תקופת המאסר – מרכיב שיש כוונה להרחיבו כחלק מתפיסת השיקום במהלך המאסר (ולאחריו) ועשוי להגביר את מעורבות האסירים המתאימים לכך בקהילה.

מעבר לשיקולים לעיל, המבטאים תועלות ארגוניות-ציבוריות (לשב"ס, משטרה והמשק בכללותו) ותועלות שיקומיות-ציבוריות (לאסיר ומשפחתו ולציבור בכללותו) ניתן להביא בחשבון שיקולים נוספים בבחירת מיקום מתקני הכליאה, ובאלה תועלות למועסקים במתקן הכליאה ולקהילה "המארחת" את המתקן.

המשמעות לתכנון: מתקני כליאה צריכים להיות קרובים לריכוזי אוכלוסייה, במרחק סביר מצירי תנועה ומהשירותים המשלימים להם, ובראשם בתי משפט ובתי חולים.

6.2. מתקני כליאה כ-"NIMBY"

מקובל מאוד שרשויות ותושבים יתנגדו להקמתם של מתקני כליאה בסביבתם מאחר והם נתפשים כפונקציה לא רצויה בסביבה (NIMBY[40]), זאת, מתוך חשש שנלוות להם השפעות שליליות שונות, בניהן: ירידה בערכי הנדל"ן, ובפרט ערכי הבתים; יצירת תדמית כללית שלילית, שינוי צביון המקום ומיתוג שלילי של האזור/העיר וחשש מהיבטים של פשיעה. ביטוי לכך נמצא גם בסקר הערכות הציבור שנערך עבור שב"ס ב-2004 (בתוך אלישע, 2014) אשר הצביע על כך שרוב של הציבור בישראל יתנגד להקמת בית סוהר חדש בסביבת מגוריו, בעוד רק מיעוטו יתמוך בכך.

Thies, 2000 ו- Shichor, 1992 (בתוך אלישע, 2013) מצביעים על כך שבמקרים מסוימים בעולם קיים חשש מצד תושבים ורשויות מקומיות מכך שהקמת מתקן כליאה חדש תביא להגירת משפחות האסירים לאזור במשך תקופת מאסרו של בן משפחתם. תופעה זו עשויה להשליך על הקהילה המקומית במספר מובנים: אוכלוסייה זו לרוב נדרשת לתמיכה מוגברת של שירותי רווחה, אפשרות לגידול בשיעורי הפשיעה והשימוש בסמים או ירידה כללית באיכות ההשכלה/שיעור המשכילים וכן חשש שהאסירים המשתחררים יישארו לגור באזור. יש להדגיש כי התופעה זניחה יחסית שכן לרוב למשפחות האסירים אין את הרצון והיכולת להעתיק מגוריהם, וככל הנראה רלבנטית רק במדינות גדולות. בכל מקרה התופעה אינה מוכרת כלל בישראל.

חשש הציבור יכול להתקשר גם לפחד מבריחת אסירים מסוכנים או מפשיעה מקומית מצד אסירים היוצאים לחופשות. עם זאת שיחה עם ראש חטיבת התקון בשב"ס העלה כי מדובר בדימוי שאין בו ממש.

גם סוגיית מיתוג האזור/העיר כמקום של בתי-סוהר מהווה לעיתים קרובות בסיס משמעותי להתנגדות להקמת מתקן כליאה. ביטוי לכך ניתן במהלך תהליך התכנון כאשר עצם אזכור שמות היישובים כשמות האתרים לבחינה במסגרת התמ"א עוררה את התנגדותם של ראשי רשויות. כאן המקום לציין כי שיחה עם גורם בכיר בעיריית באר-שבע העלתה כי ניתן להימנע מהדימוי השלילי ממנו חוששים באמצעות הקפדה על שימוש בשמו הרשמי של מתקן הכליאה ("אוהלי קידר") במקום בשמה של העיר.

[40] Not In My Back Yard - כינוי להתנגדות של תושבים (או נציגי ציבור מטעמם) להקמת פונקציה ציבורית בקרבה לביתם, מחשש שהדבר יפגע בהם או בערך בתיהם.

כפי שניתן להתרשם, מתקני כליאה אינם מהווים NIMBY קלאסי, ולמעשה, ניתן לטעון כי אינם כאלה כלל. כך למשל, נמצא כי לעיתים ירידת ערכי הנדל"ן היא מדומה או זמנית, ונגרמת בעיקר עקב הסיקור התקשורתי להקמת המתקן המשפיע על קונים פוטנציאלים בטווח זמן קצר יחסית (Shichor, 1992 בתוך אלישע, 2013). במפגש של חברי צוות התכנית עם גורמים ברשויות המקומיות והלאומיות במהלך הסיור בבריטניה נצפו דוגמאות לכך שלהקמתם של מתקני כליאה לא היתה השפעה כלכלית שלילית על מחירי הנדל"ן, ובמקרים מסוימים, בטווח הבינוני והארוך, אף ניתן לזהות עליות מחירים בולטות באזורים בהם קיימים מתקני כליאה.

אחד המאפיינים ממנו התרשם הצוות במהלך הסיור הוא ההבדל, הקיים לעיתים קרובות, ביחס של תושבים כלפי מתקן כליאה חדש באזור בו כבר קיים מתקן אחר, לבין אזורים בהם לא קיים מתקן כליאה קודם לכן. הסיבות להבדלים קשורים בהרגל התושבים לקיום המתקן, בהעדר חשש מצדם להשפעות חברתיות שליליות, ובמקרים מסוימים אף בהבנה כי הימצאותו של מתקן כליאה באזורם מייצר תועלות בהיצע שירותים חברתיים הזמינים ובמעורבות חברתית הדדית בין אסירים והקהילה המקומית. גם במקרה של באר-שבע, כפי שציין הגורם בעירייה, למתקן הוותיק שבתחומה אין השפעה מהותית על העיר, ובהתאם אין התנגדות ידועה של התושבים למתקן.

במקרה מסוים, בעיר Wrexham שבצפון ווילס, מצא צוות התכנון כי התנגדות מצד תושבים להקמת אשכול מתקני כליאה גדול נעדרה כמעט לחלוטין, למרות שבאזור לא נמצא מתקן כליאה אחר. יש לציין כי תושביה של שכונה אחת, הגובלת בתחום המתקן, הביעו התנגדות תחילה, אך זו דעכה ככל שהחלו להסתמן התועלות ועמדות יתר תושבי העיר וסביבתה.

מן המפגשים שערך צוות התכנון עם נציגי הציבור בעיריית Wrexham ועם צוותי ההקמה וההפעלה של המתקן החדש, עלו מספר יתרונות ותועלות בולטים של המתקן על סביבתו, ביניהם:

- הגדלת היצע המשרות והמועסקים באזור, ובכלל זה: סוהרים, אנשי חינוך והוראה, רפואה, שירותים חברתיים ואחרים (בעת הביקור היקף המועסקים במתקן עצמו עמד על כ-750 מועסקים, ומספרם צפוי היה לעלות לכ-1,000 לכשיכנס המתקן לפעילות מלאה. בנוסף, כ-80 מועסקים עבדו מחוצה לו);
- הגדלת היקף הפעילות של ספקים ונותני שירותים ישירים ועקיפים למתקן;
- תרומה משמעותי לבעלי עסקים, אנשי מקצוע וקבלנים מקומיים קטנים, מעצם מעורבותם בתהליך בניית המתקן ובהפעלתו – מה ש"פתח בפניהם דלת" להשתתפות במכרזים ממשלתיים/גדולים אחרים וסיפק להם הכשרה מתאימה;
- תרומה משמעותית לפיתוח תשתיות סביב המתקן ובאזור בכלל, כמו: תשתיות כבישים, חניה ותחבורה, לרבות תוספת קווי אוטובוסים ושיפור בפריסת השירות בזמן ובמרחב.
- שילוב שירותים לרווחת הציבור במתקן המיועדים לשרת גם את הקהילה המארחת: מרפאה גדולה ושירותים רפואיים (כולל אמצעים מתקדמים כגון מכשיר MRI ואחרים) שעתידה להינתן לשירות הציבור בחלק מימות/שעות השבוע, מגרשי ספורט שמוקמו באופן המאפשר פתיחתם לציבור בימים/שעות מסוימות ותכנון מבנה בו צפויה לפעול מסעדה לרווחת ציבור המועסקים באזור התעשייה, בה יועסקו אסירים מתאימים.

אחת הדוגמאות המעניינות במקרה הישראלי היא העיר באר-שבע ומתקן הכליאה "אוהלי קידר" שבתחומה. המתקן בבאר שבע ממוקם באזור התעשייה של העיר, רחוק מאזורי המגורים, אינו מהווה מגבלה לפיתוחה של העיר, משתלב היטב עם אזורי התעשייה הסמוכים אליו והנצפות שלו נמוכה מאזורי המגורים. כמו כן המתקן מועיל לעיר בכך שמספק מקור הכנסה קבוע (ארנונה), ואינו צרוך שירותים עירוניים רבים (בעיקר פינוי אשפה). תועלת נוספת של מתקן זה נוגעת לתחום התעסוקה (על כך ראה בהמשך).

המשמעות לתכנון: מתקן כליאה מהווה תשתית לאומית וצורך חברתי. הממצאים שהוצגו עד כה מלמדים שתפקוד תקין ורצוי של מתקן כליאה חייב להיות בממשק ונגישות למרכזי אוכלוסייה. יחד עם זאת, התכנון מתמודד עם הרתיעה הטבעית של אנשים ממתקנים גדולים, סגורים ולא ידועים שעשויים להוות עבורם "איום". לפיכך התכנון נדרש להתחשב בסביבה שעתידה "לארח" את המתקן באמצעות:

א. תכנון ומיקום מתקנים באופן שימזער את הנצפות שלהם מאזורים מוגדרים או יבטיח שילובם המתאים במרקם הבנוי בסביבתם (תלוי בסוג ואופי השימושים במתקן ותפקידו הרצוי במרחב).

ב. פעולה למיתון הרתיעה לצד הגברת המודעות של האוכלוסייה בהתייחס למתקן הכליאה, המשמעויות שלו והתועלות הנגזרות ממנו.

ג. הבטחת תיאום ויצירת ממשקים בין המתקן לסביבתו תחומים שונים כגון: השירותים, התעסוקה, תועלות ציבוריות חברתיות ו/או כלכליות לתושבי האזור והרשויות המקומיות הרלבנטיות.

6.3. תעסוקה ומועסקים במתקני כליאה

מתקנים כליאה מאכלסים, בנוסף לאסירים, גם מועסקים שונים: סגל מתקן הכליאה ובהם סוהרי בטחון ומפקדי המתקנים, הצוות הטיפולי לסוגיו, ובחלק מהמקרים גם אנשי מטה. חלק מהמועסקים, ובראשם סוהרי הביטחון, מתפעלים את מתקני הכליאה והשוהים בהם באופן שוטף, לרוב במשמרות ארוכות (24 שעות). משכך, מעבר להיותו מקום עבודתם של צוות אנשי הסגל, הוא משמש גם כביתם השני, אשר בו הם אוכלים, לנים, מתאמנים, נחים ומתגבשים.

היקף המועסקים בשב"ס עומד על למעלה מ-9,000 בעלי תפקידים שונים. מעבר לסוהרי הביטחון והצוות המנהלי של המתקנים המהווים את רוב המועסקים, כולל כוח האדם הפועל במתקני הכליאה של שב"ס, בין היתר, גם: כ-370 עובדים סוציאליים, כ-200 קציני חינוך, כ-100 עובדי תעסוקה (מנהלי עבודה/הכשרה מקצועית) כ-60 רבנים וכ-700 מתנדבים (בהם אנשי חינוך, אנשי דת ומתנדבים חד-פעמיים).

מגוון המועסקים הנדרש מעיד על האתגר שבגיוס כח אדם איכותי בהתאמה לדרישות שב"ס ולרמת השירות הרצויה לצרכי הטיפול והשיקום של האסירים. ניסיון שב"ס מלמד כי לעיתים קשה לאתר מועסקים מתאימים למתקנים באזורים מרוחקים ודלילים באוכלוסייה, בעיקר כשמדובר בכוח אדם איכותי ומשכיל שיתאים לתפקידי מפתח בתחומי הפיקוד, השיקום והטיפול[41]. אתגרים בתחום קיימים גם כשמדובר בכוח אדם בעל כישורים ייחודיים – כך למשל, ריבוי אנשי הצוות מהמגזר הדרוזי (בעלי יתרון משמעותי כסוהרי בטחון בשל היותם דוברי ערבית) המתגוררים רובם ככולם בצפון הארץ, אך נדרשים גם במתקני הדרום, מהווה דוגמא טובה לקושי הקיים בניוד המועסקים, בהתאמה של מערך המשמרות ותנאי השירות במתקנים.

סוגיית ניוד המועסקים מרמזת גם על ההשפעה המוגבלת, לעיתים, של מתקן כליאה על התעסוקה בסביבתו. במחקרו, מצא אלישע (2013) שהתרומה של מתקן כליאה על הגדלת היקף המועסקים באזור קשורה מאוד באופיו של האזור, ומושפעת במיוחד מקיומם של שני תנאים מרכזיים: קרבה מספקת לריכוזי אוכלוסייה (ערים) ומרחק גדול יחסית ממרכז הארץ, שם האלטרנטיבות התעסוקתיות מוגבלות יחסית. לפיכך, תועלת חברתית-כלכלית קיימת, במונחים של הגדלת היקף המשרות עבור תושבי האזור, בהקמת מתקני כליאה בסמיכות לערים שהן פריפריאליות. דוגמא בולטת לכך הוא מצא במתחם מתקני הכליאה בבאר-שבע, אשר למעלה משליש מן המועסקים בו גרים בבאר-שבע עצמה. מנגד, בהיעדר תנאים אלה, למשל במתחם מתקני הכליאה בתל-מונד/כלא השרון הממוקם במרקם כפרי במרכז הארץ, נעדרת זיקה בין התעסוקה במתקן והיישובים בסביבתו, כך שהתועלת התעסוקתית מן המתקן נמוכה.

השפעה עקיפה בעניין זה נוגעת להוצאות של המועסקים. לרוב מקובל להניח כי אנשים מוציאים את עיקר כספם בסביבת מגוריהם, ועל כן ככל שהקשר בין מיקום מגורי המועסקים למתקן הכליאה רופף, כך צפוי להצטמצם היקף הוצאותיהם על שירותים ומוצרים באזור, ובהתאמה פוחתת תרומתו החברתית-כלכלית של המתקן לסביבתו.

המשמעות לתכנון: הקמתו של מתקן כליאה בקרבה לריכוזי אוכלוסייה צפויה לתרום בתחום התעסוקה הישירה והעקיפה לאזור, כמו גם לשב"ס, ובעקיפין גם לשפר את השירות לאסיר. בהתאם לכך, על התכנון להביא בחשבון פוטנציאל תעסוקתי זה ולשאוף לאמץ מרכיבים שיבטיחו תרומה מיטבית לסביבה ולשב"ס כאחד.

6.4. תיאום ושיתוף פעולה עם רשויות מקומיות

כפי שתואר בפרקים הקדומים, קיים קשר מסוים בין מתקן הכליאה לסביבתו. מכאן ברור כי תיאום ושיתוף פעולה הדוק עם גורמים מקומיים, ובראשם הרשויות המקומיות, הוא חיוני - בין אם במטרה להפיג חששות ולצמצם השלכות שליליות שונות, ובין אם בכדי להפיק תועלות מיטביות הקשורות להקמת המתקן והפעלתו.

חשיבותו של התיאום ושיתוף הפעולה עם הרשויות המקומיות בלטה מאוד במפגשים שקיים הצוות עם נציגי רשויות מקומיות וגורמי מקצועיים במשרדי הממשלה האמונים על תכנון ותפעול מערך הכליאה הבריטי. נמצא כי אחד הגורמים המרכזיים שהשפיעו על בחירת האתר להקמת מתקן כליאה חדיש וגדול הייתה מעורבותה של הרשות המקומית, אשר הצביעה על האתר כמתאים לפיתוח ופעלה לקידומו.

אחת הסיבות המרכזיות לתמיכתה של הרשות בהקמת המתקן בשטחה נשענה על התפיסה כי מתקן כזה יהווה השקעה בטוחה ומקור הכנסה לטווח ארוך שאינו מושפע מתנודתיות השוק (מתקן ציבורי זה מספק

[41] מתוך שיחרות שהתקיימו עם צוות מנהל התכנון בשב"ס.

היצע גדול ויציב של מקומות תעסוקה, בניגוד לחברות ועסקים פרטיים המושפעים מתנודתיות השוק)[42]. בכדי להבטיח זאת, פעלה הרשות המקומית מול הגורמים האחראים על הקמת המתקן בכדי להבטיח העדפה ברורה של אנשי מקצוע ועסקים מקומיים בבנייתו (והפעלתו).

התערבות זו (ואחרות) בתהליך התכנון וההקמה, התאפשר נוכח התמיכה הפוליטית הרחבה להקמת המתקן מצד רשות המקומית (ורשויות שכנות באזור). דוגמא נוספת להתערבותה והשפעתה של הרשות המקומית נגעה להגבלתן של הקלות מיוחדות שיועדו למימוש הפרויקט בתחום התנועה, החניה והנגישות.

בישראל מוכרים שני מקרים מרכזיים למעורבותן של הרשויות המקומיות בתהליכי התכנון וההקמה של מתקני כליאה: בהשגת הסכם בין ראש המועצה האזורית מרום הגליל לשב"ס, לפיו האחרון יבטיח להעסקת אחוז מסוים מהעובדים במתקן מתוך תושבי המועצה בתמורה להנחה בארנונה; ובתהליך התכנון של אשכול בתי הסוהר החדש במגידו, אשר נעשה בשיתוף פעולה הדוק בין שב"ס לבין המועצה האזורית, שמהווה שותפה משמעותית בתהליך התכנון, באופן שנועד לקדם את מטרותיה בתחום התיירות ובתחומים נוספים.

המשמעות לתכנון: יש לתאם ולשלב את הרשויות המקומיות בתהליך התכנון כבר בשלביו המקודמים לצורך מתן ביטוי מיטבי להגברת התועלות האפשריות, כגון: התחשבות בדרישות וצרכים פיזיים של המרחב הסובב (נראות ופיתוח המרחב ומטלות ציבוריות במידת הצורך), שילוב שירותים חסרים בתוך או בסמוך למתקן הכליאה כגון שירותי רפואה, ספורט ונוף, תחבורה, יצירת מנגנון להגברת התועלות של הקהילה המקומית מהמתקן באמצעות יצירת מכרזים לנותני שירותים וקבלנים המתעדפים את תשובי המקום וכד'. יש לראות בתהליך זה כמרכיב משמעותי גם בהפחתת חששה של הקהילה המקומית ובהגברת מעורבותה וממשקיה השוטפים על המתקן שיוקם.

6.5. קשרים עם הקהילה המקומית

סעיף זה מתייחס לקשר בין האסיר לקהילה המקומית, "המארחת" את המתקן בו הוא כלוא (הקשר בין האסיר לקהילתו המקורית נידון במסגרת סעיפים 4.6 ו-4.7).

מטבע הדברים, עצם כליאתם של האסירים והרצון לשמור על ביטחון הציבור, מכתיבים כי הקשר בינם לבין התושבים/הציבור באזור מתקן הכליאה יהיה מוגבל מאוד. ואכן, הקשר בין אסירים לקהילה המקומית כיום כמעט ולא קיים. ובכל זאת, קיימים מספר מקרים בהם קשרים אלה מתקיימים או עשויים להתקיים. על אף כי מקרים אלה מעטים, יש להם חשיבות רבה עבור האסיר (בעיקר) והקהילה:

היבטי שיקום, למידה והסתגלות של האסיר לחיים בחברה כאדם משוחרר – כפי שתואר בפרקים הקודמים, תפקידו המרכזי של מתקן הכליאה, מעבר להגבלת חופש התנועה של האסיר, הינה לשקמו. בהתאם לכך נדרש ארגון הכליאה להכשיר את האסיר ל"יום שלאחר השחרור". כפי שנלמד במהלך התכנון, בסקירה הבינלאומית ובסיור לבריטניה, אחד האמצעים המשפיעים יותר מכל על הכשרה זו של האסיר הינה בממשקים "נורמטיביים" עם הסביבה. הדבר בא לידי ביטוי במידה מוגבלת במפגש עם אנשי מקצוע או מעסיקים במתקן הכליאה (עבור רוב האסירים) ובמידה רבה כשמדובר באגף שיקום המאפשר לאסיר תנועה (מוגבלת) מחוץ למתקן הכליאה. לשב"ס ולארגונים דומים בעולם ברור כיום כי ל"הכשרה" והתנסות זו תפקיד מכריע בשיקום האסיר ובמניעת רצדיבזים. דוגמאות רבות קיימות לעניין זה, לרבות הקמת מתקני כליאה פתוחים מסוגים שונים (ראה גם סעיף 4.5) ופעילויות תעסוקתיות וחברתיות שונות של אסירים עם הקהילה כגון: מפגשים עם אסירים, פעילויות פנאי וספורט משותפות לאסירים והקהילה וכדומה.

מערובות חברתית בקרב מתנדבים וחשיפה של הציבור הכללי – כפי שתואר בפרקים הקודמים, אחד המנגנונים האפשריים להפגת החשש הציבור מאסירים (ומשוחררים) והפחתת ההתנגדות להקמת מתקני כליאה קשורה בידיעה והיכרות. אך מעבר לכך, למעורבות הקהילה עם האסירים במתקן תפקיד חשוב כחלק מהתפיסה השיקומית הרשמית ומקומו של האסיר בחברה וכחלק משאיפות אישיות וציבוריות להגברת המעורבות בחברה. כיום במתקני שב"ס פועלים כ-700 מתנדבים, בהם אנשי חינוך דת ומתנדבים "חד פעמיים" שונים. היקף זה יכול להיות גדול ואפקטיבי בהרבה, בעיקר בתרחיש עתידי (התואם את המגמות הקיימות) בו היקף האסירים באגפי שיקום, מעבר ודומיהם יגדל.

חשוב להדגיש כי מעבר לנושא הממשק ה"ישיר" בין האסיר לבין גורמי הקהילה באזור, לשב"ס כארגון יש תפקיד יסודי בממשק עם הקהילה ומידת מעורבותו בה. בהקשר זה, המונח "קהילה" מתייחס לא רק לקבוצת האוכלוסייה הגרה באזור מסוים, כי אם גם למוסדות הפועלים בתוכה: הרשות המקומית, על כל מוסדותיה; מוסדות ציבוריים אחרים נוספים, כגון: המשטרה, הרשות לשיקום האסיר, אגודות התנדבות, מוסדות ללא כוונת רווח (מלכ"רים) וארגונים פרטיים. מחקרו של קים (2002), אשר עסק בנושא זה, מבקש להבחין בין שני מושגים המעוררים מחשבה אודות הפוטנציאל הנוגע לממשק של הארגון (ובהתאם – גם של האסיר) עם הקהילה[43]: 'שב"ס בקהילה" המבטא את אותם שותפויות ומיזמים משותפים עם הכלא, שאיננה יותר מאשר 'אחזקת אסירים' בקהילה, לעומת 'שב"ס-קהילתי" המבטא פעילות בקהילה, העוסקת בשינוי דפוסי חשיבה קהילתיים.

משמעויות לתכנון: יש חשיבות רבה במיקום מתקני כליאה בקרבה ונגישות לריכוזי אוכלוסייה (ראה פירוט במשמעויות לתכנון בסעיף 6.4.). בנוסף, מומלץ לשלב בתכניות מתאר כוללניות/תכניות למגורים

---

[42] יצוין כי במקרה זה, בניגוד לישראל, תשלומי הארנונה אינם משולמים לרשות המקומית, אלא למדינה (ווילס), כך ששיקול זה אינו נכלל בבסיס ההחלטה לקדם את המתקן בתחומה של הרשות.

[43] 1

בקנה מידה גדול, שטחי קרקע או שטחים בנויים שיאפשרו מיקום של הוסטלים או מתקני שיקום בקהילה אחרים ככל שידרשו בעתיד.

נוסח משלב

7. היבטים חברתיים של איתור והערכת אתרים

7.1. סוגיות חברתיות בתהליך הערכת האתרים המוצעים בתמ״א

שיטת הערכת האתרים החדשים במסגרת התכנית הנדונה הושטתה באופן מובנה על שיקולים חברתיים. כבר בשלב הראשון, הובא בתהליך חיפוש אתרים למתקני כליאה חדשים, מעבר לביטוי לתחזית הכליאה וקיבולת הכליאה הרצויה באתרים הקיימים, הצורך במיקומם בקרבה לריכוזי אוכלוסייה כבסיס יסודי לתכנון. מעבר ליתרונות הקושרים בין מיקום בקרבה לריכוזי אוכלוסייה לבין שיקום האסיר ותפעול מערך הכליאה, כמתואר בפרקים לעיל, מובנת בכך גם התפיסה כי מתקן הכליאה הוא שירות ציבורי במהותו, וכי האסירים, על אף עברם והשיקולים הביטחוניים הקשורים באחזקתם, הם חלק מהחברה בישראל.

בתום שלב זה, בו זוהה הפער במקומות הכליאה הנדרשים לטווח התכנית לפי מחוזות. בהתאם, בשלב השני סומנו מרחבי חיפוש ממוקדים שהרציונל שהכתיב את פריסתם הוא קרבה לריכוזי האוכלוסייה העיקריים באזורים הנדרשים (אשר נבחן לפי גודל האוכלוסייה ברשויות המקומית) ביחס לאזורים שאינם ׳מכוסים׳ במתקנים קיימים ראויים. כך אותרו שני מרחבי חיפוש ממוקדים שביטאו רדיוס שירותי מריכוזי אוכלוסייה : אתר אחד בצפון – מרחב חיפה והקריות, ואתר אחד במרכז - מרחב השפלה שבין ירושלים-אשדוד-אשקלון.

בשלב השלישי, אותרו בשני מרחבי החיפוש מספר אתרים לבחינה אשר נבחנו אל מול קריטריונים אחרים שאינם ״חברתיים״ גרידא. חלק גדול מהאתרים נפסלו לאורך תהליך התכנון משיקולים שונים, בראשם : רגישות סביבתית גבוהה, מגבלות תשתית שונות, גמישות תכנונית, בעלות בקרקע ונגישות. בסוף התהליך נותרה רשימה מצומצמת של 6 אתרים להמשך בחינה (3 בצפון ו-3 במרכז), אשר נבחנו לעומק בכלל ההיבטים, לרבות אלה החברתיים ע״פ הקריטריונים שגובשו.

7.2. קריטריונים חברתיים להערכת אתרים למתקני כליאה

ההיבטים החברתיים שנבחנו נשענים על הנלמד במהלך התכנון והמתואר בפרקים הקודמים התמקדו בתועלות הציבוריות של כל אתר בהתאם למאפייניו הספציפיים, תוך הבחנה בין התועלת לאסיר ומשפחתו והתועלת ליישובי/תושבי הסביבה.

שיטת ההערכה, בדומה למכלול השיקולים ה״לא חברתיים״ בתהליך התכנון, נעשתה באמצעות הערכה מילולית ״רכה״, תוך הימנעות מכימות המרכיבים השונים - זאת בשל העיוותים שעלולים היו להיווצר במידה והיו מתורגמים למדדים כמותיים.

להלן חמשת הקריטריונים שנבחרו להערכה החברתית של רשימת האתרים המצומצמת :

קריטריון	רציונל	תועלת לאסיר ומשפחתו	תועלת לתושבי האזור
תועלת מקרבה לריכוזי אוכלוסייה	דירוג גבוה יותר ככל שהאתר קרוב לריכוזי אוכלוסייה משמעותיים : פוטנציאל גבוה יותר להעסקת אסירים במקום. פוטנציאל גבוה יותר לממשקים שונים עם האוכלוסייה המקומית כמו : הנאה משותפת מתשתיות ושירותים לפרטים ולקהילה, מעורבות הקהילה בתכניות לטיפול וקידום האסיר ושיקומו. תועלת בפיתוח תשתיות והגברת תחושת הביטחון.	++	++
תועלת מנגישות תחבורתית	דירוג גבוה ככל שהאתר קרוב/נגיש לצירי תנועה ארציים ואזוריים ולתחנות תח״צ ראשיות (כולל מתוכננות).	++	
תועלת מקרבה לשירותים משלימים	דירוג גבוה ככל שהאתר קרוב יותר למרכזים רפואיים, תחנות משטרה ובתי משפט.	+	
תועלת פוטנציאלית הנגזרת מגודל האתר (320-150 דונם)	דירוג גבוה ככל שהאתר גדול יותר -פוטנציאל גבוה לתכנון מלא ומיטבי של המתקנים ה׳תקוניים׳, לרבות מתקני ספורט, מרכז רפואי וכד׳ וכן פוטנציאל לתכנון ולשימוש עתידי בשטח לשימושים בזיקה לקהילה המקומית.	++	+
תועלת הקשורה בגודל ומידת ה׳פריפריאליות׳ של היישוב/ים בסביבת האתר	דירוג גבוה ככל שהישוב גדול יותר <u>וגם</u> פריפריאלי יותר. כך התועלות היחסיות של המתקן לסביבתו יהיו משמעותיות יותר (האלטרנטיבות מצומצמות), הן במתן שירותים פוטנציאלים והן בתועלת התעסוקתית.		++

מקרא : השפעה אפשרית גבוהה (++),בינונית (+) או זניחה/לא רלבנטית ( ).

יוזכר כי בתהליך התכנון, כפי שתואר לעיל בהרחבה, עלה לא אחת כי מתקן כליאה עשוי להיחשב כ-NIMBY, ועל כן עשוי להשפיע באופן שלילי על החברה בסביבתו. בין הטענות בנושא עלו בעיקר חששות לפגיעה בתדמית אזורים ויישובים חלשים, וכן ירידת ערכי נדל"ן ואף חשש מהשפעה שלילית ישירה מעצם הקירבה של פושעים לאוכלוסייה מקומית. על אף זאת, הערכת האתרים בתכנית לא כללה "השפעות שליליות" במסגרת הקריטריונים להערכת האתרים, וזאת ממגוון סיבות:

א. לא ברור האם אכן צפויה השפעה שלילית על האזור או כיצד היא צפויה להתבטא – כפי שתואר בפרקים לעיל, הניסיון בעולם מלמד כי הנושא איננו חד משמעי. כך גם עלה מן הסיור שנערך בבריטניה, במסגרתו נחשף צוות הסיור למקרים בהם לא קיימת השפעה שלילית על אזורי המגורים הסמוכים למתקן כליאה פתוח – להיפך, לעיתים נמצאה השפעה עקיפה הפוכה – עליית ערך הבתים, וכי במקרים מסוימים (כאשר מדובר על מתקן כליאה גדול באזור פריפריאלי) הרשות המקומית דרשה את הקמת המתקן בתחומה מטעמי הכנסה, תעסוקה ופיתוח תשתיות ושירותים אזרחיים נלווים;

ב. ישנן ספקות לגבי מידת הרלבנטיות של השלכות שליליות למקרה הישראלי (למשל: תופעת הגירת משפחות אסירים לאזור מתקן הכליאה, אשר ע"פ גורמי שב"ס לא קיימת בישראל). למעשה, בישראל ישנם אזורים חזקים הנמצאים בקרבה ואף בסמיכות למתקני כליאה (למשל: מתחם כלא השרון ויישובים סמוכים כגון בצרה ורמות השבים);

ג. עלתה סוגיה עקרונית לגבי עצם מקומה של בחינת ההשלכות החברתיות השליליות של מתקן כליאה על סביבתו בתהליך התכנון. זאת שכן השפעות אלה לא נבחנות בתכניות רבות אחרות, למשל עבור מתקני תשתית או פעילויות שונות, גם כאשר הממשק ביניהן לבין סביבתן הוא מובנה ויומיומי הרבה יותר מן הממשק עם מתקן כליאה;

ד. ולבסוף, עולה ספק רב בנוגע לשאלה האם ראוי שהתכנית תתייחס למתקן - שע"פ ייעודו והגדרתו בחוק, מיועד להוות מתקן משקם, ואשר הפעילות המאפיינת אותו (וצפויות להתרחב בשנים הבאות) היא ליצור היכרות והכנה לחיים בחברה נורמטיבית, כמתקן המשליך לרעה על החברה? או שמא יש לראות בו מתקן שעל החברה בישראל להכיל ולאמץ לחיקה?

להלן מובאת רשימת האתרים המצומצמת שנותרה לבחינה בסוף התהליך, וסיכום הערכתם החברתית בהתאם לקריטריונים שתוארו לעיל. היות וחלק מהקריטריונים (בעיקר שלושת הראשונים) הובאו בחשבון כבר בשלב איתור האתרים לבחינה, במרבית המקרים מזוהה התאמה גבוהה עבורם. במקרים בהם נמצא דמיון בין אתרים במידת ההתאמה וההערכה החברתית (ראה אתרים שערי אברהם ופלוגות), ניתן משקל שונה לקריטריונים המבחינים ביניהם לפי סוג/מידת התועלת שלו לקבוצות המושפעות כמתואר בטבלת הקריטריונים לעיל.

אתר לבחינה	קריטריונים – תועלות					סיכום	
	קרבה לריכוזי אוכלוסייה	נגישות תחבורתית	קרבה לשירותים משלימים	גודל האתר	גודל ו'פריפריאליות' היישובים בסביבת האתר	הערכה מסכמת	דירוג חברתי
צפון							
כרמל	גבוהה	גבוהה	גבוהה	בינונית	נמוכה	**גבוהה**	**1**
שגיא 2000	נמוכה	גבוהה	בינונית	גבוהה	בינונית	**בינונית**	**2**
עין תות	גבוהה	גבוהה	נמוכה	נמוכה	בינונית	**נמוכה**	**3**
מרכז							
שערי אברהם	גבוהה	גבוהה	בינונית	גבוהה*	בינונית	**גבוהה**	**1**
פלוגות	בינונית	גבוהה	בינונית	גבוהה*	גבוהה	**גבוהה**	**1**
שקמה החדש	גבוהה	גבוהה	גבוהה	נמוכה	נמוכה	**בינונית**	**2**

*בחלופה מרחיבה

8. הנחיות לתכנון מפורט של מתקני/אשכול כליאה – היבטים חברתיים

להלן מובאים מספר עקרונות ודגשים לתכנון מפורט של מתקני כליאה באתרי התמ"א ובכלל:

8.1. גמישות תכנונית ותפעולית

בעת הכנת תכנית מפורטת למתקן כליאה יש לקחת בחשבון בהגדרות הפרוגרמתיות צרכים וגמישות לאוכלוסיות אסירים ייחודיות.

בפריסת הפונקציות והשימושים במתקני הכליאה ובאשכול יש להביא בחשבון אפשרות עתידית לשימוש במתקנים/מכלולים עבור יותר ממתקן אחד ו/או שימוש של הציבור הכללי במתקנים מתוכננים או עתידיים מוגדרים (ראה גם סעיף 8.3 להלן).

8.2. שיתוף בעלי עניין: רשויות מקומיות וארגונים אחרים

שיתוף בעלי עניין נמצא כמרכיב מרכזי וחיוני בכל המקרים שנלמדו בארץ ומחוצה לה. יש להבטיח כי כבר בשלביו הראשונים של תהליך התכנון יאותרו בעלי העניין הרלבנטיים, בניהם: הרשות המקומית ורשויות שכנות, גורמי אכיפה, משפט ומערכת הבריאות, נציגי קהילה, ארגונים מקצועיים ומקומיים ועוד. לשיתוף בעלי עניין תפקיד חשוב בהתאמת התכנית וסיוע להשלמתה, בהשפעה על סוג ואופי הפונקציות המתוכננות במתקן ובסביבתו ובהבטחה כי המענה המתאים ביותר בתהליך התכנון, ההקמה והתפעול של המתקן יהיה מיטבי ומותאם לצרכי הסביבה.

8.3. ממשק המתקן עם סביבתו ומיצוי התועלות מפעילותו

בעת הכנת תכנית מפורטת למתקן כליאה יש לתת את הדעת לממשקים הצפויים ולממשקים הרצויים בין המתקן לסביבתו, כגון: היקף התמהיל המועסקים החזוי והאופן בו עשוי ורצוי שיתרום לאזור (למשל תוך יצירת מנגנוני עידוד לקליטת עובדים מן האזור); פיתוח תשתיות נדרשות או רצויות לתועלת היישוב (למשל פיתוח שבילים ופיתוח נופי); התאמת השירותים המסופקים למתקן לצרכי האזור (למשל – תווי ותדירות קווי הזנה של תחבורה ציבורית מתחנות מרכזיות/רכבת) וכדומה.

8.4. הכנת נספח חברתי

במסגרת הכנת תכנית מפורטת למתקן כליאה חדש יוכן נספח חברתי, אשר יפרט את ההשלכות של הקמת המתקן על היישובים בסביבה וימליץ על אופי הבינוי והפיתוח למקסום התועלות החברתיות במרחב, השלכות על מבקרים/משפחות אסירים וכד' והטיפול המומלץ בנושאים אלה במידת הצורך. על הנספח לכלול התייחסות לסוגיות הבאות:

- הליך שיתוף בעלי העניין, פירוט המשתתפים והממצאים וכן הביטוי שניתן להם בתכנון המוצע.
- פירוט התועלות חברתיות-כלכליות הרצויות לתושבי האזור/הרשויות המקומיות הרלבנטיות והביטוי שלהן בתכנון המוצע.
- תיאור אופי הממשק הרצוי בין המתקן לסביבתו בתחומי: התעסוקה, התחבורה, קשרי קהילה, מתן שירותים עירוניים למתקן הכליאה מחד, והיצע מתוכנן או פוטנציאלי לשילוב שירותים במתקן גם לרווחת הציבור מאידך.
- סוגיות נוספות בהתאם לצרכים שיזהה המתכנן או שידרשו על-ידי המזמין.

חטיבת קרקע

נוסח משלב

נספח ה'1 - רשימת האתרים

מס' אתר	שם האתר	מס' גיליון	סוג אתר 1= אתר כרייה וחציבה 2= אתר לתכנון עתידי	מסלע	סיווג הפקה	שטח האתר [ד']
מחוז ירושלים						
101	הר טוב	38	1	גיר ודולומיט	חצץ ומלט	992
103	זנוח	39	1	גיר ודולומיט	חצץ	1,581
104	עציונה	40	1	גיר ודולומיט	חצץ	1,031
105	עציונה דרום	40	1	גיר ודולומיט	חצץ	731
141	שמשון	38	1	גיר ודולומיט	חצץ ומלט	750
151	רבדים צפון	37	1	חרסית	מלט	2,032
מחוז צפון						
201	כפר גלעדי	5	1	גיר	חצץ	826
202	גרשום	7	2	דולומיט	חצץ	1,460
203	צומת אשרת	12	1	גיר ודולומיט	חצץ	373
204א	אשרת מזרח	12	1	גיר ודולומיט	חצץ	2,954
204ב	אשרת מערב	12	2	גיר ודולומיט	חצץ	1,578
205	קדרים	10	1	גיר ודולומיט	חצץ	1,940
206	עמיעד	11	1	גיר	חצץ	686
207	קוץ	18	2	גיר ודולומיט	חצץ	1,013
210	חנתון מזרח	17	1	דולומיט	חצץ	626
211	גולני	19	1	גיר ודולומיט	חצץ	1,326
212	עין חרוד	26	1	גיר ודולומיט	חצץ	369
213	בית אלפא	27	1	גיר	חצץ	294
214	רוויה	30	1	גיר	חצץ	421
216	נחל דליות	9	1	בזלת	חצץ	763
217	פוריה	20	1	בזלת	חצץ	331
219	גבעת לחם	21	1	בזלת	חצץ	960
220	נחל עקב	22	1	בזלת	חצץ	2,332
222	דושן דרום	28	1	בזלת	חצץ	352
223	גבעת יאשיהו	25	1	בזלת	חצץ	96
225	צבאים	29	1	בזלת	חצץ	1,597
226	תעשיה צבאים	28	1	בזלת	חצץ	535
241	תמרה	14	1	גיר	מלט	946
242	חנתון צפון	17	1	גיר	גיר*	267
251	עמק יזרעאל	23	1	חרסית	מלט	3,332
252	עמק זבולון 1	13	1	חרסית	מלט	1,445
253	עמק זבולון 2	13	1	חרסית	מלט	1,166
254	עמק זבולון 3	13	1	חרסית	מלט	795
266	אחיהוד	15	1	גיר	מוזאיקה	194
267	כוכב	16	1	גיר ודולומיט	מוזאיקה	148
268	כבול	14	1	גיר	מוזאיקה	239
280	דושן צפון	28	1	גבס	גבס	546
282	אנקור	24	1	גבס	גבס	980
283	חגל	24	1	גבס	גבס	320
291	תל חרמונית	6	1	טוף	טוף	673
292	תל פארס	8	1	טוף	טוף	203
מחוז מרכז						

מס' אתר	שם האתר	מס' גיליון	סוג אתר 1= אתר כרייה וחציבה 2= אתר לתכנון עתידי	מסלע	סיווג הפקה	שטח האתר [ד']
301	נחשונים	34	1	גיר ודולומיט	חצץ	1,189
302	מודיעים	35	2	גיר ודולומיט	חצץ	1,276
303	מודיעים	35	1	גיר ודולומיט	חצץ	1,941
304	מודיעים	35	2	גיר ודולומיט	חצץ	2,398
341	נשר גיר מזרח	36	1	גיר	מלט	2,116
342	נשר גיר מערב	36	1	גיר	מלט	130
מחוז דרום						
400	דרגות	46	1	גיר ודולומיט	חצץ	1,414
401	כחל	46	1	גיר ודולומיט	חצץ	1,145
402	הר מחילות	46	2	גיר ודולומיט	חצץ	1,874
403	הר שחר דרום	65	1	גיר ודולומיט	חצץ ומלט	710
404	ערוער מערב	57	1	גיר ודולומיט	חצץ	1,440
405	הר-דיה	56	2	גיר ודולומיט	חצץ	3,580
406	תמר	60	1	גיר ודולומיט	חצץ	2,256
407	תמר מערב	60	2	גיר ודולומיט	חצץ	1,856
408	תמר מזרח	60	2	גיר ודולומיט	חצץ	1,286
409	נעצוץ	74	1	גיר	חצץ	458
410	צפרים	71	1	גיר ודולומיט	חצץ	2,616
411	שלמה דרום	76	1	גרניט	חצץ	174
412	שלמה צפון	76	2	גרניט	חצץ	379
421	ערד	48	1	חול	חול	1,710
422	דימונה מזרח	61	1	חול	חול	2,158
423	דימונה מערב	61	1	חול	חול	1,369
425	רותם תעשיה א'	58	1	חול	חול	1,889
426	רותם תעשייה ב'	58	1	חול	חול	1,104
427	רותם מערב	58	1	חול פוספוריט פצלי שמן	חול פוספט אנרגיה	2,320
428	רותם דרום	58	1	חול	חול	249
429	אטדים	66	1	חול	חול	333
430	נמרה	75	1	חול	חול	133
438	ענים	47	2	גיר	מלט	3,253
439	ערוער מזרח	54	2	גיר	מלט	3,982
444	הר שחר צפון	65	2	גיר	גיר*	778
445	גבעת סילון	53	1	גיר	סיד ואבקות	2,463
446	חימר	53	2	גיר	גיר*	3,054
450א	קדמה דרום	41	1	חרסית וחול	מלט	6,644
450ב	קדמה צפון	41	1	חרסית וחול	מלט	2,752
451	קדמה מערב	41	1	חרסית וחול	מלט	1,432
452	קרית גת דרום	42	1	חרסית	מלט	2,762
453	קרית גת צפון	42	1	חרסית	מלט	7,636
454	אחוזם צפון	43	2	חרסית	מלט	574
455	אחוזם דרום	43	2	חרסית	מלט	725
456	בית קמה	44	2	חרסית	מלט	307
457	בית קמה	44	2	חרסית	מלט	415
458	בית קמה	44	2	חרסית	מלט	839
459	דביר צפון	45	2	חרסית	מלט	685

מס' אתר	שם האתר	מס' גיליון	סוג אתר 1= אתר כרייה וחציבה 2= אתר לתכנון עתידי	מסלע	סיווג הפקה	שטח האתר [ד']
461	חתרורים דרום	50	1	חתרורים	שיש	85
462	מישור חוה	72	1	גיר ודולומיט	שיש	2,547
463	מצפה רמון	73	1	גיר ודולומיט	שיש	189
470א	גורר מזרח	51	1	חומר ואדי פוספוריט	חצץ פוספט	1,709
470ב	גורר מערב	51	1	חומר ואדי פוספוריט	חומר ואדי פוספט	1,669
471	חלוצה דרום	66	1	חומר ואדי	חצץ	119
475	גבעות שחורת מערב	77	1	חומר ואדי	חצץ	311
476	גבעות שחורת מזרח	77	1	חומר ואדי	חצץ	96
477	נחל רחם	75	1	חומר ואדי	חצץ	902
478	אפעה מזרח	52	1	חומר ואדי	חצץ	535
480א	הר ניצים- א	55	1	גיר	אבקות	238
480ב	הר ניצים- ב	55	1	גיר	אבקות	128
480ג	הר ניצים- ג	55	1	גיר	אבקות	341
480ד	הר ניצים- ד	55	1	גיר	אבקות	152
480ה	הר ניצים- ה	55	1	גיר	אבקות	172
480ו	הר ניצים- ו	55	1	גיר	אבקות	493
480ז	הר ניצים- ז	55	1	גיר	אבקות	269
480ח	הר ניצים- ח	55	1	גיר	אבקות	304
480ט	הר ניצים- ט	55	1	גיר	אבקות	133
481א	הר מרבץ- א	56	1	גיר	אבקות	176
481ב	הר מרבץ- ב	56	1	גיר	אבקות	118
481ג	הר מרבץ- ג	56	1	גיר	אבקות	262
481ד	הר מרבץ- ד	56	1	גיר	אבקות	642
482א	רכס ירוחם- א	64	1	גיר	אבקות	233
482ב	רכס ירוחם- ב	64	1	גיר	אבקות	66
482ג	רכס ירוחם- ג	64	1	גיר	אבקות	86
483	חתירה	63	1	חול	חול זך	4,474
484	ממשית דרום	62	1	חרסית	חרסית מיוחדת	643
487א	שדה בריר	49	1	פוספוריט חול	פוספט חול	13,421
487ב	זהר דרום	49	1	פוספוריט חול	פוספט חול	12,934
488	חתרורים	50	1	פוספוריט	פוספט	15,443
489	רותם צפון	58	1	פוספוריט חול פצלי שמן חומר ואדי	פוספט חול אנרגיה חצץ	17,123
490	רותם מזרח	59	1	פוספוריט	פוספט	5,348
491	רותם מרכז	58	1	חול פצלי שמן פוספוריט	חול אנרגיה פוספט	6,086
492	רותם אפעה	58	2	חול פוספוריט פצלי שמן	חול פוספט אנרגיה	4,365
494	אורון	67	1	פוספוריט פצלי שמן	פוספט אנרגיה	53,495

מס' אתר	שם האתר	מס' גיליון	סוג אתר 1= אתר כרייה וחציבה 2= אתר לתכנון עתידי	מסלע	סיווג הפקה	שטח האתר [ד']*
495	צין	68	1	פוספוריט פצלי שמן פורצלניט חומר ואדי	פוספט אנרגיה סיליקה חצץ	55,982
496	צינים	69	1	פוספוריט	פוספט	6,042
497	אורון דרום	70	2	פוספוריט פצלי שמן	פוספט אנרגיה	10,238
498	צין דרום	69	2	פוספוריט	פוספט	6,695
מחוז חיפה						
601	עירון	33	1	גיר ודולומיט	חצץ	1,994
602	נשר (תת קרקעי)	31	1	גיר ודולומיט	חצץ	155
641	שפיה ג	32	1	גיר	סיד ואבקות	474
642	עין איילה	32	1	גיר	טיח	345

*סיווג הפקה "גיר" כולל: מלט, טיח, סיד ואבקות.

נוסח משלב

נספח ה'2 - הוראות מיוחדות לאתרים

מס' אתר	שם האתר	מס' גליון	סוג אתר	הוראות מיוחדות
101	הרטוב	38	כרייה וחציבה	קיימת סבירות להימצאות עתיקות בשטח האתר. יש להתייעץ עם רשות העתיקות טרם אישור תכנית מפורטת.
103	זנוח	39	כרייה וחציבה	קיימת סבירות להימצאות עתיקות בשטח האתר. יש להתייעץ עם רשות העתיקות טרם אישור תכנית מפורטת.
104	עציונה	40	כרייה וחציבה	בתכנון האתר יש לבחון את ההשפעות ההדדיות על ייעודי הקרקע, שימושי הקרקע והשלכות סביבתיות אחרות גם על אזורים בהם לא חל החוק הישראלי.
105	עציונה דרום	40	כרייה וחציבה	א. בתכנון האתר יש לבחון את ההשפעות ההדדיות ובכלל זה ההשלכות הסביבתיות על ייעודי הקרקע ושימושי הקרקע שמחוץ לתחום האתר גם באזורים בהם לא חל החוק הישראלי. ב. מוסד תכנון הדן בתכנית מפורטת באתר זה ייתן דעתו למעבר האקולוגי שבתחומו.
151	רבדים צפון	37	כרייה וחציבה	תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה תכלול הוראות לשיקום האתר כשטח חקלאי.
202	גרשום	7	תכנון עתידי	א. הגשת תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה באתר זה תתאפשר בהמלצת ועדת מעקב ובקרה ובהתקיים אחד מהתנאים הבאים: 1. הוגשה תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה בלפחות אחד מהאתרים 205- קדרים, 211- גולני ו- 204 א'- אשרת מזרח, אך מוסד תכנון החליט לדחותה. 2. הוגשה תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה בלפחות אחד מהאתרים 205- קדרים, 211- גולני ו-204 א'- אשרת מזרח והיא אינה מספקת לפחות 75% מהעתודות המצוינות בנספח ה'3 למחצבה זו. 3. לא ניתן לספק את העתודות החסרות ממחצבה אחרת באזור (שאינה כלולה בנספח ה'3 ולא הייתה מאושרת לפני ה-5.3.2018). ב. אושרה תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה המספקת לפחות 75% מהעתודות המצוינות בנספח ה'3 בכל אחד מן האתרים 205- קדרים, 211- גולני ו-204 א'- אשרת מזרח, רשאית הוועדה המחוזית לגרוע אתר זה לאחר התייעצות עם ועדת מעקב ובקרה.
203	צומת אשרת	12	כרייה וחציבה	תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה תתייחס לשיקום כל שטח האתר תוך מיצוי העתודות. לא תתאפשר הרחבת המחצבה.
204 א	אשרת מזרח	12	כרייה וחציבה	א. מוסד תכנון הדן בתכנית מפורטת לכרייה ולחציבה יבחן את הצורך בשימור חיץ ירוק בגבול המזרחי והדרום מזרחי של האתר, תוך שקילת הצורך בהכללת אמצעי הגנה למניעת מפגעים, זאת תוך התייחסות לצורך במימוש העתודות בשטח זה. ב. תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה באתר זה תכלול מסמך תחבורתי. ג. האתר יתוכנן בתכנית מתאר ארצית מפורטת.

מס׳ אתר	שם האתר	מס׳ גליון	סוג אתר	הוראות מיוחדות
204 ב	אשרת מערב	12	תכנון עתידי	א. אתר זה יהיה בעדיפות ראשונה להקמת מחצבה ביחס לאתרים קוץ וגרשום. ב. האתר יתוכנן בתכנית מתאר ארצית מפורטת.
205	קדרים	10	כרייה וחציבה	א. התכנית המפורטת למחצבה תקבע את רצועת היער לאורך דרך מספר 85, רוחבה והשימושים בה, בהתייעצות עם קק״ל. ב. קיימת סבירות להימצאות עתיקות בשטח האתר. יש להתייעץ עם רשות העתיקות טרם אישור תכנית מפורטת.
206	עמיעד	11	כרייה וחציבה	א. תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה אפשר שתכלול יעוד לאתר טיפול בפסולת ותתנה את הקמתו במיצוי חומר הגלם בשטח. ב. קיימת סבירות להימצאות עתיקות בשטח האתר. יש להתייעץ עם רשות העתיקות טרם אישור תכנית מפורטת.
207	קוץ	18	תכנון עתידי	א. הגשת תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה באתר זה תתאפשר בהמלצת ועדת מעקב ובקרה ובהתקיים אחד מהתנאים הבאים: 1. הוגשה תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה בלפחות אחד מהאתרים 205- קדרים, 211- גולני ו-204 א׳-אשרת מזרח, אך מוסד תכנון החליט לדחותה. 2. הוגשה תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה בלפחות אחד מהאתרים 205- קדרים, 211- גולני ו-204 א׳- אשרת מזרח והיא אינה מספקת לפחות 75% מהעתודות המצוינות בנספח ה׳3 למחצבה זו. 3. לא ניתן לספק את העתודות החסרות ממחצבה אחרת באזור (שאינה כלולה בנספח ה׳3 ולא הייתה מאושרת לפני ה-5.3.2018). ב. אתר זה יהיה בעדיפות ראשונה להקמת מחצבה ביחס לאתר 202- גרשום ובעדיפות שניה ביחס לאתר 204 ב׳- אשרת מערב. ג. אושרה תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה המספקת לפחות 75% מהעתודות המצוינות בנספח ה׳3 בכל אחד מן האתרים 205- קדרים, 211- גולני ו-204 א׳- אושרת מזרח, רשאית הוועדה המחוזית לגרוע אתר זה לאחר התייעצות עם ועדת מעקב ובקרה.
211	גולני	19	כרייה וחציבה	א. לעת התכנון המפורט להרחבת האתר, תיקבע שלביות בין התקדמות החציבה לצמצום תחום ההשפעה, בהתייחס לתכנית תמ״ל/1008 להרחבת היישוב טורען. ב. תכנית ההרחבה תכלול הסטת מתקני מחצבה מזרחה והרחקתם מהישוב. ג. התכנית המפורטת לא תאפשר הכנסת חומר גלם מחוץ למחצבה ותכלול הוראות שיקום לשטחים בהם הסתיימו פעולות הכרייה והחציבה. ד. האתר יתוכנן בתכנית מתאר ארצית מפורטת.
216	נחל דליות	9	כרייה וחציבה	א. תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה תתייחס לשיקום כל שטח האתר כשמורת טבע תוך מיצוי העתודות. ב. תוקף התכנית יהיה ל- 10 שנים מיום אישורה, לכל היותר.

מס' אתר	שם האתר	מס' גליון	סוג אתר	הוראות מיוחדות
219	גבעת לחם	21	כרייה וחציבה	א. תוך 5 שנים מיום ה-5.3.2018 יוכן סקר גיאולוגי לאתר ובהתאם לממצאיו יקבע תחום התכנית ותבחן האפשרות לצמצום האתר בהתאם לסעיף 5.5.2. ב. לא תותר פעילות כרייה וחציבה באתר זה ובאתר 220- נחל עקב בו זמנית.
220	נחל עקב	22	כרייה וחציבה	א. תוך 5 שנים מיום ה-5.3.2018 יוכן סקר גיאולוגי לאתר ובהתאם לממצאיו יקבע תחום התכנית ותבחן האפשרות לצמצום האתר בהתאם לסעיף 5.5.2. ב. לא תותר פעילות כרייה וחציבה באתר זה ובאתר 219- גבעת לחם בו זמנית.
225	צבאים	29	כרייה וחציבה	תחום התכנית המפורטת לכרייה ולחציבה יקבע בהתאם לממצאי סקר גיאולוגי מפורט ולא יחולו עליו הוראות סעיף 4.4 (תכנון כל שטח האתר).
226	תעשייה צבאים	28	כרייה וחציבה	תחום התכנית המפורטת לכרייה ולחציבה יקבע בהתאם לממצאי סקר גיאולוגי מפורט ולא יחולו עליו הוראות סעיף 4.4 (תכנון כל שטח האתר).
251	עמק יזרעאל	23	כרייה וחציבה	א. תכנון האתר מותנה בהקמת מפעל מלט במחוזות חיפה והצפון. ב. לא ניתן לקדם תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה באתר זה אם אושרה תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה באתרים 252- עמק זבולון 1, 253- עמק זבולון 2, 254- עמק זבולון 3 בהיקף העתודות הקבוע בנספח ה'3. ג. התכנית המפורטת לכרייה ולחציבה תכלול הוראות לשיקום האתר כשטח חקלאי.
252	עמק זבולון 1	13	כרייה וחציבה	א. פיתוח האתר מותנה בהקמת מפעל מלט במחוזות חיפה והצפון. ב. לא ניתן לקדם תכנית מפורטת באתר זה אם אושרה תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה באתר 251 – עמק יזרעאל בהיקף העתודות הקבוע בנספח ה'3. ג. לא תותר פעילות כרייה ביותר משני אתרים בו זמנית מבין האתרים: 252- עמק זבולון 1, 253- עמק זבולון 2, 254- עמק זבולון 3. ד. התכנית המפורטת לכרייה ולחציבה תכלול הוראות לשיקום האתר כשטח חקלאי.
253	עמק זבולון 2	13	כרייה וחציבה	א. פיתוח האתר מותנה בהקמת מפעל מלט במחוזות חיפה והצפון. ב. לא ניתן לקדם תכנית מפורטת באתר זה אם אושרה תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה באתר 251 – עמק יזרעאל בהיקף העתודות הקבוע בנספח ה'3. ג. לא תותר פעילות כרייה ביותר משני אתרים בו זמנית מבין האתרים: 252- עמק זבולון 1, 253- עמק זבולון 2, 254- עמק זבולון 3. ד. מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה ובלבד שיבטיח שלא תמנע האפשרות להקמת המסילה בין צומת אבליים לחיבור עם כביש 85. ה. התכנית המפורטת לכרייה ולחציבה תכלול הוראות לשיקום האתר כשטח חקלאי.

מס' אתר	שם האתר	מס' גליון	סוג אתר	הוראות מיוחדות
254	עמק זבולון 3	13	כרייה וחציבה	א. פיתוח האתר מותנה בהקמת מפעל מלט במחוזות חיפה והצפון. ב. לא ניתן לקדם תכנית מפורטת באתר זה אם אושרה תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה באתר 251 – עמק יזרעאל בהיקף העתודות הקבוע בנספח ה'3. ג. לא תותר פעילות כרייה ביותר משני אתרים בו זמנית מבין האתרים: 252- עמק זבולון 1, 253- עמק זבולון 2, 254- עמק זבולון 3. ד. התכנית המפורטת לכרייה ולחציבה תכלול הוראות לשיקום האתר כשטח חקלאי.
266	אחיהוד	15	כרייה וחציבה	תנאי להפקדת תכנית מפורטת באתר זה תהיה הסדרת דרך גישה למתקן טיהור השפכים.
268	כבול	14	כרייה וחציבה	תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה להרחבה תתייחס לשיקום כל האתר תוך מיצוי העתודות.
280	דושן צפון	28	כרייה וחציבה	תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה תתייחס לשיקום כל האתר תוך מיצוי העתודות.
282	אנקור	24	כרייה וחציבה	א. בשטחים השמורים לתכנון לפי פרק הפסולת כריית הגבס תהיה שלב מקדים להטמנת פסולת. ב. קיימת סבירות להימצאות עתיקות בשטח האתר. יש להתייעץ עם רשות העתיקות טרם אישור תכנית מפורטת.
283	חגל	24	כרייה וחציבה	בשטחים השמורים לתכנון לפי פרק הפסולת כריית הגבס תהיה שלב מקדים להטמנת פסולת.
291	תל חרמונית	6	כרייה וחציבה	תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה תאושר ובלבד שתכלול שיקום כל שטחה.
292	תל פארס	8	כרייה וחציבה	תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה תאושר ובלבד שתכלול שיקום כל שטחה.
301	נחשונים	34	כרייה וחציבה	א. ההגבלות על פיתוח אזור המגורים באלעד תהיה לפי תכנית שד/ 694/ 10 ולא יחולו על אזור זה הגבלות נוספות. ב. מוסד תכנון הדן בתכנית מפורטת, ייתן דעתו לשימור נחל שילה ולקו פרשת המים.
304	מודיעים	35	תכנון עתידי	קיימת סבירות להימצאות עתיקות בשטח האתר. יש להתייעץ עם רשות העתיקות טרם אישור תכנית מפורטת.
400	דרגות	46	כרייה וחציבה	לא תותר פעילות כרייה וחציבה ביותר משני אתרים בו-זמנית מבין האתרים: 400 - דרגות, 401 - כחל ו- 402 - והר מחילות.
401	כחל	46	כרייה וחציבה	לא תותר פעילות כרייה וחציבה ביותר משני אתרים בו-זמנית מבין האתרים: 400 - דרגות, 401 כחל ו- 402 - והר מחילות.

מס' אתר	שם האתר	מס' גליון	סוג אתר	הוראות מיוחדות
402	הר מחילות	46	תכנון עתידי	א. הגשת תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה באתר זה תתאפשר בהמלצת ועדת מעקב ובקרה ובהתקיים אחד מהתנאים הבאים: 1. הוגשה תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה בלפחות אחד מהאתרים 401- כחל ו -400- דרגות אך מוסד תכנון החליט לדחותה. 2. הוגשה תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה בלפחות אחד מהאתרים 401- כחל ו- 400 - דרגות אך היא אינה מספקת לפחות 75% מהעתודות המצוינות ה'3 למחצבה זו. ב. אושרה תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה המספקת לפחות 75% מהעתודות המצוינות בנספח ה'3 בכל אחד מן האתרים 401- כחל ו- 400- דרגות, רשאית הוועדה המחוזית לגרוע אתר זה לאחר התייעצות עם ועדת מעקב ובקרה. ג. גריעת האתר על ידי המועצה הארצית כאמור בסעיף 5.5.2 תתאפשר רק לאחר תחילת אספקה של חומר גלם מאתר 406- תמר למרכז הארץ. ד. לא תותר פעילות כרייה וחציבה ביותר משני אתרים בו-זמנית מבין האתרים: 400- דרגות, 401- כחל ו- 402- הר מחילות. ה. הגשת תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה באתר זה תותנה בהגשת תכנית שיקום לאתר 400- דרגות או לאתר 401- כחל. ו. התכנית המפורטת לאתר תקבע הוראות לשימור חיץ ירוק בגבולו הדרומי של האתר.
405	הר דיה	56	תכנון עתידי	א. האתר מותנה בהצגת הצורך בהפעלתו ובבחינת חלופות לאספקת חומרי גלם מאתרים אחרים. קידום תכנית באתר בעדיפות אחרונה ביחס לאתרים לפיתוח עתידי 408 - תמר מזרח ו- 407 - תמר מערב. ב. התכנית המפורטת תתייחס לשימור האגן הוויזואלי לכיוון מזרח.
406	תמר	60	כרייה וחציבה	לא תותר פעילות כרייה וחציבה בו זמנית ביותר משני אתרים מבין האתרים 406- תמר, 407- תמר מערב, 408- תמר מזרח.
407	תמר מערב	60	תכנון עתידי	א. האתר מותנה בהצגת הצורך בהפעלתו ובבחינת חלופות לאספקת חומרי גלם מאתרים אחרים. ב. לא תותר פעילות כרייה וחציבה בו זמנית ביותר משני אתרים מבין האתרים 406- תמר, 407- תמר מערב, 408- תמר מזרח.
408	תמר מזרח	60	תכנון עתידי	א. האתר מותנה בהצגת הצורך בהפעלתו ובבחינת חלופות לאספקת חומרי גלם מאתרים אחרים. ב. לא תותר פעילות כרייה וחציבה בו זמנית ביותר משני אתרים מבין האתרים 406- תמר, 407- תמר מערב, 408- תמר מזרח.
409	נעצוץ	74	כרייה וחציבה	לא תתאפשר הרחבת המחצבה.
410	צפרים	71	כרייה וחציבה	לא תתאפשר הרחבת המחצבה.
421	ערד	48	כרייה וחציבה	בשטחים השמורים לתכנון לפי פרק הפסולת כריית החול תהיה שלב מקדים להטמנת פסולת.

מס' אתר	שם האתר	מס' גליון	סוג אתר	הוראות מיוחדות
422	דימונה מזרח	61	כרייה וחציבה	העתודות ימוצו במסגרת פיתוח גן לאומי ממשית והפיתוח העירוני.
426	רותם תעשייה ב'	58	כרייה וחציבה	תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה תאפשר העמקה עד לבסיס המידע הגיאולוגי.
427	רותם מערב	58	כרייה וחציבה	תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה תאפשר כריית חול לפני כריית פצלי השמן והפוספט.
438	ענים	47	תכנון עתידי	א. האתר מותנה בבחינת חלופות לאתרי גיר עבור מפעל מלט, ככל שיוקם בדרום. ב. לאחר אישור תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה באתר גיר אחר עבור מפעל מלט בדרום, תהא הועדה המחוזית רשאית לגרוע אתר זה לאחר היוועצות בוועדת מעקב ובקרה.
439	ערוער מזרח	54	תכנון עתידי	א. האתר מותנה בבחינת חלופות לאתרי גיר עבור מפעל מלט, ככל שיוקם בדרום. ב. לאחר אישור תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה באתר גיר אחר עבור מפעל מלט בדרום, תהא הועדה המחוזית רשאית לגרוע אתר זה לאחר היוועצות בוועדת מעקב ובקרה
444	הר שחר צפון	65	תכנון עתידי	האתר מותנה בהצגת הצורך בהפעלתו ובבחינת חלופות לאספקת חומרי גלם מאתרים אחרים.
445	גבעת סילון	53	כרייה וחציבה	לא תותר פעילות כרייה וחציבה באתרים 445- גבעת סילון ו 446- חימר בו זמנית.
446	חימר	53	תכנון עתידי	א. האתר מותנה בהצגת הצורך בהפעלתו ובבחינת חלופות לאספקת חומרי גלם מאתרים אחרים. ב. תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה באתר זה תותנה בהכנת תכנית שיקום לאתר 445- חימר. ג. לא תותר פעילות כרייה וחציבה באתרים 445- גבעת סילון ו- 446- חימר בו זמנית.
450 א	קדמה דרום	41	כרייה וחציבה	א. תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה תבחן אפשרות לכריית חול המצוי מתחת לחרסית ותתייחס לשיקום האתר. ב. לא תותר פעילות כרייה וחציבה באתר 450 א' – קדמה דרום ובאתר 450 ב' – קדמה צפון בו זמנית. ג. תתאפשר הקמת מסוף מטענים באתר זה ובלבד שלא יהיה בו כדי לסכל את האפשרות להקמת המחצבה. אישור תכנית למסוף מטענים לא תהווה סתירה לתכנית זו. ד. קיימת סבירות להימצאות עתיקות בשטח האתר. יש להתייעץ עם רשות העתיקות טרם אישור תכנית מפורטת באתר זה.
450 ב	קדמה צפון	41	כרייה וחציבה	א. לא תותר פעילות כרייה וחציבה באתר 450 ב'- קדמה צפון ובאתר 450 א'- קדמה דרום בו זמנית. ב. תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה תבחן אפשרות לכריית חול המצוי מתחת לחרסית. ג. קיימת סבירות להימצאות עתיקות בשטח האתר. יש להתייעץ עם רשות העתיקות טרם אישור תכנית מפורטת באתר זה.
451	קדמה מערב	41	כרייה וחציבה	א. תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה תבחן אפשרות לכריית חול המצוי מתחת לחרסית. ב. קיימת סבירות להימצאות עתיקות בשטח האתר. יש להתייעץ עם רשות העתיקות טרם אישור תכנית מפורטת.

מס' אתר	שם האתר	מס' גליון	סוג אתר	הוראות מיוחדות
452	קרית גת דרום	42	כרייה וחציבה	א. תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה תכלול הוראות לשיקום בשטחים בהם לא תתאפשר כריית חול המצוי מתחת לחרסית. ב. קיימת סבירות להימצאות עתיקות בשטח האתר. יש להתייעץ עם רשות העתיקות טרם אישור תכנית מפורטת.
453	קרית גת צפון	42	כרייה וחציבה	א. בשטחים המיועדים לפיתוח עירוני תתייחס התכנית המפורטת לדרישות הפיתוח. ב. בשאר השטח תכלול התכנית הוראות לשיקום כשטח חקלאי בשטחים בהם לא תתאפשר כריית חול המצוי מתחת לחרסית.
454	אחוזם צפון	43	תכנון עתידי	א. האתר מותנה בבחינת חלופות לאתרי חרסית עבור מפעל מלט, ככל שיוקם בדרום. ב. קיימת סבירות להימצאות עתיקות בשטח האתר. יש להתייעץ עם רשות העתיקות טרם אישור תכנית מפורטת.
455	אחוזם דרום	43	תכנון עתידי	האתר מותנה בבחינת חלופות לאתרי חרסית עבור מפעל מלט, ככל שיוקם בדרום.
456	בית קמה	44	תכנון עתידי	האתר מותנה בבחינת חלופות לאתרי חרסית עבור מפעל מלט, ככל שיוקם בדרום.
457	בית קמה	44	תכנון עתידי	האתר מותנה בבחינת חלופות לאתרי חרסית עבור מפעל מלט, ככל שיוקם בדרום.
458	בית קמה	44	תכנון עתידי	א. האתר מותנה בבחינת חלופות לאתרי חרסית עבור מפעל מלט, ככל שיוקם בדרום. ב. קיימת סבירות להימצאות עתיקות בשטח האתר. יש להתייעץ עם רשות העתיקות טרם אישור תכנית מפורטת.
459	דביר צפון	45	תכנון עתידי	האתר מותנה בבחינת חלופות לאתרי חרסית עבור מפעל מלט, ככל שזה יוקם בדרום.
461	חתרורים דרום	50	כרייה וחציבה	לא תתאפשר הרחבת המחצבה.
470 א	גורר מזרח	51	כרייה וחציבה	כריית חומר הוואדי מותנית בניצול הפוספט שמתחתיו.
470 ב	גורר מערב	51	כרייה וחציבה	כריית חומר הוואדי מותנית בניצול הפוספט שמתחתיו.
471	חלוצה דרום	66	כרייה וחציבה	א. לא תתאפשר הרחבת המחצבה. ב. לאחר 10 שנים מיום 5.3.2018, מועד אישורה של תמ"א 14 ב', יובא האתר לדיון בוועדת המעקב והבקרה לצורך בחינת אפשרות גריעתו והעברת המלצה לוועדה המחוזית בעניין זה.
475	גבעות שחורת מערב	77	כרייה וחציבה	לא תתאפשר הרחבת המחצבה.
476	גבעות שחורת מזרח	77	כרייה וחציבה	לא תתאפשר הרחבת המחצבה.
477	נחל רחם	75	כרייה וחציבה	לא תתאפשר הרחבת המחצבה.

מס' אתר	שם האתר	מס' גליון	סוג אתר	הוראות מיוחדות
478	אפעה מזרח	52	כרייה וחציבה	לא תתאפשר הרחבת המחצבה.
480א-ט	הר ניצים-א-ט	55	כרייה וחציבה	תחום התכנית המפורטת לכרייה ולחציבה יקבע בהתאם לממצאי סקר גיאולוגי מפורט ולא יחולו עליו הוראות סעיף 4.4 (תכנון כל שטח האתר).
481א-ד	הר מרבץ-א-ד	56	כרייה וחציבה	תחום התכנית המפורטת לכרייה ולחציבה יקבע בהתאם לממצאי סקר גיאולוגי מפורט ולא יחולו עליו הוראות סעיף 4.4 (תכנון כל שטח האתר).
482א-ג	רכס ירוחם-א-ג	64	כרייה וחציבה	תחום התכנית המפורטת לכרייה ולחציבה יקבע בהתאם לממצאי סקר גיאולוגי מפורט ולא יחולו עליו הוראות סעיף 4.4 (תכנון כל שטח האתר).
484	ממשית דרום	62	כרייה וחציבה	תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה באתר זה תאפשר כריית חול לפני כריית החרסית.
487 א	שדה בריר	49	כרייה וחציבה	א. בתכנון האתר יש להתחשב בייעוד העתידי הצפוי של תאי השטח ובהתאם לכך לקבוע את אופי ההסדרה הנדרשת. ב. על אתר זה לא יחול סעיף 4.4 (תכנון כל שטח האתר). ג. האתר יתוכנן בתכנית מתאר ארצית מפורטת.
487 ב	זהר דרום	49	כרייה וחציבה	א. בתכנון האתר יש להתחשב, ככל הניתן, בייעוד העתידי של תאי השטח ובהתאם לכך לקבוע את אופי ההסדרה הנדרשת. ב. על אתר זה לא יחול סעיף 4.4 (תכנון כל שטח האתר). ג. הכרייה והחציבה באתר זה תחל רק לאחר סיום פעולות הכרייה והחציבה בלפחות 75% מהשטח שיאושר לכרייה ולחציבה בתכנית מפורטת באתר 487 א'- שדה בריר. ד. האתר יתוכנן בתכנית מתאר ארצית מפורטת.
489	רותם צפון	58	כרייה וחציבה	א. השלב הראשון בכרייה הוא כריית חול. כריית הפוספט שמתחת לפיצלי השמן מותנית בניצול פצלי השמן שמעליו ובאישור המפקח על המכרות.
491	רותם מרכז	58	כרייה וחציבה	א. בתכנון האתר יש להתחשב בייעוד העתידי הצפוי של תאי השטח ובהתאם לכך לקבוע את אופי ההסדרה הנדרשת. ב. התכנית המפורטת תנחה בדבר שלביות הכרייה כך שהשטחים הנמצאים בתחומי שמורת הטבע ייכרו בשלבים מתקדמים. ג. בתכנון האתר יש להתחשב בשמורת הטבע הסמוכה. ד. השלב הראשון בכרייה הוא כריית חול. כריית הפוספט שמתחת לפצלי השמן מותנית בניצול פצלי השמן שמעליו ובאישור המפקח על המכרות.

מס' אתר	שם האתר	מס' גליון	סוג אתר	הוראות מיוחדות
492	רותם אפעה	58	תכנון עתידי	א. האתר מותנה בהצגת הצורך בהפעלתו ובבחינת חלופות לאספקת פוספט מאתרים אחרים. ב. התכנית המפורטת תבטיח כרייה של חומרי הגלם הנמצאים בחתך, בהתאם להמלצות המפקח על המכרות. ג. בתכנון האתר יש להתחשב בייעוד העתידי הצפוי של תאי השטח ובהתאם לכך לקבוע את אופי ההסדרה הנדרשת.
494	אורון	67	כרייה וחציבה	א. התכנית המפורטת תכלול הוראות ותנאים להסדרת שטחים שנכרו בעבר וטרם שוקמו במקביל לאישור שטחי כרייה חדשים. ב. התכנית המפורטת תבטיח כרייה של חומרי הגלם הנמצאים בחתך, בהתאם להמלצות המפקח על המכרות. ג. שטחי הכרייה יוסדרו בהתאמה לאופי הטבעי המקורי תוך יצירת תנאים שיאפשרו, עם הזמן, את שיקומן של המערכות האקולוגיות. ד. ניתן יהיה לאשר בתחום האתר תכנית לאזור תעשיה, בתיאום עם המפקח על המכרות, והדבר לא יהווה סתירה לתכנית זו.
495	צין	68	כרייה וחציבה	א. התכנית המפורטת תכלול הוראות ותנאים להסדרת שטחים שנכרו בעבר וטרם שוקמו במקביל לאישור שטחי כרייה חדשים. ב. התכנית המפורטת תבטיח כרייה של חומרי הגלם הנמצאים בחתך, בהתאם להמלצות המפקח על המכרות. ג. שטחי הכרייה יוסדרו בהתאמה לאופי הטבעי המקורי תוך יצירת תנאים שיאפשרו, עם הזמן, את שיקומן של המערכות האקולוגיות.
496	צינים	69	כרייה וחציבה	תאום הכרייה יהיה עם רשות הטבע והגנים. ייעוד השיקום יהיה שמורת טבע.
497	אורון דרום	70	תכנון עתידי	א. האתר מותנה בהצגת הצורך בהפעלתו ובבחינת חלופות לאספקת פוספט מאתרים אחרים. ב. התכנית המפורטת תבטיח כרייה של חומרי הגלם הנמצאים בחתך, בהתאם להמלצות המפקח על המכרות. ג. שטחי הכרייה יוסדרו בהתאמה לאופי הטבעי המקורי תוך יצירת תנאים שיאפשרו, עם הזמן, את שיקומן של המערכות האקולוגיות. ד. אישור המועצה הארצית יתנה את אישור התכנית המפורטת לכרייה ולחציבה בביטול ההכרזה לפי חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה – 1998.
498	צין דרום	69	תכנון עתידי	א. האתר מותנה בהצגת הצורך בהפעלתו ובבחינת חלופות לאספקת פוספט מאתרים אחרים. ב. שטחי הכרייה יוסדרו בהתאמה לאופי הטבעי המקורי תוך יצירת תנאים שיאפשרו, עם הזמן, את שיקומן של המערכות האקולוגיות. ג. אישור המועצה הארצית יתנה את אישור התכנית המפורטת לכרייה ולחציבה בביטול ההכרזה לפי חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה – 1998.

מס' אתר	שם האתר	מס' גליון	סוג אתר	הוראות מיוחדות
601	עירון	33	כרייה וחציבה	א. ההגבלות החלות על היישוב אום אל קוטוף יהיו בהתאם לתכנית המאושרת למחצבה שמספרה מ/ 375 / א. ב. קיימת סבירות להימצאות עתיקות בשטח האתר. יש להתייעץ עם רשות העתיקות טרם אישור תכנית מפורטת.
602	נשר (תת קרקעי)	31	כרייה וחציבה	א. אתר לחציבה תת-קרקעית בלבד. ב. האתר יתוכנן בתכנית מתאר ארצית מפורטת.
641	שפיה ג'	32	כרייה וחציבה	לעת התכנון המפורט להרחבת האתר, תיקבע שלביות בין התקדמות החציבה לצמצום תחום ההשפעה.
642	עין איילה	32	כרייה וחציבה	א. תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה תתייחס לשיקום כל האתר תוך מיצוי העתודות. ב. לעת התכנון המפורט להרחבת האתר, תיקבע שלביות בין התקדמות החציבה לצמצום תחום ההשפעה. ג. קיימת סבירות להימצאות עתיקות בשטח האתר. יש להתייעץ עם רשות העתיקות טרם אישור תכנית מפורטת.

נספח ה'3 - נספח עתודות[44]

העתודות המצוינות להלן אינן כוללות את העתודות בתכניות מפורטות שאושרו לפני ה-5.3.2018

מספר אתר	*שם האתר*	*מחוז*	*מסלע*	*סיווג הפקה*	*עתודות שלא יפחתו מ- [מיליון טון]*
101	הר טוב	ירושלים	גיר ודולומיט	חצץ	10
103	זנוח	ירושלים	גיר ודולומיט	חצץ	70
105	עציונה דרום	ירושלים	גיר ודולומיט	חצץ	120
151	רבדים צפון	ירושלים	חרסית	מלט	13
204 א'	אשרת מזרח	צפון	גיר ודולומיט	חצץ	115
205	קדרים	צפון	גיר ודולומיט	חצץ	116
206	עמיעד	צפון	גיר	חצץ	18
211	גולני	צפון	גיר ודולומיט	חצץ	40
251	עמק יזרעאל	צפון	חרסית	מלט	15
252	עמק זבולון 1	צפון	חרסית	מלט	7
253	עמק זבולון 2	צפון	חרסית	מלט	6
254	עמק זבולון 3	צפון	חרסית	מלט	4

[44] האתרים המפורטים בנספח זה הם אלה אשר לגביהם קיים מידע גיאולוגי המאפשר קביעה של העתודות המשוערות בהם ואשר נדרשים על מנת לספק את המחסור בחומרי גלם לשנת היעד של התכנית. אין בכך כדי להפחית מחשיבות ניצול מיטבי של חומר הגלם הקיים באתרים שאינם נכללים בנספח זה.

282	אנקור	צפון	גבס	גבס	1
283	חגל	צפון	גבס	גבס	2
301	נחשונים	מרכז	גיר ודולומיט	חצץ	52
400	דרגות	דרום	גיר ודולומיט	חצץ	100
401	כחל	דרום	גיר ודולומיט	חצץ	72
403	הר שחר דרום	דרום	גיר ודולומיט	חצץ	55
491	רותם מרכז	דרום	חול	חול	47
426	רותם תעשייה ב'	דרום	חול	חול	21
427	רותם מערב	דרום	חול	חול	123
428	רותם דרום	דרום	חול	חול	13
450 א	קדמה דרום	דרום	חרסית	מלט	5
450 ב	קדמה צפון	דרום	חרסית	מלט	20
451	קדמה מערב	דרום	חרסית	מלט	10
452	קרית גת דרום	דרום	חרסית	מלט	10
453	קרית גת צפון	דרום	חרסית	מלט	30
601	עירון	חיפה	גיר ודולומיט	חצץ	113[45]

[45] כפוף לשימוש באמצעים טכנולוגיים מיוחדים.

נספח ה'4 - הנחיות להכנת תכניות מפורטות לכרייה ולחציבה

1. תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה (להלן: התכנית המפורטת), תוכן בהתאם להנחיות מסמך זה ובהיוועצות עם המפקח על המכרות.

2. מסמכי התכנית המפורטת

2.1 תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה תכלול את המסמכים הבאים:

א. הוראות התכנית.

ב. תשריט ייעודי קרקע.

ג. סקר גיאולוגי- (מנחה) כמפורט בנספח הנחיות לעריכת סקר גיאולוגי להלן.

ד. נספח חיצוב והסדרה- (מנחה) כמפורט בנספח הנחיות לעריכת נספח חיצוב והסדרה להלן.

ה. תסקיר השפעה על הסביבה או מסמך סביבתי ככל הנדרש.

ו. מסמכים נוספים בהתאם לצורך, ע"פ דרישת מוסד התכנון.

2.2 תכנית שעניינה הוספת מתקנים למיון, גריסה ומיחזור של פסולת בניין ועודפי עפר במחצבה, לא תידרש בהגשת המסמכים המצוינים בסעיף 2.1 ג-ד לעיל.

3. תשריט התכנית המפורטת יכלול בין היתר וככל הנדרש:

3.1 ייעודי הקרקע בתחום התכנית.

3.2 שטח תחום ההשפעה, ככל שיידרש, ייכלל בגבולות התכנית. ככל שיידרש תחום השפעה יוצג התשריט בשתי רמות פירוט:

א. תשריט ייעודי קרקע לכל שטח התכנית, הכולל את תחום ההשפעה.

ב. תשריט ייעודי קרקע לכרייה ולחציבה ולייעודים נלווים, ללא תחום השפעה, בקנ"מ הנגזר משטח זה , אשר יהיה נספח מחייב ויכלול גם טבלת שטחים.

3.3 דרך גישה למחצבה מדרכים מאושרות.

3.4 התכנית תסמן ייעוד כרייה וחציבה בכל השטחים שיימצאו מתאימים לכך מבחינה גיאולוגית, הנדסית וסביבתית, אף אם התכנית מאפשרת בהם שימושים נוספים.

3.5 סימון של הנחיות מיוחדות בשטחי כרייה וחציבה המיועדים לשימוש נוסף אחר המותר עפ"י הוראות תכנית זו כגון מתקני גריסה, מיון ומיחזור.

3.6 ככל שהתכנית תקבע ייעוד עתידי בשטח לכרייה ולחציבה, שיכנס לתוקפו לאחר סיום פעולות הכרייה והחציבה, הוא יסומן כשטח כרייה וחציבה עם הנחיות מיוחדות לייעוד העתידי.
בסיום פעולות הכרייה והחציבה תשלח לשכת התכנון תשריט מעודכן לוועדות המקומיות והרשויות המקומיות הנוגעות בדבר, המסמן את הייעוד שנכנס לתוקפו.

4. התכנית המפורטת תכלול הוראות, בין היתר וככל הנדרש, בנושאים הבאים:

4.1 שימושים מותרים בכל אחד מייעודי הקרקע והנחיות מיוחדות, ככל שאלה יסומנו בתשריט.

4.2 הגבלות החלות על השטחים שבתחום ההשפעה.

4.3 צמצום תחום ההשפעה בהתאמה לשלביות הכרייה והחציבה וביטולו עם סיום פעולות הכרייה והחציבה בכל המחצבה.

4.4 מזעור מפגעים ושמירה על איכות הסביבה כמפורט בסעיף 5 להלן.

4.5 תנאים למתן היתרי בניה, בהם תידרש התייחסות לנושאים כמו חיבור האתר לתשתיות מים, ביוב, חשמל וכדומה ופירוט המכונות והמתקנים ועמידתם בדרישות הסביבתיות.

4.6 שילוב הפקה של חומרי גלם שונים, הנמצאים במפלסי עומק שונים וזאת למטרת ניצול מיטבי של חומרי הגלם.

4.7 עירום של חומר טפל ואחסון מלאי חומרי גלם.

4.8 הנחיה בדבר הכנסת חומר בר-שימוש שמקורו מחוץ למחצבה ובדבר עירום ואחסון של פסולת בניין ועודפי עפר שמקורם מחוץ למחצבה ושאינם ניתנים לניצול בתחום המחצבה. בהוראות ייכתב כי לפעולות אלה יש צורך באישור המפקח על המכרות.

4.9 שלבי ביצוע ותנאים למעבר משלב לשלב. המעבר בין שלבי התכנית יהיה באישור המפקח על המכרות.

4.10 תיחום גבולות שטחי הכרייה והחציבה וסימונם בכל שלב משלבי התכנית על ידי מודד מוסמך, לפני תחילת עבודות הכרייה והחציבה.

4.11 הנחיות הנוגעות לשימוש בחומר נפץ.

4.12 הסדרת פני השטח בתוך שנתיים מסיום פעולות הכרייה והחציבה.

4.13 ככל הניתן, הוראות לשיקום לכל שטח המחצבה או לחלקה.

4.14 מידת הגמישות של התכנית.

5. הוראות בדבר מזעור מפגעים ושמירה על איכות הסביבה

התכנית המפורטת תכלול בין היתר וככל הנדרש, בהתבסס על תסקיר ההשפעה על הסביבה או מסמך סביבתי אחר, הוראות בדבר מזעור מפגעים ושמירה על איכות הסביבה:

5.1 מזעור מפגעים סביבתיים העלולים להיגרם מפעילות המחצבה, לרבות אבק, רעש, הדף אויר וזעזועי קרקע.

5.2 מזעור מפגעים נופיים במחצבה ובסביבתה כתוצאה מהפעילות בה והדרכים המובילות אליה.

5.3 מזעור פגיעה בערכי חי, צומח ותופעות גיאומורפולוגיות או גיאולוגיות מיוחדות.

5.4 מזעור פגיעה באתרים ארכיאולוגיים ואתרים אחרים בעלי ערך היסטורי או תרבותי.

5.5 מניעת זיהום מי תהום.

5.6 טיפול בפסולת, בשפכים, בתשטיפים ובדלקים.

5.7 מניעת זיהום מים עיליים ומזעור הפגיעה בערוצי זרימה.

5.8 מניעת מפגעים העלולים לפגוע בבטיחות תנועת הולכי רגל, כלי רכב וכלי טיס.

5.9 בתחומי יערות ושטחים פתוחים אחרים, יינתנו פתרונות לדרכים שנקטעות על ידי המחצבה, לצורך שמירה על המשך תפקודם.

5.10 במידה והתכנית מתירה הקמת מפעלים לתוצרים ו/או מתקני מיחזור, יקבעו, לפי הצורך, הגבלות על היקפם ופעולותיהם.

5.11 ניטור של מפגעים סביבתיים כתוצאה מפעילות הכרייה והחציבה ועיבוד חומר הגלם, בהתאם להנחיות המשרד להגנת הסביבה.

6. אתר לחציבה בתת-הקרקע

במחצבות אשר לצידן מסומן סימול לכרייה תת-קרקעית, תתייחס התכנית המפורטת להיבטים הבאים:

6.1 קביעת הוראות לגבי המשך קיום מתקני עיבוד, גריסה ומפעלים נלווים במחצבה הקיימת ודרכי גישה גם לאחר סיום פעולות הכרייה והחציבה של המחצבה.

6.2 אפשרויות שיקום חלקי של האתר תוך שמירת האפשרות לכרייה תת-קרקעית עתידית.

6.3 אפשרות לשילוב שימושי קרקע עתידיים בחלל התת-קרקעי.

הנחיות לעריכת סקר גיאולוגי

סקר גיאולוגי יערך בהתאם להנחיות כדלקמן:

1. תכנית מפורטת לכרייה ולחציבה תכלול, על פי הצורך ובכפוף להחלטת המפקח על המכרות, סקר גיאולוגי (להלן: הסקר) ובו יפורט מידע מהימן ועדכני על חומר הגלם שבתחום התכנית ואפשרויות ניצולו.
2. הסקר יוגש לבדיקת המפקח על המכרות ולאישורו. אישור המפקח על המכרות יהווה תנאי להפקדת התכנית.
3. הסקר ייערך, על פי הנחיות פרטניות, שיוגדרו על ידי המפקח על המכרות, בתוך 30 יום מיום שהועברו אליו המסמכים הנדרשים. את ההנחיות יש לקבל מהמפקח על המכרות טרם התחלת ביצוע הסקר.
4. הסקר יכלול, בין היתר, את הנושאים הבאים:

א. סקירה גיאולוגית על בסיס כלל הידע הקיים לרבות סקרים גיאולוגיים ונתוני קידוחים קודמים, אם נערכו כאלה.

ב. מפה גיאולוגית שתיערך על רקע מפה טופוגרפית עדכנית בקנה מידה שבו הוגשה התכנית. במפה יצוינו יחידת הסלע במרבץ לרבות, שכבות הכיסוי ושכבות הטפל.

ג. מידע מפורט על מבנים גיאולוגיים: שברים, נטיית שכבות ותופעות גיאולוגיות אחרות הנוגעות לאיכות חומרי הגלם ואפשרויות ניצולם.

ד. שיטת הדיגום ופריסתו:

1) חתכים עמודיים- מיקום, המרווח בין החתכים והמרווח בין המדגמים
2) קידוחים- מיקום וסוג המקדח, עומק מתוכנן, מרווח בין המדגמים
3) בדיקות גיאופיסיות ככל שמתוכננות
4) פרוגרמת בדיקות מעבדה- סוג הבדיקות, מספר משוער של הבדיקות

לסקר יצורפו תעודות המעבדה כולל אישור על הסמכתה לערוך בדיקות אלה, אלא אם פטר המפקח על המכרות מהצורך באישור הסמכה כאמור.

ה. חתכים גיאולוגיים (חתכי רוחב) בקנ״מ הדרוש. החתכים יפרטו את יחידות המסלע באתר ובסביבתו ואת השתרעותן בעומק וברוחב תוך התייחסות ליחידות מטרה ולטפל. יוצגו גם חתכים סכמטיים, ככל שיידרשו.

ו. אומדן נפח ומשקל כולל של חומרי הגלם הצפויים, אומדן התפלגות חומרי הכרייה בין חומרי טפל לעירום לבין חומרי גלם.

ז. מידע מפורט וניתוח נתונים לגבי איכות חומרי הגלם השונים באתר והתאמתם לדרישות התקן השונות לתוצרים הרלוונטיים. הניתוח יתייחס, בין השאר, לאפשרויות להשבחת חומרי גלם לצורך העמדתם בדרישות.

ח. הערכה של אחוז השגיאה האפשרית לגבי הממצאים הגיאולוגיים ופירוט ההשלכות הנגזרות מכך על עתודות חומר הגלם ואיכותם.

ט. המלצה על עומק הכרייה ו/או החציבה המירבי באתר משיקולים גיאולוגיים-הנדסיים תוך התייחסות למפלס מי תהום.

הנחיות לעריכת נספח חיצוב והסדרה

הכנת נספח חיצוב והסדרה לאתרי כרייה וחציבה על פי הוראות פרק הכרייה והחציבה, תיעשה בהתאם להנחיות מסמך זה:

1. נספח החיצוב וההסדרה (להלן, תכנית החיצוב) יתבסס על סקר גיאולוגי ועל תסקיר השפעה על הסביבה או על מסמך סביבתי רלוונטי, ככל שקיים כזה.
2. נספח החיצוב יבטיח ניצול מיטבי של מכלול עתודות חומר הגלם בתחום המחצבה.
3. נספח החיצוב יכלול תשריט על מפת מדידה עדכנית בקנה מידה 1:2500 או 1:1250 וברווח אנכי שלא יעלה על 1 מטר וחתכים בקנה מידה מתאים, או בהתאם להנחיית מוסד התכנון.
4. נספח החיצוב ילווה בחתכי רוחב המציגים את פני השטח הטבעיים לפני תחילת עבודות החציבה ואת מפלסי החיצוב לפי השלבים, כולל במצב סופי בגמר מיצוי העתודות.
5. נספח החיצוב יציג את שלבי החציבה וההסדרה בתחום התכנית בצורה מפורטת, על בסיס התשריט (עפ"י הדרישות בס' 3). השלביות תתייחס, בין השאר, לנקודות הבאות:

א. הצגת הגיאומטריה של מדרגות הכרייה והחציבה ושל שיפועי הדרכים הפנימיות בכל אחד משלבי התכנית. הגיאומטריה של המדרגות ושל הדרכים תקבע בין השאר בהתאם לתקנים ולמפרטים הקיימים ובצורה שתאפשר ניצול מיטבי של עתודות חומר הגלם.

ב. הצגת אומדן הנפח הכולל של חומרי הכרייה והחציבה והתפלגותם לחומר גלם, לחומר טפל ולפסולת בכל אחד משלבי הכרייה והחציבה.

ג. קביעת שטחים שישמשו לעירום ולאחסון חומר גלם, חומר טפל, פסולת חציבה, עודפי עפר, פסולת בנין וכדומה בכל אחד משלבי החציבה ובהתאם לאומדנם.

ד. ניצול עתודות חומר הגלם בשטחים המשמשים עבור מתקנים, משרדי הנהלה, שטחי עירום, וכדומה. תכנית החיצוב תציג, ככל שיידרש, מיקום המיועד להעתקתם בשלבי החציבה המתאימים, וזאת כדי לאפשר ניצול של העתודות שבשטחם.

ה. הצגת המצב הסופי של כל שלב/מגרש אשר על בסיסו תבוצע ההסדרה בהתאם להוראות התכנית.

ו. הצגת המצב הסופי של כל פני השטח בכל שטח המחצבה לאחר מיצוי העתודות שבה. הצגת ההסדרה הכוללת בהתאם להוראות התכנית. תכנית החיצוב תציג, ככל שיידרש, הסרת מפגעים בטיחותיים ומפגעים חזותיים לרבות מיתון שיפועים, הסדרת ערימות טפל, פינוי מתקנים ועוד.

נספח ו' 1: מדדים לתכנון מפורט של אכסון מלונאי

סוג הישוב/ האזור	מרקם	סוג האכסון	יחידות אירוח/ דונם	גובה מקסימאלי בקומות
ישוב עירוני	עירוני	כל סוגי האכסון המלונאי למעט כפרי נופש	אין הגבלה	אין הגבלה
	בישוב מיוחד בכל המרקמים	כל סוגי האכסון למעט כפרי נופש	15-20	בהתאם למיקום ולאופי הבינוי בישוב המיוחד
	בישוב מיוחד בכל המרקמים	כפרי נופש	8-12	3 קומות
ישוב כפרי	עירוני וכפרי	כל סוגי האכסון המלונאי	12-15	בהתאם לגובה הבניה בתחום הישוב
	חופי, שמור-משולב ושמור-ארצי	כל סוגי האכסון המלונאי	8-12	עד 2 קומות
לחוף ים המלח	חופי	כל סוגי האכסון המלונאי	אין הגבלה	אין הגבלה
בנפת באר שבע	שמור ארצי וכפרי בשטחים פתוחים	כל סוגי האכסון המלונאי	6-12	עד 2 קומות
בנפת גולן	שמור ארצי וכפרי בשטחים פתוחים	כל סוגי האכסון המלונאי	6-12	עד 3 קומות